UNIVERSITATEA „AL. I. CUZA" – IAȘI
CENTRUL DE LINGVISTICĂ, ISTORIE LITERARĂ ȘI FOLCLOR
ARHIVA DE FOLCLOR A MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI

ION H. CIUBOTARU

FOLCLORUL OBICEIURILOR FAMILIALE DIN MOLDOVA

CAIETELE ARHIVEI DE FOLCLOR

VII

IAȘI – 1986

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

UNIVERSITATEA „AL. I. CUZA" – IAȘI
CENTRUL DE LINGVISTICĂ, ISTORIE LITERARĂ ȘI FOLCLOR
ARHIVA DE FOLCLOR A MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI

ION H. CIUBOTARU

FOLCLORUL OBICEIURILOR FAMILIALE DIN MOLDOVA

(MAREA TRECERE)

Cu un capitol de etnomuzicologie
de
FLORIN BUCESCU și VIOREL BÎRLEANU

CAIETELE ARHIVEI DE FOLCLOR

VII

IAȘI – 1986

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

CAIETELE ARHIVEI DE FOLCLOR

APAR SUB ÎNGRIJIREA LUI

ION H. CIUBOTARU

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

C U P R I N S

I n t r o d u c e r e I

N o t e CXII

N o t ă a s u p r a e d i ţ i e i CXXXVI

A N T O L O G I E

I Bocete

A. La înmormîntări 1

B. La pomeniri 281

C. Alte categorii 296

D. Parodii 300

II Cîntece rituale

A. Cîntece de priveghi 302

B. Cîntecul zorilor 319

C. Cîntecul bradului 321

III Verşuri funebre 323

V a r i a n t e (Bibliografie) 329

I n d i c e d e m o t i v e 368

I n d i c e d e i n f o r m a t o r i 375

G l o s a r 381

R é s u m é 382

A N E X Ă

Aspecte ale melodicii cîntecului funerar din Moldova

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

CÎNTECUL FUNERAR ŞI CONTEXTUL SĂU ETNOGRAFIC

(MOLDOVA)

Mai mult decît alte ţinuturi româneşti, spaţiul moldovenesc a beneficiat, încă de timpuriu, de o preocupare constantă pentru cunoaşterea variatelor aspecte pe care le relevă ceremonialul funebru. Materialele consemnate de Dimitrie Cantemir[1], Alexandru Lambrior[2], Teodor T.Burada[3], Simion Florea Marian[4] şi, într-o mai mică măsură, cele datorate Elenei Niculiţă-Voronca[5] sau lui Tudor Pamfile[6] constituie preţioase repere pentru orice încercare de a relua acest subiect. De asemenea, nu pot fi trecute cu vederea informaţiile cuprinse în însemnările de călătorie ale lui Paul de Alep[7] - în primul rînd pentru vechimea considerabilă a acestora - şi nici acelea pe care le adăpostesc voluminoasele caiete cu răspunsuri la chestionarele întocmite de B. P.Hasdeu[8] şi Nicolae Densuşianu[9], remarcabile deopotrivă prin ineditul faptelor relatate şi bogăţia sugestiilor ce le oferă.

Un loc aparte ocupă documentele etno-folclorice tezaurizate în Arhiva de Folclor de la Cluj, Fondul Ion Muşlea, şi, mai ales, acelea din Arhiva Naţională de Folclor, aflată în cadrul Institutului de Cercetări Etnologice şi Dialectologice Bucureşti, documente ce se impun, înainte de toate, prin spiritul ştiinţific ce a stat la baza culegerii, catalogării şi a sistematizării lor. Surselor amintite pînă aici - pe care lucrarea de faţă, după cum se poate constata, le-a avut mereu în vedere - li se adaugă încă două: caietele cu răspunsuri la chestionarul profesorului Petru Caraman, avînd ca subiect Înmormîntarea tinerilor necăsătoriţi[10], şi fondul de documente cuprinse în colecţiile Arhivei de Folclor a Moldovei şi Bucovinei (AFMB) din cadrul Centrului de Lingvistică, Istorie Literară şi Folclor al Universităţii

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

"Al.I.Cuza" din Iaşi. Răspunsurile la chestionarul alcătuit de profesorul Petru Caraman sînt extrem de preţioase, nu numai prin valoarea în sine a informaţiilor pe care le conţin, adesea de natură să rectifice unele afirmaţii încetăţenite deja în literatura noastră de specialitate, ci şi prin faptul că sînt edificatoare pentru perioada dintre cele două războaie mondiale. În fine, materialele din AFMB, culese între anii 197o-1986, alcătuiesc principala sursă documentară a lucrării şi se impun prin aceea că provin din zone ce au fost mai puţin investigate sau chiar ignorate de cercetările anterioare, dar şi pentru că reflectă fenomenul urmărit în întreaga sa complexitate.

Abordarea celor mai importante practici şi credinţe ce formează contextul etnografic al cîntecului funerar din Moldova se va face în cadrul unor grupe de obiceiuri, ordonate după succesiunea lor firească în cadrul ceremonialului, dar şi în funcţie de semnificaţiile pe care le evidenţiază la o analiză mai atentă. Din această perspectivă se disting trei grupe de rituri: de separaţie, de trecere şi de integrare.

R i t u r i d e s e p a r a ţ i e. În această categorie sînt cuprinse toate practicile şi gesturile pe care colectivitatea sătească tradiţională le înfăptuieşte începînd cu agonia - etapă dominată de "semnele" prevestitoare de moarte- şi terminînd cu momentul în care convoiul funebru se pregăteşte de plecare spre cimitir. Este poate cea mai importantă etapă a întregului ceremonial funerar, pentru că în acest interval, după cum atestă mentalitatea arhaică, defunctul poate deveni extrem de primejdios. După credinţa populară, sufletul decedatului se află acum prin preajma celor vii, el aude şi vede tot ce se întîmplă şi dacă din întregul comportament al celor rămaşi se desprind atitudini de indiferenţă, ori de insuficientă participare afectivă, ar putea să se răzbune. În această primă parte a ceremonialului, defunctul are un statut incert, el aflîndu-se undeva la confluenţa dintre cele două

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

lumi: de lumea pămînteană, pe care a părăsit-o prin moarte, nu s-a despărţit încă, iar spre cea "de dincolo", spre cealaltă jumătate a neamului[11], nu a pornit. El se găseşte acum în aşa-numita ipostază a "mortului viu"[12].

Ţinînd seama de situaţia specială în care se află defunctul, deci de faptul că el s-ar putea reîntoarce (în chip de strigoi), pricinuindu-le tot felul de neplăceri celor din mijlocul cărora a plecat, familia, rudele şi prietenii, precum şi alţi membri ai colectivităţii sătesti devin participanţi activi la înfăptuirea tuturor riturilor ce asigură desprinderea "călătorului" de lumea căreia i-a aparţinut şi pregătirea lui pentru "marele drum" ce îl are de parcurs spre "lumea moşilor şi a strămoşilor". Îndeplinirea obiceiurilor "apucate din bătrîni" capătă accente de severitate atunci cînd decesul s-a produs în condiţii nefireşti (moartea tinerilor nelumiţi, accidentele, sinuciderile etc.), pericolul reîntoarcerii sporind simţitor în aceste situaţii. Locurile unde s-au comis crime sau sinucideri sînt ocolite, fiind considerate impure, bîntuite de stafii şi duhuri rele. De regulă, în astfel de împrejurări se performează şi unele rituri suplimentare, forme particulare, de violenţă chiar, căpătînd cele referitoare la morţii despre care se credea, încă din timpul vieţii, că au fost strigoi.

Semne prevestitoare de moarte. Apropierea unui deces afectează spaţiul în care se află cel "însemnat" cu pecetea morţii, evenimentul funest fiind semnalat chiar de obiectele din jur: "se sparge oglinda pe neaşteptate" (Sodomeni-Iaşi)[13], sticla de la ferestre sau de la uşi plesneşte fără motiv (Dracşani-Botoşani), cad icoanele sau tablourile de pe pereţi (Brătila şi Tarniţa - Bacău, Pupezeni-Galaţi, Băiceni şi Oţeleni-Iaşi, Măscurei-Vaslui ş.a.), "trosnesc grinzile casei" (Valea Oilor-Iaşi, Gura Idrici-Vaslui), masa pocneşte din senin (Preuteşti-Suceava). Survenirea decesului mai este sugerată de "dărîmarea casei sau a cuptorului" (Rădăşeni-Su-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ceava), "căderea dinţilor" sau de "prăbuşirea unui pom înflorit" (Preuteşti-Suceava). "Ceasul casei", străvechi simbol al Larilor şi Penaţilor, devine şi el mesager al destinului: cînd se apropie moartea, "iesî ceasu căsî la uşî" (Griviţa-Vaslui). Credinţe similare, în legătură cu şarpele de casă, sînt semnalate şi în alte zone ale ţării[14]. De rău augur este socotită şi apariţia şerpilor după ziua Crucii, deci după data la care se crede că "se ascund în pămînt" (Preuteşti-Suceava). Este foarte răspîndită credinţa că nu-i bine să fie omorîţi şerpii de casă, deoarece soarta lor o influenţează în mod direct pe cea a stăpînilor gospodăriei: "dacă omori şărpoaica, mor femeile din casă; dacă omori şărpele, mor bărbaţii casei" (Mihăieşti-Suceava).

Membrii familiei presimt, la rîndul lor, apropierea sfîrşitului celui bolnav: pe degete sau în palmă le apare o mică pată galbenă (Beţeşti-Neamţ, Frasin şi Frătăuţii Noi-Suceava) ori chiar semnul lumînării (Orăşa-Bacău), simt în casă miros de tămîie (Blăgeşti-Bacău) sau de busuioc (Lăţeşti-Vaslui), iar uneori sînt copleşiţi de o somnolenţă prelungită (Horodniceni-Suceava). Astfel de presimţiri are însuşi muribundul, care nu o dată cere să fie pregătit de drum (Şendriceni-Botoşani) ori să i se îndeplinească dorinţe pe care nu le-a avut niciodată (Bijghir-Bacău, Bajura-Botoşani). Adesea, acesta "vorbeşte" cu decedaţi anteriori, pe care îi roagă să-l aştepte (în toate localităţile cercetate) sau cere îngăduinţă de la "cineva" care scrie sufletele pe răbojul morţii: "Barbatu neu o spus într-o sarî (sî uita aşa pin casî): - Ti rog lasî-mă, nu mă lua pi mini-ntăi; scrii-mă al patrulea! Şî aşa o fost; o murit întăi trii oamini din comunî şî al patrulea o murit el" (Curteşti-Botoşani). Cei din jur observă cîteodată că suferindului "i se sfărîmă chipul omenesc" (Sodomeni-Iaşi), "sî grochileazî la ochi, i sî lungesc degitili la mînî" (Fundu Moldovei-Suceava), pe trup îi apar "stîrlici", adică semnele morţii(Priponeşti-Galaţi),

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

"pistrui negri" (Tarniţa-Bacău), "dungi vinete" (Botoşana-Suceava), "pete roşii" (Băceşti-Vaslui), ceea ce înseamnă că "bătrîna vrăjmaşă îl străpunge cu ţapa" (Pîrjol-Bacău), "îl săgetează fără leac" (Eşanca-Botoşani).

Apropierea morţii unui om declanşează o atmosferă apăsătoare, ce este resimţită nu numai de membrii familiei, ci şi de vieţuitoarele din curte, care uneori pier înainte, prevestind şi pe această cale sfîrşitul iminent al muribundului: "Nie, cîn ni-o murit barbatu, ni-o murit o vacî, un giţăl şî păsîrili toati" (Tătăruşi-Iaşi). În alte împrejurări, "găinile cîntă cocoşeşte" sau "fac ouăle mici" (Pojorîta-Suceava) cîinele "năurleşte" (Berzunţi-Bacău), "face a pustiu" (Muncelu-Bacău), "vine la geam la miezul nopţii" (Groşi-Neamţ), "scurmă sub prispă trei nopţi în şir" (Topoliţa-Neamţ şi Corlata-Suceava), "calul nu vrea să mai tragă la ham" (Hlăpeşti-Neamţ) etc. În satul Iorcani din comuna Tătăruşi, judeţul Iaşi, se crede chiar că nu numai animalele presimt moartea stăpînului, ci şi casa, care atunci "sî înnegureazî".

De rău augur poate fi iarăşi apropierea de casă a unor păsări sălbatice, mai ales atunci cînd comportamentul lor nu este cel îndeobşte cunoscut. Cucuveaua, bufniţa, ciuful, huhurezul vestesc necazuri prin cîntecele lor, dacă acestea sînt "duioase, căinate" (Ciomîrtan-Suceava), dacă una din păsările respective "cîntă într-un copac trei seri la rînd" (Orbeni-Bacău) sau "dacă se izbesc în fereastră" (Berezeni-Vaslui). Păsările răpitoare de noapte sînt asimilate adesea cu sufletele morţilor care vin să ceară pe unul din semenii lor. În mitologia greacă, bufniţa simboliza pe Atropos, a treia dintre Parce şi cea mai necruţătoare, rolul ei fiind acela de a tăia firul vieţii[16]. În unele sate se încearcă îmbunarea cucuvelei: "Să arunci după ea ceapă şi mămăliguţă şi s-o hîşuieşti. - Du-te, mamă, la ăi bătrîni, pe la noi să nu mai vii! Dar să n-o ocărăşti, că mori" (Caşin-Bacău). Păsărilor socotite funeste li se mai oferă pîine, sare şi cenuşă

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

(Iorcani-Iaşi). Dacă în cazul alimentelor ce se aruncă este vorba de un act de "captatio benevolentiae", cenuşa constituie o simulare a doliului. În subtext i se comunică păsării implicate că înmormîntarea a avut loc, deci nu va mai muri nimeni.

Un vestitor tragic este şi cucul, mai ales atunci cînd se aşează pe gard, pe poartă, pe un pom din preajma casei ori chiar pe acoperiş (Ibăneşti-Botoşani, Bistricioara şi Grinţieş-Neamţ, Glodu, Panaci şi Vama-Suceava). Rolul cucului de mesager între lumea pămîntéană şi cea "de dincolo" se deduce şi dintr-o legendă publicată de S.Fl.Marian: "Cucul cel adevărat, care avea pene de aur, nu se mai află acum pe pămînt, ci e în cealaltă lume"[17]. De asemenea, la popoarele slave răsăritene, ivirea cucului indică apropierea unui eveniment nefast: "se il cucolo si posa sul tetto e comincia a gridare, in quella casa verrà la morte"[18].

Prevestirile triste sînt puse, de asemenea, şi pe seama altor păsări sălbatice. Se numără printre acestea ciocănitoarea, dar numai atunci cînd loveşte cu pliscul în stîlpul casei sau în unul din pereţii ei (Sadova şi Fundu Moldovei-Suceava), vrabia, "dacă s-aşază la geam şi pocăneşti" (Preuteşti-Suceava) şi turturica, atunci cînd vine înainte de răsăritul soarelui în ograda omului şi „cîntă lucru rău" (Mihăieşti-Suceava). Mai sînt incluşi în această categorie corbii, porumbeii sălbatici, precum şi orice pasăre care, cu puţin timp înaintea unui deces, s-a izbit în geam ori a intrat pe verandă sau chiar în casă. În astfel de cazuri se crede că vestitorii nefaşti nu sînt zburătoare obişnuite, ci păsări-suflete, chemînd în lumea umbrelor o nouă victimă. În planul riturilor funebre, raportul dintre cauză şi efect este adeseori răsturnat: fiinţa înaripată prevesteşte moartea cuiva, dar şi : un om a murit, înseamnă că purtarea neobişnuită a unei anumite păsări anunţa acest lucru. În mentalitatea populară arhaică, "... la juxtaposition tient parfois le rôle que nous attribuerions

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

plutôt à des séquences"[18].

O mitologie funerară complexă se reflectă şi în planul oniric. Orice act de distrugere a căminului anunţă sfîrşitul unei fiinţe dragi: surparea casei în întregime, dărîmarea unui perete, risipirea cornului casei, prăbuşirea tavanului sau a acoperişului, năruirea sobei sau a hornului, căderea stîlpului porţii (în majoritatea localităţilor din Moldova). Curmarea firului vieţii este sugerată în vise de tăierea copacilor, săparea grădinii, aratul livezii(Agafton şi Curteşti-Botoşani, Băceşti-Vaslui, Frătăuţii Noi-Suceava), de cositul fînului:"cîte poloage secerate, atîţia morţi!" (Şendreşti-Bacău), ca şi de ruperea cumpenei de la fîntînă (Vicovu de Jos-Suceava) sau de prăbuşirea unui brad în preajma casei (Dorna Candrenilor-Suceava). În alte vise apar secvenţe ale practicilor funerare arhaice (semne de doliu, pomul funebru, steagurile, colacii, pînza pentru poduri), precum şi alte indicii ale apropierii sfîrşitului: călătorii pe drumuri ce nu se mai termină (Gîrceni-Vaslui), străbaterea unor păduri dese, traversări peste ape întunecate cu maluri ce se surpă (Miclăuşeni-Iaşi), parcurgerea drumului într-o căruţă stricată, condusă de un mort (Izvoare-Botoşani), gustarea dintr-un pahar cu o băutură amară (Odaia Bursucani-Vaslui) etc. De multe ori, mesagerii morţii care apar pe plan oniric sînt fiinţe îmbrăcate în alb, moşnegi sau babe, dar şi unele rude ale muribundului, decedate anterior, care "vin şi-l sărută" (Ştefăneşti-Botoşani, Pupezeni-Galaţi, Stîncăşeni-Vaslui), "îi trag o palmă" (Orăşa-Bacău), "îl iau de mînă" (Parincea-Bacău), "îi cer ceva" (Pechea-Galaţi), "îi iau un lucru din casă sau din mînă" (Gîrcina-Neamţ şi Vidra-Vrancea).

Mobilul prezentării viselor de mai sus îl constituie semnificaţia lor etnologică, întrucît cel ce visează "va chercher tous les attirails de ses rêves dans la vaste panoplie de représentations collectives que sa civilisation lui fournit, ce qui fait que la porte est toujours ouverte entre les

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

deux moitiés de la vie de l'homme, que des échanges incessants se font entre le rêve et le mythe, entre les fictions individuelles et les contraintes sociales, que le culturel pénètre le psychique et que le psychique s'inscrit dans le culturel"[19].

Practici de ușurare (grăbire) a decesului. În cazul agoniilor prelungite, se încearcă ușurarea morții. Sînt scoase rudele afară din încăpere, mai ales persoanele miloase, care "îl întorc di la moarti" (Berzunți-Bacău) sau "nu-l lasî în drumu lui" (Odaia Bursucani-Vaslui). Alteori "i se pune sub cap jugul" (Sîrbi-Bacău), pentru a-l lega de pămînt, "maiul de despicat lemne" (Bilca-Suceava) și "penele de la topor (Valea Mare-Vaslui). În același scop, sub pat i se așează "un lemn de salcie" (Vlădești-Galați). Dacă sfîrșitul întîrzie să se producă, bolnavul este așezat pe pămînt (uneori la cererea sa), deoarece se crede că acolo unde se naște omul, acolo trebuie să moară (Oituz-Bacău), dar și "ca să-l tragă pămîntu", adică să moară mai repede (Coșești-Vaslui), ceea ce ne face să credem că expresia, atît de frecventă, "Nu sta pe pămînt, că te trage!" trebuie pusă în legătură cu această credință. Grăbirea decesului se încearcă și prin acte de magie imitativă, înfăptuindu-se cu anticipație unele practici de după moarte: muribundul este scăldat (Boroșești și Lunca Rateș-Iași, Vicovu de Jos-Suceava), se deschid ferestrele, se pune un prosop la ușă, ba chiar se trag și clopotele, ca pentru cineva care a murit cu adevărat (Frumosu și Remezău-Suceava).

La Bivolari-Iași, sufletul este momit să iasă din trup, punîndu-i-se la ușă "o cană cu apă ș-o străchinuță cu grăunțe". Explicația dată de informatoare ("ca sî ciucheascî păsîrili cu clonț di fier din grăunțe și nu din om") nu pare să fie cea reală. Mai curînd, rostul acestui gest magic îl constituie invitarea sufletului "în chip de pasăre" să iasă și să ciugulească din grăunțe. Apropierea acestui obicei de unele prac-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

tici similare ale malaiezilor din Borneo, care ademenesc sufletul cu boabe de orez, ar putea să pară exagerată, dacă imaginea ce stă la baza credinţei în discuţie nu s-ar găsi şi în folclorul altor popoare[20].

Pe linia aceloraşi preocupări de a grăbi decesul muribunzilor, se încearcă desfacerea oricăror legături cu lumea celor vii: se dezleagă toate nodurile de la haine şi încălţări, femeilor li se despleteşte părul, li se scot mărgelele şi cerceii, astfel încît ieşirea sufletului să nu mai întîmpine nici o piedică. Chiar practica bisericească a maslului este impregnată de elemente ale magiei de tipul "similia similibus". Cu banii şi alimentele adunate în acest scop - de cele mai multe ori prin "miluinţă" (Pogoneşti-Vaslui) sau "din strînsură" (Cucuteni-Iaşi) - de la trei, cinci, şapte, nouă sau unsprezece văduve, se face o masă, care nu reprezintă altceva decît un praznic înainte de moarte, un "praznic de dezlegare", cum se numeşte la Şipote-Iaşi, menit să determine sfîrşitul muribundului.

Întîrzierea decesului este pusă adesea şi pe seama unor neînţelegeri pe care cel ce agonizează le-a avut cu cineva din familie ori din sat. În astfel de cazuri, persoanele implicate sînt chemate insistent la căpătîiul bolnavului, pentru a se ierta reciproc. De altfel, înainte de a se desprinde de lumea pămînteniIor, muribundul trebuie să-şi ia iertare nu numai de la rude şi prieteni, ci chiar de la duşmani, în scopul uşurării sfîrşitului său, dar şi pentru că altfel se crede că el ar putea să le provoace neplăceri celor rămaşi. Cineva care "nu s-a iertat" la vreme cu o vecină, a simţit nevoia să o facă mai tîrziu, folosind ca intermediar un alt răposat: "La noi o fost Ancuţa asta...iera certatî cu Aglaia, cari-o murit, şî io trimăs vorbî pi Dunitru neu s-o ierti, cî-i tari greu" (Dolheştii Mari-Suceava).

Practici săvîrşite imediat după deces. Clipa în care moare un om este întîmpinată cu deosebită grijă pentru în-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

deplinirea tuturor formelor de manifestare impuse prin tradiţie şi care au rosturi apotropaice sau purificatoare. Se deschid ferestrele şi uşa "să treacă sufletul" (Caşin-Bacău), pe alocuri se deschid şi porţile de la drum (Arbore-Suceava), iar deasupra uşii de la camera în care s-a produs decesul se aşează un prosop "pentru odihna sufletului" (în toate localităţile cercetate). În legătură cu sufletul, este de remarcat mai întîi permanentizarea unei străvechi credinţe despre nemurirea acestuia[21]. În momentul morţii, el se desprinde de trupul supus dezintegrării şi transsubstanţializării, urmînd să parcurgă lungul şi întortocheatul drum spre "satul fără nume". Trebuie subliniat apoi şi faptul că lumea satului tradiţional nu concepe sufletul în spiritul preceptelor creştinismului, ca fiind ceva imaterial. Dimpotrivă, îl socoate a fi de esenţă materială, ceea ce rezultă cu toată claritatea din multiplele sale reprezentări, cele mai frecvente întruchipînd păsări (în special porumbelul) sau fluturi. Credinţa în materialitatea sufletului rezultă însă şi dintr-o largă serie de practici rituale - la care ne vom referi cel puţin în parte - menite să-i asigure hrana şi băutura, să-l adăpostească, să nu-l supere, să-l îmbune ori să-l ferească de primejdii. Concepţii similare apar şi în folclorul altor popoare : "Sufletul nu este nici invulnerabil, nici nemuritor. El poate fi rănit sau ucis, suferă de foame şi de sete, este sensibil la căldură şi la frig, vede, aude, gîndeşte, are pasiuni omeneşti şi poate exercita o influenţă bună sau rea asupra celor din jur"[22].

În unele sate, sufletul decedatului este petrecut pînă la uşă cu o lumînare aprinsă (Hîrja-Bacău şi Ciohorăni-Iaşi), apoi cu aceeaşi lumînare se merge în jurul casei de trei ori (Oituz-Bacău), trasîndu-se, ca şi în alte cazuri, un cerc magic, pentru a se evita presupusele neplăceri. Se crede însă că pentru mai mare siguranţă, după ce a fost condus sufletul pînă la uşă, trebuie să se sufle mai întîi de trei ori în ur-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ma lui, după care se înconjoară casa tot de trei ori, dar cu tămîia aprinsă (Brătila şi Godineştii de Jos-Bacău). Obiceiul tămîierii este tot un rit de purificare şi are aceeaşi finalitate ca şi folosirea exclusivă a focului. S-ar părea chiar că în acest caz proprietăţile lustrale ale focului sînt amplificate de arderea tămîiei, avînd la rîndul ei aceleaşi calităţi.

Revenind la momentul decesului, se constată o preocupare specială de a se scoate din camera respectivă aproape toate lucrurile, lăsîndu-se doar masa ori laiţa pe care va fi aşezat sicriul şi cîteva bănci pe lîngă pereţi, pentru cei ce vor veni la priveghi. Se scot hainele, covoarele de pe pereţi, alimentele şi vasele de bucătărie, plantele etc., deoarece se consideră că odată atinse de aripa morţii îşi pierd calităţile lor firesti. Busuiocul care a rămas în camera defunctului trebuie aruncat, pentru că "sămînţa lui nu mai încolţeşte" (Ştiubieni-Botoşani), iar un tort de cînepă aflat în aceeaşi situaţie "se rumpe" (Vicovu-de Jos-Suceava). Sînt doar două exemple ale modului în care se exercita frica de contagiunea morţii asupra mentalităţii populare arhaice.

Un moment important al ceremonialului funebru îl constituie şi scăldarea defunctului. Practica este săvîrşită de două, trei sau patru persoane, de acelaşi sex şi de aceeaşi vîrstă cu dispărutul, uneori numiţi chiar de acesta în perioada agoniei, fără a avea însă cu el vreun grad de rudenie. În mai multe localităţi din sudul Moldovei, cei ce spală mortul au îndatoriri mai complexe: construiesc sicriul, îl duc pe defunct pînă la cimitir, sapă groapa şi săvîrşesc actul înmormîntării. Ei se constituie astfel într-un grup de actanţi cu roluri bine precizate în cadrul ceremonialului şi se individualizează în raport cu ceilalţi participanţi, nu numai printr-o anume "specializare", ci şi prin aceea că nu au voie să participe la primul praznic împreună cu toată lumea. Pentru ei se organizează o masă separată, după ce "praznicul de ţărînă" a luat sfîrşit.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Apa ce se pregăteşte pentru spălarea cadavrului trebuie să fie neîncepută şi să nu se adauge atunci cînd se pune la încălzit (Schitu-Duca, Iaşi). În ea se pun plante cu virtuţi purificatoare (busuioc, lemnul Domnului, cătuşnică, poala Sîntămăriei, mintă neagră), precum şi sare, oţet sau tămîie, socotite a avea aceleaşi calităţi. Mai rar, şi cu rosturi obscure, se pune în scalda mortului un ou (Odaia Bursucani-Vaslui), practică semnalată şi în Oltenia[23]. Atitudinea faţă de apa folosită la spălarea defunctului indică ambivalenţa unor credinţe populare tradiţionale, fără a se constata vreo grupare pe zone a celor două semnificaţii opuse.

În primul caz, apa respectivă este considerată impură, iar interdicţia de a se călca peste ea ori peste locul în care a fost vărsată are în vedere teama că ar putea să provoace "amorţirea mîinilor şi a picioarelor" (zonele Bacău, Botoşani, Iaşi şi Galaţi), "pierderea memoriei" (Rediu, Rădăuţi-Prut, Botoşani), "amuţirea" (Draxeni şi Rînceni-Vaslui), "spaimă veşnică" (Andrieni-Suceava) sau chiar moartea (Neamţ, Suceava şi Galaţi). Ea este numită chiar " apă moartă" (Frătăuţii Noi-Suceava), de aceea efectul nefast se răsfrînge asupra tuturor vietăţilor contaminate (Pechea-Galaţi, Hlăpeşti şi Nisiporeşti-Neamţ, Dumbrăveni şi Moldoviţa-Suceava). Pentru a evita orice neplăcere, cel ce scoate afară apa de la scalda mortului înconjoară, iarăşi de trei ori, casa cu ea (Poiana, Motoşeni-Bacău, Fărcăşeni-Iaşi, Zorleni-Vaslui), le-o oferă rudelor să se oglindească, "pentru a nu le fi urît" (Şaru Dornei-Suceava) şi abia după aceea o aruncă într-o groapă ce se acoperă cu pămînt. Se mai toarnă după casă, pentru a determina moartea să fugă înapoi (Prăjoaia-Bacău, Şcheia, Alexandru Ioan Cuza-Iaşi, Bătrîneşti-Neamţ, Obîrşeni-Vaslui), "la 12 pari di la gard" (Goeşti-Iaşi, Ţoleşti-Suceava), "pe un hat" (Bîcleşti-Bacău) sau pe o apă curgătoare (Boiştea-Neamţ), "să plece moartea odată cu ea" (Bordeasca Veche-Vrancea). La Românești, Botoşani, apa din covată se aruncă abia

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

după ce defunctul a fost scos din casă. Se crede, de asemenea, că apa de la mort afectează rodnicia recoltelor (Nicoreşti şi Ţepu-Galaţi)şi mai ales a livezilor (Caşin-Bacău, Pleşani-Botoşani, Gohor-Galaţi).

Cea de a doua situaţie este ilustrată de credinţele potrivit cărora apa folosită la spălarea defunctului păstrează ceva din sufletul său, ceea ce înseamnă că trebuie aruncată într-un loc curat, la rădăcina unui pom roditor, pe straturile cu flori, oricum într-un loc ce poate fi supravegheat şi îngrijit (Lichitişeni-Bacău, Corod-Galaţi, Ruginoasa şi Ţuţora-Iaşi, Bilca şi Mihăieşti-Suceava, Tanacu-Vaslui, Boloteşti-Vrancea). Pomul la rădăcina căruia este turnată apa mortului capătă un statut special,ce aminteşte de "pomul de pomană": din momentul turnării apei, persoanele care l-au spălat pe defunct intră în posesia pomului, pe intervale de timp ce variază între unu şi zece ani sau chiar pentru tot restul vieţii. Stăpînii de drept ai pomului se ocupă de îngrijirea lui, dar roadele aparţin celor cărora le-a fost dat de pomană. Mai mult decît atît, dacă dintr-un motiv sau altul aceştia din urmă nu vin la culeş, o face în locul lor tot stăpînul livezii şi le duce fructele acasă.Această practică îşi află suportul în credinţa că de roadele pomului dăruit beneficiază "pe lumea cealaltă" defunctul. Locul în care s-a vărsat apa este marcat adesea printr-o lumînare aprinsă (Perieni-Vaslui) ori prin aceea că se tămîiază, ca şi mormîntul, timp de patruzeci de zile (Iveşti-Vaslui). Grija excesivă a rudelor răposatului pentru ca apa de la scaldă să fie turnată într-un loc cît mai sigur, chiar dacă motivaţiile sînt altele decît în primul caz, dovedeşte că şi de această dată la baza practicilor discutate stă tot teama de contagiunea cadavrului.

Ambivalenţa se constată şi în cazul altor practici funerare. În nordul Moldovei se taie o şuviţă din părul defunctului şi "se păstrează la grindă" (Conceşti-Botoşani, Sadova-Suceava), "la cornul casei" (Huţani-Botoşani), "sub streaşină" (Iliişeşti şi Mihoveni-Suceava),"sub o blană la uşă ori la

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

geam" (Putna, Straja şi Vicovu de Jos-Suceava), ca să nu se ducă norocul de la casă. Cu acelaşi scop se păstrează şuviţa respectivă şi în nordul Transilvaniei: "să nu să ducă găzduşagu cu mortu"[24]. În celelalte zone ale Moldovei, dimpotrivă, şuviţa de păr nu se păstrează, pentru a nu veni defunctul să o caute (Hlăpeşti-Neamţ) ori pentru a nu fi folosită în unele vrăji (Ceahlău-Neamţ). La fel se întîmplă şi în cazul unghiilor decedatului: unii le taie, gîndindu-se că "poate s-a ţinut norocul de ele", deci nu trebuie să le îngroape (Vatra Moldoviţei-Suceava), în vreme ce majoritatea celor chestionaţi răspund că "nu-i bine să fie tăiate", deoarece îi sînt utile în drumurile ce le are de străbătut.

Hainele pentru mort trebuie cusute de cineva străin, întrucît rudele nu au voie (Eşanca, Rădăuţi-Prut şi Curteşti-Botoşani). Acestea se însăilează înaintea acului, "în păşituri", "ca să să ducă mortul, să nu se mai întoarcă să ia pă cineva" (Caşin-Bacău). Se crede apoi că "dacă întorni acu, vini mortu acasî" (Fundu Moldovei-Suceava). Aţa de cusut nu se înnoadă, pentru a nu avea răposatul piedici pe drum (Frumosu-Suceava). Nu se înnoadă, de asemenea, aţele de la opinci şireturile de la ghete ori de la pantofi, baticurile, cingătorile etc. (toată Moldova). Defuncţilor tineri li se descheie cămaşa la gît, iar femeilor li se despletesc cozile. Înfăptuirea acestor practici se dovedeşte mai riguroasă în cazul defuncţilor între două vîrste, unde refacerea căminului se impune ca un lucru firesc. În astfel de situaţii, ignorarea desfacerii nodurilor atrage după sine "legarea soartei" (Şindrilari-Vrancea), pentru care nu există alt remediu decît exhumarea cadavrului şi efectuarea gestului omis: "Odatî s-o-ntîmplat la noi că l-o dezgropat din nou pă unu să-l desfacă la guler" (Caşin-Bacău). Desfacerea nodurilor este aşadar o practică de "separaţie" şi semnifică ruperea legăturilor răposatului cu lumea celor vii. Este cît se poate de evidentă simbolistica nodurilor "obstacol", atît de răspîndită

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

în credinţele arhaice ale celor mai multe popoare[25].

Cunoscut în Moldova şi sub denumiri cum ar fi sălaş, raclă, cosciug, copîrşău, tron, lăduţă, sicriul este lucrat de cineva care nu se numără printre rudele răposatului sau de grupul săpătorilor (grohnicerilor), ale căror atribuţii capătă sensuri particulare în ceremonialul din zonele sudice. (Vezi mai sus, spălarea defunctului). Răsplata obişnuită se dă în bani şi "punţi" (bucăţi de pînză de lungimea sicriului), la care se adaugă, în mai multe zone ale Moldovei, obiceiul de a li se oferi meşterilor, pe capacul sicriului, un blid de mîncare şi o sticlă cu vin (Rocna şi Farcaşa-Neamţ, Fundoaia şi Berzunţi-Bacău, Bogza, Sihlea-Vrancea). După terminarea lucrului, sculele meşterilor "se atămîiază" şi rămîn la casa defunctului pînă după înmormîntare (Traian, Zăneşti-Neamţ).

Ca şi mormîntul, sicriul este considerat "casa de veci" a celui decedat. Asemenea acoperişului casei, capacul sicriului se face "în patru ape" şi poartă denumiri precum alaştar (Cucuieţi-Bacău), procovăţ (Rădeana-Bacău) sau ţăstru (Buhalniţa-Neamţ). Corpul sicriului este prevăzut cu două sau mai multe deschizături mici, numite ferestruici. De obicei acestea se fac în dreptul capului, de o parte şi de alta, uneori punîndu-li-se şi cîte un ochi de sticlă (Caşin, Mînăstirea Caşin şi Ştefan cel Mare-Bacău). Mai rar, ferestrele apar pe capacul sicriului, în dreptul ochilor (Brătila-Bacău, Frumosu-Suceava), iar în cîteva sate din Vrancea (Bordeasca Veche, Tătăranu), forma acestora este triunghiulară. În zona Neamţului (comuna Icuşeşti), poziţia ferestruicilor indică destinatarul sicriului: pentru bărbaţi se pun numai în partea stîngă, iar pentru femei numai în partea dreaptă. Fundul sicriului este alcătuit doar din "nişte chingi", pentru ca trupul răposatului "să fie tras de pămînt" (Mirosloveşti-Iaşi).

Numeroase precauţii se manifestă faţă de "măsura mortului" (sfoara, trestia sau nuiaua cu care i s-a luat măsura pentru sicriu). De regulă aceasta se îngroapă ori i se dă foc

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

pentru a nu se abate primejdiile asupra celor vii: dacă un adult se măsoară cu ea,"poate muri" (Agafton-Botoşani). Cînd cineva este de aceeaşi vîrstă cu defunctul, se spune "Să nu-i fie de-o măsură", ca să nu moară şi el (Sodomeni-Iaşi). În satele din zona Sucevei, dimpotrivă, "măsura" celui răposat se păstrează cu mare grijă: "este pusă în pod", "sub căprior" (Stulpicani şi Frătăuţii Vechi) ori "sub streşina casei" (Horodnic de Sus, Falcău). Aceeaşi relaţie simpatetică dintre decedat şi obiectele care i-au aparţinut sau care au venit în contact cu el stă la baza ambelor practici, numai că, în primul caz, frica de contagiunea morţii este mai puternică, anihilînd credinţa în posibilitatea transmiterii însuşirilor pozitive ale dispărutului.

Sicriul este îmbrăcat în alb, sub capul defunctului se aşează o pernă umplută cu fîn sau cu spice de porumb, faţa i se acoperă cu un obrăzar (Moţca-Iaşi), o păioară (Horodniceni-Suceava) sau cu pînza de ochi (zona Galaţilor). Răposatului i se pun în sicriu bani, pentru "plata vămilor la pîraie" (Băhnăşeni-Bacău), a "slujbaşilor de pe lumea cealaltă" (Ţibucanii de Jos-Neamţ) sau "a pămîntului" (Buhalniţa-Neamţ, Glodu, Panaci-Suceava). Celor cu mulţi copii decedaţi li se pun în sicriu dulciuri, fructe şi covrigi, "să nu meargă la ei cu mîna goală" (Costeşti-Botoşani), iar copiilor sugari li se aşează la cap "un păhărel de ceară cu lapte de mamă" (Bajura, Ştefăneşti şi Darabani-Botoşani, Şipote-Iaşi, Preuteşti-Suceava).

La scurtă vreme după deces, se confecţionează toiagul mortului (trupnicul sau truparul), cunoscut în Banat şi Oltenia sub numele de lumina de stat[26]. Este o lumînare de lungimea defunctului, pe care o face din ceară de albine o femeie în vîrstă (Băltăreţi-Galaţi), o femeie "curată" sau cineva care trebuie "să fie cu grijanie" (Mera-Vrancea). Aţa folosită pentru fitil "se trece de trei ori prin mîna dreaptă a răposatului " (Cucuieţi-Bacău) şi tot de trei ori "pe

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

după degetul mare de la piciorul drept" (Păltiniș-Botoșani). Lumînarea pentru toiag se lucrează de jos în sus, deci invers față de cele obișnuite, nu se înnădește, cînd se termină este închinată de trei ori la cele patru puncte cardinale (Mera-Vrancea) și abia după aceea se strînge în formă de spirală. Bătrîna care l-a făcut îl așează pe pieptul sau în mîna dreaptă a decedatului, spunîndu-i : "Îți dau toiag de la frați, de la surori, de la părinți și de la toate neamurile!" (Pîrcovaci-Iași). Ca și lumînările în general, toiagul se aprinde "pentru a avea mortul lumină pe lumea cealaltă" (zonele Botoșani și Suceava), dar și cu scopul de a se crea un spațiu de protecție prin purificare cu foc. Rosturile sale inițiale însă au fost, cu siguranță, mult mai complexe.

Toiagul funebru reprezintă un alter ego al mortului și în același timp drumul acestuia spre lumea "de dincolo". Forma de spirală a lumînării indică un drum foarte lung, interminabil parcă, simbol al infinitului, pe care arta populară de pretutindeni l-a consemnat într-o multitudine de imagini. La noi, pentru a da un singur exemplu, apare în ornamentica ouălor încondeiate, sub denumiri ca "drumul mortului", "calea rătăcită", "cărarea fără sfîrșit" etc.(nordul Moldovei).

Forma sa primitivă pare să fie toiagul de lemn, cu care se lua pînă de curînd măsura mortului în Țara Vrancei (Șindrilari și Reghiu), punîndu-se apoi în mîna "dalbului călător". Într-o altă ipostază, la capătul toiagului de lemn se fixa o lumînare aprinsă (Pădureni, Mărășești-Vrancea), ceea ce prefigurează, în parte, imaginea toiagului de astăzi. Deosebit de interesantă este și varianta botoșăneană (Hudești, Mihăileni și Pîrîul Negru), unde lumînarea de ceară curată, de lungimea răposatului, se răsucea pe un toiag de lemn, căpătînd astfel înfățișarea stîlpului funerar cu motivul șarpelui sau al vrejului. Treptat, toiagul de ceară a devenit o piesă independentă a ritualului, unică în aproape toate satele Moldovei, cu excepția cîtorva localități vrîn-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

cene şi băcăuane, unde coexistă cu cel de lemn, fără a avea aceleaşi funcţii: toiagul de lemn se pune în mormînt "că zice că te latră căţeii pămîntului 9 zile şi el (mortul) se apără dă ei cu hadaragu" (Caşin-Bacău). Obiceiul este cunoscut şi în alte zone: "În Ardeal i se pune în sicriu o măciucă nouă, cu care să se apere răposatul de duşmani şi să se razime în lunga-i călătorie"[27].

Toiagul de ceară trebuia să ardă iniţial 4o de zile (Mînăstirea Caşin-Bacău, Şipote-Iaşi, Frasin-Suceava, Bogza şi Sihlea-Vrancea), adică în tot intervalul de timp socotit necesar pentru parcurgerea drumului între cele două jumătăţi ale neamului. Durata de ardere s-a redus ulterior la 9 zile (Pechea-Galaţi), pentru ca în prezent să se ţină aprins numai 3 zile. Arde tot timpul cît este mortul pe masă (cele mai multe localităţi) ori numai de trei ori pe zi, "cînd bat clopotele" (Eşanca şi Pleşani-Botoşani, Boroşeşti şi Buznea-Iaşi). După înmormîntare, toiagul mai arde trei zile pe locul unde s-a produs decesul (Bivolari-Iaşi, Românesti-Botoşani) sau, dimpotrivă, este interzisă aprinderea lui, "ca sî nu mai moarî cinivа" (Dolheştii Mari-Suceava). De regulă, restul toiagului se pune în sicriu, dar sînt şi sate în care se lasă pe mormînt. În situaţia din urmă, ruda cea mai apropiată a defunctului se duce trei seri la rînd la cimitir şi înconjoară mormîntul cu toiagul aprins, "ca să izgonească duhurile rele (Tănacu-Vaslui), apoi îl dă de pomană primului om pe care îl întîlneşte după ieşirea din cimitir. Sub influenţa bisericii, resturile toiagului sînt prefăcute într-o cruce, pe care se lipeşte un ban şi se pune în mîna mortului.

Semne şi categorii de doliu. Plecarea definitivă a unuia dintre membrii săi obligă familia la un comportament special în raport cu situaţia de dinaintea decesului. Într-un anume fel ea se izolează faţă de restul colectivităţii săteşti, în ciuda faptului că mulţi dintre membrii acesteia se solidarizează, aşa cum am arătat, cu cei loviţi de

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

nenorocire. Între sat şi familia îndoliată se accentuează raporturile de coeziune, în sensul că toţi sînt interesaţi ca momentul funest să fie depăşit sub auspicii cît mai puţin păgubitoare, dar în acelaşi timp se produce şi o ruptură, o desprindere temporară, dictată de împrejurările particulare în care se află rudele răposatului. Din momentul decesului şi pînă la pomana "de patruzeci de zile", cînd se consideră că are loc "integrarea" definitivă, rudele apropiate ale defunctului formează împreună cu acesta "o comunitate aparte, care se află undeva la mijloc, între viaţă şi moarte"[28].

Semnele de doliu apar imediat după deces şi cunosc variate forme de concretizare. Unele îi privesc nemijlocit pe membrii familiei (bocirea, despletirea părului, umblatul cu capul descoperit etc.), iar altele au în vedere casa defunctului, în sensul că ea trebuie marcată prin semne distincte ce o individualizează (izolează) în cadrul comunităţii săteşti. Ceea ce trebuie arătat încă de la început este că în Moldova culorile de doliu sînt, aproape în egală măsură, albul şi negrul. Culoarea albă, ca semn de doliu este dominantă în funeraliile tinerilor necăsătoriţi şi nu lipseşte cu desăvîrşire de la nici o categorie de decedaţi. Rezultatele cercetărilor de teren indică o perioadă relativ tîrzie pentru apariţia doliului negru, care pare să fi pătruns pe cale cultă.

În camera în care s-a produs decesul, se pune deasupra uşii un prosop alb (toată Moldova), oglinzile se învelesc cu o pînză albă (Ghimeş-Bacău, Băneasa, Crăieşti şi Piscu-Galaţi), la uşa de afară se pune "o bucată de pînză albă" pentru tineri (Bacău, Galaţi, Vaslui) sau o basma neagră, peste care, la cei necăsătoriţi, se pun panglici albe (Iaşi, Suceava). La colţul casei, înspre răsărit, sau la unul din stîlpii porţii se ridică (tot pentru morţii tineri) un steag alb (Galaţi, Vaslui şi în unele localităţi din Iaşi), iar tocurile uşii de afară sînt acoperite cu perdele albe (Moţca-Iaşi). Altădată,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

camera în care se afla defunctul era în întregime îmbrăcată în alb (Drăguşeni-Suceava), catafalcul era acoperit cu pînză albă (Galaţi), pomul se făcea dintr-un brad alb, împodobit cu batiste albe (Surdu, Hîngăneşti şi Ghimeş-Bacău), portretul flăcăului trebuia înconjurat cu o basma albă, în deget i se punea verighetă albă (Bîrlad-Vaslui), sicriul era dus de patru prieteni ai defunctului "încinşi cu basmale albe", în fruntea convoiului funebru mergeau conocaşii care purtau la cîte un umăr prosoape albe, iar caii acestora aveau la căpiţéle, în dreptul urechilor, basmale albe (tot sudul Moldovei). Materialele existente în AFMB, Fondul Petru Caraman - din care am extras informaţiile de mai sus - atestă practica doliului alb şi într-un însemnat număr de localităţi din zonele Argeş, Brăila, Buzău, Ilfov, Mureş, Sălaj şi Tulcea.

În ceea ce priveşte spaţiul moldovenesc, doliul alb continuă să aibă şi în zilele noastre o pondere însemnată. Rudele defunctului poartă la mînă proscape înnodate (Bolotești-Vrancea), la streaşina casei se pune o pînză albă sau un prosop alb lîngă o basma neagră (Ştiubieni-Botoşani, Brăhăşeşti-Galaţi), la poartă se aşează un pom, scos din pămînt cu tot cu rădăcină, de ramurile căruia se leagă un prosop alb (Costache Negri-Galaţi). Satele din zona Hîrlăului, judeţul Iaşi, foloseau pînă nu demult ca semn de doliu aşa-numita pomineaţă. Aceasta era o batistă albă (uneori însoţită de un colac şi o lumînare), care se agăţa la streaşina casei ori la stîlpul tîrnaţului, unde rămînea trei zile. Este de fapt perioada păstrării doliului alb în întreaga Moldovă, adică în intervalul dintre deces şi înhumare.

Aflată în uz la antici şi la popoarele orientale[29], răspîndită apoi în toată Europa[30], atestată şi la australieni[31], culoarea albă ca semn de doliu are de sigur, şi în spaţiul nostru etno-cultural, o vechime considerabilă. Însuşi apelativul ce se foloseşte pentru mort - "dalbul de pribeag" - pare să trimită la veşmintele acestuia, care erau, pînă de curînd, în

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

exclusivitate albe. Într-o epocă mai veche, defunctul era înveşmîntat în pînză albă, iar la cap i se punea un ştergar alb (Perieni-Iaşi, Călimăneşti-Vaslui). Ulterior a fost îmbrăcat în straie albe de pînză, cu ciorapi albi în picioare şi fes alb pe cap (Glodu, Panaci şi Ulma-Suceava). O altă etapă a fost aceea a obligativităţii folosirii la înmormîntare a hainelor de mîri (de asemenea albe), după care se situează perioada contemporană, cînd urmele specificului ritual al hainelor de îngropăciune se vădesc doar în preocuparea ca acestea să fie noi, curate, purtate în timpul vieţii numai la sărbătorile mari (Vlădeni-Botoşani) sau "ţinute deoparte pentru moarte".

Variatele forme de doliu au căpătat în timp o gamă largă de explicaţii. S-a spus astfel că tunderea părului la femei (ceea ce ar putea să fie o reducţie a smulgerii acestuia), precum şi lăsarea bărbii să crească, în cazul bărbaţilor, ar constitui modalităţi de deghizare, pentru a-i face de nerecunoscut în faţa spiritelor ce s-ar întoarce cu gînduri rele. Aceeaşi motivaţie ar avea-o şi doliul negru, care se identifică cu bezna, cu întunericul, deci cu împrejurarea în care cineva devine greu de recunoscut. Culoarea neagră a doliului a fost asociată şi cu practica arhaică a ungerii cu noroi sau a presărării ţărînei pe cap, sugerînd că urmaşii împărtăşesc soarta defunctului. La rîndul său, doliul alb a fost pus în legătură cu credinţa că spiritele morţilor, duhurile în general, li se înfăţişează pămîntenilor îmbrăcate în alb. Prin urmare, folosirea cu obstinaţie a acestei culori ar semnifica nu numai grija ca"dalbul de pribeag" să fie cît mai bine primit şi integrat în "lumea de dincolo", ci şi un semn al solidarizării celor rămaşi cu situaţia sa.

Numeroasele manifestări de doliu, printre care se numără, la unele popoare, automaltratarea ori distrugerea tuturor obiectelor ce i-au aparţinut defunctului (a se vedea la noi răsturnarea mesei şi a scaunelor din camera în care a stat de-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

cedatul, spargerea oalei de lut etc.) au avut la origine o singură motivaţie: teama de mort sau de contagiunea morţii[32]. Sentimentul de teamă s-a transformat cu vremea în unul de regret după cel dispărut, devenind apoi un act de bună cuviinţă. Este drumul pe care l-a parcurs doliul de la faza sa mitologică, deci de cînd îmbrăca în exclusivitate forme magice, şi pînă în etapa actuală, cînd omul civilizat a abandonat gesturile cu semnificaţii magico-religioase, însuşindu-şi doar latura etică a obiceiului.

Priveghiul. Cu puţine excepţii, priveghiul se practică în întreaga Moldovă, de regulă în primele două seri premergătoare înhumării, mai rar şi în cea de a treia. În sudul Moldovei se consideră că perioada de la asfinţitul soarelui şi pînă la miezul nopţii este extrem de periculoasă, atît pentru răposat cît şi pentru rudele sale, deoarece "atunci duhurile rele sînt atotputernice" (Tanacu şi Valea lui Darie-Vaslui, Mera şi Vidra-Vrancea). Priveghiul mediază, aşadar, o funcţie apotropaică, limitînd sfera de extindere a morbidului. Grupul participanţilor la priveghi îl formează rudele celui dispărut, vecinii, prietenii, dar şi străinii, acestora din urmă, în special, revenindu-le rolul de a performa jocuri şi practici magice sau de a supraveghea înfăptuirea tuturor rînduielilor tradiţionale. În cele trei zile de dinaintea îngropării, casa îndoliată reprezintă un spaţiu impur, în care nici una din activităţile cotidiene nu se poate desfăşura ca de obicei, fără a intra sub incidenţa riscurilor. Pericolul devine şi mai acut în timpul nopţilor, ceea ce face comunitatea sătească să se mobilizeze în vederea anihilării sau, cel puţin, a diminuării eventualelor primejdii. Este limpede, prin urmare, că şi la baza practicilor din cadrul priveghiului stă tot teama de mort[33] sau de contagiunea morţii. Scopul jocurilor de priveghi, spune Mihai Pop, este astăzi acela de a-i înveseli pe toţi participanţii la "ultima petrecere a mortului". Altădată însă ele au avut în primul rînd un rol de apărare

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

împotriva duhurilor rele, a spiritelor celor morţi"[34].

Din bogatul repertoriu al jocurilor de priveghi cunoscute în Moldova[35], vor fi luate în discuţie doar cîteva, unele dintre ele cu funcţii apotropaice, iar altele vădind scopuri de integrare a răposatului în mitica lume a moşilor şi strămoşilor. Reprezentativ pentru jocurile cu finalitate apotropaică este Chiperiul sau Chipăruşul, întîlnit în mai multe localităţi din zona Vrancei[36], precum şi în satul Heleşteni, judeţul Iaşi. Jocul s-a bucurat de o atenţie specială din partea cercetătorilor, încît nu vom mai stărui asupra lui. Dorim să arătăm doar că atît în satele vrîncene, cît şi în alte zone ale Moldovei (Vaslui, Galaţi, Bacău şi Iaşi) este cunoscut încă un joc ce se identifică aproape cu Chiperiul, atît în privinţa organizării şi desfăşurării lui, cît şi sub raportul semnificaţiilor. Este vorba de jocul de priveghi Leuca sau Leuca-ntoarsă, care se practică şi astăzi, în variante ce stau foarte aproape de prima descriere a sa făcută de T.T.Burada la sfîrşitul secolului trecut[37]. Ca şi Chiperiul, Leuca se joacă tot afară, în jurul focului, şi urmăreşte aruncarea în flăcări a participanţilor neatenţi sau mai puţin îndemînatici. Sensurile purificatoare ale jocului sînt evidente.

Din cea de a doua categorie, la loc de frunte se situează jocul Unchegul şi baba sau Baba şi mogneagul, care, deşi cunoaşte o largă răspîndire în tot spaţiul moldovenesc şi o foarte mare unitate în privinţa rosturilor sale iniţiale, a fost discutat pînă acum mai ales în contextul folclorului vrîncean. S-a arătat deja că cei doi protagonişti ai jocului "nu-i întruchipează pe bătrînii în viaţă ai neamului respectiv, ci pe strămoşii acestuia, ascendenţii sangvini ai mortului"[38]. Rolul lor esenţial este acela de a-l prelua şi de a-l conduce pe defunct spre lumea umbrelor. Săvîrşesc însă şi alte gesturi, cum ar fi mimarea actului sexual sau chiar al naşterii, prin care se sugerează ideea continuităţii neamului[39].

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

În scenariul acestui cuplu de mascaţi - pe schema căruia s-au constituit şi alte grupuri, cu finalitate prea puţin semnificativă însă - rolul esenţial pare să-i aparţină babei. Rezultă acest lucru atît din ponderea codurilor pantomimice şi de limbaj ce îi revin în cadrul "spectacolului", cît şi din faptul, deloc neglijabil, că într-o însemnată parte a spaţiului cercetat, numele generic al jocului în discuţie îl dă baba: Catrina, Cercelica, Gherghelica, Nernelica, Soloniţa (zona Bacăului), Chersănica (Bacău şi Vaslui), Iordănica (Bacău şi Galaţi), Maricica, Nastasia, Nastrafelniţa, Răsturnica (zona Galaţilor), Frăsîna (zona Vasluiului) şi Doroftia (zona Vrancei).

Cu funcţie identică, deci tot de integrare a "dalbului călător" în lumea "de dincolo", se practică în Moldova şi un alt joc de priveghi, Mortul, atestat atît în nord, cît şi în sudul provinciei. Să urmărim varianta din satul Bivolărie-Suceava: "Un flăcău se aşează în mijlocul casei şi se preface că este mort. Alţi nouă jucăuşi îl înconjoară zicînd de cîte nouă ori: Noi sîntem nouă fraţi,/Toţi nouă dracului daţi!Apoi ridică toţi cîte un deget de la mîna dreaptă şi spun: Cu nouă degete îl ridicăm la cer!/Hai să-l bîzîim!/Hai să-l bîzîim! Spunînd acestea, pune fiecare cîte un deget sub mort şi-l ridică pînă la tavan"[40]. Semnificaţia jocului se dezvăluie cu şi mai mare claritate decît în cazul Babei şi mosneagului.Cei "nouă fraţi" sînt,desigur, mesagerii lumii "de dincolo", veniţi aici cu scopul de a-i netezi defunctului drumul pe care îl are de făcut. Ei reprezintă o altă ipostază a unchesilor din zonele sudice. De altfel, jocul Mortul este atestat, într-o variantă apropiată, şi în satele gălăţene: "Sî făce un mort şî-l rîdica în sus babi şî unchesi (Munteni-Galaţi). De menţionat că jocul pe care îl prezentăm apare şi în monografia lui S.Fl.Marian, fiind denumit Rădicarea[41]. Se subliniază şi aici obligativitatea numărului de nouă participanţi la performarea jocului şi caracterul de tabu al rostirii cuvintelor.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Un deosebit interes suscită şi jocul Băieţeii, culeş din satul Frătăuţii Noi, judeţul Suceava[42]. Şi de data aceasta, prima atestare figurează în volumul lui S.Fl.Marian, sub numele de Păpugelele sau De-a băieţii[43], numai că apare într-o versiune insuficient de concludentă pentru adevărata semnificaţie a jocului. Vom prezenta deci varianta de la Frătăuţii Noi: Un flăcău se bagă sub un scaun lung, cu patru picioare, şi este legat astfel încît mîinile să-i rămînă libere deasupra scaunului. O mînă este îmbrăcată într-un costum de fată, iar cealaltă în costum de băiat. Pregătirile se fac undeva într-o încăpere separată. Scaunul este acoperit apoi cu un covor şi-i adus de alţi doi flăcăi în camera unde se află defunctul. Participanţii la priveghi cer insistent să le fie arătaţi "băieţeii". Covorul este ridicat însă de pe scaun abia cînd vine muzica şi începe să cînte. Băieţeii joacă, se sărută, după care cei de faţă hotărăsc să-i căsătorească, înscenîndu-le atît logodna cît şi nunta. Mirii sînt puşi apoi să facă tot felul de gesturi, amplificînd astfel atmosfera generală de veselie şi voie bună. Semnificaţia jocului este cît se poate de explicită, mai ales dacă avem în vedere că se practica numai la moartea tinerilor necăsătoriţi. Un simulacru al nunţii postume, prin care se încerca sugerarea îndeplinirii rînduielilor de care tinerii "nelumiţi" erau frustraţi prin moarte, se practica şi în Ţara Loviştei[44].

Dacă în sorgintea sa magică, priveghiul avea scopul de a îmbuna sufletul celui mort şi de a crea un spaţiu de protecţie împotriva spiritelor răuvoitoare, pe plan psihic el marchează un procedeu ingenios de combatere a crizei de doliu. Durerea este o violentare a individului, predispunîndu-l la descărcări paroxistice, exagerări agresive, erotice sau alimentare. Tenta licenţioasă a unor replici utilizate în jocurile de priveghi relevă o transpunere moderatoare a crizei erotice. Pe de altă parte, masa funerară, care pe

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

alocuri se mai face şi astăzi în ultima noapte de veghe, este menită să tempereze bulimia[45]. Cît despre agresiunea asupra cadavrului, văzut ca o forţă ostilă, contagioasă, aceasta s-a convertit cu vremea în gesturi ce se limitează la manevrarea sa ca pe o marionetă. Obiceiul de a lega cadavrul de mîini sau de picioare şi de a-l pune în mişcare, atunci cînd se apropia cineva de sicriu, era cîndva foarte răspîndit. Astăzi însă se practică din ce în ce mai rar, deoarece a provocat numeroase neplăceri, ce au culminat, în cîteva cazuri, cu moartea celor speriaţi.

La originea priveghiului a stat probabil şi necesitatea de a împiedica sufletul mortului să acţioneze în mod negativ asupra celor adormiţi: "perché l'anima del defunto potrebbe incontrare l'anima del dormiente e portarla via, e di non lasciare mai il cadavere solo perché qualche spirito cattivo potrebbe impadronirsene"[46]. Credinţa apare şi la popoarele germanice: "nu este îngăduit ca cineva să doarmă în clipele acestea (lîngă sicriu, n.n.), pentru că astfel cade şi el în somnul de veci"[47]. Priveghiul netezeşte calea către momentul marii despărţiri, a marii treceri din lumea ştiută în cea neştiută. Ca orice rit de trecere, înmormîntarea are drept scop "la transition d'un stade ou d'une etape a une autre"[48] şi trebuie să se producă sub auspicii cît mai favorabile. Existenţa raiului "grădină dulce" este mai mult dorită decît crezută, de aceea nimeni nu vrea să plece prea curînd: "De ţi-a fi, mămucă, bine,/Vino, ia-mă şi pe mine.../De ţi-a fi, mămucă, rău,/Lasă-mă, la Dumnezeu,/Să trăiesc în satul meu!"[49]

R i t u r i d e t r e c e r e. Multe din practicile înfăptuite în aşa-numita perioadă a "desprinderii" decedatului de lumea celor vii au şi rostul de a pregăti etapa următoare, "de trecere", care debutează cu momentul scoaterii sicriului din casă şi se încheie odată cu săvîrşirea înhumării. "Marea călătorie" a fost pregătită deja, nu numai în sensul epuizării practicilor de "separaţie", ci şi printr-o serie

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

întreagă de gesturi sau coduri verbale ce anticipau momentul următor al ceremonialului: încredinţarea unor obiecte sau mesaje pentru a fi transmise celor "de dincolo", punerea în sicriu a tuturor lucrurilor trebuitoare la drum, oferirea de sfaturi călăuzitoare etc. Odată intrat în cea de a doua etapă, trecerea propriu-zisă, defunctul devine "un izolat în raport cu restul colectivităţii, fiind în proces de transformare; grija colectivităţii este ca această transformare să se realizeze în forme favorabile individului şi destinului său în viitor"[50].

Momentul constituirii convoiului funerar prilejuieşte îndeplinirea unei alte categorii de rituri, ce nu mai sînt învăluite în eufemismul tendinţelor de a-l îmbuna pe cel dispărut. Înainte de a fi scos afară, sicriul este lovit de trei ori de tocul sau de pragul uşii, însemnînd că defunctul îşi ia rămas bun de la casă (Argel şi Vama-Suceava), după care, rudele apropiate se strîng lîngă locul unde a stat sicriul şi rămîn cîteva clipe cu capetele plecate (Şendriceni-Botoşani) ori se aşează împreună pe laiţă, cuprinşi parcă de spaimă (Bosanci şi Holdiţa, Broşteni-Suceava). Uşa se închide cu putere, uneori stînd cu spatele spre ieşire (Fundu Moldovei-Suceava), apoi se răstoarnă masa pe care a stat sicriul, se deschid repede geamurile, "să plece aburu mortului cu el cu tot" (Hîrja-Bacău), se sparge "o moşoaică" de lut cu zgomot mare (Griviţa-Vaslui), "ca să se sperie moartea" (Cozia-Iaşi), dar şi pentru a nu se mai abate necazurile asupra casei respective (majoritatea localităţilor). Dacă masa impură nu se răstoarnă cu picioarele în sus, atunci se pun imediat pe ea "un cleşte sau o altă bucată de fier (Priponeşti-Galaţi).

Referitor la metale, trebuie arătat că în cele mai multe localităţi din Moldova este obiceiul de a se pune pe cadavru (sau sub masa pe care stă acesta) o seceră, o coasă ori pur şi simplu o bucată de fier luată la întîmplare. De regulă, la femei se pune seceră, iar la bărbaţi coasă. Semnifi-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

caţia acestui gest ritual este dublă. Pe de o parte, secera sau coasa simbolizează moartea tulpinei de grîu, dar şi a omului, pentru că la toate populaţiile de agricultori omul era asimilat cu sămînţa de grîu (la naştere) şi cu spicul secerat (la moarte)[51]. Pe de altă parte, secera şi coasa, metalele în genere au rol apotropaic[52], oprind contagiunea cadavrului. Cu aceleaşi rosturi, secera este folosită şi în magia albă, în descîntecele împotriva diferitelor boli.

Cînd surveneau mai multe decese în rîndul copiilor unei familii, se recurgea la "vînzarea pe fereastră". O femeie cu noroc la copii "îi cumpăra" şi le schimba numele, "ca să nu-i mai ştie moartea pe nume" (majoritatea localităţilor din Moldova). Mama fictivă o înlocuia o vreme pe cea adevărată şi nu numai pe ea, ci şi pe naşa copilului. Obiceiul pare să aibă ca punct de plecare practica scoaterii sicriului "pe fereastră", atestată la noi numai pentru defuncţii foarte tineri (Mlenăuţi-Botoşani). La alte popoare este semnalată însă şi pentru decedaţii vîrstnici, care uneori erau trecuţi chiar pe sub pragul casei: "mortul nu este purtat peste prag, ci pe dedesubt, aşa precum multe popoare nu-şi scot morţii pe uşa casei, ci printr-o gaură făcută anume în peretele acesteia"[53]. Scoaterea cadavrului pe geam sau printr-o altă deschizătură decît pe uşă avea ca scop împiedicarea sufletului să regăsească drumul spre vechea locuinţă[54]. La obiceiul scoaterii sicriului pe fereastră pare să trimită şi credinţa vîlceană, potrivit căreia "dacă se taie fereastră la o casă care e făcută, e rău de moarte"[55].

Revenind la practica "vînzării copiilor" în scopuri apotropaice, se constată că unele din variantele moldoveneşti sînt foarte apropiate de riturile funerare amintite mai sus: "Îl vînd pi fereastrî ori <u>pi sub pămînt</u> unei femei cu noroc la copchii, sî crească copchilu în norocu cilia" (Frumosu-Suceava); "Făcea o groapî <u>pi sub talpa căsî</u> şî-l da tot cuiva afarî, iera o groapî cu doauî işîri" (Pojorîta-Suceava); "Să-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

pa într-o rîpî o groapî, cu doui guri, şî-l trece di trii ori pi sub pămînt. Lăsa hăinuţa acolo şî viné pi alt drum acasî dicît cel pi cari s-o dus" (Fundu Moldovei-Suceava). Sensul "vînzării copiilor", indiferent de forma la care se apela, era unul singur: înşelarea morţii, care trebuia îndepărtată cu orice preţ de casa respectivă. Obiceiul era atît de înrădăcinat, încît unele femei bătrîne nu renunţă nici acum la numele căpătat, în copilărie, printr-o astfel de vînzare rituală, motivînd că le-a fost un foarte bun ocrotitor la primejdii.

Mijloacele la care se recurge pentru ducerea sicriului la cimitir se diversifică în funcţie de vîrsta defunctului. De obicei, bătrînii sînt duşi cu sania, iar tinerii cu năsălia, numită în unele părţi năsălnie (Bacău, Galaţi, Vrancea) sau patasgă (Galaţi, Vaslui şi Iaşi). Năsălia este dusă de patru bărbaţi, care adesea sînt grohnicerii, acestora revenindu-le, aşa cum am arătat mai sus, şi alte obligaţii în cadrul ceremonialului funebru. Mai multe informaţii atestă că în localităţi din zonele Botoşani, Iaşi, Vaslui şi Suceava, oamenii mai în vîrstă, precum şi cei înstăriţi erau duşi cu sania atît iarna cît şi vara. Sania şi mai tîrziu carul erau trase de doi, patru şi chiar şase boi albi (Uda, Tătăruşi-Iaşi) sau de patru boi negri, aşa cum era obiceiul în satul Stoicani-Galaţi. Practica de a se duce mortul la groapă cu sania, fie vară, fie iarnă, şi de a se înjuga patru boi negri este menţionată şi de T.T.Burada, care a observat-o în sudul Moldovei şi în zona Neamţului[56]. Folosirea acestui mijloc de transport, atestat şi la alte popoare, ar putea să-şi afle explicaţia în faptul că sania permite o mai pronunţată legătură cu pămîntul. Necesitatea asigurării unui contact nemijlocit cu pămîntul se vădeşte mai ales în străvechiul obicei de a se îngropa morţii fără sicriu, întîlnit de Paul de Alep în Moldova[57], iar de T.T.Burada la românii din Istria.[58] Pămîntului i se atribuie aşadar rolul unei mame

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

universale care favorizează circuitul din natură: viaţă-moarte-renaştere. Credinţa într-o posibilă revenire a celui înhumat, într-o transsubstanţializare a trupului său supus dezintegrării, răzbate şi din versurile bocetului:"Drăzii mami ochişori,/Cum or creşti pomişori!/Drăzili maişii sprînşeni,/ Cum or creşti buruieni!/Drăguţa mami guriţi,/Cum a creşti tămîiţi!/Ş-a sî creascî busuioc/Pentru flăcăii din ţioc!" (Antologie, nr.87). În mentalitatea populară arhaică, spune Mircea Eliade, moartea este de neconceput dacă nu e raportată, într-un fel sau altul, la o nouă formă de existenţă, indiferent cum va fi imaginată aceasta: postexistenţă, renaştere, reîncarnare, nemurire spirituală sau reînviere a trupului[59].

Convoiul funebru capătă un fast deosebit în cazul tinerilor "nelumiţi", deoarece el îmbină într-un tot unitar două rituri de trecere: căsătoria şi moartea. Dispariţia lor afectează în mod deosebit colectivitatea sătească, pentru că aceştia nu şi-au trăit viaţa, nu au trecut prin vîrsta matură. Se crede chiar că, mai mult decît oricare alţii, defuncţii din această categorie sînt cei mai predispuşi să devină strigoi. Reîntoarcerea acestora afectează în primul rînd rudele apropiate, mai ales acelea care le evocă numele şi îi plîng, dar şi persoanele cu care ei au un legămînt, cum ar fi, de exemplu, logodna. În acest sens, nu este întîmplător faptul că cei mai mulţi eroi ai poveştilor şi baladelor de tipul Lenore sînt tineri necăsătoriţi. Precauţiile ce apar în astfel de situaţii, pentru îndeplinirea întocmai a ritualului, sînt mult mai mari decît la înmormîntările vîrstnicilor. După credinţa populară, defuncţii tineri sînt puternic marcaţi de frîngerea timpurie a vieţii lor şi ca urmare orice motiv de supărare ar putea să atragă răzbunarea lor necruţătoare. De aceea, prezenţa în cadrul ceremonialului funerar a cît mai multe elemente ce ţin de obiceiurile nupţiale devine obligatorie.

Acoperit cu un covor, carul funebru este străjuit de u-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

nul pînă la şase brazi (mai ales în zonele de munte), împodobiţi cu panglici, hîrtie colorată şi prosoape, întocmai ca la nuntă. Boii poartă colaci în coarne, pe capătul proţapului se fixează un brăduţ mai mic (numit în zona Rădăuţilor buhaş), iar la resteiele jugului se leagă basmale albe sau prosoape. În întreg spaţiul cercetat, tinerii decedaţi sînt îmbrăcaţi în haine de miri. Lîngă sicriu stau uneori o fată şi un băiat cu lumînări în mîini, fiind socotiţi "naşi de cununie" (Oţeleni-Iaşi). În două localităţi (Lunca-Suceava şi Pogoneşti-Vaslui), carul mortuar este acoperit cu un coviltir, făcut din ramuri de brad şi, respectiv, din frunze de stejar. Convoiul este condus de patru conocaşi călări (Galaţi şi Vaslui), sau de doi vătăjei "cu beţe înflorate" (Bucovina), iar alaiul se constituie cu precădere din tineri, purtînd însemne adecvate: druşte, vornicei, vornicese, chemători, surori de mireasă etc.

Toate aceste pregătiri, înfăptuite în virtutea tradiţiei, nu sînt totuşi de natură să anihileze durerea după cel dispărut: "Ş-of, şi nunt-ai mai făcut,/Cu lacrămi pînă-n pămînt!/Naframa di nunî mari/Ai pus-o la lumînari,/Naframa di vornişel/Ai pus-o la sfeşnişel,/Naframa di stărustie/Ai pus-o la năsălie!" (Antologie, nr.lo7). Pe o pernă sînt duse cununiile, făcute din ramuri de salcie împletite cu beteală (zonele Botoşani, Iaşi, Neamţ şi Vrancea), precum şi verighetele. Alaiul tinerilor necăsătoriţi este însoţit de muzică, însă, şi de această dată, recurgerea la instrumentele muzicale tradiţionale trădează falsul ceremonial nupţial: "-Măi Vasîli, şe-i gîndit?/Şi fel di nunt-ai pornit?/Nunta nu sî faşiaşa(ri),/Cu fluir şî trîmbghiţa(ri)!" (Antologie, nr.113). Folosirea trîmbiţei în cadrul ceremonialului funebru este atestată în mai multe zone ale Moldovei (Bacău, Suceava, Neamţ şi Vrancea) şi nu numai la înmormîntările tinerilor necăsătoriţi. Avînd în vedere vechimea acestei practici, atît la noi cît şi la alte popoare, nu este exclus ca într-o epocă foar-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

te îndepărtată, trîmbiţa să fi îndeplinit rosturi funebre mult mai precis conturate, cum ar fi vestirea evenimentului morţii sau marcarea diverselor secvenţe ale ceremonialului, atribute preluate ulterior de clopotele bisericilor. De altfel, trîmbiţa mai păstrează încă, pe alocuri, semnele unor astfel de implicaţii iniţiale. Faptul că şi astăzi se cîntă din trîmbiţă în nopţile de priveghi sau în zorii zilei (aproape toate satele bucovinene) este un indiciu că sunetele sale aveau şi rolul de a îndepărta eventualele spirite malefice, aidoma dangătului clopotelor de mai tîrziu.

Momentul culminant al înscenării ritualului marital îl reprezintă însă îmbrăcarea în straie de mire sau de mireasă a unui flăcău ori a unei fete mari, meniţi a fi partenerii vii ai defuncţilor (Pojorîta-Suceava, Grinţieş-Neamţ, Şindrilari-Vrancea). Uneori, în acest simulacru nupţial este implicat însuşi preotul, care le schimbă celor doi verighetele (Reghiu-Vrancea) sau "le face dezlegările ca la nuntă" (Băsăşti-Bacău). Un loc aparte ocupă în acest context informaţia culeasă în anul 1937 din satul Poiana Alexii-Vaslui: "Fetei mari i se face mire unul din feciorii cu care a stat ea mai mult de vorbă. Li se fac ambilor haine de mire şi mireasă, li se caută nănaş şi în timpul cît stă mortul în casă şi pînă-l îngroapă, mirele nu se desparte de ea, ferească Dumnezeu. Cînd iese pe poartă, se dă pe dinaintea mortului de pomană mirelui o vacă sau un viţel şi apoi trece mortul. La biserică îi cunună pe amîndoi şi le pune inel în degete. Dacă e mort un flăcău, i se caută o mireasă şi la fel îi dă de pomană şi îi cunună. Îi duce cu muzică pînă la poarta bisericii"[60].

Treptat, căsătoria defuncţilor cu parteneri din lumea celor vii este considerată nocivă, ceea ce atrage după sine îndeplinirea unor practici speciale: fata care a fost mireasa unui decedat este trecută de nouă ori peste groapă, deoarece se crede că altfel nu se mai mărită (Frumosu şi Vama-Suceava). Destrămarea obiceiului a fost favorizată şi de credinţa că cel

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

dispărut nu-şi află liniştea pînă nu-i moare şi perechea (Pogoneşti-Vaslui), uneori reîntorcîndu-se chiar, în chip de strigoi, pentru a o lua (Orbeni-Bacău). Cercurile concentrice pe care, după expresia lui M.Junod, le desenează în jurul unui mort zonele de doliu se strîng cel mai puternic în situaţia celor rămaşi văduvi, întrucît gelozia defuncţilor e socotită extrem de primejdioasă[61]. Pericolul este resimţit la fel de acut şi în cazul partenerilor substituţi. De aceea s-a recurs la alte formule de simulare a îndeplinirii ceremonialului nupţial. Mai întîi, "un băiat şi o fată îmbrăcaţi în straie de miri erau integraţi în convoiul funebru (Zăneşti-Neamţ), pentru ca apoi în locul lor să apară doi brazi, frumos împodobiţi, închipuindu-i pe tinerii căsătoriţi (Volovăţ-Suceava) sau un singur brad (varianta cea mai răspîndită), considerat a fi perechea răposatului.

Folosirea bradului cu semnificaţia de alter ego al perechii celui dispărut este concludentă în Moldova mai ales acolo unde acest dublu vegetal apare numai la înmormîntările tinerilor necăsătoriţi, figurînd alături de pomul funebru. Astfel de situaţii se întîlnesc în mai multe localităţi din judeţele Neamţ, Suceava şi Vrancea. Izolat, fenomenul este atestat însă şi în alte zone (Buciumi-Bacău, Storneşti-Iaşi, Coroieşti-Vaslui). Delimitările propuse de Adrian Fochi[62], care ocupîndu-se de înmormîntarea tinerilor necăsătoriţi distinge în spaţiul românesc două zone - una moldo-munteană, cu un puternic unghi de expansiune în nordul Transilvaniei, unde ar fi caracteristic obiceiul de a căsători în mod fictiv pe mort cu o persoană în viaţă, şi alta ardeleană şi bănăţeană, cu o puternică iradiere transcarpatică în Oltenia, în care se foloseşte drept mire sau mireasă a defunctului bradul ori sulita - nu par să fie confirmate de cercetările directe. Aceste modalităţi de a "căsători" mortul coexistă adesea chiar în cadrul aceleiaşi localităţi (Neamţ, Suceava, Vrancea).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Rolul bradului de dublu vegetal al celui dispărut este pus în evidenţă şi de felul în care se împodobeşte: ramurile sînt "îmbrăcate cu beteală, ca la nuntă" (Viişoara-Vrancea), cu "batiste cusute de druşte" (Straja-Suceava), iar în vîrf i se pune "un batic negru" (Grinţieş-Neamţ), "căciula sau pălăria" defunctului (Poienile Oancei-Neamţ). Uneori, bradul este dus de fete la înmormîntările băieţilor şi de băieţi la cele ale fetelor (Băseşti-Bacău, Petru Vodă-Neamţ, Bilca-Suceava), dar obiceiul mai răspîndit este ca ducătorul să fie un tînăr, indiferent de sexul celui dispărut. Cercetările de teren atestă că în Moldova bradul s-a folosit numai la înmormîntările tinerilor necăsătoriţi. Acestora li se suplineşte astfel îndeplinirea ceremonialului nupţial, asigurîndu-li-se totodată, prin simbolistica arborelui utilizat, condiţia aspirării la nemurire. Deosebit de interesant este şi obiceiul de a se duce bradul cu vîrful în jos (Valea lui Darie-Vaslui), semnificînd că ritualul nupţial se înfăptuieşte în condiţii anormale. Pe de altă parte însă, s-ar putea ca această poziţie a substitutului perechii defunctului să nu fie altceva decît sugerarea antropomorfismului său. Este, de altfel, imaginea omului surprinsă de o foarte sugestivă ghicitoare: "Un pom,/ Cu ramurile-n jos/Şi rădăcina-n sus!"[63].

Pretutindeni, după săvîrşirea înhumării, bradul se înfige în mormînt, lîngă cruce. Rolul bradului de substitut al defunctului reiese limpede şi din ritualul alegerii sau al tăierii lui din pădure, întrucît acesta nu poate fi altul decît "cel ursit", "cel pocit" pentru insul implicat, pentru respectiva împrejurare. O cercetare specială asupra acestui ritual în Oltenia, una din cele mai arhaice zone în care se conservă obiceiul, a permis observaţia că "Parfois, il faut en couper deux, trois avant de trouver le sapin du mort. Si ce n'est pas le sien, le sommet se casse en tombant. On en coupe, jusqu'à ce qu'on l'ait trouvé"[64].

Cu vremea, fisurile ce apar în structura ceremonialului

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

funerar tradiţional se accentuează. Multe din practicile arhaice dispar, iar altele subzistă doar în versiuni puternic refuncţionalizate. Tema de moarte devine un sentiment ce nu mai poate fi estompat prin rit şi "nunta postumă" capătă tot mai mult un contur tragic: "Di trii zîli eşti mireasî,/Da nirili nu-i acasî,/Di trii zîli-ai logodit,/Da nirili n-o vinit! Druştili nu le-i poftit,/Druştili-s aîşi viniti,/Da nu-s di tini poftiti!" (Antologie, nr.loo). Zestrea miresei este dată de pomană peste salaş, iar druştele şi vorniceii poartă însemne îndoliate: "C-asta nuntî nu-i pi cali,/Vatajăi cu capuri goali/Şi druştili displetiti,/Nafrămili nitizîti!" (Antologie, nr.lo8).

Îndătinat în primul rînd la funeraliile tinerilor necăsătoriţi, se face în Moldova steagul de înmormîntare sau sulita. Este o prăjină lungă de doi-trei metri, la capătul căreia se leagă un prosop sau o basma albă şi un buchet de flori, îndeosebi busuioc. Cîtă vreme defunctul se află acasă, deci în perioada riturilor de "separaţie", steagul este pus în faţa uşii de afară, la cornul casei ori la stîlpul porţii. În această ipostază el reprezintă unul din principalele semne de doliu, care marchează casa defunctului, delimitînd-o de restul colectivităţii săteşti. Culoarea albă a prosoapelor ori a basmalelor din vîrful steagului sau sulitei indică vîrsta prematură a răposatului. Ca semn de doliu, steagul alb apare şi la alte popoare[65]. În cadrul convoiului funebru, acesta este dus în faţă, fiind precedat doar de cei patru conocaşi. S-ar părea că şi în varianta sa moldovenească, sulita (steagul de înmormîntare) are, cel puţin în parte, atributele unui "monument funerar stilimorf, care în vestul Carpaţilor Meridionali împodobeşte mormîntul flăcăilor, al fetelor şi nevestelor tinere"[66]. Forma sa primitivă, păstrată doar în satele din sudul Moldovei, conţine şi o şuviţă de păr luată de la una din rudele cele mai apropiate, practica fiind şi astăzi identică aproape cu cea descrisă de Dimitrie Cantemir.[67]

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Prezența steagului în cadrul ceremonialului funebru înregistrează cea mai mare frecvență în satele din Galați și Vaslui. În urmă cu o jumătate de veac, la Smulți-Galați, steagul era reprezentat printr-un "prosop legat la un pom înverzit"[68], ceea ce îngăduie presupunerea că și în spațiul etnocultural de care ne ocupăm, acest obiect ritual a parcurs o etapă ce se situa foarte aproape de formele sale arhaice. De altfel, chiar și în zilele noastre, "sulița se face dintr-un pom scos din pământ cu tot cu rădăcină, de ramurile căruia se leagă un prosop alb" (Costache Negri-Galați). Dar iată și o descriere a steagului (suliței) în varianta sa cea mai răspîndită: "Cîn sî faci la fimei, îi puni toati broboadili într-on harag îmbracat cu hîrtie coloratî frumos; sî tai păr din cap di la rudi, di la feti, di la nerori, sî leagî acolo cu flori, cu busuioc, ş-acelea rămîn pi haragu ceala la cimitir. Steagu îl ie de-acasî cui i-l dă di pomanî, mergi cu el şî la bisericî, di la bisericî-l ie şî-l duci pînî la cimitir. La cimitir îşi ie daru cari l-o dus şî steagu sî-ncimbi în mormînt. Sî puni pintru cî sî zîci cî atîta-i umbra mortului, atîta umbrî ari el. Înainti sî puneu unu sau douî steaguri; amu sî pun mai multi. La fel sî faci şî la barbaţ: sî puni on fular ş-on brîu şî tot aşa sî taie şî sî puni păr di la rudi"[69]. Aceeași modalitate de alcătuire a steagului este întîlnită și la Cavadinești-Galați, numai că aici poartă numele de prapur, denumire ce se dă în Banat bradului[70].

Steagul sau sulița se așează așadar lîngă cruce, considerîndu-se că are rolul de a asigura "umbra mortului". Din această perspectivă, nu este decît o versiune ceva mai îndepărtată a bradului funerar. Conținutul său simbolistic pare să fie însă ceva mai bogat, depășind rolul de substitut al perechii celui dispărut. Steagul de înmormîntare se înscrie mai curînd în complexul obiceiurilor ce urmăresc potolirea supărării celui înșelat de moarte. Este mijlocul prin care cei ce conduc defunctul pe ultimul său drum încearcă să-i sugereze că

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

au rămas alături de el. Așa cum punerea țărînii după gît sau pe cap imită înhumarea[71], legarea șuviței de păr la steag vrea să însemne că membrii familiei din care a plecat fii sînt mereu în preajmă, că nu l-au abandonat nici o clipă. Firește, aceste practici se înfăptuiesc astăzi doar în virtutea tradiției, fără ca cineva să mai aibă în vedere sensurile lor inițiale.

Ansamblul riturilor "de dotare" a defunctului este deosebit de bogat, urmărindu-se asigurarea hranei și a băuturii celui plecat spre "lumea de dincolo". Pe fereastra dinspre miază-zi (Boureni-Iași), la pragul ușii (Erbiceni-Iași) sau în gura podului (Pîhnești-Vaslui) se pune un pahar cu apă, însoțit adesea de un colac și o lumînare. În alte localități, se presară făină pe locul unde s-a produs decesul, pentru că "vine pasărea-suflet să mănînce" (Rogojești-Botoșani). Uneori se crede chiar că aceasta vine însoțită și de sufletele altor răposați: "sî presoarî făinî șî dimineața cînt multi urmi di păsăreli" (Horodniceni-Suceava). Cînd este trecut sicriul peste prag se pun pe capacul acestuia vase cu mîncare ce se dau de pomană (Gura Cogșei-Suceava), iar în alte sate (Uda, Tătărușî-Iași, Ortoaia, Straja și Vama-Suceava), după ce a fost scos defunctul afară, lumea se așează la masă. Obiceiul organizării acestui praznic este semnalat în mai multe zone ale Moldovei, fiind cunoscut sub nume ca "masa de țărînă" (Orbeni-Bacău, Călimănești-Vaslui, Șindrilari-Vrancea), "pomana de țărînă" (Bordeștii de Jos, Jariștea și Repedea-Vrancea) sau "abur după mort" (Pîrcovaci-Iași).

În cîteva localități din părțile Neamțului (Barticeștî, Botești, Poiana Teiului, Săvinești), precum și în satul Oțeleni, județul Iași, se obișnuiește ca în preziua înmormîntării să se dea "de sufletul mortului" o așa-zisă masă pe sicriu. Se înscrie în acest context și obiceiul organizării privegliului cu sensul de "masa mortului", "cina mortului" sau "cina cea de taină", întîlnit în cîteva așezări de pe Valea Șomuzului Mare (Fălticeni) și purtînd amprenta unor influen-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ţe ale românilor transilvăneni[72]. Pînă în preajma celui de al doilea război mondial, în Dolheştii Mari-Suceava, priveghiul avea un singur sens: "praznicu cu mortu pi masî". În preziua înmormîntării, se făcea o masă mare, "cu mîncăruri şi băuturi cum se dau la praznic", la care veneau rudele, prietenii, cunoscuţii, se spunea o rugăciune şi, înainte de a începe invitaţii să mănînce, una din rudele apropiate "chema mortu la masî". Practica este atestată şi în două localităţi din judeţul Iaşi (Borosoaia şi Focuri), unde a ajuns însă tot prin intermediul dolheştenilor, care au fost împroprietăriţi acolo într-un număr relativ mare. După război, obiceiul nu s-a mai practicat nici la Dolheştii Mari, dar praznicul care se face imediat după înmormîntare continuă să se numească priveghi.

Mai rar, în ziua despărţirii de defunct se pregătesc două mese, una oferită înainte şi alta după îngropare (Valea Bourei-Suceava). În scopul uşurării călătoriei răposatului prin cele "douăsprezece" sau "douăzeci şi patru" de vămi, drumul spre cimitir este marcat de mai multe opriri (stări, popasuri) făcute îndeosebi la poduri şi la răscrucile drumurilor unde, după prohodire, se dau de pomană fîşii de pînză "de lungimea mortului", haine şi bani. Printre opririle obligatorii se numără cele de la pragurile şi de la poarta casei, de la uşa bisericii şi de la intrarea în cimitir, peste care nu se trece decît după ce au fost întinse bucăţi de pînză, lăicere, covoare, piesele ce alcătuiesc aşternutul etc. Toate acestea se dau de pomană în ideea că în lumea "de dincolo" îi vor aparţine celui dispărut. O mai mare generozitate se constată în dăruirea hainelor acestuia, despre care se crede că îi vor fi utile şi în lunga sa călătorie. De asemenea, se pune cîte un ban pe fiecare fîntînă sau pod pe lîngă care trece convoiul (ori se dau bani la copii), crezîndu-se că astfel "cumpără apa pentru mort" (Leucuşeşti-Suceava). Potrivit celor mai multe credinţe însă, pomana banilor are în vedere nu numai asigurarea apei de care ar avea nevoie "dalbul călător" pentru

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

băut, ci şi "trecerea apelor celor mari", "plata vămilor","plata pămîntului", "plata locului" etc.

Un loc aparte ocupă în convoiul funebru paosul şi coliva. Paosul sau - cum se mai numeşte în zona Podişului Central Moldovenesc - apausul se compune dintr-o sticlă cu vin sau o cană cu agheasmă, un colac şi o lumînare. Numărul colacilor poate fi şi mai mare, dar trebuie să rămînă impar. Deosebit de interesantă se arată a fi varianta de paos din satul Boloteşti-Vrancea: sticla de vin se leagă de un scaun, iar lîngă ea se pune o cîrjă. De obicei, paosul este folosit la stropirea defunctului, înainte de închiderea sicriului, şi la pecetluirea mormîntului, pentru libaţii. Vinul rămas îl dau "grohniceriî" pe mîini şi pe faţă - "ca să nu amorţească" (Schitu Duca-Iaşi, Tîrzii-Vaslui), deci pentru a se purifica după contactul cu trupul atins de moarte - ori gustă din el rudele apropiate, "ca să-l uite mai repede pe cel ce a murit" (Pădureni, Mărăşeşti-Vrancea).

Coliva se face în majoritatea localităţilor din Moldova, atît la înmormîntare, cît şi la prăznuirile îndătinate. Sensul iniţial al fierturii de grîu nu mai este cunoscut astăzi,cei mai mulţi afirmînd (sub o evidentă înrîurire creştină) că reprezintă "păcatele mortului". Cîteva bătrîne din Bucovina(Liteni, Moara, Stupca) s-au referit foarte vag la o credinţă arhaică potrivit căreia bobul de grîu ar reprezenta faţa omului. Există desigur o relaţie directă între colivă şi "turta funebră păgînă"[73], după cum pare să fie în legătură şi cu masa rituală a "consumării cadavrului", specifică civilizaţiilor vechi agrare, în care defunctul era asimilat cu bobul de grîu îngropat sub brazdă. În misterele eleusine, spicul de grîu semnifica reîntoarcerea celui decedat[74]. Prin urmare, rostul colivei este acela de a asigura pe plan ritual condiţia renaşterii defunctului.

Cele din urmă rituri "de trecere" se înfăptuiesc în momentul înhumării. Timpul şi spaţiul, ca dimensiuni ale unui

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

eveniment funerar, capătă delimitări precise. După credinţa populară, nu toate zilele sînt "potrivite" pentru înmormîntare. De regulă sînt ocolite aşa-numitele "zile de sec", dar sub interdicţie severă se află numai ziua de luni, deoarece la începutul săptămînii orice acţiune are valoare de omen. Nesocotirea acestui obicei se arată extrem de primejdioasă:"mor oameni toată săptămîna" (Şendreşti-Bacău), "la mai puţin de un an moare cineva din familie" (Straja-Suceava), "rămîne casa pustie" (Poiana, Nicoreşti-Galaţi). Implicaţii asemănătoare are şi un deces survenit la început de an, pentru că "se sparge gheaţa" (Bilca-Suceava). Groapa pentru sicriu se sapă în ziua înmormîntării, deoarece rămînînd goală în timpul nopţii, "mai moare cineva" (Măzănăieşti-Suceava). Se crede iarăşi că dimensiunile acesteia nu trebuie să depăşească lungimea sicriului, pentru că defunctul "ţine loc şi pentru altu" (Ulma-Suceava) sau "cheamă alte suflete după el" (Mera-Vrancea). Legat de această credinţă, cînd se mută osemintele unui defunct, în mormîntul respectiv se îngroapă o pasăre, deoarece "dacă rămîne groapa goală, cere alt mort" (Bogza-Vrancea).

În variantele sale tradiţionale, înhumarea este efectuată în Moldova de doi pînă la patru gropari (gropaşi, gropniceri, grohniceri), care nu sînt rude cu defunctul. Sicriul este coborît în groapă "pe bucăţi lungi de pînză" (toată Moldova), ale căror denumiri diferă de la o zonă la alta: "vălătucii mortului" (Botoşani), "pumţile gropaşilor" (Neamţ),"podurile gropnicerilor" (Iaşi), "scoborîşuri" (Bacău)ş.a. Se mai folosesc "ştergare de slobozănie" (Neamţ), "brîie şi bîrneţe" (toată Moldova), "cerşafuri", "fitiluri", "brăcini" şi "frînghii" (Bacău), "harcane" şi "faşe" (Botoşani), "şitori" şi "betele" (Iaşi), "odgoane", "chingi de cînepă" şi "lanţuri" (Suceava şi Vrancea). Cu puţine excepţii, răsplata gropărilor este în funcţie de numărul acestora şi se rezumă la pomenele pe care le primesc "peste groapă" : "o oaie ori un miel" (Tu-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

dor Vladimirescu-Galaţi), "un berbec"(Ulma-Suceava şi Sihlea-Vrancea), "o vacă sau un viţel" (Straja-Suceava). Treptat,oile şi vitele mari s-au dat de pomană acasă, în curte ("la raclă" sau "lîngă salaş"). În cele mai multe localităţi sînt însă preferate păsările: "patru găini" (Darabani-Botoşani, Tîrziia-Neamţ), "un cocoş şi trei găini" (Berezlogi-Iaşi), "două găini" (Mihoveni-Suceava), "o găină şi un cocoş" (Obîrşeni-Vaslui), "cucoş şi găină neagră" (Mihăieşti-Suceava). De obicei, cocoşul i se dă celui care începe groapa. Prezenţa păsărilor şi a animalelor psihopompe este semnalată în riturile funerare ale multor popoare de pe glob şi constituie o practică arhaică ce corespunde aceleiaşi mentalităţi: sufletul mortului are nevoie de un patruped sau de o pasăre, care să-l poarte pînă în ţara spiritelor[75].

Rosturile psihopompe ale păsărilor dăruite se desprind şi din afirmaţiile celor chestionaţi: "culeg ciulinii de pe cîmpia cea mare, pe unde trebuie să meargă mortu" (Cozia-Iaşi) "scurmă calea sufletului" (Putna-Suceava), "scurmă şi iesî apî şî be mortu" (Oţeleni-Iaşi). Groparii mai primesc în dar colaci şi lumînări, prosoape, farfurii cu mîncare, tacîmuri, căni şi pahare cu vin sau cu apă, găleţi (toată Moldova),haine de-ale defunctului (Botoşani şi Vaslui), cutii cu chibrituri, colivă mică (Tîrzia-Neamţ), traiste cusute, săpun,parfum şi bomboane (Mirosloveşti-Iaşi), rogojină şi "doliul de pe boi" (sudul judeţului Galaţi). Datul "peste groapă", care pe alocuri este numit "vama îngropării" (Gohor-Galaţi) acumulează şi alte funcţii. El constituie un rit de purificare a celor ce sapă mormîntul, o răsplată dată pămîntului pentru primirea răposatului şi, în acelaşi timp, o modalitate de îmbunare a sufletului călător. Obiceiul aruncării păsărilor pe deasupra mormîntului în cruciş (Motoşeni-Bacău, Buimăceni-Botoşani ş.a.) semnifică ruperea tuturor legăturilor dintre defunct şi lumea pămînteană, pecetluirea definitivă a locului înhumării.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Rituri de integrare. Preocuparea pentru ca defunctul să străbată cît mai lesne "marele drum", nu încetează odată cu încheierea înmormîntării. El trebuie "îndrumat" pe calea soarelui, cel care duce sufletele în împărăţia întunericului şi revine în fiecare dimineaţă[76]. Este strîns legată de această credinţă străvechea speranţă într-o reîntoarcere a celui decedat, aşa cum din bobul inert încolţeşte din nou grîul. De aceea, printr-un act de magie homeopatică, mortul este îndreptat spre drumul astrului zilei şi-i sfătuit să evite calea apelor "...curgătoare/Şi-napoi neîntorcătoare"[77]. Defunctul trebuie "ghidat" aşadar în permanenţă, pînă la integrarea sa definitivă în cealaltă jumătate a neamului, în comunitatea celor morţi, pentru că numai astfel se poate restabili echilibrul distrus prin moarte. Pentru a ajunge la neamuri şi prieteni, "dalbul de pribeag" trebuie să urmeze drumul "de-a dreapta" şi nu "calea nătîngă" din mîna stîngă[78], care duce la străini. După o credinţă mai nouă, dispărutul află calea cea bună urmînd mirosul de tămîie, cu care cei rămaşi trebuie să-i afume mormîntul de la trei zile pînă la şase săptămîni.

Concepţia despre drumul care duce în lumea strămoşilor nu trebuie derivată în mod special din credinţele greceşti şi romane, pentru că ea aparţine unor straturi mai profunde, unui număr foarte mare de comunităţi gentilice umane. Cum oare ne-am putea explica altfel asemănarea izbitoare între descrierea căii pe care trebuie să o urmeze decedatul, existentă în cîntecele noastre funerare, şi sfaturile pe care le dă preotul populaţiei Kakins (Birmania) atunci cînd îndrumă răposatul prin iarbă, printre arbori şi coline, pînă va ajunge la Fluviul Alb care separă lumea celor vii de lumea celor morţi[79]? În practicile funerare actuale se pot descifra încă ecouri ale unui străvechi cult al morţilor la români. Tema de reîntoarcerea fantomei celui decedat este însă astăzi mult mai puţin profundă şi se diminuează treptat după îngroparea cada-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

vrului. Rudimente ale ei se mai constată, pe alocuri, în frica de a-i visa pe cei înhumaţi. Sufletul răposatului este îndemnat să-şi găsească alinare în speranţa întîlnirii cu neamurile decedate anterior: "Da di ci stai drag-aşa scîrghit?/Pentru cî mergi în pămînt?/Aculo ai mamî şî tatî/Şî nu ţî-i urît niciodatî!" (Boteşti-Suceava, anexă-chestionar).

În majoritatea localităţilor din Moldova, defuncţii tineri, în primul rînd cei necăsătoriţi, sînt însoţiţi pînă la cimitir de muzică. Altădată erau duşi cu muzică şi bătrînii, dar instrumentele la care se recurgea nu puteau fi decît cele tradiţionale: fluierul, cavalul, trîmbiţa, buciumul sau tulnicul. În cazul tinerilor, pretutindeni este preferată fanfara, ceea ce înseamnă încă o modalitate prin care se încearcă suplinirea nunţii neînfăptuite. Cu aceeaşi motivaţie, muzica era prezentă uneori şi la priveghi, unde "flăcăii şi fetele mari petreceau pînă dimineaţa" (Şerbeştii Vechi-Galaţi). Un obicei similar apare şi în satul Leşu din judeţul Bistriţa Năsăud: "Dacă-i fată mare or fişior mare, gioacă aşă ca la nuntă. Cîntă şeteraşu şî gioacă. În camera asta-i mortu ş-apă ginculo gioacă. Şine vre să cîntă (boceşte), şine nu, gioacă. Şică-i nunta mortului"[80]. Într-un alt sat, din acelaşi judeţ, o astfel de "petrecere" are loc după săvîrşirea înmormîntării: "Gioac-acolo, la ţînterim. Cîntă ceteraşu şî gioac-aşa ca la horă"[81].

Revenind la spaţiul moldovenesc, trebuie arătat mai întîi că pe parcursul drumului pînă la cimitir, muzica nu cîntă numai de jale, ci şi "hore, sîrbe, valsuri" (Bălţăreţi-Galaţi) ori alte melodii pe care defunctul le îndrăgea în timpul vieţii: "La fiicari ivanghelii (stare, popas), cîn sî da di pomanî, îi cînta o horî cari-i plăşé lui" (Vlădeni-Iaşi). Aceeaşi semnificaţie se desprinde şi din ceremonialul funerar dobrogean, în cadrul căruia "lăutarii cîntă hora miresii sau cîntecul ginerelui", iar "cele patru fete care poartă cununiile, făcute din flori, cînd ajung în locul unde se face hora, joacă

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

hora în jurul coşciugului"[82]. La Mlenăuţi-Botoşani, Şerbeştii Vechi-Galaţi şi Fundătura-Bacău se cîntă melodii de joc şi în momentul coborîrii sicriului în mormînt. Se cuvine menţionată, de asemenea, practica semnalată în satele din zona Codrului-Maramureş, unde la înmormîntarea tinerilor necăsătoriţi "erau prezenţi şi muzicanţii care, la scoaterea mortului din casă şi la coborîrea lui în groapă, cîntau marşul de cununie"[83].

Mult mai răspîndit este obiceiul de a se face joc la poarta cimitirului, imediat după terminarea înmormîntării:"Şî dupa şi l-o-ngropat, o işît afarî din şimitir ş-apu tăţ băieţî şî tăti fetili o ţiucat, ca la horî, acolo chiar, mai multi ţiocuri. Aista ţioc s-o dat di pomanî în poartî la şimitir.Eu an fost druşcî"[84]. Practicat şi în alte zone ale ţării[85], jocul de pomană se dă uneori chiar la casa defunctului: "Dupa şi s-o terminat înmormîntarea, ne-o dat ţioc, adica horî pintru suflitu băietului. O ţînut patru orî hora la dînsu-n ogradî"[86]. Astfel de petreceri se mai organizează "la patruzeci de zile", deci cu prilejul ridicării panaghiei sau în fiecare an, la data cînd s-a produs decesul. Nu s-a înregistrat deocamdată nici o informaţie referitoare la aşa-numita horă a bradului ce se organizează în unele sate maramureşene, atît la înmormîntările tinerilor necăsătoriţi, cît şi cu prilejul pomenirii acestora. S-ar părea însă că obiceiul poate fi pus în legătură cu hora buhaşului din zona Rădăuţilor-Suceava[87], practicată numai de tineri cu prilejul prăznuirii hramurilor tradiţionale.

Rostul jocului de pomană, în primul rînd a variantelor din poarta cimitirului şi de la casa defunctului, este acela de a încununa scenariul nunţii alegorice, care li se organizează tinerilor necăsătoriţi. În acelaşi timp, prin intermediul acestei petreceri se arată că defunctul a suferit de fapt o dublă"desprindere": de grupul fetelor şi al flăcăilor s-a despărţit prin înfăptuirea nunţii postume, iar de lumea pămînteană prin moarte.

Oricît de mult ar persista însă tendinţa de a amăgi mor-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

tul cu această nuntă plăsmuită, durerea celor rămaşi demistifică înscenarea, pentru că "moartea nu are puterea să gonească în întregime afecţiunea faţă de o persoană care a fost iubită cînd era în viaţă"[88]. Rudele apropiate continuă şi după înhumare să manifeste acelaşi interes pentru îndeplinirea celor rînduite prin tradiţie. În noaptea imediat următoare, se încarcă iar masa cu bucate şi se lasă aşa pînă în zori, motivîndu-se că "aşa-i bine; vine mortu şî gustă din toate" (Oituz-Bacău). Altădată, în camera în care omul şi-a dat sufletul, masa trebuia să stea plină cu mîncare şi băutură timp de trei nopţi (Caşin-Bacău), ceea ce aminteşte de "masa ursitoarelor", pusă atunci cînd se năştea un copil. Tot în zona Bacăului (satul Brătila) era chemată o femeie căreia i se dădea să mănînce în cele trei seri, iar la ieşirea din casă i se oferea încă o strachină cu mîncare. Un obicei asemănător este prezentat de T.T.Burada. În locul unde s-a produs decesul se pune o ulcică cu apă sau cu vin şi o bucată de pîine. O femeie sau un bărbat mănîncă şi bea trei zile la rînd din pîine şi vin. "Acel bărbat sau acea femeie reprezintă, în cursul celor trei zile, persoana defunctului"[89].

După înmormîntare, hrana celui dispărut este asigurată prin "purtarea soroacelor" (Gohor-Galaţi), adică prin ospeţele ce se dau de pomană la anumite intervale de timp. De obicei se fac şapte praznice. Primul, numit şi "de ţărînă" sau "al ţărînei" are loc imediat după înhumare. Al doilea se oferă "la trei zile" şi are ca scop îmbunarea sufletului, despre care se crede că se mai află încă printre ai casei, că "vede şi aude tot" ce se petrece în jur (majoritatea localităţilor). În comuna Baia din judeţul Suceava, praznicul "de trei zile" se făcea înainte vreme cu anticipaţie, masa aşezîndu-se în ziua înmormîntării, pe capacul sicriului. Cel de al treilea praznic se face "la nouă zile", pentru că "atunci îşi ia rămas bun sufletul de la casa unde a stat" (Sodomeni-Iaşi), după care urmează cel "de patruzeci de zile", cînd "sufletul îşi ie calea

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

unde-i chemat" (Pupezeni-Galaţi). De aici înainte praznicele capătă un caracter facultativ, deoarece în majoritatea localităţilor din Moldova se consideră că odată cu "ridicarea panaghiei" sau a "panacidei", defunctul a ajuns "la ai săi", încheindu-şi astfel călătoria spre "lumea de dincolo".

Praznicele următoare, "de şase luni" şi "de un an" se înfăptuiesc mai mult în virtutea tradiţiei şi semnifică în primul rînd un act de bună cuviinţă. Mai respectat se arată a fi ultimul praznic, cel "de şapte ani" - poate şi pentru că atunci are loc "dezgroparea", "dezgropania" sau "dezgropămintea" - cînd rămăşiţele defunctului sînt supuse celei de pe urmă purificări. La Curteşti - Botoşani se spune că nu e bine să fie strînse grămadă osemintele răposatului, deoarece "nu sî mai poati întruchipa omu a doaua oarî". Aceeaşi credinţă pare să fi condus, în mai multe localităţi din zonele Iaşilor şi ale Vasluiului, la obiceiul "pînzuirii" sicriului: "La şăpti ani îl dizgroapî. Dacî-i om (bărbat) îi puni căşiulî-n cap şî-l împînzăşti din cap pînî-n chişioari. Îi rîdicî procovăţu, popa-l prohodeşti şî-l astupî iar" (Pogoneşti-Vaslui).

Un interes aparte se manifestă faţă de pomana apei, efectuată pretutindeni după un anumit ritual. Timp de şase săptămîni se cară apă pentru "izvoru mortului" (Rădeana-Bacău) sau "fîntîna de pe ceea lume" (Costeşti-Botoşani, Buhalniţa şi Ceahlău-Neamţ). În satul Boloteşti-Vrancea, "dacă mortul a fost un tînăr, o fată sau chiar un copil, atunci i se făcea cărătoarea. O fată aleasă dintre cele cuminţi era tocmită să care apă timp de şase săptămîni, din sîmbăta morţilor şi pînă la Moşi, zilnic, afară de sărbători, cîte două cofe de apă la casa unor bătrîni sau unde era un bolnav. Pentru aceasta se cumpăra o cobiliţă şi două cofe noi, înflorate şi cu capac. Aceste cofe, cu cobiliţa şi cu darul de bani şi îmbrăcăminte rămîneau fetei care a fost cărătoarea"[90].

Pomana apei se practică, în variante aproape identice, şi într-o serie de localităţi din judeţele Bacău, Galaţi, Neamţ

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

şi Vaslui. În zona Botoşanilor se obişnuieşte doar "udarea mormîntului", atunci cînd partenerul rămas se recăsătoreşte: "Dacă cineva din neam îi nire sau nireasî, se udă mormîntul dimineaţa, cînd se duc la cununie" (satul Dracşani, comuna Suliţa). Obiceiul figurează şi în folclorul satelor sucevene, numai că aici nu-l poate îndeplini oricine, ci numai o persoană dinainte stabilită, numită cărătoriu văduvului (Fundu Moldovei şi Pojorîta). Stropirea mormîntului cu apă mai are ca scop "potolirea setei sufletului" (Corni-Galaţi) - "cî poati o murit însatat, n-o putut sî cearî apî ori n-o avut fîntînî" (Costeşti-Botoşani) - sau provocarea ploilor (Bajura-Botoşani, Cristeşti-Iaşi), situaţia din urmă vizînd numai decesele survenite prin accidente. Alegerea beneficiarului pentru pomana apei se face în funcţie de răposat: dacă a murit un copil, va fi preferată o mamă cu mulţi copii, în cazul unei defuncte apa este dusă la o casă unde se află o femeie bolnavă, iar dacă decedatul este bărbat, destinatarul apei date de pomană trebuie să fie un bătrîn care trăieşte singur. Se respectă, de asemenea, şi o magie a cifrelor: se duc "şase căni cu apă în şase săptămîni" (Fundu Moldovei-Suceava), "două căldări la trei case, timp de patruzeci de zile" (Bogza-Vrancea) etc.

Omniprezenţa apei în cadrul ceremonialului funebru se justifică prin numeroasele sale proprietăţi. Ca element primordial, ea este un factor purificator, ceea ce rezultă cu claritate din abluţiunea cadavrului, spălarea pe mîini a unora dintre actanţi ori curăţirea picioarelor, în cazul păsărilor şi al animalelor ce se dau de pomană peste groapă. Este folosită apoi pentru calităţile sale regeneratoare, care fac să încolţească în sufletele urmaşilor speranţa revenirii, într-o formă sau alta, a celui dispărut. În sfîrşit, aşa cum reiese şi din credinţele enunţate mai sus, apa trebuie să-i potolească setea "dalbului de pribeag" în lunga sa călătorie ori să-i stingă vîlvătăile ce îi cuprind sufletul atunci cînd partenerul rămas încearcă să-şi refacă viaţa. Potrivit menta-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

lităţii populare, factorii amintiţi nu acţionează pozitiv decît în anumite condiţii: apa trebuie să fie "neîncepută", scoasă din fîntînă dimineaţa, înainte de răsăritul soarelui, de o fată-fecioară sau o femeie "curată" şi dusă pînă acasă ori la cimitir în vase noi. Uneori apar şi alte interdicţii de care cei implicaţi trebuie să ţină neapărat seama.

După cum s-a arătat mai sus, în pomenirea defuncţilor locul central îl ocupă praznicul "de patruzeci de zile", întrucît se consideră că atunci se produce "desprinderea" definitivă a sufletului de lumea pămînteană şi integrarea lui în marea familie a moşilor şi strămoşilor mitici. "Après la cérémonie qui clôt le deuil, la mort de l'individu est complète, en ce sens que ses relations avec le groupe sociale dont il faisait partie de son vivant se trouvent entièrement rompues"[91]. Desigur nu întîmplător acest praznic se mai numeşte şi Ridicarea panaghiei, ceea ce sugerează "ridicarea" sufletului celui decedat spre lumea "de dincolo", fapt anticipat şi de unele jocuri de priveghi, între care trebuie menţionat în primul rînd Mortul sau Rădicarea. A ignora înfăptuirea praznicului "de patruzeci de zile", înseamnă practic a anula valoarea tuturor riturilor de "separare", de "trecere" şi "integrare" performate din clipa survenirii decesului şi pînă în această ultimă etapă, marcată de "ridicarea" sufletului. O dovadă în plus a interesului manifestat faţă de acest moment-cheie al riturilor funerare este şi faptul că într-o însemnată parte din sudul Moldovei praznicul "de patruzeci de zile" se numeşte Grija.

Elementul cel mai important al praznicului pe care îl analizăm îl constituie, pentru întreaga Moldovă, pomul pomenelor, întîlnit adesea şi în cadrul ceremonialului funebru. Integrarea pomului în acest context are o valoare simbolică, ce decurge din capacitatea sa regenerativă. Se sugerează astfel o posibilă reînviere a celui dispărut, prin identificarea destinului uman cu cel al arborelui. Folosirea pomului

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

constituie, pentru mentalitatea arhaică, o garanţie a prelungirii vieţii omeneşti pe plan mitic, a transsubstanţializării energiei prin intermediul dublului vegetal. În această credinţă, dată astăzi aproape definitiv uitării, îşi află justificarea obiceiul de a se planta un pom fructifer la capul defunctului, lîngă cruce. Reprezentat în primul rînd printr-un măr sau un prun, mai rar vişin ori zarzăr, acest pom al pomenelor trebuie privit şi ca o ipostază a pomului vieţii[92].

Pomul pomenelor cunoaşte în Moldova patru variante: prima este atestată astăzi cu totul sporadic (Mănăstirea Caşin-Bacău, Costachi Negri-Galaţi, Grinţieş-Neamţ, Lămăşeni-Suceava, Ivesti-Vaslui) şi constă în scoaterea unui pom din pămînt cu tot cu rădăcină care, după ce a fost folosit ca suport al pomenelor, se replantează pe mormînt, la căpătîiul defunctului, lîngă cruce. S-ar părea că în perioada dintre cele două războaie mondiale această variantă de pom al pomenelor era cunoscută şi în alte zone ale Moldovei[93]. În cea de a doua variantă, pomul dizlocat din livadă nu este plantat pe mormînt, ci acasă la cel căruia i-a fost dăruit: "Primitorul sapă pomul şi-l sădeşte în grădina lui" (Călugăreni-Neamţ). La fel se procedează şi în alte localităţi (Fundătura-Bacău, Movileni-Galaţi, Creţeştii de Sus-Vaslui). Varianta a treia a pomului de pomană se întîlneşte numai în satele de pe Valea Bistriţei-Neamţ: Într-un pom din livadă se pun colaci, fructe, dulciuri, lumînări, păsări şi o scară făcută din aluat. La tulpina pomului se aşează o masă şi un pat. Masa trebuie să aibă pe ea o farfurie cu borş, una cu sarmale şi o cană cu vin. Patul este aşternut, are pe el plapumă şi pernă, iar în cazul unei fete mari se aşează aici şi zestrea, pentru a fi dată de pomană (Buhalniţa-Neamţ).

În satul Ceahlău, din aceeaşi zonă, se mai atîrnă în pom un prosop, o candelă, hainele defunctului, o traistă, cuverturi şi chiar covoare. După înmormîntare, pomul dăruit rămîne în custodia stăpînului de drept, care trebuie să-l îngrijească în continuare, adesea chiar cu un interes aparte, dar roade-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

le sale îi aparţin celui ce l-a primit de pomană. Iată cum se împodobeşte un astfel de pom în zilele noastre, în satul Fundătura-Bacău: "La patruzăşi di zîli-i faşi pomu. Puni afar-on pat, îmbracat frumos cu coverturî, cu şerşeaf, cu ogheal, plapumî di asta, cu pernî, cu covor pi păreţi. Ari masî-n faţa patului, pi masî faţî di masî bunî, frumoasî; pi masî sî puni mîncarî di tăt feliu: fripturî, sarmali, plăşinti, canî cu hin numa borş nu puni acolo, nu ştiu di şi, da nu puni. Sî faşi on pom. Dacî-i aproapi di pat, îl îmbracă fărî sî-l scoatî din pămînt, da dacî-i diparti, îl scoati. Sapî on puişor di perj şî-l puni colo şî-l îngroapî şî îl îmbracî: sî pun nuşi pi crenzîli şelea, sî pun meri, sî pun perjî, dacî ai şî portocali, pun alţi; îl îmbracî frumos, puni un rînd di hainî, puni gheţi, la rădăşina pomului faşi-o scărişoar-aşa di pînî ş-o razîm-acolo (cî, şicî sî sui mortu pi scara şeea şî ie hainili şî mîncarea) şî o puicî ş-on cucoş, legaţ colo, şî vini preutu şî şeteşti şî scuturî di pom şî mai curg acolo, ieu oaminii, mînînci şî pi urmî-l ie omu şeala cari i-l dă di pomanî"[94].

Ultima variantă, răspîndită astăzi în întreaga Moldovă, este reprezentată printr-o creangă de prun, mai rar de măr sau de vişin, împodobită cu fructe, porumbei şi scăriţă din aluat, prosop, o cană mică şi alta mai mare, lumînări, hîrtie colorată etc. De multe ori acest tip de pom este aşezat pe masa pomenelor sau se duce într-un coş de nuiele, numit în zona Rădăuţilor-Suceava ciur. În unele sate din aria Cîmpulungului Moldovenesc (Frumosu, Pojorîta, Sadova) această variantă de pom al pomenelor se face dintr-un vîrf de brad. Pe drum spre cimitir sau, alteori, la mormînt, pomul este scuturat de mai multe ori, ducătorului revenindu-i doar prosopul, care are legată la unul din colţuri şi o sumă de bani. Pomul despodobit se înfige în mormînt, lîngă cruce[95]. În jumătatea de nord a Moldovei, mai ales în satele botoşănene, cea de a patra variantă a pomului pomenelor se face şi din săgeţi de şindrilă, înfipte în

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

colaci şi împodobite cu fructe sau dulciuri.

Întrebaţi despre semnificaţia obiceiului pe care îl practică, cei ce fac pomul pomenelor au dat răspunsuri dintre cele mai diverse: "Pomul reprezintă belşugul de pe pământ şi se dă de pomană pentru a avea mortul tot ce-i trebuie pe ceea lume" (Boteşti-Suceava). Un răspuns apropiat s-a înregistrat în oraşul Darabani-Botoşani: "Îi faci pom, ca sî aibî pi ceea lumi feluriti feluri di fructi şî umbrî undi sî sî umbreascî". La Iveşti-Vaslui "se răsădeşte lîngă cruce, ca să ţină umbră mortului", iar la Sodomeni-Iaşi se crede că "din acest pom îşi ia zborul sufletul defunctului". În zona Neamţului, pomul este considerat "un fel de lăcaş sub care se odihneşte şi se adăposteşte sufletul pe ceea lume" (Buhalniţa, Ceahlău). Un ecou al semnificaţiei primare pe care o are pomul pomenelor, al relaţiei ce se stabileşte între acesta şi corpul defunctului, răzbate dintr-un răspuns consemnat pe Valea Trotuşului: "La capul mortului se sădeşte un vlăstar tînăr. După cum creşte vlăstarul, aşa-i traiul mortului pe ceea lume" (Ghîmeş-Bacău).

Praznicul "de patruzeci de zile" nu se rezumă însă numai la pomul pomenelor, care în cele mai multe zone se face, aşa cum am arătat, şi cu prilejul înmormîntării. Îndeosebi în jumătatea sudică a Moldovei, acest praznic - întîlnit aici sub denumiri ca Grija (Galaţi şi Vaslui) sau Grijania (Vrancea) - cunoaşte forme de organizare deosebit de complexe. De altfel, la baza tuturor praznicelor, a pomenelor în general, stă concepţia că şi în lumea "de dincolo" defunctul îşi va continua existenţa şi ca urmare el va avea nevoie de toate cele ce i-au fost trebuitoare pe pământ. Praznicele mediază astfel transcendentalizarea tuturor bunurilor oferite de familie spre beneficiul celui dispărut. În aceste condiţii, nici un efort nu este socotit prea mare, avînd în vedere că defunctului nu i se mai oferă şi o altă şansă pentru a-şi procura cele necesare. De obicei, pomenile reunite sub denumirea de Grijă se dau în timpul înmormîntării, mai exact înainte de a porni convoiul

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

funebru spre cimitir, iar reluarea acestora în cadrul praznicului "de patruzeci de zile" sau al aceluia "de un an" nu are alt scop decît întărirea efectului magic al actului respectiv. Dacă dintr-un motiv sau altul membrii familiei celui dispărut nu pot face Grija în timpul înmormîntării, înfăptuirea acesteia cu prilejul Panaghiei (Panacidei) devine obligatorie. Teama că urmaşii defunctului ar putea să neglijeze realizarea corespunzătoare a Grijei a condus la obiceiul de "a se griji" în timpul vieţii, ceea ce contribuie la asigurarea liniştii sufleteşti a celor implicaţi.

Obiceiul pregătirii unor astfel de praznice nu este prea nou şi nici limitat în spaţiu. În urmă cu peste un secol şi jumătate, transilvăneanul Vasilie Popp - primul care întreprinde o cercetare monografică a obiceiurilor funerare româneşti - observa :"Mulţi îşi fac ei înşişi pomana în viaţă, deoarece se tem că urmaşii nu le vor îndeplini întocmai"[96]. O motivaţie asemănătoare este invocată şi în cazul unei variante de "praznic în timpul vieţii" înregistrată în satul Frătăuţii Noi din judeţul Suceava: "An facut aşa masî ş-an ceamat mîzieş şî neamuri, ş-an ceamat pi tăţ prietinii, ş-an pus masa-n douî odăi, ş-an facut aşa cum ni-o fost niia drag. Ş-an facut săcriu, şî ni-an dat di pomanî pisti el...cî eu îs sîngurî şî ciar di mai am, şi şciu eu şini ni-a da sau nu ni-a da?"[97]

În satul Răchitoasa-Bacău, se practică aşa-numita pomană la poartă, a cărei structură prefigurează Grija din ţinuturile amintite: "În poartî sî puni ori velinţî, ori covor, ori lăghişeri, dupa cum ari omu puteri. Pe-aşeea-i puni şî pernî, puni caldari, puni canî, puni altî canî cu vin ori caldarea o puni cu vin, dacî ari îi puni o farfurii cu mîncari, îi puni măturî, îi puni-o floari din grădinî, îi dă ş-o oaie di pomanî, cu doi colaşi şî douî lumînări i-o dă. Zîşi: -Na, pi iasta lumi a ta şî pi şeea lumi a mortului...cum îi zîşi. Dacî ari, dă şî o ghiţăluşî aşa, o ghiţă sau o vacî"[98].

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Rostirea expresiilor îndătinate în cadrul praznicelor - indiferent de împrejurarea în care sînt performate acestea - constituie o obligativitate, întrucît şi ele sînt menite să favorizeze "transmiterea"pomenelor către adevăratul destinatar.

Dintre variantele de Grijă înregistrate în sudul Moldovei, cea realizată "în timpul vieţii" în satul Bălţăreţi-Galaţi reţine atenţia prin preocuparea viitorilor "beneficiari" de a nu omite nici unul din elementele ritualului: "Noi an făcut-o-n ogradî. An făcut casî din rogojîni, din patru rogojîni, an pus patu-n fundu casî, am aşternut, an pus carpeti pi părej an pus candilî la răsărit, dincoaşî lambî şî lîngî pat an pus masa. An pus on aşternut pi îios ş-an pus şî icoanî. Pi urmî an pus masa. Pi masî sî puni tăt felu di hîrburi: farfurie cu colivî, cratiţî cu sarmali, farfurie cu pilaf, fripturî, pasîri întreagî făcutî fripturî şî pîni-ntreagî. Pui traistî, în traistî pui iar o pasîri friptî, o pîni-ntreagî ş-on cuţît, mîncari ca di drum, sî aibî pînî pi şeea lumi. Pi masî pui prosop, pui cuţît, pui feşnic di pus lumînări, prosoapi la două colţuri, pui tăt şî trebui. An pus on copac în partea şeea(la răsărit) ca cum o divinit la cununie, pom scos din pămînt cu tătu cu rădăşină. Noi an pus doi pomi, pintru barbat şî pintru mini, cî "ne-am grijît" amîndoi. Eu an pus hainili meli în pom. An luat-o di la şiorepi, încălţăminti, an pus cămeşî, combinizon, pi urmî fuştî albî, rochiţ - una, douî, trii, cîti-ţ dă mîna sî pui acolu, una nu pui - şorţuri pui, îţ pui broboz,îţ pui pantofi îios, batisti - una, douî, trii - mărţeli, şerşei, şî de-acolo îi pui omulu: pui şiorepi, încălţăminti, tăt şi trebu, costum di haini, cu căşiulî, pălării - şi-ţ dă mîna - flanelî, pulovur... La rădăşina pomulu sî puni pasîri hie.Faşi scarî şî din lumînări şî din colăşei, prosop di şters pi ochi îl pui în pom, di tăti pui. Pi urmî-nşeki sî dai: dai hainili, priminelili, pernili, li dai la şini vrai. Mai primit îi la străini. Sî nu dai la fişior, cî zîşi cî l-ai înfiet din nou, dacî-i dai"[99].

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Tot în părţile Galaţilor, "casa mortului" se face din "patru păturI", care la sfîrşit se dau de pomană "în patru părţi", masa este pregătită "pentru patruzeci de persoane", iar finul de cununie sau de botez, căruia i se dă masa în dar, mai beneficiază de încă două praznice, "de şase luni" şi "de un an" pe care urmaşii defunctului le oferă în exclusivitate, prin încărcarea mesei cu mîncare şi băutură (comuna Movileni). "Casa mortului" apare de asemenea în mai multe localităţi din zona Neamţului[100], precum şi în cîteva aşezări băcăuane[101], integrată tot în praznicul "de patruzeci de zile", numai că în aceste părţi ale Moldovei este cunoscută sub denumirea de cort.

După Ridicarea panaghiei, în cele mai multe zone încetează şi interdicţiile doliului, membrii familiei răposatului reintrînd în viaţa normală. Fireşte, defunctul nu este dat uitării, dar pomenirea lui intră în categoria practicilor ce îşi au sorgintea în cultul strămoşilor. Pomenirea tuturor morţilor are loc, mai ales, la Duminica Mare, la Ovidenie, Ispas, Sfîntul Toader, Patruzeci de Sfinţi, Paştile blajinilor, dar şi în Joia Mare, Sîmbăta Rusaliilor etc. La Moşi se dau de pomană căni sau oale de lut pline cu apă, cu vin sau ţuică, străchini cu sarmale, plăcinte, colaci şi lumînări. De multe ori, pomenele sînt date de jos, de pe pămînt: "dai di pi pămînt, nu di pi masî" (Costeşti-Iaşi), "sî pun îios, pi pînzî ori pi saîi şî de-acolu sî dau" (Tătărăşeni-Botoşani). În satul Iorcani, din judeţul Iaşi, se crede chiar că "prima pomanî trebu datî pămîntului pi cari stai".

La Patruzeci de Sfinţi se face "praznic cu patruzăsi di oalî" (Horodniceni-Suceava) şi se dau de pomană patruzeci de pahare cu apă, patruzeci de colaci în formă de 8 (sfinţi) sau patruzeci de "hulubaşi din aluat". Rudimente ale practicilor străvechi de a se oferi primele roade ale cîmpului şi livezilor sufletelor strămoşilor[102], se păstrează în obiceiul ca la Sf. Ilie să nu se guste din merele vărateceînainte de a se fi dat cîteva de pomană. La fel se procedează şi în cazul altor

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

fructe: "Nu mănîncă nimeni fragi, pînă nu dă di pomanî la morţi" (Mînăstirea Caşin-Bacău). Pomenele se dau "ca să aibă morţii ce mînca pe lumea cealaltă", "să nu rămînă cu ţărna în gură". Într-o fază mai recentă s-a încetăţenit obiceiul ca o parte din pomeni să se dea pentru a avea ce mînca după moarte cei ce le fac: "Cîn faşi pomana, zîşi: dau di suflitu neu!" (Frumosu-Suceava). Sau: "Primile fructi coapti ali unui pom sî dau di pomanî, ca sî ai ci mînca pi lumea ceealaltî" (Dracşani-Botoşani). Procedează astfel mai ales bătrînii, de teamă că după decesul lor nu le va purta nimeni de grijă. Odată cu trecerea timpului, pomenirile răposatului devin cu totul sporadice şi se înfăptuiesc mai mult în virtutea afecţiunii rudelor apropiate decît în numele unei datini.

x

x x

B o c e t u l ş i a c t u l b o c i r i i. Aşa cum au dovedit cercetările de pînă acum, bocetul a fost iniţial o incantaţie împotriva contagiunii morţii şi implicit a cadavrului, "o acţiune rituală circumscrisă unui orizont mitic"[103], un mijloc de protecţie a comunităţii lovite de dispariţia unuia dintre membrii săi. În acelaşi timp, bocetul a preluat unul dintre momentele de vîrf ale crizei psihice, determinînd sentimentul devastator, pe care îl provoacă durerea, să se disciplineze în matca sa riguros structurată. Valoarea catharctică a actului bocirii este resimţită cu acuitate şi astăzi în spaţiul etno-cultural de care ne ocupăm. Relatînd ce a simţit în momentul în care a început să bocească, o femeie spunea: "-Tu, fatî, m-o luat nişti şerbinţăli, cî zîşém cî, dacî nu boşém, aş murém!"[104]

Această funcţionalitate a bocetului explică în parte faptul că orice împrejurare tristă provoacă plînsul: despărţirea de un fiu care pleacă în armată sau la lucru undeva mai departe, măritişul unei fete "între străini", o pagubă mare în

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

gospodărie, spaima de o boală cronică, un apăsător sentiment de solitudine etc. Intonarea unui bocet poate fi favorizată şi de amintirea unei tragedii personale petrecute cu mulţi ani în urmă. Atunci cînd se iveşte necesitatea de a potoli tensiunea psihică sînt încălcate chiar şi unele interdicţii, cum ar fi bocirea în timpul praznicului "de ţărînă", după întoarcerea de la cimitir, sau după asfinţitul soarelui şi în timpul nopţii: "Zîşi cî nu-i ghini sî boşeşti la priveghi, da dacî ţî-i jăli, iaca boşeşti!"[105] Mai mult, bocetul provoacă acelaşi catharsis şi celor din jur care, nu o dată, ascultînd pe cineva bocind, pornesc să-şi plîngă durerile proprii: "Ascultă şi plîng. De jalea mortului şi de necazurile lor cè-şi aduc aminte, că le vin în gînd acolo toţi morţii din familia lor"[106]. Intonat şi în împrejurări exterioare unui anumit deces, bocetul îşi păstrează intactă forţa emoţională. Cu prilejul cercetărilor de teren, s-a putut constata adesea că în timpul înregistrării bocetelor toţi cei de faţă plîngeau.

Bocetul este o categorie folclorică prin excelenţă feminină. Rădăcinile arhaice ale acestei realităţi se leagă în primul rînd de conceperea morţii ca pe o reîntoarcere în trupul "pămîntului mamă", al acestei "mame universale", deci ca o naştere în sens invers[107]. De aici şi depunerea defunctului în poziţie foetală, frecventă în necropolele culturii Gumelniţa şi în aşa-numitele "morminte cu ocru roşu"[108] de pe teritoriul patriei noastre. Femeile aşadar, cele ce au adus copii pe lume, erau indicate în primul rînd să însoţească defuncţii pe ultimul lor drum. Chiar şi mai tîrziu, cînd moartea unui om a început să fie identificată cu fazele ciclului agrar, tot ele au fost socotite cele mai în măsură să se ocupe de funeralii, desigur şi pentru că sînt iniţiatoarele agriculturii primitive[109]. Motivaţiilor amintite, li s-a adăugat apoi o anumită disponibilitate psihică, mai deschisă exteriorizării, mai promptă în reacţii afective. Resimţind mai acut durerea provocată de moartea unui membru al familiei lor, femeile au par-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ticipat intens la organizarea înmormîntărilor tradiţionale,veghind cu stricteţe la respectarea tuturor practicilor îndătinate.

Spre deosebire de femei, bărbaţii bocesc numai în situaţii speciale, "cînd îşi pierd cumpătul" (Corni-Botoşani) ori cînd într-o casă nu sînt fete: "Numa pi a neu om l-o boşit băieţî. N-am avut feti, am avut sînsî băieţ"[110]. Semnificativ este de altfel şi epitetul cu care sînt etichetaţi bărbaţii ce se implică în actul bocirii: "Aşa-i el, fimeielnic, boşeşti mai bini ca o fimeie"[111]. Nu sînt de neglijat nici argumentele bărbaţilor: "Cum sî nu boceşti cînd îţi moari mama ori nevasta, ori un copchil pi cari l-ai crescut ca pe-o floari?"[112] Bărbaţii bocesc de faţă cu toată lumea doar atunci cînd sînt sfîşiaţi de durere: "-Hai, Ioneli, sî bocim,/Cî de-amu mamî n-avem,/La mîncari cin' ne-a strîga?/Di spalat, cin' ne-a spala?"[113] Există însă şi o categorie de bărbaţi (cea mai numeroasă se pare) care nu bocesc decît în intimitate. Iată în acest sens un extras dintr-o fişă de observaţie, realizată la înmormîntarea Mariei N.Rusu, din satul Preuteşti, judeţul Suceava: "după ce s-a încheiat priveghiul şi toţi ai casei au plecat să se culce, soţul decedatei a bocit minute în şir,rezemat cu mîinile pe sicriu, depănînd, fără a se închega o poezie, momente importante din viaţa lor. Scena s-a repetat în zorii zilei următoare cînd, de asemenea, gospodarul se afla singur cu răposata"[114].

În cadrul ceremonialului funebru, bocesc mai ales rudele apropiate ale mortului, cărora li se alătură adesea vecinele sau prietene ale familiei celui decedat. Mai rar se întîmplă să bocească şi alte femei din sat, de regulă cele ce sînt mai impresionabile sau care se disting prin talentul interpretării cîntecelor funerare. Cei mai jeliţi sînt defuncţii tineri, precum şi vîrstnicii care s-au remarcat prin bunătatea lor: "omul bătrîn şî ursuz îi bocit numa di rudi"[115]. Există şi persoane care bocesc din recunoştinţă: "dacî ai avut un ma-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ri bini din partea morcului"[116]. Se distinge aici un alt aspect al fenomenului studiat: bocetul înţeles ca un omagiu adus defunctului, ca o dovadă de afecţiune faţă de seamănul binefăcător.

Cercetările efectuate în Moldova au condus la concluzia că în ultimele şapte-opt decenii nu au existat bocitoare cu plată. S-ar putea ca în trecut situaţia să fi fost alta, de vreme ce Dimitrie Cantemir pomeneşte de existenţa acestei practici: "Femeile mai bogate tocmesc bocitoare, care ştiu multe bocete"[117]. Există însă în Moldova aşa-zisele bocitoare de inimă, care, fie că sînt marcate de numeroase decese petrecute în familia lor, fie că le-a murit cineva foarte drag, simt nevoia să participe la toate înmormîntările din sat, unde bocirea defuncţilor străini este mai mult un pretext pentru defularea propriilor supărări. Se înscriu în această categorie mai ales văduvele de război şi mamele cărora le-au murit copii la o vîrstă fragedă, dar şi alte femei care, fără să fi fost lovite de vreo nenorocire, se dovedesc a fi extrem de impresionabile. Un exemplu tipic în acest sens îl constituie bunica lui Ion Creangă, portretizată atît de sugestiv în Amintiri din copilărie : "Încă n-am văzut aşa femeie, să plîngă de toate cele; era miloasă din cale-afară....şi cînd se ducea sărbătoarea la biserică, bocea toţi morţii din ţinterim, fie rudă, fie străin, fără deosebire"[118].

O altă situaţie este ilustrată de bocitoarele înzestrate cu voci de excepţie sau cu o capacitate creatoare deosebită. Persoanele care cumulează cele două calităţi sînt mai rare. O talentată interpretă a cîntecului popular nu este în mod necesar şi o bună bocitoare. Pentru performarea cîntecelor funerare este nevoie de o anume stare sufletească, de o predispoziţie pentru acel gen de muzică. Sînt cîntăreţe reputate - cum ar fi, de exemplu, Maria Surupat din Sadova şi chiar sora ei, Zenovia Ţîmpău din Pojorîta, judeţul Suceava - care nu obişnuiesc să bocească, după cum sînt şi bocitoare foarte dota-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

te, al căror repertoriu folcloric muzical nu depăşeşte limitele cîntecului funerar. Într-o proporţie mai mică există şi interprete care trec cu uşurinţă dintr-o tonalitate afectivă în alta veselă. Acest fenomen apare mai ales în satele din zona Rădăuţilor-Suceava.

Bocitoarele ideale sînt acelea care îmbină disponibilitatea sufletească şi talentul interpretativ. Acestea se aseamănă mult cu unele din lamentatrici di vocazione întîlnite de Ernesto de Martino în Lucania - "esse sono semplicemente donne che sanno piangere bene per sciagure patite e per abilità tecnica personale"[119] - din rîndul cărora se recrutau în vechime bocitoarele profesioniste. În cazul nostru, femeile care consimt să boceaască la înmormîntările unor defuncţi străini, indiferent de talentul lor, nu primesc altă răsplată decît pomana obişnuită, constînd de obicei într-o cană, un prosop, un colac şi o lumînare.

Preponderenţa bocetului sincer, compasiv, în raport cu cel ritualizat, uneori neutru, a determinat preferinţa pentru bocitoarele implicate la modul real în evenimentul funebru, orice imixtiune fiind respinsă: "Cum adica, să-mi împrumut altuia inima, altu să plîngă în locu meu?"[119-bis] Opinia colectivităţii rurale este favorabilă acelor familii în care femeile îşi bocesc defuncţii fără să recurgă la ajutorul altora :"Nu! Străinu nu boceşte cu milă. Cine n-are cine-l boci, rămîne nebocit!"[120] Această optică transpare şi din criteriile de apreciere a valorii unui bocet în contemporaneitate. Funcţiile rituale pragmatice, de evitare a contagiunii cadavrului, trec pe planul al doilea, cedînd locul rosturilor catharctice, protecţiei psihice a celor afectaţi de criza de durere, şi chiar celor estetice. Se reconstituie aici drumul pe care l-a parcurs bocetul, de la ţipete, vaiete, tînguiri şi suspine, de la strigătele disperate şi chemările deznădăjduite, pînă la structurile ritmate, coerente, înlănţuite logic în creaţii poetico-muzicale, menite să emoţioneze, să exprime durerea fără mar-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

gini a celor loviţi de nenorocire, ca şi regretul sincer după cel dispărut. Este preferat bocetul spus "din suflit", "cu tragiri di inimî", "jălos", "cu dureri", "aleanos", care "esti duios şî faci sî plîngî şî pietrili", "cari-i ascultat di tătî lumea"[121].

Se cere şi o specializare a textului în funcţie de persoana defunctului, scopul bocetului fiind şi acela de a reliefa calităţile şi purtarea bună a celui dispărut. De altfel nu numai bocetul trebuie să cuprindă laude la adresa răposatului, ci şi discuţiile celor prezenţi la funeralii. Toate acestea, ca şi discursurile funebre de mai tîrziu au la origine aceeaşi teamă de mort, pe care colectivitatea sătească încearcă să-l îmbune, să şi-l facă favorabil, pentru a nu suporta consecinţele supărării lui. De aici şi proverbul, cunoscut la cele mai multe popoare, "Despre morţi, numai de bine!" Criteriul estetic duce adesea la modelarea unei maniere interpretative arhaice, mai apreciat fiind bocetul "duios, lin", "cu gers şî cuvinti frumoasî", cîntat "încet, acătări", nu cel care este "ţipat" ori "răcnit". Cu toate acestea, în zonele unde se practică bocetul cu formă liberă, criteriul estetic este puternic atenuat, interpretele cîntînd "şi li duşi mintea şî capu!"[122]

Primul bocet este intonat de ruda cea mai apropiată a mortului, imediat după ce a survenit decesul, ba chiar "şî înainti de-aş da suflitu" (Costeşti-Botoşani). În unele sate se jeleşte întîi pe locul "unde a murit omu" (Mînăstirea Caşin-Bacău); mai frecvent este însă obiceiul de a se boci prima dată afară, înconjurîndu-se casa de trei ori (Pîrjol-Bacău, Agafton-Botoşani, Priponeşti-Galaţi, Vidra-Vrancea ş.a.). Concomitent cu intonarea bocetului se realizează aşadar şi un cerc magic, cu valoare apotropaică. Sensul trasării cercului magic poate semnifica delimitarea unui spaţiu de netrecut pentru spiritul decedatului, iar în cazul morţii unuia dintre părinţi sugerează şi ideea păstrării intacte a bunurilor rămase. Bocirea în jurul casei sau al gospodăriei se practică uneori în fieca-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

re dimineaţă, pînă cînd mortul este dus la cimitir (Gohor-Galaţi). În unele sate (Deleni-Bacău, Priponeşti-Galaţi, Vidra-Vrancea) femeile care bocesc în jurul casei poartă în mîini o oală cu foc şi tămîie sau o lumînare aprinsă, ceea ce înseamnă că întăresc spaţiul delimitat şi printr-un rit de purificare. La Zăneşti-Neamţ, cercul magic este marcat de bocitoare numai în jurul ogrăzii.

Printre modalităţile arhaice de practicare a cîntecului funerar se numără şi bocirea la stîlpul casei (Tîrpeşti-Neamţ), acelaşi stîlp de care se leagă prosopul, colacul şi cana cu vin pentru sufletul răposatului. Cînd defunctul este capul familiei, actul bocirii la stîlp capătă semnificaţii mai adînci, ce decurg din metafora susţinătorului gospodăriei: "C-o bătut vîntu din žios/Ş-o dat stîlpu căsî žios!/Ş-o bătut vîntu din sus,/Nădejdea noastrî s-o dus!"(Antologie, nr.48). Bocetul ce se intonează afară constituie şi o modalitate de a anunţa evenimentul tragic. Femeia care boceşte (mamă, soţie, fiică) îşi întrerupe uneori plînsul, spunîndu-le vecinilor: "Cutare ne-a lăsat sănătate!" (Şipote şi Valea Oilor-Iaşi). Sintagma este cunoscută şi în satele din zona Huşilor-Vaslui. Sînt şi situaţii în care rostirea primului bocet are loc după ce este scăldat mortul, uneori chiar în momentul cînd se aruncă apa moartă "Cînd iesî cu scăldătoarea, unu înainti, cu lumînarea aprinsî, mergi pînî undi îi locu mai curat şî fimeia din urmî îl boceşti pi ceal ce-o murit" (Barticeşti-Neamţ).

Următoarele bocete au loc după "grijirea şi primenirea" defunctului, atunci cînd îl aşează pe masă, cu capul spre răsărit. Motivele ce apar mai frecvent în aceste împrejurări sînt specifice momentului: "invitarea mortului să se scoale", "să privească la cei din jur", "să vorbească","să dea sfaturi" etc. Femeile bocesc separat sau mai multe deodată. Fără să existe o padrona del pianto, cum se întîmplă în coloniile neogreceşti din Terra d'Otranto[123], intonarea bocetelor se face totuşi într-o anumită ordine: jelesc mai întîi rudele cele a-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

propiate, apoi celelalte neamuri, iar la urmă vecinele şi prietenele. Cîteodată intervin şi alte criterii de ordonare a bocitoarelor, acordîndu-li-se prioritate femeilor vîrstnice, precum şi celor venite de departe. În părţile Bucovinei şi, mai rar, ale Neamţului apar sporadic supravieţuiri ale bocetului coral primitiv. Celelalte zone ale Moldovei nu consemnează fenomenul, în ciuda faptului că obiceiul de a jeli mai multe femei deodată este relativ răspîndit: "Fiecari cîntă ce-o doare; cari-i fatî, cari-i nepoatî, cari-i hina mortului..."[124]. La fel se întîmplă şi în satele botoşănene: "Po' sî boşeascî tăti, da nu aşelaş boşit. Cari cum vre spuni"[125].

În ceea ce priveşte frecvenţa rituală a bocetului, se constată că acesta este intonat de trei ori pe zi - dimineaţa, la amiază şi înainte de asfinţitul soarelui - atît în casă cît şi afară. Există şi abateri de la această regulă. La moartea Mariei N.Rusu, din satul Preuteşti-Suceava, o femeie care venea dintr-o altă localitate a intrat în curte bocind: "Ieşi nînaşî pîn-afarî,/Cî îi zî di primavarî,/Tăţ copacii-or înflori,/Da tu-acasî n-ăi mai ci!"[126] Revărsarea durerii capătă accente mai pronunţate atunci cînd este scos defunctul din casă, la intrarea în cimitir şi în momentul coborîrii sicriului în groapă. Tot la cimitir, "cînd îl bagî pi mort în bisăricî, ciialanţi sî duc la crucili morţîlor lor şî plîng cari cum ştiu"[127]. În satele de pe Valea Şomuzului Mare, zona Făltice-nilor, este obiceiul să se bocească şi în primele trei seri de după înmormîntare, cînd se duc să tămîieze mormîntul. Se boceşte, de asemenea, pe tot parcursul drumului spre cimitir, cu excepţia opririlor pentru slujbele religioase, dar nu şi la reîntoarcerea acasă, după înhumare, deoarece există teama că sufletul pornit spre lumea "de dincolo" ar putea să revină. Jelirea se practică uneori şi la praznice, în anumite zile cînd se dă de pomană pentru sufletul celor dispăruţi, îndeosebi la Moşi, precum şi "ori de cîte ori se iese cu coliva la mormînt" (Ghindăoani-Neamţ).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Atunci cînd bocesc, femeile ţin o batistă în mînă, stau la capul defunctului, pe una din părţile laterale, ori se mişcă de-a lungul mesei pe care se află sicriul. Rareori, cînd dispariţia unuia dintre membrii familiei este peste măsură de dureroasă, femeile fac gesturi disperate în timp ce bocesc. Interdicţia de a se boci noaptea apare în majoritatea zonelor Moldovei, cu excepţia unui însemnat număr de sate bucovinene, unde fenomenul este atît de înrădăcinat încît a pătruns şi în bocete: "- Buna sara, sorioară,/An venit pîn-la mneta,/Să mai sfătuim şeva,/Cum grăiem totdeauna!" (Antologie, nr.132). Sau: "- Finule, bună sara,/Iar am venit la mneta,/Că acasă nu pot sta,/Că mă găseşte scîrba"[128]. S-ar putea ca atît intonarea cîntecelor de priveghi, cît şi obiceiul de a se boci în timpul nopţii să-şi aibă justificarea în tradiţia îndepărtată. Nu este exclus ca odinioară să se fi practicat şi la noi înmormîntările nocturne. Grecii, de exemplu, îşi îngropau morţii noaptea, pentru a nu impurifica lumina soarelui[129]. Practica respectivă era, de asemenea, foarte frecventă şi la romani. Aceştia denumeau funeraliile funus " parce que primitivement les romains étaient toujours enterrés à la lumière des torches, les personnes qui suivaient les deuil portant à cet effet des cordes tortillées (funalia)"[130].

Tipologia cîntecului funerar. Categorie folclorică străveche, cu rădăcini adînc împlîntate în ritualul înmormîntării, cîntecul funerar a avut menirea de a ocroti comunitatea de pericolul contagiunii morţii, dar şi de a "îndruma" defunctul pe calea fără întoarcere. Treptat, această categorie folclorică a devenit un mijloc de detensionare a persoanelor îndoliate. Paralel cu refuncţionalizarea suferită, s-a schimbat, în cazul bocetului, şi raportul dintre anumite motive ce intră în alcătuirea sa. Astfel, dacă iniţial se constata o prioritate a motivelor stereotipe, care aveau rolul de a ghida desfăşurarea corectă a ritualului, cu timpul acestea au trecut pe un plan secundar, căpătînd ponde-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

re exprimarea ataşamentului rudelor faţă de defunct şi redarea cît mai fidelă a unor împrejurări din viaţa acestuia.

Repertoriul cîntecului funerar din Moldova cuprinde în primul rînd bocete, alături de care apar, în proporţii deloc neglijabile, cîntece rituale şi ceremoniale (majoritatea circumscrise priveghiului) şi versuri funebre. Analiza bocetelor pune în evidenţă procesul profund de liricizare a textelor, fenomen ce caracterizează de altfel întregul spaţiu românesc: "Oricît încearcă bocetul să nareze fapte şi întîmplări din viaţa defunctului, notele dominante sînt lirice"[131]; ceea ce nu înseamnă că este vorba de creaţii spontane, unicate, ivite ad-hoc în împrejurările decesului.

În structura bocetului din Moldova, se disting trei trepte evolutive: bocetul arhaic (expresie nemijlocită a durerii), bocetul-jurnal oral şi bocetul versificat (cel mai realizat din punct de vedere artistic). Cel de al treilea tip este predominant în Moldova. Adeseori, bocetul de tip arhaic, în care proza ritmată este sfîşiată de exclamaţii şi interogaţii retorice, coexistă cu cel versificat, avînd însă o frecvenţă rituală restrînsă. Bocetele din a doua categorie sînt inspirate de o moarte neaşteptată, timpurie, care de cele mai multe ori este urmarea unui accident. De data aceasta, motivele stereotipe lipsesc aproape în totalitate, bocetul căpătînd o respiraţie largă, de cronică în care se povestesc cele petrecute. Modificarea de conţinut nu influenţează însă asupra exprimării literare şi îndeosebi asupra metricii bocetului, acestea încadrîndu-se în parametrii specifici categoriei folclorice respective. Una din interpretele reprezentative ale bocetului jurnal oral este Maria M.Istrate din satul Pojorîta-Suceava. Avînd o deosebită uşurinţă în alcătuirea acestui tip de lamentaţii, ea a completat de-a lungul anilor mai multe caiete cu texte, compuse pentru toate decesele din comună şi chiar din alte sate. Motivele tradiţionale se împletesc în bocetele Mariei Istrate cu largi "fişe" biografice ale defuncţilor, adap-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

tările nefiind lipsite de interes. Deşi are un stil interpretativ fără strălucire, ea este foarte apreciată de consăteni, tocmai pentru panegiricele întocmite, în care împrejurările morţii sînt relatate doar ca un epilog la povestea vieţii celui dispărut.

Osatura bocetului versificat este construită din circa zece-cincisprezece motive fixe, pe care unele fete le învaţă încă din copilărie. Este o structură de bază care îi conferă bocetului o stabilitate ce nu poate fi neglijată. Afirmaţia îşi află suportul mai ales în textele înregistrate de la copii, de la bărbaţi sau de la unele femei care nu au avut decese în familie, deci care nu au bocit decît întîmplător. Altfel stau lucrurile în cazul bocetelor interpretate de femei cu o anumită sensibilitate, stimulată adesea şi de un deces anterior, ce le-a afectat în mod deosebit. Rămasă văduvă de un an şi jumătate, Aglaia C.Jibu din satul Toleşti-Suceava, pe care am rugat-o să ne bocească, nu l-a jelit întîi pe soţ, aşa cum ne-am fi aşteptat, ci pe o soră a ei, decedată (la o vîrstă timpurie) în urmă cu aproape o jumătate de veac. Bocitoarea la care ne referim nu numai că reţinuse integral textul poetic ascultat în adolescenţă de la mama sa, dar a păstrat şi formula de adresare, ca de la mamă la fiică. S-a putut observa, de asemenea, că nici unul din celelalte bocete înregistrate de la Aglaia Jibu nu s-a ridicat la valoarea artistică a celui dintîi.

În bocetele de acest gen, cu o desfăşurare amplă, apar de obicei motive rare sau se produce o valorificare creatoare a textelor cunoscute, vechile motive fiind scoase din stereotipia lor specifică. În puţine creaţii ale literaturii populare se poate discerne, atît de limpede ca în cazul bocetului, procesul de apariţie a unor variante valoroase, măsura în care talentul creatorului contribuie la impunerea unor motive inedite. S-a constatat adesea că textele cu adevărat memorabile provin de la femei înzestrate cu un ales simţ artistic şi nu de la cele ce au bocit mai mult în viaţa lor, ceea ce confirmă

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ideea că "supravieţuirea bocetelor depinde de supravieţuirea artei de a boci"[132].

În funcţie de circumstanţele în care se intonează, apar următoarele categorii de bocete: la înmormîntări, la pomeniri, la recrutare sau pentru cineva plecat departe şi bocete-parodii. Mai complexe sînt cele rostite la înmormîntări, care uneori sînt atît de puternic integrate în ritual încît se regrupează după locul performării: în casă, pe drum, la poarta cimitirului, la groapă etc. Bocetele culese în afara prilejului funerar, oricît de evidentă ar fi transpunerea celor ce cîntă într-o stare emoţională specifică, indică o mai mare preocupare pentru alegerea şi aşezarea într-o anumită ordine a motivelor constitutive. Bocetele la pomeniri, îndeosebi acelea ce se rostesc "la un an" sau chiar la un interval de timp mai mare, pun accentul pe evenimentele mai importante petrecute în viaţa celor rămaşi. Valoarea emotivă a unor fapte de viaţă devine pentru bocitoare prioritară, criza de doliu atenuîndu-se odată cu trecerea timpului. Aşa se explică şi faptul că uneori, la pomeniri, sînt plînşi mai mulţi defuncţi deodată.

În ceea ce priveşte bocetele la recrutare, acestea şi-au pierdut mult din dramatismul lor iniţial. Tema de a nu surveni o nenorocire, în condiţiile aspre ale serviciului militar de altădată, a fost înlocuită cu vremea de sentimentul dorului. Acest gen de bocete nu se intonează numai în ziua plecării la oaste, ci şi în alte împrejurări, cînd mama gîndeşte intens la cel plecat. Bocetele la recrutare sînt compuse în maniera jurnalului oral, accentul punîndu-se pe caracterul lor confesiv, şi reprezintă adesea o fază de tranziţie spre cîntecul de jale. Rostite la şezători (clăci) sau în alte situaţii favorabile, bocetele-parodii vizează lipsa de afecţiune a unor văduve, nerespectarea perioadei de doliu, nepriceperea de a boci etc.

Dacă, după vîrsta celor decedaţi, bocetele sînt pentru tineri şi pentru bătrîni, în funcţie de gradul de rudenie faţă

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

de bocitoare apar mai multe subdiviziuni: la (după) mamă, tată, fiică, fiu, fată mare, flăcău, soţ, soţie, frate, soră, bunici, nepoţi, nași, fini, cumetri, vecini etc. Cele mai frecvente şi, în acelaşi timp, mai realizate din punct de vedere artistic sînt bocetele după mamă[133]. Dispariţia mamei constituie o mare pierdere pentru copii rămaşi orfani, fără afecţiune şi înţelegere: "Neta, mamuţî, toţeauna m-ai crezut./Şi dureri am avut,/Cî mneta şăii, mamuţî, bini,/Cî durerea nu ţ-o poţ spuni cu strainii"[134]. Copiilor fără mamă nu le rămîne decît să împărtăşească soarta înstrăinaţilor: "Străini îţi fi intri străini,/Ca şî pomul între spini,/Spinii cresc în lung şî-n lat,/Pomu rămîni uscat!" (Antologie, nr.35). Mama este implorată "să se scoale", "să dea poveţe", "să pună treburili-n cale", "să fie gospodină-n casă", să nu-şi părăsească pruncii etc.

Necazurile ce-i aşteaptă pe copiii orfani sînt prezentate şi în bocetele după soţ, care surprind totodată condiţia femeii văduve: "Fimeia cari-i ramasî,/N-o mai vezi la cap di masî,/Numa tot plîngîn piu casî" (Antologie, nr.41). Sau şi mai plastic: "Vadana uni-i ramasî,/Plînzi draniţa pi casî!" (Antologie, nr.71). Un loc aparte ocupă bocetele ce se intonează la înmormîntările tinerilor necăsătoriţi, acestea închegîndu-se în jurul motivului specific moartea-nuntă. Se remarcă în chip deosebit cele prilejuite de dispariţia unei fete mari. Coloratura afectivă este mai intensă, fecioara fiind comparată cu o "floari albî", "floricicî din fereastrî", "floari mîndrî şî frumoasî" etc. Pe linia aceleiaşi metafore se dezvoltă contrastul dintre floarea vie, care-şi deschide petalele către soare, şi fata decedată (floarea veştedă) cotropită de pămînt: "La poartî la ţîntirim/Creşti-o nalbî ş-un pelin,/Nalba creşti şî-nfloreşti,/Mîndra-n pămînt putrizăşti!"[135]

Integritatea formală a bocetului, specificitatea sa este asigurată de lanţul de motive care îl alcătuiesc. Majoritatea acestora prezintă un anumit grad de stereotipie, fapt ce

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

îi îngăduie bocitoarei să le folosească în funcţie de împrejurări. Stabilitatea pe care o relevă cele mai multe dintre motive "se datoreşte faptului că ele provin din tradiţia îndepărtată şi au fost des repetate, din cauza conţinutului oarecum general valabil"[136]. Bocetele din Moldova se remarcă printr-un repertoriu de motive foarte bogat (vezi indicele la p.368-374), unele dintre ele fiind tradiţionale (relativ fixe), iar altele improvizate. Dintre motivele tradiţionale, cele care se detaşează - atît prin expresivitate cît şi prin tendinţa frecventă de depăşire a tiparului - sînt: blestemarea morţii, casa mortului, cartea domnească, drumul fără întoarcere, cămaşa înnegrită, mila mamei, urma defunctului etc.

Mai restrînse ca număr, motivele improvizate ajung să se impună în măsura în care sînt izvodirile unor inşi talentaţi. Dacă includerea lor într-un bocet determină sporirea frumuseţii acestuia, atunci motivele improvizate sînt preluate şi de alte femei, căpătînd astfel o largă circulaţie, ceea ce poate să favorizeze pătrunderea lor treptată în sfera motivelor tradiţionale. O analiză atentă a bocetelor din Moldova arată că unele dintre motivele improvizate au intrat deja într-un proces de cristalizare. Printre acestea se numără gura-fîntînită, pămîntul noaptea geme, liniştirea defunctului, straiele rămase etc. Numărul lor sporeşte simţitor în cazul bocetelor create în maniera jurnalelor orale, dar au mai puţine şanse de a se generaliza, întrucît sînt inspirate din situaţii particulare.

Limbajul bocetului a evoluat de-a lungul vremii, adaptîndu-se mereu cerinţelor prezentului. Nu se găsesc în textul său cuvinte şi expresii dispărute din vorbire, aşa cum adesea apar în descîntece. Conservatismul speciei se poate constata doar urmărind cheia metaforelor ce stau la baza motivelor tradiţionale, ele fiind adesea expresia unor credinţe şi cutume dispărute. Astfel, în unele bocete apare exprimată dorinţa celor rămaşi de a avea mormîntul mamei cît mai aproape:

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

"Roagă-l, mamă, pi grepar/Sî-ţi facî groapa acasî,/Ca sî cii cu noi la masî,/Sî ţi-o facî lîngî pat,/Ca sî cii cu noi la sfat,/Sî ţi-o facî în grădinî,/Ca sî cii cu noi vecinî" (Antologie, nr.49). Imagini asemănătoare apar şi într-un bocet din nordul Transilvaniei: "De-ar ci lasat Dumnezău,/Să să-ngroape mortu-n casă,/L-am îngropa după masă;/Cînd ne-am pune de-am prînzi,/Vai, cu drag l-am mai pofti,/Cînd ne-am puni ş-am gusta,/Noi cu drag, vai, l-am êema,/Doru ni l-am stîmpăra!"[137]

Alături de sentimentul ales de comuniune sufletească între membrii unei familii, aflăm în cele două exemple ecoul obiceiului străvechi, atestat la numeroase popoare, dar şi la noi, de a se îngropa morţii în incinta gospodăriei părinteşti[138].Se ştie că la începutul antichităţii greceşti şi romane, morţii erau îngropaţi acasă, sub lespedea vetrei[139]. Probabil că la fel s-au petrecut lucrurile şi la noi, de vreme ce,pînă în primele decenii ale acestui secol, copiii născuţi morţi, înainte de termen, precum şi "locu copîilului" (placenta) se îngropau sub pragul casei, sub pat[140], în cămară[141], în grădină ori la o hultuană[142]. A se vedea în acest sens şi un basm din colecţia lui Ion Pop-Reteganul, axat pe motivul Lenore, în care mama nu-şi îngroapă mezinul în cimitir, ci "Sub fereastră, în grădină,/Ca să-i fie la-ndemînă"[143].

O frecvenţă sporită înregistrează în bocetele din Moldova motivul cartea domnească: "Scoalî, mamî, într-o coastî/Şî ti uitî pi fireastî,/Cî-ţ vine-o carti domneascî,/Da nu vini sî ţ-o êeteascî,/Şi vini sî ti porneascî" (Antologie, nr.51). Este greu de ştiut în ce măsură acest motiv are ca punct de plecare un act ritual concret. Nu ar fi exclus ca la obîrşie el să aibă tangenţe cu puterea fetişizată a cuvîntului scris. În orice caz, se află în legătură cu alte două motive, scrierea sufletelor şi trimiterea mesajelor sau chiar a scrisorilor, a căror răspîndire în spaţiul românesc este cvasigenerală. Motivul trimiterea scrisorilor a fost corelat cu "veştile" ("mesajele")pe care defunctul este rugat să le ducă în lumea "de dincolo":

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

"Di ti-ntîlni şî cu tatuca,/Spuni-i cî tari-o dăm bini,/Numa cî, mamucî, sîntem straini" (Antologie,nr.12); sau: "Eu ti rog pi dumneata,/Di-i mergi pi ceea lumi/Şî ti-i întîlni cu mamuţa,/Sî-i spui şî di mini şeava,/Sî-i spui cî ni-i binişor,/Da di dînsa tari ni-i dor!" (Antologie, nr.79).

Defunctul este rugat să povestească acolo, pe cealaltă lume, despre traiul văduvelor şi al orfanilor şi să prezinte o cronică a ultimelor evenimente de pe tărîmul celor vii, din "lumea albă" sau din "draga lume". Defuncţii anteriori sînt "îndemnaţi" să-l întîmpine pe "dalbul călător" pentru a-l ghida: "-Ieş, tatuţî, înainti/Şî ie-o pi mamuţa di mînî" (Antologie, nr.6o). Veştile pot circula şi în sens invers, din lumea umbrelor spre cea pămînteană. Emisarii acestora sînt atunci diferite personaje psihopompe, tainicii cavaleri[144] ce vin cu cartea domnească, semnificînd chemarea morţii. Mai rar, această scrisoare funestă poate fi trimisă de o rudă apropiată,aflată deja pe celălalt tărîm: "Carti de la măicuţa, Dar n-o poati dizleaga,/Ţ-aş şîti-o chiar şî eu,/Da îi scrisî tari rău!"(Antologie, nr.116). Aşteptarea ştirilor din ţinutul morţii este exprimată uneori în termeni specifici cîntecelor de cătănie şi război: "Nici carti n-am capatat,/Ori nu esti poştî-n sat[145]/ Ori tari te-ai dipartat,/Di pi neata nu te-am aflat!" (Antologie, nr.42).

Credinţa în posibilitatea comunicării prin scris între cele două lumi o aveau şi vechii greci, la ei "mesajul" netransmiţîndu-se verbal, ci printr-o scrisoare încredinţată defunctului: "i Galati mettevano loro in mano una lettera ben sigillata, affinché sapessero le loro intenzioni nell altro mondo"[146]. Ideea apare însă şi în folclorul românesc, trimiterea scrisorilor fiind acceptată ca posibilă în ambele sensuri: "-Mamucă, şî te-aş ruga,/Di ti-i întîlni cu tata,/Da sî-i spui şî lui aşa,/Cî tari di mult s-o dus,/Şî n-o trimăs nişî on răspuns!" (Antologie, nr.59). Într-un bocet cules din satul Botoşana-Suceava, fata rămasă orfană i se adresează defunctei ast-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

fel: "-Mamă, de nu-i puté veni,/T-oi trimete o scrisoare,/Că rău inima mă doare!"[147] Aceeaşi cale este indicată, adesea, şi pentru primirea "ştirilor" din lumea umbrelor: "Sî-ni trimeţi o scrisorică/Pe-on puiuţ de turturică,/Sî sî-ni scrii două rîndurele,/Cî tari le-oi citi cu jăle"[148]. Alteori, această scrisoare trebuie să determine plecarea pe "calea neştiută" a unui pămîntean: "Vezi undi te-i aşaza,/Trimeti la Coca o carti,/Sî vie sî ti mai cati" (Antologie, nr.168). Între cele două jumătăţi ale neamului, scrisorile circulă "Pe şuierul vîntului,/Prin fundul pămîntului" sau chiar "Pe fluieru vîntului,/Facturu pămîntului"[149]. Dacă se ţine seama şi de credinţa (destul de răspîndită în Moldova) că în preajma decesului oamenii vorbesc de "o scrisoare" pe care trebuie să o primească de undeva, înseamnă că semnificaţia motivului cartea domnească este "chemarea" strămbunilor, care veghează la reîntregirea neamului pe plan mitic: "Sî trimeţi carti domneascî,/Sî vie sî ni-o citeascî,/Sî trimeţi carti domneascî,/Sî vie sî ma porneascî,/Ca sî vin la mătăluţî"[150].

Eresurile noastre consideră că pînă a veni în persoană la casa cuiva, moartea trimite mai mulţi olăcari. La timpul hotărît de Parce, apare moartea, acest straniu călăreţ, care îl răpeşte pe cel însemnat de soartă: "Batî-ti pustia moarti,/Ai vinit într-um alao/Ş-ai legat calu di gard,/Bustea-n casî te-ai băgat/Ş-ai pus chiăioruţu-n prag,/Ne-ai luat ăi ne-o fost drag/Te-ai suit şî pi cuptiori,/Ne-ai luat mari-aăiutori!"[151] Moartea în chip de cavaler tragic continuă seria de reprezentări primitive de pe monumentele funerare ale antichităţii daco-romane şi europene în general. "Caii morţii" sau "caii prevestitori de moarte abundă în simbolistica antichităţii greceşti, a Evului Mediu european, ca de altfel în întregul folclor al bătrînului continent: "Brimo, déesse de la mort, paraît, sur les monnaies de Phérai, montée sur un cheval qui se cabre... Dans une légende irlandaise, la mort...accompagné d'un cheval d'une laideur exemplaire, enlève les Fénieus au pays d'outre-tombe"[152].

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Deşi motivul în discuţie este prezent într-un număr restrîns de variante ale folclorului nostru, el se integrează firesc tradiţiei autohtone, aşa cum pentru finlandezi imaginea caracteristică a morţii este cea care o reprezintă venind pe schiuri: "Peste mlaştini schia moartea,/Bătea cobea pîrtia iernii"[153]. Mentalitatea primitivă considera posibilă evitarea morţii, procedîndu-se ca în cazul unei urmăriri obişnuite. Unele populaţii recurgeau la schimbarea locului aşezării comunităţii săteşti, imediat ce survenea decesul unuia dintre ei, pentru ca moartea să nu-i mai găsească. La români exista pînă nu de mult o formă atenuată a acestui obicei. În satul Cătane-Dolj se spunea: cînd îţi moare copilul dentîi, să pleci de acasă cu nevasta, ca să fugă moartea de casă, cum aţi fugit voi"[154]. Unele bocete din Moldova păstrează această concepţie prin care se sugerează o posibilă şansă de salvare: "Hai,mămicî, hai la mini,/Cî-i cărarea pin păduri/$-am, mămicî, un' te-ascundi,/Unde-a şi pădurea deasî" (Antologie, nr.23). De cele mai multe ori, bocitoarea îşi exprimă părerea de rău că n-a putut interveni la vreme: "Cîn ai văzut că moartea vine,/ Di şi n-ai vinit la mine?/Că la mine-s păraie multe/$î avem uni ne-ascunde,/Fuzem, tatî, la pădure/$î n-o lăsam să te fure" (Antologie, nr.75).

Un personaj invocat frecvent de bocitoare este pasărea-suflet, "dalbul călător" fiind rugat să revină în ipostază înaripată: "Sî mai zbori din pom în pom/$î sî vii la noi di dor" (Antologie, nr.56). De asemenea, lumea de dincolo se înfăţişează ca o pădure plină de astfel de păsări: "-Niculai, da un' ti dusî?/Uni-s codri plini di cusî/$î păsîr'li cîntătoari/$înapoi ni-ntorcătoari" (Antologie, nr.122). Căutarea unui suflet anume din noianul de stoluri, aminteşte o secvenţă de basm[155], în care eroina întreabă toate păsările unde se află Făt-Frumos, dar răspunsul aşteptat îi vine abia la sfîrşit, de la un ciocîrlan şchiop, care adesea o şi călăuzeşte. Cu aceeaşi semnificaţie, imaginea este prezentă şi în bocete:"Cî-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ti păsîri or zbura,/Pi tăti le-oi întreba,/Di nu te-o văzut univa!/Num-o ghiatî păsărea/O spus cî te-o văzut ea!" (Antologie, nr.15).

Ireversibilitatea drumului către lumea umbrelor este motivul cel mai des întîlnit în structura compoziţională a bocetelor. Cîţi merg în lumea "de dincolo" nu mai revin, deoarece "acolo-i ţarî cu stapîn,/Cîţi merg înapoi nu vin" sau "Şi pămîntu-i cu zăvor/Şi nú mai vii cînd ţi-e dor!" (Antologie,nr. 54 şi 182). Pentru a mai putea privi o dată la cei rămaşi în urmă, defunctul trebuie să întindă mîinile şi să dezlege lanţuri ori să zdrobească porţi grele. Firește că această metaforă sugerează tristeţea omului în faţa destinului său de muritor, sentimentul apăsător al sfîrşitului iminent. Moartea,cea de a treia ursitoare, nu se întoarce niciodată din drum. Imaginea poetică s-a ivit însă dintr-o realitate etnografică arhaică. Frica inspirată de morţi i-a făcut pe oamenii colectivităţilor primitive să-i lege ori să-i închidă în sicrie pe cei dispăruţi, să-i încuie "cu lacăte complicate ce nu puteau fi deschise nicicum dinăuntru"[156]. Urme ale acestor practici s-au găsit şi pe teritoriul patriei noastre, pentru perioada trecerii de la neolitic la epoca bronzului. Aria mormintelor de sub tumuli "este înconjurată de un inel circular de bolovani. Uneori se surprinde un adevărat înveliş de bolovani, de cele mai multe ori afectînd forma unei calote scufundate spre centru sau chiar a unui crater"[157]. Statuile-menhir, altarele de piatră şi mausoleele nu sînt decît ipostaze tîrzii ale acestui tip de monument funerar. Expresia eufemistică "Să-i fie ţărîna uşoară" s-a inspirat probabil din această realitate. Defunctul este înştiinţat prin intermediul bocetului că se află într-o adevărată temniţă, din care nu se mai poate elibera: "C-acolu gardu-i di fier/Şî nu ti lasî difel,/Stîlchii la porţ îs di pchiatrî,/Poarta vieţii i-ncuiatî,/Nu ti lasî niôiodatî" (Antologie, nr.125). Cu timpul, atenuîndu-se probabil spaima de cadavru, răposatul este pus să-i roage pe gropari să nu-l aco-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

pere cu bolovani, ci cu ţărînă uşoară: "Roagî-ti, puicî, la gropari,/Sî nu dei bulguri mari,/Sî pui ţărnî uşoarî,/Sî mai poţ işî afarî!" (Antologie, nr.1o2).

Unul dintre motivele ce se impun printr-o realizare artistică deosebită este acela în care mama, soţia ori fiica defunctului îl roagă pe acesta să le trimită cămaşa, pentru a fi schimbată atunci cînd s-a înnegrit: "Cîn ţî-i neagrî cămeşa,/ S-o trimiţ pe cineva/Ori s-o aduci dumneata,/Să ţi-o spăl, să ţi-o albesc,/Cu dumneata să grăiesc" (Antologie, nr.29). În cele mai multe variante, tabloul conturat de poezia bocetului emoţionează; mama spală cămaşa în "apa de dor" a lacrimilor ce nu mai contenesc şi o usucă lîngă inima ei îndurerată: "Cînd ţ-a ci cămeşa neagră,/Să mi-o aduci ca să ţi-o spăl,/Nici cu apă, nici cu sopon,/Numai cu apă de dor;/Şi nu ţi-o usuc la soare,/Şi ţi-o usuc la inimioară" (Antologie, nr.4). Mesagerii desemnaţi să le aducă celor de pe pămînt cămaşa răposatului sînt uneori stelele - "Şî ni-o faşi în păturelî/Sî sî ni-o trimiţ pi steli" (Antologie, nr.2o) - sau însuşi soarele:"S-o trimeţ pi sfîntu soari/La mini la ghilitoari"[159]. Pentru a-i fi trimisă îndărăt se recurge cel mai adesea la "Şuieru vîntului din fundu pămîntului", dar şi la ajutorul stelelor: "Că stelele-s mărunţele/Şi răzbat la sufleţăli"[16o].

Motivul cămaşa înnegrită conţine in nuce elementele-cheie ale unei practici arhaice, dispărute astăzi din ritualul funerar: primenirea morţilor. Sînt elocvente în acest sens,însemnările lui Charlevoix asupra băştinaşilor canadieni:"On se dépouille de ce que l'on a de plus précieux pour en parer les défunts; de temps en temps on découvre leur cercueils pour les changer d'habits"[161]. Aceeaşi semnificaţie o are desigur şi pînzuirea sau împînzirea oaselor, ce se practică în părţile Iaşilor şi ale Vasluiului cu prilejul dezgropărilor "la şapte ani" (Vezi mai sus). Şi mai sugestive se arată a fi imaginile conservate într-un bocet de pomenire culeş din zona Dornelor: "-Ieş afar' la mamuţa!/Vin' cî ţ-am adus schimbure-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

li,/Vin' şi ti-mbracî cu eli,/Cî di cîn stai în pamînt,/Cameşa s-a şi negrit" (Antologie, nr.196).

Un motiv care îşi dezvăluie cu greu punctul de plecare este urma defunctului: "-Hai, mămuţî, pin grădinî,/Şî ne fă olea' di urmî,/Noi pin grădinî cîn om umbla,/De-a matali urm-om da,/Om be apî dintr-însa,/Ne-om răcori inima!" (Antologie, nr.23). Dorinţa îndoliaţilor de a sorbi apa din adînciturile făcute de picioarele celor dispăruţi poate fi identificată şi în folclorul altor popoare. Urma răposatului se află în legătură simpatetică cu fiinţa respectivă, iar o credinţă răspîndită în toată lumea spune că "dacă strici urmele unui picior, dăunezi piciorului care le-a făcut"[162]. Preocuparea de a i se ocroti urmele defunctului apare şi în bocetele din Moldova: "-Hai mamuţî afaruţî/Şî ni-i faşi o urmuţî,/Urmuţa ţ-om îngradi-o/Şî la varî ţ-om pliţi-o" (Straja-Suceava); sau: "Scoalî, mămuţî, fă urmuţi,/Sî ţ-o pun în băsmăluţî" (Antologie, nr.55). În esenţă pare să fie vorba de un act magic prin care se urmăreşte "îmbunarea" celui decedat. Nu trebuie ignorate însă nici relaţiile ce se stabilesc cu lumea basmului, unde băutul din urma unui animal provoacă metamorfozarea eroului.

Cele cîteva motive tradiţionale (metafore-simbol) luate în discuţie alcătuiesc fondul principal al bocetelor şi pledează pentru arhaicitatea speciei.

V a l o a r e a e x p r e s i v ă a b o c e t u l u i. Structura stilistică a bocetului corespunde funcţionalităţii sale rituale şi emoţionale. Unei formule introductive îi urmează altele mediane, care apar de obicei la sfîrşitul fiecărui motiv, determinînd astfel crearea unor intervale necesare plînsului şi lamentaţiilor ritmice. Se întîmplă ca în compoziţia unor bocete să figureze şi o formulă finală, dar aceasta, în cele mai multe cazuri, repetă formula introductivă sau una contextuală. Majoritatea formulelor introductive conţin rugămintea ce i se adresează defunctului pentru a se scula: "Scoalî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

tătucuţî, scoalî!". Alteori, aceste formule cuprind numele celui dispărut şi gradul de rudenie cu bocitoarea ("Vasîlicî,verişoari!") sau se constituie dintr-un apelativ afectiv: "Paraştiţî, draga mami!", "Mamî scumpî, mamî dragî" etc. Bocetele pentru mamă excelează de altfel în formule de adresare pline de duioşie: "scumpa noastrî", "nila noastrî", "nilî bunî","nilî bogatî", "îndurata noastrî", "mămăicî usturatî", "suparatî" "înstrăinatî" etc. Toate aceste formule sînt rudimente ale interdicţiilor străvechi de a i se spune mortului pe nume. Unele formule introductive sînt specifice pentru un anumit tip de bocet. Un apelativ ca "Scoalî, scoalî, floari albî" indică un bocet după fată mare, tot aşa cum formulele "Trandaşir mîndru-nflorit" sau "Dragu nost nire scîrbğit" nu apar decît în bocetele după un tînăr nelumit. Tînărul nelumit este numit adesea şi "bradul mami", apelativ existent în cîntecele funerare ale mai multor popoare. Astfel, într-un bocet italian culeş de Saverio la Sorsa se spune: "E ci era in casa mia un albero,/Pianţato dietro la porta.../Ma venne un vento e me la porta via"[163]. Aceeaşi imagine este prezentă şi în bocetele baltice, mai ales în cele letone: "Pinul a căzut, bradul a căzut!"[164]

În aceeaşi ordine de idei, bocetele adresate unei femei mai în vîrstă încep cu "draga noastră gospodină", în vreme ce formula de adresare din bocetele la pomeniri aminteşte, uneori, de începutul unei scrisori către mamă şi tată: "Dragii mnei şi scumpchi părinţi". Construit astfel, bocetul poate căpăta o desfăşurare amplă (unele texte ajung şi chiar trec de 2oo de versuri) sau poate fi comprimat, în funcţie de situaţia concretă pe care o oferă ceremonialul funebru.

Bocetul este un monolog, de o construcţie aparte, în care persoana I alternează frecvent cu persoana a II-a şi chiar cu a III-a. Dialogul se întîlneşte foarte rar, întrucît între bocitoare şi defunct nu poate exista o discuţie la modul concret. Totuşi, printr-o întoarcere în timp, decedа-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

tul este pus să dialogheze cu cei care vor să-l ducă la groapă: "-Mergeţi, gospodari, acasî,/Căci pe mine nu mă lasî" (Stupca-Suceava). Un alt dialog imaginar (falsul dialog) se poartă între mamă şi copiii orfani: "-Nu-ţi pari rău după noi,/Cî ni leşi mari convoi?/-Da nu-mi pari rău dupa voi,/Cî eu am ş-acolu doi,/Cari-o murit la războiu" (Corlata-Suceava). De altfel, dialogul propriu-zis este suplinit în bocete de exclamaţiile şi interogaţiile retorice. Dramatismul exprimării sporeşte simţitor cînd interogaţiile retorice sînt secondate de invocaţii adresate soarelui, lutului, morţii şi aşa mai departe. De cele mai multe ori, invocarea morţii se converteşte într-o apostrofă rostită pe un ton violent: "Batî-ti pustia moarti,/Tu nu şti-a faşi dreptati,/Şi n-ai mărs pin alti sati,/Cî sînt distuli suparati/Şî-n tăt şeasu-şi roagî moarti!" (Antologie, nr.41). Deosebit de frecvente, ca urmare a tentei afective marcante a bocetului, exclamaţiile retorice exprimă stări sufleteşti complexe. Într-un bocet după fiu (mort în război), femeia care plînge este copleşită de durere dar, în acelaşi timp şi de revoltă împotriva destinului tragic al tînărului. Sentimentele sînt punctate de exclamaţii retorice: "Şî nu ştiu ci parte-ai avut,/Cî pi masî n-ai mai şăzut,/Nici priveghi n-ai mai avut!"[165] Alături de exclamaţii, revin cu obstinaţie interogaţiile retorice, îndeosebi în formulele introductive şi în cele finale. În bocetele după tineri ele se repetă, cu scopul de a sublinia şi mai accentuat situaţia tragică: "Da cu cine-ai logodit?", "Da ci fel di niri eşti?" etc.

Păstrînd încă un limbaj gestuo-vizual, ritmul intonării bocetelor este însoţit de legănarea trupului bocitoarei şi-i întrerupt de pauze frecvente. Fiecare final de vers este urmat adesea de o cădere în plîns, de o sufocare a vocii, care se ridică la intensitatea iniţială cu ajutorul unei particule emoţionale plasată la începutul versului următor. Această alianţă a textului liric cu "gestul ritmic" este un indiciu sigur al arhaismului speciei. Limbajul gestual "ca expresie

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ritmică bio-psihologică"[166] însoţit de cîntare este cel mai potrivit pentru expurgarea durerii. Ritmul bocetelor din Moldova este trohaic, versurile alternînd între 7 şi 8 silabe. În bocetele de tip jurnal-oral predomină versurile de 7 silabe, excepţie făcînd doar cele cuprinse în formulele introductive, mediane şi finale, care numără 8 silabe. Extrem de rare, versurile izometrice formate din 5 şi 4 silabe apar doar în finalul unui bocet culeş din Horodniceni-Suceava: "Am la musteaţi/Nintî creaţî,/La guriţî/Tămîiţi,/La mijloc/On busuioc"[167]. Rimele sînt împerecheate, cele mai multe bocete indicînd o frecvenţă sporită a rimei simple, masculine: flori/surori:livezilor/pomilor; învăţat/dat; păşi/veni etc. Se întîlnesc, de asemenea, grupări de versuri în monorimă:"T-o fost foami,n-ai mîncat,/T-o fost somn, nu te-ai culcat,/Numa ai stat ş-ai lucrat,/La tătî lumea prin sat"[168]. De multe ori, rima se sprijină pe asonanţe: "Fă-ţ o scarî di bumbac,/Vinî sara pîn-la prag" (Antologie, nr.lo3). Avînd în vedere forma rimată a bocetului, creatoarea populară gîndeşte în serii asociative sonore, compunînd numeroase grupări de versuri bazate pe funcţia semantică a cuvintelor (prin corelare, contrast, juxtapunere), ceea ce contribuie şi la procesul de memorare a textului.

Apariţia rimei a fost precedată de frecvenţa paralelismelor, care prezintă în bocete o diversitate prodigioasă.Prin repetarea unor structuri sintactice s-a ajuns la repetarea "unei anumite secvenţe de ritm, în aliteraţie şi în rimă"[169]. Paralelismul este procedeul de compoziţie utilizat preferenţial în bocete. Repetiţia (în accepţiunea generală a termenului) şi paralelismul în special conferă bocetului ritmicitate şi expresivitate. Cele mai frecvente sînt paralelismele sinonimice, care oferă posibilitatea de amplificare a sentimentului exprimat, ca într-un sistem de unde concentrice: "Mîndru-i codru şî-mpănat,/Tîi ţ-o părut uscat,/Mîndru-i codru şî-nflorit,/Tari ţ-o părut pîrlit" (Antologie, nr.175). Para-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

lelismele antonimice evidenţiază contrastele în cadrul unei exprimări metaforice. Astfel, opoziţia dintre destinul florilor răsădite în grădină şi al trupului îngropat în cimitir se conturează prin repetarea metaforelor negate: "Da nu vine să înflorească,/Ci vine să putrezească,/Da nu vine la-nflorit,/Ci vine la putrezit"[170]. Frecvente sînt şi paralelismele enumerative cu efect cumulativ: "Ş-aculo undi ti duşi,/Aculo nu cîntî cuşi,/Da nişi cuşi, nişi pasareli,/Numai gheti sufliţăli" (Antologie, nr.112). Utilizarea repetiţiilor cu valoare expresivă poate fi urmărită în aproape toţi modulii compoziţionali ai bocetului. Ele sînt reflexul necesităţilor afective ale bocitoarei care, impresionată puternic de petrecerea din viaţă a unei rude apropiate, simte nevoia să accentueze asupra trăirilor sufleteşti. Interjecţiile preced (în anacruză) aproape fiecare vers şi se repetă, cînd în tonalităţi puternice (adesea strigate), cînd în şoaptă, sugerînd o suferinţă apropiată de cea fizică.

Prin repetarea unor cuvinte (uneori pasaje întregi) de la începutul fiecărui vers se ajunge la conturarea anaforei: "Nişi fereastî ĝi uitat,/Nişi on pat ĝi aşternut,/Nişi lăiţucî ĝi şăzut"[171]. Alteori, pentru a sublinia importanţa acţiunii îndeplinite de personajul la care se referă bocitoarea, se preferă anadiplozele lexicale: "Ea ne lasă şi se duce,/Se duce pe ceea lume"[172] sau: "Sînguricî şî străinî,/Străinî şî înşalatî" (Antologie, nr.119). Dorinţa acută de a se mai putea comunica cu cel decedat este marcată prin folosirea unui alt procedeu stilistic, anume poliptotonul: "Să stai ca sî mai vorbim,/Trei vorbe să mai vorbim"[173] sau: "Disară, cînd o-nsera,/Sî vii dragî, la fereastrî" (Antologie, nr.75). Numeroase sînt cazurile de repetare semantică a unor cuvinte, în scopul nuanţării sentimentelor exprimate: "Tot la nuntî te-a chema/Şî tu cu moartea te-i lupta,/Tot la nuntî te-a pofti,/Tu cu moartea te-i năcăjî" (Rotopăneşti-Suceava). La fel: "Dac-aş şti c-ai mai veni,/Cărăruşa ţ-aş plivi,/Dac-aş şti

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

c-*ai înturna*,/Drumu ţi l-*as mătura*" (*Antologie*, nr.89). Relativ rare, *inversiunile* apar în cadrul paralelismelor sinonimice şi au rolul de a atrage atenţia asupra fiinţei către care se îndreaptă afecţiunea bocitoarei: "Şî nu ţî-i *urît* şi *jeli*./ Tînîrî în pămînt a meri?/Şî nu ţî-i *jeli* şî *urît*./Tînîrî sî pergi în pămînt?" (*Antologie*, nr.166). *Elipsa* figurează de obicei în unele pasaje enumerative, în care nu se simte nevoia repetării verbului predicativ. Defunctul este îndemnat să-şi ia rămas bun "Di la soari, di la lunî,/Di la neamuri di-mpreunî./ Di la lunî, di la soare,/Di la băieţii matale"[174].

Deşi aparent mai puţin dinamic decît alte specii folclorice, bocetul este construit în primul rînd pe frecvenţa şi valoarea expresivă a *verbului*. Versurile total lipsite de verbe sînt foarte puţine la număr. În ceea ce priveşte frecvenţa verbului este suficient să se arate că într-un text de 75 de versuri sînt vehiculate 59 de verbe, alte bocete indicînd un procentaj şi mai mare. Valoarea literară a verbelor utilizate nu se bazează atît pe schimbarea de mod şi persoană, cît pe alternanţa timpurilor la modul indicativ. În general este preferat timpul prezent, fiind folosit cu scopul de a apropia unele acţiuni trecute de momentul rostirii bocetului. *Prezentul* este în acelaşi timp specific "unui subiect vorbitor stăpînit de afect"[175] (cazul femeii care boceşte). Sfîşierea lăuntrică a bocitoarei este redată la timpul prezent, "prezentul dramatic", cum îl numea lingvistul Otto Jespersen. În bocetele de tip jurnal-oral, prezentul indicativ este înlocuit cu perfectul compus, acesta exprimînd un "trecut apropiat"[176], în consonanţă cu tendinţa instinctivă a bocitoarei de a-şi apropia împrejurările care au emoţionat-o profund. Atunci cînd în bocet se exprimă o percepţie specială, cum este înţelegerea ireversibilităţii drumului sp- lumea umbrelor şi, concomitent, a imposibilităţii reîntîlnirii cu cel decedat, este folosit timpul viitor, cu o nuanţă afectivă aparte[177]: "Cî mîni îi sîmbîta,/ Pi noi Şini ne-*a spala*/Frumuşăl ca maicuţa?/Poimîni-i dumini-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ca,/Pi noi ŝini ne-a schimba/Frumuşăl ca maicuţa?" (Antologie, nr.17o). Se întîmplă uneori ca indicativul să alterneze cu conjunctivul, iar acesta cu optativul. Succesiunea de verbe la modul condiţional sporeşte intensiv redarea dorinţei celor rămaşi de a se reîntîlni cu defunctul: "Să sĉiu, mamî, c-ai vini,/Eu drumu l-aş zugrăvi,/Cu zugravi di la Suŝeavă,/Ca sî vii mamuţî-n grabă!/Şî sî ştiu c-ai înturna,/Eu drumu l-aş mătura" (Antologie, nr.52). Cu excepţia imperativului -utilizat în formulele introductive, mediane şi finale şi în imprecaţiile adresate morţii sau mormîntului - modurile impersonale sînt rar folosite în bocet.

Întregul ansamblu de metafore ce apar în aceste creaţii populare gravitează în jurul celor două mituri fundamentale: marea trecere şi moartea-nuntă. Prin şlefuire îndelungată,multe metafore au căpătat valoare de simboluri. Asemenea descîntecului, bocetul prezintă de multe ori un limbaj aproape cifrat, în care simbolurile, convertite în imagini plastice,amintesc de credinţe străbune. "Călătorul" spre lumea "de dincolo" este asimilat unei flori căreia i s-a frînt lujerul înainte de vreme: "Trandafir mîndru-nflorit,/La tăţ inima le-ai fript,/Trandafir, floari aleasî,/La tăţ li-i inima arsî!/Trandafir mîndru bătut,/La tăţ inima le-i rupt!" (Antologie,nr.175) Cînd moare o tînără sau un tînăr înainte de căsătorie, floarea care i se substituie, în chip metaforic, este albă, sugerînd puritatea vîrstei şi culoarea straielor nupţiale. Uneori, flăcăul este un "brad frumos" doborît de un vînt năprasnic: "Cî ĉe-an crescut un brad frumos/Şî cum ĉe-o dat vîntu ẑios[178]. Una din metaforele de o frumuseţe unică, prezentă în bocetele din Moldova este aceea a trupului înflorind după îngropare. Răzbat aici urmele unui animism primitiv, dublat de un puternic sentiment de duioşie după cel dispărut. Din ţărîna ce a acoperit trupul flăcăului se înalţă "La musteaţî/Nintî creaţî,/La guriţî/Tămîiţî,/La mijloc/On busuioc"[179]. Pasajul dezvoltă şi o simbolistică a plantelor cu parfumuri tari, cărora li se

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

atribuiau în vechime puteri magice. Între aceste plante figurează şi măgheranul: "Puni megherean la poartî,/Sî nu ti ducî la groapî" (Antologie, nr.1o3). Din motive superstiţioase, "la Atena se întindea sub cadavru un strat de origan", pentru a alunga spiritele rele. Măgheranul sau origanul era considerat de grecii antici, precum şi de alte popoare europene, drept o plantă cu virtuţi apotropaice[18o].

Credinţa în metamorfozarea corpului după înhumare este uneori atît de puternică, încît insuflă fiicei orfane dorinţa de a-şi identifica mama într-o floare anume, pe care să o poată îngriji: "Sî ĉi fac-o floari ĝi grăĝinî,/Cî eu ĉe-oi purta mamî-n mînî,/Şî sî ĉi fac-o floari ĝi fereastî,/Cî ĉe-oi ţîne numa pi masî"[181]. Exprimarea metaforică intensifică dramatismul nunţii-înmormîntare, deconspirînd neconcordanţa dintre realitate şi aparenţă: "-Da tu şi fel ĝi niri eşĉi?/Cu druşĉili nu vorbeşĉi,/Vatajăii nu-i şinsĉeşĉi"[182]. Obiceiurile tradiţionale sînt înfăptuite dintr-o perspectivă tristă: "În loc sî vinim cu găinî,/Noi vinim, puiuli, cu luminî"[183]. "Logodnicul" tinerei nelumite este straniu şi se află undeva pe un tărîm necunoscut: "Da cu şine-i logodit?/Cu nirili vîntului,/În fundu pămîntului"[184].

În bocetele din Moldova se disting şi cîteva metafore rare, mai puţin întîlnite în alte zone folclorice. Pierderea tatălui planează atît de dureros asupra copiilor, încît prezenţa sa este dorită oricum, fie şi într-o misterioară transfigurare: "Mama, dacă ar putea,/Pi pişioari te-ar scula/Şî te-ar puni-ntr-un pahar,/Te-ar duşi-n odaia curatî,/Sî ti aibî băieţî tatî"[185]. O comparaţie atît de răspîndită, ca aceea care pune în relaţie străinii cu spinii, este amplificată într-o metaforă de o rară valoare sugestivă, exprimînd nocivitatea înstrăinării: "Da mila di la straini/Ca ş-o floare între spini,/Bate vîntu ş-o clăteşte,/Floarea de spini să loveşte,/Floarea să loveşte de spini,/Iar voi, puiuţi, de străini"[186].

Fără să ajungă la stilul enigmatic al descîntecului, bo-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

cetul declanşează un limbaj metaforic specific, capabil să detaşeze imaginea mortuarului de lugubrul ei caracteristic. Apariţia carului funerar ("Ti duşi cu car cu boi") marchează momentul plecării spre cimitir, construirea coşciugului este dedusă din tăierea bradului - "Ai tăiet un brad în două/Şi ţ-ai făcut casî nouă"[187] - iar locuinţa misterioasă - "Niŝi cu lemni nu-i bîrnuitî,/Numa din hîrleţ ŝioplitî"[188] - nu poate fi decît mormîntul. Pornindu-se de la ideea că cel îngropat nu se mai poate întoarce niciodată, pămîntul este privit ca o temniţă veşnic ferecată: "Cum ĉi bagă la-nĉisoare/Şî, mămuţă, ĉe-ncuie cu lacată,/Nu mai vii, mămuţ,-acasî niŝiodată"[189]. În contextul metaforic al bocetului, locurile părăsite de fiinţa decedată sînt sugerate prin cărările curţii năpădite de ierburi: "Cărăruşa la fîntînă/Creşti iarbî şî sulfin'(o),/Cărăruşa pînla poartî/Creşti numa iarbî moart'(o)"[190]. Calea părăginită pe care a plecat "dalbul de pribeag" şi-ar schimba înfăţişarea dacă reîntoarcerea ar fi posibilă:"Cînd aş şti c-ai mai vini,/Înainte ţi-aş ieşi,/Cărăruşa ţi-aş plivi/Şi di iarbî şi di nalbî,/Sî vii, mamî, mai digrabî,/Di iarbî şî di mohor,/Sî vii, mamî, cî ni-i dor"[191]. Într-un bocet din satul Bilca-Suceava, această metaforă capătă imagini noi, de o rară frumuseţe:"Noi dac-am şti c-ai vini(ri),/Noi drumu ţ-am zugravi(ri),/Cu aur şî cu matasî,/Pînî ŝe-i aŝiunŝi-acasî!" Metafora cărărilor părăsite a pătruns şi în numeroase cîntece lirice de dragoste şi dor.

Un anumit grad de stereotipie relevă şi epitetele ce se întîlnesc în bocetele din Moldova. Cele prin care este caracterizat defunctul sînt întotdeauna apreciative: floari mîndrî, bun gospodar, puiuţ blînd, harnică şi răzbătătoare etc. Epitetele prin care se prezintă supărarea orfanilor sau a văduvelor sînt legate de circumstanţele înmormîntării şi au toate aceeaşi notă pesimistă: copiii sînt străinei, părăsiţi, usturaţi, văduva este supărată, scîrbĝită etc. Cîteodată epitetele au valoare metaforică, subliniind ireversibilitatea drumului pe care

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

este pornit defunctul:"C-aista-i drum călători/Şi-napoi ni-ntorcători", "Ş-aista drum îi prunduit,/Şini-o mărs, n-o mai venit", "Acest drum e făr' di urme,/Duci-n satu făr' di nume" sau "Lung îi drumu şî sîcret,/To' ma uit şî nu ti văd!" (Antologie, nr.13, 59, 74, 6). Cu o frecvenţă mai restrînsă, comparaţiile reţin atenţia, fără să abunde în elemente inedite: "străinu-i ca şi spinu", "copiii făr' de tată/ca grădina nesăpată", copiii orfani sînt "ca şi cîmpu fără iarbă" ori "ca şi pomii făr' di frunzî", văduva este bîntuită de necazuri asemenea codrului "bătut de ploi" etc. Un loc aparte ocupă în stilistica bocetelor personificarea. Creată iniţial pe plan real, în virtutea unor străvechi credinţe animiste, ea a pătruns apoi în sfera imaginaţiei şi s-a păstrat datorită valorii expresive.

Moartea este înfăţişată ca o fiinţă lipsită de milă, căreia nu i se poate împotrivi nimeni: "Că ai pus chicioru-n prag,/Ne-ai luat ce-o fost mai drag,/Că ai pus chicioru-n poartă/Şî ne-ai luat niluţa toată/Şî ne-i intrat în căsuţă,/Ne-i lasat făr' de tătuţă"[192]. În bocete, durerea rudelor apropiate este transferată casei întregi: "Plînzî tu casă, plînzî tu masă,/Cî mămucuţa sî dușî de-acasă,/Rămîneţ uşîlor scîrbite,/Cî di mămuca n-ăţ mai şi izbite"[193]. Treptat, jalea se răsfrînge asupra gospodăriei şi chiar a întregului microunivers ce i-a fost apropiat: "-Scoalî-ti şî nu ti da,/Cî ti plînzî casuţa,/Cî mai mult într-însa nu-i sta!/Şî ti plînzî gradina,/Gradina-i cu florîşeli,/Noi sîntem tăţ plini di jăli!/Şî ti plînzî levada,/Cî mai mult nu-i mai lucra,/Şî ti plîng meleagur'li/Un' ţ-o ramas urmili!" (Sucevița-Suceava).

O pondere însemnată cunosc în textele de bocet şi diminutivele, a căror valoare afectivă este evidentă. Ele accentuează starea de compasiune atît faţă de defuncţi, cît şi faţă de persoanele îndoliate. Sînt diminutivizate aproape toate numele proprii, acestea rostindu-se, de obicei, în formulele introductive şi mediane ale bocetului. Dintre substantivele

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

comune primesc diminutive îndeosebi acelea ce desemnează grade de rudenie: mămucuţî, tătăicî, surioarî, frăţîoarî etc. Mai mult decît epitetele, diminutivele sporesc nota de duioşie a versurilor. Sensibilitatea sufletească, mila, durerea declanşează apariţia diminutivelor care, în acest context, au valoare catharctică, de uşurare, de echilibrare, de înseninare. Portretizările sînt succinte, bazate în special pe trăsăturile morale ale decedatului. Uneori, schiţarea acestora impresionează mai puternic decît dacă bocitoarea ar intra în detalii. Imaginea mamei dispărute este readusă în memoria copiilor prin reliefarea a două ipostaze de neuitat: "O, saracili minuţi,/C-o fost buni la trebuţi,/Cu gura m-ai învaţat,/Buni sfaturi mi-ai mai dat"[194]. Trăsăturile fizice sînt creionate mai rar, bocetul surprinzînd doar încremenirea pe care o provoacă moartea: "Cî di cînd ai adormit,/Cu mini n-ai mai grăit/ Creascî iarbî şî sulfinî,/Nu-i mai merzi prin grădinî,/Po' sî creascî şî matasî,/Nu-i mai calca mata pin casî" (Antologie, nr.18).

Printre motivele tradiţionale ce se înlănţuie în textele pe care le cîntă, bocitoarele introduc adesea imagini din viaţa cotidiană. Hărnicia mamei este rezumată în două versuri ce amintesc munca în jurul casei: "Cît iera grăăina ği largî,/ Tăt-o punei mac şî ăeapî"[195]. În contrast cu renaşterea vegetaţiei, moartea în primăvară impresionează adînc. Nimic nu devine mai trist decît somnul veşnic ivit atunci cînd totul în jur prinde viaţă, înfloreşte, tinde spre soare. Dispariţia în anotimpul primăverii este considerată moartea cea mai amară: "În aratu plugului,/În cîntarea cucului,/Înverzitul livezilor/ Şi-nfloritul pomilor"[196]. Tablouri din realitatea înconjurătoare se succed, cu şi mai mare frecvenţă, în bocetele de tip jurnal-oral, în care se insistă asupra unor fapte din viaţa defunctului, a împrejurărilor în care s-a produs accidentul, a modului în care s-a vestit sfîrşitul etc.

Spre deosebire de polifonia coloristică specifică des-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

cîntecului, cromatica proprie bocetului este sobră. Ea se bazează pe dualismul alb-negru, menit să pună în contrast lumea pămînteană cu aceea "de dincolo". Fecioara defunctă este o floare albă care se duce în ţărna neagră, cămăşile celor plecaţi se înnegresc, dar rudeniile îi aşteaptă "cu cameşî albă-n ladă" etc. Antinomia dintre viaţă şi moarte este accentuată de contrastul lumină-întuneric: "Afară-i soari luminos,/Da disară une-i dormi,/Întuneric a mai ŝi!"[197] Pe plan estetic, opoziţia dintre viaţă şi moarte este subliniată în contrastul frumos-urît:"Pomînt negru, ruŝinos,/Tu-amăŝeşti omu frumos,/Groapî neagrî, ruŝinoasî,/Tu-nghiţăşti lumea frumoasî" (Antologie,nr.26). Alte pete de culoare, care însoţesc uneori tentele de alb şi negru, au valoare de simbol: verdele indică prospeţimea vegetaţiei (a vieţii cosmice), galbenul sugerează otrava oferită de moarte celui desemnat să plece în lumea umbrelor etc.

Specie complexă, care surprinde viaţa şi moartea în multiple ipostaze, bocetul include numeroase fragmente ce figurează şi în alte creaţii folclorice, circulaţia făcîndu-se nu numai de la acestea spre bocet, ci şi în sens invers. Din cîntecele de necaz şi supărare, bocetul preia anumite pasaje,nuanţîndu-şi astfel paleta culorilor închise, triste. Implicînd o despărţire pentru totdeauna, moartea rămîne cea mai profundă înstrăinare, iar durerea declanşată îşi află cu greu remediul: "-Ghiorghiţî, di doru tău,/Plîng şî pietrili-n parău,/ Ghiorghiţî, di jălea ta,/Apa mersu ş-a-nŝeta" (Antologie,nr. 116). Motivul fîntînii, care se constituie din lacrimile celor părăsiţi, este prezent în bocete, dar şi în cîntecele de jale şi chiar în cele de dragoste: "Cîti lacrimi am varsat,/ Pot faŝe-o fîntînî-n sat,/Fîntînî cu ŝinŝi izvoară,/Ŝine-o bea apî sî moară"[198]. Pătrund, de asemenea, în bocete secvenţe din lirica înstrăinării, subliniind traiul amar al celor ce şi-au cîştigat existenţa în condiţii vitrege: "Cî strainii sa pun la masă,/Eu le ţîn lumina-n casă,/Strainii sa pun la ŝină,/Eu li-s sfeşnic şî lumină"[199]. Imaginile referitoare la

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

soarta copiilor orfani păstrează în bocete trăsături identice cu cele întîlnite în cîntecele de înstrăinare: "Cî copchiii fără tatî,/Nu au nilî niciodatî,/Şî copchiii fără părinţ/La tătî lumea li-s urîţi"[200]. Tot din cîntecele de înstrăinare a pătruns şi paralelismul dintre soarta celui care pleacă din satul său (de data aceasta prin moarte) şi a cucului, veşnic hoinar: "Lungu-i drumu cucului,/Da-i mai lung al mortului,/Cucu pleacă-n ceea ţară,/Primăvara vine iară" (Antologie, nr.lo). O realitate socială asemănătoare este surprinsă alteori în versuri ce amintesc de motivul epic nevasta vîndută:"Şî şie-o mamî cît ği slabî,/Cî la băieţi tot li-i dragî,/Şî şie-on tatî cît ği bun,/Băieţî tot îmblî pi drum"[201]. În bocetele după tinerii nelumiţi sînt integrate fragmente întregi desprinse din cîntecele de nuntă:"-Ie-ţi, Vasilică, zîua bunî,/Di la soare, di la lunî,/Di la maica ta şei bunî,/Di la grădina cu florî,/Di la fraţi, di la surori"[202]. Pe de altă parte, se observă că bocetul pune în evidenţă o serie de simboluri comune cu basmul legate mai ales de relaţiile ce se stabilesc între cele două tărîmuri. "Logodnicul" fetei dispărute este "nirile vîntului" sau "fecior de crai" care o aşteaptă "în poartă de rai" etc. În concordanţă cu descîntecul, bocetul proiectează imaginea lumii "de dincolo" într-un ţinut la fel de misterios şi absurd - "Unde-i satu fără nume/Şi cărarea fără urme,/De unde nu vine nime"[203] - ca şi acela în care sînt surghiunite molimele ce nu trebuie să se reîntoarcă niciodată.

C î n t e c u l r i t u a l şi v e r s u l f u n e b r u. Din repertoriul cîntecelor rituale şi ceremoniale întîlnite în Moldova, cele mai numeroase piese sînt circumscrise priveghiului. Unele atestări ale cîntecelor ceremoniale de tipul Trageţi voi boi, trageţi dragi, Bucură-te cimitire, Pămînte, pămînte, variantele la Cîntecul bradului, întîlnite azi numai în afara ceremonialului funebru, precum şi puţinele exemplare din Cîntecul zorilor, provenind din zonele Botoşani-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

lor, Galaţilor şi ale Sucevei sugerează ideea că într-un trecut mai îndepărtat spaţiul moldovenesc a cunoscut un complex mai amplu de cîntece rituale funerare. Este semnalată însă şi astăzi existenţa Zorilor ca practică rituală. La întrebarea 795 din Chestionar (Cunoaşteţi un bocet numit Zorile sau Strigarea zorilor? Cînd se boceşte?) sau primit următoarele răspunsuri: "Da! În zorii zilei" (Rediu-Galaţi); "S-a cîntat mai demult" (Smîrdan-Galaţi); "Se obişnuia în trecut" (Sodomeni-Iaşi); "Se boceşte în zori de zi" (Ciomîrtan-Suceava).

Versurile funebre nu sînt prea numeroase şi au o tematică predominant religioasă. De regulă, se cîntă în nopţile de priveghi, mai rar pe drum, şi la biserică, după terminarea prohodului. Fiind practicate cu precădere în nopţile de veghe, ele sînt intitulate cîntece de priveghi, dar şi cîntecele morţilor, versuri la morţi etc. Mai bine închegate şi, totodată, evidenţiind unele elemente comune cu alte creaţii de acest gen sînt piesele Floare crudă ce răsare (Brădăţel-Suceava), Trec zilele, trec şi eu (Probota-Suceava), Pe lume cît am trăit (Ţoleşti-Suceava), O, suflete ticălos (Valea Poienei-Suceava) ş.a. Ca şi în alte regiuni ale ţării, versurile funebre din Moldova se nutresc adesea din substanţa bocetului şi a unor cîntece ceremoniale de înmormîntare. În ciuda faptului că sînt colportate aproape numai de femei, prezenţa slujitorilor bisericeşti fiind cu totul sporadică, versurile care circulă în spaţiul moldovenesc, atît prin conţinut cît şi prin structura lor, rămîn producţii cvasifolclorice.

C î n t e c u l d e p r i v e g h i. Rezultatele investigaţiilor ştiinţifice întreprinse în ultimii ani pun în evidenţă existenţa în Moldova a unui bogat repertoriu al cîntecului de priveghi, remarcabil atît sub aspectul varietăţii compoziţionale a pieselor, cît şi al complexităţii problemelor de interes etnologic pe care le relevă. Din punct de vedere tematic, repertoriul cîntecului de priveghi din Moldova

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

cuprinde nouă tipuri, care formează două grupe: prima include piese ce apar numai în jumătatea nordică a Moldovei (Suceava, Neamţ şi Iaşi), cîntecele din a doua grupă înregistrînd o maximă frecvenţă în ţinuturile sudice (Vaslui, Galaţi şi Vrancea), cu iradieri ce acoperă o bună parte din zona Iaşilor şi cîteva aşezări băcăuane.

Denumirile sub care circulă în Moldova aceste cîntece rituale funebre sînt următoarele: Cîntec de priveghi (toate zonele, cu excepţia Botoşanilor), Priveghiul (Suceava şi Iaşi), A mortului (Suceava şi Iaşi), Cîntare la mort (Galaţi şi Vaslui), Cîntec de mort (Galaţi) şi Cîntecul morţii sau Cîntecul morţilor (Vrancea). Se cuvin reţinute şi cîteva din caracteristicile acestor producţii folclorice:

- sînt interpretate cu precădere de femei (care nu-s rude cu decedatul), aportul mai pronunţat al bărbaţilor constatîndu-se doar în zonele sudice;

- se cîntă numai în serile de priveghi, de cele mai multe ori spre miezul nopţii, pe alocuri şi mai tîrziu, marcînd încheierea priveghiului;

- nu sînt niciodată acompaniate de fluier[2o4]. Repertoriul celor ce cîntă din fluier la priveghi este alcătuit din melodii de bocete, doine şi cîntece propriu-zise (de jale);

- în mai multe localităţi sînt interpretate împreună cu versurile funebre, de la care preiau uneori melodiile şi chiar fragmente de texte poetice;

- coexistenţa cu bocetul este semnalată în majoritatea satelor bucovinene, unde este obiceiul de a se boci şi noaptea. Această coexistenţă se justifică numai prin faptul că au un conţinut semantic diferit. Dacă bocetul implică o identificare cu cei ameninţaţi de criza doliului, potolindu-le suferinţa, cîntecul de priveghi are ca scop îmbunarea sufletului celui decedat şi iniţierea lui asupra drumului pe care îl are de făcut spre lumea umbrelor. Prin această funcţionalitate, cîntecul de priveghi se apropie de cîntecele ceremoniale funera-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

re din celelalte zone ale ţării, mai ales de Cîntecul de petrecut din Oltenia şi Banat, ca şi de Cîntecul cel mare din spaţiul transilvănean.

Contaminările între cîntecele de priveghi din Moldova şi bocetele ample, versificate, bine structurate din toate punctele de vedere, sînt totuşi puţine. În afara unor motive comune, despre care este mai greu de spus cărei categorii au aparţinut mai întîi, majoritatea cîntecelor de priveghi au tematică proprie, structură compoziţională bine închegată şi melodii ce nu se confundă cu acelea ale bocetelor. Fac excepţie doar cîteva piese din zona Galaţilor, ale căror texte poetice sînt alcătuite în întregime din secvenţe de bocete ori de balade, melodiile fiind preluate, la rîndul lor, din repertoriul versurilor sau al unor cîntece propriu-zise.

Cîntecul de priveghi ce se întîlneşte numai în jumătatea de nord a Moldovei, şi care suscită un interes cu totul aparte, este de fapt o piesă compozită, alcătuită din două, trei şi chiar patru motive distincte, numărul şi succesiunea acestora diferind de la o localitate la alta. Iată şi secvenţele constitutive: Merže-on car cu patru boi[205] (motivul leacul pierdut), Să primbla moartea-n grădină[206] (motivul moartea înşelătoare), Jos, în poala soarelui[207] (motivul patul mortului) şi Pe şeal ses cu romanită[208] (motivul oastea rătăcită). Ele nu apar însă niciodată cu aceste denumiri, localnicii intitulîndu-le, invariabil, Priveghiul sau Cîntec de priveghi. La fel sînt consemnate motivele respective şi în unele culegeri ce s-au efectuat, în Moldova, de-a lungul anilor[209]. Acest tip al cîntecului de priveghi din Moldova, atestat pînă în prezent numai în perimetrul Neamţ-Suceava-Iaşi, pare să se situeze printre producţiile folclorice funerare foarte vechi, purtătoare ale unor concepţii arhaice (precreştine), ceea ce indică o obîrşie istorică îndepărtată[210].

Pentru două dintre motivele de mai sus (leacul pierdut şi patul mortului), cele mai vechi atestări sînt din deceniul

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

opt al secolului trecut şi se datoresc lui T.T.Burada[211], în culegerile căruia figurează sub denumirea de bocete. Primul constituie, într-adevăr, partea finală a unui bocet, ceea ce nu înseamnă că face corp comun cu acesta, el fiind de fapt, aşa cum vom arăta în continuare, o creaţie folclorică de sine stătătoare. Cel de al doilea motiv (patul mortului) apare tot într-un bocet, numai că piesa respectivă pare să fie mai curînd, în totalitate, un cîntec ceremonial de înmormîntare - poate chiar o variantă la Cîntecul cel mare - întrucît şi celelalte motive cuprinse în text aparţin acestei categorii folclorice.

Cîntecul de priveghi axat pe motivul leacului pierdut este atestat şi în Transilvania[212], cea mai mare frecvenţă înregistrînd-o în ţinutul Năsăudului[213]. Spaţiul în care se desfăşoară acţiunea este schiţat foarte vag: pi şeal deal cu păpîşoi, pi ceal deal cu bozîşori, din jos, despre răsărit, pe dealu plin cu trifoi, pi dealu lu Dorohoi, la fîntîna lui Ignat etc. (variantele moldoveneşti) şi pe rîtuţul mohorît, prin cel rît, prin cel zăvoi, pe rît verde mohorît, colo-n jos, pe rîturele (şesurele), pe o vale lungă, lată, pe cest rîtu mohorît (variantele transilvănene). În acest cadru, descris în culori sumbre, se iveşte "un car mîndru cernit" sau "un car cu patru boi", mînaţi (în funcţie de zonă) de cărăuşi[214] sau pogonici. Carul cernit, pe care de regulă nu-l întîlneşte decît bolnavul[215], poartă în el "Lecureli-n trii ulşeli", "Trei feliuri de lecurele", "Trei ulcele, ulcelele/Şi trei şîpuri, şîpurele" etc. În unele variante ardeleneşti, leacurile mai apar purtate de "povoară-mpovărate" sau de "o zînă cam bătrînă", personaj ce figurează şi în cîntecele de priveghi din Moldova, dar într-o altă ipostază.

Bolnavul întreabă de leacuri, le cere sau chiar opreşte convoiul pentru a-şi afla salvarea, dar toate strădaniile sale se dovedesc zadarnice. Inexistenţa leacului capătă variate motivaţii: "Dar carul s-a răsturnat,/Ulcelele s-au stricat,/ Şîpurile s-au vărsat,/Peste leac nu ţi-am mai dat!"[216] Alte-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ori, leacurile aduse de aceste personaje misterioase dispar chiar de pe fereastra casei bolnavului, prin intervenţia nefastă a unor păsări, care sînt "două libizi"[217], "trei levride"[218], "pui de gangur"[219] sau pur şi simplu "o pasaré"[220].

Există în aceste variante ale cîntecului de priveghi numeroase imagini şi simboluri care pledează pentru vechimea considerabilă a speciei. Acele "povoară-mpovărate", însoţite de "căruşi negri" şi de "zîne cam bătrîne", precum şi animalele sau păsările ce apar, desprinse parcă din formule magice ancestrale, nu pot fi localizate decît într-o lume mitică. La prima vedere, imaginea lebedelor poate părea insolită. Aceste păsări apar în folclorul nostru foarte rar şi numai în unele specii arhaice: basmul, colinda şi cîntecul de priveghi. Enigmatică, emigrînd în fiecare an, lebăda a fost considerată din cele mai vechi timpuri o pasăre psihopompă, conducînd spre "lumea fără dor" sufletele celor dispăruţi. Simbolistica funerară a lebedei s-a dezvoltat în special la popoarele nordice. La celţi, lebedele erau considerate mesagere ale "lumii de dincolo", ivindu-se ori de cîte ori un suflet se pregătea de plecare sau se întorcea de pe celălalt tărîm[221]. În Kalevala, epopeea poporului finlandez, lebăda pluteşte la intrarea în ţinutul morţilor:"Ţi-aş încredinţa mireasa,/Lebăda de ai ucide-o,/Pasărea strălucitoare,/Pe cel fluviu, pe şuvoiul/Cel prea negru-al lui Tuoni,/La vîrtejul sfînt..."[222]. În mitologia populaţiilor siberiene şi a triburilor polare apare motivul celor două lebede, una albă, alta neagră, semnificînd dualismul moarte-viaţă[223]. Imaginea apare şi în cîntecele funerare din folclorul leton.În mod frecvent, îngerii care conduc sufletele defuncţilor spre celălalt tărîm sînt înfăţişaţi sub formă de lebede[224]. Cît priveşte lumea romanică, este suficient să amintim cunoscuta expresie "cîntec de lebădă", iscată din legenda antică, pusă în circulaţie şi de Cicero, asupra modului în care moare această pasăre, ridicîndu-se spre cer într-un ultim zbor, însoţit de un straniu sunet[225]. Acesta este, schiţat foarte pe scurt,con-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

textul general în care se încadrează motivul lebedelor ce apare în cîntecele de priveghi din Moldova.

Pe de altă parte, cromatismul acestor creaţii poetice, prezenţa în acţiune a unor personaje benefice, dar şi a unor animale şi păsări cu rosturi fatidice ar putea să sugereze că la obîrşia cîntecului de priveghi analizat a stat, de fapt, un descîntec împotriva morţii. De altfel, însăşi funcţia apotropaică a acestui cîntec de priveghi pare să-l identifice cu un descîntec, menit să-i ocrotească pe cei vii de contagiunea morţii. În esenţă, cîntecul de priveghi pe care îl discutăm surprinde un moment de maximă tensiune ce se produce în procesul complex pe care viziunea populară îl aşează la răspîntia dintre cele două jumătăţi ale neamului. Potrivit concepţiei tradiţionale româneşti, "neamul este o mare unitate, din care fac parte atît cei vii cît şi cei morţi, cei ce trăiesc în mitica lume de dincolo"[226]. Cele două jumătăţi ale neamului se unesc pe plan mitic, asigurîndu-se astfel mişcarea neîntreruptă din univers. Moartea este resimţită însă de comunitatea folclorică la modul primitiv, ca un accident[227], ca o nedreptate; de aceea, ea este explicată defunctului ca o întîmplare nefericită, de care se fac vinovate vietăţi psihopompe, cum ar fi grangurul, lebedele sau boii negri. Desprinderea din lumea celor vii a fost privită întotdeauna ca o siluire o voinţei umane şi nu ca o mîntuire. Din această perspectivă, cîntecul de priveghi avînd ca nucleu motivul leacul pierdut scoate în evidenţă regretul defunctului, atunci cînd constată că i s-a spulberat şi ultima şansă de a rămîne printre pămînteni.

Cea de a doua secvenţă a cîntecului de priveghi din jumătatea de nord a Moldovei (motivul moartea înşelătoare) circulă numai în perimetrul respectiv. Bibliografia consultată pentru celelalte provincii româneşti nu înregistrează nici o variantă[228]. Şi această parte a cîntecului evocă tot "un moment al marii treceri din "lumea cu dor" în cea "fără dor". Ivirea morţii este surprinsă în două ipostaze. Prima subliniază neşansa defunctului (vezi aceeaşi idee exprimată în unele

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

jocuri de priveghi), care ar fi putut scăpa dacă nu se lăsa amăgit: "Aseară o săptămînă,/Umbla moartea prin grădină/C-un pahar de vin în mînă,/Şi n-avea cui să-l închine"[229]. În acest caz, victima este aleasă la întîmplare. Alteori, bolnavul apare de la început în compania morţii: "Mergea moartea prin grădină,/C-un buchet de flori în mînă,/C-un pahar de băutură/Şi cu (cutare) de mînă./Cu florile-o amăgea,/Din pahar îi da să bea:/-Ia (cutare) şi bea/Şi durere nu-i mai avea"[230]. Există şi o a treia categorie de texte, în care bolnavul însuşi este cel ce solicită paharul: "-Şi ai, moarte, în pahar?/-Vinişor de şapte ani!/-Dă-ni şî nie ca să-l gust!"

În cea de a doua ipostază, moartea devine violentă: "Îmbla moartea pin grădinî,/Zmulgînd pomi din rădăşinî/Şî cu Maria di mînî" (Antologie, nr.219). De data aceasta bolnavului nu i se mai lasă nici o şansă ("Pomi o zmult şi i-o lăsat,/Pe Maria ne-o luat!") şi ca urmare, durerea celor rămaşi se converteşte într-un blestem adresat morţii. În forme mai mult sau mai puţin atenuate, imprecaţiile împotriva morţii se întîlnesc frecvent şi în bocete, ele însoţind de regulă motivul, la fel de răspîndit, moartea otrăvitoare.

Consimţind să bea din paharul pe care i-l întinde moartea personificată sau pe care singur îl solicită, bolnavul nu mai are decît o singură cale: să o urmeze în lumea cea neagră. A bea sau a mînca din produsele altei lumi înseamnă, în mentalitatea arhaică, a consimţi să fii primit acolo. Credinţa este deosebit de răspîndită pe toate meridianele globului. Maorii de exemplu, sînt convinşi că cel care a trecut peste rîul ce-i separă pe cei vii de cei morţi mai poate reveni, dar "cine a gustat din hrana spiritelor, acela nu se va întoarce niciodată"[231]. La fel credeau şi vechii greci. Persefona, după ce gustă rodia oferită de zeul infernului, nu mai poate pleca. În viaţa de toate zilele a triburilor primitive, a mînca împreună cu cineva este sinonim cu a încheia o alianţă: "Numai membrii familiei sau ai ginţii pot lua parte la masa rituală. Da-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

că unui străin i se îngăduie să se aşeze la masă, el este astfel primit în gintă ori pus sub ocrotirea ei"[232].

Aceeaşi idee poate fi urmărită şi în basme. Pentru a putea reveni pe pămînt, eroii plecaţi pe celălalt tărîm evită să mănînce sau să bea ceva de acolo. Cînd se porneşte la drum, în împărăţia zînelor, Făt-Frumos îşi ia cu el azimă din făimă amestecată cu cenuşă din vatra părintească şi frămîntată cu laptele mamei sale. La fel procedează şi personajele altor basme, atunci cînd au de făcut o călătorie în iad. De fiecare dată apare cineva care le atrage atenţia că nu trebuie să guste din mîncarea sau băutura ce li se va oferi acolo. Interdicţia este consemnată şi în basmele altor popoare. Astfel, într-o poveste irlandeză, eroina Máire, care trebuie să petreacă mai mulţi ani în împărăţia întunericului, este sfătuită de mama ei să nu guste din hrana ce o va primi de la tartorul dracilor: "Cînd îţi vei ajunge ţelul şi dacă-ţi va fi foame vreodată, n-ai decît să te uiţi la inel. Ai în el mîncare şi băutură cîtă-ţi trebuie. Dar nu care cumva să te atingi de mîncarea şi băutura din locurile acelea"[233]. Zeiţa japoneză Izanami, după ce moare, devine "stăpîna unică a lumii funerare subpămîntene, de unde nu mai vrea şi nu mai poate să se întoarcă la suprafaţă, la lumină, unde o cheamă soţul văduv, deoarece ea apucase să mănînce din hrana tărîmului infernal (s.n.) şi prin aceasta s-a adaptat altui mod de existenţă cosmică, incompatibil cu cel anterior"[234].

Printre credinţele adînc înrădăcinate în folclorul nostru se numără şi aceea potrivit căreia sfîrşitul muribundului s-ar datora sorbirii din paharul pe care i-l întinde moartea. În basmul Aleodor împărat, din colecţia Ispirescu, bătrînul tată al eroului principal are o astfel de comportare în ceasul morţii: "Acestea zicînd, căscă gura de trei ori (s.n.) şi-şi dete sufletul"[235]. Informaţiile culese de pe teren în legătură cu ultimele clipe dinaintea decesului sînt, iarăşi, fără echivoc:"Ti uiţ la el cî trebui sî-nghiţî di trii ori...! Altu sî

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

oţărăşti cîn înghiţî, îi amar paharu!"[237] Ideea este exprimată întocmai şi în cîntecul de priveghi:"Din pahar cîn o gustat,/ Di trii ori o sughiţat/Şî pi loc o răpusat!" (Antologie, nr. 218).

Următoarea secvenţă a cîntecului de priveghi din nordul Moldovei este cea numită, convenţional, Jos, în poala soarelui (motivul patul mortului). Ca şi celelalte două motive analizate mai sus, are în textul de bază o poziţie fluctuantă, figurînd, chiar în aceeaşi localitate, fie la început, fie în partea mediană sau în cea finală a cîntecului. Structura sa rămîne însă totdeauna neschimbată, încît deosebirile dintre variante se dovedesc a fi neînsemnate, ele rezumîndu-se la repetarea unei idei sau la înlocuirea numelui celui decedat.

Cea dintîi atestare a motivului patul mortului apare într-un bocet cules de T.T.Burada din zona Neamţului şi publicat în "Convorbiri Literare"[238], cu numai doi ani înaintea unei variante transilvănene, tipărită în revista "Şezătoarea"[239] a lui Iosif Vulcan şi reprodusă de S.Fl.Marian în volumul său Înmormîntarea la români[240]. Ceea ce se poate observa mai întîi este faptul că atît varianta de la Bicaz-Neamţ, cît şi cea culeasă de I.P.Vlad de pe Valea Buiei (Ardeal) nu reprezintă piese independente, ci părţi constitutive ale unui cîntec mai dezvoltat. Celelalte motive sînt: leacul pierdut şi scrierea sufletelor (comun), moartea şi cucul (numai în varianta moldovenească) şi strigă moartea la fereastră (numai în varianta transilvăneană).

Pentru spaţiul moldovenesc, motivul patul mortului înregistrează o maximă frecvenţă în piesele ce provin din zona Sucevei, îndeosebi de pe Valea Şomuzului Mare[241]. Faţă de cele două variante consemnate la sfîrşitul secolului trecut, destul de apropiate între ele, motivul şomuzean prezintă unele deosebiri. Patul "mare,rotat" se află "La tulpina bradului,/Peste floarea cîmpului" (Neamţ), "Din trupina mărului/Pînă în a părului" (Valea Buiei) şi "Sus, în 'naltu şeriului,/Jos, în poa-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

la soarelui"(Şomuz). Pe el este aşezată "Iarbă-n floare"(Neamţ), "Iarbă verde de pe rît" (Valea Buiei), "Iarbî verdi di pe-on şăs" (Şomuz). Textele de pe Valea Şomuzului nu menţionează aşternutul - "Peste iarbă, cergă dalbă,/Peste cerg-o perinuţă" (Neamţ), "Peste iarbă, cîrpă albă,/Peste cîrpă şi-o perină"(Valea Buiei) - ci fac doar precizarea că sub capul defunctului s-a pus "Iarbî neagrî de pe-on hat". Un ultim element care apropie variantele publicate şi, în acelaşi timp, le îndepărtează de cele de pe Valea Şomuzului-Suceava apare în final şi se referă la cel culcat pe pat: "Iaca el, cum s-a culcat,/Inapoi nu s-a sculat!" (Neamţ) şi "Iată N.N. s-a culcat,/Nu s-a pus să hodinească,/Dar s-a pus să putrezească!" (Valea Buiei). Pe Valea Şomuzului răspunsul este mai concis ("Miticî şe-o răpusat") şi figurează întotdeauna la începutul cîntecului.

Pornind de aici, se constată că atît în varianta de la Bicaz - Neamţ, cît şi în aceea de pe Valea Buiei interesul gravitează în jurul <u>patului</u> şi nu al <u>defunctului</u>, cum se întîmplă în creaţiile de pe Valea Şomuzului, unde despre pat se spune doar că este "mari, rotat". În cele două texte publicate, pe lîngă descrierea aşternutului, se arată că patu-i făcut "De scînduri nouă de brad" (Valea Buiei), este aşezat "Peste floarea cîmpului", "Cu flori mîndre presărat" (Neamţ) etc. Spre deosebire de aceste piese, în care destinatarul patului este pomenit abia în încheiere şi cu oarecare detaşare, acţiunea cîntecului de priveghi de pe Valea Şomuzului (bazată aproape în întregime pe dialog[242]) este foarte dinamică şi are în vedere numai defunctul. La săvîrşirea ritualului participă un număr mare de actanţi, ponderea formînd-o rudele apropiate ale celui dispărut:"-Şî în el Şine-i culcat/Şî îi aşa suparat?/-Esti fratili Dumitru!/-Da su' cap Şi i-aţ măi pus?/-Iarbî neagrî de pe-on hat!/-Dar di Şini îi cosîtî?/-Di Vasîli, frati-su!/-Da di Şini-i adunatî?/-Di Maria, sorî-sa!"(Antologie,nr.218). De reţinut că o variantă apropiată a acestui cîntec circulă, cu aceeaşi funcţie, şi în zona Bihorului: "-Da-n pătuţ ce-i aşternut?/-Iarbă verde după

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

În încheierea prezentării cîntecului de priveghi din jumătatea de nord a Moldovei, ne vom referi la încă două motive: scrierea sufletelor şi moartea şi cucul[253]. Textele în care apar, culese numai din zonele Neamţului şi ale Sucevei, au o structură foarte apropiată de Cîntecul cel mare. Pe linia îmbunării sufletului celui decedat, motivul scrierea sufletelor încearcă să aducă o ultimă rază de lumină, sugerînd posibilitatea concilierii cu moartea. Dar odată ajuns la Maica Domnului sau la acea "zînă cam bătrînă", care "Scrie viii şi cu morţii/Şi pe păcătoşi cu toţii,/Scrie morţii cu cerneală/Şi viii cu rumeneală"[254], defunctul constată că rugămintea lui de a-l scrie "cu rumeneală" - adică de a-l scrie "între vii,/Între vii şi libovii" - este zadarnică, deoarece lista celor vii se arată a fi prea lungă, iar cerneala roşie s-a terminat.

Secvenţa înregistrării morţilor şi viilor de zîna bătrînă pune în evidenţă prestigiul deosebit pe care îl avea cuvîntul scris pentru mentalitatea populară tradiţională. Cuvîntul scris devine lege ineluctabilă, sensul său propriu-zis fiind dublat de simbolismul cromatic. Elocventă în acest sens este şi următoarea credinţă, foarte răspîndită în mediul folcloric moldovenesc, în legătură cu scrisul roşu şi negru din cărţile bisericeşti: dacă în timpul maslului cartea s-a deschis pe scris negru, se crede că moartea va surveni foarte curînd, iar dacă scrisul este roşu, înseamnă că sînt speranţe.

Cel de al doilea motiv, moartea şi cucul, simbolizează de fapt confruntarea directă dintre principiul morţii şi cel al vieţii. Ficţiunea conflictului dintre forţele primăverii, ale renaşterii naturii, reprezentate de cuc, şi forţele maligne ale distrugerii şi pustiirii lumii, înfăţişate de moarte, este plină de dramatism. În unele variante ale cîntecului de priveghi, moartea este substituită de pasărea neagră aducătoare de nenorociri. Legat de această imagine, se cuvine subliniat caracterul bivalent al unor credinţe despre cuc. Pe de o parte, apare cucul prevestitor de bine - "Cîn înşepohi cu gla-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

su tău,/Înșep lunșili-a-nverzî,/Ziși la cîmp a ieși,/Vacaraș cu vașili,/Capraraș cu caprili,/Șiobanași cu oili"[255] - iar pe de alta, cel cu semnificație funestă: "Cucu-n spate mi-a cîntat/Și moartea m-a săgetat!"[256] Toate legendele românești despre cuc indică această dualitate. Credința își are sorgintea în caracterul migrator al păsării, care nu cîntă decît de la Blagoveștenie pînă la Sînziene. În perioada absenței, se crede că străbate alte tărîmuri sau se preschimbă în diferite păsări (uliu, corb) cu atribute funerare.

S-ar putea spune, deci, că în acest străvechi motiv al cîntecului de priveghi (moartea și cucul) se află de fapt față în față cele două ipostaze ale cucului: pasărea din lumea noastră și cea de pe tărîmul morții. În sprijinul acestei afirmații pot fi invocate și reprezentările păsării-suflet din cimitirele arhaice, care cel mai adesea întruchipează un cuc[257]. Semnificative sînt, în sensul celor de mai sus, și credințele populare referitoare la cuc: atunci cînd cîntecul său se aude din dreapta, din față sau dinspre răsărit, este aducător de noroc; dimpotrivă, dacă se aude din stînga, din spatele omului sau dinspre apus, se crede că prezice necaz, supărare. La fel, dacă îl vede cineva pe un arbore înverzit este semn bun, iar dacă îl observă pe un lemn putred, va muri în același an[258].

Pasăre solară, așa cum apare și în cele mai multe descrieri ("avea pene de aur"[259]), cucul preia adesea atributele astrului zilei, hierofant și psihopomp în același timp[260]. Aceleași implicații le are în unele cazuri și grangurul ("Gangur galbîn a zburat/Și leacul ți l-a vărsat"), dar pentru folclorul nostru, cucul rămîne pasărea tipic solară.

În variantele mai noi ale motivului moartea și cucul, pasajul în care moartea îi cere păsării să-și schimbe glasurile cuprinde și motivația gestului:"-Măi cucule, măi cucu,/Hai să ne schimbăm glasu,/Să nu să sperie omu,/Cînd mă duc eu la dînsu"[261]. Alegoria confruntării cucului cu moartea sau cu corbul din cîntecele de priveghi, contaminată adesea cu motivul moar-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

tea în primăvară, din bocete, a pătruns în lirica de jale, de înstrăinare, ca şi în aceea de cătănie şi război.

Spre deosebire de jumătatea nordică a Moldovei, unde cîntecul de priveghi apare doar sub înfăţişarea a două tipuri - e drept, cu o mare bogăţie de motive - în partea sudică a provinciei numărul tipurilor se ridică la şapte: Hai cu toţii-n petrecane, Într-o verde grădiniţă, Sub verdi dumbravî, Leuca, Strigă moartea la fereastră , Mereoarele şi Lung îi drumu pin pădure, care este de fapt un bocet. Pentru cîntecul Hai cu toţii-n petrecane dispunem doar de două variante[262], apropiate sub aspect poetic, amîndouă datînd din anul 1933. Ele figurează printre răspunsurile la chestionarul pe tema înmormîntarea tinerilor necăsătoriţi[263], întocmit şi difuzat de profesorul Petru Caraman[264]. Prima piesă provine din satul Ghimeş-Bacău şi a fost culeasă de Hristache Gaston, care notează doar cîteva versuri, scrie şi melodia pe care se cîntau şi precizează că acest cîntec se practica numai la începutul primului priveghi[265]. Un text poetic foarte scurt are şi cea de a doua variantă, iarăşi însoţită de muzică, aceasta fiind culeasă din oraşul Galaţi de Eftimie Gh.Neculai. Din răspunsurile culegătorului gălăţean mai rezultă că respectivul cîntec era interpretat de fete şi feciori, în toate serile de priveghi, dar numai la tinerii decedaţi înainte de a se fi căsătorit. Se mai adaugă apoi că la moartea unei fete mari, pe lîngă cîntecele intonate în general la priveghi, se cînta şi Într-o verde grădiniţă[266] care, după cum se poate constata, este o variantă a motivului de baladă Brumărelul.Lucru deosebit de interesant, cele două melodii notate de colaboratorii profesorului Caraman se dovedesc a fi variante foarte apropiate ale principalului tip melodic din nordul Moldovei, în ciuda faptului că sub aspect poetic sînt total diferite. Aceste asemănări constituie, desigur, încă un indiciu al unităţii cîntecului de priveghi din Moldova.

Un interes aparte suscită cîntecul Sub verdi dumbravî[267], culeş din satul Negrileşti-Vrancea, unde este cunoscut sub de-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

numirea de Cîntecul morții. Femeia de la care s-a înregistrat, Măriuța Zbîrciog, de 65 de ani, își amintește că "sî cînta din vechi, di dimult, la priveghiuri; cîntau noaptea fimeili bătrîni, da nu plîngeu"[268]. Structura compozițională a acestei piese, versurile hexasilabice, modalitatea de interpretare, ca și melodia pe care o folosește pledează toate pentru încadrarea ei în repertoriul cîntecelor funerare arhaice. Analiza celor cîteva secvențe ce alcătuiesc textul poetic, evident incomplet și de aceea lipsit de unitate, lasă să se observe că funcția sa actuală nu pare să coincidă cu aceea pe care a avut-o inițial. S-ar putea ca la obîrșie, această creație folclorică să fi fost o variantă a tipului Cîntecul cel mare, despre care avem tot mai multe temeiuri să credem că, altădată, cunoștea o largă răspîndire în Moldova. Este, de asemenea, posibil ca la început să fi îndeplinit rolul unui Cîntec de petrecut, așa cum înclină să creadă Ovidiu Bîrlea[269], care analizează o variantă a acestui text, culeasă de Ion Diaconu tot din ținutul Vrancei. Așadar, sînt serioase indicii că o cercetare specială pe tema cîntecului funerar, în satele vrîncene, ar putea să scoată la iveală informații dintre cele mai prețioase.

Un cîntec de priveghi cu circulație locală, și care nu își dezvăluie prea lesne semnificația, este Leuca (Leoca). Se întîlnește în cîteva localități din nordul județului Galați (Cerțești, Cîrlomănești și Negrilești), precum și în satul Sălceni din comuna Tutova-Vaslui, deci în imediata apropiere a celor trei așezări gălățene. Ceea ce se știe despre acest cîntec este că se intonează noaptea, afară, la fereastra camerei în care se află defunctul, în special de către fete. Se cîntă în toate cele trei seri de priveghi, indiferent de vîrsta celui decedat, și are o melodie proprie. Trebuie precizat că între acest cîntec de priveghi și jocul, cu același nume, care se practică, tot la priveghi, în mai multe zone ale Moldovei - Vrancea, Vaslui, Bacău și Iași - nu pare să fie nici o legătură. Dealtfel, jocul Leuca nici nu este cunoscut în satele

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

din care s-a culeş cîntecul.

Deşi atît melodia cît şi partea literară a cîntecului Leuca au oarecare unitate, secvenţa introductivă a textului poetic[270] este mai greu de explicat. Celelalte versuri sînt, în cazul tuturor variantelor, împrumuturi din poezia unor cîntece ceremoniale, a bocetelor şi chiar a verşurilor funebre.

Din poezia bocetului se întrupează şi alte două cîntece de priveghi, aparţinînd tot zonei Galaţilor. Primul, intitulat chiar Cîntec de priveghi (Scoală, scoală verişoară), are un conţinut mai puţin închegat, fragmentele de bocet sînt luate la întîmplare, iar partea finală se resimte de înrîurirea verşului. Foloseşte o melodie de cîntec propriu-zis, cu refren, şi este cîntat de fete, în casă, lîngă capul defunctului. Cel de al doilea cîntec (Lung îi drumu pin pădure) reuneşte şase motive de bocet, inspirat alese, într-un text de sine stătător, şi foloseşte o melodie cu inflexiuni ce amintesc de muzica lui Anton Pann. Se cîntă în toate serile de priveghi, în casă, mai ales de către bărbaţi.

Tot sub denumirea de Cîntec de priveghi, şi numai cu această funcţie, apar în sudul Moldovei (zonele Vaslui şi Galaţi) mai multe atestări ale cîntecului Strigă moartea la fereastră[271]. Variantele moldoveneşti sînt foarte apropiate între ele, folosesc o melodie proprie, aceeaşi în toate localităţile, şi se cîntă afară la fereastră, în cor (bărbaţi şi femei), în toate cele trei seri de priveghi, indiferent de vîrsta defuncţilor sau de cauzele decesului. Ca structură, fac parte din familia celor mai complete creaţii transilvănene de acest tip, "în care mortul, după fiecare strigare a morţii personificate, îşi ia rămas bun de la cîte o rudă sau categorie de rudenii, începînd de la cele mai apropiate pînă la prieteni şi vecini"[272]. Faţă de piesele gălăţene, care sînt întotdeauna independente, cele din zona Vasluiului vădesc unele contaminări, în sensul că adaugă în final frînturi de bocete sau de verşuri funebre: "Ieri cu boii la fîntînă,/Azi cu lumî-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

nărea-n mînă,/Ieri cu boii la izlaz,/Azi cu pînza pe obraz![273] De asemenea, variantele vasluiene circulă adesea în compania şi chiar sub numele altui cîntec de priveghi, Mereoarele, pe care îl precede în desfăşurare[274].

Cîntecul de priveghi Mereoarele[275] pare să reprezinte cea mai interesantă creaţie din întregul repertoriu al acestui gen de producţii folclorice întîlnite în jumătatea de sud a Moldovei. Este atestat şi în unele localităţi din judeţele Bacău şi Iaşi, ceea ce ar putea să însemne că altă dată era mult mai răspîndit, însă aria lui de maximă concentraţie o formează astăzi sudul, în special ţinuturile Galaţilor şi ale Vasluiului. Sub aceeaşi denumire şi cu acelaşi conţinut, Mereoarele figurează şi în repertoriul jocurilor de priveghi din Moldova[276], deşi includerea în această categorie de manifestări nu pare să fie întru totul justificată. Cîntecul Mereoarele se practică uneori, ce-i drept, în încheierea jocurilor de priveghi, dar acest lucru nu pledează neapărat pentru situarea lui în acelaşi context, ci mai curînd îi subliniază funcţia primară, aceea de cîntec ritual ce se intona la miezul nopţii.

Tinerii care îl interpretează (băieţi şi fete) se împart în două grupe, fetele cîntînd în casă, iar băieţii afară la fereastră sau, alteori, în sală. Pe alocuri, fetele îşi pun nume de flori, încît atunci cînd sînt chemate afară, nu li se rosteşte numele de botez, ci acela de floare[277]. Cei care încep cîntecul sînt băieţii[278]; ei cheamă afară, pe rînd, toate fetele din casă. În unele variante, atunci cînd în casă mai rămîne doar o singură fată, rolurile se inversează, ea chemîndu-le îndărăt pe cele de afară, ba chiar şi pe băieţi. Este un element care întăreşte caracterul ludic al cîntecului, dar acesta pare să fie un adaos tîrziu. Semnificaţia acestui cîntec de priveghi trebuie căutată, mai cu seamă, în variantele potrivit cărora fetele din casă erau chemate afară doar de trei ori, iar la urmă era strigat mortul[279]. În acest sens,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

deosebit de interesantă ni se pare opinia unui bătrîn din satul Focuri, judeţul Iaşi, care, întrebat ce crede despre această chemare repetată ce se produce în cîntecul Mereoarelor, a răspuns fără să ezite: "Adica treşi din lumea asta, aşa ar veni, treşi din lumea asta în şeelanti"[280].

O problemă importantă este şi aceea a denumirii cîntecului, consemnată în mai multe variante fonetice - mereoare, mericare, merăoari, mărioare - toate figurînd ca laitmotive şi în refrene: "Daţi mereoarelor,/Surioarelor!" Cuvîntul mereoară (plural mereoare) provine din adjectivul mieriu (care înseamnă albăstrui" + sufixul -oară[281] şi este definit prin viorea. În încercarea de a desluşi sensul cuvîntului mereoare din cîntecul de priveghi pe care îl analizăm, trebuie să mai arătăm însă că unele texte încep cu versul "Vioară, vioară" - înţelesul cuvîntului vioară fiind acela de curat, limpede, dar şi albastru - că o serie de variante folosesc reprenul "Zori merioarelor,/ Surioarelor!", iar în cîteva sate, cîntecul respectiv este numit chiar Zorile. Ar mai fi de adăugat şi faptul că în cuprinsul unor piese apar secvenţe precum "Zorile revarsă/La Vasile-n casă". Toate aceste elemente conduc la ipoteza că mereoarele, din cîntecul cu acelaşi nume, nu pot fi decît nişte reprezentări mitologice, cu implicaţii funerare, din familia Zorilor[282]. Considerăm, aşadar, că acest cîntec de priveghi, pentru a cărui vechime pledează şi versificaţia hexasilabică, a avut iniţial o funcţie foarte apropiată de aceea a cîntecului Zorilor.

În forme trunchiate, uneori degradate chiar, cîntecul de priveghi Mereoarele a pătruns şi în folclorul copiilor. Denumirile sub care poate fi întîlnit în Moldova sînt foarte variate: Mărioarele (Caşin-Bacău), Dansul mărioarelor (Rădeana-Bacău), Dorul mărioarelor (Corod-Galaţi, Goeşti şi Tătăruşi-Iaşi, Traian-Neamţ), Dorul verişoarelor (Frătăuţii Noi-Suceava), Jocul mărioarelor (Brusturi-Drăgăneşti, Neamţ), Jocul verişoarelor (Blăgeşti-Iaşi), Oarele, surioarele (Vlăsineşti-Botoşani) şi

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Tot la voi mai multe (Bodeasa, Săveni-Botoşani)[283]. După cum se observă, din toate aceste variante de cîntece şi jocuri de copii, doar una singură păstrează întocmai denumirea cîntecului de priveghi. Asupra conţinutului poetic nu mai stăruim, deoarece, cu unele excepţii, el a suferit un şi mai accentuat proces de transformare.

Urmele cîntecului Mereoarele sînt identificabile şi în folclorul copiilor din alte zone ale ţării. Apare astfel în părţile Hunedinului[284], la Cenade-Alba[285] şi mai ales în Bihor.[286] Ceea ce reţine atenţia în chip cu totul deosebit este puternica unitate ce caracterizează aceste piese din repertoriul copiilor, care la distanţe deloc neglijabile circulă în variante aproape identice. Iată, de exemplu, o piesă din categoria Dorul mărioarelor, consemnată în trei zone diferite: prima provine din satul Iteu-Bihor[287] şi a fost culeasă în anul 1973, cea de a doua este din Giurcuţa de Jos-Cluj-Napoca[288], notată în 1974, iar a treia s-a înregistrat în satul Tătăruşi-Iaşi[289], în anul 1979.

I -La noi mai puţine
Şi la voi mai multe,
Doru mărioarelor,
Surioarelor!
-Poftiţ şi v-alejeţ'
Care vă mai place!
-Nouă ne mai place
Pe Florica încoace...(Iteu-Bihor)

II -La noi mai puţine
Şi la voi mai multe,
Doru mărioarelor,
Surioarelor!
-Poftiţi şi v-alegeţi
Care cum vă place!
-Nouă ne mai place
Pe Mariana-ncoace! (Giurcuţa de Jos-Cluj-Napoca)

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

III -La noi mai puţine
Şi la voi mai multe,
Dorul mărioarelor,
Surioarelor!
-Poftim de v-alegeţi
Pe cine vă place!
-Iar nouă ne place
Pe Mirela-ncoace! (Tătăruşi-Iaşi)

Nu încape, desigur, nici o îndoială că exemplele de mai sus nu reprezintă variante ale unei piese, ci unul şi acelaşi cîntec, răspîndit, probabil, prin intermediul copiilor care s-au întîlnit în taberele pioniereşti. Situaţii asemănătoare sînt încă foarte multe, ceea ce însemnă că investigarea folclorului copiilor trebuie să se facă, în contemporaneitate, cu un plus de exigenţă ştiinţifică, pentru a nu se ajunge la concluzii pripite.

O problemă dificilă este şi aceea a stabilirii centrului de iradiere a acestor cîntece şi jocuri de copii. Înainte de a formula însă o supoziţie în această privinţă, trebuie arătat că atît textul poetic al cîntecului de priveghi Mereoarele, cît şi melodia pe care circulă vădesc înrudiri apropiate cu o altă creaţie folclorică din Bihor, anume cu cîntecul Lioarei, integrat obiceiului, cu acelaşi nume, ce se practică la Paşti[290]. Analizînd cîteva zeci de variante ale acestei creaţii poetico-muzicale, precum şi contextul etnografic în care se practică, etnomuzicologul clujean Traian Mîrza ajunge la concluzia că Lioara este un cîntec integrat jocului ceremonial al suratelor[291]. Traian Mîrza are şi unele rezerve asupra rosturilor iniţiale ale acestui obicei, constatînd că pe alocuri el relevă "o funcţionalitate mult mai complexă", dar nu avansează nici o ipoteză în acest sens.

Urmărind cu atenţie mai multe variante ale cîntecului Lioarei s-a putut constata că aproape toate folosesc texte poetice hibride, în care doar primele zece-douăsprezece ver-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

suri (alteori mai puţine) vădesc un caracter unitar. Celelalte secvenţe sînt piese ce aparţin cîntecelor de şezătoare, baladei etc. Versurile iniţiale însă, pe care cercetătorul clujean le raportează doar la cîntecele de copii amintite mai sus, trebuie corelate în primul rînd cu poezia cîntecului de priveghi Mereoarele: "-Lioară, lioară,/Flori de milioară,/Ce rîndu-i de rîndu,/Lioară, lioară,/Di-i mai mult la voi,/Mai puţîn la noi?/-Dacă ţie-ţi pare/Că-i mai mult la noi,/Mai puţîn la voi,/Vină şi-ţi aleje/O fată frumoasă,/Cu sprînceana trasă"[292].

Nu pare a fi exclus deci ca şi cîntecul Lioarei să fi avut, într-o etapă mai veche, implicaţii funerare. De altfel, acest lucru rezultă şi din unele relatări de teren. În satul Cărpinet, chiar şi în zilele noastre, "Lioara începe mai întîi peste mormintele din cimitir (jocu pă morminţ), continuă apoi în jurul bisericii şi pe uliţele satului". La fel de interesantă este şi informaţia din localitatea Seghişte:"în ziua a doua de Paşti, care este un fel de ziua morţîlor, toţi sătenii se adună în cimitir unde beu şi mîncă în cinstea morţîlor...După aceasta feciorii aleg fiecare cîte o fată...şi joacă împreună Lioara"[293]. O cercetare mai aprofundată în această direcţie ar scoate la iveală, poate, dovezi şi mai concludente. Credem însă că şi materialele existente îndreptăţesc presupunerea că funcţia iniţială a Lioarei a fost aceea de cîntec funerar ori măcar s-a suprapus peste o creaţie de acest gen. Oricum, similitudinile evidente dintre cîntecul Lioarei şi cel al Mereoarelor nu par să fie rodul unor influenţe de la o zonă la alta. Mai plauzibilă ni se pare posibilitatea existenţei unui fond comun, care ulterior s-a permanentizat în forme şi reprezentări cu nuanţate particularităţi locale. În acest caz, piesele cu aceeaşi tematică din folclorul copiilor îşi pot afla justificarea atît în creaţia folclorică bihoreană, cît şi în aceea din ţinuturile Moldovei[294].

Un viu interes suscită şi motivul celor trei călăreţi,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

mesageri ai morţii, care vin să însoţească defunctul pe drumul fără întoarcere: "Pe drumul cel mare,/Trii voiniši călare,/Daţi merioarelor,/Surioarelor!"[295] Motivul apare şi într-un alt cîntec ceremonial, cules tot din sudul Moldovei, pe care însă alcătuitorul volumului l-a inclus în categoria bocetelor;"Călăraşi trii ţ-o vinitu,/Maica-n poartî le-o işîtu/Cu păr galbîn displetitu,/Cu lacrimi păr-n pămîntu./-Călăraşi, discălicaţ,/Luaţ caii şi-i plimbaţ,/Şî-i plimbaţ prin busuioc,/Vasîlca n-ari noroc,/Şî-i plimbaţ prin mintî creaţî,/Vasîlca n-ari viaţî!"[296] Prezenţa motivului este atestată şi în zona Sălajului:"Coborît-o, coborît/Trii îngeri pă trii uliţă,/Nicări nu să opriră,/Pînă la neica sosiră"[297]. Referindu-se la rostul celor trei îngeri în contextul cîntecului ceremonial de înmormîntare pe care îl analizează, Stanca Fotino observă că "Aceştia au o funcţie precisă, aceea de a-l prelua (pe defunct) şi de a-l însoţi"[298]. Aceste personaje psihopompe ne duc cu gîndul la cavalerii danubieni, ca şi la cavalerul trac, reprezentări ce apar frecvent pe monumentele funerare autohtone. Aflaţi în relaţie sincretică cu Dioscurii, cu Coribanţii şi cu Cabires Doliheni, cavalerii amintiţi aveau acelaşi rol, de însoţitori ai "dalbului călător" pe lungul drum spre celălalt tărîm[299].

Remarcîndu-se prin bogăţie şi varietate, cîntecul de priveghi din Moldova conservă un însemnat număr de teme şi motive, majoritatea fiind creaţii cu largă răspîndire în folclorul românesc, altele, dimpotrivă, evidenţiind o circulaţie locală. S-ar părea că în trecut spaţiul moldovenesc a cunoscut un complex mai amplu de cîntece ceremoniale funerare, care cu timpul s-a destrămat, continuîndu-şi existenţa în piese fragmentare, uneori refuncţionalizate, sau în motive absorbite de poezia bocetului versificat.

Coexistenţa cîntecului de priveghi cu bocetul, în special în jumătatea de nord a Moldovei, a impulsionat conservarea în poezia celui dintîi a unor motive arhaice specifice.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

La rîndul său, bocetul a preluat din cîntecul de priveghi unele teme, liricizîndu-le intens, personalizîndu-le în funcţie de talentul interpretelor, dîndu-le deci o altă turnură. Cert este că interinfluenţele ce s-au exercitat între aceste două categorii ale cîntecului funebru au fost deosebit de profitabile pentru valoarea artistică a poeziei lor.

Transferul de motive dintre cîntecul de priveghi şi bocet a făcut ca primul să păstreze doar acele module poetice care corespundeau cel mai bine funcţionalităţii sale. Spre deosebire de bocet, care este expresia durerii familiei îndoliate, cîntecul de priveghi reflectă o atitudine arhaică faţă de cel dispărut. În concepţia populară tradiţională, morţii sînt nemulţumiţi de pierderea lumii pămîntene şi ca urmare ei ar putea influenţa negativ existenţa celor rămaşi. Acest posibil pericol tinde să-l elimine cîntecul de priveghi, prin limbajul său cifrat, uneori criptic chiar, încercînd să-l facă pe "dalbul de pribeag" să-şi accepte destinul. Ambiguitatea formulărilor aparţine unei mentalităţi revolute; ideea de bază fiind aceea că mortul nu trebuie să se mai întoarcă. Ea aminteşte de acel Vale! pe care corul praeficelor romane îl rostea de trei ori în momentul săvîrşirii înhumării[300]. Defunctul devine astfel un anonim călător spre lumea de dincolo, spre marea familie a moşilor şi strămoşilor, integrîndu-se circuitului cosmic.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

N O T E

1 Dimitrie Cantemir, Descrierea Moldovei. Trad.de Gh.Guţu, introd. de Maria Holban..., Bucureşti, Ed.Acad.R.S. România, 1973.

2 A.Lambrior, Studii de lingvistică şi folcloristică. Ed.îngr. şi pref. de Ion Nuţă, Iaşi, Junimea, 1976.

3 Teodor T.Burada, Datinele poporului român la înmormîntări, în Opere, vol.III. Folclor şi etnografie. Ediţie critică de Viorel Cosma, Bucureşti, Ed.Muz., 1978.

4 S.Fl.Marian, Înmormîntarea la români. Studiu etnografic, Bucureşti, Göbl, 1892.

5 Elena Niculiţă-Voronca, Datinile şi credinţele poporului român, adunate şi aşezate în ordine mitologică, Cernăuţi, Wiegler, 19o3.

6 Tudor Pamfile, Mitologie românească, I. Duşmani şi prieteni ai omului, Bucureşti, Socec-Sfetea, 1916.

7 Vezi Călătoria lui Paul de Alep în Moldova, în vol. Călători străini despre Ţările Române, VI, partea I, îngr. de M.M.Alexandrescu-Dersca Bulgaru, Bucureşti, E.Ş.E., 1976.

8 Ion Muşlea, Ovidiu Bîrlea, Tipologia folclorului. Din răspunsurile la chestionarele lui B.P.Hasdeu, Bucureşti, Minerva, 197o.

9 Adrian Fochi, Datini şi eresuri populare de la sfîrşitul secolului al XIX-lea. Răspunsurile la chestionarele lui N.Densuşianu, Bucureşti, Minerva, 1976.

1o Petru Caraman, Literatură populară. Antologie, introducere, note, indici şi glosar de Ion H.Ciubotaru, "Caietele Arhivei de Folclor", III, Iaşi, 1982, p.XXX ş.u.

11 Vezi Mihai Pop, Mitul marii treceri, în vol.Folclor Literar, II, Timişoara, 1968, p.88.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

12 Ernesto de Martino, Morte e pianto rituale nel mondo antico. Dal lamento pagano al pianto di Maria, Torino, Einaudi, 1958, p.214, 247.

13 Toate trimiterile de acest gen, care indică în paranteză doar localitatea şi judeţul, au în vedere răspunsurile la cele 1o2 întrebări, referitoare la înmormîntare, din Chestionarul folcloric şi etnografic general, publicat în anul 197o de autorul lucrării de faţă. Răspunsurile sînt transcrise pe fişe-tip şi sistematizate în mapele nr.7o1-8o3.

14 Jean Bernabé, Le symbolisme de la Mort. Croyances et rites roumains, Gent, Belgique, 198o.

15 Lazăr Şăineanu, Mitologia clasică. Credinţele religioase şi legendele eroice ale grecilor şi ale romanilor, Craiova, 1898, p.73.

16 Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, Dictionnaire des symboles Paris, Seghers, vol.III, 1974, p.28-29.

17 S.Fl.Marian, Ornitologia poporană română, vol.I, Cernăuţi, Eckhardt, 1883, p.3.

18 Evhen Onatsky, Intorno alla morte. (Credenze, usi e costumi del populo Ucraino), Roma, 1929, p.119.

19 Roger Bastide, Le Reve et les sociétés humaines (oeuvres collective), Paris, 1967, p.178. Vezi şi Dictionnaire des symboles, IV, p.93-1o3.

2o James G.Frazer, Creanga de aur,II,trad. de Octavian Nistor, note de Gabriela Duda, Bucureşti, Minerva, 198c, p.1o1.

21 I.I.Russu, Religia geto-dacilor. Zei, credinţe, practici religioase, Cluj, 1947, p.113-114.

22 Edward Westermark, L'origine et le développement des idées morales, Paris, t.II, 1929, p.5oo.

23 Jean Bernabé, op.cit.

24 Vezi Ion H.Ciubotaru, Cadrul etnografic al cîntecului fune-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

rar pe Valea Şomuzului Mare, în "Anuarul Muzeului etnografic al Transilvaniei" (AMET), Cluj-Napoca, X,1978, p.374.

25 James G.Frazer, Le Rameau d'or, Paris, 1923, cap.Tabous sur les noedeus et les bagues. Vezi şi Dictionnaire des symboles, III, p.267-272.

26 Denumirea apare şi în unele sate din zonele Sucevei şi ale Neamţului.

27 A.Lambrior, op.cit., p.9o. În legătură cu toiagul de lemn, ca şi cu semnificaţia sa de alter ego al defunctului este deosebit de interesantă următoarea informaţie consemnată de T.T.Burada: "În comunele din Banat (Barjovic, Prilipeţ) şi în părţile Almajului, înainte de a se aşeza gloata la masă şi de a binecuvînta preotul bucatele de pe ea, se împodobeşte frumos cu flori un băţ, pe care se încolăceşte o lumînare de ceară galbenă şi stă aprinsă cît citeşte preotul rugăciunea mesei, apoi, aşezîndu-se cu toţii la masă, se stinge lumînarea şi se pune băţul pe un scaun lîngă masă, ţinînd astfel locul mortului" (op.cit., p.34). Trebuie relieţate, de asemenea, relaţiile ce se stabilesc între toiagul de lemn şi unele variante ale pomului de înmormîntare sau pomul pomenelor: în satul Brătila din judeţul Bacău se face "o lumînare care se încolăceşte pe toată lungimea copacului", iar în zona Vrancei (comuna Mera), tulpina arborelui de pomană este înfăşurată de "trei lumînări lungi de trei ori lungimea pomului" (AFMB, mapa 749).

28 Paul Sartori, Sitte und Brauch, I, Leipzig, 191o, p.124.

29 Dictionnaire des symboles, vol.I, 1973, p.2o3-2o7.

3o Vezi Antonín Václavík, Výroční obyčeje a lidové uměni, Praga, 1959, p.291-292.

31 Georg Buschan, Sitten der Völker, I, Stuttgart, Berlin,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Leipzig, U.D.V., f.a., p.2o4.

32 "Sub variatele şi numeroasele sale forme de manifestare - spune Paul Sartori - doliul nu este decît o contra vrajă împotriva morţii" (op.cit., p.156).

33 James G.Frazer, La Crainte des morts, Paris, Emile Nourry, 1934.

34 Mihai Pop, Măştile de lemn din Bîrseşti-Topeşti, Vrancea, în "Revista de Folclor", an.III, nr.1, 1958, p.12.

35 Asupra jocurilor de priveghi din Moldova, a semnificaţiilor pe care le încifrează cele mai multe dintre ele ne vom opri cu alt prilej. De data aceasta prezentăm doar repertoriul, în ordine alfabetică, indicînd şi localităţile în care sînt atestate: ACUL (Praja-Bacău, Ulma-Suceava), ARISTANTUL (Şindrilari-Vrancea), AVIONUL (Schitu-Duca, Iaşi, Avrămeşti-Vaslui), BABAROASELE (Căpoteşti-Bacău), BABA OARBA (Sineşti-Iaşi, Vînători Neamţ-Neamţ, Vama-Suceava, Bordeasca Veche - Vrancea), BATISTA (Spiridoneşti-Neamţ, Roşieşti şi Tanacu-Vaslui), BĂIEŢEII (Frătăuţii Noi şi Gălăneşti-Suceava), BĂNIŞORUL (Hîrja-Bacău), BEŢIŞOARELE (Gălăneşti-Suceava), BEŢIŞORUL (Trei Movile-Suceava), BÎRLIGUL (Cerţeşti-Galaţi), BÎZA (În toate localităţile cercetate), BROASCA (Vulpăşeşti-Neamţ), BUHAIUL (Ghidigeni-Galaţi), BUIZARIUL (Cotoroaia-Galaţi), BUJORUL (Munteni-Galaţi), BURDUIUL (Mera-Vrancea), BUŞ (Priponeştii de Jos-Galaţi), BUTEA (Gura Coşnei-Suceava), BUTOAIELE (Schitu Duca-Iaşi, Galaţi-Galaţi), CAFENEAUA (Suceava-Suceava), CALUL (În aproape toate localităţile investigate), CAPRA(În mai multe localităţi din zonele: Botoşani, Galaţi, Iaşi, Vaslui şi Vrancea), CATRINA (Orbeni-Bacău), CĂLĂRIA (Lespezi-Iaşi), CĂLUGĂRUL (Griviţa-Vaslui) CĂLUŞELUL (Cozia-Iaşi), CĂMILA (În mai multe loca-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

lităţi din zonele: Botoşani, Galaţi, Iaşi, Vaslui şi Vrancea), CĂPIŢE (Lunca Rateş-Iaşi), CĂRĂGĂŢI (Băneasa şi Vlădeşti-Galaţi), CÂRBUNELE (Piatra Şoimului-Neamţ, Rotopăneşti-Suceava), CĂŢEAUA (Lipova-Bacău), CĂZUTUL ÎN FÎNTÎNĂ (Rădeni-Neamţ, Vama-Suceava), CERCELICA (Orbeni-Bacău), CHERSĂNICA (Fichiteşti - Bacău, Griviţa, Pogoneşti, Iveşti şi Gura Idrici-Vaslui), CHIOAŞCA (Bajura-Botoşani), CHIPERIUL (Heleşteni-Iaşi, precum şi mai multe localităţi din zona Vrancei), CHIŞTELE (Horodnic de Sus-Suceava), CINE ZBOARĂ? (Vicovu de Jos-Suceava), CIOARSA (Poiana Stampei-Suceava), CIOATELE (Şendreşti-Bacău, Cajvana-Suceava, Obîrşeni, Voineşti, Măscurei şi Zorleni-Vaslui, Pădureni, Mărăşeşti-Vrancea), CIOCÎRLANUL (Volovăţ-Suceava), CIUMA (Storneşti-Iaşi), CIUŞCA (Viforeni-Bacău), CLOPOTNIŢA (Şindrilari-Vrancea), CLOPOTUL (Şindrilari-Vrancea), CLOŞCA (Suceviţa-Suceava), CLOŞCA CU PUI (Rotăria-Bacău, Schitu Duca-Iaşi), COASA (Bîrzeşti şi Sasova-Vaslui), COCOSTÎRCUL (În toate localităţile cercetate), COMISIA (Frătăuţii Noi-Suceava), CONCINA (Ţibeni-Suceava), COŢOFENELE (În mai multe localităţi din zonele: Galaţi, Iaşi, Vaslui şi Vrancea), CRAIUL (Straja-Suceava), CRISTEIUL (Priponeşti-Galaţi), CUCOARA (Erbiceni-Iaşi, Horodnic de Jos-Suceava), CULESUL BOBULUI (Perieni-Iaşi), CUMPĂNA (Schitu Duca-Iaşi), CURCANII (Frătăuţii Noi-Suceava), CUREAUA (În unele localităţi din zonele Bacăului, Vasluiului şi Vrancei), CUSUTUL HAINELOR (Păltiniş-Botoşani, Corod şi Cuca-Galaţi, Ciohorăni şi Oţeleni-Iaşi, Dumbrăveni-Suceava), CU AŢELE (Voitinel-Suceava), DE SUFLETUL LUI CUZA (Schitu Duca-Iaşi), DE-A CRAIUL (Bilca, Frătăuţii Noi şi Gălăneşti-Suceava), DE-A DOMNUL (Ţepu-Ga-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

laţi), DE-A PALMA (Straja-Suceava), DIAVOLUL (Voineşti-Iaşi, Frătăuţii Noi-Suceava), DOROFTIA (Iugani-Vrancea), DUBAS (Corod-Galaţi), DURACUL (Horodnic de Sus-Suceava), FACHIUŢA (Sucevița-Suceava) FIARELE (Urecheşti-Bacău), FÎNTÎNA (Cu excepţia Bacăului şi a Neamţului este atestat în toate localităţile cercetate), FLORILE (Bivolari-Iaşi, Fîntînele-Suceava), FOCUŞORUL (Curteşti-Botoşani, precum şi în mai multe localităţi din zona Fălticenilor-Suceava), FRĂSÎNA (Creţeştii de Sus-Vaslui), FRIPTA (Ludaşi-Bacău, Cîndeşti-Botoşani, Rînceni-Vaslui), FRIZERIA (Gălăneşti-Suceava), FURATUL CĂCIULII (Roşieşti-Vaslui), GAJURILE (Rădeni-Neamţ, Fîntînele, Oprişeni, Prelipca, Arbore şi Vicovu de Jos-Suceava, Stîncăşeni-Vaslui), GĂTEJĂLUL (Rădeana-Bacău), GHERGHELICA (Fundătura-Bacău), GHICITOAREA CU BIDINELE (Schela-Galaţi), GÎSCA (Rotăria şi Sîrbi-Bacău, Erbiceni-Iaşi, Coroieşti şi Stîncăşeni-Vaslui), GRĂDINĂRIA (Rotăria-Bacău, Schitu Duca-Iaşi, Frătăuţii Vechi şi Frătăuţii Noi-Suceava), GURĂ-CASCĂ (Orbeni-Bacău), HARBUZĂRIA (Ţipileşti-Iaşi), HOŢII ŞI GARDIŞTII (Băsăşti şi Ludaşi-Bacău) HOŢUL (Glodu, Panaci-Suceava, Stîncăşeni-Vaslui), IEPURELE (Parincea-Bacău, Ghidigeni-Galaţi, Schitu Duca-Iaşi, Zorleni-Vaslui), INELUL (În mai multe localităţi din zonele: Bacău, Galaţi, Iaşi, Suceava şi Vaslui), IORDĂNICA (Ghidigeni-Galaţi), IZVORUL (Buhalniţa-Iaşi), ÎMPĂRATUL (Cozia-Iaşi), ÎMPĂRATUL ŞI CONDAMNATUL (Bordeasca Veche-Vrancea), ÎN DREPTĂŢI (Ilişeşti-Suceava), ÎNGERUL (Boteşti-Suceava), JOCUL DE CĂRŢI (În mai multe localităţi din zonele: Bacău, Galaţi, Suceava şi Vaslui), LEAFA (Frătăuţii Vechi-Suceava), LEUCA (În mai multe localităţi din zonele: Galaţi, Iaşi, Vaslui şi

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Vrancea), LIMBA CLOPOTULUI (Lunca Rateş, Schitu Duca şi Ţuţora-Iaşi, Sasova şi Vultureşti-Vaslui), LINGURA (Orbeni-Bacău), LUPUL (Frătăuţii Vechi-Suceava), MANECHINE (Tîrpeşti-Neamţ), MANEVRAREA MORTULUI (În toate localităţile cercetate), MARICICA (Negrileşti-Galaţi), MĂNĂSTIREA (Suceava-Suceava), MESERILLE (Ghimeş-Bacău), MIELUL (Muncelu-Bacău), MINCIUNA (Horodnic de Sus-Suceava), MIREASA (Vama-Suceava), MIŞCA (Căpoteşti-Bacău), MOARA (În mai multe localităţi din zonele: Botoşani, Galaţi, Iaşi, Neamţ, Suceava, Vaslui şi Vrancea), MOARTEA (În toate localităţile cercetate, cu excepţia zonei Neamţului), MOARTEA ŞI MOŞNEAGUL (Horodnic de Jos-Suceava), MOARTEA ŞI ŢIGANUL (Bilca-Suceava), MONIŢA (Orbeni-Bacău), MORIŞCA (Răiuţi-Vrancea), MORTUL (Soroceni-Botoşani, Munteni-Galaţi, Tîrpeşti-Neamţ şi Bivolărie-Suceava), MOŞNEGII (Movileni-Galaţi), MOŞUL (Schitu Duca-Iaşi), MOŞUL ŞI BABA (În aproape toate localităţile cercetate), MOTOAŞCA (Bogza-Vrancea), MOTROAŞCA (Udeşti-Suceava), NASTASÎIA (Cîrlomăneşti-Galaţi), NASTRAFELNIŢA (Slobozia-Blăneasa, Galaţi) NERNELICA (Fundătura-Bacău), NIJA (Udeşti-Suceava, Gura Idrici-Vaslui), NIOTCA (Schitu Duca-Iaşi), OALELE (Tarniţa-Bacău, Corni-Botoşani, Mironeasa-Iaşi, Argel-Suceava), PAIUL (În toate localităţile cercetate), PAIUL APRINS (În mai multe localităţi din zonele: Botoşani, Iaşi, Suceava şi Vaslui), PALMELE (Mînăstirea Caşin-Bacău), PANŢÎRII (Mogoşeşti-Siret, Iaşi), PEŞTELE (În mai multe localităţi din zonele: Bacău, Galaţi, Iaşi, Vaslui şi Vrancea), PIPELCUŢA (Bogza-Vrancea), PODUL (Ţuţora-Iaşi), POPOII (Movileni-Galaţi), PORCII (Horodnic de Sus-Suceava), POTCOVĂRIA (Pădureni-Vaslui),

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

PREOTUL (Negrileşti-Galaţi), PREOTUL ŞI DASCĂLUL (Mircești-Iaşi), PRIMARUL (Cozia-Iaşi), PRIMITEAUA (Mînăstirea Caşin-Bacău), PRIŞCĂLITUL (Gura Coşnei şi Poiana Stampei-Suceava), PUIA GAIA (Fundătura-Bacău, Băneasa-Galaţi), PUII DE GAIŢĂ (Crăieşti-Galaţi), PURICELE (În mai multe localităţi din zonele: Bacău, Galaţi, Iaşi, Suceava şi Vaslui), RASUL (Bilca-Suceava), RĂBUŞUL (Horodnic de Jos-Suceava), RĂDĂCINA (Cajvana-Suceava), RĂSTURNICA (Slobozia-Blăneasa, Galaţi), RECRUTAREA (Gălăneşti-Suceava), SAREA (Bîrzeşti-Vaslui), SĂGETĂTORUL (Bilca-Suceava), SCHIJA (Valea Seacă-Iaşi), SCÎNTEIUŢA (Păltiniş-Botoşani), SCOATEREA LUI MOISE DIN APĂ (Vlădeni-Iaşi), SCOSUL DIN FÎNTÎNĂ (În mai multe localităţi din zonele: Botoşani, Galaţi, Suceava şi Vaslui), SCOSUL RĂDĂCINILOR (Muncelu-Bacău), SCRIPCARII (Frătăuţii Noi-Suceava), SCROAFA CU PURCEI (Ţibeni-Suceava), SFÎNTUL (Frătăuţii Noi-Suceava), SOLONIŢA (Oprişeşti-Bacău), ŞATRA ŢIGĂNEASCĂ (Costachi Negri-Galaţi), ŞUBETUL (Godineştii de Jos-Bacău), TELEFONUL FĂRĂ FIR (Lespezi-Iaşi), TRENUL (Mironeasa şi Urşiţa-Iaşi, Suceviţa-Suceava), TUCHITA (Cîrlomăneşti-Galaţi), TURCII CU CAII (Mera-Vrancea), TURCUL (Orbeni-Bacău, Cozia-Iaşi), ŢARCA (Udeşti-Suceava), ŢIGĂNAŞUL (Ciocîrleşti-Iaşi), ŢIGĂNIA (Iveşti-Vaslui), ŢÎNŢARUL (Căpoteşti-Bacău), TUŞCA (În toate localităţile cercetate), ULCICUŢA (Bivolari-Iaşi), URSUL (În mai multe localităţi din zonele: Bacău, Botoşani, Galaţi, Iaşi, Vaslui şi Vrancea), URSUL ŞI URSARUL (Jorăşti-Galaţi), VIJLEŢUL (Crăieşti-Galaţi), VIZIRUL (Budăi-Iaşi), VÎNZĂTORUL DE PEŞTE (Lunca Rateş-Iaşi), ZAVISUS (Argel-Suceava).

36 Pentru perioada dintre cele două războaie mondiale, vezi H.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

H.Stahl, Nerej, un village d'une région archaïque, vol.II, Bucureşti, 1939, p.273-314.

37 T.T.Burada, op.cit., p.25.

38 C.Eretescu, Măştile de priveghi - origine, funcţionalitate, în "Revista de Etnografie şi Folclor", tom.XIII nr.1, 1968, p.39.

39 Idem.

4o AFMB, Fondul Petru Caraman, Ds.nr. 71o, p.4.

41 S.Fl.Marian, op.cit., p.2o9.

42 AFMB, Fondul Petru Caraman, Ds.nr. 723, p.5-7.

43 S.Fl.Marian, op.cit., p.2o8.

44 Constantin Mohanu, Fîntîna dorului. Poezii populare din Ţara Loviştei, Bucureşti, Minerva, 1975, p.634.

45 Ernesto de Martino, op.cit., p.22o ş.u.

46 Evhen Onatsky, loc.cit.

47 Paul Sartori, op.cit., p.129.

48 Arnold van Gennep, Le folklore, Paris, 1924, p.9o.

49 S.Fl.Marian, op.cit., p.516.

5o Mihai Pop, Pavel Ruxăndoiu, Folclor literar românesc, Bucureşti, Ed.did. şi ped., 1978, p.182.

51 James G.Frazer, Le Rameau d'or..., cap.XLIV. Vezi şi Mircea Eliade, Les representations de la mort chez les primitifs, în vol. "Cahiers de la Pierre-qui-vivre" nr.41.

52 James G.Frazer, Le Rameau d'or..., cap.XX. Vezi şi Dictionnaire des symboles, II, 1973, p.3oo-3o3.

53 Paul Sartori, op.cit., p.144.

54 Edward Westermark, op.cit., p.52o-521.

55 Artur Gorovei, Credinţi şi superstiţii ale poporului român, Bucureşti, Socec-Sfetea, 1915, p.196.

56 T.T.Burada, op.cit., p.26.

57 Vezi "Arhiva istorică", an.I, Bucureşti, 1865, doc.nr.81o, p.72.

58 T.T.Burada, Opere, vol.IV, Bucureşti, Ed.Muz., p.179.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

59 Mircea Eliade, Mythologies of Death: An Introduction, în vol.Occultism Witchcraft, and Cultural Fashions. Essays in Comparative Religions. Chicago, 1976,p. 44.

6o Ion Muşlea, Cercetări etnografice şi de folclor, II. Ed. îngr.şi pref. de Ion Taloş, Bucureşti, Minerva, 1972, p.35.

61 L.Lévy-Bruhl, Le surnaturel et la nature dans la mentalité primitive, Paris, Alcan, 1931, p.312 ş.u.

62 Adrian Fochi, Miorița. Tipologie, circulație, genezâ,texte, Bucureşti, Ed.Acad.R.P.R., 1964, p.51o-511.

63 Vezi vol.Bulgăre de aur în piele de taur. Ghicitori, ed. îngr. şi pref. de Radu Niculescu, Bucureşti, Minerva, 1975, p.3.

64 Jean Bernabé, op.cit., p.64.

65 Antonín Václavík, op.cit., p.291-292.

66 Romulus Vulcănescu, Coloana cerului, Bucureşti, Ed.Acad. R.S.România, 1972, p.116.

67 Dimitrie Cantemir, op.cit., p.331.

68 AFMB, Fondul Petru Caraman, Ds.612, p.12-13.

69 Ibidem, Mg.512, I, 26 (Ţepu-Galaţi).

7o S.Fl.Marian, op.cit., p.1o6.

71 În aproape toate localităţile cercetate este obiceiul de a li se pune, pe furiş, ţărînă după gît rudelor apropiate ale defunctului, "ca să-l uite repede" ori "să nu-l viseze prea des".

72 Ion H.Ciubotaru, lucr.cit., p.376.

73 Vezi Angelo de Gubernatis, Cerimonie intorno al moribondo dell' occidente ariano, în vol.Storia comparata degli usi funebri in Italia e presso gli altri popoli Indo-Europei, Milano, 189o, cap.III.

74 Dictionnaire des symboles, vol.I, 1973, p.2o8-2o9, vol.II, p.272-273.

75 James G.Frazer, La Crainte..., p.238 ş.u.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

76 Mircea Eliade, Le soleil hierophante et psychopompe, în vol.Traite d'Histoire des religions, Paris,Payot, 197o.

77 S.Fl.Marian, op.cit., p.281.

78 Vezi Pompei Mureşanu, Fluviul Lethe sau "apa uitării" şi "cărarea de la stînga" din bocetele pădureneşti, în "AMET", IX, 1977, p.3o1-3o9.

79 James G.Frazer, La Crainte..., p.21o.

8o Ion H.Ciubotaru, lucr.cit., p.382.

81 Idem.

82 C.Brăiloiu, Emilia Comişel şi Tatiana Găluşcă-Cîrşmariu, Folclor din Dobrogea, studiu introd. de Ovidiu Papadima, Bucureşti, Minerva, 1978, p.XII.

83 Dimitru Pop, Folclor din zona Codrului, Baia Mare,CJCES, 1978, p.46.

84 AFMB, Mg.499, I, 16 (Borşa-Iaşi). Obiceiul de a se juca o horă în jurul mormîntului unui tînăr nelumit pare să fi fost cîndva foarte răspîndit în Moldova, de vreme ce astăzi este încă bine conservat în cadrul scenariului ce stă la baza Caloianului: "După ce înmormîntează păpuşa, participanţii la ceremonial joacă o horă rituală în jurul mormîntului, rotindu-se de trei ori" ("Anuar de Lingvistică şi Istorie Literară", tom.XXIX, 1983-1984. B.,Iaşi, p.119).

85 Ion Muşlea, op.cit., p.34.

86 AFMB, Mg.499, I, 35 (Vlădeni-Iaşi).

87 Un astfel de obicei s-a filmat în satul Horodnic de Sus-Suceava. Filmul se păstrează în AFMB.

88 Edward Westermarck, op.cit., p.512.

89 T.T.Burada, op.cit., p.34.

9o AFMB, Mg.95, II, 34 (Boloteşti-Vrancea).

91 L.Lévy-Bruhl, op.cit., p.396.

92 Romulus Vulcănescu, op.cit., p.47.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

93 AFMB, Fondul Petru Caraman, Ds.nr.562-563, 569, 571, 573)

94 Este de reţinut asemănarea cu pomul-tropaeum descris de Anthony Rich, în Dictionnaire,p.675(Vezi,mai jos,nr.13o).

95 Ca şi în unele sate din Teleorman şi Dolj, în zona Galaţilor crucea mai este numită şi stîlp. La mormînt se lasă mai întîi "crucea cei mari", adică stîlpul, iar după ce"se poartă prescurile trei sîmbete", se aduce şi crucea mică: "crucea cei micî sî bati lîngî stîlp" (Rogojeni-Galaţi). În satele Buciumeni şi Certeşti, tot din judeţul Galaţi, crucea mică este de fapt steagul (Mg.571, I, 21). Galaţii reprezintă aşadar, singura zonă din Moldova unde stîlpul (numai ca denumire), steagul şi crucea coexistă, marcînd astfel momente importante ale evoluţiei acestui străvechi simbol ascensional.

96 Vezi Ion Muşlea, Viaţa şi opera doctorului Vasilie Popp, în vol.Cercetări etnografice şi de folclor, I, Bucureşti, Minerva, 1971, p.57.

97 AFMB, Mg.7o, I, 25 (Frătăuţii Noi-Suceava).

98 Ibidem, Mg.5o1, I, 22 (Răchitoasa-Bacău).

99 Ibidem, Mg.52o, I, 12 (Băltăreţi-Galaţi).

1oo Ibidem, Mg.68, I, 2o (Traian şi Zăneşti), Anexă-chestionar (Buhalniţa, Hangu, Poiana Teiului).

1o1 Vasile Adăscăliţei, Jocuri de priveghi din judeţul Bacău, în "Carpica", XIII, Bacău, 1981, p.119.

1o2 James G.Frazer, La Crainte..., cap.IV.

1o3 Ernesto de Martino, op.cit., p.57.

1o4 AFMB, Anexă-chestionar (Uda-Iaşi).

1o5 Ibidem (Dolheştii Mici-Suceava).

1o6 Ibidem (Oituz-Bacău).

1o7 Mircea Eliade, Istoria credinţelor şi ideilor religioase, trad.de Cezar Baltag, vol.I, Bucureşti, E.Ş.E., 1981, p.1o-11.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

108 Radu Florescu, Hadrian Daicoviciu, Lucian Roşu, Dicţionar enciclopedic de artă veche a României, Bucureşti, E.Ş.E., 1980, p.201-202.

109 Ibidem, p.38.

110 AFMB, Anexă-chestionar (Brehuieşti-Botoşani).

111 Ibidem (Dolheştii Mici-Suceava).

112 Ibidem (Odaia Bursucani-Vaslui).

113 Ibidem (Lucăceşti-Suceava).

114 În această localitate am urmărit, nemijlocit, întreaga desfăşurare a ceremonialului funerar.

115 AFMB, Anexă-chestionar (Budăi-Iaşi).

116 Ibidem (Dumbrăveni-Suceava).

117 Dimitrie Cantemir, op.cit., p.331.

118 Ion Creangă, Opere complete, Cernăuţi, 1924, p.19.

119 Ernesto de Martino, op.cit., p.80.

119-bis AFMB, Anexă-chestionar (Ruginoasa-Iaşi).

120 Ibidem (Straja-Suceava).

121 Ibidem (Godineştii de Jos-Bacău, Ciocîrleşti-Iaşi, Buhalniţa-Neamţ, Tîrzii-Vaslui, Pădureni-Vrancea).

122 Ibidem (Griviţa-Vaslui).

123 Ernesto de Martino, op.cit., p.133.

124 AFMB, Anexă-chestionar (Buciumi-Bacău).

125 Ibidem (Brehuieşti-Botoşani).

126 Ibidem (Rădăşeni-Suceava).

127 Ibidem (Dolheştii Mici-Suceava).

128 Nicolae Cojocaru, Cîntece, obiceiuri şi tradiţii populare româneşti. Pref.de George Muntean, Bucureşti, Minerva, 1981, p.124.

129 Victor Kernbach, Dicţionar de mitologie generală, Bucureşti, Albatros, 1983, p.229-230.

130 Anthony Rich, Dictionnaire des anticuités romaines et grecques, traduit de l'anglais sous la direction de M.Chéruel, Paris, Didot frères, 1873, p.291.

131 I.C.Chiţimia, Cîntece populare funerare, în vol. Folclorul

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

românesc în perspectivă comparată, Bucureşti, Minerva, 1971, p.179.

132 Aili Nenola-Kallio, Studies in Ingrian laments, Helsinki, Academia Scientiarum Fennica, 1982, p.2o8. (Seria F.F.Communications, no.234).

133 Vezi în antologie, p.1-11o.

134 AFMB, Anexă-chestionar (Stupca-Suceava).

135 Ibidem (Arghira-Suceava).

136 Vezi Ovidiu Bîrlea, Bocetele şi versurile funebre din ţinutul Pădurenilor (Hunedoara), în "AMET", pe anii 1971-1973, Cluj, 1973, p.5o9.

137 AFMB, Mg.315, I, 19 (Tăure, Bistriţa-Năsăud).

138 Ion Conea, Clopotiva. Un sat din Haţeg, II, Bucureşti, 194o, p.436.

139 Fustel de Coulanges, Cetatea antică. Studiu asupra culturii, dreptului şi instituţiilor Greciei şi Romei, vol.I, trad.Micara şi Pan Izverna, pref.de Radu Florescu, Bucureşti, Meridiane, 1984, p.5o.

14o AFMB, Anexă-chestionar (Horodniceni-Suceava).

141 Ibidem (Lucăceşti-Suceava).

142 Ibidem (Arghira-Suceava).

143 Ion Pop-Reteganul, Povesti ardeleneşti. Basme, legende, snoave, tradiţii şi povestiri. Ed.îngr.şi pref.de Vasile Netea, Bucureşti, Minerva, 1986, p.182.

144 Vezi mai sus, p.CIX-CX.

145 Pentru noţiunile casa morţii şi satul morţii, vezi Mircea Eliade, Mythologies of Death..., p.37.

146 Muret, Cerimonie funebri di tutte le nazioni del mondo, tradotte dalla lingua francese, Venezia, 1722, p.16.

147 AFMB, Mg.77, I, 6 (Botoşana-Suceava).

148 Ibidem, Mg.93, I, 16 (Şcheia-Suceava).

149 Ibidem, Mg.263, I, 11 (Doroteia-Suceava).

15o Ibidem, Anexă-chestionar (Probota-Suceava).

151 Ibidem (Putna-Suceava).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

152 Vezi Alexandre H.Krappe, La genèse des mythes, Paris,Payot 1938, p.227-228.

153 Elias Lönnrot, Kanteletar.Antologie, trad.şi note de Ion Stăvăruş şi Lauri Lindgren, pref.de Seni Timonen, Bucureşti, Univers, 1985, p.1o5.

154 Artur Gorovei, op.cit., p.196.

155 Aarne-Thompson-425. Vezi şi Ion Creangă, Povestea porcului

156 Iulius E.Lips, Obîrşia lucrurilor. O istorie a culturii omenirii, Bucureşti, E.Ş., 1964, p.526.

157 Radu Florescu, Hadrian Daicoviciu, Lucian Roşu, op.cit., p.2o2.

158 L.Lévy-Bruhl, Les fonctions mentales dans les sociétés inférieures, Paris, Alcan, 1922, p.352.

159 AFMB, Mg.332, I, 31 (Satu Mare-Suceava).

16o Ibidem, Anexă-chestionar (Vînători Neamţ-Neamţ).

161 James G.Frazer, Creanga de aur, vol.I, Bucureşti, Minerva, 198o, p.96 ş.u.

162 AFMB, Mg.277, II, 53 (Straja-Suceava).

163 Vezi "Archivio per la raccolta e lo studio delle tradizioni popolari italiane", an XII, 1937, fasc.I-IV, p. 164.

164 Vezi Michel Jonval, La pansée de la mort dans les chansons populaires lettonnes, în "Studii Baltici", vol.III, Roma, 1933, p.39-43.

165 Ion Biberi, Poezia, mod de existenţă, Bucureşti, E.P.L., 1968, p.25-29.

166 Idem.

167 AFMB, Mg.62, I, 14 (Horodniceni-Suceava).

168 Ibidem, Anexă-chestionar (Liteni-Suceava).

169 R.Jakobson, Lingvistica şi poetica, în vol.Probleme de stilistică, Bucureşti, E.Ş., 1964, p.11o.

17o AFMB, Anexă-chestionar (Lămăşeni-Suceava).

171 Ibidem, Mg.91, II, 14 (Zahareşti-Suceava).

172 Ibidem, Anexă-chestionar (Preuteşti-Suceava).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

173 Ibidem, Mg.56, I, 9 (Rotopăneşti-Suceava).
174 Ibidem, Mg.53, II, 16 (Boteşti-Suceava).
175 Iorgu Iordan, Stilistica limbii române, Bucureşti, 1944, p.144.
176 Idem.
177 Ibidem, p.155.
178 AFMB, Anexă-chestionar (Stupca-Suceava).
179 Ibidem, Mg.62, I, 14 (Horodniceni-Suceava).
18o Erwin Rohde, Psyché. Trad. şi pref. de Mircea Popescu, Bucureşti, Meridiane, 1985, p.164.
181 AFMB, Mg. 19o, I, 46 (Corlata-Suceava).
182 Ibidem, Mg. 186, I, 9 (Stupca-Suceava).
183 Ibidem (Drăgoieşti-Suceava).
184 Ibidem, Mg. 58, I, 5 (Mihăieşti-Suceava).
185 Ibidem, Mg. 57, I, 7 (Rotopăneşti-Suceava).
186 Ibidem, Anexă-chestionar (Stupca-Suceava).
187 Ibidem, Mg.36, II, 26 (Leucuşeşti-Suceava).
188 Ibidem, Mg. 89, I, 6 (Lămăşeni-Suceava).
189 Ibidem, Mg. 186, I, 1o (Stupca-Suceava).
19o Ibidem, Anexă-chestionar (Probota-Suceava).
191 Ibidem (Lămăşeni-Suceava).
192 Idem.
193 Ibidem, Mg. 37, I, 13(Preuteşti-Suceava).
194 Ibidem, Anexă-chestionar (Boteşti-Suceava).
195 Ibidem, Mg.19o, I, 46 (Corlata-Suceava).
196 S.Fl.Marian, op.cit., p.5o5.
197 Vezi nota 193.
198 AFMB, Anexă-chestionar (Stupca-Suceava).
199 Ibidem, Mg.186, I, 9 (Stupca-Suceava).
2oo Ibidem, Mg. 61, II, 26 (Horodniceni-Suceava).
2o1 Ibidem, Mg.91, II, 1o (Zahareşti-Suceava).
2o2 Ibidem, Mg.58, I, 6 (Mihăieşti-Suceava).
2o3 Ibidem, Anexă-chestionar (Rotopăneşti-Suceava).
2o4 Rareori, se întîmplă ca femeile care intonează aceste cîn-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

tece să fie acompaniate de vioară.

2o5 Vezi piesele în antologie.

2o6 Idem.

2o7 Idem.

2o8 Idem.

2o9 Vezi: "Şezătoarea", an.XXX, vol.XVIII, 1922, nr.1, p.18, nr.2, p.55; AFMB, Fondul Petru Caraman, Ds.582, p.3 verso, şi Ds.583, p.3-4; Vasile Gh.Popa, Folclor din Ţara de Sus. Ed.îngr. şi pref. de Maria Luiza Ungureanu, Bucureşti, Minerva, 1983, p.249-25o.

21o Vezi Ovidiu Bîrlea, Cîntecele rituale funebre din ţinutul Pădurenilor (Hunedoara), în "AMET", pe anii 1968-197o, Cluj, 1971, p.362-363.

211 T.T.Burada, op.cit., p.43-7o.

212 Vezi: S.Fl.Marian, op.cit., p.5o1-5o2, 531-532; Gavril Bichigean şi Ion Tomuţa, Bocete şi descîntece din ţinutul Năsăudului, Bistriţa, 1936, p.26 şi 32; G. Breazul, Patrium Carmen. Contribuţii la studiul muzicii româneşti, Craiova, Scrisul românesc, 1941, p.188-189; Nicolae Bot, Cîntecul de priveghi din Valea Gurghiului, în "Cercetări de limbă şi literatură", Oradea, 197o, p.27o. (Vezi şi "Marisia", VII, Studii şi materiale. Arheologie, istorie, etnografie, Tîrgu Mureş, 1977, p.4o9-416); Traian Mîrza, Folclor muzical din Bihor. Schiţă monografică, Bucureşti, Ed.Muz., 1974, p.2o9-21o; Vasile Pop, Un obicei de veche tradiţie populară, nunta postumă, în zona de cîmpie a judeţului Mureş, în "Marisia", VI, Tîrgu Mureş, 1976, p.671-672.

213 O cercetare specială efectuată în mai multe localităţi din judeţul Bistriţa-Năsăud s-a soldat cu înregistrarea unui însemnat număr de cîntece de priveghi, aflate în prezent în colecţiile AFMB-Iaşi.

214 În unele variante din zona Şomuzului Mare, printr-o defor-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

mare a textului, cuvîntul *cărăuşi* este înlocuit cu *cărăruşa*.

215 Aceasta este o caracteristică a variantelor moldoveneşti, pentru că în zona Năsăudului, în întîmpinarea carului cu leacuri nu iese bolnavul, ci una din rudeniile sale apropiate, în special mama ori soţia.

216 Vezi revista "Luminiţa", an.VI, nr.7, Paşcani, 1937,p.lol.

217 Vezi textul în *antologie*.

218 AFMB, Fondul *Petru Caraman*, Ds.569, p.6-8.

219 În majoritatea variantelor năsăudene.

22o AFMB, Mg.313, I, 22 (Lunca Şieuţ-Bistriţa-Năsăud).

221 *Dictionnaire des symboles*, vol.II, p.164-165.

222 Elias Lönnrot, *Kalevala. Epopee populară finlandeză*, în româneşte de Iulian Vesper. Studiu introd.de O. Kuusinen, Bucureşti, E.S.P.L.A., 1959, p.2o3.

223 *Mifî narodov mira*. Enţiklopedia v druh tomah, tom vtoroi, glavnîi redaktor S.A.Tokarev, izdatelistvo, "Sovetskaia Enţiklopedia", Moskva, 1982, p.41. În bocetele populaţiilor de dincolo de Volga, se vorbeşte despre *sufletele morţilor* ca de nişte *lebede* care au zburat departe de ai lor. (Vezi Antonín Václavík, *op.cit.*, p.292).

224 Michel Jonval, *op.cit.*, p.4o.

225 *Mifî narodov mira...*, *loc.cit.*

226 Mihai Pop, *Mitul marii treceri...*, p.88.

227 Vezi Mircea Eliade, *Les représentations*...(nota nr.51).

228 Dacă se are în vedere însă numai efectul băuturii oferită de moarte - adică desprinderea fără regret de lumea celor vii şi integrarea în lumea umbrelor - *motivul* pe care îl discutăm poate fi identificat şi în unele *cîntece ceremoniale de petrecut* din Banat. A se vedea mai ales S.Fl.Marian, *op.cit.*, p.442 şi Vasile Creţu, *Mitul "marelui drum" în cîntecele ceremoniale de petrecut din Banat*, în *Folclor literar*,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

II, Timişoara, 1968, p.273.

229 Vezi textul în antologie. Paharul morţii este ţinut de multe ori de arhanghelul Mihail, care ajunge să capete în legendele apocrife atribute psihopompe. Cele mai multe icoane populare îl reprezintă pe sfînt cu o cupă în mînă. Într-o astfel de icoană, datînd din anul 1747, arhanghelul se identifică chiar cu moartea: un schelet cu coasa în mîna dreaptă şi cu paharul în mîna stîngă stă lîngă patul muribundului. (Vezi Tudor Pamfile, Sărbătorile de toamnă şi postul Crăciunului. Studiu etnografic, Bucureşti, Socec-Sfetea, 1914, p.77-78).

230 Vezi textul în antologie.

231 V.I.Propp, Rădăcinile istorice ale basmului fantastic, trad. de Radu Nicolau, pref.de Nicolae Roşianu, Bucureşti, Univers, 1973, p.69.

232 Ibidem, p.410.

233 Vezi Sean O'Sullivan, Povestiri populare irlandeze, trad. de Virginia Cartianu şi Rodica Vintilă, pref.de Virginia Cartianu, Bucureşti, Univers, 1979, p.163.

234 Victor Kernbach, op.cit., p.319-320.

235 Petre Ispirescu, Prîslea cel voinic şi merele de aur. Legende sau basmele românilor, pref.de Adrian Maniu, Bucureşti, Minerva, 1975, p.42.

236 Despre conţinutul amar al paharului din care bea muribundul vorbesc şi unele cîntece de priveghi bihorene. (Vezi Traian Mîrza, Folclor muzical..., p.206).

237 AFMB, Anexă-chestionar (Sadova-Suceava).

238 Vezi nota nr.211.

239 "Şezătoarea". Foaia poporului român, an.IV, nr.5, Budapesta, 1880, p.36.

240 S.Fl.Marian, op.cit., p.178-180.

241 În colecţiile AFMB se află astfel de piese culese din satele Boteşti, Dolheştii Mici, Dolheştii Mari,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Horodniceni, Lucăceşti, Mihăieşti, Probota, Valea Poienei, toate din zona Fălticenilor-Suceava.

242 Vezi în antologie piesa nr.218.Referindu-se la poezia bocetului, Ovidiu Bîrlea observă că "îndemînarea de a transpune ideea într-un dialog, adesea desfăşurat în mai multe replici, se vădeşte plină de expresivitate" (Ovidiu Bîrlea, Folclorul românesc, vol.I, Bucureşti, Minerva, p.482).

243 Ion Bradu, Cîntecul şi jocul de priveghi din Bihor, în vol. Zilele folclorului bihorean, Oradea, CJCES, 1968, p.136.

244 Stanca Fotino, "Leruit" - Cîntec ceremonial de înmormîntare", în "Revista de Etnografie şi Folclor", tom. 15, nr.II, Bucureşti, 197o, p.158 şi 16o.

245 Vezi Petru Caraman, Pămînt şi apă. Contribuţie etnologică la studiul simbolicei eminesciene, ed.îngr.şi pref. de Gheorghe Drăgan, Iaşi, Junimea, 1984,p.81

246 Ernesto de Martino, op.cit., p.247.

247 Vezi piesa în antologie.

248 T.T.Burada, Opere, vol.III, p.51.

249 AFMB, Mg.261, II, 24 (Capu Codrului-Suceava).

25o Vezi piesa în antologie.

251 Const.Brăiloiu, Bocete din Oaş, Bucureşti, Socec, 1938, p.46.

252 Mihai Pop, Mitul marii treceri...,p.88.

253 Amîndouă cunosc o largă răspîndire în cîntecele rituale (şi ceremoniale) funebre din Transilvania. Se cuvine menţionat aici şi un alt motiv, măsurarea pămîntului, de asemenea comun cîntecelor funerare din cele două provincii. Vezi AFMB, Fondul Petru Caraman, Ds.569, p.6; Folclor din Transilvania, vol.IV, Bucureşti, E.P.L., 1969, p.64; AFMB, Mg. 344, I, 6 (Moţca-Iaşi); Stanca Fotino, loc.cit., p.158; Traian Mîrza, Folclor muzical..., p.2o7.

254 T.T.Burada, Opere, vol.III, p.55-56.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

255 AFMB, Anexă-chestionar (Măzănăieşti-Suceava).

256 S.Fl.Marian, Ornitologia... p.21.

257 Cucul funerar este întîlnit în credinţele şi superstiţiile popoarelor pe o arie foarte largă. Astfel, în Japonia el este însoţitorul umbrelor celor dispăruţi, care se retrag la ivirea zorilor. Pentru popoarele siberiene, simbolizează deşteptarea naturii, dar şi reînvierea morţilor. De asemenea, în tradiţia vedică, cucul semnifică sufletul omenesc înainte şi după reîncarnare. (Vezi Dictionnaire des symboles, vol.II, p.1o3-1o4).

258 S.Fl.Marian, Ornitologia..., p.24.

259 Ibidem, p.3.

26o "Le coucher n'est pas aperçu comme une mort du soleil, mais comme une descente de l'astre dans les régions inférieures, au royaume des morts...par suite il peut amener avec lui des hommes et en se couchant, les mettre à mort; mais en même temps , il peut,d'autre part, guider les âmes à travers les régions infernales et les ramener le lendemain, avec la jour, à la lumière". (Vezi Mircea Eliade, Traité d'Histoire des religions, Paris, Payot, 197o, cap.42).

261 Vezi Gheorghe Gh.Pop, Folclor muzical din zona Maramureşului, Baia Mare, C.J.C.E.S.,1982, p.139.

262 AFMB, Fondul Petru Caraman, Ds.562, p.9 şi Ds.6o5, p.4-5.

263 Petru Caraman, Literatură populară..., p.XXX-XXXIII.

264 Colecţia de folclor a profesorului Petru Caraman a fost donată Arhivei de Folclor a Moldovei şi Bucovinei.

265 AFMB, Fondul Petru Caraman, Ds.562, p.9.

266 Ibidem, Ds.6o5, p.4-5.

267 Vezi piesa în antologie.

268 AFMB, Mg.361, I, 25.

269 Ovidiu Bîrlea, Folclorul..., I, p.461-462.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

270 Vezi piesa în antologie.

271 Idem.

272 Ovidiu Bîrlea, Cîntecele rituale funebre...,p.372.

273 Vezi piesa în antologie.

274 Idem.

275 În colecţiile AFMB se păstrează 15 variante ale acestui cîntec de priveghi.

276 Teodor Moraru şi Olimpia Năstac, Merăoarele - cîntec-joc de priveghi în Moldova, în "Buletinul ştiinţific al Societăţii studenţeşti de etnografie şi folclor",vol.II,Baia Mare, 1981, p.68-70.

277 Vezi mai sus, p.XXVIII - XXIX.

278 În unele localităţi, cele două grupuri sînt mixte, ceea ce ar putea să indice intrarea practicii respective în desuetudine.

279 AFMB, Anexă-chestionar (Obîrşeni - Vaslui).

280 Ibidem, Mg.397,I,3.

281 Dicţionarul limbii române. Serie nouă, Bucureşti, Ed. Acad. R.S.România, 1965-1966,p.398 şi 500.

282 În folclorul din Moldova, ursitoarele sînt identificate adesea cu zorile. (Vezi AFMB, mapa 571). Mai primejdioasă este socotită a treia ursitoare, cea care vine în zori, deoarece despre ea se crede că-i mesagerul morţii sau însăşi moartea (Urecheşti-Bacău). La Gohor-Galaţi, ursitoarelor li se spune zîne. Şi de data aceasta, a treia ursitoare este considerată a fi moartea. Prezenţa strămoaşelor sub formă de parce şi zori este atestată în multe localităţi din Moldova, ceea ce constituie încă un argument în sprijinul afirmaţiei că "strămoaşele îl asistă pe noul născut la intrarea în viaţă şi pe "dalbul de pribeag" la integrarea în neamul celor morţi" (Mihai Pop,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ANTOLOGIE

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

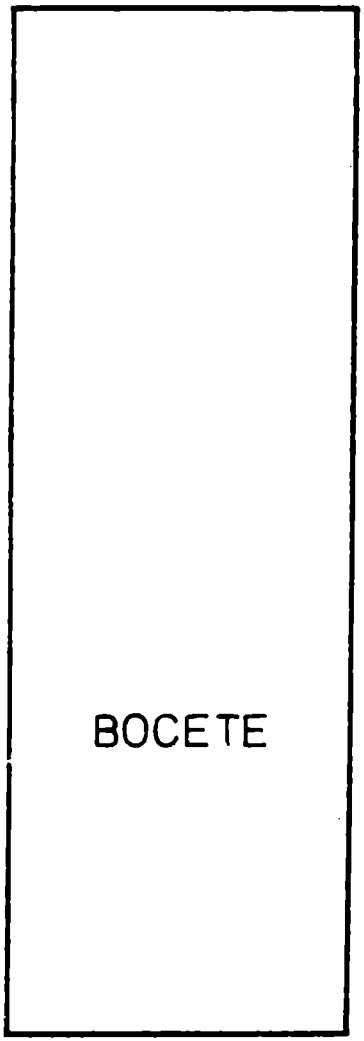

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Pentru mamă

1

Mg.4o3,I,17 Caşin,Bc.198o
Culeg.:L.C.şi L.B. Inf.Miţa C.Bălănică, 6o

-Mamă, măiculiţa mea,
Mamă şi măicuţa mea,
a Mamă care ne-i leganat(o),
Cu mînuţa ne-i scaldat(o),
Mama mea cu şapte fete,
Că d-acu nu ne mai vede!
a Mamă, măiculiţa mea,
Să-mi păşeşti munţi şi văi,
Să vii, măicuţă,-napoi;
a Şi să întinz mînili
Şi zdrobeşte porţîli
a Şi dăzleagî lanţurîli
Şi păşeşte munţi şi văi,
Vino, mamă, înapoi.
a Măicuţă, măicuţă dulce,
Mamă, să nu zăboveşti,
a Că dac-ăi mai zăbovi,
Mînuţa ţ-o putrezi
Şî-napoi n-ăi mai vini.
a Mamă şi măicuţă,
Noi dac-am putea,
Te-am îngropa la fereastră,
Să rămîie mila-n casă,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Măicuţă, măicuţă,
Măiculiţa noastră scumpă!
La vară, cînd om veni,
La umbra mata' ne-om umbri;
a Măicuţă, măicuţă scumpă,
Ţ-a bătut moartea la fereastă,
a Ca să mergi, măicuţă,
Din cas-afară,
Măiculiţa mea!
-Moarte, eu dîn cas-aş ieşi,
Da nu mă îndur(o)
Dă scumpi ficioraşii mei,
C-am trăit bini cu ei!
a Bati moartea a doua oarî,
Ca să ieş, mamă, afară;
a -Bucuroasă, moarte,-aş ieşi,
Da nu mă-ndur(o)
Dă scump ginerelu meu(o),
C-am trăit bini cu el(o)!
a Mamă, măiculiţa noastră,
Floare scumpă dă vitrină,
Da ie pacat să ni te faci ţărînă,
Că nici on dor nu-i mai mare
Ca doru dă măiculiţă!
Că toate în lume,
Toate le-om găti,
Toate le-om videa,
Da măicuţa noastră,
Nila noastră multă,
Nila noastră dulce,
D-acu ni să duce!
a Măicuţă, măicuţă,
Măiculiţa mea bună,
a Mamă,spuni unde-ai plecat(o),

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Aşa frumos te-i îmbrăcat(o)?
ai Nu ştiu cum te-i îndurat(o)
Pă noi dă ne-ai lăsat(o)!
ai Măicuţă, măicuţa mea,
a Spune, mamă, că mai vii,
Vii la Paşti sau la Florii,
Spune, mamă, că mai vii!
a Că vii, mamă, la Rusale,
a C-atuncea-i ziua mai mare,
Mamă, noi cînd om auzi,
Cu garoafe te-om primi!
ai Măicuţă, să nu te-nduri,
Noi am pus doliu la uşe,
Da matale ne-ai pus(o)
a Dă la timilie şî pînă la vîrf(o)!
a Măicuţă, măicuţă,
a D-o săptămînă ne-ncetat(o)
Bate clopotul în sat(o),
Şi să bată to'mai lin(o),
S-a făcut ceru senin(o).
Măicuţă, măicuţa noastră,
a Întinde mînili
Şî dăşchide ochii,
Măicuţă, măicuţă!
a Că d-azi încolea,
da Noi ne-om împrăştia,
Ca puii dă la mă-sa
Şi nu ne-om mai aduna,
Că nu mai ie mămica!
a Că pă toţ ne ocoleai,
Că pă toţ ne învăleai,
a Vorba noastră dulce,
/: Of, cum ni să duce! :/
Măicuţă, măicuţă,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

a Dăşchide şî ochiu stîng(o),
Dă vez nepoţii cum te plîng(o),
ai Dă la cap pîn-la picioare
Numa feti şî ficiori
Şi toţ ni te plînge(!)cu jale,
Măicuţă, scoală-n picioare!
a Mîne-i zi dă sărbătoare,
Să ni te scoli în picioare
Şi să ne pui la cale,
Că d-azi încolea
Noi oçom videa
Cum îi fără măicuţa!
a Măicuţă, măicuţă scumpă,
Primăvara ne-o vinit(o),
Cucu-n coastă a cînta,
Matale-n mormînt ni_i sta
a Potecuţa dîn grădină
A rămas rouă şi brumă,
Măicuţă, măicuţă!
a Plîngi tu casă şî păreţi,
Cî stăpîn nu mai aveţi,
a Plîngi tu casă şi pămînt(o)
Cini v-a plăcut(?) s-a dus(o)
Şi a întrat în mormînt(o)
Şi s-a pus la putrezit(o)!

2

Mg.453,I,26 Bodeasa,Bt.,1981
Culeg.:V.B.şi Fl.B. Inf.Emilia E.Apetroaie,51

-Scoalî, scoalî mămuţîc'(o)
Şî scoalî şî vin'pîn-la mini,
Cî ma mînîncî străinii(o),
C-an ramas(o) sînguricî

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî n-am nilî di la nimi(o),
Dimineaţa,cîn ma scol,
Intăi plîng ş-apu ma spăl(o),
Şî nu plîng(o) di mari jăli,
Eu plîng(o) di suparari(o),
C-an ramas(o) mititicî,
M-ai făcut numa di nacaz(o)!
Dimineaţa ies în prag,
Şî văd veşinii îi fac(o);
Incotro sî ma mai duc?
Cî noroc n-am mai avut(o)!
Cî nila di la măMuţî
Tari-i bunî şî dulcuţî,
Da nila di la străini(o)
/: Ii ca zama şei di pelin(o_2)! :/
/: Ies afarî, vin în casî, :/
N-am cu şini sî vorbesc,
Cu şini sî sfătuiesc(o),
îi Cî am opt anişori di zîli,
Di cîn nu vini nimi la mini(o)
/: Sî ma-ntrebi cît ni-i di bini(o_2) :/
Di străini, mînînşi-i focu,
/: M-am îngălbinit ca socu, :/
Di străini, mînînşi-i para,
M-am îngălbinit ca şeara !
/: Uni, Doamni, sî ma duc(o_2),:/
Pi măMuţa s-o aduc(o)?
-Vinî, mamă,ş-ăi vide,
Si nacaz la casa me(o)!
Vinî, mamă, şî-ni dă on sfat(o),
Spuni, mamî, o vorbuţă,
Ca s-o leg în băsmăluţă
ăi /: Şi s-o pun la inimuţă, :/
Cî vorba di la mata
îi Nişiodatî n-oi uita,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

î Cî vorba,cîn ne-o spunei,
Eu îndată te-ascultam(o),
Da amu, cîn ies din casî,
Mămuţî hăi(u),
N-am la nimi la âini
Sî mă mai duc(o),
îi Cu âini sî măi vorbesc,
Cu âini sî sfătuiesc(o).
îi/: Tari, mămuţî,-s năcăjît'(o) :/
Şî nu mai pot(o) di nacaz(o),
Cî niluţa, uni m-oi duâi(o),
Nimini nu ma— ntreabî,
Cum ni-i di bini,
Numa mama ma-ntreaba,
Cîn ma duâem la apî şî spunem:
-Vinî, mamî, pîn-la mini(o),
Cî eu tari-s năcăjît'(o),
Vinî, mamî, pîn-la mini
Şî spuni uni sî ma duc(o)?
Şî mama-ni spuné:
-Fata mami, stăi acasî,
îi C-aşa an ramas şî eu
Cu copchiii niâi
Şî nu m-am mai dus
Di la casa me;
Cî de-amu nilî di la nimi
Nu mai ai(o)!
Şî niluţa di la mata
Niâicodatî n-oi uita(o)!
Dimineaţa ies în prag(o),
îi/: N-am di âini sî ma-ntreb,
Si sî mai fac(o)
Şî uni, Doamni, sî ma duc(o).
?i Cî noroc n-am mai avut,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Eu noroc n-am mai avut(o)!

3

Mg.487,I,23 Cîmpeni,Bt.,1982
Culeg.:I.H.C. Inf.Catinca D.Hîjdău,61

-Oooî, mămăicî, mămăicî,
Ia ti scoalî
Şî dişchidi guriţa
Şî ni mai spuni şî noauî
Cîti şeava!
Mămăicî, ia ti scoalî
Şî mai ieş pi prisp-afarî
Şî ti roagî la sfîntu soari,
Sî ţîie zîua mai mare,
Cî asta-i zîua matali!
Mămăicî, ia ti scoalî
Şî ti roagî la clopotari(o),
în Sî tragî cloapitili mai tari,
Sî s-audî-n dipartari,
Sî vie şî sorioarili matali,
Cî eli, cîn or vini,
Mata nu îi mai vorbi!
Mămăicî, eu la mata cîn vinem,
Douî vorbi li vorbem,
Inima ni-o răcorem,
n Da de-amu, cîn oi vini,
Pi mata nu te-oi găsî!
Da oi găsî poarta închisî
Şî lampa în casî stînsî,
N-oi găsî uşa dischisî
Şî lampa-n casî la mata aprinsî,
Scumpa noastrî,
Mama noastrî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Scumpa noastrî,
Nila noastrî!
Mămăicî, dischidi ochişorii
Şî priveşti puişorii,
Scumpa noastrî
Şî-ndurata noastrî,
Cî pi tătî cărărili am îmblat
Şî di leacu matali n-am mai dat!
Tăti doctoriili le-i băut
Şî leac mata n-ai mai avut!
Şî pi tăti cărările m-oi uita
Şî di urma matali n-oi mai da!
Scoalî, mămăicî,
Şî dischidi guriţa
Şî ni mai spune şî nouî şeava,
Cî nimini nu ne-a-nvaţa
Aşa ghini ca mata!
Mămăicî, mînuţîli matali
Celea caldi,
Noaptea ti sculai
Şî cu mînuţîli matali ni-nvălei,
Scumpa noastrî,mama noastrî!
Mămăicî,ia ti scoalî
Şî vorgheşti-oleacî cu sorioarili matali,
Cî tari mai sînt viniti din dipartari!

4

Anexă-chestionar — Eşanca,Bt.,1981
Culeg.:S.C. — Inf.Aneta Pricop,54

Mămăicî, gospodină,
Nu-ţi lăsa casa străină

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şi copiii fără milă;
Că noi sîntem mari, cuminţi,
da Tot ne trebuie părinţi.
Mămăică, ca mata,
Lumea-ntreagă de-oi umbla,
De-o mămuţă n-oi mai da.
O murit mămuţa me!
C-aşa slabă cum erai,
Multă trebuţă făceai
Şi cu noi tot mai grăiai
Şi fruntea ne-o descreţeai.
Şi săracile mînuţi,
C-o fost buni la trebuţi!
Cu gura m-ai învăţat,
Buni sfaturi mi-ai mai dat.
Cine are mamă-n sat,
Sî duci duminica la sfat,
Sfătuie cît sfătuieşte(o),
Irima sî răcoreşte(o)!
Dar eu sînt străină pe lume,
N-am nici mamă,
N-am nici tată,
Dincotro vîntul mă bate,
Tot mă frige şi mă arde,
Dincotro vîntu-abureşte,
Tot în mine se opreşte!
Ieşi mămuţă, pîn-afară
Şi te roagă la sfîntu soare,
Să ţie ziua mai mare,
C-asta-i zi di dispărţanie.
Cîte drumuri ai umblat(o),
Di pi toat'te-ai înturnat(o),
Da pi-aista ce te-i duce(o),
Înapoi nu te-i întoarce(o);
Aista-i drum pe ceea lume,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cin'se duce nu mai vine!
Vin',mămuţă, la pîrău,
Să-ţi dau mîna să te trec eu;
Cînd ţ-a ci cămeşa neagră,
Să mi-o aduci ca să ţi-o spăl,
Nici cu apă, nici cu sopon,
Numai cu apă de dor;
Şi nu ţi-o usuc la soare,
Şi ţ-o usuc la inimioară.
Cărăruţa prin grădinî,
Tătî-i iarbă şî sulcinî.
Rămîi, casă, sănătoasă,
Că măicuţa mea te lasă,
Cîntaţi-vă, voi, păreţi
Că de maică rămîneţi,
Cîntă-te casă şi masă,
Că măicuţa mea vă lasă.

5

Mg.495,I,17 Tudora,Bt.,1982
Culeg.:V.B.şi Fl.B. Inf.Alexandrina Andone,44

/: -Mămuţî şî gospodinî, :/
Nu-ţ lasa casa străinî,
Pi noi toţ fărî di nilî,
Cî di mult n-avem tătuţî
Ş-acum n-avem niŝi mămuţî,
Draga noastrî, mămuţa noastrî!
/: C-aista nu-i drum la moarî, :/
Sî ti videm venind iarî,
Aist nu-i drum la tîrg,
Sî ti videm iar venind,
Draga noastrî, mama noastrî!
/: Ŝini s-o dus în altî ţarî, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

S-o dus ş-o mai venit iarî,
/: Sini merzi-n şeea lumi, :/
/: Sî dusi şî nu măi vini! :/
Plînzi tu casî, plînzi tu masî,
Cî de-amu mama va lasî,
/: Cî de-amu voi rămîneţ, :/
Draga noastrî, mama noastrî!
/: Plînziţ şî voi colţureli, :/
Cî tari-aţ fost grijîţăli.
/: Mămuţî, aşa slabî cum iarai, :/
Multî trebuţî făşeai
Şî cu noi tot mai grăiai
Şî fruntea ne-o dezmierdai.
Of, sarăşili mînuţ,
C-o fost buni la trebuţ,
Scumpa noastrî, mama noastrî!

6

Mg.54o,I,8 Borosoaia,Iş.,1983
Culeg.:I.H.C. Inf.Maria C.Mitruţ, 62

-Scoalî, mămăicî, scoalî
în /: Şî dischidi guriţa(o), :/
în Spuni şî nii şeava;
în Spuni vo doauî-trii cuvinti,
în Sî li ţîn, mămicî, minti,
în Spuni vo doauî-trii vorbuţî,
în Sî li pun la inimuţî!
în /: Ieş, mămăicî, afarî
în Şî vez trebur'li matali, :/
în /: Ţ-or plăşe, nu ţ-or plăşe,
în Hai, mămicî, şî le-i vide. :/
în Ieş, mămicî, pîn-afarî,
în Ti rogî la sfîntu soari,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

în Sî ţîi zîua mai mari,
în Sî vie neamur'li matali!
în Ieş, mămicî, pînî-n prag,
în /: Ti roagî la clopotari(o), :/
în Sî tragî cloputu tari,
în /: Sî răsuni-n deal şî-n vali, :/
în Sî răsuni văili,
în Sî s-aduni neamur'li(o)!
în Tari ti rog, mămuţî, bini,
în Sî mai vii cîn a ploua,
în /: Sî-ţ rămîi urmuţa(o), :/
în /: Sî ţ-o leg în băsmăluţî,
în Şî s-o pun la inimuţî, :/
în Sî-mi treacî di doru mătăluţî,
în Mămăica me êei bunî!
în Lung îi drumu pin păduri,
în Da-i mai lung în êeea lumi,
în /: C-acolu-i sat fărî numi
în Şî nu mai cunoşti pi nimi! :/
în /: Lung îi drumu şî sîcret(o),
To'ma uit şî nu ti văd(o), :/
în Lung îi drumu şî pustii,
To'ma uit şî nu mai vii(o)!
în Vai, mămăicî, êe-i făcut,
în Di la noi(o) cî te-i dus(o)?
în Da, mămăicî,
Si m-oi faêi făr'di mămuţî?
Cî nu am niêi o niluţî!
în Cî n-am fraţ şî n-am surori,
în Parcî-s făcutî din flori(o)!
în Scoalî, mămăică, scoalî
în Şî hai, mămăic,-acasî,
în Tare m-ai lasat străinî
în Şî n-am, mămăicî, pi nimi!
$\hat{e}i_2$ /: Di scîrbî şî di nacaz,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Numa-s neagrî pi obraz(o), :/
$\hat{s}i_2$ /: Numa-s neagrî şî patatî
Şî di duşmani sînt mîncatî! :/
Hai, mămăicî, sî vorbim,
C-aźiunźem la ŝimitir(o)
/: Şî de-amu ni dispărţîm(o)! :/
şî /: Mămăicî, faţî albî,
Cum te-i faŝi-n ţărnî neagrî! :/

7

Mg.384,I,33 Heci, Iş.,1979
Culeg.:S.C.şi I.H.C. Inf.Veronica Gh.Burcut,5o

Batî-te-ar pustia moarti,
Multi faŝi fără dreaptati,
îi C-ai vinit(u) pînă-n prag
Şî ne-i luat ŝi ne-o fost drag,
Ş-ai vinit(u) pînî-n casî,
Ne-i luat floarea di la masî,
îi Cî nimica nu-i mai scump,
Dicît mama pi pămînt!
îi Mămăicî dragî,
Eu tarî te-aş ruga,
îi Ca să dischiz gurița,
Sî-ni spui şî nie ŝeava.
îi Mamă dragă, un'ti duŝi
Şî pi cari drum apuŝi?
îi Sî n-apuŝi pi ŝeal cu schini,
C-acolo dai di străini,
îi Sî merźi pe-aŝeal cu florîŝeli,
Ca sî dai di nemureli.
îi Mamî dragî, ia ti scoalî
Şî ieş pi prispî afarî.
Şî măturî prischili

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî strîgî găinili;
îi Ieş afarî pînî-n prag,
Di vez vitili cum rag,
Eli nu rag cî n-au fîn,
Eli rag cî n-au stăpîn,
Eli nu rag cî n-au apî,
Rag cî ti duŝem la groapî!
Plînžiţ uş, plînžiţ fereşti,
Cî di stăpîn rămîneţ;
Roagî-ti la sfîntu soari,
Sî ţîi zîua mai mari,
îi /: C-asta-i zî di disparţani! :/
Da ŝini te-o sfătuit,
De-aista drum l-ai pornit?
C-aista drum ŝini-l faŝi,
Înapoi nu-l mai întoarŝi,
C-aista drum îi ducători
îi Şî-napoi ni-ntorcători.
îi Mămăicî, te-aş ruga
Sî-ni spui şî nie ŝeava,
Sî-ni spui uni sî mă duc
îi Şî pi cari drum s-apuc,
îi Cu mata sî mă-ntîlnesc,
Batr-o vorbî sî grăiesc,
/: Inima s-o răcoresc! :/
cî Dincotro vîntu mă bati,
îi Tot mă friži şi mă ardi
îi Şî-ncotro m-oi înturna,
Di matali n-oi mai da,
Şî pi cari drum m-oi duŝi,
Mămăicî n-oi mai zîŝi!
îi Mămăicî, te-aş ruga,
Vinî batrî sîmbîta,
îi /: Ca sî-ţ spăl cămeşuica, :/
Nu cu apî di izvor,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Nîsî cu spumi di sopon,
îi Numai cu lăcrîni di om.
Da vinî cînd a ploua,
îi Ca sî-ţ cunosc urmuţa!

8

Mg.17,I,11 Hîrtoape,Iş.,1969
Culeg.:S.C.şi I.H.C. Inf.Elena D.Buşaga, 44

Dumnezău sî ni ti ierti,
Mămăica me,
Sî ti ierti Dumnezău,
Dupa cum ti iert şî eu.
Mămăicî, âe-i făcut?
Mămăicî, âe-i gîndit
Şî âini te-o sfătuit?
Moartea pi unde-o vinit?
/: Noi, mamî, cî n-am văzut!-:/
/: Ardî-te-ar focu di moarti, :/
Tu diloc nu faâi dreaptati;
Un'ti cheamî nu ti duâi,
/: Un'te-alung-acolu fuzi! :/
Noi la mama nu te-an cheamat,
Tu pi mama ne-ai luat,
/: Mămăica noastrî bunî! :/
Ne-ai lasat, mamî, străini,
/: Făr'di nilî di la nimi. :/
Mămăicî, hai acasî,
/: Cî-n mini inima-i arsî! :/
Dac-aş şti, mamî, c-ai vini,
/: Cararea eu ţ-aş pliâi :/
/: Şî di iarbî şî di nalbî, :/
S-aâiunzi,mamî, mai digrabî!
/: Di iarbî şî di mohor,
Sî vii, mamî, cî ni-i dor; :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Lasî groapa mînioasî :/
Şî hai cu mini acasî,
/: Cî ti primesc bucuroasî,
C-ai fost mămăica noastrî! :/

9

Mg.343,I,8 Moţca, Iş., 1979
Culeg.:L.C. Inf.Demetra V.Măriuţă,38

/: -Mămăicî, nu porni, :/
Cî-napoi n-ăi mai vini,
/: Aista drum ŝini-l faŝi, :/
Înapoi nu să întoarŝi.
/: Ardă-l focu di pămînt, :/
Tari-i negru şî urît(o),
/: Şî pămîntu-i cu lacată :/
Şî nu ti văd niŝiodată.
/: Roagî-ti,mămăicî, la clopotari, :/
Sî tragî cloputu tari,
/: Sî răsuni văili, :/
Sî sî strîngî neamur'li.
/: Roagî-ti la sfîntu soari, :/
Sî ţîi zîua mai mari,
/: C-asta-i zî di disparţani :/
Di la neamur'li matali.
/: Sî vii, mămăicî, pin grădinî, :/
Sî-ni aduŝi olea'di nilî.
/: Cărăruşa la fîntînă, :/
Creşti iarbî şî sulŝină,
/: Ş-a creşti şî mintî răŝi :/
Şî matali n-ăi mai treŝi!

lo

Anexă-chestionar Moţca,Iş.,1979

Foaie verde rug de mure,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Te-ai dus, maicî, pe ceea lume
Şi nu-ţi aminteşti de mine.
Dincotro ne-om întuma,
Di matali n-om mai da;
Dincotro vîntu ne-a bate,
Tot ne-a frige şi ne-a arde;
Dincctro ne-a aburi,
Tot ne-a frige, ne-a pîrli,
Cu mata nu ne-om întîlni.
Să vii, mămăică, pe la noi
Macar la un an, la doi,
Dacă nu vii cu şîderea,
Să vii barim cu viderea;
Şi să vii cînd a ploua,
Să-ţi cunoaştem urmuţa,
Ca să bem apă din ea,
Să-mi răcoresc inima.
Cîn ţi-a fi cămeşa neagră,
S-o trimiţi să ţi-o fac albă,
Nu cu apă de izvor,
Nici cu spume de săpunele,
Numa cu lacrimi de-a mele.
Să iei seama la cărări,
Să n-apuci pe cea cu spini,
Că dai numai de străini,
Să apuci pe cea cu brazi,
Ca să dai numai de fraţi,
Să apuci pe cea cu flori,
Ca să dai de surori,
Şi s-apuci pe cea cu bujori,
Ca să dai şi de ficiori,
S-apuci pe cea cu floricele,
Ca să dai de fetele matale,
S-apuci pe cea cu ghiocei,
Ca să dai de nepoţei.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Lungu-i drumu cucului,
Da-i mai lung al mortului,
Cucu pleacă-n ceea ţară,
Primăvara vine iară.
Da matale pleci pe ceea lume,
Şi nu te mai întîlneşti cu nime.
Lung e drumu şi pustiu,
Mult mă uit şi nu mai vii,
Lung e drumu-ndelungat,
Mă dor ochii de uitat.
Mămăica me cea dragă,
Roagă-te la sfîntu soare,
Să ţie ziua mai mare,
C-asta-i zi de dispărţanie
De la băieţii matale.
Roagă-te la clopotar,
Să tragă clopotele,
Să răsune văile,
S-audă neamurile,
Să tragă şi clopoţeii,
S-audă şi nepoţeii.
Roagă-te la săpători,
Să-ţi facă groapa cu flori;
Mămăică, nu porni,
Că m-ai lăsat, maică, străină,
Fără nici un pic de milă,
Fără fraţi, fără surori,
Fără nici un ajutor!

11

Mg.382,I,34
Culeg.:I.H.C.

Soci,Iş.,1979
Inf.Georgeta C. Simionescu, 38

/: -Mămăicî, mama me, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mămăicî cu durere,
/: N-ai avut, mamî, putere, :/
Mămăicî, mama me,
/: Ca sî ti salvezi, mămuţî? :/
Sî am mamî şî niluţî,
/: Ca sî nu fiu străinicî :/
Şî în lumi sînguricî!
/: Mămăicî, mama noastrî, :/
Cum ne-i lasat, mămăicî,
/: Pi amîndoi sîngurei, :/
Mămăicî, mama noastrî !
Niŝi o nilî nu-i mai dulŝi,
Ca mama cari sî duŝi,
/: Mămăicî usturatî :/
Şî di băieţ dipartatî!
/: Vinî, mămăic,-acasî, :/
Sî stăm cu toţî la masî,
/: Sî aibî ŝin'ni strîga, :/
Viniţ la mămuţa-ncoa!
Mămăicî, nilî dulŝi,
/: Cum ni lasî şî sî duŝi, :/
Mămăicî, mama noastrî!
/: Mămuţî, nu ti-ndura :/
Şî di noi ti diparta!

12

Mg.513,II,64 Uda,Iş.,1978
Culeg.:V.B. Inf.Ioana C.Ilinca,38

-Mamucuţî, mamucuţî,
Mamucuţî, buna noastrí,
Da cum, mamucuţî,
Te-i îndurat(o)
Şî pi noi, mamucuţî,
Ne-i lasat(o)?

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ne-i lasat cu jălea-n casî
Şî cu scîrba la fereastî,
Cî ştii, mămucî, pre bini,
Cî tari sîntem straini,
: Cî n-avem, mamucî, pi nimi! :/
Ori di uni vîntu-a bati,
Tot ne-a friği şî ne-a ardi.
Mamucuţî di zahar,
M-ai lasat cu mult amar(o);
Di cîti ori vinem, mămucuţî,
La mata,
Acasuţî ti găsăm(u),
Tari bini-ni mai pare!
Şî de-amu oi mai vini,
Pi mata, mamucuţî,
Nu te-oi gasî,
Tari jăli ni-a mai şi(o)
Şî m-oi duşi, mamuc,-acasă
Cu inima friptî, arsă.
Baiţăii m-or întreaba,
Mamucuţî, di mata,
Şî spuni,mamucuţî,
Şî m-a-nvaţî,
Mamucuţî, şi sî li spun(u)?
Mamucuţî suparatî,
Mamucuţ-nstrăinatî,
Cum oari te-i îndurat
Şî, mamucuţî, ne-i lasat(u)?
/: Ne-i lasat di jăli-n sat!:/
Da spuni, mamucî,
Sin'te-o sfatuit,
Di asta treab-ai facut(o)?
Ori tatuca o vinit
Şî te-o luat, mămucuţî,
Di urît(o)?

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Di ghini nu ţ-o priit,
Cî te-o dus, mămucuţî,
La putrizît(o)!
Tari,mamucî, te-aş mai ruga,
La poartî la îmitir(o)
Stai, mamucî, sî ni sfatuim(o),
Ca sî-ţ spun, mamuc,-aşa,
Cî sînt doauî cararuşî:
Una, mamucî-i cu spini
Şî una-i cu florîşeli;
Sî nu ti duîi, mamucî,
Pe-aîei cu spini,
C-acolu-s numa strainî,
Sî ti duîi pe-aîei cu florî,
Ca sî dai, mamucuţî,
Di nemureli şî surori(o)!
Şî sî ti uiţ, mamucî, bini,
Şî sî iei,mamucî, sama bîni,
Di ti-ntilni şî cu tatuca
Ş-a-ntreba şî dispri noi(o),
Spuni-i cî tari-o dăm bini,
/: Numa cî, mamucî,
Sîntem strainî! :/
Ş-ori di undi vîntu bati,
Tot ni frîzi şî ni ardi,
Cî intru-n casî, ies afarî,
Şî inima-ni ardi-n parî!
Mamucuţa noastrî bunî,
Mamucuţa noastrî strainî,
Mamucî, nu ţ-o fost nilî,
Sî ni leş aşa strainî!
Cum,mamucuţî, poţ rabda,
Cîn ni vez plîngîn aşa,
/: Mamucî, lîngî mata? :/
Cî bati vîntu tot din sus,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mamuca noastrî s-o dus(o),
Şî s-o dus pi şeea lumi,
Uni-i satu fărî numi
Şî cararea-i fărî urmi,
Şî mata, mămucî,
Nu cunoşti pi nimi!
Şî tari te-aş mai ruga,
Tu sî faşi cum ăi puté,
Sî dai, mămucî, mînuţa
Şî sî mă iei lîngî mata,
Cî tari, mamucî,
M-am măi hrănit,
De-atîta străinătati!
Oriuni, mămicuţî,
M-oi duşi
Şî ori şî di uni-oi vini,
Tot di straini m-oi pali!
Cî străinu-i ca şî spinu
Şî-i mai amar ca pelinu!
Da spuni, mamucî, spuni,
Cum îi şî pi şeea lumi?
Nu ştiu-i bini di trait,
Ori nu-i voie di vinit(o)?

13

Mg.381,I,35 Verşeni,Iş.,1979
Culeg.:I.H.C. Inf.Veronica Gh.Popuţoaia, 54

-Scoalî, mămăicî, scoalî
Şî dischidi guriţa,
Ca sî vorbesc cu mata,
/: Mămăicî suparatî, :/
Mămăicî-ndureratî!
Da cum, mămăicî,
Te-i gîndit(o)

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Şî di noi te-i dispărţît? :/
C-aista-i drum călători,
Mămăicî,
/: Şî-napoi ni-ntorcători(o).:/
Nu ti duşi, mămăicî,
Cî ti duşi la putrizît,
La pustiu di pămînt(o).
Mămăicî,şe-i făcut(o),
/: Cî te-i dus la putrizît(o)? :/
şî Mămăicî, pămînt ti faşi(o),
/: Iarbî verdi nu mai calşi(o).:/
ăi Bucurî-te mînăstire,
cî/: Bunî gospodină-ţ vine, :/
Nu vine sî gospodăreascî,
/: Şî vini sî putrizascî. :/
şî Sî ştiu, mămăi'c-ai vini,
Cărăruşa ţ-aş pliźi(o),
/: Şî di iarbî şî di nalbî, :/
Sî vii, mămăică, mai digrabî!

14

Mg.15,I,12 Vînătorii, Iş.,1969
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Mărioara I.Chelaru,67

n_2 /: Mămăicî,scoalî-ti :/
Şî ti uitî pi fireastî,
n /: Cî-ţi vini carti domneascî, :/
n /: Di la noi sî ti porneascî.:/
Mămăicî, aista-i drum călător
n Şî-napoi ni-ntorcător,
C-aista şini drum îl faşi,
Înapoi nu sî mai întoarşi!
n Mămăicî, nu ti porni,
Cî-napoi n-ăi mai vini,
Mămăicî, nu ti duşi,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

n Cî-napoi nu te-a aduși,
Mămăicî, nu ti-ngala,
Cî-napoi nu te-a înturna.
n Mămăicî, mama noastrî,
n Cum sî dușî și ni lasî
Negrilor, străinilor,
În gura dușmanilor.
și Plîngi casî și tu masî,
Cî gospodina sî dușî de-acasî,
și Nu sî dușî ca sî vii
n Si sî dușî pi veșii!
n Jăliți și voi patru păreț,
n Cî di gospodinî rămîneț,
Rămîneț, vî-ți ruina,
N-a ave șin'va cata;
n_1 /: Jăliț și voi žemureli,
n_1 N-a ave șini va sterži! :/
/: Mămăicî, mama noastrî, :/
Cî nila di la mămucî,
Ca și niezu șeal di nucî,
n_2 /: Da nila di la străini,
n_1 Ca și umbra di la schini.:/
îm /: Hai cu tăți s-o plînžem, :/
/: Cî di az n-o mai videm, :/
/: Hai cu tăți s-o jălim,
n Di az n-o mai întîlnim!:/
îm /: Bucurî-ti mănăstiri, :/
/: Mari gospodinî-ț vini, :/
n /: Da nu vini sî gospodăreascî,
Si vini sî putrizascî.:/
/: Hai cu tăț s-o sărutăm, :/
/: Cî asta-i sărutarea șei di pi urmî!:/
Cî niși nu mai stai cu noi,
Niși nu mai vorbești cu noi,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mămăicî, mămăicî,
Mămăicî, mama noastrî!
Mai avem, mămăic-o clipî
Şî, mămăicî, ti dăm în mormînt,
Mămăicî, nu ti mai videm!

15

Mg.336,I,14 Boboieşti,Nţ.,1975
Culeg.:M.F. Inf.Smaranda I.Lupu, 64

ăi /: -Mămucuţî cu dulŝeaţă, :/
Care m-ai ţînut în braţă,
ăi /: Eu acasă nu mă duc, :/
Mămucî n-am cui sî zîc.
Chiar mămucî de-aş mai zîŝe,
Da nu-i ca mata di dulŝe;
Eu an vinit la mata,
Scoalî sî-ţ sărut mîna.
ăi /: Mamucuţî, zî ŝeava, :/
Ori ti doari guriţa?
în Dă pînza di pi obraz,
Spuni, mamî,cum ai mas,
ăi Mămucî, cu trii fiŝiori,
ăi N-ai trăit ca sî-i însori!
ăi /: Mămucî cu şăpti feti,
ă N-ai trăit sî li faŝi zăstri! :/
Draga me, mămuca me,
Cîti păsări or zbura,
Pi tăti le-oi întreaba,
Di nu te-o văzut univa;
ăi Num-o ghiatî păsărea
O spus cî te-o văzut ea,
ă Te-o văzut într-o grădinî,
Cu tătucu tău di mînî!
şî Hai, mămucî, pîn-afarî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sî vez lumea cum sî niarî,
Casa-i neagrî ca pămîntu
Şî doliu îl bati vîntu!
ăi Spuni, mamucî, cîn vii,
Mamî la copchii sî âii?
ăi Scump îi numili di mamî,
Da puţîni îl bagî-n samî!
ăi Du-ti, moarti, pi pustii,
Pe-aiâea sî nu mai vii,
La âii cari au copchii.
ăi Mamî, cum te-i îndurat,
Tari nicuţ ne-i lasat!
Cari-n deal şî cari-n vali,
Niâi pi unu pus la cali,
Şî noi mult ne-om mai uita,
Sî ti videm univa,
Lumi om vide distulî,
N-a âi ca mama cu nilî;
Cîn aud zîcîn "mămucî",
Inima ni sî usucî!
ăi$_2$ /: In auz, mămucî hăi, :/
Cum plîng puiţorii tăi(u),
Tari plîng, tari suschinî,
Cî de-amu nu mai au nilî!
Fă-mă, Doamne,-on pui di cuc,
Ca sî zbor pi sub pămînt,
Pîn-la mama la mormînt;
ăi Sî-i dau ţărîna-ntr-o parti,
Sî văd oasîli-nşîrati
Şî sî-i văd mînuţî moi,
ăi Cari ne-o crescut pi noi.
Mamucî, nu-ţi pari rău,
Cî pamîntu-i tari greu?
Din armatî şî-nchisoari,
ăi Tot vini cîte-o scrisoari,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ăi Sîni pleacî-n şeea lumi,
De-acolu nu vini nimi;
ăi Di nu poţ, mamî, sî vii,
ă O scrisoari sî ni scrii,
Ca sî ştim şî işti de-acasî,
Uni ştădi nila noastrî!

16

Mg.5,I,15 Boboieşti, Nţ.,1968
Culeg.:I.H.C. Inf.Natalia Gh.Rusu,44

$ă_1,_2$/: Trandafir mîndru-nfloŗit,:/
/: Greu îi, Doamni, di trăit(o):/
ă /: Sînguricî pi pămînt(u), :/
Greu îi, Doamni, di trăit(o)!
în /: Cîn rămîi fără părinţ(o), :/
/: Ca şă luna pintri sfinţi(o_2):/
$î_1$ /: N-am niŝi mamî, n-am niŝi ţatî, :/
/: Parc-aş fi crescut din piatrî, :/
î /: N-am niŝi fraţ,n-am niŝi surori(o), :/
/: Parc-aş fi căzut din nori($măi_1$,o_2).:/
şî Maicî vinî di ma vez(u),
î Vinî, maicî, di ma vez(u),
/: Cît ţ-aş spuni, nu ma crez(u),:/
şî /: Măiculiţî eşti diparti, :/
/: Multi dealuri ni disparti.:/
î /: M-ăi lasat cu străinii, :/
/: Şî n-am cui mă jălui.:/
ăi /: Sî ma jălui l-ai mei fraţ, :/
/: Ii nu ma cred, cî-s barbaţ(o_2), :/
ăi /: Sî ma jălui la surori, :/
/: Eli su scîrbili lor! :/
î Şî n-am cui mă jălui,
La mata, cînd oi vini,
/: Eu multi ţ-oi povisti,:/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

n /: Cum trăiesc cu străinii.:/
în Cî străinu stă la masî
/: Şî eu mă primblu pin casî, :/
Străinu îinsteşti vin,
/: Eu plîng veşnic şî suspin. :/
î Vinî, mamî, di ma ie
î /: Şî ma du lîngî mata, :/
î Cî m-an hrănit di trăit,
/: Măicuţî pe-aist pămînt.:/

17

Mg.194,II,5o Ghindăoani,Nţ.,1975
Culeg.:L.B.şi L.C. Inf.Maria V.Gavril, 54

-Draga me, mămucî bunî,
n Da mai zî îeava din gurî,
n Draga me, mămucî bunî!
Mămucuţî, îii-ţ nilî
Şî nu mă lăsa străinî,
n Draga me, mămucî bunî!
în Mămucuţî cu niluţî,
în /: Eu ma rog la mătăluţî, :/
Lasî-ţ nila uneava,
Sî ni mîngîiem cu ea,
Draga me, mămucî bunî!
în /: Lasî-ţ nila pi fereastî, :/
S-o găsascî tăţ din casî.
în Mămucuţî, mămucuţî,
da Cu tătuca îe-i făcut(u)?
Urît numi i-ăi mai pus(u)!
I-ai pus numi di văduvoi(u)
Şî l-ai lasat,mămucî,cu noi(u),
Draga me, mămucî bunî!
Mămucuţî cu niluţî,
cî Mai ai mămucî az(u)

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî di noi ti dispărţăşti(u),
Niŝi cu unu nu vorgheşti(u),
Draga me, mămucî bunî!
Şî mîni soarili-ar sî suie
/: Şî părintili-ar sî vie, :/
Cîn a vini sî ti iei,
n /: Băieţî sî nu ti dei, :/
Cî niŝi on lucru nu-i mai scump(u),
Ca mămuca pi pămînt,
Draga me, mămucî bunî!

18

Mg.271,I,16 Grinţieşu Mic,Nţ.,1977
Culeg.:L.B.şi L.C. Inf.Elvira D.Şubea,69

-Scoalî-ti, mamî, din somn,
Că eu ţ-am prigătit pom,
zî Eu la treabî nu te-oi puni,
Numa sî şăz şî ni spuni,
/: Ŝe-i vazut pi ŝeea lumi! :/
De-i văzut acol' von bine,
zî Trimete şî după mine.
da In scoalî-ti, mamî, scoalî,
zî Cî, di cînd ai adormit,
zî /: Cu nimi n-ai mai grăit.:/
Creascî iarbî şî sulfinî,
Nu-i mai merzi prin grădinî,
Po'sî creascî şî matasî,
Nu-i mai calca mata pin casî!
Nu ştiu, mamî, ŝe-i gîndit,
Di pi mini m-ai părăsît?
cî Pi ŝi cali ai plecat,
zî Nu-i nedejdi di-nturnat,
Cî ŝini sî duŝi la ţară,
Se duŝe şi vine iară,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

dar Mata ti duşi pi şeea lumi,
Undi nu cunoşti pi nimi,
zî Numai frunza şî iarba,
Cî-i pisti toatî lumea,
/: Scoalî-ti, mamî, din somn! :/
/: Batî-ti pustia moarti, :/
În cali cît ai vinit,
Un alt suflit n-ai găsît?
zî Dar aişea şe-i catat?
Cî nimi nu te-o chemat!
cî Sînt distuli căzături
Şi de-aşelea nu ti-nduri!

19

Mg.228,I,11 Grumăzeşti, Nţ.,1976
Culeg.:L.B.şi L.C. Inf.Aglaia M.Vieru, 77

-Mămucuţî, nila me,
/: Şe-i făcut mata cu ie?:/
Uni, mămuc-ai lasat-o?
/: Pis'tă'locu-an căutat-o! :/
Spuni-ni, mamucî, mata,
/: Poati-ai pus-o uneava, :/
Poati-ai pus-o-n grădinuţî,
/: Pe-o tufî di măturiţî; :/
Eu-n grădinuţ-am întrat,
Pis'tă'locu-an căutat
Şî di niluţî n-an dat!
Mămăicî, mămăicî,
/: Eu mă rog la mătăluţî, :/
î /: Sî-ni trimeţ a me niluţî, :/
Mămăicî, buna me!
Roagî-ti la Dumnezău,
Ca sî-ţ dei cheiţa,
Ca sî-ţ dischei guriţa,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sî ma mai învețț sêava;
Mata cîti ni li-i spuni,
Eu la inimî le-oi puni.
Cîti, mămăicî, m-ai învaţat,
/: Eu pi tăti le-am uitat, :/
Cî nila di la strein,
/: Ca şî umbra unui schin, :/
Eu cîn dau sî ma umbresc,
/: Măi tari mă dogoresc :/
Şî nilî nu mai găsăsc,
Cî nila di la străini,
Ca şî gardu sêal di schini!
Cî de-aş faêi cum aş faêi,
La străini nu li mai plaêi,
Străinului n-am êi-i faêi!
Şî de-aş faêi cît di mult,
De-aş umbla pi sub pămînt,
Tot zîsi cî n-am făcut!
Şî de-aş faêi cît di ghini,
La străini nu li mai vini,
Străinu nu-i puni numi!
Şî m-an sculat şî di noapte,
/: Ca sî fac străinu frate, :/
Da dizeaba ma izghesc,
Cî'nicî nu folosesc,
Tot străinî mă numesc!
Mămucuţî, mămucuţî,
/: Uni pui a matali niluţî?:/
Eu mă rog la duneata,
/: Din tătă inimuţa, :/
Sî mai vii,mamucî,la mini,
Cîn oi êi mai suparatî,
Sî vii batr pîn-la poartî,
Sî ma-ntreghi di êi-s suparatî,
/: Poatî ţ-an greşît vodatî! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mă rog, mămăicî, mă iartî,
/: Poati ţ-an greşît vodatî! :/
Sî mai vii, mămucî, la noi,
Sî vii, mămucî, sîmbîta
Şî sî vii cîn a ploua
Şî pi şeri cîn a tuna,
/: Sî vii pe-o ploiţî mari, :/
Sî faşi urmuţa mai mari,
/: Ca sî bem apî din ie, :/
/: Sî-ni rocoresc inima, :/
Parcî slobozăşti-o parî!
Focu di la ininioarî,
/: Parcî slobozăşti-o parî! :/
cî Eu cîn aş şti cî-i vini,
Înainti ţ-aş işî,
Cararea ţ-aş curăţî,
Sî di iarbî şî di nalbî,
/: Dor ăi vini mai digrabî! :/
Mămucuţî cu niluţî,
/: Sî mai vii, mămucî, la noi, :/
/: Sî vii, mămucî, pi lunî, :/
Sî-ni aduşi o vesti bunî.
/: Sî vii, mămucî, la fîntînî, :/
Sî-ni trimeţ, mămucî, nila,
Sî ni-o trimeţ, mămucî, pe-o ste,
Pîn'şi-i da di casa me,
Din fundu pămîntului
/: Pi şuiru vîntului! :/
Ai pus spati la pămînt
Şî faţa la duhu sfînt,
Tari ţ-a mai şi urît!
Cî p...întu-i urişios,
Nu ti faşi cum ai mai fost!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg.245,I,16 Hangu, Mț.,1977
Culeg.:L.B.şi L.C. Inf.Argentina Gh.Mîndru, 4o

-Scoalî, scoalî mămăicî,
/: Sî vorbeşti cu mini, :/
C-au venit veşinîli,
Ţ-au venit cumătrîli,
Sî vorbeşti cu dînsîli;
Matali niŝi nu gîndeşti,
/: Cu noi ca sî mai vorbeşti.:/
Roagî-ti la Preŝista,
Sî-ţ descuie guriţa,
Sî poţi vorbi cu dînsa.
Ai nepoţ şi ai nepoati
Şî ni-ntreabî di mata,
Undi-i, mamî, bunica?
Noi nu ni mai dăm sama,
/: Si sî spunim di mata! :/
Batî-ti pustia moarti,
Tu pi undi ni ti baŝi,
Numai suparari faŝi!
Un'ti-ntorŝi, undi ti duŝi,
/: Tot neamuri de-a meli duŝi.:/
Mîndrî casî ai avut,
/: Matali nu ţ-o plăcut, :/
Altî casî ţ-ai ales,
Fără uşi, fără fireşti,
Ş-acolo ai sî vecuieşti!
Mămăicî, nu ti duŝi,
Şî ti puni di prîŝinî,
Şî nu ti da din grădinî.
Mămucî, eu te-aş ruga,
/: Di-ntîlneşti pi tătuca :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî i-a fi cămeşa neagrî,
Sî ni-o faşi în păturel
Şî sî ni-o trimiţ pi steli,
/: Sî i-o spăl în soponeli, :/
Sî i-o pui noaptea-n perdeli!

21

Mg.2o9,I,2 Lunca,Vînători-Neamţ,Nţ.,1975
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Catinca V.Chihai,67

-Draga me, măncucî bunî,
Lasî mila undeava,
S-o găsascî copiii,
Cî ii mult s-or mîngîia
Cu nila di la mata,
Draga me, măncucî bunî!
Ardî-te-ar focu di brad,
Cî digrabî te-i uscat,
I-i făcut măncucî pat!
Pe-aista pat şini şădi,
Nu mai calcî iarbî verdi,
Draga me, măncucî bunî!
Şî niş verdi, niş uscatî,
Niş nu măi vii niş odatî,
Draga me, măncucî bunî!
da Nu ti da,drăguţî, dusî,
C-aista drum şini-l faşi,
Înapoi n-ăl mai întoarşi!
Te-a mînca, dragî, pămîntu,
Şî pi noi, dragî, urîtu,
Draga me, mamucî bunî!
Nu ti da, drăguţî, dusî,
C-acolu tari-i urît,
Nu-i niş ploai, nu-i niş vînt,
Numa abur di pămînt,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Draga me, mămucî bunî,
Draga noastrî, nilî bunî!
Eu mă rog la duneta,
Sî mai vii cîn a ploua,
Ca sî-ţ găsăsc urmuţa,
/: Sî beu apî dintr-însa, :/
Sî-ni răcoresc inima!
Eu ma rog, la duneata,
Sî mai vii cîn a-nsara,
Draga me, mămucî bunî!
/: Sî pui nila-n stîlpu porţî,:/
Ca s-o găsascî nepoţî,
/: Sî sî mîngîi cu toţî, :/
Draga me, mămucî bunî!
/: Plînzi tu casî, plînzi tu masî,:/
cî Mamuca de-amu vă lasî,
/: Plînziţ voi patru păreţ, :/
Di mămuca rămîneţ;
Draga noastrî, nilî dulăi,
Cum ni lasî şî sî duşi,
Draga me, mămucî bunî!

22

Mg.582,I,29 Răucești, Nț.,1985
Culeg.:L.C. Inf.Maria Grigoraș, 61

/: -Draga me, mamaia me, :/
Ieș, mamaie, pînî-n prag
Şî ni primeşti cu drag!
Da dischidi guriţa
/: Şî ni mai spuni şeava, :/
Sî-ni răcorim inima,
Cî di az nu te-om mai videa,
Draga mea, mamaia mea,
cî Ti dușî, mamaie, di la noi

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî ni leş(o) sîngurei,
îi /: Sîngurei şî pin străini,
Fărî nilî di la nimi! :/
îi Lung îi drumu prin păduri,
/: Dar mai lung i-n ŝeea lumi, :/
Ŝin' sî duŝi, nu mai vini;
/: Nu ştiu-i bini di trăit,
Sau nu-i voie di vinit? :/
Hai, mamaie, înapoi,
Nu ti duŝi di la noi,
C-aista drum ŝini îl faŝi,
Înapoi nu sî întoarŝi!
Şî oriundi ne-om uita,
îi Sî ti videm pi mata,
/: Draga noastrî, nila noastrî, :/
/: Da diŝeaba ne-om uita,
Pi mata nu te-om videa.:/
Hai, mamai, înapoi,
Hai, mamai, pi la noi,
Hai, mamai, pi la mini,
îi Cî tari te-oi ţînè ghini,
/: La nimica nu te-oi puni, :/
Hai, mamai, înapoi,
Hai, mamai, stăi la noi!

23

Mg.27o,I,6 Urecheni, Nţ.,1977
Culeg.:I.H.C. Inf.Maria P.Arsenie,63

/: -Mămăicî, mămăicî, :/
Mămăicî, ŝe-i făcut
Şî pi noi di ne-ai lasat(o)?
Ne-ai lasat, mamî, străini,
/: Fărî nilî di la nimi; :/
Şî copilu fărî mamî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: N-ari-n lumi niși o samî.:/
Ne-a dat Dumnezău cu palma
/: Șî ne-a dispărțît di mama.:/
Hai, mămuțî, pin grădinî
/: Șî ne fă olea'di urmî, :/
Noi pin grădinî cîn om umbla,
/: De-a matali urm-om da, :/
/: Om be apî dintr-însa, :/
Ne-om răcori inima.
Mămăicî di zahar,
/: Cum ne-ai lăsat cu amar! :/
Hai, mămăicî, înapoi(o),
/: C-aista drum îi mergători
Șî-napoi ni-ntorcători. :/
Draga me, mămica me,
/: Da eu cîn te-oi mai vide? :/
/: Plînzî tu casî șî tu masî,
Mămica di azi va lasî, :/
/: Plînzeț voi patru păreț,
Di mămica rămîneț(o).:/
Hai, mămicî, hai la mini,
/: Cî-i cărarea pin păduri :/
/: S-am, mămicî, un'te-ascundi, :/
/: Unde-a ști pădurea deasî,
Ș-om vini-amîndou-acasî; :/
cî /: Eu la treabî nu te-oi puni,
Niși la moarti nu te-oi spuni.:/
Mămăicî, mama noastrî,
/: Cum sî duși șî ni lasî, :/
Ni lasî străini pi șasî!
Șî n-am cui mai zîși mamî,
Limba-n gurî ni sî leagî.
Nu ț-o fost, mămicî, milî,
/: Cî eu an fost șea mai străinî.:/
cî Șini n-ari jăli-n lumi,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sî vinî sî-i fac eu ghini,
/: C-am di dat şî-ni mai rămîni! :/
Ieş, mămicî, pîn-la poartî
Şî-ţ fă ochişorii roatî,
/: Vez căsuţa suparatî.:/
Mămăicî, nu ti-ndura,
/: Pe-aista drum nu pleca, :/
C-aista drum şini-l faşi,
/: Înapoi n-ăl mai întoarşi; :/
/: Cî de-ar şi drumu di şer, :/
Tot ai mai merşi pi el,
Şî de-ar şi drumu di chiatrî,
Tot ai mai vini vodatî,
/: Dar aşa, drumu-i di lut,
Merşi pi veşi la putrezît! :/
Lasî-ti, mamicî, greu,
/: Cî de-amu ne-aprochiem, :/
cî /: Tot o şagî ni-o părut(o)
Dar cu şaga ni-o gătit(o), :/
/: Te-an scapat, mamî,-n pămînt,
Tot pi veşi la putrezît! :/

24

Mg.227,I,13 Ţibucani,Nţ.,1976
Culeg.:L.B. şi L.C. Inf.Maria V.Ambrose, 6

-Mămăicî, mămăicî,
Mămăicî, mama me,
Mămuţî, niluţa me,
/: Mămăicî cu dureri, :/
Mămuţî cu mîngîieri,
Mai dischidi guriţa
Şî ni mai spuni şeava!
/: Mămăicî ou pui mulţ,
Ti rog, mamî, sî nu-i uiţ, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Mămăicî cu opt pui,
I-ăi lasat a nimărui, :/
Mămăicî cu niluţî,
Mămăicî cu credinţî,
/: Mămăicî cu dureri,
Mămăicî plin'di jăli;:/
/: Mai dischidi guriţa :/
Şî ni mai spuni âeava,
/: Di nu poţ vorbi cu gura, :/
Fă, batr, von sămn cu mîna;
şî /: Spuni, mamî, un'ti duâi? :/
Di la noi ti prigăteşti,
Pi noi, mamî, ni părăsăşti!
/: Mămăicî, nu ţî-i jăli, :/
Ori nu ai niâi o puteri?
n_2 /: Cî ti duâi, mamî-n mormînt, :/
Nu ni spui niâi on cuvînt,
Mămăicî cu niluţî!
Poati-auz, mămăicî, di Toadir,
Mămuţăă,
Poati l-ai văzut undeva,
Sî ni spui şî nouî, mămăicî,
Cî noi pi tăţ i-am întrebat,
Şî nimi nu ne-o spus nica!
/: Spuni, mamî, un' sî-l cat,
În âi oraş, în âi sat? :/
Sî-n spui, mamî, ca sî ştiu,
Sî-ni scrii, mamî, un'sî viu,
Îi umi sî ni-l găsăsc?
Mămăicî, mama me!

25

Mg.325,I,7 Baineţ,Sv.,1975
Culeg.:Şt.P. Inf.Felicia D.Creţu,52

-Scoalî, mamî, din aâest pat

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî haida pi ŝelîlant,
Cî aŝela-i mai frumos,
Da aiesta-i înŝiuros.
Scoalî-ti şî ti trezăşti
Şî-i videa-n casă ŝi esti,
/: Tăt norodu ti jăleşti, :/
/: Da eu ti jălesc mai tari, :/
/: Cî rămîn tari străinioarî;:/
/: Ş-am ramas ca frunza-n vînt, :/
/: Strainî pe-acest pamînt! :/
N-am niŝi frat, n-am niŝi surori,
/: Sînt strainî pînî mor, :/
Scoalî-ti, mamuţî, scoalî,
/: Lasî-m oleacî di milî, :/
/: S-o răsădesc în grădinî, :/
Sî zîc cî am şî eu milî,
Cî macar cî sînt batrînî,
Aştept di la mama milî,
Cî mila di la mama
Ie mai dulŝi ca mierea,
Da mila di la străini
Ie ca frunza ŝea de spini.
Cîn vineam di un'vineam,
Matali ma jăluiam,
D-amu cui m-oi jălui,
Dacă dumneata nu-i ŝi?
Munţîlor şî florilor
Şî negri strainilor!
şî /: Nu ştiu ŝini te-o-nvaţat, :/
îi /: Că pi mini m-ai lasat, :/
şî /: Nu ştiu ŝin' te-a sfătuit, :/
/: Cî di la noi ai pornit! :/
/: Ori tătuţa din mormînt? :/
în Pi dînsu l-ai îmbucurat,
Dar pi noi ne-ai suparat.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Pi neata cîn te-a videa,
Tari bini i-a părea,
Şî te-a lua di mînî
Şî te-a duşi la masî
Şî te-a puni la masî
Şî te-a-ntreba de-acasî;
Da sî nu-i spui tăti şeli,
/: Numai di dor şî di jeli! :/
/: Cîn ţ-ăi negri camaşa, :/
/: Sî-n trimeţ pin şiniva, :/
/: Ţ-oi spala-o ş-oi albi, :/
Nu ţ-oi spala cu sopon,
Numai cu lacrimi di dor,
Nu ţ-oi spala-n soponeli,
Numai cu lacrimi de-a meli!
/: Sau sî ne-o aduşi dumneata, :/
Ş-om spala-o ş-om albi
/: Ş-amîndoau-om mai vorbi! :/
şî /: Nu ştiu şîn'te-a învăţat, :/
/: Cî pe-aista drum ai pornit? :/
Aista-i drumu şel di piatrî,
Pi cari n-ai fost nişiodatî,
Ş-o carari nicalcatî,
/: Cu rouă niscuturatî.:/
/: De-amu n-ai cui ti ruga, :/
Roagî-ti la sfîntu soari,
/: Sî ţîi zîua mai mari, :/
C-asta-i zîua dispărţîtoari!
/: De-amu n-ai cui ti ruga, :/
/: Roagî-ti groparului,:/
Sî-ţ facî groapa mai în faţî
/: Sî mai poţ vini odatî acasî!:/
/: De-amu-i şîde sub pamînt, :/
da /: Eu m-oi lingana în vînt, :/
/: De-amu-i ţîne scîndur'li, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Darî eu, nacazur'li! :/

26

Mg.56o,I,24 Bilca, Sv.,1984
Culeg.:I.H.C. Inf.Zamfira P.Puha, 74

/: -Mamucuţî, mamucuţî, :/
/: In ti scoalî-n ĉiŝioruţî, :/
Cî eu te-oi lua di mînuţî
Şî te-oi duŝi afaruţî
Şî te-oi primbla pin ogradî,
/: Meżieşî sî ti vadî! :/
/: Plînżi casî, plînżi masî, :/
/: Ŝin' v-o stapînit, va lasî! :/
Plînżeţ pomni din radaŝinî,
/: Cî ramîneţ fărî nilî, :/
da In plînżeţ şî voi pareţ(u),
/: Cî de-amu nilî n-aveţ! :/
da /: Şî rag vaŝili-n ocol(u), :/
/: C-o murit stapîna lor(u)! :/
O batut vîntu din żios(u)
Ş-o pus stîlpu casî żios(u),
Ş-o batut vîntu din sus,
Stîlpu casî żios l-o pus(u)!
/: Mamucuţî, mamucuţî, :/
Cît îi ograda di mari,
Numa urmi de-a matali,
C-ai fost bunî gospodinî
Şî-n livadî şî-n gradinî,
C-ai fost gospodin-aleasî
Şî-n gradinî şî în casî!
da /: Roagî-ti cui ti-i ruga(ri), :/
/: In ti roagî la gropari(u), :/
/: Ca sî-ţ facî groapa-n faţî, :/
/: Sî mai vii vodat-acasî! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Noi, dac-an şti c-ai vini(ri),
Noi drumu ţ-an zugravi(ri)
Cu aur şî cu matasî,
/: Pînî ŝe-i aźiunźi-acasî! :/
/: Mamucuţî, duneata(ri), :/
/: Di la noi cîn te-i pornit(u), :/
/: Niŝi cu unu n-ai grait, :/
da Mamucuţî, duneata(ri),
/: Di ţî-i neagrî cameşa(ri), :/
Sî ni-o trimeţ mneata nia(ri),
/: Sî ţ-o spăl, sî ţ-o fac albî, :/
/: Sî ţ-o spăl cu lăcrămioari:/
/: Şî sî ţ-o usuc la soari! :/
/: Şî ţ-oi trimete-o-napoi(u):/
/: Pi şuiru vîntului(u), :/
/: În fundu pămîntului(u)! :/
Inga drumu sî gateşti,
Scoalî şî cu noi graieşti.
La poartî la ţîntirim(u),
In ti scoalî sî graim(u),
/: Cî de-amu nu ni-ntîlnim, :/
Num-amu şî mai alt'datî,
La vremea di źiudicatî!
da In ti scoalî de-aiŝea(ri)
Şî-n ţîntirim nu întra(ri),
Cî aiŝea ŝine-o întrat(u),
Iarbî verdi n-o calcat(u),
Şî pe-aiŝi ŝini-o vinit(u),
N-o mai calcat pi pomînt(u)!
Traźi clopiti, huieşti,
Soţîoara mi-o trezăşti,
Cî di trii zîli-o adormit(u)
Şî cu mini n-o grait!
Pomînt negru, ruźinos(u),
Tu-amăźeşti omu frumos(u),

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Groapî neagrî, ruźinoasî,
Tu-nghiţăşti lumea frumoasî!
da In ti scoalî de-aîśea(ri),
C-aiasta nu-i casa ta(ri),
Casa ta îi mai frumoasî,
Asta-i groapî-ntunicoasî,
Casa ta îi varuitî,
Asta-i groapî naruitî!

27

Mg.163,I,18 Bosanci,Sv., 1974
Culeg.:L.C. Inf.Ileana Spoială, 41

zî /: -Scoalî, măcucuţî, di pi masî:/
ăi Şî ti mai primblî pin casî;
zî /: Di îi eşti, măcuţ,-aşa scîrghitî? :/
Ori nu-ţi plaîi cum eşti gatitî?
zî /: Scoalî, măcuţî, şî ti-ntoarîi, :/
în Gateşti-ti cum îţi plaîi.
$zî_1$,$ăi_2$/: Di la cap pîn-la chiîioari, :/
ăi Tot on trandaîir ş-o floari.
ăi /: Şî-ntindi, mamuţî, mînuţa(o), :/
ăi Ti rog, dragî, iartî-ma(o);
ăi /: Şî dişchidi guriţa(o) :/
ăi Şî mai vorbeşti îeava(o).
$zî_1$,$ăi_2$/: Of, mamuţî, cu dureri, :/
ăi Ne-i lasat aşa o jăli!
$zî_1$,$ăi_2$/: Of, mamuţî, scumpa noastrî, :/
ăi Cum să duîi şî ni lasî!
ăi, cî /: Ti duîi, măcuţ,-ntr-o păreri, :/
ăi Da tare-ar sî-ţ îii jăli,
ăi /: Cî pămîntu-i cu lacatî, :/
ăi Şî nu mai vii niîiodatî.
$zî_1$,$ăi_2$/: Pintru îi, măcuţ,-ai lucrat(o)? :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ăi Pintru trii scînduri di brad(o),
zî Dou-n lung şî una-n lat(o)
ăi Ş-o scîndurî di capac(o)!
zî Şî mai dischidi, mămuţî, guriţa(o)
ăi /: Şî ni mai spuni şeava(o), :/
ăi /: Cî tari ne-i ars inima(o), :/
Of, mămuţî, scumpa me(o)!

28

Mg.53,II,16 Boteşti, Sv.,1971
Culeg.:I.H.C. Inf.Aneta A.Nechita, 56

da /: -Mămucî, da şe-i făcut, :/
/: De-aşa tari ne-i urît? :/
/: Da şini te-o pus la cali, :/
/: De-i făcut o scîrbî mari? :/
da /: Şî şine te-o sfătuit, :/
/: Doamne, rău ţ-o mai prilit! :/
/: Şini sî duşi-n altî ţarî, :/
Înapoi sî-ntoarnî iarî,
Ari zîli, vini iarî,
/: Da şini mere-n şeea lumi, :/
/: De-acolo nimini nu vini! :/
da /: Ieşi, mămuţî, pînî-n prag :/
Şî ti uitî-n sat cu drag,
/: Şî ti uit-odatî roatî, :/
/: Cî nu-l mai vezi nişiodatî.:/
da /: S-o pus gospodarii-n cali, :/
Sî ti scoatî la primblari,
/: Da nu şciu cum şe-or primbla, :/
Cî-napoi nu şe-or înturna;
/: Cî ci duc cu car cu boi :/
Şî nu şe-aduc înapoi.
da /: Plînzi şî tu ogradî largî, :/
Mămuca nu ci mai calcî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

da /: Plînzi şi tu grăginî mîndrî, :/
/: Mămuca nu ĉi mai udî; :/
da /: Ie-ţi, mămucî, zîua bunî :/
Di la soari, di la lunî,
Di la neamuri dimpreunî;
Di la lună, di la soari,
/: Di la băieţî nitale, :/
da /: Cî noi tari te-am strîga, :/
/: Da ni s-o rupt inima ! :/

29

Mg.74,II,27 Botoşana, Sv.,1972
Culeg.: I.H.C. Inf.Ana D.Robu, 64

Mămuţă şi gospodină
Nu-ţ lăsa casa străină,
Pe noi, pe toţi, făr'de milă;
Că de mult n-avem tătuţă,
De-amu n-avem nici mămuţă!
C-aista nu-i drum la moară,
Să te vedem venind iară,
C-aista nu-i drum la tîrg,
Să te vedem iar venind.
Cin' s-o dus în altă ţară,
S-o mai dus ş-o vinit iară,
Cine merge-n ceea lume,
Se duce şi nu mai vine!
Plîngi tu casă, plîngi tu masă,
Că de-amu mama vă lasă,
Plîngeţi uşi, plîngeţi fereşti,
Că de mama rămîneţi,
Plîngeţi şi voi colţurele,
Că tare-aţ fost grijiţele!
C-o bătut vîntul din gios,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Stîlpul căsii l-o dat gios,
C-o bătut vîntul din sus,
Stîlpul căsii gios l-o pus!
Mamă, slabă cum erai,
Multă trebuţă făceai
Şi cu noi mult mai grăiai
Şi fruntea ne-o descreţeai!
Of, săracele mînuţi,
Au fost bune la trebuţi!
Cu gura ne-ai învăţat,
Bune sfaturi ne-ai mai dat,
Dar de-amu cin'ne-a-nvăţa,
Dacă nu-i fi dumneata?
De-amu cui m-oi jălui,
Dacă dumneata nu-i fi?
Munţilor şi florilor
Şi negri străinilor!
Cîn ţî-i neagrî cămeşa,
S-o trimiţ pe cineva,
Ori s-o aduci dumneata,
Să ţi-o spăl, să ţi-o albesc,
Cu dumneata să grăiesc.
Nu ţi-oi spala-o-n sopon,
Numa cu lacrimi de dor!
Că-napoi eu ţi-oi trimite-o
Pe şuierul vîntului,
În fundul pămîntului!
N-oi spala-o-n soponeli,
Numai cu lacrimi de jele,
Şi ţi-oi trimite-o pe stele!
Ian te scoală ş-om grăi,
Să ştiu un'ne-om întîlni:
La cruciţa cea de cheatră,
Cînd o fi la judecată,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ca să mai grăim o dată !
La poartă la ţîntirim,
Acolu să ne-ntîlnim.
Să laşi groapa mînioasă
Si să vii cu noi acasă,
Că te primim bucuroasă,
Că ne-ai fost mămuţa noastră!
Că sîntem mari şi cuminţi,
Da tot ne trebe părinţi,
Şi măcar că-s mai bătrînă,
De la mamă aştept nilă!
Mamă, nu te supăra,
Că nu pot mîndru cînta!
Haide, mamă, înapoi,
Nu te despărţi de noi,
Că te duci, mămuţă dragă,
Unde vîntul nu te-a bate
Şi soarele nu te-a arde,
Numai ploaia te-a străbate!
Ţi-or fi ude straiele,
Putrede ciolanele!
Te-ai pornit, măicuţă dragă,
Pe-o cărare neumblată,
Cu roua nescuturată,
N-ai să mai vii niciodată!

30

Mg.75,II,16 Botoşana, Sv., 1972
Culeg.:I.H.C. Inf.Floarea V.Boca, 48

-Mămuţă şî gospodină,
da Nu ţî scîrbă, nu ţî mnilă,
Ca să-ţ laş casa străină
Şî gloata fără de mnilă?

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ă Că sîntem mari şî cuminţ(o),
Da tot ne mai trebe părinţ(o),
şî Eu macar că-s mai bătrînă,
Tot de la mamă aştept nilă,
Şî macar că-s măritată,
/: Poate-odată-s suparată, :/
şî /: Dacă nu traié mama, :/
ă /: Cui să-i spun suparareа? :/
ă /: Dragă mamă, scumpă mamă, :/
ă /: Cî ai fete şî fiŝicri(o), :/
da /: Ai ŝiniri şî nurori(o), :/
ă /: Ne-om strînŝi la sărbători(o). :/
ăi Ş-acasă cîn om vini(u),
da /: Uşa-ncuiet-om găsî(u), :/
ăi /: Te-om cata pi la veŝine :/
ăi /: Şî n-ai să vii di la nime. :/
a Nu ştiu, mamă, ŝe-ai gînit(u),
Pe-aiesta drum di te-ai pornit(u)!
/: C-aista drum îi mărgători(u) :/
ăi /: Şî-napoi ni-ntorcători(u).
că /: Ŝine mere-n ŝeea lume, :/
ă /: Înapoi nu vine nime. :/
ă /: Mămucuţă, te-aş ruga, :/
/: Poati poţ vini noaptea, :/
ai /: Acasă te-oi aştepta, :/
ai Cu mîncare caldă-n vatră,
ai /: Cu cămeşă noauă-n ladă, :/
ăi /: Şî-napoi cîn ăi vini, :/
/: Mămuţă, bine ţ-a ŝi, :/
ăi /: Că la lucru nu ti-om pune, :/
/: Num-ai sta şî ni-i tot spune. :/
/: Mămuţă, eu te-aş ruga, :/
/: Poate-i neagră cămeşa(o_2), :/
/: Ad-o că eu ţ-oi spăla-o, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ă$_2$ /: N-oi spăla-o cu sopon, :/
ă$_2$ /: Numa cu lacrămi di dor, :/
ă /: N-oi spăla-o-n soponele, :/
ai /: Numai cu lacrimi di jăle, :/
ă /: Şî-napoi eu ţ-oi trimite-o :/
ă /: Pe şuieru vîntului, :/
/: În fundu pămîntului ! :/
/: Acolu vîntu nu te bate, :/
şî /: Niŝi soarili nu ti arde. :/
ai /: Dragă mamă, scumpă mamă, :/
ai /: Eu tari te-aş mai ruga, :/
ai /: Să-ni trimeţ mnie mnila, :/
ai /: Să ni-o pui într-o hîrtie, :/
ăi /: Să ni-o trimeţ numa mnie; :/
ăi /: Cîn oi ŝi mai suparată, :/
/: M-oi duŝe fuga la ladă :/
ă /: Ş-oi căta(o) hîrtia(o$_2$),:/
Ni-a treŝi di dor di neata(o)!

31

Mg.76,I,15 Botoşana,Sv.,1972
Culeg.: I.H.C. Inf.Toader I.Muşînă, 63

ŝi -Mămucuţă, dragul meu,
zî Să mă crez că-mi pare rău!
zî$_1$ /: Am venit ca să te cînt, :/
zî$_1$,ăi$_2$ /: Pînă vei merŝe-n mormînt. :/
/: Să fii bine să m-asculţi, :/
zî /: Şî fă bine şî mă iartă, :/
zî /: Poate ţ-am greşît vodată. :/
Că ŝine-n lume trăieşte,
Nu zîŝe că nu greşăşte,
ăi$_2$ /: C-am greşît, mamă, şî eu(u$_2$):/
zî /: Şî acuma-mi pare rău(u), :/
zî /: Că m-am dus, măicuţă-n lume :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Ş-acolu nu am pe nime ! :/
/: N-ai avut, mamă, copîile, :/
ăi$_1$,zî$_2$/: Ca să te cînte mai bine, :/
zî$_2$/: Ai avut doar doi fiŝiori, :/
zî /: Ca-n grădină două flori(o), :/
ăi$_1$,zî$_2$/: Unu a murit pin lume(u), :/
ă /: Numa eu îs lîngă tine. :/
zî$_1$/: Te-ar cînta copiii mei, :/
/: Dar sînt încă mîţîţăi, :/
ă /: Petrea-i parte bărbătească, :/
zî$_2$/: Şî nu poate să te boŝească, :/
ă /: Năstăsîia-i mîţîţîcî :/
zî$_2$/: Şî nu ştie ŝi să zîcă, :/
ăi /: Numa că n-are moşîcă! :/
ăi$_2$/: Mămucuţă, ŝe-ai gîndit(u), :/
ăi /: Că di noi te-ai dispărţît(u)? :/
zî$_2$/: Cî ti duŝi în ŝeea lume, :/
zî /: Ŝine merźe, nu mai vine, :/
zî$_2$/: Ş-acolo n-are pe nime. :/
ă$_1$,zî$_2$/: Casă mîndră ai avut(u), :/
ă$_1$,zî$_2$/: Netale nu ţ-o plăcut(u), :/
în$_1$,zî$_2$/: Ţ-ai făcut alta de lut(u), :/
ăi$_1$,zî$_2$/: Fără uşi, fără fereşti(u), :/
zî /: Ş-acolo-ai să putrizăşti(o)! :/
ăi$_2$/: La poartă la ţîntirim(u), :/
zî$_2$/: Hai, mămucă, să grăim(u), :/
ăi /: Că de-amu ne despărţîm(u)! :/

32

Mg.215,I,22 — Budeni, Sv., 1976
Culeg.:I.H.C. — Inf.Gheorghe I.Aioanei,53

-Mamucă, nu te-ndura
Şî pi noi aici ni lasa(o),
/: Ne-i lasat chinuiţ şî zbuciumaţ(u). :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Chinuiţ şî zbuciumaţ(o).
/: Un'ti-i duci, uni-i vini,
Tot străinu m-oi numi(o), :/
Un'm-oi duci, di uni-oi vini,
Tot străinu m-oi numi(o).
/: Uni m-oi duci,
Di uni m-oi întoarci,
Nu mai strîgî:
Dragu mami, mai vinî-ncoaci! :/
/: Căci moartea te-a amăgit
Şî di noi te-ai despărţît(o), :/
Căci nu te-o dispărţît pi doi ani întregi,
Te-o dispărţît di veci(o);
C-aista drum cini-l faci,
/: Înapoi nu sî mai întoarci. :/
Şî mamucă,
/: Şî tari-a sî ti mai agiung-un dor di noi,
Dar nu mai poţi vini-napoi(o).:/
Saracili(le) mînuţî,
Cum or sî creascî flori albuţî,
/: Din guriţă, tămîiţă, :/
Şî din întregul trupuşor(u),
Cum să face lutuşor(u)!
Batî-te pustia lut,
/: Mult eşti negru şî urît(u)! :/
Şî mămucă,
/: Roagî-te la sfîntu soare,
Sî ţîie zîua mai mare, :/
şî/: Roagî-te la clopotari,
Să tragă clop'te mai tari(o); :/
şî/: Sî ti rogi la săpători,
Să-ţi facă mormîntu cu flori(u), :/
/: Căci cu flori şî cu viorele,
Ia de-a matale nemurele(o).:/
şî/: Di la cap pîn'la picioare,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Numa rudi de-a matali(o):/
Şî ii merg şî ti privesc,
şî Mătăluţî nu mai vrei şî mai vorbeşti(o),
Căci tari te-ai suparat
Şi pe noi ne-ai lasat(o).

33

Mg.261,II,22 Capu Cîmpului, Sv.,1977
Culeg.:I.H.C. Inf.Profira O.Orhean, 66

-Scoală, mamă, di pi masă
n /: Şî âii gospodină-n casă; :/
Şî, mamuţî, nu ţî-i mnilă,
n /: C-ai lasat o casă plină, :/
şî /: Pi mini m-ai dat străină, :/
Cî, mamuţă,-s în alt sat.
şî Macarî âe-aş âi paţît,
/: Mamuţî, n-ai auzît, :/
/: De-aş âi fost în sat cu neta, :/
Nu-ni iara arsî inima.
da /: M-ai dat, mamuţî, diparti, :/
/: Sî nu ştii, mămuţî, di tăti;:/
şî Mămuţî, eu te-aş ruga,
C-amu-an vinit la neata,
Sî graieşti cu mini âeava,
Sî-ni racoreşti inima;
Cî de-amu, cînd oi vini,
Mamuţî, nu te-oi gasî,
C-oi gasî poarta-ncuietî
Şî pi uşî pusî lacatî,
Cum n-o mai fost niâiodatî.
Pi fratili l-oi întreaba,
/: Uni s-o dus mamuţa? :/
Şî el, dragă, cî ne-a spune,
Ie s-o dus în âeea lume

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

şî-napoi altu nu vine!
Di nu ni sî-ncapi cuvîntu,
/: Hai şî ţ-oi arata mormîntu.:/
îi Şini meri-n şeea ţară,
/: Sî duşi şî vini iară, :/
da Şini meri-n şeea lume,
/: Sî duşe şî nu mai vine, :/
C-acolo-i casî cu stapîn
/: Şî nu poţ veni oricîn, :/
Ş-acolo-i casă cu lacată
/: Şî nu mai vii nişiodată. :/
Şî az îi zî de-o săptămînă,
Să primbla moartea-n grădină,
Să primbla, sî vaicara,
Doarî te-a puté lua!
Ş-o venit şî pînî-n prag
Ş-o luat şi ne-o fost drag!
şî Mamuţî, şi te-aş ruga,
Sî ti roşi la Preşista,
Sî-ţ descuie guriţa,
Sî graieşti cu mini şeava;
şî /: Roagî-ti la clopotari, :/
Sî tragă cloapitili tari,
S-audî neamur'li nitali,
Cî eli-s dusî-n dipartari,
Cî eli-s dusî tari diparti
Şî nu ştiu de-a nitali moarti.
Bucurî-ti, ţîntirime,
cî /: Mîndră gospodină-ţi vine, :/
Da nu vine să-nfloreascî,
/: Şi vine să putrizascî. :/
Şî-ţ sarut mînuţîli,
cî /: M-ai creascut cu dînsîli, :/
Ş-aşa bine m-ai scaldat

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Şî m-ai învaţat la cîntat. :/
şi /: Mămuţî, eu te-aş ruga, :/
/: Di ţî s-a negri cămeşa, :/
Sî ne-o trimeţ sî ţ-o spăl,
Cî eu mîndru ţ-oi spala-o,
Niŝi cu apî, niŝi cu sopon,
Numa cu lacrimi di om,
Niŝi cu apă, niŝi cu soponele,
/: Numai cu lacrimi de-a mele. :/
şî Dac-aş şti, mamî, c-ai veni,
Drumu ţî l-aş zugrăvi,
Cu zugravă din Sušeavă,
cî Doar ăi veni mai digrabă,
Cu mătură din Humor,
Sî vii, mamuţă, uşor!

34

Mg.186,I,8 Ciprian Porumbescu, Sv.,1975
Culeg.:I.H.C. Inf.Ileana Hîncean, 63

-Mămuţucă,
Cîn ai vădzut cî moarĉea vine,
/: Di ŝi n-ai fužit la mine? :/
Cî, mămuţucî, mămuţucă,
Ai avut patru copĉile
/: Şî le-ai lasat tari straine; :/
Ne-ai maritat ĝi Ĉinirele
/: Şi ne-ai lasat cu durere. :/
Şî te-ai aşazat pi masă
Şî nu vorbeşti cu nimi-n casă.
Cî noi sîntem lîngă mneta,
Da, mămuţă, nu ni-nveţ nimnica.
Cî noi cu străinii ne-am pitrecut(u),
Nilă, mămuţă, n-am mai avut(u);
Numa di la dumneata,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cî ne-ai fost mămuţa me.
Cî, mămuţî, mneta ştii bine,
Cum mă duc eu cu străini,
/: Cî strainii se pun la masă, :/
/: Eu li ţîn lumina-n casă, :/
/: Străinii se pun la âină, :/
/: Eu li-s sfeşnic şî lumină. :/
Cî, mămuţî noi n-am ştiut di dureri,
Da ne-ai făcut o mari jăli.
/: Cî, mămuţî, la mneta cîn vinem(u), :/
Doamne,'nainti ni işăi(u),
Vai, da mîndru mă primei(u)!
Diparêi cîn mă videi(u),
Iacî vini fata mea,
Sî ma sfătuiesc cu ea.
Da de-amu, mamuţî, cînd oi mai vini,
/: Uşa-nêisî oi gasî, :/
Şî m-oi uita, mamuţî, roata bini,
/: A mea mamuţî nu mai vine.:/
zî Vai mamuţî, vai niluţî,
Ai ramas făr'ĝi mamuţî.
Sînêem patru surorele,
/: Ne-i lasat ĝi ĉinirele,:/
Fără mamă, făr'di tată,
Fără mnilă niâiodată.
Cî la Bucureşti cîn am vinit(u),
Tata pe masă l-am găsît(u),
Mare jăle-am mai avut(u).
Bini ti ţînem pi dumneta,
Cî erai mamuţa mea,
Da moarĉea nu ĉe-o lasat(u)
Şî pi neta te-o luat(u)!
Cî omu sa ţîni voinic şî tare,
Da cînd vine, moarĉea-i mai mare,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sa ţîni tari şî voinic(u),
Cîn vini moarcea nu zîşi nimnic(u).
Scumpa noastrî, mamî dragă,
/: Cî noi, mamuţî, de-amu
Şi ne-om mai faşi, :/
Aişi cîn om mai vini?
C-am ramas numa c-on frăţîor în sat(u),
În sat am ramas c-on frăţîor(u),
Şî-l ţînem,mamuţî, di dor(u),
/: C-am fost, mamuţ,-o casî plină:/
Ş-amu rămîne pustie, fără nime.
Şî, mamuţă, nu ma duc cu anii,
şi Cî n-ari-nainci şini-n ieşî,
În casă a mă primi.
/: Cu strainii-aş sfatui,:/
Cî eu, mamuţî, di cîn m-an trezît(o),
/: La noi în casă numa jăle
Şî scîrb-am avut(o),:/
Vai mămuţî, vai niluţî,
Da, mamuţă, uită-ce bine,
Cum îi lumea pi lîngă mneta(u)
Şî nu li spui nimnica(u)!
şi Cu ochii numa priveşti(u),
/: Da cu gura nu vorbeşti.:/
Cum ţi rabdî inima,
Gi nu ni spui nimnica?
Ca sî nu ci pot uita,
Vai, mamuţî, vai niluţî.
Da, mamuţî, uitî-ci roata bini,
Cum rag ţiciili în prag(u),
Cum rag ţiciili în grajgi(u),
Cum rag dupa dumneta,
C-ai văduvit atîta
Ş-ai vaduvit atîta,
Ş-amu, mamuţî,cui ne-ai lasat(u)?

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Cî, mamuţî, uni ti duîi neta, :/
Ti duîi la a mnetali nemureli
Ş-acolu ci lei cu eli,
Da, mămuţî, eu cred c-acolu-i mai bine,
/: Cî îini s-o dus, altu nu mai vine.:/
Da, mămuţî, nu merîe tare,
ă Cî ai cîn cî-i dzîua mare.
Mamuţî, nu ci sîli,
Cî-napoi altu nu-i mai vini,
C-aista drum îi mergători(u),
Da-napoi nu-i întorcatori(u).
/: Da plîng crenîili di pi nuîi(u),
Da, mamuţî, cui ni leşi şî ti duîi(u)? :/
Da, plîng crenîili di pi copaîi(u),
Cu jăle ci duîi, mamuţî, şî ni laşi(u),
Da, plîng crenîili îi pi pomri(u),
Mamuţî, disară uni-ai sî dormi(u)?
Supt aripî îi pamînt(u),
Une nu-i soare niîi vînt(u),
Uni vîntu nu îe-a baîe,
Niîi soarili nu îe-a arîe.
Da, mamuţă raîică-ţi capacu,
Sî îi mai batî vîntu,
Îi mai uită la sfîntu soare,
Cum îi bagă la-nîisoare.
Şî, mamuţă, îe-ncuie cu zavoru,
Nu vii acasă cîn ţ-a îi dor(u),
Şî îi-ncuie cu lacată,
Nu mai vii, mamuţ,-acasî niîiodată,
Şî îi-ncuie cu-ncuietoare,
Nu mai vezi, mamuţî, sfîntu soare!
Cî mneta ăi vra sî vii acasă,
Da pamîntu nu îi lasă,
C-aista-i îeal, pamînt urît(u),

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Multî lumi o mai înĝiţît(u),
zî C-aiŝea ŝini-o întrat(o),
Înapoi n-o mai înturnat(o).
Mamuţîcî, vai mamuţî,
Scumpa noastrî, nilî dragî,
Uitî-ci, mamă,'napoi(u)
/: Şî ĉi uitî roata bine, :/
/: Cum ĉi plîng a mnetali copĉile,:/
/: Şî mneta nu ĉi uiţi la nime. :/
Cî, vai mamuţî, usturatî,
Tari mai eşti suparată.
Da, mamuţ,-om vre sî vinim la mneta(o),
N-om nimeri cararea(o),
Da,mamuţî, ne-a-nvaţa supararea(o).
zî C-aiŝi sîn' doauî cararelî,
Neta sî ĉi duŝi l-a noastri nemurelî,
Pi cari-i cu floriŝelî,
Cararea cari-i cu sĉinî(u),
/: Sî nu merzî, cî-i la strainî(u). :/
Cî noi, mamuţî, sî şĉim c-ai mai vinî(u),
Eu drumu ţî l-aş zugraŝî(u),
Sî şĉiu, mamuţî, c-ai mai înturna(u),
/: Drumu ţî l-aş mătura(u),:/
/: Cî şĉiu cî-i pintru mamuţa mea, :/
Ca sî-ni ŝie tari dor ĝi ea.
/: Mamuţî, cîn m-aŝiunzî doru, :/
În tătă zîua ĉi plîng(u),
Şî ĉi plîng, mămuţă cu jăle,
Ĝi eşti scaldată-n lacrimili mele,
Cî ne-i lasat tari ĉinireli,
/: Cu scîrbî şî cu dureri. :/
Cî, mamuţî, cîn vine duminica,
Numai eu nu ma duc la mama,
Cî, mamuţî, ma duc pîn' la poartă
Şî iuĉi(u) ma-ntorc îndată,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cînd văd uşa încuiată.
Cî plîng, mamuţî, şî boŝesc(u)
/: Şî tot nu ma răcoresc(u). :/
Şî če-aşĉept ĝin zî în zî(u),
Mămuţ-acasî poaĉe-i vini(u),
/: Şî če-aşĉept cu cameşî albî-n ladî, :/
Şî mneta nu mai vii niŝiodatî,
/: Şî če-aşĉept din ŝeas în ŝeas(u), :/
Mămuţă, fără neta şĉiu c-am rămas(o),
Şî ce-aşĉept ĝin zî în zî,
/: Poaĉi, mamuţ-îi mai vini. :/
Cî, mamuţucî, nila me(o),
Neta, mamuţî, toĝeauna m-ai crezut(u),
ă Şi durere am avut(u),
Cî mneta sĉii, mamuţă, bine,
Cî durerea nu ţ-o poţi spune cu strainii,
Cî la straini, un cuvînt ĝi če-ai scapat(u),
Îndată ĉi şĉi tătă lumea-n sat(u);
Da la mămuţă cîĉe-i spune,
Numai nu če mai şĉi nime,
Mămuţucă, mămuţucă.
La poartă la ţîntirim(u),
/: Să mai stai, mamuţă, sî mai sfatuim(u),:/
/: Cî di astăz nu ni mai întîlnim(u), :/
Cî asta-i zîua ĝi pi urmî.
Cari, mamuţă, mai sînĉem împreună.
Da, mamuţă, nu faŝi pe-aiŝea,
Cî, Doamni, ră îi cararea!
Cî, mamuţă, aiŝea ŝine-o întrat(u),
'Napoi altu n-o mai înturnat(u),
Vai, mamuţî, 'napoi altu n-o mai înturnat(o)
zî Mamuţî, mai uitî-ĉi'napoi(u)
Şî mai stăi ĝi vorbî cu noi(u),
Şî mai stăi cu-a mnetale copĉile,
Cî ĝe-amu rămîn tare străine

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Şî n-avem nilă di la nime. :/
Cî ţ-o ieşi tatuţa înainće;
/: Şî ie pi mamuţa ĝi mînuţă, :/
/: Cî, tatuţî, ie nu-i învaţată, :/
/: În pamînt sî ŝie bagată, :/
C-aiŝea ŝine-o întrat(u),
Cî-n pamînt ŝine-o întrat(u),
'Napoi niŝiodată n-o-nturnat(u)!

35

Mg.365, I,19 Ciprian Porumbescu, Sv.,1975
Culeg.:V.B. Inf.Elisabeta N.Sarman, 75

/: Plîngeţi băieţăi pi mamuţa, :/
/: Cî toată lumea de aţi căuta, :/
/: Voi mamuţă nu-ţi afla; :/
/: Cî nu-ţ ave mamuţî, :/
Nu-ţ ave nici niluţî,
/: Cî nila di la mamuţî,
Ca floarea din grădinuţî, :/
/: Cîn o rupi ş-o ţîi în mînă, :/
/: Ti pătrunde la inimă, :/
/: Da cîn o rupchi ş-o dai la nas, :/
/: Îţi faci ruj în obraz. :/
/: Floarea creşte şi-nfloreşte, :/
/: Nila nu să mai găteşte, :/
/: Dar nila di la străini, :/
/: Ca ş-o floare între spini, :/
/: Bate vîntu ş-o clăteşte, :/
/: Floarea de spini să loveşte, :/
/: Floarea să loveşte de spini, :/
/: Iar voi, puiuţi, de străini. :/
şî /: Străini îţi fi întri străini, :/
/: Ca şî pomul între spini, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

că /: Spinii cresc în lung şî-n lat, :/
ă /: Pomu rămîni uscat! :/
/: Băiţăi, cîn v-a ci dor
De-a voastrî mamuţî, :/
/: Sî vă duceţi cu toţi
Într-o grădinuţî, :/
La o tufă de ghiorghină,
/: Şî să plîngeţi o săptămînă, :/
ă Pîn's-a făsi o fîntînă,
ă Fîntînă cu apă lină,
Sî sî strîgaţi noaptea pi lunî:
-Hai, mamuţî, la apî bunî!
A voastră mamuţî n-a veni,
C-a şi-n pamînt ş-a putrezi!
Şî-n acea apî din fîntînî,
Daţi numa suspin
Dintr-a voastră inimă,
Şî-n acea apă di izvor,
Daţi numai lacrimi
Dintr-a voştri ochişori!

36

Anexă-chestionar Ciprian Porumbescu, Sv.,1975

-Scoală, mamă, scoală
Şi deschide ochişorii,
Să vezi cum te plîng feciorii;
C-ai zăcut un an şi-o vară,
N-ai făcut urmă pe-afară,
Şi asta-i mare durere,
Să zaci fără mîngîiere;
Că-n lume aveai scăpare
Şi-n viaţă aveai putere.
Că feciorii tăi cei dragi,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ei atîta te-o catat,
De la uşă pîn-la pat
Pămîntul s-o-ngropilat,
Dar nu ţ-o mai găsit leac
Ei un leac să-ţi fi găsit,
Ar fi dat cămeşa de pe trup;
Mergi de tînără-n mormînt,
Casa rămîne plîngînd
Şî lumea te-o pomeni,
Că te duci dintr-al ei rînd.
Ieşi o ţîră prin grădină,
Să vezi pomii cum suspină,
Cu crengile aplecate
De-atîtea lacrimi vărsate,
De-atîtea lacrimi încărcate,
Cu crengile la pămînt
Şi cu frunzele plîngînd,
Din tulpină legănînd
Că nu te-or vedea mai mult,
Te-nfrăţeşti cu negru lut.
Scoală şi ieşi pînă-n prag,
S-auzi vitele cum rag,
Ele nu rag după fîn,
Dar rămîn fără stăpîn,
Ele nu rag după iarbă,
Dar le-o fost stăpîna dragă!

37

Mg.418, I, 4 — Colacu, Sv.,198o
Culeg.:S.C.şi I.H.C. — Inf.Rozalia V.Paneica,7o

da /: -Măiculiţă, duneata, :/
da_1,ci_2/: Buna zîua noi ţ-om da, :/
ci_1,da_2/: Răspuns n-om mai capata, :/
da /: Buna zîua noi ţ-om spuni,:/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

da_2/: Nu mai dai răspuns la nimi! :/
/: Ŝini treŝi-n ŝeea lumi, :/
da /: Nu ştiu i-i rău ori bini? :/
/: Cî nu mai dă răspuns la nimi,:/
/: Şî-napoi mai mult nu vini, :/
/: Si-ni spui cît îi di bini! :/
/: Măiculiţî, duneata, :/
/: Scoalî-ti şî ti-i uita, :/
da /: Cum ti plînŝi fetiţa, :/
/: Cî rămîni sîngurea. :/
/: Mămăicuţî, ŝe-ai gîndit,:/
/: C-ai pus dosu la pămînt :/
/: Şi faţa la rasarit :/
/: Şi di noi te-ai disparţît? :/
da /: Ŝi folos c-ai avut palati? :/
/: C-o vinit moartea-ntr-o noapti, :/
/: Te-o luat, ai lasat pi toati; :/
da /: Ţ-o rămas şî dumitali, :/
/: Patru scînduri prinsî-n cui, :/
/: C-atîta-i a omului! :/
/: De-ai făcut o faptî bunî, :/
/: Aŝeea o iei cu tini! :/

38

Mg.19o, I, 46 Corlata, Sv., 1975
Culeg.: I.H.C. Inf.Victoria G.Piersic,64

-Vai, mamuţî, vai,mamuţî,
Da cît ĝi harnicî iarai,
Ma nier mam-amu cum stai!
Cît iera graĝina ĝi largî,
Tăt o punei mac şî ŝeapî,
Auleu, mamuţî dragî!
şî Mamî, eu ĉe-am întrebat,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Nu-ţ pari rău dupa noi,
Cî ni leşi mari convoi?
Da nu-ni pari rău dupa voi,
Cî eu am ş-acolu doi,
Cari-o murit la războiu.
Vai, mamuţî, saraca,
Roagî-ĉi la clopotari,
Sî tragî clopuĉili tari,
Sî s-audî-n ĝipartari,
/: S-audî şî Sînuca(?),
şî Ĝe-a ŝi, mamî, la-nĉisoari,
El sî-şi facî aripĉioari,
Sî zboari la-nmormîntari;
Şî ĝe-a ŝi, mamî,-n mormînt,
/: Şĉiu c-amu l-ai întîlnit! :/
şî Roagî-ĉi lu Dumnezău,
Vai, mamuţî, dragu mneu,
Roagî-ĉi la Dumnezău,
Sî ĉi fac-o floari-nsamnaţî,
/: Sî ĉi mai cunosc vodatî, :/
Sî ĉi fac-o floari-n graĝiniţî,
/: Ĉe-a purta Petrea-n şepiţă,:/
Sî ĉi fac-o floari ĝi graĝinî,
/: Cî eu ĉe-oi purta, mamî,-n mînî,:/
Şî sî ĉi fac-o floari ĝi fereastî,
/: Cî ĉe-oi ţîné numa pi masî! :/
Mamî, cîĉe-i pitrecut,
Înc-ai trait, mamî, mult,
Dupa cîĉe-ai pitrecut!
/: Dumnezău sî ni ĉi ierĉi, :/
Cî ĉi iert, mamî, şî eu,
Cu tăt sufliţălu neu.

39

Mg.183,I,57 Dolheştii Mari,Sv.,1974

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Marghioala D.Stan, 54

îi /: -Scoalî -ĉi, mamuţî, scoalî
Şî puni treaba la cali, :/
/: Şî disĉiĝi guriţa, :/
îi /: Spuni-n şî nie ŝeavă, :/
îi /: Macar doauî-trii cuvinĉi,
Sî li ţîn, mamuţă, minĉi. :/
îi /: Mamuţî, ĝi cîn ăi plecat,
Inimuţa ne-o sacat(o). :/
/: Ieşi, mamuţî, pîn-afarî :/
îi /: Şî puni treaba la cali, :/
îi /: Cî n-ari, mamuţî, ŝini,
Tari m-ăi lasat străinî. :/
ŝi /: Ieşi, mamuţî, pîn'pi prag, :/
/: Vezi treburili ŝi fac(o), :/
/: Ţ-or plăŝe, nu ţ-or plăŝe,
Ieşi, mamuţî, şi-i viĝe(o). :/
ŝi Ieşi, mamuţî, şî ĝi uitî la fereastî,
/: Cî-ţi vini-o carĉi domneascî, :/
Ĝi la noi sî ĉi porneascî,
Vai,mamuţî, vai(u).
ŝi Ieşi, mamuţî, pîn'pi prag,
Roagî-ĉi la sfîntu soari,
îi /: Sî ţîi zîua mai mari, :/
îi /: Roagî-ĉi la clopotari, :/
îi /: Sî tragî clopîtu tari, :/
îi S-audî ĝin ĝipartari,
Sî strîngî neamur'li matali,
Vai, mamuţî, vai(u)!
îi /: Plînzeţi uşi, plînzeţi fereşti,
Cî stăpîn nu măi aveţi(o),:/
îi /: Plînzi masî, plînzi casî,
Stăpîna ĝi az cî va lasî.:/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şi Cărăruşa la fîntînî,
/: Creşti iarbî şî sulfinî,:/
Mămuţa-napoi nu vini.
îi /: Mămuţî, nu îi sîli,
Cî-napoi nu-i măi vini(o), :/
Şi /: C-aista drum şini-l faşi,
Înapoi nu-l măi întoarşi, :/
Şi /: Aista-i drum călător,
Şi-napoi ni-ntorcător(o), :/
Vai, mamuţî, vai(o)!
Şi Şî ğişîiğ guriţa,
Spuni-ni, mamuţî, şeava,
Macar doauî-trii cuvinîi,
/: Sî li ţîn, mamuţî, minîi. :/
îi /: Plînşeţ oîi şî lacramaţi, :/
îi C-aşa sînîeţ blastamaţi,
/: Sî şiţi ğî mamî lasaţi(o). :/
Şi /: Mamuţî, tar' ti rog bini, :/
îi Stămîna sî n-o plineşti,
/: Dupa mini sî porneşti(o), :/
îi /: Cî-s şei nicî şî străinî,
Nu ma măi întreabî nimi. :/
îi /: Şî ti duşi pi şeea lumi,
Aşela sat n-are numi, :/
A noastî casî nu ţ-o plăcut,
Alta noauî ţ-ăi făcut(o),
îi /: Fără uş, făr'di fereşti, :/
îi /: Fără laiţî ğî şăzut
Şî fereastrî ğî prăvit(o),:/
Vai, mamuţî, vai(o)!
îi /: Şî îi rog, mamuţî, bini,
Mai vinî şî pi la mini, :/
îi /: Macar îioia, sîmbîta,
Sî-ţi spăl, mamuţî, cămeşa(o),:/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Niŝi cu apî nu ţ-oi spala-o,
/: Niŝi cu apî , niŝi cu sopon(o), :/
Cu lacrimi din oĉişori(u),
/: Niŝi la soari nu ţ-oi usca-o,
Ţ-oi usca-o la inimioară, :/
îi Cî ardi cu parî mari,
Nu ne-o potoleşte-o ţară,
/: Numa mamuţa într-o sară! :/
/: Tar' ti rog, mamuţî, bini, :/
îi Sî ma iei(u) şî pi mini,
/: Tari m-ăi lasat străinî, :/
N-am niluţă ĝi la nimi,
Nu am nilî ĝi la nimi!
îi Cî nila ĝi la străini,
/: Ca floarea ŝei ĝi pelin, :/
îi /: Da nila ĝi la mamuţî, :/
Tari-i scumpî şî dulcuţî,
Vaai, mamuţî, vai,
Vai, mamuţî, vaiu!

4o

Anexă-chestionar — Dolheştii Mari, Sv.,1974
Culeg.:S.C. — Inf.Zoiţa D.Harhătă, 75

-Scoalî, mămăicî, scoalî,
Şî ĉi scoalî pi ĉiŝioari,
Şî spuni, mamî, ŝi ĉi doari?
Cî tari mult ĉe-am căutat,
Piscĉi leac nu ţ-am mai dat,
Da moarĉea cîn o vinit,
Iuĉi ĉe-o mai lecuit!
Scoalî,mămăicî, pi ĉiŝioari,
Ĉi roagî la sfîntu soari,
Sî ţîie zîua mai mari,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cî asta-i zî gi gîsparţanie,
Gi la neamurili matali,
Gi la fraţ, gi la surori,
Gi la grăgina cu flori.
Spuni, mămăicî, drept,
Uni sî vin sî ci-aşcept?
Spuni, mămăic,-agivarat,
Un'sî vin sî ci mai cat?
C-acolo ungi ce-or dusi,
N-am nigejgi c-oi aziunzi,
Si folos cî nu-i giparci,
Dacî eu nu pot răzbaci,
Cî tari-s drumurile-ncurcaci!
Mămăicî, ce-aş ruga,
Cînd s-a-nnegri cămeşa,
S-o adusi sî ţi-o spăl eu,
Cî eu bini ţ-oi spala-o
Şî cu şerul ţ-oi calca-o
Şî ţ-oi faşe-o paceţăl
Ş-oi veni şî eu cu el.
Scoalî, mămăicî, scoalî
Şî ci uitî pin ogradî,
Cî iarba a înverzî
Şî mata n-ăi mai vini,
Şî iarba iar s-a usca,
Da mata n-ăi mai calca(o).
Mămăicî, da sî calsi
Gin ceatrî-n ceatrî,
Sî mai vii la noi vodatî,
Şî sî tresi pin cîmp cu flori,
Să mai vii gi sărbători.
Să mai vii cînd a ploua,
Ca să-ţi cunosc urmuţa,
Ca să beu apă gin ea,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sî-mi potolesc inima,
Si-ni treacî ĝi dor ĝi mata.
Of, da ĝi-ncotro m-oi înturna,
Ĝi mamuţa n-oi mai da,
Ĝi-ncotro acas-oi vini,
Pi mamuţa n_oi găsi!
Of, mamî, tari m-ai lasat strainî
Şî m-ai lasat făr'ĝi nilî,
M-ai lasat pintri straini,
Ca bobocu pintri sĉini !

41

Mg.262,I,11 Doroteia, Sv., 1977
Culeg.:I.H.C. Inf.Valeria Gh.Buzilă,5o

/: -Mămucuţî, şe-i gîndit(u), :/
/: De-aşă iut'm-ai părăsît(u)? :/
/: Şî m-ai lasat cu străinii, :/
n /: Fără milă di la nimi, :/
/: Cî, vai, tari îi rău pi lumi, :/
/: Cîn rămîi(u) cu străinii. :/
cî /: Macarî uni ti-i duşi, :/
/: Nu-ţ dă on cuvînt(u) dulşi; :/
cî /: Fimeia cari-i ramasî, :/
/: N-o mai vez la cap di masî, :/
/: Numa tot plîngîn pin casî. :/
da /: Mai diştidi-ţ ochi-odatî, :/
şî /: Vez cum ti plînzi lumea toatî, :/
Mamucuţî, mamucuţî!
da Roagî-ti la pălimari (u),
ăi$_2$/: Sî tragî clopitili(u), :/
/: Sî răsuni văili, :/
/: S-audî neamurili. :/
/: Cî moartea cînd o vinit(u), :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

O întrat pînî în casî
ăi /: Şî ni te-o pus iut'pi masî.:/
da Batî-ti pustia moarti,
/: Tu nu şti-a faşi dreptati, :/
da /: Şi n-ai mărs pin alti sati, :/
/: Cî sînt distuli suparati:/
ăi /: Şî-n tăt şeasu-şi roagî moarti; :/
/: Da la noi, la şe-i vinit(u)?
Cî nimi nu te-o poftit(u)! :/
Mamucuţî, mamucuţî,
da Mai dişchidi-ţ ochi-o datî
Şî ti uitî pin casî roatî,
Cî di la cap pîn-la pêişioari,
n /: Tăti-s neamur'li nitali! :/

42

Mg.423,I,3o Frumosu,Sv.,198o
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Leontina C.Niga, 77

da -Scoală, mamă, di pi masă,
Cî-ţ vini carte domnească,
/: De-aişi sî ti porneascâ, :/
Cu caru cu patru boi,
Sî nu mai vii înapoi!
Cu caru cu patru ţiunşi,
/: Sî nu mai vii nişi atunşi; :/
/: De-acolo cîn i-nturna, :/
Pi mini nu mi-i afla,
Nişi niluţî n-oi avea,
Cî n-am mamî,
Nişi n-am tatî,
/: Vai, m-aţ lasat suparatî, :/
Sî n-am nilî nişiodatî;
/: Şî m-aţ lasat străinatî! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

cî /: Niluţa di la mamuţî, :/
/: S-o poţ ţîni-ntr-o frînghiuţî, :/
da /: Cîn îi scoati frînghiuţa, :/
/: Vai, ochii ţ-ar lacrama! :/
da /: Vină, mamă, pin livez(o), :/
da Vină, mamă, şi ma vez(o),
/: Da sî ma gasăşti oftînd :/
/: Şî di neata pominind. :/
Vai, ochii cum ar lacrama,
/: Vai, inima ar suschina .:/
cî /: Di cîn de-acas-ai pleacat(o), :/
/: Niŝi on răspuns nu mne-i dat, :/
/: Niŝi carti n-am capatat! :/
Ori nu esti poştî-n sat,
/: Ori tari te-ai dipartat, :/
Di pi neata nu te-am aflat?
da /: Acasî, cîn an vinit(u), :/
Pin toati părţîli te-an strîgat(u),
Pin toati cotur'li te-an catat(u),
Nicăiri nu te-am aflat(u)!
Vai, inima cum ne-o ars(u),
Cî n-am tatî, niŝi mamuţî,
/: N-am pi nimi cu mniluţî! :/
Şî n-am tatî, niŝi n-am mamî,
/: Nimi nu ma ari-n samî, :/
Nu ma-ntreabî de-an mîncat,
/: Da ma-ntreabî şe-an lucrat! :/

43

Mg.374,I,33 Grăniceşti,Sv.,1979
Culeg.:V.B.şi Fl.B. Inf.Domnica Gherasim , 5?

/: -Scoalî, scoalî, mamî bunî :/
Şî ni spuni noau-anumi,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

îi/: Ŝe-i vazut în ŝeea lumi? :/
Scoalî, mamî, şî ni spuni!
îi/: Ori ai dat c-acolo-i bine? :/
Ŝi nu vii dar pe la mine?
îi/: Dacî vez c-acolu-i bine, :/
Vinî, mamî, dupa mine.
Da eu frumos ni te-aş ruga,
cî Poati neata nu-i puté vini,
Eu frumos te-aş învaţa,
Duneata di m-ai asculta;
îi/: Sî ti scoli în zori di zî, :/
Cîn înzîrii ni-or dorni,
C-atunŝi la mini-i vini;
Dar eu'nainti ţ-oi ieşî
Şî cararea ţ-oi pliîi,
îi/: Şî di nalbî şî di(n) dalbă, :/
/: Sî vii, mamă, mai digrabă! :/

44

Mg.4,II,54 Hîrtop,Sv.,1968
Culeg.:I.H.C. Inf.Frăsîna I.Ciofu,33

î /: -Scoalî, mămucuţî, scoalî :/
î /: Şî ieş păn în prag afarî, :/
în/: Ti roagî la sfîntu soari, :/
î /: Sî ţîi ziua mai marî, :/
cî/: Asta-i zî di disparţani, :/
în Di la căsuţa matali.
şî/: Mămucuţî, draga me,
ă$_2$ Nu ştiu cîn te-oi mai vide(o). :/
şî Scoalî, mămucuţî, din mormînt
în Ş-auz băieţî cum plîng(o),
şî Ieş, mămuţî, din mormînt
ă Ş-auz băieţî cum plîng(o).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

cî Mămucuţî, draga me(o),
Eu mă uit pi drum la vali,
şî Mămucuţa nu mai vini pi carari!
şî Draga me, mămuca me(o),
î Dar cum di te-ai îndurat(o)
î Şî pi mini m-ai lasat(o)?
şî Ieş, mămucî, păn afarî,
şî$_2$/: Ti roagî la clopotari(o$_1$), :/
ăi$_2$/: Sî tragî clopotu tari, :/
ăi$_2$/: Sî s-audî-n dipartari, :/
î S-audî neamur'li matali!
şî /: La poartî la şimitir,
Stăi, mămucî, sî graim(o), :/
ă$_2$ /: Cî de-amu ni dispărţîm(o), :/
ă Ş-amîndoauî nu mai grăim(o).
şî Scoalî, mămucuţî, scoalî,
şî Scoalî, mămucuţî, într-o coastî
ăi /: Şî ti uitî pi fereastrî, :/
şî$_2$/: Cî vine-o carti domneascî, :/
şî Di la noi sî ti porneascî!
şî /: Ardî-te-ar focu di moarti,:/
Tu nu faşi nişi o dreaptati,
cî Un'ti chiamî, nu ti duşi,
Un'te-alung-acoli fuźi(o),
ăi C-ai vinit la mămuca
î Şî ne-i rupt(u) inima(o)!

45

Mg.63,I,3 Horodniceni, Sv., 1971
Culeg.:L.C. Inf.Erjica Cojocaru, 4o

-Mămucuţî, scoalî-ti
î Şî ti scoalî pi tişioari,
Roagî-ti la sfîntu soari,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

î Sî ţîi ziua mai mari;
în Scoalî, mamî, pi tîşioari
da_2 /: Şî dištidi guriţa :/
î /: Şî mai spuni-ni şeava. :/
da_1 /: Mamucuţî, şe-i gîndit, :/
Di di noi te-i dispărţît
în Şî te-i dus la putrizît?
da /: Mamucî, nu-ţ pari rău, :/
Cî te-ai dus(o) dintri noi?
în /: Şî te-ai dus pi şeea lumi, :/
De-acolu nu vini nimi!
cî Şin'sî duşi-n altî ţarî,
Sî duşi şî vini iarî,
cî /: Şin'sî duşi-n şeea lumi, :/
Sî duşi şî nu mai vini!
$şî_1$,$ăi_2$ /: Lasî, mămucuţî, lasî, :/
n C-a sî-ţ şii dor de-acasî
î /: Şî pămîntu nu ti lasî, :/
Sî mai vii vodat-acasî!
da_1,î /: Sî calşi, mamî,
Din ciatrî-n ciatrî, :/
î Sî mai vii la noi vodatî;
î /: Şî sî vii cînd a ploua, :/
î Ca sî-ţ cunoştem urma.
î /: Mămucuţî, mama noastrî, :/
î Cum sî duşi şî ni lasî!
da_1,$şî_2$ /: Nu sî duşi sî să-ntoarcî, :/
Sî duşi sî putrizascî!

46

Mg.137,II,44 Liteni-Moara, Sv.,1973
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Domnica Gh.Pascaru,61

1.<u>În casă</u> /: -Scoalî, mamî, ĝi pi masă :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî-ţi ŝii gospodină-n casă,
şî /: Cum ĝi ĉi poţi rabda, :/
Di nu vorbeşĉi cu noi ŝeava?
/: Cî ĝi la cap pîn-la ĉiŝioari, :/
/: Tot fiŝiori ĝe-a dunitali
Şî ĝi mini nu ţî-i mnilî,
Çî mă lăşi, mamî, străinî. :/
cî /: Ĝe-aş ave vreo sorî-n sat, :/
/: Ca sî ma lovesc ĝin sfat, :/
/: Dar aşa, nu am pi nimi :/
/: Şî mă pitrec cu straini. :/
cî /: Nila me ŝei bunî, dulŝi, :/
Văd cu ochii cum sî duŝi.

2. <u>În ziua plecării la cimitir</u>

dar /: Ie-ţi, mamî, zîua bună, :/
Di la fatî şî fiŝiori,
/: Di la ţineri şî nurori; :/
Mamî dragă, scumpa me,
Asta-i zîua di pi urmî,
/: Cî-ndatî vin sî ti ducî, :/
Di la fatî şî flăcăi
/: Ş-a matali nepoţăi, :/
/: Di la surori, di la frate, :/
Di la cumnaţi şi cumnate.
Dac-ai avut gînd ĝi dus,
/: Cum ĝi la nime n-ai spus? :/
Mamî, moarĉea dumnitali,
/: Ne-o împlut pi tăţ ĝi jali! :/
Ş-auzi, cloapiĉili trag,
/: Ieşi, mamî, pînî în prag, :/
Ieşi, mamî, prin ogradî,
/: Cî rămîni goalî şî largî, :/
cî Pi uşî nu-i mai intra,
Pi fereastî nu te-i uita,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Pi mini nu m-ăi strîga.
S-au pus gospodarii-n cali,
/: Sî îi scoatî la primblari, :/
Îe-or primbla cît îe-or primbla
/: Şî-n mormînt cî îe-or baga. :/
/: Dar fuîi, mamî, şî îe-ascunîi, :/
Colo-ntr-un vîrvuţ îi munîi,
Cî vin şăsî şî îe-or duşi;
Roagî-îi macar la doi,
Sî îe-aducî înapoi.

3.Cînd scoate mortul din casă

/: Cum îi inima îi lasî, :/
Sî îi duşi, mamî, îe-acasî?
Îi mai uită înapoi
Şî mai vinî pi la noi.
da /: Lasî, mămucuţî, lasî, :/
Cî îe-a ăziunîi dor îi casî
/: Şî îe-acolo nu îi lasî; :/
/: Să iei sama, mamî, bini, :/
C-ar sî-ţi şie dor îi mini,
Şî sî iei sama binişor,
/: C-ar sî-ţi şie îi tăţi dor. :/
Eu m-oi uita ş-amu, ş-apoi,
/: Sî îi văd vinind la noi, :/
M-oi uita amu şî-ndatî,
/: Sî îi văd vinind pi poartî. :/

4.Pe drum

Dar eu, mamî, îe-oi ruga,
Sî vii macar sîmbîta,
Cî noi toţi îe-om aşîepta,
Tot cu luminiţ-aprinsî
/: Şî cu porîiţa dişîisî. :/
Mamî dragî, mnila me,
/: Îe-amu nu îe-oi mai ave! :/
Scumpî-i mama, cînd o ai,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Cî vorbeşĉi cu ie şi vrai, :/
Ĝi vorbeşĉi ĝi rău ori bini,
/: Nu ĉi mai spuni la nimi. :/
Mamî dragî, scumpa me,
/: Ĝi az nu ĉe-oi mai avé. :/

5.La groapă Mai înŝet, mamî, înŝet,
/: Cî ĝi az nu ĉi mai văd, :/
Mai înŝet, mamî, la vali,
/: Cî s-apropie calea tari, :/
Mamî dragî, scumpa me,
/: Ĝisarî unĝe-i mîne? :/
/: Da sub glia ĝi pamînt, :/
C-acolo nu baĉi vînt,
Acolo vîntu nu baĉi,
/: Niŝi soarili nu ĉi arĝi. :/
La poartî la ŝimitir,
Mai stăi, mamî, sî vorbim,
Cî mai mult nu ni-ntîlnim!

47

Mg.139,II,13 Lucăceşti,Sv.,1973
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Aurelia F.Măgheran,64

-Dragî mamî, nu ti duŝe,
Că-napoi nu te-or aduŝe,
Că-ncolu te-or duŝi şăsî
/: Şî-napoi n-o sî ti lesî, :/
/: Şî-ncolu te-or duŝi patru :/
Şî-napoi nu te-aduc altu;
da /: Roagî-ti batr la doi, :/
/: Sî te-aducî şî-napoi. :/
/: Bucurî-ti manastire, :/
Că bunî gospodină-ţi vine!
Da nu vine cum să vine,
/: Ţi-o aduc pe năsălie, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

şî /: Nu vine ca sî să-nchine, :/
Pentru zîua di pe urmă,
/: Vine ca să prohodească, :/
/: Că meri sî putrizască! :/
şî /: La poartî la ŝimitir, :/
Stăi, mămuţă, sî vorbim,
/: Batrî doauă-trei cuvinte, :/
Sî le ţîn, mămuţî, minte.
cî /: Dac-aş şti c-ai mai veni, :/
Drumu ţî l-aş zugrăvi,
/: Cu zugravi di la Suŝeavă, :/
Să vii, mămuţă, ĝigrabă!
/: Dac-aş şti c-ai înturna, :/
Drumu ţî l-aş mătura,
/: Cu mătura di nuiele, :/
/: Ca să-mi fie dor şi jale :/
/: Di vorbile dumitale. :/
Vai, mămuţă, iartă-mă,
Iartî, mamî, cum a ŝi,
cî /: Nu ti mai pot altu boŝi, :/
/: Cî ne-o slabit puterili, :/
Cî asta-i scîrbî, nu ŝeava!
/: Sîne-ş pierdi mamuţa, :/
Plînzi totdeauna!

48

Mg.588,I,17 Mălini, Sv., 1985
Culeg.:L.B. şi L.C. Inf.Paraschiva Gh.Nistor,65

-Scoalî-ti, mămuţî, scoalî,
/: Nu mai sta sub pînzîşoarî, :/
ăi$_2$/: Cî sub pînzî ŝini şădi, :/
Nu mai calcî iarbî verdi!
Scoalî şî ieş pîn-afarî
Şî ti uitî pisti prag,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sî vez vaîili cum rag,
/: Eli nu rag cî n-au fîn, :/
Eli rag cî n-au stăpîn !
/: Nu rag cî n-au şi mînca, :/
Eli rag dupa neata!
C-o bătut vîntu din îios
/: Ş-o dat stîlpu căsî îios! :/
/: Ş-o bătut vîntu din sus, :/
Nădejdea noastrî s-o dus!
Eu, mămuţî, te-aş ruga,
Sî ti roîi la sfîntu soari,
Sî facî zîua mai mari,
/: C-asta-i zî di disparţani! :/
Scoalî-ti, mămuţî, scoalî,
/: Nu mai sta sub pînzîşoarî, :/
/: Nu şi aşa suparatî, :/
Ti gîndeşti cî ai o fatî,
da /: Ie ari copchii şî barbat :/
Şî pi neta te-o uitat.
Cînd i-aîiunîi-n şeea lumi,
/: Mamî, sî gîndeşti la mini, :/
/: Cî m-ăi lasat cu străinii, :/
/: N-am nişi mamî, n-am nişi tatî, :/
N-am nişi nilî nişiodatî!
/: Vai, saraşii ochişori, :/
Cum o sî vă faşiţ flori,
/: Draîili mami sprînşeni, :/
Cum a sî şiţ buruieni!
Casa ta nu ţ-o plăcut,
/: Altî casî ţ-ăi făcut, :/
/: Fără uşi, fără fereşti, :/
Într-însa sî locuieşti!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Culeg.:S.C. Inf.Alexandra I.Muscă,54

-Da deschide, mamî, guriţa
Şî graieşti cu noi âeava,
Macar doauî-trii cuvinti,
Cît oi trai sî ţîn minti.
Roagă-l, mamă, pi gropar,
Sî-ţi facî groapa acasî,
Ca sî âii cu noi la masî,
Sî ţi-o facî lîngî pat,
Ca sî âii cu noi la sfat,
Sî ţ-o facî în grădinî,
Ca sî âii cu noi veâinî.
Plînżeţi uşi, plînżeţi fereşti,
Cî pi mama n-o mai videţi,
Plînżi şî tu ogradî largî,
Cî di az mama nu ti mai calcî,
Plînżi tu masî şî tu casî,
Cî mama di az vă lasă.
La poartî la ţîntirim,
Stai, mamuţî, sî graim,
Sî graim, sî sfatuim,
Cî mai mult nu ni-ntîlnim.
Că âine merże-n âeea ţarî,
Se duâe şî vine iarî,
Da âine mere-n âeea lume,
Se duâe şî nu mai vine!

5o

Mg.22o,II,2o Mihoveni, Sv., 1973
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Valeria I.Nichitean,5o

şî /: -Ierti-ni-ti Dumnăzău, :/
Că cu drag ti iert şî eu!
şî Scumpa noastrî, mama noastrî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

sî An vinit mai dimineaţî,
Ca sî ti găsăsc acasî;
şî /: Mamî, di ŝi te-i suparat :/
/: Şî ai făcut din masî pat? :/
/: Şî pi dînsa te-i culcat! :/
/: Şî, mămuţî, ŝi gîndeşti :/
Şî pi noi(o) cui ni leş?
şî /: Mămuţî, di ŝi te-i suparat, :/
Nu-ţ plaŝi cum te-am îmbracat?
şî /: Te-am gătit cum am putut, :/
Cî di asta n-am ştiut!
/: Şî-ţ sărut mînuţa dreaptî, :/
Poati ţ-am grişît vrodatî,
şî /: Ţ-o sărut şî pi stînga, :/
Poati ţ-an grişît ŝeava.
/: Cî nu esti om pi pamînt, :/
În lumi sî nu ŝi grişît.
şî /: Mămucuţî, draga me, :/
Ti rog, dragî, iartî-ma,
Poati ţ-an grişît ŝeava.
Scoalî, mămucuţî, scoalî
/: Şî hai cu mini dincolu-n casă :/
/: Şî-i sta(u) cu noi la masă. :/
şî /: A ta casî nu ţ-o plăcut, :/
Alta noauî ţ-ai făcut,
/: Fără uşi, făr'di fereşti, :/
Într-însa sî vecuieşti!
/: Scoalî, mamî, şî ti uitî pi fereastî, :/
Cî-ţ viri carti domneascî,
Di la noi sî ti porneascî!
şî Roagî-ti, cui ti-i ruga,
Roagî-ti la măicuţa,
$î_2$/: Ca sî-ţ dei cheiţa, :/
Sî-ţ discuie guriţa,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sî grăieşti cu noi âeva!
şî Roagî-ti la sfîntu soari,
Sî ţîi zîua mai mari,
Cî asta-i zî di disparţani;
Scumpa noastrî,
Draga noastrî,
$şî_2$ /: Roagî-ti la clopotari, :/
Sî tragî cloputu tari,
îi /: Sî răsuni-n deal şî-n vali, :/
/: S-audî neamur'li dunitali, :/
şî /: Sî răsuni văili, :/
S-audî şî străinii.
şî /: Bucurî-ti, mănăstiri, :/
Scumpă gospodină-ţ vini,
şî /: Numa vini sî sî-nchini :/
Şî sî duşi di la tini.
şî /: Roagî-ti cui ti-i ruga, :/
Roagî-ti la măicuţa!
şî /: La poartî la âimitir :/
Stăi în loc, ca sî vorbim,
şî /: Macar doauî-trii cuvinti, :/
Ca sî li ţînem noi minti.
şî /: Ie sama, mămuţî, bini, :/
Cîn aţiunţi în âeea lumi,
/: Cî acolu-s trii drumuri greli, :/
Sî-ţ dai sama cum merţi pi eli!
$şî_1$,$îi_2$ /: Sî nu merţi pe-aâeal di piatrî, :/
Cî nu mai vii niâiodatî,
$îi_1$ /: Sî nu merţi pe-aâeal cu schini, :/
C-acolo-s numai străini,
/: Sî merţi pe-aâeal cu florîâeli, :/
C-acolo-s numai nemureli!
şî /: Hai, mămuţî, înapoi, :/
Nu ti dispărţî di noi.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

şî /: Hai, mămuţă, pîn-la mine, :/
Nu ti dispărţî di mine.
/: A ta casî nu ţ-o plăcut, :/
Alta nouă ţ-ai făcut,
/: Fără uşi, fără fereşti, :/
Într-însa sî vecuieşti.
şî /: N-ai niŝi uşî di întrat, :/
Niŝi fereastrî di uitat.
şî /: Lasî, mămucuţî, lasî, :/
C-a sî-ţ ŝie dor di-acasî
/: Şî de-aiŝea nu ti lasî, :/
Scumpa noastrî,
Draga noastrî!

51

Mg.123, I, 2 Moara, Sv., 1972
Culeg.:L.C. Inf.Elena V.Socoliuc, 56

a /: -Mamucuţî, mamucuţî, :/
/: Di trii zîli tot strîg mamî, :/
Şî nu-ni iei cuvîntu-n samî!
Mamucuţî, mamucuţî,
Mai dschidi-ţ guriţa,
Ca sî mai vorbim ŝeava,
Şî mai spuni-ni ŝeava.
Lasî, mamucuţî, lasî,
C-ar sî te-aŝiungî dor de-acasî
Şî pamîntu nu ti lasî,
of Cî pamîntu-i tari greu
Şî tari-a sî-ţ mai parî rău!
$î_1$ /: Mamucuţî, nu ţî-i nilî, :/
Sî ma leş aşă strainî?
î Cî nila di la mamuţî,
Tari-i bunî şî dulcuţî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

în S-o mănînși cu lingura,
of S-o mănînși cu strachina,
Și tot nu te-ai sătura.
î Mamucuți, mamucuți,
î Scoalî, mamî, într-o coastî
Și ti uitî pi fireastî,
/: Cî-ț vine-o carti domneascî, :/
/: Da nu vini sî ț-o șeteascî, :/
Și vini sî ti porneascî.
cî$_1$,î$_2$ /: Drumu ista șini-l fași, :/
Înapoi n-ăl mai întoarși,
șî Drumu ista-i mărgători
Și-napoi ni-ntorcători.
î Mamucuți, mamucuți,
Întindi mînuța dreaptî
Și fă bini și mă iartî,
Cî poati ț-am grișît vodatî,
Cîn am fost și eu suparatî.
î$_2$ /: Poati ț-am grișît prin casî, :/
Cîn ne-o fost inima arsî.
Întindi mînuța dreaptî
Și fă bini și mă iartî,
Poati ț-am grișît vodatî.
î /: Poati ț-am grișît pe-afarî, :/
Cîn ne-o fost inim-amarî,
cî /: Di la leagîn îi multî vremi, :/
Ț-am făcut mii di grișăli.
/: Mamucuți, hai acasî, :/
Mamucuți, nu ti dușî.
/: Bucurî-ti, manastiri, :/
Bunî gospodinî-ț vini,
/: Da nu vini sî-nfloreascî, :/
Și vini sî putrizascî.
în Mamucuți, mamucuți,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

în Cî ti duşi într-o pareri
Şî tari a sî-ţ mai şie jăli,
Ş-a sî-ţ şie dor di noi
Şî nu-i puté vini-napoi.
î Mamucuţî di bumboanî,
Şi n-ai mai trait o varî?
Mamucuţî di zahar,
Şi n-ai mai trait on an?
Mamucuţî, mamucuţî,
ă Cînd i-aźiunźi-n şeea lumi
Şî ti-i întîlni cu tătuca,
/: Sî spui cî i-am spus aşa, :/
î /: Cî copiii fără tatî :/
Nu au nilî nişiodatî,
îi Şî copiii fără mamî
Nu-i mai ari nimi-n samî.
Cu pişioru ne-i liganat
Şî din gurî ne-i cîntat :
Nani, nani, sî creşti mari,
Sî creşti mari, mărişor,
îi Sî-i şii mami de-aźiutor.
Iar dupa şi mare-an crescut,
Multi reli ţ-am facut.
Ni-nşinźei cu catrinşioari,
Ni-ncalţai cu ochinşioari,
$î_2$ /: Cu traistuţa susuoarî, :/
/: Şî ni trimetei la şcoalî; :/
şî /: Ni spunei sî-nvăţăm bini, :/
Cî ne-a prinde-odatî bini.
î /: Şî merźei dincolu-n casî, :/
Ni punei şeava şî-n traistî.
/: Privirea nitali frumoasî, :/
Cari ni privea prin casî.
/: Mamucuţî, draga me, :/
De-amu nu te-oi mai vide,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

î /: Şî cînd ne-om vide vodatî, :/
La vremi di ziudicatî,
şî /: Di vorbî n-om puté sta, :/
Ni s-a rupi inima!
î Mamucuţî, mamucuţî,
Pe-a nitali doi ochişori
I-an trezît di mii di ori,
/: Şî niŝiodatî n-an sî uit, :/
Cî de-iŝi ţîţuc-an supt.
Draŝili nitali chiŝioari,
N-or mai merŝi pi carari,
C-a sî creascî iarbî mari!
ă /: Cărăruşa ŝea bătutî, :/
Cum a creşti iarbî multî!
Draŝii nitali ochişori,
/: Cum or creşti pi ei flori! :/
Lasî, mamucuţî, lasî,
C-ar sî te-aŝiungî dor de-acasî,
Şî pamîntu nu ti lasî.
î /: C-aiŝea ŝini-o întrat, :/
Înapoi nu s-o-nturnat,
/: Nu ştiu-i bini di trait, :/
Ori nu-i voie di vinit?
/: La poartî la ŝimitir, :/
Sî faŝi starea sî vorbim,
/: Cî di az nu ni-ntilnim! :/
Mamucuţî, draga me,
/: Doamni, jăli ne-a mai ŝi, :/
Cî mai mult nu ne-om tîlni.
şî Mamucuţî, mamucuţî,
î Tristî-i zîua fără soare,
Noaptea fără ŝer sanin,
/: Da mai tristă-i zîua asta, :/
În cari ni disparţîm.
/: Plînŝeţ uş, plînŝeţ fereşti, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cî di mamî ramîneţ,
î /: Plînzi masî, plînzi casî, :/
Cî de-amu mama va lasî,
Da plînzi şî tu gradinî,
Cî de-amu ramîi strainî.
şî Mamucuţî, mamucuţî,
î Ştii, mamî, şi te-aş rùga,
Ştiu cî nu mi-i asculta,
n_2 /: Sî mai vii cîn a ploua, :/
Ca sî-ţ cunosc urmuţa.
cî /: Eu cu drag te-oi aştepta, :/
/: Cu mîncarea caldî-n vatrî, :/
/: Cu cameşî albî-n ladî. :/
Da ma tem di altŝeva,
î Cî mîncarea s-a răŝi,
Cameşa a muŝizî
Şî neta îi putrizî,
şî /: Mai mult nu ne-om întîlni! :/
Mamucuţî, mamucuţî,
$î_2$ /: Pintru-atîta ai lucrat? :/
Pintru trii scînduri di brad!
şî /: Pintru-atîta ai munŝit? :/
Pintru doi paş di pamînt!

52

Mg.261,I,13 Păltinoasa, Sv., 1977
Culeg.:I.H.C. Inf.Domnica Gh.Ianuş, 54

-Am vinit, mamă, la neta,
Ca sî mai vorbim ŝeava;
şî /: Valeu, mamă, ŝi zîc eu, :/
Scoalî-ti sî ma pun eu,
cî M-ai lasat, mamî, suparatî,
Şî n-am mamî, niŝi n-am tatî,
Ş-an ramas înstrăinatî.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Moarti, moarti-nŝeuroasî,
/: Ŝe-i vinit aiŝea-n casî? :/
n /: C-ai vinit di pi pustii, :/
Sî iei mama di la copĉii!
Scoalî, mamî, din sacrii,
da /: Şî ŝii mamî la copĉii, :/
/: Cî ii ori îs niŝi, ori îs mari, :/
Ii ramîn tot cu amar.
Scoalî, mamî, şî-i viĝe,
n /: C-o vinit prosăsia, :/
da Ie n-o vinit ca sî stăie,
n /: Pi neta ca sî ti ieie. :/
şî Valeu, mamî, un' ti duŝi,
/: Cu-atîtea prapuri şî cruŝi :/
da /: Şî cu popĉi şî cu pomeni :/
Şî cu-amar şî multî jăli?
Aŝiunžem la ţînĉirim,
şî /: Haida, mamî, sî vorbim, :/
n /: Macar doauî-trii cuvinĉi, :/
Sî li ţîn, mămuţî, minĉi.
cî Neata, cîĉi m-ai învaţat,
/: Eu pi tăĉi le-am uitat. :/
da Roagî-ĉi cui ĉi-i ruga,
Roagî-ĉi la Preŝista,
Ca sî-ţ dăie ĉeiţa,
da /: Sî graieşti cu noi ŝeava. :/
Mamî, mamî, nu ţî-i jăle,
da Cî neata meri în pamînt
Şî ĝi noi ĉe-i ĝisparţît.
Roagî-ĉi la clopotari,
Sî tragî clopoĉili tari,
Sî s-audî-n ĝipartari,
S-audî neamur'li nitali,
/: Sî vii la mormîntari. :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Scoalî, mamî, şî-i viĝe,
/: Ŝi coroniţî frumoasî ai, :/
/: Nu-i coroniţî ĝi flori,:/
Ŝi ĝi feĉi şî fiŝiori!
da Az îi, dragî, săptămîna,
Îmbla moarĉea pin graĝinî,
C-on şmoc ĝi garofi-n mînî;
da$_1$/: Ş-o îmblat cît o îmblat, :/
Şî netali ţî le-o dat!
Scoalî, mamî, şi ti uitî,
n Şî ti uită pi fereastî,
Ţ-o vinit carti domneascî,
da Ĝi la noi sî ĉi porneascî;
C-ai şĉiut, mamî, pre bini,
Cî ŝini meri-n ŝeea lumi,
da Sî duŝi şî nu mai vini!
n Ŝini meri-n ŝeea ţarî,
Sî duŝi şî vini iarî.
S-o pus gospodarii-ncale,
da /: Sî ti scoatî la plimbare, :/
da /: Ĉe-or plimba cît ĉe-or plimba, :/
Şî-n pamînt ii ĉe-or baga.
da Să şĉiu, mamî, c-ai vini,
/: Eu drumu l-aş zugrăvi, :/
da Cu zugravi di la Suŝeavă,
Ca sî vii, mamuţî-n grabă!
da Şî sî ştiu c-ai înturna,
Eu drumu l-aş matura,
Ca sî mai ŝii mama mea!

53

Mg.99,I,1 Pîrteştii de Sus,Sv.,1972
Culeg.:L.C. Inf.Domnica Gh.Cojocaru,6o

şî Vai di mini şî di mini,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

cî$_1$,ă$_2$/: Di trii dzîli ti boŝesc, :/
zî$_1$,a$_2$/: Şî cu mini nu graieşti, :/
da Scoalî-ti şî hai pin casî,
cî Nu-i frumos sî stai pi masî,
ă C-o vinit moartea-ngrozîtoari,
Cu săŝiri săŝerătoari,
şî$_1$,ă$_2$/: C-on pahar şî c-o lumină, :/
ă Cu paharu te-o ŝinstit
ăi Şî lumina ai primit,
şî/: Asta lume-ai parasît! :/
cî/: Diŝeab-ai mai lucrat, :/
cî/: Nimicî di pi pamînt n-ai luat, :/
şî$_1$,ă$_2$/: Diŝeaba omu munŝeşti, :/
ă /: Di viaţa asta nu-i nedejdi. :/
Şî bati vîntu ŝeal mari,
ă Ş-afarî îi cald şî soari,
a /: Di ŝi nu ramîni urma dunitali? :/
cî/: Vai, saraŝili mînuţă, :/
ă /: Cum vor creşti buruienuţă! :/
şî Vai, saraŝili mînuţî,
Cu dînsîli nu-i faŝi trebuţî!
şî Vai, saraŝii ochişori,
ă Cum vor creşti pomnişori!
şî Plînzi casî, plînzi masî,
a Cî mamuca az va lasî,
a,zî$_1$,ăi$_2$/: Şî plînzeţ şî voi pareţ, :/
/: Cî de-a voastrî stapînî ramîneţ, :/
cî /: Sa duŝi la ŝimitir; :/
ă /: Trupu meri în pamînt, :/
ăi /: Sufletu la Domnu sfînt, :/
ă /: Trupu şedi îngropat, :/
ă /: Suflitu la ziudicat',:/
ă /: Ca sî-şi ieie a lui plată. :/
ă /: La poartî la ŝimitir :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ă /: Este-on spin ş-on trandafir, :/
ă /: Nu-nfloreşti, nu crieşti, :/
a /: Numa sufliti pofteşti. :/
şî$_1$,ă$_2$ /: L-o poftit ş-a dumitali, :/
/: În sêea lumi, pi carari. :/
şî /: Sî-ţ dai sama tari bini, :/
ăi /: Cî sînt doauî drumureli, :/
ăi /: Sî nu rataşeşti pi eli !:/
a /: Roagî-ti la Preşista, :/
ai /: Sî ti ducî pe-aşeal de-a dreapta, :/
/: Cî, poati,-napoi i-nturna; :/
ă /: Cî noi tăţ te-om aştepta, :/
ă /: Cu cămeşî albî-n ladî, :/
a /: Cu mîncare caldî-n vatrî, :/
ă Da mîncarea s-a raşi
Şî cameş-a muşizî,
ăi Şî mneata îi putrizî,
ăi$_2$/: S-acasî nu-i mai vini, :/
ăi Nişi mai mult nu ne-om tîlni,
ăi /: Doar di pi sêea lumi! :/
ăi Da nişi acolo nu sa şti,
ai /: Cari cum i-s faptili. :/
zî Aculo or şi suflitili,
ă,zî /: Ia, or plînzî ş-or crîşni, :/
ă Di pi asta lumi şe-or gîndi,
ă /: Cum di n-o facut bini! :/

54

Anexă-chestionar — Pojorîta, Sv.,1980
Culeg.:S.C. — Inf.Leontina T.Grigorean,74

-Moarte, moarte nemiloasă,
Şe-ai vinit la noi în casă,
Nu te-ai dus un'te-o chemat,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Aiŝea la ŝe-ai intrat:
Ai venit pînă la prag
Ş-ai luat ŝe ne-o fost drag,
Ai vinit şî pînă-n casă
Şi te-ai aşazat la masă
Ş-ai împlut un paharel
Ş-a baut mama din el.
Din casă cînd ai plecat,
Sufletu i l-ai luat.
Duŝe-te-ai, sî nu mai vii,
C-ai lasat case pustii.
Maicuţă, la capu tău,
Ard doauî lumini di său,
Una arde şi mai tare,
Că porneşti pe drum la vale,
Una arde şi mai lin,
Că te duŝi în loc strain.
Maicuţî, un'te-i opri,
Te-or întreba veŝine,
Că cum îi pe-aiasta lume?
Tu să spui că-i tare bine,
Cîntă cucu de huieşti
Şi pe voi vă tot jeleşti!
Draŝii mei, eu aş veni,
Da nu mă lasî stapînii,
C-acolo-i ţarî cu stapîni,
Cîţi merg, înapoi nu vin!
Mamucuţî, dumneata,
Noi un lucru te-am ruga,
De ţi-i neagră cămeşa,
Trimite-o că ţ-om spăla(o).
Om spăla-o-n lăcrămioare
Şi om usca-o la soare
Ş-om trimete-o pe dor şi jale,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

De la fetele mneatale;
Ş-om usca-o pe pamînt
Şî ţ-om trimete-o pi vînt,
Pi vîrteju vîntului,
În fundu pamîntului!
Plînzi, cumnati Ilie,
Şî suspinî,
C-o fost bunî gospodinî,
Cî ie copiii ţ-o crescut
Şî şe trebe le-o făcut,
Fetili le-o maritat
Şî fişioru l-o-nsurat.
Ie tăti le-o facut bini,
Da te-o vaduvit pi tini.
Cumnăţicî, dumneata,
Eu un lucru te-aş ruga,
Că pe şeea lumi de-i meri
Şî-i videa neamuri de-a meli
Şî di mini te-a întreba,
Şî te-a întreba di mine,
Tu să-i spui numai di bine,
Şi de te-a întreba de noi,
Spune-i să vie 'napoi,
Că-napoi, dac-a vini,
Drumu i l-om pietrui,
Tot cu pietri nestimati
Şî cu lacrimi udati,
Nu cu piatră careiată,
Şi cu flori de pe poiată,
Culese toate de noi,
Că vine mama-napoi!

Mg.214,II,27 Probota, Sv.,1976

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Culeg.:I.H.C. — Inf.Paraschiva P.I.
Floriştenu,65

-Scoală, scoală mămăică,
Şî hai, mămăic,-acasî,
Cî tari ni-i inima ars(o)!
Mămăicî, şe-i gîndit,
/: Pe-aista drum ai pornit? :/
Aista drum şini-l faşi,
Înapoi nu-l mai întoarşi.
Scoalî, mămăica me,
Cî ne-i rupt(u) inima;
Mămăicî, nu ti duşi,
Cî-napoi nu te-a aduşi,
Mămăicî, nu grăbi,
Cî-napoi nu-i mai vini!
Mămăicî, cum di te-i îndurat
Ş-atîţa copilaşi i-ăi lasat(u)?
M-ai lasat, mămăicî, şî pi mini,
Strainatî, suparatî.
Că dincotro c-oi vini,
Nilî dulşi n-oi găsî,
Că dincotro vîntu a bati,
Tot m-a friîi şî m-a ardi!
îi Scoalî, scoalî mămăicî
Şî ti puni pi chişioari
Şî-ţi puni treburili-n cali.
Scoalî, mămăicî, fă urmuţî,
Sî ţ-o pun în băsmăluţ (o);
îi Cărăruşa la fîntînă,
Creşti iarbî şî sulfin(o),
Cărăruşa pîn-la poartî,
Creşti numa iarbî moart(o)!
Mămăicî, nu grăbi,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cî-napoi nu-i mai vini,
C-aista drum îi călători
Şî-napoi ni-ntorcători.
Ieş mămuţî pîn-afarî,
Ti roagî la sfîntu soari,
ăi Sî ţîie zîua mai mari,
C-asta-i zî di călătoari(u).
Mămăicî, roagî-ti la săpători,
Sî-ţi facî groapa cu flori(u)
Şî săcriiu cu matasî,
Sî mai vii, mamio-acasî.
Mămăicî, ŝi gîndeşti?
Pi tăţ copchii-i părăsăşti,
Pi tata-l învăduveşti,
/: Căsuţa ţ-o prăpădeşti! :/
Of,mămuţî, vin-acasî,
Cî tari ni-i inima arsî,
C-oridincotro c-oi vini,
Niluţ' dulŝi n-oi găsî,
Mămăicî, mămăicî.
Hai, mămăicî, pin grădinî
îi Şî fă, mămuţî, urmuţî,
Sî ţ-o pun în băsmăluţî,
Mămăica me drăguţî!
Bucurî-ti mănăstire,
Cî mîndrî floare-ţi mai vine,
Da nu vini la-nflorit,
Cî vini la putrezît(o).
Roagî-ti la clopotari,
Sî tragî clopotu tari,
/: Sî s-audî-n dipartari, :/
Ca s-audî neamur'li,
Ca sî vie sî ti jăleasc(o)
Şî la groapî sî ti porniascî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mămăicî suparatî!
Mămăicî,
Di cîn, mămăic,-aî pleacat de-acasă,
/: Inimioara me îi arsă, :/
Gîndeşti-ti, mămăicî,
Şî nu-mplini doauî-trii zîli,
Sî vii, mămăicî, şî dupa mini,
Sî trimeţi carti domneascî.
Să vie sî ne-o ŝeteascî,
Sî trimeţi carti domneascî,
Sî vie sî ne porneascî,
/: Ca sî vin la mătăluţî. :/
Da vezi, mămăicî, bini,
Sî n-apuŝi pi cărăruşîli cu schini,
S-apuŝi pe-aŝeli cu floriŝeli,
Ca sî dai di nemureli(o)!

56

Mg.587,I,2 Rotunda, Sv., 1985
Culeg.: L.B. Inf.Aneta D.Antoneag, 43

/: -Mama noastră, mamă dulŝe, :/
Nu ne lasa şî te duŝe;
/: Cît di bine-aş trăi-n lumi, :/
La părinţi tot am ŝi spuni,
/: Cî tari-i negru pomîntu, :/
Da-i mai negru urîtu,
/: Pămîntu n-ari fereşti, :/
Sî ti uiţ, sî ni mai vez.
/: Cîtî lumi-i pi pămînt, :/
Ca măicuţa me nu sînt(!),
/: Di straini îi plinî lumea,
Da măicuţî-i numai una! :/
/: Cî străinu-i ca şî spinu, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mai amar dicît pelinu!
Mămăicî, mamî dulși,
Nu ni lasa şî ti dușî,
Sî mai zbori din pom în pom
Şî sî vii la noi di dor;
/: Sî vii macar sîmbîta, :/
Cîn s-a-nnegri cămeşa,
Sî vii cî ţ-o spălăm noi,
Nu cu apî din izvor,
Cu lacrimi din ochişori.
La poartî la șimitir,
Acolo ni dispărţîm;
/: Plînzeţ uş, plînzeţ fereşti, :/
Cî de-amu voi rămîneţ,
Plînzi casî, plînzi masî,
Șini v-o făcut va lasî!
Roagî-ti la sfîntu soari,
Sî ţîi zîua mai mari,
/: C-asta-i zîua di pi urmî, :/
Șe-o pitreșem împreunî,
Aista-i drum călător
Şi-napoi ni-ntorcător,
Aista drum șini-l faș,
Înapoi nu se mai întoarș!

57

Mg.278,II,61 Straja, Sv., 1977
Culeg.:I.H.C. Inf.Veronica A.Bodnar,55

/: -Mamuţî, și te-aş ruga(ri), :/
/: Ca sî ti scoli de-aișea(ri), :/
/: Sî graieşti cu mini șeava(ri), :/
/: Macar doauî-trii cuvinti, :/
Ca sî li ţîn şî eu minti,
/: Cî-s di la a mneu parinti! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Mamuţî, gînde-ti bini, ./
/: Cî ŝi faŝi(u), nu faŝi bini, :/
/: Cî ma laş sîngur pi mini, :/
/: Cu negri şî cu strainii. :/
cî Po'sî fac din apî vin(u),
Streinu tot îi strein(u)!
şî Po'sî faŝi din apî mnieri,
/: La strein nu-i pi plaŝeri! :/
şî /: Cîti poami sînt pi lumi, :/
/: Nu-s ca mamuţ-aşa buni, :/
şî /: Cîti poami-s pi pomînt(u), :/
/: Dulŝi ca mama,nu mai sînt(u)! :/

58

Mg.8, I, 12 Şaru Bucovinei, Sv., 1968
Culeg.:I.H.C. Inf.Maria P.Prelucă, 41

-Draga noastră mamicuţî, --
da Nu ştiu cum te-i îndurat,
m /: Baieţî ţî i-ai lasat
da_1,n_2 Ş-ai plecat drum dipartat! :/
şî Mînca-te-ar pustia moarti,
da_1/: Nu faŝi în lumi dreptati. :/
şî Draga noastrî mamicuţî,
Mîndrî casuţî ai avut,
Şî asta nu ţ-o placut,
Alta noauî ţ-ai facut,
şî Casî din patru pareţi,
$ă,nda_2$/: Fără uşi, fără fireşti,
da_1,n_2 Ca pi noi sî nu ni vezi.:/
şî Draga noastrî mamucuţî,
da Ia ti mai uitî-napoi
n Şî vez cum am ramas noi,
da Cu cameşuţa-nnegritî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

da_1,$î_2$/: Cu inima arsî, friptî! :/
şî Cu paruţu displitit,
da_1,e_2/: Cu lacrămi pînî-n pamînt! :/
şî Draga noastrî mamicuţî,
da Scoalî, scoalî şî-i grai,
în Şî pi urmî îi porni.
cî Doamni, bunî te-am avut,
nda_1,$ă_2$/: Şî iuti te-i pitrecut! :/
şî Acum az o saptamînî,
da O-mblat moartea pin gradinî,
$ă_1$,da_2/: Zmulgîn pomi din rădăsinî,
$şî_1$,$ă_2$ Pi mneata di la inimî! :/
şî Draga me, casî bogatî,
da_1,$âi_2$/: Cît ramîi di suparatî! :/
şî Draga me, casî âinstitî,
da_1,$ă_2$ /: Cît ramîi tu di scîrbâitî! :/

59

Mg.93,I,7 Şcheia,Sv.,1972
Culeg.:L.C. Inf.Magdalina N.Ciogolea, 45

şî -Mamucuţî, draga noastră,
da Mneta, cît ai trait,
Doamni, mult ai mai munâit!
şî Doamni, mult ai mai lucrat,
şî /: Pintru trii scînduri di brad! :/
Şî, vai, mult ai mai munâit,
îi /: Pintru trii coţ di pamînt! :/
şî Mamucuţî, draga me,
îi Mîni sarî uni-i mîné?
şî Disarî undi-i mîné?
şî Supt o poalî di pamînt,
şî /: Sî nu ti ažiungî vînt! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

îi Supt o poalî-racoroasî
îi Ş-ar sî-ţ ŝîi dor de-acasî
Şî de-acolo nu ti lasă,
Cî pamîntu-i cu lacatî,
îi /: Nu ti iartî niŝiodatî! :/
/: Ş-aista drum îi prunduit, :/
Sine-o mărs, n-o mai vinit;
Şî sî ştiu cî ai vini,
Înainti ţ-aş işî,
Cararuşa ţ-aş pliîi(o),
îi Şî di iarbî şî di nalbî,
îi /: Poati-i vini mai digrabî; :/
Şî sî ştiu cî ai vini,
/: Înainti ţ-aş işî. :/
Ş-acolo sînt trii drumureli,
şî /: Sî vez pi cari îi meri, :/
şî Sî nu meri pe-aŝel cu spchini,
Cî ti-ntîlneşti cu străini,
şî /: Sî ti duŝi pe-aŝel cu braz, :/
Sî ti-ntîlneşti cu-a tăi fraţ,
şî$_1$ /: Sî ti duŝi pe-aŝel cu flori, :/
Sî ti-ntîlneşti cu surori.
şî Dac-aş şti cî ai vini,
şî /: Tari frumos te-aş primit, :/
şî$_1$ /: C-o cămeşî albî-n ladî, :/
C-o mîncari caldî-n vatrî,
C-ai fost mamî di argint
îi /: Şî te-ai dus la putrizît! :/
îi C-aşa-i mama cu copchii,
/: Sî munŝeascî pintru îi, :/
/: Ş-aşa-i mama cu fiŝiori, :/
şî Ca sî lucri pînî mori.
Lasă, mămucuţă, lasă,
şî /: Eu ti plîng, netal' nu-ţ pasă! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

şî Mamucuţă, draga noastră,
Draga noastră gospodină,
Cum te-am mai scapat din mînă!
şi /: Mamucă, îi te-aş ruga, :/
Di ti-i întîlni cu tata,
/: Da sî-i spui şî lui aşa, :/
şî$_2$/: Cî tari di mult s-o dus
Şî n-o trimăs niîi on răspuns; :/
şî$_2$/: Ori i-i bini, ori i-i rău, :/
Sî ma duc sî-l aîiut eu.
şî Batî-te-ar pustîia, moarti,
ăi /: Cum nu faîi niîi o dreaptati, :/
şî Un'ti cheamî, nu ti duîi,
Un'te-alung-acolu fuîi!

60

Mg.532,I,2 Udeşti,Sv., 1984
Culeg.:L.B. Inf.Emilia M.Julinschi,58

Clopotili dau di vesti,
/: Cî mamuţa nu mai esti! :/
Ieş, mamuţî, pînî-n prag,
/: Ş-auz clop'tili cum trag, :/
/: Clopotili tari sunî, :/
C-o murit o mamî bunî,
/: Clopotili sunî tari, :/
La noi îi mari suparari!
Sî răzbaţ, mămuţî, din ciatrî-n ciatrî,
/: Sî vii acasî vodatî, :/
Di nu-i vini, mamuţî, cu şîderea,
/: Macar o datî cu viderea, :/
Di nu-i vini, mamuţî, ca sî şăz,
/: Macar o datî sî ni vez. :/
Sî nu vii, mamuţî, pi soari,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Sî vii, mamuţî, pi ploai, :/
Noi, mamuţî, cînd ne-om uita,
/: Sî-ţ cunoaştem, mamuţî, urma. :/
Lasî, mamuţî, lasî,
/: C-ar sî te-aţiung-on dor de-acasî, :/
Şî pamîntu nu ti lasî,
/: Ca sî vii, mamuţ,-acasî, :/
Cî pamîntu ari lacatî,
/: Nu ti lasî niôiodatî. :/
Ieş, tatuţî, înainti
/: Şî ie-o pi mamuţa di mînî :/
/: Şî-i aratî locuşoru, :/
Undi putrizăşti trupuşoru.
Mamuţî, ni rugăm la gropari,
/: Sî nu dei bulguri mari, :/
Sî dei ţărnî uşoarî,
/: Ca sî poţ işî afarî. :/
Mamuţ-a matalî casî
Nu ţ-o placut,
/: Alta noauî ţ-ai facut, :/
Da răi maistri-o mai lucrat,
/: Fereastrî nu i-o lasat, :/
N-ai fereastrî ca sî vez,
/: N-ai niôi uşî ca sî ieş! :/

61

Mg.557,I,7 Valea Glodului, Sv.,1984
Culeg.:L.B. Inf.Maria Topsac, 6o

-Scoalî, mămăicî, scoalî
Şî mai spuni vo vorbuţî,
Ca s-o ţîn la inimuţî;
Mămăicî,
Da cum te-i îndurat,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sînguricî m-ai lasat(o)?
Pi mîna străinilor,
În gura păgînilor!
Mămăicî,
Da cum te-i îndurat,
Nisî zîua bunî
Nu ţ-ai mai luat(o),
Di la şer şî di la lunî,
Di la niluţa matali
Şei dulşi şî bunî!
Di la şer şî di la steli,
Di la a matali nemureli!
da Dincotro vîntu cî bati,
To' ni friji şî ni ardi,
ăi /: Dincotro vîntu-abureşti,
To'ni friji, ni pîrleşti! :/
da /: Mai calcî din piatrî-n piatrî, :/
Mămăică,
Şî mai vin'la noi vodatî,
Di nu-n tăti zîlili,
Batîr sărbătorili(o),
Dacî nu vii cu şîderea,
Vinî,batîr,cu viderea!
Dacî nu vii sî mai săz,
Vinî, batîr, sî ni vez(o),
Pînî-n fundu grădinii
Şî ti uitî la mini(o)
/: Ş-ascultî cu urechea,
Cum ti plînji fatî-ta(o)! :/
da Pi mini cui m-ai lasat
Şî-ntr-a cui samî m-ai dat(o)?
Chetrilor şî lemnilor,
Negrilor, străinilor(o)!
Mămăicî,
Da di cîn te-i dus,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Niluţî n-am mai găsît(o),
Nimi nu m-o mai întrebat,
Cu niluţî ca mata(o)!

62

Mg.425,I,11 Vama, Sv., 1980
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Domnica I.Mihalache,58

-Vai, mamuţî, ŝe-i facut,
Di pe-aista drum te-i pornit?
C-aista drum i-nşalator
da /: Şî-napoi ni-ntorcator, :/
da Ş-aista drum ŝini-l faŝi,
da /: Înapoi nu să întoarŝi. ./
da Vai, da mult ai mai munŝit!
Noauî copchilaş ai crescut,
Ş-amu ti duŝi în pamînt;
da Vai, mamuţî, mamî dragî, ..
/: Di ŝi ti duŝi aşa digrabî? :/
da Mai ieş afarî, la soari,
da /: Cî ti-i hrani di racoari, :/
Şî ieş afarî la vînt,
/: Cî ti-i hrani di pamînt! :/
Vai di mini, scumpî moarti,
/: Aiŝi n-ai facut dreptati, :/
cî Copchiii i-ăi suparat
/: Şî-n doliu i-ăi îmbracat! :/
Vai, mamuţî-ntindi mîna,
da Şî-ţ întindi mîna dreaptî,
Copchilaşî di ţî-i iartî,
Cî nu-s copchii cari sî creascî,
da La parinţ sî nu grişascî!

63

Mg.159,I,8 Vicovu de Jos,Sv., 1974

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Culeg.:S.C.şi I.H.C. Inf.Eufrocina Gh.Şorodoc,59

/: -Scoalî, mămucuţî, scoalî, :/
/: Şe-aşa iut' te-ai dat la boalî? :/
/: C-o mai fost fimei cu boalî, :/
da /: Să mai culcă, să mai scoalî, :/
/: Mneta di cum te-i culcat(u), :/
/: Di sculat nu te-i sculat(u)! :/
/: De-ai avut în gînd di dus(u), :/
/: Di şe noauî nu ne-ai spus(u)? :/
/: Noi de-aiasta di ştiem(u), :/
/: Univa ni te-ascundem(u):/
/: Şî moartea nu ti găse(ri) :/
/: Şî noi mamî mai avem(u). :/
/: Scoalî şî-ţ ie dîîua bunî, :/
/: Asta-i dîîua di pi urmî, :/
/: Şe sîntem tăţ dimpreunî. :/
/: Viniţ, băieţ, ma plînţeţ(u), :/
/: Voi de-amu mamî n-aveţ(u), :/
/: Plînţeţi-mă mai cu milî, :/
/: Că vi-s mamî, nu strainî, :/
/: Plînţeţi-mă mai cu jăli, :/
/: C-am avut mari dureri; :/
/: Şî plînţeţ şî voi vesîni(u), :/
/: Ni-o fost moartea cu mult chin(u), :/
/: C-alţî taie şî omoarî, :/
/: Tot nu trag aşa o boalî! :/
/: Şî alţî fac şî mai reli, :/
/: Nu trag aşa o dureri! :/
/: Săleacu, trup amărît(u), :/
/: Suparat merzi în pomînt(u); :/
/: Mamucuţî, gurî răşi, :/
/: N-am gîndit cî te-om pitreşi! :/
/: Mamucuţî, şii-ţ nilî, :/
/: Nu-ţ lasa casa strainî :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Şî pi noi tăţ fără nilî, :/
/: Cî macar c-avem tătuţî, :/
/: Ne-o fost drag şî cu mămuţî, :/
/: Da mămuţa noastrî dulâi, :/
/: Ie ni lasî şî să duâi; :/
/: Mămuţă, nu-ţ parî mult(u), :/
/: De-amu te-i pornit la drum(u), :/
/: Drumu-i scurt şî să găteşti :/
/: Sî di noi ti dispărţăşti, :/
/: Nu ştiu cum ne-om dispărţî(ri), :/
/: De-atîta jeli âe-a âi(ri)! :/
/: Tari-i greu di disparţît(u), :/
/: La uşa di la mormînt(u)! :/
/: Scoalî, mămucuţî, scoalî, :/
/: C-asarî ş-alaltî sarî :/
/: Noi am fost tăţ grămăzioarî, :/
/: La noaptea care-a vini(ri), :/
/: Mneta singuric-îi âi(ri)! :/
/: Pîn-amu-an mai tras nedejdi, :/
/: De-amu nimi nu ti vedi, :/
/: Din fundu pomîntului(u), :/
/: Din racoarea lutului(u)!:/
/: Uiti-aiâi âi-i aşternut(u),:/
/: Numa ţărnî şî cu lut(u)! :/

64

Mg.95,I,14 Boloteşti, Vr.,1972
Culeg.:L.B. Inf.Zoiţa P.Băncilă, 77

-Mamă, maamă,
Te-i dus, mamă,
De-o grama' di ani
Di la noi, mamă,
Şî nu te-am mai văzut,
Maamăă,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mama noastră
Cea bună şi cea dulce!
Cum te-i îndurat, mamă,
Sî ni laşi, maamă,
Mamă, şasî ficiori,
Maamă!
N-ai mai vinit, mamă,
Te-ai făcut negru pămînt,
Maamăă!
Di ci, mamă, te-i îndurat
Şî te-i dus di la noi,
Maamă,
Şî ne-i lasat, mamă,
Sîngurei, mamă!
Măiculiţă, mamă,
Şi iar mamă!
Mama noastră
Cea dulce şi cea bună,
Mamă!

65

Mg.95,I,31 Boloteşti, Vr., 1972
Culeg.:L.B. Inf.Păuna D.Voicu, 49

-Mamă, mamă,
Di ci, mam,-ai plecat,
Maamă,
Şî ne-i lasat sînguri,
Mamă?
Nu te-i gîndit, mamă,
La noi, mamă,
Cî ne-i lasat fărî nilî?
Mamî, mamî
Şî iar mamî!
Sî ti fi gîndit, mamî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

La noi, mamî,
C-am ramas singurei,
Mamă, mamă,
Şî tata n-ari grijî di noi!
Ai pleacat, mamî,
Di tînîrî, mamî,
Şî ne-i lasat singurei,
Mamî,
Ca puii di turturicî,
Mamî, mamî,
Şî iar mamî!
Scumpa noastrî mamî,
Harnica noastrî mamî,
Tari ne-i părăsît, mamî!
Ne-i crescut, mamî,
Mamî şî iar mamî,
Nu ne-i fript, mamî,
Nu ne-i înecat, mamî,
Ne-i făcut mari, mamî,
Ş-acuma ne-i părăsît,
Mama noastră, mamă!
Scumpa noastră mamă,
Dulcea noastră mamă!
Cuvîntu di mamî
Nu-l mai găsăşti, mamă,
Pi nicăierea, mamî,
Cî nu ni mai videm, mamî,
De-acuma, mamî!
Pi toati drumurili sî mă duc,
Maamî,
Şî nu ti mai găsăsc, mamî,
Scumpa mea măicuţî, mamî!
Di ci nu te-i gîndit, mamî,
La noi, mamî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ori la tata, mamî,
Cî l-ai lasat sîngurel,
În greutăţi!
Mamă, mamă,
Şî iar mamă!
Ţî s-o scurtat drumu matali,
Maamî,
Ai pleacat din casa matali,
Maamî,
Scumpa me măicuţî,
Maamî,
Nu ti pot uita, mamî,
Mama mea cea bunî,
Maamî,
Harnica mea mamî,
Oropsita mea mamî,
Uni sî ti mai găsăsc de-acuma,
Mama mea cea bunî,
Maamă!

66

Anexă-chestionar Pădureni-Mărăşeşti,Vr.,1972

-Mamă, mamă, măiculiţă,
La cine te-ai rugat,
De copchilaşii ţ-ai lasat?
Copchilaşii cei săraci
La niminea nu li-s dragi,
Copchilaşii fără măiculiţă
N-au nici milă, nici credinţă.
Scoală, măiculiţă,
Şi ieşi afară-ncetişor
Şi te ţîni di uşor
Şi te roagă la lucrător,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Să-ţi facă casă cu oblon,
Vîntu-l să nu-ţi bată
Şi soarele să nu te ardă.
Noi, dimineaţa, cînd ne-om scula,
Tot măiculiţ-om strîga!
Şi dişchide ochişorii,
De-i videa şi frăţiorii,
Şi mai scoală într-un cot
Şi ţî-i videa neamul tot.
De astăzi înainte
Nu ne-i mai vorbi cuvinte.
Şi mai scoală şi-n chicioare
Şi ne-i spune ci ti doare?
De-acuma să ti pornim
Pi drumu din urmă,
Prin ţara cea străină,
Unde nu cunoşti pe nimeni!

Pentru tată

67

Mg.487, I, 4 — Miletin, Bt., 1982
Culeg.:I.H.C. — Inf.Jeniţa I.Maftei, 48

-Scoalî, scoalî tătuţî,
Şî dischidi guriţa
Şî-mi spuni noauî ŝeava,
Batr doauî-trii cuvinti,
Sî li ţînem şî noi minti,
/: Cî-s di la mata vorbiti. :/
Of, tătuţî cît on brad,
Da la moartî cum te-i dat?
Mari vînt o mai bătut,
Di te-o pus(o) la pămînt(o)!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

De-ar bati unu mai tari,
Sî ti scoali în pîşioari,
/: Of, tătuţî, bunu nostru! :/
Da cum di te-i îndurat,
Di pi noi(u) ne-i lasat?
Ne-i lasat(u) mititei,
Mititei şî străinei(o)!
/: Cî băieţî făr' di tatî :/
/: Nu au nilî niîodatî! :/
Băieţî făr'di părinţ
La tătî lumea-s urîţ!
Eu ti rog, tătuţî, bini,
Sî ai grijî şî di mini,
/: Sî mai vii(u) pi la noi, :/
Macar joia, sîmbîta,
Cîn s-a-nnegri cămeşa.
/: Şî sî vii cînd a ploua, :/
/: Sî-ţ cunoştem urmuţa, :/
Sî ţ-o pun în băsmăluţî
/: Şî s-o pun la inimuţî, :/
Sî-ni treacî dor di tătuţî.
Tari ti rog, tătuţî, bini,
Roagî-ti la clopotari,
Sî tragî cloputu tari,
Sî s-audî-n dipartari,
/: Sî răsuni văili, :/
/: Sî s-aduni neamur'li! :/
/: Roagî-ti la sfîntu soari,
Sî ţîi zîua mai mari. :/
Scoalî, tatuţî,-n pîşioari
Şî ti uitî la fireastî,
/: Cî-ţ vine-o carti domneascî, :/
/: Nu-ţ vini ca s-o şeteşti,
Di la noi sî ti porneşti, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

C-aista drum ŝini-l faŝi,
Înapoi nu sî mai întoarŝi,
Aista drum îi călători
Şî-napoi ni-ntorcători!

68

Mg.132,I,6 Murguţa, Bt., 1972
Culeg.:L.B. Inf.Raveica Balaniuc,45

-Scoalî, tatî, di pi masî
/: Şî ti mai primblî pin casî, :/
Scoalî, tatî, în pişioari
Şî mai spuni-ni şi va doari,
Sî va fac o legatoari,
Sî va pun uni va doari!
da Tatî, cum v-aţ îndurat,
Cî pi noi toţ ne-aţ lasat?
Lasî, tatî, lasî, lasî, ...
C-a sî v-ajungî dor di casî,
Şî de-acolu nu va lasî.
Nu ştim, îi bini di trăit,
î /: Ori nu-i voie di vinit? :/
îi Cît di bini ar trăi,
/: Tot pe-acas-ar mai vini! :/
da Bucurî-ti, şimitiri,
ăi$_1$/: Bun gospodari îţi mai vini! :/
da Nu vini la gospodărit,
ăi$_1$/: Şi vini la putrizît! :/
ăi Nu vini sî gospodăreascî,
/: Şi-o vinit sî putrizascî! :/
Casa matali ţ-ai lasat(u),
şî$_1$/: Ţ-ai făcut alta di lut, :/
Din patru păreţ di lut,
îi Fărî uşi, fără fereşti,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Nu ştiu-ntr-însa cum ai sî traieşti!
îi Cî n-ai uşî di işît,
îi$_1$ /: Niŝi fereastî di privit; :/
Da niŝi pat di hodinit,
/: Numai săcriu di putrizît! :/
da Nu ştiu, tatî te-i îndurat,
Băieţî ţ-ai orfănit
Şî pi mama ai văduvit!
da Lasî, lasî tatî, lasî,
/: Ca sî te-aŝiungî dor di casî! :/
îi Nu ştiu, tatî, ŝe-ai gîndit,
îi De-aşa tari ne-ai urît
Şî te-ai dus la putrizît!

69

Mg.345, I, 12 Moţca, Iş., 1979
Culeg..L.C. Inf.Victoria Acatrinei, 49

-Tătăicî, un't dusî?
Tătăicî, uni-apusî?
În fundu pămîntului!
Pămîntu ari zăvor
/: Şî nu mai vii cîn ţî-i dor, :/
/: Pămîntu ari lacatî :/
Şî nu mai vii niŝiodatî!
Tătăicî, nilî bunî,
/: Tari-an mai rămas străinî, :/
Di-ncotro vîntu mă bati,
/: To'mă friŝi şî mă ardi, :/
Încotro vîntu-a aburi,
/: To' m-a friŝi, m-a tochi! :/
Sî vii, tătăicî, pin grădinî
/: Şî sî-ni aduŝi noauî nilî, :/
Şî sî vii cîn a ploua
/: Şî sî-ni faŝi o urmuţî, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Dimineaţa m-oi scula
/: Ş-oi credi cî eşti mata; :/
Tătăicî, nilî bunî,
/: Cî tari an ramas străinî! :/

7o

Mg.382,I,35 Soci, Iş.,1979
Culeg.:I.H.C. Inf.Adela C.Maftei,58

-Tătăicî, nu ti duşi,
Cî-i noapti şî nu-i aţiunţi,
Cî ma tem c-ăi însara
Şî n-ai uni ti culca(o),
Ca acasî la mata!
Tătăicî, tata nostru,
Tătăicî, nu ti duşi,
Cî şini treşi-n şeea ţarî,
/: Sî duşi şî vini iarî. :/ --
Şini treşi-n şeea lumi,
/: Sî duşi şî nu mai vini! :/
Nu ştiu-i ghini di trăit(o),
Sau nu-i voie di vinit?
Tătăicî, nilî dulşi!
Da cum di te-i îndurat
Şî pin străini ne-i lasat?
Tătăicî, nilî dulşi,
Văd cu ochii cî sî duşi,
Tătăicî, tata neu,
Tătăicî, n-am puteri,
Sî-ţ ieu, tatî, din dureri!

71

Mg.336,I,3 Boboieşti, Nţ.,1975
Culeg.:M.F. Inf.Smaranda I.Lupu,64

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ăi /: -Tătucuţî cît on brad, :/
Da la moarti cum te-ai dat?
ăi Scoalî, tatî, în chîşioari,
ăi Cî ai ordin di plecari
ăi Pi on drum nicunoscut,
Cari nu l-ai mai facut!
ăi C-ai pus mînili pi piept
ăi Şî o iei pi drum înşet.
ă Încuie poarta, mămucî,
ă Rămînem fără tătucî,
Şî o-ncui cu lacata,
Cî tata pleacî cu gata!
Drăzii tati copilaşi,
ăi Rămîn la inimî arşi!
ăi Scump îi numili di tatî,
Şini ştie cum să poartî.
ăi Hai, tătucî, hai cu mini,
ă Hai cu mini-n grădinuţî,
Sî punem o hultuanuţî,
ăi Hultuana a faşi meri
Ş-om mînca di dor şî jăli.
ă Moarti ră şî urişioasî,
îi Şe-i catat la tata-n casî?
ă Mămuca di ti vide,
Cu cuţîtu ti tăie,
Sîngurî nu rămîne!
cî Vadana uni-i ramasî,
Plînzi draniţa pi casî,
ă Uni-i casî cu barbat,
Nişi on par nu-i suparat,
Da uni barbatu moari,
Numa plîns şî suparari!
$cî_1$,$ăi_2$/: Nişi o viaţî nu-i amarî, :/
Ca viaţa di vadanî!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Dragu neu, tatuca neu,
ă La dînsu cîn ma dușem,
La portiţî îl găsăm(u),
Portiţa ni-o dischidé
ă Şî cu vorba mă lua
Şî frumos ma întreba;
Anicî, vini Eva,
ăi Nii-ni pari di la poartî,
Cî ie tari-i suparatî!
Puni-i masa sî mînînși
Şî-i fă patu sî să culși,
Cî di zăși ani di zîli
O mîncat-o tot străinii.
ă Tătucî, în casî-i plin,
Mata stai ca on străin,
Niși nu bei, niși nu mînînși,
Tot stai gata sî ti dușî.
Az la mata-i lumi multî,
Mai șeava ca la o nuntî!
ă Ie-ţ, tatucî, zîua bunî
/: Di la soari, di la lunî, :/
Di la drumu pi la poartî,
Cî nu mai vii nișiodatî.
Hai, tătuţî, la bufet,
Sî bem amîndoi o beri,
Sî ni dispărţîm cu jăli.
ă Tătucî,uni tot merzi?
Nu mai vrai sî ti opreşti
Şî cu noi sî mai vorbeşti!
Pîrăuţ cu apî răși,
Tata pe-aișî nu mai treși;
Vai di mini, aziunzem
ăi /: Şî di az nu-l mai videm! :/
I-auz clopîtu cum sună

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

După nila me ŝei bună,
ăi /: Tătucuţă, de-amu zbori, :/
ăi Rămîi fără puişori!
Draga me, niluţa me,
La noapti uni-a mîne?
În fundu pămîntului,
În bataia vîntului(u)!
Batî-ti crušea pămînt,
Multî lumi-ai înghiţît
Şî pi mulţ i-ai dispărţît!
Ai dispărţît surori di fraţ
Şî nevesti di barbaţ
î Şî copchilaşî di taţ;
ă M-ai dispărţît şî pi mini,
Di nu mai sînt om pi lumi!
ă /: Ŝini be aist pahar :/
Ştii-n lumi ŝi-i amar.
/: Stăi, tatî, sî ti sărut, :/
Cî de-amu ti faŝi pămînt!
Bunî casî ai avut,
Ma nier cum nu ţ-o plăcut,
ă Uite-amu ŝi casî ai,
Ma nier într-însa cum stai!
ă Niŝi on pretin văd cî n-ai,
Cu dînsu sî mai vorbeşti,
Ma nier cum ai sî traieşti!
ă /: Rămîi, tătucî, cu bini, :/
Dacî nu mai merzi cu mini!

72

Mg.243,I,11 Chiriţeni, Nţ., 1977
Culeg.:L.B. şi L.C. Inf.Ecaterina I.Cădere,46

/: -Scoalî-ti, tăicuţî, scoală :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Şî te uitî pi fireastă, :/
/: Cî-ţ vine carte domnească, :/
/: De la noi să te pornească. :/
/: Dar sine te-a sfătuit, :/
/: Pe-aista drum de-i pornit? :/
/: C-aista-i drum înşelător :/
/: Şi-napoi ni-ntorcător, :/
/: C-aista drum şini-l faşi, :/
/: Înapoi nu se întoarşi! :/
/: Dar cum di te-i îndurat :/
/: Şî dintri noi ăi plecat? :/
/: Şe-i şerut şî nu ţ-an dat? :/
/: Scoalî-ti şî hai în casî :/
/: Şî mai stăi cu noi la masî, :/
/: De-i mînca, de nu-i mînca, :/
/: Inima ne-i stîmpăra! :/
/: De-i videa pi măicuţa, :/
/: Spuni-i cî ni-i dor di ea! :/

73

Mg.199,I,7 Cuejdiu, Nţ., 1975
Culeg.:L.C. Inf.Elena C.Trăscăoanu, 26

/: Cobori, Doamni, pi pămînt, :/
Di vez moartea şe-o făcut,
şi /: Frumoasî floari o rupt, :/
/: Ie n-o rupt-o din fereastrî, :/
/: O rupt din inima noastrî! :/
/: -Tataie, cum te-i îndurat, :/
/: Patru copchii ţ-ai lasat, :/
/: A nimănuia în sat, :/
Tătăica neu şeal bun,
Cum sî duşi di la noi
/: Şî nu mai vini-napoi! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Tătăicî, te-aş ruga,
ăi /: Sî vii tu cînd a ploua, :/
ăi /: Sî vii pin fundu grădinii, :/
/: Sî nu ti vadî veşinii, :/
şi /: Cî sîntem iarî cu tini, :/
Tătăica neu şeal bun!
/: Şi să vii cînd a ploua, :/
Sî-ţ cunoaştem urmuţa,
/: Să bem apă dintr-însa, :/
/: Sî-ni răcoresc inima! :/
cî /: Rău îi, tatî, cu străinii, :/
/: Cî tu nu mai vii la mini. :/
îi /: Tot m-an dus şî am umblat, :/
/: De-a meu tatî n-am mai dat, :/
/: Tot m-oi duşi ş-oi vini, :/
/: Eu taţî n-oi mai găsî. :/
n Tătăicî, te-aş ruga,
ăi /: Di ţî-i neagrî cămeşa, :/
Trimeti-o sî ţ-o spăl;
ăi /: Nu ţ-o spăl cu soponeli, :/
/: Numai cu lacrimi de-a meli. :/
$ăi_1$,si_2/: Cîti lăcrimi am varsat, :/
/: Duşmanii i-aş îneca! :/
/: Uni m-oi duşi ş-oi vini, :/
/: Eu tatî n-oi mai găsî! :/

74

Anexă-chestionar Tîrpeşti,Nţ., 1972

-Dragul nostru, mila noastrî,
Cum sî duci şî ni lasî,
Dragul nostru, nilî dulci,
Cum ni lasî şî sî duci.
Cu cini, dragî, ti-ai sfătuit

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî cu cini ai vorbît,
Pe-acest drum de ai pornit
C-acest drum e-nşălător
Şî-napoi ne-ntorcător,
Acest drum e făr'di urme,
Duci-n sati făr'di numi.
Tari, dragî, te-aş ruga,
Disară, cînd o-nsara,
Sî vii, dragî, la fereastrî,
Sî vezi di viaţa noastrî,
Ci di douî sau trei zîli
Haina s-o boţît pi tini,
Cămeşa s-o înnegrit,
Păru-n cap s-o fost 'cîlcit.
Eu, puiule, te-aş ruga,
Sî te-ajungi cu cineva,
Sî-ni trimeţ cămeşa ta,
Căci aş vrea, niluţa noastrî,
Sî ţ-o spăl ca altî datî,
Dar în loc di săpuneli,
Voi vărsa lacrimi de-a meli.

75

Mg.75,II,13 Botoşana, Sv., 1972
Culeg.:I.H.C. Fira O.Buburuzan, 35

da_1,$î_2$/: -Auz, tată, fluieru, :/
în/: Cum ne rupe sufletu, :/
$în_1$,$ăi_2$/: C-aşa cîntă di cu jăle, :/
în /: Num-a scîrbî ş-a durere! :/
$ă_1$,$în_2$/: Tătuţă, di te-ai trezî(o), :/
ă /: Multă lume-ai răcori(o),:/
ă /: Tătucuţă şî pe mine, :/
ă /: Că-s străină, n-am pi nime :/
ă /: Şî nu ştiu, tată, di bine. :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

că /: Tătuţă, cît ai trăit(o), :/
ă Tari mult ai mai munsit(o),
ă Pînă gloata ţ-ai rînduit(o).
şî /: Ne-ai crescut, tătuţă, mari(o) :/
ă /: Şî ne-ai făcut gospodari(o), :/
ă Ai lucrat şî ai munsit,
ă Pînă gloata ţ-ai rînduit(o).
da /: Întinde, tată, mînuţa, :/
în /: Că şî eu te-oi ajiuta(o_2), :/
în /: Că ai feti şî fisiori :/
în /: Şî ai, tatî, ajiutori. :/
în /: Tată, fetili ti cîntă :/
în /: Şî fisiorii ti comîndă, :/
în /: Şasă feti, trii fisiori, :/
în /: Şasă ţiniri, trii nurori, :/
în /: Ca ş-o grădină cu flori! :/
ă /: Cîn ai văzut că moartea vine, :/
în /: Di şi n-ai vinit la mine? :/
în /: Cî la mine-s părăie multe :/
ă /: Şî avem uni-ne-ascunde, :/
şî$_1$,ă$_2$/: Fuzem, tată, la pădure :/
ă /: Şî n-o lăsam să ti fure! :/
în /: C-o vinit moartea pin grădină,:/
ă /: C-on pahar şî c-o lumnină, :/
ă$_1$,în$_2$/: Ş-atîta se-o mai îmblat(o), :/
ă /: Pînă suflitu ţi l-o luat(o), :/
şî /: Tătuţă, te-o înşalat(o) :/
ă /: Şî paharu ţî l-o dat(o), :/
ă$_1$,şî$_2$/: Sufleţălu l-o luat(o) ! :/
ă /: Şî s-o dus, tătuţă,-n zbor, :/
ă /: Ţ-o lasat trupuţu gol! :/
ă$_1$,n$_2$/: La se, tată, te-ai lăsat, :/
ă /: Suflitu di şi l-ai dat? :/
că Tătuţă, cît ai trăit(o),

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Pe noi nu ne-ai mai bătut(o),
ă Cîte scîrbe ţ-an făcut(o),
ă La gloată tot ai ţînut(o).
în /: Tătucuţă, scumpă floare, :/
în /: Te-ai gătit di sărbătoare; :/
ă /: Scoală, tată, scoală, tată, :/
/: Să-l prigătim pi Ion la armată, :/
Pi Ion la armatî-l prigătim,
Pi neta la groapă ti pornim!
Şî acolu cîn ti-i duşi,
Îi ave, tată, şi li spuni,
ă Şe timpuri mîndre-o vinit(o),
în Cît di mîndru-i de trăit(o)!
ă /: Şî neta, tat,-ai murit(o), :/
ă /: Cîn îi codru înverzît(o) :/
ă /: Şî lumea iesă la cîmp(o). :/
ă /: Ti duşi, tată-n şeea lume, :/
ă /: La părinţ ai şe li spune! :/
$ă_1,n_2$/: Gloata cum ai rînduit-o , :/
n /: Patru feti, trii fişiori(o) :/
în /: O ramas în sat la mine :/
ă /: Şî doauă le-am dat străine. :/
că /: De-amu, tată, cîn oi vini, :/
ă /: Eu cui m-oi mai jălui? :/
că /: Şie neamuri cît de multe, :/
în /: Ca tătuţa nu-i mai dulşe, :/
$în_1,ă_2$/: Şie neamuri cît în stele, :/
ă /: Nu-i ca a tati durere! :/
ă Tătucuţă, tătucuţă,
în Haida, tată, în căsuţă,
$în_1,ă_2$/: Că mîncarea ţî-i călduţă; :/
în /: Tătucuţă-i prînzu mare, :/
în /: Scoală, tată, la mîncare! :/
că /: Nu era, tat,-o sărbătoare, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ăi /: Să nu vie tăţ la vale :/
ă /: Cu rachiu şî cu mîncari! :/
ă /: Şî de-amu, tăţ-or veni, :/
ă /: Da neta, tată, nu-i ŝi ! :/
în /: Tătucuţă, gură dulŝe, :/
în /: Stăi cu noi şî nu te duŝe ! :/
în C-o venit moartea pin grădină
ă C-on pahar şî c-o lunină,
şî Paharelu o fost plin,
Şî era, tatî, cu verin!
în /: Cu amar l-ai mai ŝinstit(o), :/
$şî_1$,$ă_2$/: Cu gloata n-ai mai grăit(o)! :/
ă /: Că, tătuţă, n-ai putut(o), :/
/: Că gre boal-ai mai zăcut(o)! :/
ă /: Cît ai stat tătuţă,-n pat(o), :/
ă /: Tot di cap te-ai văitat(o) :/
în /: Şî grăiei, tătuţă, cu mine, :/
şî /: Nu ştiei, tată, cu ŝine! :/
cî /: Ne-o cîntat un cuc în prag, :/
$nî_1$,n_2/: Ne-o luat ŝe-o fost mai drag! :/
ă /: Spuni-i, tată, lu Vasîle, :/
ă /: S-o ţîie pi mama bine, :/
ă /: Să n-o mai băŝiucurească, :/
n /: Gloata bine s-o primească, :/
ă /: Pi mneta să ti omonească! :/
ă /: Stai, tată, cu mine-acasă, :/
ă /: Că băieţî nu mă lasă,:/
ăi /: Să mărg, tată, cu mneta, :/
ă /: Că n-am pe ŝini-i lăsa! :/
ă /: Că, tătuţă, văd şî eu, :/
ă /: Că cu gloată-i tari greu. :/
ă /: Tătucuţă, iară vin(u), :/
ă Cu amar şî cu susĉin(u),
ă Cîn ti văd, tată, pi masă,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ă Inima ni-i friptî, arsî,
ă Cîn ti văd, tat,-aîşea,
ă Ni să rupi inima !
ă Tătucuţă, scumpu nostru,
ă Tătucuţă, bun-ai fost(u),
ă Bun ai fost şî bun să fii(u),
ă Pe-acasă, tată, să vii(u),
ă Sîmbătă di cătră sară,
ă Cîn on îi, tată, pe-afară;
ă Noi în casă te-on lua,
ă Cu mneta la mas-on sta.
ă Tătucuţă, tătucuţă,
ă O bătut un vînt din Zios(u)
ă Ş-o dat stîlpu căsî Zios(u),
ă Să vie maistări din lume,
ă Stîlpu 'napoi nu-l mai pune!
ăi Să vie maistări din ţară,
ă Stîlpu nu-l mai pune iară!
ă /: Hai, tătuţă, în căsuţă, :/
ă /: Că mîncarea ţî-i călduţă, :/
ă /: Patu ţî l-an făcut moale, :/
ă /: Să stai cu gloata mnetale, :/
ă /: Să mai stai, sî povisteşti, :/
ă /: Cu noi, tată, să grăieşti. :/
ă /: La poartă la ţîntirim, :/
ă /: Acolu ni dispărţîm. :/
ă /: La portiţa raiului :/
ă /: Şădi Maica Domnului, :/
ă /: C-on condei şi c-o hîrtie, :/
ăi /: Cari meri, tot îi scrie! :/

76

Mg.215, I, 23 Budeni, Sv., 1976
Culeg.:I.H.C. Inf.Irodia P.Făgădeanu, 5o

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

-Tătăicî,
Scoalî-ti, tătăicî,
Sî vez cum ni chinuim noi, tătăicî!
Tătăicuţî-căă,
Tătăicî nu ti-ndura, tatî,
Şi ni lasa, tatî,
Cî tari ne-i lasa străini
Şî fără nilî di la nimi !
Noi, dor, orcîtî lumi am îmblat,
Tot pi mata te-am catat,
Şî cîtî lumi om îmbla,
Pi mata nu te-om mai găsî
Niôiodatî, tatî!
Tătăicî,
Eu am fost dusî de-acasî,
Pin străini,
Şî străinii m-o mîncat
Şî di străini m-am dat, tatî!
Tătăicuţ-ăă,
Tătăicî, ieş tătăicî,
Şî vezî-ni cum ni chinuim,
Tătăicuţ-ăă!
Cî tari mai sîntem străini
Şî fărî nilî di la nimi,
Tătăicî!
Tatî,
Eu cîtî lumi am îmblat, tatî,
Şî di matali n-am mai dat
Niôiodatî, tătăicuţ-ăă !
Tatî hăăi,
Scoalî-ti şî vez băieţî, tatî,
Cî mata i-ăi crescut di mititei
Ş-amu sînt mari, tatî,
Şî sînt di-nsurat, tatî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî tăţ sînt duş la şcoli,
Şî mata nu vrai sî vii
Sî ni vez, tătăicuţ-ăăăi !
Scoalî, tătăicî,
Cî tari mai sîntem zbuciumaţi,
şî Tari mai sîntem sufirenz, tatî,
Din tăti părţîli, tătăicuţ-ăăăi !
Tătăicuţî-că,
Mata eşti nila noastrî şei bunî,
Tatî hăi,
Şî te-i dus, tatî,
Şî la noi nu ti mai uiţ niŝiodatî,
Tătăicî !
Tătăicuţî-că,
Tari mult ne-am mai rugat la matali,
Tătăicî,
Sî ni iei şî pi noi cu matali,
Cî tari mult, of, am mai îmblat
Şî di matali n-am mai dat(o)!
Tătăicî, nila me,
Tătăicî, bunu neu(u),
Cî tari mult, of, am îmblat
Pintru matali, tătăicî !
Tătăic-ai îmblat dupa mini
În tătî lumea asta,
Pi undi-am fost(u),
Şî matali, tătăicî hăi,
Tari nu-ţ mai pasî di noi amu !
Tătăicî, bunu nostru,
Tătăicî, nila noastrî,
Cî eu cîtî lumi oi îmbla,
Eu di mătăluţî n-oi mai da !
Tătăicî, nila me,
Tătăicî, bunu neu,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cî matali, tătăicî hăi,
/: Tari mult ne-i învaţat, :/
/: Da amu cui sî mă mai jăluiesc,
Inima s-o potolesc ?
Tătăicî, nila me,
Tătăicî, bunu meu,
Of, tătăicî, tătăicî,
Tătăicî, tătăicî!

77

Mg.188, I, 27 Ciprian Porumbescu, Sv., 1975
Culeg.:I.H.C. Inf.Ecaterina I.Oniga, 5o

-Tătuţă, âi ce-i gînăit,
/: Ge-aşa mîndru ce-i găcit ? :/
Da cu-asta, tatuţî, ce-ai înşalat
Şî pi masî ce-i culcat.
Da ci rog,tatuţî,âeva,
Numa dacî-i asculta,
âi Scoalî, tătuţî, în pcîâioari,
ă Strînze-ţi pînza grămăzioarî
ă /: Şî ci dă la trebuşoarî, :/
C-aiasta nu-i, tătuţî, pintru mneta,
Că sînt babe şî moşnegi batrîni,
/: Cari-aşceaptî moarcea şî nu vini. :/
/: Îmblî moarcea pin grăăinî, :/
/: Ne-o scos pomi din rădăâinî, :/
Şî o rupt şî o crenguţî
Şî ne-o luat pe-a nost tatuţî!
/: Da nu ţî nilă, tatuţă, ăi copcii, :/
/: Ca sî-i leşi aşa straini ? :/
cî Intru-n casî, nu-i tatuţî,
/: Ies ş-afarî, nu-i mniluţî! :/
Cî nila di la straini
Îi ca şî gardu ăi scini,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Da nila gî la tatuţî
Îi ca floarea gîn graginuţî !
Ieşi, tatuţî, pînî-n prag
ăi S-auz zicele cum rag,
Zicile nu rag dupa fîn,
/: Că rag(u) dupa stapîn. :/
Da ie-ţi, tatuţî zîua bunî,
Gi la a noastî casî bunî,
Gi la fraţ, gi la surori,
Gi la scumpii puişori.
cî S-o pus gospodarii-n cale,
Sî ci scoatî la primblare,
da Ci scoalî, ci-mbărbăceazî,
Ieşi în prag şî le-o răceazî:
Merzeţi, gospodari, acasî,
Căsi pi mini nu mă lasî,
Nu ma lasî baieţî,
/: Sî ma duc(u) gi la ii(u) ! :/
da Plînzeţi uşi, plînzeţi fereşti,
Cî pi tatuţa nu-l mai viseţi,
Plînzi şî tu ogradî largî,
Cî tatuţa nu ci calcî,
/: Plînzeţi garduri dimprezîur, :/
/: Cî tatuţa pleacî la drum. :/
Da nu merzi, tatuţî, tari,
/: Cî ai cîn, cî-i zîua mari; :/
Bucurî-ci, manascîri,
Cî mîndru gospodari îţi vini,
Cî nu vini sî-nfloreascî,
/: Vini ca sî putrizascî! :/
Da eu, tatuţî,
Sî şiu cît gi nacajîtî,
Casa în pamînt ni-i urîtî,
Sî şiu, tatuţî, cît gi saracî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Casa-n pamînt nu ni-i dragî.
cî Doamni, mult ai mai munsît
Pi doi metri gi pamînt,
şî Doamni, mult ai mai lucrat
/: Pintru trii scînduri gi brad(u)! :/
Da lasî, tatuţî(u), lasî,
Ca sî-ţi sie dor gi casî
/: Şî ge-acolo nu ci lasî,:/
Cî ci-ncuie cu lacată
Şî nu mai ieşi nisiodată,
Şî ci-ncuie în pamînt,
Uni-i traiu mai urît(u)!

78

Anexă-chestionar — Lămăşeni, Sv., 1972
Culeg. : I.H.C. — Inf.Profira C.Ilie, 67

-O bătut un vînt din zios
Ş-o dat stîlpu căsii zios,
Ş-o bătut de sus un vînt
Ş-o dat stîlpu la pămînt,
Ş-o bătut un vînt din sus,
Se-am avut drag ni s-o dus!
Tătucuţî, văd eu ghini,
Cî di az nu vii la mini.
Spuni-mi, tat,-adivarat,
Cînd ai sî-mi mai calsi în prag?
Plînzeţi uşi, plînzeţi fereşti,
Pi tatuca nu-l videţi,
Plînzi tu casî şî tu masî,
Tatuca pleacî de-acasî,
În fundu pămîntului,
Uni ninicuţa nu-i :
Nu-i laiţî di hodinit,
Nisi fereastî di privit,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Nîşi uşîţî di işît,
Numa loc di putrizît!
Batî-te-ar pustia moarti,
Cî tari nu faşi dreptati,
Cî di undi ti alungî,
Acolo ti duşi la fugî,
Ş-acolo undi ti cheamî,
Acolo nu vii digrabî!

79

Mg.137, II, 38 Liteni-Moara, Sv., 1973
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Ileana I.Croitoru, 4o

/: -Tătuţî, tătuţî dragî, :/
Tari ti mai treşi digrabî,
/: Di îşi n-ai mai zăbăzit, :/
Sî ti saturi di trait ?
şî Vai, tatuţî, îşi gîndeşti,
Di casa ţ-o părăsăşti
Şî di noi ti dispărţăşti ?
/: Cî sîntem mari şî cuminţi, :/
Da tot ni trebui parinţi.
şî /: Scump îi numili di tatî, :/
Cînd nu-l mai aud niîodatî!
/: Nu ştiu, moartea o vinit, :/
Ori mama cî te-o dorit ?
Eu ti rog pi dumneata,
Di-i mergi pi ceea lumi,
Şî ti-i întîlni cu mamuţa,
Sî-i spui şî di mini şeava,
Sî-i spui cî ni-i binişor,
Da di dînsa tari ni-i dor,
/: Sî-i spui cî nie ni-i bini, :/
Da sî mai viniţ pi la mini;
şî /: Sî viniţ sara pi lunî, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sî-ni mai fac inimî bunî,
/: Sî viniţ sara, pi-nsarat, :/
Sî staţi cu mini la sfat.
/: Orişicînd, tat,-îi vini, :/
Tari frumos te-oi primi,
/: Şî-nainti ţ-oi işî :/
Şî în casî te-oi pofti.
/: Sî vii, tatî, pin grădinî, :/
Amîndoi cu mama,di mînî,
/: Cî eu, dimineaţa,cînd m-oi scula, :/
Pi fereastî m-oi uita
/: Şî cu drag te-oi aştepta, :/
Ca sî vii di univa.
şî /: M-oi uita în deal şî-n vali, :/
Sî ti văd vinind pi carari.
şî /: Cararuşa a-nverzî, :/
Da mata nu-i mai vini,
şî /: Casuţa s-a pustii :/
Şî neata îi putrizî,
/: Şî pi uşî a âi lacatî, :/
Cum n-o mai fost niâiodatî !
şî /: Plînţeţ uşi, plînţeţi fereşti, :/
Cî di tata ramîneţi,
da /: Plînţi şî tu ogradî largî, :/
Cî tata nu ti mai calcî !
da /: Ieşi, tatuţî, pînî-n prag, :/
S-auzi ţitili cum rag,
/: Da eli nu rag dupa fîn, :/
Rag cî nu mai au stapîn !

8o

Mg.58, I, 2 Rotopăneşti, Sv., 1971
Culeg.:L.B. şi C.B. Inf.Maria D.Gavril, 59

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: -Dragu nostru ŝe-ai făcut, :/
De-aşa-ndatî te-ai trecut ?
/: Zîlili ţî le-ai sfîrşît, :/
Intri tînîr în mormînt.
/: Pi mini cui m-ai lasat, :/
Ca sî-mi mai aduc-un sfat ?
/: Şî băieţî tăi ŝei buni, :/
De-amu-s ca a nimănui.
/: Mama, cît de bun-ar fi, :/
Ca tata nu i-a păzi,
/: Că băieţî fărî tatî, :/
N-au crediri niŝiodatî!
/: C-o vinit moartea din hotar :/
Ş-o luat un gospodar,
/: Gospodaru neu ŝel scump, :/
Da eu undi sî ma duc ?
/: Gospodaru neu ŝel drag, :/
Da eu ŝi sî mă mai fac ?
/: La tini am o rugare, :/
Ca sî ti scoli pi piŝioare,
/: Sî ti roŝi la sfîntu soari, :/
Sî ţîie zîua mai mari,
/: C-asta-i zî di disparţani :/
Di la feti şî fiŝiori,
Di la soţîie şî nurori !
/: Dragu nostru, scumpu nostru, :/
/: Cînd aŝiunŝi la ŝimitir, :/
Ti roagî băieţî tăi,
Sî li mai povisteşti ŝeava,
cî /: Niŝiodatî n-or uita :/
/: Pe-a lor tatî scump şî drag, :/
Cari-i aştepta în prag.
/: Dacî sîngur-am ramas, :/
Dragî, nu mai am coraj,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

da /: Şie Paşti, şie Crăşiun, :/
La mini nimic nu-i bun.
Dragu nostru, scumpu nostru
da Ieş afarî, pînî-n prag,
Ş-auz clopitili cum trag ;
/: Şî sunî aşă di tari, :/
Sî vie neamurili tali,
Că de-amu nu te-or mai vide,
Niŝi la sfat cu ii nu te-oi vide,
Ăi sta-n veŝi(u) sub pămînt,
/: Tare-a sî-ţi şie urît, :/
Dragu nostru, scumpu nostru !
da /: Lasă, scumpule, lasă, :/
C-a sî-ţi şie dor de-acasă,
/: Di feti şî di băieţ :/
Şî di mini sî mă vez.
/: Da eu, dragî, te-aş ruga, :/
Di s-a înnegri cămeşa,
/: Să trimeţ s-o spăl tot eu, :/
Eu îndată oi spăla-o,
/: Niŝi cu apî, niŝi cu lapti, :/
Numai cu lacrămi curati,
Sî ti văd, dar nu sî poati,
Dragu nostru, scumpu nostru !
/: Căŝi pămîntu-i duşmănos, :/
Închide omu frumos,
Dragu neu şî scumpu neu,
Lîngă tine-aş sta şî eu !

81

Mg.426,I,3o Sadova, Sv., 198o
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Aglaia Gh.Cotruţ, 54

/: -Dragu mneu tatuţî drag, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Scoalî-ti şî hai în prag,
da /: Scoalî-ti şî uitî-ti , :/
da Cum ti mai plîng copchiii,
/: C-ai crescut o casă plină :/
Şî niş di unu nu ţî-i mnilă !
da /: Scoalî-ti şî ti-i uita, :/
da Cum ti plînzi mamuţa ;
/: Cî fetili s-or marita, :/
şî Fişiorii s-or însura,
$şî_1$,da_2/: Di dînsa şini-a cata, :/
Dacî n-a mai puté lucra ?
$că_-$,da_2/: Tătă viaţa ai munşit :/
Pentru un metru di pamînt !
da /: Pentru-o groapî-ntunicoasî, :/
da Tu lăş lumea ast'frumoasî,
da /: Pentru patru scînduri lati, :/
Ti duşi şî li lăş pi toati!

82

Mg.278, I, 41 Straja, Sv., 1977
Culeg.: I.H.C. Inf.Ileana N.Hasna, 43

/: O batut on vînt din ţios(u) :/
/: Ş-o dat stîlpu casî ţios(u)! :/
/: În loc sî ti pui pi pat, :/
/: Pi masî te-i aşazat; :/
/: Plînzi uşî şî tu masî, :/
/: Cî sî duşi stîlpu casî, :/
/: Plînzeţ uş, plînzeţ fereşti(u), :/
/: Cî de-amu voi ramîneţ(u); :/
/: Vai, saraşîli mînuţ(u), :/
/: De-amu n-or mulzi vacuţ(u), :/
/: Saraşîli mînuţ moi(u), :/
/: De-amu n-or mai mulzi oi(u), :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Niŝi n-a mai 'pleaca mnealuţ(u), :/
/: Niŝi n-a mai strînzi caşuţ(u)! :/
cî /: Din ziţăi ţ-ai creascut boi(u), :/
/: Din mnealuţ ţ-ai creascut oi(u). :/
/: Haida, tatî, pîn-afarî :/
/: Şî ni-i da livada-n samî, :/
/: Mni-i da casa cu pomătu, :/
/: Di la noi, tatî, merzi cu tătu! :/
/: Haida, tatî, pînî-n prag(u) :/
/: Şî-i vide vaŝili cum rag (u), :/
/: Da nu rag(u) di pi fîn, :/
/: Da rag di pe-a lor stapîn! :/
/: C-ai fost tari şî-n puteri, :/
/: Ai lucrat ş-ai strîns averi,:/
/: Noauî nu ni trebu-averi, :/
/: Noauî ni trebui mîngîieri. :/
/: Ş-ai fost floari di pi munti :/
/: Ş-ai fost gospodari di frunti, :/
/: Ş-ai fost floari di pi şăs(u) :/
/: Ş-ai fost gospodari ales(u)! :/
/: Pin tăti gruieţîli :/
/: Ţ-o ramas averili. :/
/: Douî căs tu ai avut, :/
/: Niŝi una nu ţ-o placut, :/
/: Alta noauî ţ-ai facut, :/
/: Fără uşi, fără fereşti, :/
/: Aiŝi, tatî, sî putradeşti ! :/
/: Tatî, pentru ŝe-i lucrat? :/
/: Pentru patru scînduri di brad! :/

83

Mg.8, I, 11 Şaru Bucovinei, Sv., 1968
Culeg.:I.H.C. Inf.Maria P.Prelucă, 41

-Dragu nostru, tatucuţî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ăi Doamni, mîndru te-ai gatit
în Şî eşti gata(n) di pornit.
da Acum, az o saptamînî,
da Îmbla moartea pin gradinî
n_1,da_2 /: Zmulgîn pomi din radaşinî,
$şî_1$,n_2 Pi mneata di la inimî ! :/
ăi Ş-o batut on vînt din sus
da_1,n_2 /: Şe-am avut drag ni s-o dus, :/
Ş-o batut on vînt din Zios
/: Ş-o dat stîlpu căsî Zios! :/
şî Dragu nostru tatucuţî,
nda Scoalî-ti cî popa vini,
în Scoalî şî-i grai cu mini.
şî Macar doauî-trii cuvinti,
da_1 /: Sî ti ţînem, tatî, minti, :/
cî Drumu cari l-ai plecat,
da_1 /: Nu-i nidejdi di-nturnat, :/
şî Drumu cari l-ai pornit, --
da_1 /: Nu-i nidejdi di vinit ! :/
ăi De-i mai pleaca calareşti,
da_1,n_2 /: Tot am mai tragi nidejdi, :/
Da aşa, pleşi cu car cu boi,
da_1,$în_2$ /: Şî nu mai vii înapoi ! :/
da_1 /: Ş-aculu, undi ti duşi, :/
da_1 /: N-ai pernuţî sî ti culşi, :/
da Nişi pat sî ti hodineşti,
da Cu mini sî mai graieşti
Şî mîndru sî sfatuieşti !

84

Mg.181,I,35 Ţoleşti, Sv., 1974
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Anica I.Tanasă, 4o

-Dumnezău sî ni ôi ierči,tătăică,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Dupa cum îi iertăm noi. :/
/: Batî-îi pusîia moarîe(o), :/
Cî nu faşi nişi o dreaptaîe(o),
/: C-ai vinit(o) pîn'la poartî :/
Şî ne-i luat nila toatî,
ăi /: C-ai vinit(u) pîn'la prag :/
Ş-ai luat niluţa toatî.
Eu, tătăicî, tari ti rog,
Di îşi, tătăicî, ai grişît
Şî pe-aista drum ăi pornit(o) ?
oî /: Eu, tătăică, tar'ti rog, :/
Di te-i întîlni cu Valerica me(o),
/: Sî-i spui, tătăic,-aşa :/
Cî tari ne-o rupt inima(o)!
oî /: Eu, tătăicî, ti rog pi mata, :/
Di i-a îşi cămeşa neagr(o),
/: Sî trimatî sî i-o spăl, :/
Niîi cu apî, niîi cu lemne(o),
/: Numai cu lăcrămi de-a meli(o)! :/
/: Cî eu, tătăicî, tar'ti rog, :/
şî Nu ti duîi, tătăicî,
Pi cararea îei cu schini(o),
/: C-a sî dai numai di straini. :/
Tătăic-a neu îeal bun(u),
/: Sî ti duîi, tătăicî, pe-aîei cu flori(o),:/
Sî dai numa di surori(o).
/: Cî eu, tătăicî, tari ti rog, :/
Nu cumva, tătăicî, sî greşăşti(o)
Şî pi altu drum sî porneşti,
Tătăic-a nostru îeal bun(u);
Cî eu, tătăicî, oridiundi vineam,
Totdeauna ma-ntrebai(o),
Tătăicî, cum am mai pitrecut,
Tătăicî, uni merîem(o),

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Da de-amu, tătăicî, n-ari ŝini,
Cî sînt străinî pi lumi(o).
/: Scoalî, tătăicî, scoalî, :/
şî /: Mai vorbeşti, tătăicî, şî cu noi(o), :/
Cî tari ne-i lasat străini,
Străinei şî fărî nilă(o).
cî Oridiuni m-oi înturna,
Eu di tătăicî n-oi măi da(o).
/: Scoalî, tătăic,-a nostru, :/
Cî n-ai ştiut, tătăicî, bini,
Cî eu nu mai am pi nimi(o).
Ieşi, Valericî, la portiţ(o)
Şî ie-l pi bumicuţu ĝi mînuţî
Şî-l du, Valericî, la a lui căsuţ(o).
/: Hai, tătăicî, sî vorbim(o),
ăi C-aźiunźem la ŝimitiri
ăi Şî di az ni dispărţîm(o)! :/
ŝi Roagî-ci la clopotari,
Sî-ţi tragî cloap'tili tari,
ăi Să s-audă-n ĝipartari(o),
ăi /: S-audă tăt neamu matali(o), :/
Să vie la-nmormîntari,
/: Să ieie cîce-o iertari(o), :/
ăi /: C-asta-i zî di disparţani(o)! :/

Pentru fiică

85

Mg.133, I, 14 Pîrjol, Bc., 1973
Culeg.:L.B. Inf.Elena I.Lupaşcu, 62

-Draga mami, draga mami,
Draga mami, Tiodora mami,
Draga mami, fata mami!
Cum te-ai gîndit, draga mami,
Sî ma laş, puiu mami ?

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Draga mami, draga mami,
Draga mami, Tiodora mami,
Draga mami, puica mami,
Tăti fimeili, draga mami,
Ar sî ŝii, mamî, cu băieţî,
În braţî, dragu mami,
Da eu, mamî, cum sî mă fudulesc,
Draga mami,
C-an scaldat ş-an leaganat
On an di zîli, dragu mami,
Şî tari-am mai aleargat,
Draga mami,
Ca sî ti facî mama fatî mari,
Ca sî scăp şî eu, mamî,
Cîn n-oi puté, draga mami,
Draga mami!
Draga mami, fata mami,
Draga mami, mititica mami,
Draga mami, usturata mami,
Puica mami!
Tari, mamî, cu greu
Te-am mai crescut,
Cî tari-o mai fost, maamî,
Timpu greu, draga mami;
Cî tat-tu iara, mamî, coŝintrat,
Şî eu, mamî, ti duŝem pin sat,
Ca sî-ni pot, mamî, faŝi
Şî eu treburili,
Şî sî ti pot creşti, dragu mami!
Draga mami, puiu mami,
C-o crezut mama, draga mami,
Da acuma, draga mami,
Nu mai am pi niminea !
N-am, mamî, cu ŝini sfătui,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

N-am, mamî, cu Sîni mai vorghi,
Draga mami,
Cî străinu, mamî,-i tot străin,
Şî Şe-i spuni, tot ti spuni,
Draga mami!

86

Mg.43, I, 2 Ibăneşti, Bt., 1971
Culeg.:I.H.C. şi L.B. Inf.Adela Ilaş, 51

-Spuni, dragî, Şe-i făcut,
De-aşa frumos te-i împodobit,
Şî încotro, spuni-ni noauî,
Te-i pornit ?
Ia ti scoalî pi pîşioari
Şî-ni mai fă,oleacî, urmuşoari;
Şî ti uitî la sfîntu soari
Şî dischidi guriţa
Şî ni mai spuni Şeava,
Cî di trii zîli,
Di cîn ti strig,
Şî nu mai vrai noauî
Sî-ni răspunzi,
Şî pi noi te-ai suparat,
Altî casî ţ-ai catat,
Fărî uşi, fărî fereşti,
Într-însa sî vieţuieşti!
Fraţi şî surori ţ-ai lasat
Şî altî casî ţ-ai căutat.
Feţişoara ta Şei albî
Ţî s-a faşi-n ţărnî neagrî,
Oi, saraşii ochişori,
Or să creascî viermişori,
Oi, saraşile sprînşene,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

O să crească buruiene.
Bucurî-ti mănăstiri,
Cî frumoasî floari-ţi vini,
Nu vini ca sî-nfloreascî,
Şi vini sî putrizascî!

87

Mg.22, I, 4 — Criveşti, Iş., 1969
Culeg.:S.C. şi I.H.C. — Inf.Trandafira Gh.I. Tarcan, 62

/: -Draga mami, fata mami, :/
/: Nu ştiu, soarili-o apus :/
/: Ori su'glie te-ai ascuns ? :/
/: Ori su'glie ori su'pînză ? :/
Draga mami, fata mami!
Dragă mami, floarea mami,
Draga mami, fatî mari,
/: Ieri iarai cu fetili, :/
/: Astîz eşti pi laiţî, :/
Draga mami, fata mami !
/: Ieri iarai ca florili, :/
/: Astîz ţ-ai pus mînili ! :/
Te-ai lasat, maicî, pi spati,
Ţ-ai pus mînili-ncleştati,
Draga mami, fata mami,
Draga mami, floarea mami !
/: Plînzeţ voi patru păreţ(o), :/
Cî di fatî rămîneţ(o),
Plînzeţ fraţ, plînzeţ surori,
/: Plînzi grădina cu flori ! :/
/: Draga mami, fata mami, :/
/: Draga mami, scoalî :/
/: Şî ti razîmî-ntr-on cot, :/
/: Mulţumeşti la norod, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

cî /: N-o venit sî sfătuiascî, :/
/: C-o venit sî ti jăleascî !:/
Draga mami, fata mami,
Draga mami, floarea mami,
Draga mami tinericî!
Draga mami, fata mami,
Sî s-audi-n dipartari?
/: Glas di clopot huind tari, :/
C-o murit o fatî mari !
îi /: Ş-o murit nilogoditî, :/
Cu zăstrea nipregătitî,
şî /: Cu trii flori acupiritî ! :/
/: Draga mami, fata mami, :/
şî /: Sî plăteşti la lucrători, :/
î /: Sî-ţ facî drumu cu flori :/
Ş-o carari cu matasî,
în /: Sî vii înapoi acasî ! :/
/: Udî-mă, maicî, cu nieri, :/
Cî di az nu-ţ ŝer averi,
/: Udî-mă, maicî, cu apî, :/
Cî di az mă duŝi la groapî,
şî /: Udî-mă, maicî, cu vin, :/
n /: Cî di az nu mai vorbim. :/
I-auz cloputu răsunî,
Draga mami, fata mami,
I-auz cloputu răsunî,
n_2/: Dă di vesti-n ŝeea lumi! :/
/: Bucurî-ti mînăstiri, :/
/: Cî frumoasî floari-ţ vini !:/
/: Nu vini sî-mboboŝeascî, :/
n Cî vini sî putrizascî!
/: Draga mami, floari albî, :/
Cum s-a faŝi ţărnî neagrî,
Draŝii mami ochişori,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cum or creşti pomişori!
/: Drăzîlii maişii sprînşeni, :/
n /: Cum or creşti buruieni ! :/
n /: Drăguţa mami guriţî, :/
ăi /: Cum a creşti tămîiţî! :/
/: Ş-a sî creascî busuioc
Pentru flăcăii din ţioc! :/
Draga mami, fata mami,
Draga mami, floarea mami!

88

Mg.73,II,33 Botoşana, Sv., 1972
Culeg.:I.H.C. Inf.Veronica D.Gheaţă, 55

ăi /: -Paraşchiţă, puiu mami(u), :/
ă /: Da eu iar an măi vinit(u), :/
a /: Pe tine, pui, ca să te cînt(u); :/
ăi /: Cîn te văd stînd aişea(u), :/
ai /: Ni să rumpe inima(u)! :/
da_1,a_2 /: Mai deşchide guriţa(u) :/
a /: Şî graié, puiuţ, şeava(u), :/
ai /: Cum grăiei totdeauna(u). :/
ăi /: Ţeamă pe Ţeorge la tine :/
ai /: Şî mai roagă-l înc-o dată, :/
ai /: Să şie mamă şî tată, :/
/: Copţilele să nu le bată, :/
ăi /: Pe uşă să nu le scoată; :/
că /: Vai, săraşile mîţîţăli, :/
ăi /: Eli cresc(u) cu dureri ! :/
da_1,$ă_2$ /: Paraşchiţă, te-aş ruga(u), :/
ă /: Haida cu mine-n căsuţă, :/
/: Cu copchilele de mînuţă, :/
ă /: Cî ele de-amu n-au mămuţă, :/
ă /: Nişi on şiruţ de mniluţă ! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ă /: Că âie mama cît de ră(u), :/
ă /: Tăţ băieţî îs cu ie(u), :/
$ă_1$,da_2 /: Âie tata cît de bun(u), :/
ă /: Băieţî tăţ îmblă pe drum(u). :/
ă /: Scoboi, Doamne, pe pămînt(u) :/
ăi /: Să vezi moartea âe-o făcut(u), :/
/: Âe gospodari o despărţît(u)! :/
ăi /: Gospodină de barbat(u), :/
ăi Moarte ţ-a âi păcat(u),
/: Că prea tineri i-ai săâerat(u)! :/
ai /: Puiu mami, Parascuţă, :/
da_1,a_2 /: Mai graié âeava cu mine, :/
ai /: Poati-amu âios ţî mai bini; :/
$şî_1$,ai_2 /: Haida, puişor, la mine, :/
ă Că eu te-oi ţîne mai bine,
$ă_2$ /: Că eu am, puiuţ, căs' multe :/
ăi /: Şî am uni te ascunde, :/
ăi /: Ca popa, cîn a vini(u_2), :/
ăi /: Pe tine nu te-a găsî(u), :/
ă /: Mamă la copchii le-i âi(u)! :/
ăi /: Cîn aud(u) muzuca(u), :/
ai /: Ni sa rumpi inima(u), :/
ăi /: Cîn te văd tînăr-aşa(u)! :/
ăi /: Parascuţă, dragu mneu(u) :/
ă /: Scoalî-te, să mă pun eu(u), :/
/: Că mnie bine ni s-ar sta(u), :/
/: Că ne-am crescut, puiuţ gloata(u)!:/
a /: Puiu mami, străinuţă, :/
ă /: Cum te cîntăm cu mniluţă, :/
/: Că az te duâi de acăsuţă! :/
ai /: Plînâe casă, plînâe masă, :/
ă /: Să duâe stăpîna voastră, :/
ăi /: Plînâeţ uş, plînâeţ fereşti(u), :/
ai /: Că de-amu n-o mai videţ(u)! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ă /: Hai Ĝeorgicî şî-i cînta(u), :/
/: Amu să duşi nevasta(u), :/
ă /: Haida şî voi pui, copîle, :/
ăi /: Că tăţe rămîneţ cu mine ! :/
/: Hai, Paraşcîţă, pîn-afară :/
ăi /: Şî te uită-ncolo-ncoa, :/
/: Ie-ţ, Paraşcîţă, zîua bună, :/
/: Că asta-i zîua di pe urmă, :/
$ă_2$ /: Di la tăţ(u) dimpreună ! :/
$ă_2$ /: Şî dacă nu-i puté grăi(u), :/
/: Ie o crangă de pom în mînă,:/
$ăi_2$ /: Le fă sămn de zîua bună !:/
ăi /: Puiu mami, scumpa mami !:/

89

Mg.262,II,39 Doroteia, Sv., 1977
Culeg.:I.H.C. Inf.Paraschiva G.Lehaci,36

-Scoalî, puiu mami, scoalî
Şî mai ieş, puiuţ, pîn-afarî
da Şî mai las-o urmuşoarî,
Cî tu, cîti le-i lasat,
da /: O nins şî s-o astupat(u_2). :/
şî Puiu mami, nu ti duşi,
/: Cî-napoi nu te-a aduşi, :/
şî Dac-aş şti c-ai mai vini,
$şî_1$,da_2 /: Cărăruşa ţ-aş plivi, :/
şî /: Dac-aş şti c-ai înturna, :/
da Drumu ţî l-aş mătura,
da Cu măturî di matasî,
da /: Sî mai vii, puiuţ, acasî! :/
da /: Lasî, puiuţulea, lasî, :/
da /: C-ar sî-ţ şie dor di casî :/
da /: Şî de-acolo nu ti lasî :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

da /: Şî ar sî-ţ îie dor di noi :/
da Şî nu mai vii înapoi.
da /: Şî aşa floari cum eşti, :/
da Nu-i pacat sî putrizăşti ?
da Cristinicî, nu ti duşi,
Cî-napoi nu ti aduşi,
/: C-aista drum şini-l faşi, :/
Înapoi nu sî întoarşi,
cî /: Şî Vasîlicî l-o făcut :/
da Şî nu o vinit mai mult.
şî Batî-o-ar pustia moarti,
/: Cî nu ştie-a faşi dreptati, :/
da Da şi n-o mărs pin alti sati,
da Cî sînt distuli suparati,
Cî-ş roagî sînguri moarti!
Da aişi la şe-i vinit?
u /: Cî nimi nu te-o poftit!
şî /: Da aişi la şe-i întrat? :/
da Cî nimi nu te-o chemat! :/
da /: Cî te-i pus în colţu mesî :/
da Şî ne-i luat floarea căsî!
da Întindi mînuţa dreaptî
da Şî fă bini şî mă iartî,
cî Poati ţ-an greşît vodatî.
cî Omu-n lumi cît trăieşti,
şî Doamni, multi mai greşăşti,
La moarti nu sî gîndeşti!

9o

Mg.374, I, 32 Grăniceşti, Sv., 1979
Culeg.:V.B.şi Fl.B. Inf.Domnica Gherasim, 59

îi /: -Draga mami, scoalî-ti :/
îi /: Şî dischidi-ţ ochişorii :/
Sî praveşti-ţ baiţăii,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Că di cîn ţî i-ăi lasat, :/
Nimi-n cas'nu i-o cheamat,
/: Niŝi la masî nu i-o aşazat, :/
Scumpa mami, draga mami!
da_1,$îi_2$ /: Batî-te-ar pustia moarti, :/
Ŝe-i catat la casa noastrî?
îi /: Şî te-i tras pi lîngî prag :/
Şî ne-i luat ŝi ni-o fost drag,
da_1,$îi_2$ /: Şî te-i tras pi lîngî masî :/
/: Şî ne-i luat nila din casî ! :/
/: Eu, draga mami, te-aş ruga,:/
Tu pi min'di m-ai asculta,
da /: Sî-ţi întinz mînuţîli, :/
Sî-ţi cuprinz copchilili,
îi /: Şî dischidi-ţ ochişorii :/
Şî prăveşti-ţ baiţăii!
$şî_1$,$îi_2$ /: Scoalî-ti pi chiŝioruţî, :/
Hai cu mama pin casuţî,
/: Hai cu mama pin gradinî, :/
Sî vez pomnii cum suschinî!
şî /: Hai cu mama pînă-n prag, :/
Ti uit-afarî cu drag;
îi /: Şî ti uit-o datî roatî, :/
Sî vez ŝi ai în ogradî,
Numa lume aşazatî,
Aşazată cu durere,
Cu durere, cu suschin,
C-o ramas patru copchii!

91

Anexă-chestionar Putna, Sv., 1972

-Măriuţă, puiu meu,
Scoală tu, să m-aşez eu,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Că pe mini mă laşi la greu ;
Că tu unu l-ai luat,
Şi cu patru m-ai lăsat,
Cu patru băieţ de mînă,
M-ai lăsat fără hodină.
Că-s şi slabă şi bătrînă,
Să ţi-i schimb şi să ţi-i lau
Şi mîncare să le dau!
Da eu,pe cît oi trăi,
Pe dînşii cu drag i-oi griji,
I-oi şi la, i-oi şi schimba
Şi cu lacrimi i-oi spăla,
Cu lacrimi din ochii mei,
Că-i laşi tari mititei,
Mititei, fără mamuţă,
De unde-or avea miluţă?
Că mila de la străini
Îi ca zama de pelin,
Da mila de la mama
Îi mai dulci ca mierea!
Marie, floare domnească,
Fă-ţi o fire de nevastă
Şi te scoală de pe masă;
Fă-ţi o fire de bărbat
Şi te scoală din iest pat,
Fă-ţi o fire şi-o pomană,
Că laşi copiii fără mamă !
Băietu-i mai mărişor
Şi l-oi creşte mai uşor,
Copilili-s mititele,
Le-oi creşti tari cu jele,
Unu-l laşi mic în covată
Şi cu guriţa uscată,
Nici lampa nu i-ai aprins,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ca să-l mai mîngîi din plîns,
Să-l legini măcar o dată,
Să ştie c-a avut mamă!
Scoală, Măriuţă, scoală
Şi nu-ţi lăsa casa goală!
Nu ştiu cin' te-o sfătuit,
Doar Dumitru din mormînt,
Pe dînsu l-ai bucurat,
Băieţî ţ-ai supărat,
Amîndoi îţi putrezî
Băieţî or năcăjî!
Ilenuţa dumitale
Te strîgă în gura mare :
Unde mergi mămica mea(re)?

92

Mg.198,I,14 Rusca,Sv., 1975
Culeg.:I.H.C. Inf.Sofia I.Drobotă, 71

/: -Draga mami florîşicî, :/
/: Cum te-i dus în şei' lumuţî !:/
ăi /: Ti-i-ntîlni cu-a tău tatuţî, :/
Doamni, mîndru-ţ sfatui,
ăi /: Şî-napoi nu-i mai vini ! :/
şî /: Doamne, mîndru te-a-ntreaba, :/
/: Di şi ţî-i veştidî faţa? :/
cî /: Nu ştiu, moartea te-o şiunzit, :/
Ori soţu te-o otrăzit!
şî /: Draga mami, scumpa mami, :/
cî /: Da eu mult te-aş mai strîga, :/
/: Da ma doari inima, :/
/: Cî m-o dovidit scîrba. :/
cî /: De-i ave o copchiluţî, :/
Cum te-ar strîga mamucuţî!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

şî /: Da aşa ai un fiŝioraş, :/
/: Uiţi, stă lîngî salaş :/
ăi /: Şî ţi-ntreabî cui îl laş? :/
şî /: Gardur'lor şî pchetrilor :/
Şî negri străinilor!
şî /: Dac-ai faŝi-aşa on bini, :/
/: Ca sî-l iei macar cu tini, :/
/: Nu-l lasa-n mînuri straini; :/
Cîn îmbuc-o-mbucaturî,
/: Lacrîmili-i curg în gurî, :/
şî /: Cîn îmbuc-a doua oarî, :/
Lacrimili-i curg pîrauî,
/: Cî tatu-su s-a-nsura, :/
Ră măicuţî ş-a lua.
/: Draga mami florîŝicî, :/
/: Doamni, mult ai mai munŝit, :/
Cameşa ţ-ai tavalit,
/: Ş-acolo ai să munŝeşti, :/
Cameşa ai s-o tavaleşti;
/: Şî-napoi sî ni-o trimeţ :/
/: Şî pi lunî şî pi steli,:/
Oi spala-o-n lacrimili meli,
/: Şî eu cî ţ-oi trimete-o, :/
Da pi vîntu fluierînd,
Pînî la tini-n pamînt.
Hai cu mini pe-afăruţî
/: Şî ti uitî pi lumuţî, :/
şî /: Roagî-ti la sfîntu soari :/
/: Sî ţîi zîua mai mari, :/
/: Asta-i zî di disparţani, :/
/: Di la fraţ, di la surori,:/
Di la gradina cu flori.
cî Doamni, mult te-aş mai strîga,
Da ma doari inima,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cî m-o dovidit scîrba!
/: Roagî-ti la sirafimi, :/
Sî ni ti ducî la bini,
/: Roagî-ti la înżerii, :/
Ca mîni şî eu oi vini
Şî iarî ne-om întîlni.
Ţ-o stropchit trupu cu beri,
/: Cî de-amu nu-ţ trebu-averi, :/
Ţ-o stropchit trupu cu vin,
/: Ni ti dușî la ţîntirim, :/
Ţ-o stropchit trupu cu apî,
Şî de-amu ti bagî-n groapî!

93

Mg.552,I,2o — Udeşti, Sv., 1984
Culeg.:L.C. — Inf.Emilia M.Julinschi,58

-Scoalî, Marianî, di pi masî
/: Şî ti mai primblî pin casî, :/
Ieş, Marianî, pînî-n tindî
/: Ş-auz muzîca cum cîntî, :/
/: Da nu cînt-a bucurie, :/
Îţi cîntî pi năsălie.
Şî, Marianî, ai fost
O floari di-nflorit,
/: N-ai fost, dragî, di putrizît, :/
/: Ai fost o floari sî-nfloreşti, :/
N-ai fost,dragî, sî putrizăşti.
/: Batî-te-ar pustia moarti, :/
Cum n-ai mai facut dreaptati,
Uni vez doi tinirei,
/: Tu de-acolu unu iei! :/
/: Bucurî-ti şimiţiri, :/
Cî frumoasî floari-ţ vini,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: De nu vini sî-nfloreascî, :/
Ie vini sî putrizascî !
Lasî, Marianî, lasî,
/: C-ar sî te-aŭiung-on dor de-acasî, :/
Şî pamîntu nu ti lasî,
Sî vii, Marian,-acasî. :/
/: Marianî, floari albî, :/
Ti prifaŭi în ţărnî neagrî,
/: Ţărnî neagrî, mohorîtî, :/
Cari la lumi-i urîtî!
Marianî, ŭe-i facut,
/: Pe-aista drum di te-i pornit? :/
/: C-aista drum ŭini-l faŭi, :/
Înapoi nu sî întoarŭi.
Marianî, vini primavera,
Tăti florili-nfloreso(o),
Numa tu(u) putrizăşti(o),
Tăti florili or înflowi,
/: Numa tu îi putrizî.:/
Scoalî, Marianî, în chiŭioari
/: Şî ni spuni ŭi ti doari? :/
Marianî, cîn ti dure,
/: Tăti ŭelea îni spunei, :/
Dar amu, nu ştiu,
Boala ţ-o trecut,
/: Ori di noi te-ai fudulit? :/

Pentru fiu

94

Mg.234,I,1 Roşioara, Vr., 1976
Culeg.:L.B. şi L.C. Inf.Catrina S.Dochioiu, 56

-Draga mami, dragî,
Floarea mami, floarî,
Uni te-i gătit,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Un' te-i pregătit?
Uni ţî', mamî, nunta,
Uni ţî' nireasa ta,
Uni-i, mamî, bradu-n poartî,
De-o laş pi mama-ntristatî?
în Floarea mami, floari,
în Puiu mami, pui,
Hai, mamî, sî ni rugăm,
Cu toţî sî ni-nchinăm,
Mamî, tot la sfîntu soari,
Sî nu meargî, mamî, tari,
în Sî mai zăbogeascî,
Sî nu ti porneascî!
Undi, mamî, ne-i plecat,
n Tu di fraţ te-i dipărtat,
Şî di mamî ne-i uitat,
Draga mami, drag!
Puiu mami, pui!
Mama te-a crescut,
Mama te-a-ngrijît,
Sî mă vesăleşti,
Nu sî putrezăşti!
Undi, mamî, sî ti găsăsc,
Uni ni ti întîlnesc,
Pi uni ai mai pleacat,
în Şî pi uni-ai apucat?
Scoalî-ti, măicuţî
în Şî-ţ ie zîua bunî,
Şî-ţ ie, draga mami,
Ramas bun di la toţ vecinii.
Puiu mami, pui,
Floarea mami, floari,
Îndureratu mami,
Înlăcrămatu mami!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cît pi lumi ni-oi trăi,
Draga mami, te-oi jăli,
Şî-ncotro oi apuca,
Ochii nu i-oi mai videa.
Cîn mama a auzî
Numili tău, mamî,
Mama tot ne-a ofta, dragî,
Şî tot ş-a aminti, mami.
n Scoalî-ti, măicuţî,
Şî ti uitî, dragî,
Cum ti plîng surorili
Pi toati cărărili!
Cum m-ai lasat, mamî,
În negru-mbracatî,
Cu inima, mamî,
Friptî şî pîrlitî,
Tari-s, mamî, amărîtî!
Cîn s-a uita mama
Ş-a vide băieţ, măicuţî,
Tot di sama ta,
Trecînd(u) la şcoalî, mamî,
Tot ne-a rupi inima!
Draga mamî, Ionel,
Mititel şî cu dureri,
Tot sî gînde mama,
C-ai sî ti faşi, mamî, mari,
Sî-ni yii, mamî, de-ajutor.
Undi, mamî, ti găsăsc,
Uni sî ni ti-ntîlnesc,
Sî ti vadî mama floari?
Tot mă gîndeam, măicuţî,
Cî yini-o sî-ţ stea, mămicî,
Cîn te-o vide mama
Militar, măicuţî!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Da de-acuma, draga mami,
Niş nu ti zăresc,
Niş nu ti-ntîlnesc!
Bucurî-ti, mănăstiri,
Cî frumoasî floari-ţ yini,
Şî nu yini sî-nfloreascî,
Şî yini sî putrezascî!
Pămînti, pămînti,
Cu lacati multi,
Multî lumi-ăi înghiţît,
Mult dor ai acoperit!
Multî lumi fărî nilî
În urm-ai lasat străinî!

95

Mg.132,I,7 Murguţa, Bt., 1972
Culeg.:L.B. Inf.Raveica Balaniuc, 45

-Dragu mami, scoalî, scoalî,
î$_1$ /: Dragu mami tinirel, :/
ăi /: Cu viaţa(-i$_1$) puţuntel, :/
Cîn era mai frumos di trăit,
î /: Tu te-i dus la putrizît; :/
Scoală, dragu mami, scoală!
îi Draga mami, floarea mami,
îi Scoalî, puiu mami, într-o coastă
Şî ti uitî pi fereastă,
ăi /: Cî-ţi vine-o carti domnească, :/
Da nu vini s-o ştească,
îi Şi vini sî ti pornească,
ăi Di la mama sî ti porneascî,
Cî ti duşi, puiule, din casî

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

îi /: Şî ni leşi, puiule, supăraţi, :/
Pi părinţ şî fraţî tăi!
îi Scoalî, dragu mami, scoalî
$î_1$ /: Şî ieşi, dragu mami, pînî-n prag :/
Şî roagî-ti la sfîntu soari,
Sî ţîie az zîua mai mari,
Cî-i ultima disparţani!
şî La poartî la şimitir,
/: Stăi, puiu mami, sî mai vorbim, :/
ăi Macar doauî-trii cuvinti,
$î_1$ /: Sî li ţîi mama minti! :/
îi Scoalî, dragu mami, scoalî,
în Draga mami, floarea mami,
Tinirel la putrizît(u),
îi Cîn i-o floari la-nflorit(u),
da Tu, puiule, te-i dus la putrizît(u)
Şî pi tăţî ne-i lasat(u)!

96

Mg.62,I,14 Horodniceni, Sv., 1971
Culeg.:L.C. Inf.Garafina C.Niculuşcă,72

-Dragu mami,
Şi bini te-am mai crescut,
Şi bini te-am mai ţînut,
Şi voinic te-am mai crescut,
Te-am dat la neamţ împrumut.
Neamţu te-o luat, te-o dus
Pîn' la graniţă la rus,
Căpitanu te-o luat
Şî-n Siret ni te-o bagat;
Ş-o vinit Sîretu mari
Ş-aşa te-o mînat la vale,
Di nu te-aţiumze calare!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ş-aşa feli cî te-o mînat,
Tucma-n gratii te-o turnat,
Barcaźii te-o luat
Şî pe-on mal te-o aruncat.
Şî nu ştiu Şi parte-ai avut,
Cî pi masî n-ai mai şăzut,
Niŝi priveghi n-ai mai avut!
C-ai avut luncî di Prut,
Lunca ţ-o fost aşternut
Şî lunca te-o acupirit
Şî vîntu ni te-o bătut,
Di la faţî ni te-o-nnegrit.
Santinela te-o păzît
Şî nimi nu te-o cunoscut,
Numa dupa sămnili Şi le-ai avut.
şî Vinî, maicî, sî ma vez,
Cît mai stau grîili verz,
Cî dacî s-or sîŝera,
Mult în cale mi-i îmbla
Şî pisti mormînt nu mi-i da.
Da sî-ţ spun drept
Ş-adivarat,
Unde sînt eu îngropat:
Am la musteaţî
Mintî creaţî,
La guriţî,
Tămîiţî,
La mijloc,
On busuioc!

97

Mg.422,I,3 Pojorîta,Sv.,198o
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Maria M.Istrate,63

-Dragu nostru, mîndrî floari,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

da /: Nu ma-ncred cî tu eşti oari! :/
şî Cum îi moartea-nşalatoari,
nda$_1$,d-apîi$_2$ /: Ia omu di pi pîşioari. :/
d-apî Că în ziua di Crăşiun,
nda$_1$,d-apîi$_2$ /: Zi mîndră şi aşteptată, :/
d-apîi$_1$,nda$_2$ /: Te-ai sculat di dimineaţî, :/
nda Faţa mîndru ţ-ai spalat,
d-apî /: La icoani te-ai închinat, :/
Frumos maica mi te-o gatat,
nda Şi la biseric-ai pornit,
/: Dar cîn slujba s-a gătit, :/
Di la biseric-ai plecat
nda$_2$ /: Cu toţ prietinii în sat; :/
nda /: La o masî ai baut, :/
d-apî /: Ai baut on pahar cu vin, :/
/: Dar a fost amar pelin !:/
Vinu era dulşi şî bun,
/: Dar moartea te-a aşteptat în drum!:/
d-apî Ca mîni cucu-a cînta
nda$_1$,d-apî$_2$ /: Şî-n codru a da frunza :/
Şî plugu-a-nşepi a ara,
Gavriluţ nu-i pe-aişea,
nda Niş în iarbî cu coasa!
nda Fişiorii s-or căsători,
nda /: Gavriluţ, tu-i putrezi! :/
ş-apî Cuculi, saca-ţ-ar limba,
nda /: Tu m-ai dispărţît di mîndra, :/
i-apî$_1$,nda$_2$ /: C-ai vinit ast'primavarî :/
d-apî /: Şî te-ai pus pi o rachitî :/
nda$_1$,d-apî$_2$ /: Ş-ai batut dintr-o aripî; :/
i-apî$_1$,nda$_2$ /: Ş-a-nşeput cucu-a cînta, :/
Di mi-a fript(u) inima,
d-apî$_1$,nda$_2$ /: Şi casa se cutremura :/
d-apî Şi parcă zişea aşa :

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

d-apî Tu zîseai în cîntul tău,
nda /: Că la iarnî mor şî eu ! :/
d-apî Gavriluţ, guriţa ta
nda_1,d-apîi_2/: De-amu âine-a săruta ? :/
cî /: Tînîr te-ai pus în pamînt, :/
da Fiîorii tari ti plîng!
da /: Plîng, mamî, fiîori şî feti, :/
Pi Gavril de-amu nu-l vedi!

98

Mg.181, I,41 Preuteşti, Sv., 1974
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Saveta P.Florea, 45

-Dragu mami, măi Vasîli,
De-acasî tu cîn ai plecat,
În urmă nu ce-i uitat(o),
C-ai lasat-o pi mama
Sînguricî, străinea,
Dragu mami, măi Vasîli.
Da tu în muncî te-i dus
Şî n-ai trimes niîi on răspuns(o)
Moarcea pe-acasă ce-o căutat
Şî gi mini ce-o-ntrebat,
Dragu mami, puiu mami,
Dragu neu, băiţălu neu(o)!
Eu la moarcî nu i-an spus
Uni eşti, puiuţulea,
Dragu mami, măi Vasîli,
Da moarcea-n munţ s-o urcat,
Pi cini ce-o căutat
Şî pi văi o coborît,
În Ortoaia ce-o găsît,
La pămînt ce-o doborît(o).
Acasî nu ce-i înturnat,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Puiu mami, dragu mami,
Dragu mami puişor(o)!
Cît ĝi ĝiparĉi cî iarai,
Tu la mama cî scriai(o),
Da amu ĝi cîn ĉe-i dus,
N-ai trimes mami răspuns(o),
Uni, puiulea, odihneşti,
Uni, puiulea, trăieşti
Şî pi îi pat odihneşti
Şî cu îi ĉi învăleşĉi(o)?
Tari m-ăi lasat străinî,
Străinî şî fărî nilî.
Tu, puiulea, di trăiai,
Ĝi mama grijî avei(o),
Dragu mami, măi Vasîli,
Arĝi inima în mini.
C-on băiet eu am avut,
Da moarcea nu s-o-ndurat,
Ĝi la mini l-o luat,
Sînguricî m-o lasat(o)!
Da cu îini sfătuieşti
Şî cu îini mai vorbeşti,
Da îini ĉi îngrijăşĉi
Şî îini ĉi mai iubeşĉi?
Dragu mami, puiu mami!
Ş-oi trimeĉe-o păsărea,
Sî-ţi aducî cămeşa(o),
Păsărica a vini
Şî la ĉini a strîga :
Măi Vasîli, măi Vasîli,
Dă cămeşa ĝi pi ĉini,
S-o duc la mămuca ta;
Ie frumos cî a spala-o,
Nu cu apî ĝin fîntînî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cu dor ĝi la inimî,
Nu cu fieru a calca-o,
Ŝi cu lacrimi a usca-o!
Lung îi drumu şî coĉit,
/: Tu, Vasîli, n-ai venit, :/
Dac-aş şĉi cî ai veni,
Drumu ţî l-aş pietrui,
Cărăruşa ţ-aş plivi(o)
Şî ĝi iarbî şî ĝi nalbî,
Dor îi veni mai ĝigrabî;
Eu pi munţ cî m-an urcat
Şî pi văi an coborît,
Băiatu nu l-an găsît(o)!
La izvor an întreabat,
Ĝe-on băiet doar(?) n-aţi aflat ?
Izvoarîli murmurau,
Nie răspuns nu-n dăĝeau(o)!
Acasî m-am înturnat,
Ĉiligramî c-am primit,
Cî puiu neu ne-o murit,
Dragu mami, măi Vasîli!

Pentru fată mare

99

Mg.2o8,I,33 — Poiana Mărului, Iş., 1975
Culeg.:L.B. — Inf.Elena Gr.Vornicu, 65

Bucurî-ti mînăstiri,
Mîndrî floari cî-ţi mai veni,
Şî nu veni sî-nfloreascî,
Şî veni sî putrizascî!
Cîn aş şti c-ăi mai veni,
Cărăruşa ţ-aş pliîi,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî di naîbî şî di iarbî
Şî de-on schin cu floari albî.
da Şi fel di nireasî eşti,
Di stau druştili la fereşti?
Niŝi nu coasî, niŝi nu discoasî,
Numa lacrimi pi tini varsî.
Batista di vornişel
Ţ-ai pus-o la sfeşnişel,
Dar aŝeea di nînaş
Ţ-ai pus-o la prăpuraş,
Şî aŝeea di socrie
Ţ-ai pus-o la năsălie!
C-aista-i drum lungători
Şî-napoi ni-ntorcători,
cî Pe-aista cari-o apucat,
Înapoi nu s-o mai înturnat!

loo

Mg.134,I,3 Sabasa, Nţ., 1973
Culeg.:I.H.C. Inf.Emilia I.Manoliu, 42

$î_2$ /: -Scoalî tu, măi fatî, scoalî, :/
$în_2$ /: Di trii zîli ieşti mireasî, :/
$în_2$ /: Da nirili nu-i acasî, :/
$în_2$ /: Di trii zîli-ai logodit, :/
$în_2$ /: Da nirili n-o vinit ! :/
/: Druştili nu le-ai poftit, :/
$în_2$ /: Druştili-s aiŝi viniti, :/
$î_2$ /: Da nu-s di tini poftiti. :/
/: Mîndrî cas-ai mai avut, :/
/: Şî asta nu ţ-o placut, :/
/: Alta-n pămînt ţ-ai facut. :/
/: Multî lumi ti pitreŝi, :/
/: Nimini cu ţini nu merzi. :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Ie-ţ, măi fatî, zîua bunî, :/
în$_2$ /: Di la soari, di la lunî, :/
în$_2$ /: Di la maica ta şea bunî, :/
î$_2$ /: Di la fraţ, di la surori, :/
în$_2$ /: Di la grădina cu flori, :/
în$_2$ /: Di la strat cu viorele, :/
î$_2$ /: Di la veri şî di la vere. :/
/: Ş-an sî las cu ziurămînt, :/
/: Sîni m-a băga-n pămînt, :/
/: Să-mi sapi groapa adînc, :/
/: Ca să putrezăsc curînd, :/
/: Să putrezăsc la sînsi ani, :/
în$_2$ /: Să fac voia la duşmani. :/
în$_2$ /: Pe mormînt a crescut iarbă, :/
î$_2$ /: Vini maica şî ma-ntreabă, :/
/: Putrezit-ai, fiu, degrabă? :/
/: Eu am putrezît curînd, :/
/: Că ni-i urît în pămînt, :/
/: Că pămîntu-i tari greu,:/
/: Măicuţă, pe pieptul meu, :/
îi$_2$ /: Şî ţărîna-i tari grea, :/
/: Maică, pe inima mea! :/

lol

Anexă-chestionar Gălăneşti, Sv., 1972

-Scoalî-ti şî îi vide,
Casa-i plinî di flacăi,
Şî ţî-i alegi vatajăi.
Mariuţî, floari verdi,
Pi masî nu ţî sî şădi,
Cî mirili îndatî vini
Şî ti duci la cununie,
Că mirili-i ficior di crai

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî şădi la poartî la rai.
Te porneşti la cununie,
Fără leacî di soţiie !
Naframa di cununie
T-ai legat-c la nasalie,
Naframa di la nanaş
Ai pus-o la prapuraş,
Ţi-au pus pruni la urecî,
Fărî leacî di parecî!
Mariuţî, roagî-ti la gropar,
Sî-ţi facî gropiţa largî,
Sî ai undi faci treabî,
Şî sî-ţi facî pragureli,
Ca sî vii la nemureli.
Sî ţîi minti ci ţ-oi spuni,
Sî iei sama-n ceea lumi,
Că sînt patru drumureli,
Sî nu rătăceşti pi eli;
Sî nu mergi pi cel cu sêini,
C-acolo-i cu mare chin,
Nici pe-acel cu pêetriceli,
C-acela-i cu mari jeli,
Sî nu mergi pi cel din gios,
Că e tari-ntunicos,
Sî mergi pi cel de-a dreapta,
Că-i Măicuţa Precista
Şî la bini te-a-ndrepta!

102

Mg.14o, II, 18 Mihoveni, Sv., 1973
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Glicheria G.Custrun,62

şî /: Sarasîli chisîoruţî, :/
cî De-amu n-or mai fasî urmuţî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

şî Vai, saraîili mînuţî,
cî /: De-amu n-or mai faîi trebuţî, :/
şî /: Vai, saraca guriţa, :/
cî De-amu nu-i mai vorbi cu ea,
şî /: Vai, saraîii obrajori, :/
cî De-amu n-or mai faîi bujori,
şî Vai, saraîii ochişori,
/: Cum or creşti pi ii ponişori(o), :/
şî /: Vai, saraîili sprînîeni, :/
Cum or creşti pi eli buruieni!
şî /: Scumpa noastrî, buna noastrî, :/
şî Îi fel di nireasî eşti(o)?
şî /: Cu druştili nu vorbeşti, :/
Vătăjăii nu-i porneşti(o)
Şî colaîii di nînaş
Ţî i-o pus la prăpuraş(o),
şî Colaîii di cununie
/: Ţî i-o pus la năsălie, :/
Scumpa noastrî, buna noastrî!
şî /: Plînţeţ uş, plînţeţ fereşti,
cî Di scumpa noastrî rămîneţ(o), :/
şî Plînţi casî, plînţi masî,
cî /: Puica noastrî de-amu va lasî, :/
da Plînţi şî tu ogradî largî,
/: Cî de-amu nu ti mai calcî, :/
Scumpa noastrî, buna noastrî!
îi /: Să răzbaţi din piatră-n piatră, :/
Să mai vii la noi vodată;
şî /: Sî ştiu bini c-ai vini(o), :/
Înainti ţ-aş işî(o),
n /: Cărăruşa ţ-aş plivi(o) :/
Şî di iarbî şî di nalbî,
n /: Poate-ai vini mai digrabî, :/
Scumpa noastrî, buna noastrî!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

şî$_2$ /: Ieş, drăguţî, pînî-n grădinî
Ş-auz pomii cum suschinî,
Cî sî duşi-a lor stăpînî, :/
şî /: Cu crenzîli aplecati, :/
De-atîtea lăcrini varsati!
La poartî la şimitir
/: Stăi, puicuţî, să vorbim(o$_2$), :/
şî /: Macar doauî-trii cuvinti, :/
Sî li ţînem şî noi minti.
şî Bucură-te, mănăstire,
/: Cî frumoasî floari-ţ vini, :/
/: Dar nu vini la-nflorit, :/
Da vini la putrizît(u),
Şî nu vini sî-nfloreascî,
/: Dar vini sî putrizascî! :/
şî /: Casa dunitali nu ţ-o plăcut(o), :/
Ţ-ai făcut casî-n pămînt(o);
şî /: Casa-n pămînt îi urîtî, :/
cî N-ari uşi, n-ari fereşti(o),
cî /: Într-însa sî vecuieşti(o), :/
cî N-ai fereastî di uitat
Şî nişi uşî di întrat(o),
şî N-ai fereastî di prăvit(o)
/: Şî nişi uşî di işît(u)! :/
şî Roagî-ti,puicî, cui te-i ruga(o),
Roagî-ti, puicî, la groparî,
Sî nu dei bulguri mari(o),
şî /: Să pui ţărnî uşoarî, :/
Sî mai poţ işî afarî!

103

Mg.100, I, 24 — Pîrteştii de Sus,Sv.,1972
Culeg.:L.C. — Inf.Evdochia Seleniuc,72

şî$_1$ /: -Şi fel di nireasî eşti(u)? :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ă$_2$ /: Cî cu gura nu graieşti(u), :/
/: Druştili nu li gateşti(u), :/
ă$_1$ /: Vatajăii nu-i porneşti(u)! :/
/: C-ai intrat în cununie, :/
/: Da stăi nirili sî-ţ vie, :/
Cî în loc di cununie,
Pui banii la nasalie,
Şî în loc di logodit(u),
Pui banii la prohodit(u),
Şî în loc(u) di nuni mari(u),
da /: Pui banii la gropari(u)! :/
/: Domnişoarî, nu ţî jăli, :/
/: Cî ti duşi tînîrî ca o floari! :/
Vai di mini, nu ti duşi,
/: Cî-napoi nu te-or aduşi. :/
Vai, saraşili chişioari,
Cum ti duc(u) la racoari,
Vai, saraşili mînuţî,
Da cum ţ-or creşti burienuţî,
Vai, saraşii ochişori,
Cum ţ-or creşti pomnişori,
Vai, saraşili sprînşeni,
Cum ţ-or creşti buruieni!
Sî stai sîngurî-n pamînt,
D-apî nu ţ-a şi urît?
/: Şî nirili suschinînd! :/
In ti scoalî pi chişioari
Şî ti uitî pi fereastî,
Ţ-o sosît carti domneascî,
Di mîni sî ti porneascî.
/: Las', domnişoarî, cî-i vide, :/
/: Mîni sarî uni-ăi mîné, :/
/: În vîrfuţu runcului, :/
/: În fundu pamîntului! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ardî-te-ar focu di moarti,-
Cî nu mai faşi niŝi o dreptati,
ă Şin'ti cheamî, nu ti duŝi,
Un'te-alungî, tu nu fuŝi(u).
Ardî-te-ar focu di moarti,
C-ai trecut pi drum la vali
/: Ş-ai luat-o c-o fost în cali. :/
Da sî mai vii sărili(u),
Cîn îs gata mîncărili(u),
cî Părinţî s-or puni la masî
Şî nu te-or vide pin casî,
Şî s-or puni ş-or mînca,
Tot te-or plînŝi ş-or ofta
Şi nu ţ-or mai vide urma!
Cî ŝini meri-n ŝeea lumi,
/: Sî duŝi şî nu mai vini. :/
/: Trandaŝir mîndru, batut(u), :/
/: Digrabî te-i pitrecut(u),-:/
Fă-ţ o scarî di bumbac,
Vinî sara pîn-la prag,
/: Sî vez parinţî ŝi fac. :/
/: Vini popa sî ti iei, :/
/: Da nimi sî nu ti dei, :/
/: Puni megherean la poartî, :/
/: Sî nu ti ducî la groapî. :/
/: Ie-ţ, domnişoarî, zîua bunî:/
Di la fraţ, di la surori,
Di la gradina cu flori...!

lo4

Mg.181,I,31 Ţoleşti, Sv., 1974
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Aglaia C.Jibu, 67

-Anicuţî, draga mami,
Scoalî, draga mami, scoalî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cî iaca soarili rasari
Şî puni-ţî-vî la căli,
Draga mami, floarea mami,
Cî di cînd tu ai murit,
/: Eu mîncari n-am mai mîncat, :/
Niŝi n-am pus masa la vremi,
ŝi /: Niŝi n-am mîncat cu plăŝeri! :/
Draga mami, scumpa mami,
Scoalî, dragu mami, scoalî
Şî ti roagî la sfîntu soari,
/: Sî ţîie zîua mai mari, :/
Şî roagî-ti la clopotari,
Draga mami, scumpa mami,
zî /: Sî tragî cloputurili ŝeli mari, :/
Şî sî ti roŝi la săpători,
Sî-ţi facî groapa di flori,
/: Şî sî-ţi facî ş-o fereastrî, :/
Sî ti uiţi la mama-n casî,
Draga mami!
/: Of, şî sî vii cînd a ploua, :/
/: Să-ţi cunosc(o) urmuţa, :/
Sî beu apî dintr-însa,
Sî-ni răcoresc inima!
Draga mami, scumpa mami,
Ie-ţi, draga mami, ramas bun
Di la grădina cu flori,
ŝi Di la fraţi, di la surori,
Draga mami, floarea mami,
ŝi Di la strat cu bosîioc,
Di la flăcăi di la joc(o)!
Scoalî, drăguţa mami, scoalî,
Şî ti scoalî pi piŝioari
Şî spuni ŝi ti mai doari?
Cî ma doari inima,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cî nu ti mai pot strîga.
îi /: Că de trei zîle strîg la tini :/
Şî to' nu răspunzi la nimi,
Scoalî, draga mami, scoalî
Şî(vin?) şî vorbeşti cu frăţîorii tăi(o).
Scoalî, draga mami, scumpa mami,
Cî di şî te-i gîndit,
Pe-aista drum te-i pornit(o)?
îi /: Cî mai ai(o) az şî mîne :/
Şî ti duşi(o) di la mini.
Scoalî, dragu mami, scoalî,
Ie-ţi drăguţî ramas bun,
/: Ie-ţi, drăguţa mami, ramas bun(o), :/
Di la strat di dedeţăi,
/: Di la ai mei(u) băiţăi(o), :/
C-aźiunźem la şimitir
Şî de-işi ni dispărţîm,
Draga mami, scumpa mami,
Ti duşi în groap-întunicoasî,
/: Fărî uşi, fărî fereşti(o)! :/
Şi /: Ardî-te-ar focu di moarti, :/
Cî nu faşi nişi o dreptati.
Anicuţî, draga mami,
/: Bunî nuntî ţ-ai făcut(u)! :/
În loc sî şie cu lăutari,
Draga mami, floarea mami,
Ai făcut(o) cu plîns şî cu oftat,
Tot cu plîns şî cu oftat(u).
/: Naframa di la nînaş, :/
Tu ai pus-o la salaş,
Iar şeea di la vornişei(u),
Draga mami,
/: Ai pus-o la prăpurei(o) ! :/
Scoalî, draga mami, scoalî

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

îi /: Şî ti scoalî într-on cot :/
zî Şî ti uitî pisti tot;
Scoalî, draga mami, scoalî,
Cî ma doari inima
Şî nu ti mai pot strîga!

1o5

Anexă-chestionar Pădureni-Mărăşeşti, Vr.,1972

-Draga mami,
Mireasa mami, cea nelogoditä,
Mireasa mami, cea necăjitä,
Gîndeam că vine nunta
Cu cai murgi,
Dar vine nunta
Cu steaguri şi cruci!
Ieşi, mamă, pînă-n prag
Şi-i privi nunta cu steag!
Şî măiculiţa, cînd s-o scula,
Tot fata mamii a striga!
Bună casă ţi-ai făcut,
Nici din pari, nici din nuiele,
Doar din patru scîndurele,
Nici cu uşă di ieşit,
Nici cu geamuri di privit,
Numa corp di putrezit,
În heliţa vîntului,
În fundu pămîntului!

Pentru flăcău

1o6

Mg.17, II, 2o Hîrtoape, Iş., 1969
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Elena D.Buşaga, 44

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Dumnezău sî ni ti ierti,
Puiu mami, dragu mami,
Sî ti ierti Dumnezău,
Dupa cum ti iert şî eu.
/: Dragu mami, puiu mami, :/
Puiu mami, ca o floare,
Cum te-i dat la moarti oare?
Dragu mami, ca on brad,
La moarti cum di te-i dat?
Eu gîndem, puiule, tari,
C-an sî fac o nuntî mari,
Da ŝi nuntî an făcut?
Tu, puiule, merzi la putrizît!
Da ŝi fel di niri eşti?
Niŝi nu rîz, niŝi nu vorgheşti,
Cu druştili nu glumeşti,
Vorniŝeii nu-i porneşti,
Dragu mami, puiu mami,
Draga mami, floarea mami!
Batista di vorniŝel
An legat-o la prăpurel,
Batistuţa ŝei di niri
Ţ-an pus-o la năsălii;
Iar cu banii di pi masî,
Of, ti scot frumos din casî,
Banii di la lăutari
I-an plătit la clopotari!
Nu ştiu, moarti, ŝi gîndeşti,
Pe-aŝii tiniri îi părăsăşti.
Dragu mami, puiu mami,
Dragu mami, floarea mami,
Dragu mami, puiu mami!
Puiu mami, nu ti duŝi,
Cî-napoi nu te-or aduŝi,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

C-aista drum nu-i la moarî,
Sî ti duși și sî vii iarî,
Aista-i drum pi êeea lumi,
Șini pleacî, nu mai vini!
cî$_1$ /: Lung îi drumu pin păduri, :/
Da-i mai lung pi êeea lumi,
Șini pleacî,nu mai vini!
I-auz cloputu cum sunî,
/: Lumea, puiule, s-adunî, :/
/: Nipoftitî, nicheamatî, :/
O vinit sî ti pitreacî!
Dragu mami, puiu mami,
Draga mami, floarea mami,
Dragu mami, puiu mami!
cî Dac-aș ști cî te-aș găsî,
Eu pi tini te-aș cata,
/: Zî și noapti c-aș îmbla, :/
Nimîncatî, niculcatî, puiule,
/: Sî ti mai găsăsc o datî! :/
Puiu mami, pui frumos,
Șî te-i pus la pămînt žios?

1o7

Mg.27o, I, 8 Urecheni, Nț., 1977
Culeg.:I.H.C. Inf.Maria P.Arsenie, 63

-Puiu mami cît on brad,
/: La moarti cum ni te-ai dat? :/
/: O bătut vîntu șel mari
Și te-o dat žios din pișioari!:/
Amu, az o săptămînî,
/: Îmbla moartea pin grădinî, :/
C-on pahar și c-o luminî.
Da cum moartea te-o-nșalat

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Şî paharu l-ai luat? :/
C-ai zîs cî-i pahar cu nieri,
/: Da o fost, puiulea, dureri, :/
Şî ţ-o dat pahar cu apă
Ş-acolo o fost otravă,
Şî ţ-o dat pahar cu vin
Ş-o fost, puiule, venin!
/: Ş-of, şi nunt-ai mai făcut, :/
/: Cu lacrămi pînă-n pămînt! :/
Năframa di nunî marî
Ai pus-o la lumînari,
/: Năframa di vorniŝel
Ai pus-o la sfeşniŝel, :/
/: Năframa di stărustie
Ai pus-o la năsălie! :/
Dragu mami, puiu mami,
Da dischidi ochişorii,
/: Ochişorii şî guriţa,
Spuni mămicî ŝeva! :/
Da spuni mami-o vorbuţî,
/: Sî ni-o pun la inimuţî, :/
/: Spuni-ni douî-trii cuvinti,
Sî li ţînî mama minti. :/
că Di cîn, puiu mami, m-ai lasat,
/: Ochii nu i-an mai uscat, :/
Cî di cîn te-am pierdut pi tini,
/: Nu mai am inimî-n mini! :/
Puiu mami ieş afarî,
Ieş afarî, pînî-n prag
/: Ş-auz vitili cum rag, :/
/: Eli nu rag după fîn,
Eli rag după stăpîn! :/
Roagî-ti la sfîntu soari,
/: Sî ţîi zîua mai marî, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: C-asta-i zî dispărţîtoari
Di la mămica matali. :/
Roagî-ti la clopotari,
/: Sî tragî clopotu tari, :/
Sî răsuni văili,
/: Sî s-aduni neamurili. :/
Rîdicî-ti, puiule,-ntr-on cot
/: Şî priveşti la norod, :/
Cî n-o vinit sî vesăleascî,
C-o vinit sî ti jăleascî,
/: Di la mămica ta sî ti porneascî, :/
Puiu mami, puiu mami!
Scoalî, puiu mami, scoalî
Şî te uitî pi fereastî,
/: C-o vinit carti domneascî, :/
/: Di la noi sî ti porneascî. :/
La poartî la ţîntirim
/: Stăi, puiulea, sî grăim, :/
/: Cî di az ni dispărţîm. :/
Cîn s-o-nnegri cămeşa,
Sî ni-o trimeţ sîmbîta,
Sî ţ-o speli mămica;
Cî eu ghini ţ-oi spala-o,
Nu cu apî, niŝi cu soponeli,
/: Numai cu lacrîmi de-a meli; :/
Cî eu bini ţ-oi spala-o
/: Şî-napoi ţ-oi înturna-o, :/
/: Pi şuieru vîntului, :/
/: În fundu pămîntului ! :/
Bucură-te ţîntirime,
/: Că tînără floare-ţ vine, :/
Nu vini ca să-nflorească,
/: Vini ca să putrezască! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg.56o, I, 24 Bilca, Sv., 1984
Culeg.:I.H.C. Inf.Zamfira P.Puha, 74

/: -Dragu nostru fraţîor(u), :/
/: Ţîia nu ţa stă sî mori(u), :/
/: Fraţîoari, floari verdi, :/
/: Ţîia mort nu ţî sa şădi! :/
/: Dragu nostru fraţior(u), :/
/: Noi te-an ruga sî ţi scoli(u), :/
Sî faşi urmi cu pîşioru,
/: Cî de-amu ţ-om duşi doru, :/
Cî di astîdz încolé(ri),
/: Urma ţî s-a prapadé(ri)! :/
Frăţîoari, duneata(ri),
In întindi-ţ mînuţa(ri)
Şî dişchidi guriţa(ri)
Sî graié cu noi şeava(ri):
/: Macar doauî-trii cuvinti, :/
/: Sî li ţînem şî noi minti, :/
Cî în loc di nuntî mari,
/: Ne-i facut aşa o jalani !:/
da In ti scoalî şî ni spuni,
/: Vatajăi pi şîni-om puni? :/
C-asta nuntî nu-i pi cali,
Vatajăi cu capuri goali
/: Şî druştili displetiti, :/
/: Nafrămili nitiţiti ! :/
/: Praţîoari, dragu mneu(u), :/
/: Spuni şi nireasî ai(u)? :/
/: Nireasa-i fatî di crai(u), :/
/: Şădi în poartî la rai(u). :/
da In ti scoalî di pi masî
Şî ti uitî pi fereastî,
Şe-o vinit la casa noastrî!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: O vinit carti domneascî, :/
/: De-acasî sî ti porneascî; :/
Dac-ai merzî-n şeea ţarî,
Te-ai duşi ş-ai vini iarî,
D-aşa, merzî în şeea lumi,
De-acolo nimi nu vini,
Cî ti duşi pe-on drum di ciatrî,
Ca sî nu vii nişiodatî!
da Roagî-ti cui te-i ruga(ri),
Roagî-ti la sfîntu soari,
/: Sî ţîi zîua mai mari, :/
/: Cî asta-i zî dispărţîtoari :/
/: Di neamur'li dunitali; :/
da /: Nu ştiu cum vi-ţ disparţî, :/
/: Di mari jăli şe-a şi !:/

lo9

Mg.74, I, 2 Botoşana, Sv., 1972
Culeg.:I.H.C. Inf.Veronica D.Gheaţă,55

ăi$_1$,da$_2$ /: -Bună dzîua Ionică! :/
ă /: Da di şe nu zîşi nemnică? :/
da$_1$, a$_2$ /: Di şe, pui, nu mulţămeşti(u)? :/
ă$_2$ /: Ori nu ţî-i drag să grăieşti(u)? :/
ă /: Ioane, eu n-am gîndit(u), :/
C-a vini vremea să te cînt(u)!
ă /: Că eu mă gînem aşa(u), :/
ă /: Că tu cîn te-i cununa(u), :/
ă /: Eu oi vini ş-oi ziuca(u), :/
ă /: N-oi vini a te cînta(u)! :/
ă Că-n loc sî vin cu găină,
În loc, puiuţ, să vin cu găină,
ăi /: Ţ-am adus la cap lumnină! :/
ăi /: Şî-n loc sî vin cu-aţitori(u), :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

că Vai, săraca cumătra,
ai Vai, săraca mama ta,
ăi /: Ai șiuntat-o cu scîrba(u_2)! :/
ă /: Da de-amu, cît a trăi(u), :/
ă /: Da ii nu i-a mai ticni(u)! :/
ă /: Să mănînșe șe-a mînca(u), :/
ăi /: Ie nu s-a mai sătura(u), :/
ăi C-ai șiuntat-o, pui, cu scîrba(u)!
/: Să mănînșe numa dzahar(u), :/
a /: Tot îi acru șî amar(u)! :/
ă /: Ioane, frumos barbat(u),:/
ă /: La moarte pre iut'te-ai dat(u)! :/
/: Că tu nu eşti bun de-ngropat(u), :/
ă /: Tu eşti, puiuţ, bun de-nsurat(u), :/
ăi /: Să merzi cu neavasta-n sat(u)! :/

11o

Mg.58, I, 6 Mihăieşti, Sv., 1971
Culeg.:L.B. şi C.B. Inf.Mariţa A.Talaşman, 53

-Scoalî, scoalî Vasîlicî,
Scoalî, scoalî pi chiŝioarî
Șî grăieşti cu mămica(o)!
Da cum dî te-i îndurat
/: Șî pi mămuca ăi lasat? :/
Vasîlicî, brad frumos,
Nu ştiu, moartea ţ-o vinit,
Ori duşmanii te-o gătit?
Vasîlicî, nirişor,
/: Da cu âini-ăi logodit? :/
Nu văd druştilî cosînd(o),
/: Niŝi n-aud muzîca cîntînd, :/
Văd mămuca tot plîngînd(o)
/: Șî tătuca suspinînd! :/
Vasîlicî, ŝe-i gîndit(o),

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Di ti duși la putrizît? :/
Ț-ai taiet on brad în două,
/: Ț-ai făcut căsuțî nouă, :/
Fărî uși, fărî firești(o),
Nișî n-ai ușî di ișît,
Nișî fireastă di privit(o).
Lasî, Vasîlică, lasă,
C-a sî te-aźiungî dor de-acasî
Șî pămîntu nu ti lasî,
Cî pămîntu-i tari greu,
/: Nu-l pot rădica nișî eu, :/
Pămîntu ari lacată
/: Șî nu mai vii nisiodată! :/
Ie-ți , Vasîlică, zîua bună,
Di la soare, di la lună,
Di la maica ta șei bună,
Di la grădina cu flori(o),
Di la fraţi, di la surori.
Roagî-ti la clopotari,
/: Sî tragî clopotili tari, :/
Sî s-audî-n dipartari,
/: C-asta-i zî di disparţani ! :/

111

Mg.198, I, 19 Rusca, Sv., 1975
Culeg.: I.H.C. Inf.Ioana M.Morari, 66

-Dragu nostru Scridonuț,
da /: Cît eşti tu di tînîruț, :/
în /: Cît di mîndru te-ai gătit, :/
n /: Ca on mniri di pornit ! :/
Da nu-ș' și fel di nuntî fași,
n /: Cu lumnini șî cu colași ! :/
șî Nu-ș' și fel di nuntî ai,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Vătăjăii fără cai, :/
/: Druşcuţîli displitiţi, :/
Tăti neamur'li-s scîrbiţi!
şî$_1$,da$_2$/: Nu-ş' ŝi fel di niri eşti, :/
cî Cu plosca nu ni ŝinsteşti,
şî$_1$,n$_2$/: Cu mnireasa nu grăieşti, :/
Mamă-ta nu-i poronŝeşti.
da Ie-ţ nireasa di mînuţî,
/: Scoalî-mni-ti din laduţî, :/
Ie-ţ nireasa di mînuţî,
/: Vinî cu dînsa-n căsuţî, :/
/: Sî stăm tăţ dupa masuţî, :/
Sî ni ŝinsteşti din ploscuţî,
n$_2$/: Cî ne-i fript la inimuţî! :/
şî Tu nu pleŝi în sat străin,
/: Cî porneşti la ŝimitir. :/
şî La poartî la ŝimitir(u),
/: Sî mai stai sî mai vorbîm(u), :/
n$_2$/: Cî di az ni disparţîm :/
Şî nu ni mai întîlnim!

112

Mg.277, II, 54 Straja, Sv., 1977
Culeg.: I.H.C. Inf.Magdalina N.Patraucean, 62

-Măi Vasîli, măi Vasîli,
/: Mai esti-on mniri ca tini[x] :/
/: Şî i-i nunta lui pi mîni. :/
El aşteaptî duminica(ri),
/: Nu ca tini sîmbîta(ri), :/
El a merzi cu scripca(ri),
Tu-i merzi cu trîmghiţa(ri),
El a merzi chiuind(u),
/: Pi tini ti duc boŝind(u)! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Da ŝini te-a cununa(ri)? :/
/: Popa cu cadelniţa(ri)! :/
/: Şî nanaşu ŝin' ţ-a ŝi(ri)? :/
/: Dascîlu cu cărţîli(ri)! :/
Măi Vasîli, măi Vasîli,
/: Roagî-ti cui ti-i ruga(ri), :/
/: Roagî-ti la palimari(u), :/
/: Sî-ţ tragî clopiti mari(u), :/
/: Sî rasuni dealur'li(ri), :/
/: Sî sî strîngî neamur'li(ri); :/
/: Roagî-ti şî la gropari(u), :/
/: Sî-ţ facî gropchiţa-n faţî, :/
/: Sî mai vii vodat-acasî, :/
/: Sî facî gropchiţa roatî :/
/: Şî sî ieş la Paşti la toacî !:/
/: Măi Vasî' ŝi te-aş ruga(ri), :/
/: Sî mai vii di dzîua ta(ri), :/
/: Sî ti-ntîlneşti cu mamuţa(ri), :/
/: Sî vii şî di sarbatori(u), :/
/: Sî ti-ntîlneşti cu-a tăi fraţîori(u)! :/
/: Traŝi, traŝi clopoţăl(u), :/
Cî-ţ mai vine-un sufliţăl(u),
Da nu vini sî traiascî,
Da vini sî putradeascî!
/: La poartî la ţîntirim(u) :/
/: Sî stai Vasî' sî graim(u), :/
/: Macar doauî-trii cuvinti, :/
/: Sî li ţîie mama minti! :/
/: Măi Vasî' nu ti grabi, :/
/: Cî ŝini merŝi-n ŝeea lumi, :/
/: De-aculo nu vini nimi; :/
/: Di te-i duŝi-n ţări diparti, :/
/: Ne-i trimeti cîte-o carti, :/
/: Da aşa, merŝi în pomînt(u) :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Şî nu mi dai niŝi on cuvînt(u)! :/
/: Ş-aculo undi ti duŝi(u), :/
/: Aculo nu cîntî cuŝi(o), :/
/: Da niŝi cuŝi, niŝi pasareli, :/
/: Numai gheti sufliţăli !:/

---

*"O murit on fleacău di optsprazeŝi ani şî pe-aŝela fleacău îl îngropa sîmbîta şî alt fleacău, mnirili şel'lant, sî cununa duminica. Ş-apu i-o întocmnit boŝitu cu mnirili, ştii, pi ŝeala l-o îngropat sîmbîta şî ŝeala duminicî s-o cununat". (Idem).

113

Mg. 278, II, 62 — Straja, Sv., 1977
Culeg.: I.H.C. — Inf.Veronica A.Bodnar, 55

-Măi Vasîli, ŝe-i gîndit(u),
/: Şi fel di nunt-ai pornit(ù)? :/
cî /: Nunta nu sî faŝi-aşa(ri), :/
/: Cu fluir şî trîmbghiţa(ri)! :/
Vatajăi cu capuri goali
Şî druştili displetite,
/: Nu văd lumea di scîrbghiti!:/
cî /: În loc di colac di schimb, :/
Pom frumos îţ prigatim(o)!
Şî-n loc di naframî di mniri,
/: Ţ-o pus toiagu pi tini! :/
La poartî la ţîntirim(u),
Stăi, Vasîli, sî graim(u),
Macar doauî-trii cuvinti,
Ca sî li ţînem noi minti.
şî /: Bucurî-ti ţîntirim(u), :/
Cî-ţ mai vine-on trandaŝir!
Trandaŝir altoamit(u),

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Îi pacat di putradit(u)! :/

114

Mg. 425,I, 12 — Vama, Sv., 1980
Culeg.:S.C. şi I.H.C. — Inf.Domnica I.Mihalache. 58

La asta nu ne-am gîndit,
da Tînăr ti duşi în pamînt!
În loc sî merzi la cununie,
/: Ti duşi la groapî pustie, :/
În loc sî-ţ cauţ nanaş,
/: Ţ-ai pus patru la salaş. :/
Bucurî-ti şimitir,
da /: Cî-ţ vini on trandaşir, :/
da Nu vini ca sî-nfloreascî,
/: Şi vini sî putrizascî ! :/
da Şî pi a tali mînuţî
/: A sî-ţ creascî flori albuţî, :/
Şî pi a tali pchişioari
A sî-ţ creascî iarbî mari!

115

Mg.159, I, 12 — Vicovu de Jos, Sv., 1974
Culeg.:S.C. şi I.H.C. — Inf.Eufrosina Gh.Şorodoc,59

/: -Scoalî, măi Vasîli, scoalî, :/
/: Pre tînîr te-i dat la boalî ! :/
/: Măi băieti, măi baieti, :/
/: Ţîie-aişi nu ţî sa şădi, :/
/: Ţîia ţî sa stă la feti! :/
da /: Pi cararea di la feti, :/
/: Cum a creşti iarbî verdi, :/
/: Pi cararea di la žioc(u), :/
/: Cum a creşti bosuioc(u)! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Fleacăii di sama ta(ri), :/
/: Tăţ or merîi ş-or îiuca(ri), :/
/: Da tu-n pomînt cum îi sta(ri)? :/
/: Vasîlicî, struţ di flori(u), :/
/: Un' ti duşi di sarbatori(u)? :/
/: Vasîlicî, faţî albî, :/
/: Cum ti-i faşi ţărnî neagrî ! :/
/: Vasîlicî, te-am ruga(ri), :/
/: Tu pe-aişe nu întra(re), :/
/: C-aişe şine-o întrat(u), :/
/: Înapoi nu s-o-nturnat(u)! :/
/: Traîi, traîi clopoţăl(u), :/
/: Cî-ţ mai vini-un sufliţăl(u); :/
/: Bucurî-ti mănăstiri, :/
/: Mîndru trandaşir îţ vini, :/
/: Nu vini ca sî-nfloreascî, :/
/: Da vini sî putradeascî! :/

116

Mg.124, I, 2
Culeg.: I.H.C.

Volovăţ, Sv., 1972
Inf.Elisabeta I. Grigorovici, 46

/: -Scoalî-ti şî nu ti duşi, :/
/: Cî-napoi nu ti-or aduşi; :/
/: Spuni, Ghiţî, şe-i gîndit, :/
/: Di pe-asta cali te-ai pornit? :/
/: Asta-i cali ducatoari :/
/: Şî-napoi ni-ntorcatoari! :/
/: Vini moartea prin gradinî, :/
/: C-on pahar şî c-o luminî, :/
/: Paharuţu sî nu-l bei, :/
/: Luminiţa sî n-o iei! :/
/: Scoalî, uiti pi fereastrî, :/
Ţ-o vinit carti domneascî,
N-ari şin' sî ţ-o şiteascî!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Carti di la maicuţa, :/
/: Dar n-o poati dizleaga, :/
/: Ţ-aş îiti-o chiar şî eu, :/
/: Da îi scrisî tari rău! :/
/: Nu-ş' îi fel di niri eşti? :/
Niîi nu rîz, niîi nu zîmbeşti,
Cu nuntaşî nu graieşti!
/: Asta nuntî nu-i pi cali, :/
/: Vatajăi cu capuri goali :/
/: Şî druştili displetiti, :/
/: Numa-s negri di scîrghiti! :/
/: Scoalî, Ghiţî, di pi masî, :/
Ie paharu din fereastrî,
Îinsté nuntaşî din casî,-
/: Ie paharu di pi grindî, :/
/: Îinsté nuntaşî din tindî! :/
/: Popa-n loc sî ti cununi, :/
/: Toiagu pi piept ţî-l puni. :/
/: Tu-aşa n-ai fost învaţat, :/
/: Sî stai trii zîli culcat! :/
/: Ia ti scoalî şî priveşti, :/
/: Sî vez lumea ti jăleşti. :/
/: Gheorghiţă, di doru tău, :/
/: Plîng şî pietrili-n parău, :/
/: Gheorghiţî, di jălea ta, :/
/: Apa mersu ş-a-nîeata! :/
/: Plîng părinţî, plîng şî fraţ, :/
/: Plînzi padurea cu braz, :/
/: Plîng ş-ali tali surori, :/
/: Plînzi gradina cu fleri! :/
/: Voi aţ fost doi fraţîori, :/
/: Ca doi trandafiri cu fleri, :/
/: Ş-on vînt mari o vinit :/
/: Şî pi voi v-o disparţît! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Ia ti scoalî, nu mai sta :/
/: Şî vorbé cu noi şeava, :/
/: Tu la horî cîn merzeai, :/
/: Tari vesel mai iarai, :/
/: D-acum nu ştiu şi gîndeşti, :/
/: Tari suparat mai eşti! :/
/: Duminica a vini, :/
Tinirii toţ s-or distra,
Dar tu în pamînt îi sta,
/: Tinirii s-or veseli, :/
/: Numai tu vei putrezi! :/

Pentru soţie

117

Anexă-chestionar Botoşana, Sv., 1972

Floricică, floare-albastră,
Bună ziua, măi nevastă,
Bună ziua eu am zis,
Dară tu n-ai mulţumit!
Nu ştiu, cu mine nu vrei,
Graié, că mai sînt femei.
Şi-am venit la dumneata,
Să mai sfătuim ceva,
N-am venit să te bocesc,
Am venit să sfătuiesc;
Şi-am venit ca să te-ntreb
De ce boală ai zăcut,
Că tu leac n-ai mai avut,
De ce boală n-ai scăpat,
Pîn-ce capul ţi l-ai dat!
Eu, nevastă, te-aş ruga,
Fă ce-i face cu moartea
Şi nu-ţi mai lăsa casa,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Că dumneta ai ştiut bine,
Că cine merge-n ceea lume,
Înapoi nu mai vine;
Nu ştiu, bine-i de trăit,
Ori nu-i voie de venit,
Că numai un suflet de-ar veni,
Multă lume ar răcori !
Şi eu, nevastă te-aş ruga,
Ca să faci o bunătate,
Ca să-i duci tătuţii carte,
Carte cu pecete grea,
Scrisă de mînuţa mea.
Şi dacă cumva nu-i bună,
Atunci să le spui din gură,
Spune tatii că mi-i bine,
Dar nu am inimă-n mine,
Că dincotro vîntul mă bate,
Tot mă frige şi mă arde!
Că atîta mi-i de dor,
Că m-aş pune jos să mor,
Şi să mor, aş mai trăi,
Tot aştept, doar ai veni,
Şi de-atîţia ani de zile
Noi tot aşteptăm să vie,
Cu mîncare caldă-n vatră,
Cu cămaşă nouă-n ladă.
Eu, nevastă, te-aş ruga,
Ca să-l luaţi de mînuţă
Şi să veniţi acăsuţă.
Şi să ştiu că aţi veni,
Drumu vi l-aş curăţi,
Dacă aş şti că aţi veni,
Eu înainte v-aş ieşi;
Veniţi pe la miezul nopţii,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cînd or dormi toţi morţii.
Sara bună, măi nevastă,
Sara bună, nu de tot,
C-aş dori să te mai văd!

Pentru soţ

118

Mg.455, I, 28 Concești, Bt., 1981
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Floarea Ch.Nazarie, 69

1.Dimineaţa -Scoalî, scoalî,
Scumpu, gospodariu neu(u),
Scoalî-ti pi chîşioruţî
î /: Şî dă mînuţîli-oleacî la mini :/
Şî ti sprijîneşti-oleacî di mini
Şî hai pînî pi prisp-afarî,
Ş-ai sî vez gospodăria mătali.
Cum o ramas(o),
î Suparată şî năcăjîtă,
/: Cî nu mai are îini s-o comandi!:/
cî Noi dimineaţa, cîn ni sculam(o),
Amîndoi la cali ni punem(o),
Di cari treabî-ntăi sî ne-apucăm(o)
Şî-ncotro sî ni duşem(o)!
în Da de-amu, cîn m-oi scula,
/: Di îini m-oi întreaba(o)? :/
Scumpu neu şî bunu neu(o),
î Eu dimineaţa afarî cîn işăm(o),
în /: Tari ti videm pin ogradî-mblînd(o), :/
în Da de-amu, cîn oi işî(o),
Pin tăt ungheriu m-oi uita,
în /: Di gospodariu neu(o) n-oi măi da! :/
şî Copchilaş-acasî cîn s-or aduna,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

î Pis' tăt locu s-or uita,
Di tătăicî n-or mai da!
în /: Tot or plîngi ş-or ofta(o) :/
Şî tătăicî or strîga(o),
Da tătăica di un' sî mai vie?
ă Pi drumu cari-o pleacat(o),
Înapoi n-o mai vinit(o)!
$î_2$/: Cî el tari multi drumuri mai faşé, :/
Şî pişti deal(u) cînd vine(o),
în Tari ghini ni păre,
în Da de-amu, cîn ni uităm(o),
în /: Pisti deal sî-l mai videm(o), :/
El acuma nu mai vini !

2.Cînd îl scoate din casă

/: Of, dischidi ochişorii, :/
Gospodariu neu şeal scump(o)!
îi Paisprîzăşi copchii ai crescut(o)
în /: Şî pi tăţ(o) i-ei lasat(u) :/
Şî-napoi nu ti mai uiţ(o)!
ă In rîdic-oleacî căpuşoru
Şî ti uitî-n urma matali
Şî-ţ vez copchilaşî matali
Şî-ţ mai vez(o) şî nepoţî,
Cum merg cu cîrdu(u)-n
Urma matali,
î /: Şî tăţ plîng(o) şî ofteazî! :/
î Mai uitî-ti-odatî-napoi(o)
ă Şî vezi cî-ţ rămîni gospodăria matali
Părî stăpîn(o),
îi /: Tari mari rai ai măi lasat(o) :/
Şî ti duşi(o) la-ntuneric
Şî cu mini nu mai vorbeşti(o)!
ă Tari năcăjît(o) ai mai fost(o)
în Şî de-acas-ai fost fugărit(o),

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ă /: Scumpu neu(o) năcăjît(o)! :/
3.La groapă /: Ti mai rog eu înc-o datî, :/
Scumpu neu(o), gospodariu neu(o),
In rîdicî capu şî mai spuni şeava,
cî Ne-aprochiem di casa matali,
Casa matali cari
Nu ti duşi la-nflorit(o),
ă Ti duşi la putrizît(o)!
cî Frumoasî cas-ai lasat(o)
Şî matali nu ţ-o plăcut(o),
Alta noauî ţ-ai făcut(o),
Fărî uş, fărî fereşti(o),
/: Numai cu patru păreţ(o), :/
Nu ştiu cum ai sî vieţuieşti(o)!
în Roagî-ti la săpători(o)
ă Sî-ţi facî casa di flori(o)
Şî cu uşa di matasî,
Sî mai poţ veni pe-acasî,
Sî-ţ mai vez copchilaşî matali,
îi Cî ii tari-or mai suschina(o),
Cîn acasî s-or aduna(o)
Şî di mătăluţî n-or mai da(o)!
Scoalî, scumpu neu(o),
Gospodariu neu,
Cî tari di mini te-i dispărţît(o),
Nu ştiu eu şi ţ-an grişît(o)?
Eu vorbi răli nu ţ-an zîs(o)
ă Şî în voie ţ-am întrat(o)
Şî tari te-am ascultat(o),
Tot ca sî nu ti supiri nişiodatî!
Şî mata pi mini tari m-ai suparat(o),
Cî sînguricî m-ai lasat(o)!

Mg.456, I, 22 Darabani, Bt., 1981

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Emilia D.Pricop, 59

-Mitruţî, âi ţ-an grişît,
/: Di m-ai dat la văduvit? :/
Mitruţî, di âi te-i îndurat,
Sînguricî m-ai lasat(o)?
Sînguricî şî străinî,
Străinî şî înşalatî
/: Şî di mata dipartatî ! :/
Mitru', dintr-o casî plinî,
/: An ramas neagrî străinî! :/
Ieş,Mitruţî,pin-afarî
Şî ti roagî la sfîntu soari,
Sî tîi zăua mai mari,
/: Cî asta-i zî di disparţani! :/
Scoalî-ti, Mitruţî hăi(u),
Aista nu-i drum la tîrg,
/: Sî vii acasî rîzînd(o), :/
Şî nu-i drum niş di la moarî,
/: Ca sî vii acasî iarî, :/
Aista-i drum pi âeea lumi,
/: Âin' sî duâi,nu mai vini! :/
Cîti drumuri ai îmblat,
/: Pi tăti te-ai înturnat(o), :/
Da pe-aista âi ti duâi,
/: Înapoi nu ti întorâi(o)!:/
Scoalî-ti, Mitruţî, scoalî,
Şî nu ti sîli la mărs(o),
Cî-napoi nu ti întorâi(o)!

12o

Mg.7, II, 44 Verşeni, Iş., 1968
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Aglaia Gh.Zaharia,64

-Scoalî puişorule

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sî dischidi guriţa,
Ca sî mă înveţ ševa.
Cî pîn-acu cîti m-ai învaţat,
/: Eu pi toati le-am uitat, :/
Da acu, dacî m-ai învaţa,
n /: Tari te-aş măi asculta. :/
/: Ieş, puiule, pînî-n prag :/
Şî mă-nvaţî ši sî fac?
Ieş, puiule, din pămînt,
/: Cî tari ţ-a ši urît, :/
/: Zvîrli ţărna-n douî părţ, :/
Hai acasî la băieţ,
/: Cî ţ-a ši dor ca sî-i vez, :/
Cî di cîn nu i-ăi văzut,
/: Multî vremi-o măi trecut! :/

121

Mg.209, 1, 1 Lunca,Vînători-Neamţ, Nţ.,1975
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Maria I.Chihai, 65

-Dragu neu, soţîor bun(u),
Eu ma rog la duneata,
Sî leş nila undeva,
Ca sî mă ieu cu dînsa.
Dragu neu, puiuţu neu,
Šii-ţ nilî şî di mini,
Nu ma măi lasa străinî,
în Cî n-am nilî di la nimi,
Dragu neu, puiuţu neu(u)!
Draga me, vorba šei dulši,
n Cum ma lasî şî sî duši,
Draga me, vorba šei bunî!
/: Nu-i o sarî sî-nsărez(u), :/
Sî nu plîng, sî nu oftez(u),

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Nu-i sarî, nu-i dimineaţî,
/: Ca sî n-am lăcrîni pi faţî, :/
în /: Cîn pui masa sî mînînc(u), :/
Lăcrînili-aźiung în pămînt(u)!
n /: Te-a mînca, dragî, pămîntu, :/
Pi mini, dragî, urîtu,
n /: Cî eu mult m-oi măi uita, :/
Ca sî ti văd uneva,
/: Sî-ni rocoresc inima, :/
Dragu neu, puiuţu neu(u)!
/: Da cum, dragă, te-i îndurat(o), :/
Pi mini di m-ai lasat(o)?
/: M-ai lasat, dragî, străinî :/
Şî n-am nilî di la nimi;
Nu ştiu uni m-oi mai duşi,
Ca s-aud o vorbî dulşi,
Draga me, vorba şei bunî!

122

Mg.135, II, 16 — Pîrîul Cîrjei, Nţ.,1973
Culeg.:I.H.C. — Inf.Glicheria N.Ciubotă,55

cî$_2$/: -Da scoalî, Niculai, scoalî, :/
cî /: Şî scoalî drept în chişioari :/
cî /: Şî-ţ fă ochişorii roată :/
cî /: Şî priveşti lumea toată, :/
cî Di te-i duşi la lucru,
şi N-ar şi vinit prapuru
cî /: Sî ti ducî cu dînsu. :/
ăi Di te-i duşi la armatî,
în Ca sî mai slujăşti o datî,
şi /: N-ar şi crueea razamatî. :/
şî /: Şine-o mai văzut von mire, :/
da /: Sî steie la cap de masă, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

âi /: Fără druşti, fără mireasă, :/
ăi /: Numai popa să-i şetească. :/
ăi /: Şî druştile-s displititi, :/
şî$_1$,în$_2$/: Cu cămeşîle şernite :/
în /: Şî cu inimile fripte, :/
şî Vătăjăi fără pistol,
Vătăjăi cu capu gol,
âi /: Dar şi mă-ta-i soacră mare, :/
âi /: Inimioară-ntr-însa n-are! :/
âi Şî pi âi cale-ai plecat,
Nu-i nedejdi di-nturnat.
âi /: Niculai, da un' ti duâi? :/
âi /: Uni-s codri plini di cuâi :/
âi /: Şî păsîr'li cîntătoari :/
/: Şî-napoi ni-ntorcătoari! :/

123

Mg.65, I, 7 Zăneşti, Nţ., 1971
Culeg.:C.B. şi L.B. Inf.Elisaveta I.Costin,65

n -Soţîoari, soţîoari,
n Da cum te-i îndurat,
Soţîoari,
Di m-ai lasat sînguricî,
Soţîoari?
da Nu ţ-o fost nilî di băiţăi
Şî di mini,
Cî rămîi sînguricî,
Fărî nilî,
Fărî sinsti-n sat(u)?
Soţîoru neu,
Gospodariu neu
Şî bunu neu!
îi,cî Tătî lumea a sî iasî

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ş-ar sî pleâi,
Şî eu rămîi sînguricî,
Ca a nimănui(u) !
Da sî vii, soţîoari,
Macar noaptea pin ţis(u),
Sî-ni aduâi, dragî,
Voa răspuns(u),
Cî tătî lumea, soţîoari,
Ar sî ma-ntrebi :
Da nu ţ-o mai vinit
Soţu-acasî ?
Da di uni sî mai vii ?
Cî âe-apucî pămîntu,
Îi bun apucat(u) !
Şî-napoi nu s-o mai înturnat(u)
Şî sînguricî m-o lasat(u),
Soţîoru neu âeal bun
Şî scump(u) !
Draţii mami,
Băiţăii mami,
Cum o ramas mititei,
Fărî tatî şi fărî nilî!
Da âini le-a mai aduâi bunătăţ,
Cum le-aduâei mătăluţî?
Draţii mami,
Străinii mami!

124

Mg.53, I, 7 — Boteşti, Sv., 1971
Culeg.: I.H.C. — Inf.Floarea Gr.Rotaru,55

-Vai, Grigore, dragu meu,
Da di âi stai aşa de suparat ?
Ori nu-ţi plaâe cum te-am îmbracat? :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Da eu te-am îmbracat în grabă,
C-an crezut cî meri la treabă.
Vai, Grigore, dragu neu,
/: Di trii zîle stai pi masă :/
/: Şî nu vrai sî-mbli prin casă, :/
Grigoriţî, dragu meu,
da Pentru trii scînduri de brad
Ş-o cruşi di lemn la cap!
Vai, Grigore, dragu meu,
Eu te-aş ruga tare pe tine,
Sî mai vii(o) şî pe-acasă,
/: Da sî vii cînd a ploua, :/
Ca să-ţi cunosc eu urma.
La poartî, la şimitir,
Hai, Grigore, sî vorbim,
/: Cî de-amu ni dispărţîm!:/
Tu ti duşi în şeea lumi,
/: Acolo ai mamî şî tatî, :/
Nu ţî-i urît nişiodatî.
Da păru di s-a-ncălşi
Şî cămeşa di s-a-negri,
S-o trimeţi(o) sî ţ-o spăl,
/: Nu-n apă, nu-n soponele, :/
Numa în lacrimi de-a mele.
Tari m-ai lasat amară,
/: Di tînără m-ai văduvit! :/
/: Nişi o viaţă nu-i amară, :/
Ca viaţa di vadană,
/: Nimi nu-ţi rai ie vorba-n samă, :/
Hai Grigore pîn-acasă !

125

Mg.262, II, 4o Doroteia, Sv., 1977
Culeg.: I.H.C. Inf.Viorica V.Gemanari, 45
-Măi Victurel, scoalî-ti

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî cu mini graieşti,
Cî di cîn ai adormit,
Cu mini n-ai mai vorbit;
cî Di cîn ai fost tu pi lumi,
/: Nu ai stat culcat trii zîli, :/
Tot di noapti ti sculai,
/: Şî la treabî ti duşeai(u_2).:/
Scoalî-ti şî ti-i uita,
/: Şi scîrbî-i la casa ta, :/
Di la cap pîn-la pchişioari,
/: Tăti-s neamurili tali, :/
Tăti-s în doliu-mbracati,
/: Cu feţîli lacramati, :/
Dar mai suparat ca mini,
/: Nu mai este nimi-n lumi! :/
Cî noi cu drag ne-am luat
/: Şî nu ne-o disparţît on sat, :/
Di s-ar şi pus şăpti sati,
/: Nu ne-ar şi putut disparti, :/
dar/: Numai pustia di moarti, :/
Ea s-o pus să ne desparte!
Dac-ăi văzut cî moartea vine,
/: Di şi nu ne-i spus tu mnie? :/
cî Eu în camarî te-ascundeam
/: Şî la moarti nu ti dam, :/
da Eu pi moarti-s mînioasî,
şî/: N-o primem sî vie-n casî, :/
d-apui/: Cî ie mnie mni-o luat :/
Şi ni-o fost pi lumi drag(u);
d-apui Măi Victurel, nu ti duşi,
/: Cî-napoi nu ti aduşi, :/
C-acolu gardu-i di fier
/: Şî nu ti lasî difel(u_2),
Stîlchii la porţ îs di pchiatrî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Poarta vieţii i-ncuiatî,
Nu ti lasî niŝiodatî.
d-apui Eu de-aş şti c-ai mai vini,
/: Lumea roat-aş ocoli, :/
da /: Eu de-aş şti cî te-aş afla, :/
Lumea aş înconjura !

126

Mg.331. I. 5 Marginea, Sv., 1979
Culeg.:V.B. şi Fl.B. Inf.Damaschina I. Bodnărescu, 45

/: -Ierti-ni-ti Dumnadzău, :/
/: Cu jeli ti iert şî eu, :/
/: Da eu cum nu te-oi ierta? :/
/: Cî tari ne-i rupt inima! :/
/: M-ai lasat neagrî strainî, :/
/: Cu patru baieţ di mînî. :/
/: Cî eu di nicî copchilî :/.
/: An ramas neagrî strainî. :/
/: Cîn iaram eu mai nicuţî, :/
/: Nu-o murit a neu tatuţî, :/
da /: Dupa ŝe-an creascut mai mari, :/
/: Ne-o murit şî mamuţa(ri). :/
şî$_1$/: Nu ţî-i nil-a ti-ngropa :/
îi /: Tinirel ca duneata ? :/
cî /: Di nic-an ramas orfanî, :/
/: Tînîrî ma laş vadanî, :/
/: Şî ma laş neagrî strainî, :/
/: Di la nimi fărî nilî. :/
/: Şî cum di te-ai îndurat, :/
/: Baiţăii ţ-ai lasat? :/
/: Nu ţ-o fost nilî di copchili, :/
/: Cî li laş negri străini? :/
şî /: Nu ţî-i nilî di baieţ, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Cî ramîn nimîngiieţ ? :/
/: Rodica, cînd vini-acasî, :/
/: Tot pi mini ma întreabî: :/
/: -Mamaicî, eu-s la Homor, :/
/: Da di taticu ni-i dor ! :/
şî /: Baieţî di la Sîreti :/
/: Di taticu lor li-i dor! :/
da /: Tu te-i dus la a ta mamî, :/
/: Pi mini ma laş vadanî; :/
/: Vadana pi undi calcî, :/
/: Ramîni pamîntu baltî, :/
/: Orfanu pi uni paşeşti, :/
/: Şî pămîntu sî scîrbgheşti! :/
/: Vai di mini şe-ai facut, :/
/: Tari inima ne-i rupt, :/
/: Da amu ne-i rupt-o cu gata, :/
/: Cî ti duşi şî-ţ astupchi groapa! :/
şî /: Nu ţî-i nil-a ti-ngropa, :/
/: Baiţăii a-ţ lasa? :/
cî /: Po' sî îmbli lumea roatî, :/
îi /: Din strain nu mai faşi tatî! :/
/: Bucurî-ti manastiri, :/
/: Cî bun gospodar îţ vini, :/
/: Da nu vini sî gospodăreascî, :/
/: Da vini sî prohodeascî! :/
şî /: Ie-ţ, Ionicî, iartaşiuni :/
/: Di la sfînta manastiri, :/
şî /: Di la sfinţîli portiţ, :/
/: Cî de-amu nu li dişti z. :/
da /: Cînd om ave von greu pi lumi, :/
/: N-avem, tatî, cui i-l spuni! :/
şî /: Ne-on duşi la şimitir, :/
/: Ne-om jalui lutului, :/
/: Lutu-i negru-ntunicos, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Nu-i ca tata di nilos; :/
şî /: Ne-on duşi pîn-la mormînt :/
/: Ş-on vini-napoi plîngînd! :/
şî /: Lasî-ţ groapa mînioasî :/
/: Şî haidi-napoi acasî, :/
şî /: Lasî-ţ lutu mînios, :/
/: Scoalî-ti şî hai pi îios. :/
/: In ti scoalî şî ni iartî, :/
/: Cît îi groapa distupatî, :/
cî /: Dupa âi te-or astupa, :/
/: Tu nu ni mai poţ iarta. :/
şî /: Di trii dzîli te-ai culcat :/
/: Şî-napoi nu te-ai sculat, :/
/: Te-an strîgat de-am amorţît :/
/: Şî tu nu te-ai mai trezît! :/
da /: Nu ştiu, perina ţî-i moali, :/
/: Ori ninica nu ti doari? :/
/: Ţ-ai facut pernî di lut, :/
/: Tătî boala ţ-o treacut! :/
şî /: Strujacu ţî-i di surîeli, :/
/: Ne-i lasat cu mari jeli !:/
/: Cî noi tari te-am rugat, :/
/: Tu di noi n-ai ascultat, :/
/: Şî te-o ruga şi copchiii ,:/
/: Tu n-ai ascultat di nimi! :/
da /: Pînzîşoara ţî-i subţîri, :/
/: Asta mearte-o fost cu zîli, :/
/: Pînzîşoara ţî-i di in, :/
/: Ai murit în mari chin! :/
şî /: Si ţ-o fost mai drag nitali, :/
/: Familia sî ţ-o vez mari! :/
/: I-ăi crescut pi tăţ pi rînd, :/
/: Cum ti-nduri şî-i lagi plîngînd? :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Pentru soră

127

Mg.4o4, I, 17 Caşin, Bc., 198o
Culeg.:L.C. şi L.B. Inf.Aguriţa V.Bălcanu, 64

îi -Surioara mea,
îi Soro, buna mea,
Soro, gospodina mea!
îi Surioară, surioară,
îi Mă ardi la inimioară,
în Surioara mea,
Pîntru dumneta,
Soro, surioara mea!
îi Soro întindi mîna,
Soro, la inima mea
Şî ne-alină durerea,
Surioara mea a bună!
Soro, la inima mea,
În cari s-a aprins în ea,
Surioara mea,
Încît în ardi pă frigari,
Nu mai rabd, aşa-i dă tare,
Surioara mea a bună,
în C-aş turna apî pă ea,
Surioara mea,
îi Şî s-ar stinge flacăra
Şî durerea ni s-ar lua,
Surioara mea a bună!
în Surioarî, da aşa,
Numa gura dumneta'
Dacî ne-i vorbi cu ea,
Toatî durerea ne-ar lua,
C-ar turna rouî pă ea!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

îi Surioara mea,
Bunişoara mea
îi Şi dăşteapta mea,
Da şi gospodina mea !

128

Anexă-chestionar — Corni, Bt., 1978
Culeg.:S.C. — Inf.Maranda Damian, 7o

A venit moartea-n grădină
Şi-a rupt tînără ghiorghină !
Moarte, moarte şi iar moarte,
Tare nu mai faşi dreptate !
Un' te cheamă nu te duşi,
Un' te-alungă, lipoă chişi !
Surioară, surioară,
Roagă-te la sfîntu soare
Să ţie ziua mai mare,
Roagă-te la clopotari,
Să tragă clopotu tare,
Să s-audă-n depărtare,
C-o murit o fată mare,
Fată mare,logoditä,
Pentru nuntă pregătită !
Surioară, surioară,
Da şine te-o sfătuit,
Pe-aiest drum de te-ai pornit ?
Pe acest drum ducător
Şi-napoi ne-ntorcător !
Acest drum şine-l faşe,
Înapoi nu se întoarşe,
C-am avut şî eu un frate
Ş-a plecat tare departe,
Şi-a plecat cu car cu boi

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Si n-o mai vinit 'napoi.
La poartă la Şimitir
Hai, surioarî, sî vorbim,
Că de-aiŞi ne despărţim.
Dac-aş şti că ai veni,
Cărăruşa ţ-aş plivi,
Şi de iarbă şi de nalbă,
Să vii, soro, mai degrabă,
Să vii dimineaţa pe rouă,
Să stăm de vorbă amîndouă,
Ori să vii cînd a ploua,
Ca să-ţi găsesc urmuţa
Şi s-o pun în năfrămioară
Şi s-o pun la inimioară·!

129

Mg.487, I, 5 Miletin, Bt., 1982
Culeg.: I.H.C. Inf.Maftei I.Jăniţa,48

-Scoalî, scoalî sorî dragî,
Şî dişchidi guriţa
Şî-m spuni mii Şeava,
Batr doauî-trii cuvinti,
Sî li ţînem şî noi minti,
/: Cî-s di la mata vorbiti. :/
/: Sora me, Şei tiniricî, :/
/: Miresuicî fărî miri ! :/
Cî tari te-i suparat
Şî te-i dus la-nmormîntat,
/: Şî te-i dus dupa tatuţa, :/
/: Cî tari ţ-o mai ars inimuţa !:/
Luni di zîli l-ai boŞit
Şî matali te-i pierdut.
Da ti roagî, surioarî, bini,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sî n-apuși două-trii zîli,
Sî trimeț și după mini.
Da ți rog, surioarî, bini,
Sî n-apuși pi cararea cu sșhini,
/: Cî ți-ntîlnești cu străini, :/
Tu s-apuși pe-aței cu flori,
Cî ți-ntîlnești cu surori
Și cu mamî și cu tatî
Și cu famelia toatî !
Scoalî, surioarî, scoalî
Și spuni nouî șeava,
/: Cum îi drumu-n șeea lumi ? :/
Dacî-i bini, dacî-i rău,
Sî ma prigătesc și eu,
Ca sî vin(o) la mata,
Sî-ni răcoresc inima !
Cî, după ște-o murit tătuța,
Tătă vara an boșit
/: Pi tăți ogoarîli ! :/
/: Și strîga lumea la noi : :/
-Nu mai boșiț, fetilor hăi,
Cî nu mai putem praști(o)!
Eu ți rog, sorioarî, bini,
Sî trimeț și după mini,
/: Sî nu treac-on an di zîli! :/
/: Și sî-ni spui, drăguț,-așa,
Dacî te-i întîlnit cu tata, :/
/: Sî va sfătuiț amîndoi, :/
/: Sî viniț voi acăsuțî ! :/
/: Eu cararea ț-oi pliîi-o :/
Și di iarbî și di nalbî,
S-ațiunzeț voi mai digrabî !
La poartî la șimitir
Stăi oleacî sî grăim,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Cî de-amu ni dispărţîm ; :/
La poartî la ŝimitir
Creşti iarbî ş-on trandaŝir,
Trandaŝiru s-o uscat,
Pi sora am îngropat.
Mîndrî casî ai avut,
Pe-aŝeea nu ţ-o plăcut,
/: Alta noauî ţ-ai făcut, :/
Fărî uşi, fărî fereşti,
Mă nier cum ai sî trăieşti!
/: N-ai fereastî di uitat,
Da niŝi uşî di întrat ! :/
Batî-te-ar pustia moarti,
Cum nu faŝi niŝi o dreaptati,
Vii la feti, la flecăi
Şî la oamini tinirei,
Da sînt babi blastamati
Şî roagî-n tăt ŝeasu moarti!

13o

Mg.486, I, 29 Prăjeni, Bt., 1982
Culeg.: I.H.C. Inf.Saveta C.Vieru, 77

-Draga me, sora me(o),
Ooo, puica me(o),
O întrat moartea-n ogradî,
Di nimi nu s-o-ntreabat(o)
ăi /: Şî pi mata te-o luat! :/
Draga me(o), sora me(o)!
Scoalî, sorioarî,
Şî ni spuni şî nouî,
Cum îi drumu-n ŝeea lumi?
în Drumu-i lung(u) şî cotit,
Tătă lumea te-o jălit(o)!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Draga me, sorioara me(o),
Roagî-ti la sfîntu soari,
în /: Sî ţîie zăoa mai mari, :/
în /: Sî sî strîngî tăti nemurelili matali,
Ş-aşelea din dipartari! :/
Of, drumu-i lung(o) şî cotit(o),
Merzi mai înşetişor, sorioarî, la deal(o),
/: Nu ti grăbi, sora me(o) ! :/
Hai, merzi mai îngăduit,
Cî tu merzi la putrizît(o)!
In ti uitî pi fereastî,
Îţi vini-o carti domneascî,
Nu-ţi vini ca sî-ţi şeteascî,
Da-ţi vini sî ti porneascî !
în Sorioarî, sorioarî,
Ian ti scoalî, sorioarî,
ăi /: Şî ti uitî pi drum în sus(u), :/
Cî-ţi vine-o carti domneascî,
Nu-ţi vini ca sî-ţi şeteascî,
Da-ţi vini sî ti porniascî !
Aista-i drum împărătesc(o)
/: Şî-napoi ni-ntorcători ! :/

131

Mg.24, II, 26 — Berchişeşti, Sv., 1969
Culeg.: L.B. — Inf.Artemiza Horga, 43

-Ierti-ni-ti Dumnezău,
Cum cu drag ti iert şî eu,
Sorioarî, dragu meu !
da /: Cu şîni te-ai sfătuit, :/
Di pe-aista drum ai pornit?
Doamni, rău ţ-o mai priit !
C-ai ştiut neta pre bini,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cî sîni merzi-n sêea lumi,
Să duși și nu mai vini !
că Sîni merzi-n altî țarî,
Sa duși și vini iarî,
da$_1$ /: Sîni merzi-n sêea lumi, :/
Sa duși și nu mai vini !
și /: Ț-ai lasat o casî mare :/
Și ti duși la o strîmtoare,
ăi$_2$ /: Casa ta nu ț-o placut, :/
Ț-ai făcut alta din lut,
și$_1$,ăi$_2$ /: N-ai fireastî di uitat :/
Și niși uși di întrat,
Niși fereastî sî ti videm
ă Și niși uși sî întrăm,
Sî vinim sî ti videm.
îi /: Lasî, dragî, lasî, lasî, :/
Cî te-a azîunzi-on dor de-acasî,
și Da pămîntu nu ti lasî !
/: Eu ți rog, dragă, hai acasă, :/
Lasî țărna mînioasî,
/: Lasî lutu mînios :/
Și haidea soruț-în zios !
ăi$_2$ /: Plînzeț uș, plînzeț fereșți, :/
Cî de-amu n-o mai videț,
și /: Plînzi și tu ogradî largî, :/
Cî altu nu ti mai calcî!
și /: Buna noastrî gospodinî, :/
Cum te-am mai scapat din mînă !
/: Surioarî, nu ti lasa, :/
Sî ti ducî de-aisea !
Eu sî șiu ca duneta,
ăi /: În chișioari m-aș scula :/
Și pin ogradî m-aș plimba.
/: Haida, dragî, hai acasî, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî te-aşazî dupa masî,
Şî âiî gospodinî-n casî!

132

Mg.73, I, 12 — Botoşana, Sv., 1972
Culeg.: I.H.C. — Inf.Eva D. Creangă, 47

ăi$_1$,nda$_2$ /: -Buna sara, sorioară, :/
da An vinit pîn-la mneta,
ă$_1$,nda$_2$ /: Să mai sfătuim âeva(o), :/
da$_1$, ă$_2$ /: Cum grăiem totdeauna(o) !:/
da /: An vinit ca să te-ntreb(o), :/
ai De âe boal-ai mai zăcut(u),
a De mneata leac n-ai avut(u)?
a /: Nu ştiu, nu te-ai căutat bine,
a Ori n-ai avut leac pe lume ? :/
şî Vai, leliţă, soră dragă,
Eu nu če-oi uita degrabă,
ă C-ai fost o fimeie bună,
ă Ş-ai fost stăpînă pe gură;
ă Cîte-n lume le avem(o),
ă Mnetali mă jăluiem(o) !
ăi Sorioară, soră dragă,
da Eu nu če-oi uita degrabă,
Că la mneta cîn vinem(o),
ă /: Doamni, mîndru mă primei(o), :/
ă La mîncari mă punei(o),
ăi /: Pînă-n drum mă petreăei(o). :/
ă Ş-ai fost bună şî de treabă,
ă Nu te-oi mai uita degrabă,
a Şî ai fost de âinste-n sat(o),
Ai cununat ş-ai botezat(o),
ă /: Doamni, mîndru ţî s-o stat(o)! :/
zî Leliţă, te-a ăziunzî-on dor(o)

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

a Di feti şî de fişior(o),
ăi Te-a săiunzî-on dor mai mare,
ă Di gospodariu mneatali,
ă Că, saracu, l-ai lasat(u)
a Şî de-amu greu i-a mai şi
$ă_1$ /: Pe lume cît a trăi ! :/
da Eu, leliţă, te-aş ruga,
ă Fă şi-i faşe cu moartea,
da_1 /: Şî nu-ţ mai lasa casa(o_2). :/
$ă_1$,da_2 /: Bucură-te ţînţîrime , :/
ă /: Mîndră gospodină-ţ vine, :/
zî Da nu vine să-nfloreascâ,
zî Da vine să putrezască !
ă Ţînţîrime, ţînţîrime,
$zî_1$,$ă_2$ /: Multă scîrbă şade-n tine ! :/
şî Vai leliţă, vai de mine,
da O trecut trii ani de zîle
da /: De cîn n-ai grăit cu mine ! :/
ă Şî atîta mi-i de dor(o),
ă De m-aş pune ţios să mor(o),
ă Şî aşa cît oi trăi,
Tot aştept, doar ăi veni!
ăi Şî mă uit şî-n ţios şî-n sus(o),
că /: Poate vii de un' te-ai dus(o) !:/

133

Mg.89, I, 3 Spătăreşti, Sv., 1972
Culeg.: I.H.C. Inf.Maria N.Şuteu , 75

-Scoalî, sorioarî, scoală,
Cîn ti mai văd eu pe-afară ?
Draga me, sora me(u),
În frumos timp ăi mai adormit(u):
Pi cîntatu cuşilor,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Pi zgheratu neilor!
/: Draga me, sora me, :/
Pi cumnatu cui îl leşi,
Tot cu lacrimi pi obraz ?
Lenţî sorî, Lenţî dragî,
Cîn ti videm eu prin grădinî,
Tot făcînd la straturi multi,
Tari mult ăi mai munsît(u),
/: Pintru doi coţ di pămînt(u) ! :/
Tari mult ăi mai lucrat,
/: Pintru trii scînduri di brad ! :/
Draga me sorioarî,
Băieţî cînd or vini,
Mămăicî n-or găsî(u),
Draga me, sora me(u) !
Cumnatu di uni-a vini(u),
Cui s-a măi jălui(u) ? :/
Draga me, sorî bunî,
Eu cînd oi tresî la poarta ta,
Mari jăli-oi mai avea(u)!
/: Draga me, sora me(u), :/
Nu ti dusî măi la vali,
C-aista drum i-nşălători,
/: Şin' sî dusî nu măi vini !:/
Draga me, sora me(u),
Cumnatu di uni-a vini,
N-ari cui sî jălui,
Nisî mîncari şin' i-a prigăti.
Draga me surioarî,
Cîn ti mai văd eu pe-afarî ?
Cî eu di uni vinem,
La poartî mult cu tini şîdem,
Draga me, sora me(u).
Cînd aţiunţem la ţîntirim,
Stăi, sorî, sî mai vorbim,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Cî di az ni dispărţîm. :/
Draga me, sora me(o),
Stăi, Lenuţî, sî mai vorbim,
Cî, cîti am vorbit,
Tăti le-am uitat(u),
Da de-amu, dacă-ni spui şeava,
/: Niŝiodatî nu le-oi uita, :/
/: Draga me, sora me! :/

134

Anexă-chestionar Tîrzii, Vs., 1973

-Surioara mea cea bună,
Unde te duci şi mă laşi?
Soro, încotro să mă duc,
Să mă întîlnesc cu tine?
Cu cine vorbesc eu mai bine
Decît cu tine ?
Surioara mea cea bună,
Cu cine mă mai sfătuiesc eu ?
Ce rău ţi-am făcut,
De te-ai despărţit de mine ?
Soro, scoală şi te uită,
Cine e în ogradă la noi,
Ce nuntă ne-ai făcut,
În doliu toată,
Fără muzicanţi,
Fără conocari,
Fără mire şi nănaşi,
Numai cu batiste cu doliu !

135

Mg.233, I, 25 Vulcăneasa, Vr., 1976
Culeg.:L.C. Inf.Mariţa S.Stoian, 67

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

-Sora mea cea bună,
Că vin Paştile
Ş-aş vrea ouă chicate,
Licăăă !
Scoală, Lică, scoală,
Cî vini Ileana,
Cari ti iubea aşa di mult,
Şî nu vrei, Licuşoară,
Sî ti uiţ la ea !
Scoalî, sora mea
Cea bunî,
C-a vinit Ileana,
Sî-ţ săruti mîna, sorî,
Şî matali nu vrei
Sî ti uiţ la ea.
Scoati, Licuşoarî, bomboani
Din gentuţa matali,
Cari-ntotdeauna
Iara plinî pintru Ileana matale!
Scoalî, dragî sorî, scoalî,
Cî di acuma-ncolu
Nu ti-oi mai videa
Şi pi la Ciocaneli
N-am la cini mai calca!
Sora mea cea dragî, sorî,
C-a vini Paştili,
Ş-an făcut curăţăni,
Ca sî vii la noi,
Sî vorbim şi sî cinstim
Şî sî spunim di toati.
Cu ci, sora mea cea bunî,
Ni bucuri matali-acuma ?
Casuţa mea, în loc di bucurie,
Îmbracatî-n doliu,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sora mea cea bună,
Sorî!

Pentru frate

136

Mg.217, I, 7 Hărmăneştii Vechi, Iş.,1976
Culeg.: I.H.C. Inf.Margareta C.Şerban, 54

-Scoalî, frăţîoari, scoalî
/: Şî ti uitî pi fereastî, :/
cî /: Ţ-o vinit carti domneascî, :/
Di la noi sî ti porneascî.
/: Şî ti scoalî într-on cot :/
Şî ti uitî pisti tot,
/: Şî ti scoalî di pi masî :/
Şî ti mai uitî prin casî;
/: C-o bătut on vînt din ţios :/
Ş-o dat stîlpu casî ţios,
/: Ş-o bătut un vînt mai tari :/
Ş-o dat bradu din piţioari !
Scoalî, frăţîoari, scoalî
/: Şî ti uitî pi la noi :/
/: Şî dischidi guriţa :/
/: Şî-ntreabî lumea asta, :/
/: Di ţi-o vinit la mata ? :/
/: C-aista drum i-nşălător :/
Şî-napoi ni-ntorcător.
/: Bucură-te, mănăstiri, :/
Cî bun gospodar îţ vini,
Da nu vini sî-nfloreascî,
Ţi vini sî putrizascî !

136-a

Mg.217, II, 33 Hărmăneştii Vechi, Iş.,1976

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Culeg.: I.H.C. Inf.Margareta C.Şerban,54

(Variantă înregistrată a doua zi)

-Scoală, frăţioari dragi,
/: Că e jali-n casa-ntreagă, :/
/: Scoală-ti şi ne priveşti :/
Şi din guri ne grăieşti ;
Scoală-ti, nu ti-ndura,
Pi copii ţi-i bucura;
/: Moartea mi te-a amăzit :/
Şi de noi te-a despărţit !
/: Ai pus faţa la perete :/
Ş-ai lăsat băieţ şi fete,
Ai pus faţa la pământ
/: Şi nu simţ nici fir di vînt. :/
A matali sprînceneli,
/: Cum vor creşti vioreli, :/
/: Din a matali-ochişori :/
Au să crească alte flori,
Din guriţă,
Tămîiţă,
/: Din mînuţe,
Flori albuţe, :/
/: Iar întregul trupuşor :/
Se va face lutişor !
/: Scoală-ti şi te trezăşte :/
Şi ograda-nveseleşte,
/: Mîndră iarbă să răsară, :/
Ca în timp de primăvară.
/: Batî-te-ar pustia lut, :/
Mult eşti negru şi urît !
/: Plîng şi uşi, plîng şi fereşti, :/
Că de-acuma nu trăieşti.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Scoalî, frate, şi ne spune, :/
Âe-ai văzut pe âeea lume ?
/: Acolu vîntu nu bate, :/
Niâi lumina nu străbate,
/: Umbră mare te-a umbri :/
Şi pămîntu te-a-nnegri,
/: De la cap pînă la brîu, :/
Ca un negru spic de grîu !
/: O venit moartea pîn-la prag :/
Ş-o luat âi i-o fost drag,
/: Ş-o venit moartea la uşî :/
Şî l-o luat şî sî duâi.
/: Roagî-ti la clopotari :/
/: Sî tragî cloputu tari, :/
Sî răsuni văili,
Sî s-aduni neamur'li!
/: Bucură-te, mănăstiri, :/
Cî frumoasî floari-ţ vini!
/: Da nu vini sî-nfloreascî, :/
Âi vini sî putrizascî !

137

Mg.27o, I, 7 Urecheni, Nţ., 1977
Culeg.: I.H.C. Inf.Maria P.Arsenie, 63

-Frăţioari, frăţioari,
Cîn ţi-a fost mai drag di trăit,
/: Ni te-ai dus la putrezît, :/
/: La pustia de pămînt. :/
Da cum di te-ai îndurat,
/: Băieţăii i-ai lăsat ? :/
Mititei şî fără tată,
/: Nu ti mai văd niâiodată, :/
Mititei, numa cu mamă,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: N-au în lume niŝi o samă. :/
Patru casî ţ-ai făcut,
/: Niŝi una nu ţ-o plăcut, :/
/: Ţ-ai făcut alta di lut, :/
/: Fără uşi, fără fereşti, :/
/: În ea ca să putrezăşti, :/
Soarili sî nu ti ardă,
/: Niŝi vîntul sî nu ti bată, :/
/: Băieţî sî nu ti vadă ! :/
Ardă-ti focu pămînt,
/: Mulţi bărbaţi ai înghiţît :/
Şi neveste-ai văduvit,
/: Mulţ copchii ai orfănit, :/
/: Di părinţ i-ai dispărţît !-:/
Ardî-ti focu di brad,
/: Ai crescut mari şi-nalt :/
Şî digrabî te-i uscat,
/: I-ai făcut fratelui pat !-:/
/: Pătişoru-a sta-n pămînt
Şî pi veŝi la putrezît :/
Şî tari i-a ŝi urît
/: La pustîiu di pămînt, :/
/: Uni nu-i soari niŝi vînt, :/
Numai abur di pămînt!
Niŝi fereastî di privit
/: Şî niŝi uşî di işît, :/
Tari i-a mai ŝi urît,
La pustîiu di pămînt !
Mă rog, frăţîoari-aşa,
/: Să vii la noi sîmbăta :/
Şi să vii cînd a ploua,
/: Sî-ţ cunoaştem urmuţa, :/
/: Sî bei băieţî apî din ea, :/
/: Cî dor aşa nu te-or uita! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

138

Mg.364, I, 1o
Culeg.:V.B.

Corlata, Sv., 1975
Inf.Victoria T.Oniga, 7o

şî /: -Niculae, frăţîoare, :/
Rău la inimă mă doare,
şî /: Niculai, inima me :/
Iar o prins a mă dure;
/: Nu mă doare di durut, :/
Mă doari cî ce-am avut,
/: Şî, vai, cum ce-am mai pierdut! :/
Cî, vai, mult ce-am mai catat,
Şî eu tăt nu ce-am scapat,
Ce-an catat sara pi lunî,
Şî eu ce-an scapat gin mînî !
Niculaie, Niculai,
Mama me cîn o murit,
Noi sînguri am ramas,
Gi scîrbî şî gi nacaz !
Unu pi altu ne-am crescut,
Ş-amu cum gi m-ai urît?
/: Şî ce-i dus şî m-ai lasat :/
Ş-an ramas sîngurî-n sat !
şî /: Ardî-ci focu gi moarce, :/
Cî tu nu mai faşi dreptace,
/: Un' ci mînă nu ci duşi, :/
Un' ci ciamî nu ci-ntorşi.
şî /: C-an ramas o casî plină :/
Gi baieţ şî gi copcile,
/: Ş-an ramas o casî rasî, :/
Ş-amu-s sîngurî ramasî,
/: Cu inima friptî, arsî! :/
Da ca mîni am sî mor
Ş-oi vini, pui, lîngă cine

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî ţ-oi spuni şî rău şî bine,
Cum am măi trăit pi lume.

139

Mg.252, II, 2o — Plutoniţa, Sv., 1977
Culeg.: V.B. şi Fl.B. — Inf.Rozalia Strugaru, 6o

-Scoalî, scoalî frăţîoari,
da Spuni-ni nie âi ti doari,
Cî di cîn tu-ai adormit,
Ninicî n-ai mai grait.
da Ieş afarî prin ogradî
Şî lasî vo urmuşoarî,
Cî eu pe-aiâi cîn oi vini,
Urmuşoara ţ-oi găsî,
şî /: Vai, tari mult oi plînzi ! :/
da Frăţîoari, frăţîoari,
da Di si ti duâi di la noi oari?
Cî noi mai mult n-avem frati,
şî N-avem cu âini grăi.
Dragu neu şî frăţîor,
da Tari-ai fost tu bunişor,
cî Te-i dus şî te-i operat
Şî moartea nu te-o lasat.
Eu pe-aiâea cîn vinem,
Vai, da multi mai graiem,
şî Multi ni mai sfătuiem,
Da de-amu, cînd oi vini,
Pi tini nu te-oi gasî
Şî cu âini-oi mai graí ?
Vai di mini, rău îni pari,
Cî ti duâi di pi la noi
Şî nu mai vii înapoi!
şî Lasî, lasî Vasîli, lasî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

cî Ai sî vrai sî vii acasî
Şî pamîntu nu ti lasî,
cî Sîni meri-n altî ţarî
Şî de-acolo vini iarî,
da Sîni meri-n şeea lumi,
şî De-acolo nu vini nimi.
şî Moarti, moarti nimiloasî,
Şe-ai catat la noi în casî?
Di şi n-ai mărs pin alti sati,
Sî găsăşti mai bătrîni oamini?
Da la şi-ai vinit la noi ?
C-aişi noi nu te-am poftit
/: Şî moarti nu ne-o trebuit! :/

14o

Mg.8, I, 13 Şaru Bucovinei, Sv., 1968
Culeg.:I.H.C. Inf.Maria P.Prelucă, 41

şî -Dragu nostru fraţîor,
e Doamni, mîndru te-ai gatit
în Şî eşti gata di pornit.
da Şî în loc di cununie,
da_1/: Aştepţi preutu sî vie, :/
da Şî în loc di nanaşi mari,
$ă_1,n_2$/: Dascîlii şî palamari! :/
da Şî în loc di druşculiţî,
nda_1/: Ai la cap o crušiuliţî ! :/
da Şî în loc di vatajăi,
da_1,n_2/: Crušiţî şî prapurei ! :/
şî Dragu nostru fraţîor,
şî Doamni, rău te-ai suparat,
nda Că de-acasî ai plecat.
da Ş-ai plecat(o) di la noi,
$da_1,ă_2$/: Să nu mai vii înapoi ! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ş-aculo undi ti duşi,
$da_1,ă_2$ /: N-ai pernuţî sî ti culşi, :/
gî Nişi pat sî ti hodineşti,
Cu tatî sî mai grăieşti,
da Cu mamî sî sfatuieşti.

Pentru bunică

141

Mg.89, I, 5 Lămăşeni, Sv., 1972
Culeg.: I.H.C. Inf.Maria Andrei, 11

-Bunicuţă, bunicuţă,
Roagă-te la sfîntu soare,
Să ţină ziua mai mare;
Bunicuţă, vin-acasă,
/: Să vezi casa şea frumoasă, :/
Bunicuţă, ieşi oleacî pînă-n prag
Şi-auzi cloapitile cum trag.
Bunicuţî, bunicuţă,
/: Şi să-ţi vezi nepoţii tăi, :/
Cît sîntem de frumuşei !
/: Lasă, bunicuţă, lasă, :/
C-ar să-ţi fie dor de-acasă,
/: Căşi pămîntu nu te lasă, :/
Să vii, bunicuţ-acasă;
/: Căşi pămîntu îi greoi :/
Şî nu poţi veni-napoi !

Pentru nepot

142

Mg.146, I, 4 Bogheştii de Jos,Vr.,1973
Culeg.:L.B. Inf.Nechita I.Ioniţă,71

-Măi Gheorghi,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Măi Gheorghi, Gheorghiţî măi,
N-auz tu măi !
Mai scoalî-ti măăăi
Şî fă ochii roatî,
Măi Gheorghi, Gheorghiţî măi,
Şî cuprindi casa toatî,
Că ţ-o vinit prietinii
Şî ţ-o vinit prietinili,
Măi Gheorghi,
Măi Gheorghiţî măi !
Măi băieti,măi,
Uiti-ti, măi,
Cî laş băieţî pi urmî, măi,
Îţi laşi băieţî, îţi laş soţîia,
Măi Gheorghi, Gheorghiţî măi !
Roagî-ti la sfîntu soari,
Măi Gheorghi, Gheorghiţî măi,
Ca sî meargî mai înşetişor
Şî părintili mai uşor,
Măi Gheorghi, Gheorghiţă măi,
Cî te-aprochii, măi,
La locu necunoscut,
Măi Gheorghi măi;
Nu ţ-o plăcut căsuţa ta,
Măi Gheorghi măi,
Cu uşi, măi, şi cu fereşti,
Într-însa ca să trăieşti,
Ţ-o plăcut căsuţî
Fărî uşi, fărî fereşti
Şî-ntr-însa ca să trăieşti,
Măăi Gheorghi măăi !
Ai plecat măăi
Şî nu ţ-ai luat rămas bun,
Măi Gheorghi, măi Gheorghiţî măi !

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Pentru mătugă

143

Mg.33o, I, 16 — Bivolărie, Sv., 1979
Culeg.:V.B. şi Fl.B. — Inf.Maria C.Zubaş, 56

/: -Scoalî, matuşîcî, scoalî, :/
/: Matuşîcî, gospodinî, :/
/: Ţ-ai lasat casa streinî :/
/: Şî neapoţî fărî mnilî. :/
/: C-o batut vîntu din îios(u), :/
/: Stîlpu casî l-o dat îios(u), :/
/: O batut vîntu din sus(u), :/
/: Stîlpu casî zios l-o pus(u)! :/
/: Batî-ti pustia moarti, :/
/: Tu nu faşi nişi o dreaptati, :/
/: C-ai vinit pi cal calari, :/
/: Di gard calu l-ai leagat(u), :/
/: Bustea-n casî te-i bagat(ŭ) :/
/: Ş-ai pus coatili pi masî, :/
/: Ne-i luat stîlpu din casî, :/
/: Ş-ai vinit cu vînt din îios(u), :/
/: Ne-i luat şe-o fost frumos(u) :/
/: Şî frumos şî şe-i di treabî :/
/: Ş-ai luat-o pre digrabî ! :/
/: Scoalî, matuşîcî, scoalî, :/
/: Roagî-ti cui ti-i ruga(ri), :/
/: Roagî-ti la sfîntu soari, :/
/: Sî ţîi dzăua mai mari, :/
/: Şî ti roagî la gropari(u), :/
/: Ca sî-ţ facî groapa-n faţî, :/
/: Sî mai vii vodat-acasî; :/
/: Roagî-ti la clopotari(u), :/
/: Ca sî-ţ tragî clopitili, :/
/: Sî rasuni dealurili, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Ca s-audî neamurili ! :/
/: Neamur'li o auzît(u), :/
/: Şî la mneta o vinit ! :/

144

Mg.163, I, 23 Bosanci, Sv., 1974
Culeg.:L.C. Inf.Ileana Spoială, 41

zî$_1$,ăi$_2$/: -Scoalî, matuşîcî, di pi masî :/
ăi$_1$/: Şî hai cu noi în şeea casî, :/
zî$_1$,ăi$_2$/: Mătuşîcî şî mamuţî, :/
ăi Cî tari-am avut di la neta niluţî !
cî /: Of, matuşîcî, numa nu ne-ai născut(u), :/
Da tăti şelea ne-ai facut(u)
zî Şî nu ne-i fost ca o strainî,
Ne-i fost ca o mamî bunî ;
zî Orişi nacaz am avut(o),
/: Eu la neata c-an vinit(o). :/
zî$_1$,ăi$_2$/: Matuşîcî, mamuţa me(o), :/
Eu tari te-aş mai ruga(o),
zî /: În şimitir cîn îi intra(o), :/
în Sî ti uiţ doar la dreapta(o),
ăi /: C-acolu-i mamuţa me(o) :/
ăi Şî ştiu bini cî te-a-ntreaba(o),
ăi /: Cî ştiu, matuşîcî, bini, :/
C-ar sî ti-ntrebi di mini,
ăi /: Cî şi fac şî de-o duc bini, :/
ăi Mătuşîcî, mătuşîcî !
ăi /: Sî-i spui, mătuşîc-aşa(o), :/
ăi La scumpa mămuţa me(o),
ăi /: Cî eu di dus, o duc bini, :/
ăi Numa tari-s cu străinii !
şî Matuşîcî, şi te-aş ruga(o),
ăi /: Spuni-i la mamuţa me(o), :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ăi /: Sî facă cum a puté(o), :/
ăi Şî sî fac-aşa di bine,
ăi Sî mai treacă pi la mine,
ăi Cî baieţî mari ni-o crescut(u),
ăi /: Ş-an făcut cum an putut(u). :/
ăi /: Şî ii, dragî,tot ma-ntreabă, :/
cî Mamî, doarî nu eşti făcută din chiatră,
ăi Di n-ai avut mamă niŝiodată!
zî$_1$,ăi$_2$/: Mătuşîcă ş-a me mămuţă, :/
Tari, dragî, ti mai rog(o)
ăi$_2$/: Şî-ţ mai spun, drăguţ,-o dată, :/
ăi Sî vii cu dînsa pi la poartă,
ăi /: Da sî vii cîn a ploua(o), :/
ăi Sî va cunosc urmuţa(o),
of Cî tare-am fost străinî pi lumi
ăi /: Şî n-am mai avut cui îi spuni ! :/
şî /: Di spunem la un strain(o),
ăi Pînî-n sarî satu-i plin(o),
nda /: Dacî spunem la mămuţa me(o), :/
ăi Nimini nu ma ştié(o).
ăi /: Di iara di bini, ori di rău(o), :/
în Ştié numa Dumnazău(o)!

145

Mg.329, I, 24 Vicovu de Sus, Sv., 1979
Culeg.:V.B. şi Fl.B. Inf.Victoria A.Gheorghiţă,57

/: -Matuşîcî, scoalî, scoalî, :/
/: Scoalî-ti ca sî graim, :/
/: Cî-ndatî ni disparţîm, :/
/: Matuşî, un' te-ai pornit, :/
/: C-aşa frumos te-ai gatit? :/
/: Matuşî, di şi n-ai spus? :/
/: Cî ti prigatem di dus! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Da eu tari te-aş ruga(ri), :/
/: Sî nu faîi aiasta cali, :/
/: Cî-i cu mari suparari ! :/
/: Matuşîcî, hai la mini, :/
/: La mini moartea nu vini, :/
/: Cî dacî stai acole(ri), :/
/: Vini popa şî ti ie(ri) :/
/: Şî ti duîi de-acasuţî :/
/: Într-o groapî-ntunicoasî, :/
/: Adîncî şî-nşeuroasî ! :/

Pentru unches

146

Mg.73, II, 32 — Botoşana, Sv., 1972
Culeg.: I.H.C. — Inf.Veronica D.Gheaţă,55

$ă_1$,da_2/: -Bădică, buna sara(u), :/
$ă_1$,da_2/: Eu an vinit la mneta(u), :/
ăi /: Că ni-i dor di tătuca(u)! :/
$şî_1$,ai_2/: Bădică, eu te-aş ruga(u), :/
ă /: Să-i spui tătucî aşa(u), :/
/: Că poate a ave pacat(u), :/
/: Că mîţîţîcî m-o lasat(u) ! :/
ă /: Niîi opt ani nu am plinit(u), :/
ă /: Şî tatuca o murit(u). :/
$şî_1$,$ăi_2$/: Tot aşa ne-o amăîit(u) :/
ă /: Din casă pîn-o ieşît(u), :/
ă /: Da tăîeţ măi băiţăi(u), :/
ă /: Că eu iară vin la voi(u); :/
ă /: Şî tot stau şî mă gîndesc, :/
ă /: Cu tata mneu sî grăiesc(u), :/
ă /: Că ies afară, n-am pe nime, :/
$ă_1$,ai_2/: Că tata mneu nu mai vine ! :/
ă /: Tot mă uit încolu-ncoa(u), :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ăi /: Poate-l văd di undeva(u), :/
ăi /: Să-ni aștîmpăr inima(u), :/
/: S-aibî şî mama cu sîn' sa lua(u). :/
da Bădică, eu te-aş ruga(u),
ă Ca să-i spui tătuchi-aşa(u),
ă Să-ni trimată cămeşa(u),
ă /: Că eu mîndru i-oi spala-o, :/
Amîndoauî cu mămuca(o),
ăi Nu cu spume de sopon(o),
ă Niŝi cu apă din izvor(u),
ă Niŝi cu spume de sopon(u),
ă /: Numa cu a mneu dor(u) ! :/
ăi /: Niŝi cu smoc di soponeli, :/
ai /: Numa cu lacrimi de-a meli ! :/
şî$_1$,a$_2$/: Bădică, eu te-aş ruga(u), :/
ă /: Să-i spui tătuchi aşa(u), :/
Să vie sîmbătă sara(o),
/: Că noi cu mama l-om aştepta(o), :/
ai /: Cu mîncarea caldă-n vatră, :/
ai /: Cu cămeşa albă-n ladă ! :/
ai /: Bade, nu te supara(u), :/
a$_2$/: Că mîndru nu te pot cînta(u), :/
ai /: Că mă doare inima(o), :/
ăi /: Cîn te văd pe dumneata(u), :/
a Parcă văd pe tătuca(u)!
da$_1$,a$_2$/: Pune, bade, pcioru-n prag(u):/
a /: Şî gospodăré cu drag(u) ! :/

147

Anexă-chestionar — Măzănăieşti, Sv., 1973
Culeg.:S.C. — Inf.Alexandra I.Muscă, 54

-Uncheşule, te-aş ruga,
Să te scoli de aiŝea,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Că ţ-ai făcut pat din masă
Şî vrei ca să pleşi de-acasă.
Uncheşule, te-aş ruga,
Să te roîi, cum te-i ruga,
Să vie tătî lumea.
Roagî-ti la clopotari,
Sî tragî cloapiti mari,
Şî răsuni-n deal şî-n vali,
S-audî neamurili netali,
Că-s departe-nstrăinate
Şî nu ştiu de-a netale moarte.
Din pămînt pînă-n podele
Casa netale-i tot în jăle.
Plînzeţi-l, băieţi, cu jăli,
Cî de-amu n-aveţi mîngîiere,
Plînzi, matuşî, şî suspinî,
Cî de-amu ramîi strainî,
Plînzeţ uşi, plînzeţ fereşti,
Cî de-amu stăpîn n-aveţi,
Plînzi şî tu ogradî largî,
Uncheşu nu ti mai calcî.
Uncheşule, hai în prag
Şî vezi vaşili cum rag,
Eli nu rag dupa fîn,
Eli rag dupa stapîn !

148

Mg.159, I, 14 — Vicovu de Jos, Sv., 1974
Culeg.: S.C. şi I.H.C. — Inf.Eufrosina Gh.Şorodoc,59

/: -Scoalî, unceşuli, scoalî, :/
/: Fă-ţ o şiri bărbăteascî :/
/: Şî ti scoalî di pi masî , :/
/: Fă-ţ o şiri di barbat(u), :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Scoalî-ti di pi ist pat(u), :/
/: Patu ista te-o-nşalat(u), :/
/: Cum te-i pus, nu te-i sculat(u), :/
/: Patu ista-i înşălători(u), :/
/: Cum ti pui, nu ti mai scoli(u)! :/
/: Scoalî-ti şî ti-i uita(ri), :/
/: Şe-o ramas di pi mneta(ri), :/
/: Tăti lucrur'li mnitali, :/
/: Eli plîng în gura mari! :/
/: Scoalî şî ti du-n gradinî, :/
/: Sî vez pomnii cum suspcînî, :/
/: Crănzili cum stau pleacati, :/
/: De-atîtea lacrimi varsati! :/
/: Noi cu tăţî ti jalim(u), :/
/: Nimnica nu-ţ folosîm (u). :/
/: Batî-te-ar pustia moarti, :/
/: Uni merzi, nu faşi dreaptati, :/
/: Te-i suit pi cal calari :/
/: Ş-ai vinit în fuga mari :/
/: Ş-ai legat calu di plasî :/
/: Ş-ai luat stîlpu din casî! :/
/: Nu mai sînt meştiri pi lumi, :/
/: Ca sî fac-on stîlp anumi ! :/

149

Pentru verişoară

Mg.14o, II, 19 — Miheveni, Sv., 1973
Culeg.: S.C. şi I.H.C. — Inf. Glicheria G.Custrun,62

şî /: Lung îi drumu la păduri, :/
Da-i mai lung în şeea lumi,
cî /: Din păduri vii acasî, :/
Da de-acolu nu ti lasî,
cî /: Din păduri vii cîn vrai, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Da de-acolu nu-ţ dă frai. :/
şî /: Verişoară, verişoară, :/
Casa dunitali nu ţ-o plăcut(u),
şî /: Ţ-ai făcut casî-a pămînt(u), :/
Verişoarî, scumpa noastrî !
şî$_1$/: Casa-n pămînt îi urîtî, :/
cî N-ari uşi, n-ari fereşti(u),
/: Într-însa sî vecuieşti(u), :/
Verişoarî, scumpa noastrî !
şî Tari mult ai mai munsît
/: Pentru trii coţ di pămînt, :/
şî /: Tari mult ai mai lucrat :/
Pintru trii scînduri di brad
îi /: Şî deasupra un capac, :/
Scumpa noastrî, buna noastrî !

15o

Mg.91, I, 5 Zahareşti, Sv., 1972
Culeg.: I.H.C. Inf.Milixîna C.Băiţan, 36

da -Lenuţă, şi te-aş ruga,
da /: Graieşti cu noi şeava, :/
da Graieşti înset şî bini,
da /: Cît s-amu eu lîngî tini ! :/
Lenuţî, di ai şeava,
Întreabî-mî tot amu(ia) !
şî Lasî, Lenuţucî, lasî,
da Ţ-a şi dor ţîie gi casî,
da Şî pămîntu nu ţi lasî,
da Pi pămînt îi pus lacată
Şî tu nu poţi vini nisiodată !
cî /: Lenuţî, cît te-am rugat, :/
Sî mai stai cu noi în sat,
zî /: Da tu nu m-ai ascultat, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sî mai stai cu noi în sat.
da Lenuţucî, puiuţ blînd,
da /: Di trii ori pi zî ti plîng! :/
da /: Lenuţî, bagî di samî, :/
C-a tăi băieţ nu mai au mamî.
da /: Vinî sara pin grădinî, :/
Nu ţîni copchila străinî,
da /: Sî-ţi faşi groapa în ogradă, :/
/: Sî-i aţiuţi lu Mitruţ la treabă ! :/
da /: Lenuţî, uni ne-om pute-ntîlni, :/
Oleacî, zî, de-om grăi ?
da La cruşiţa şei gi ciatrî,
zî /: Cînd a şi la ţiudicatî; :/
/: Cî, Lenuţî, ştiu pre bini, :/
Plînzi pămîntu sub tini
/: Şî băieţî deasupra lui
S-or jălui şî n-au cui! :/
da Lenuţucî, sî ştii bini,
/: Cî şini meri nu mai vini, :/
Cî, cîtî lumi o plecat,
da /: 'Napoi nimi n-o-nturnat, :/
da Îi mai bini di trăit,
/: Cî-napoi nimi n-o vinit. :/
/: Nu ştiu, vămili di-s greli, :/
Ori drumurili-s tari răli!
da /: Tătî vara n-ai ţiucat,
da Numa tu-n pămînt ai stat.
Da, Lenuţucî, şe-ai făcut ?
/: Da şe-i făcut, n-ai făcut bini! :/
cî /: Lenuţî, fuştili tali
Stau pi cui în caşeamari,
da /: Nu ştiu şin' s-a îndura, :/
da Tî le-a scoati şî le-a usca,
/: S-aţiungî la copcîla ta, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî le-a puni-n naftalinî,
S-aźiungî la a ta copîlî!
Da lasî, Lenuţucî, lasî,
da Te-a aźiunźe-on dor di casî
da Şî pămîntu nu ti lasî !

Pentru verişori

151

Mg.476, I, 15 Tătărăşeni, Bt., 1982
Culeg.: I.H.C. Inf.Zînca P.Alexandroaie,62

-Ghiţîşor,
In scoalî şî ieş pîn-afarî
Şî mai fă-ni o urmuşoarî,
C-aśeli cari iarau,
Vîntu-o bătut ş-o plouat,
Pi tăti le-o astupat
/: Şî băieţî-n samî nu le-o luat! :/
Cum, Ghiţîşor, te-i îndurat
Şî băieţî orfani i-ăi lasat ?
cî /: Tari i-ăi mai suparat ! :/
cî /: Nu-i suparari sî li treacî, :/
Ii o au o viaţî-ntreagî!
cî Di uni s-or înturna,
Tot or plînźi ş-or ofta
Ş-acasî te-or aşteapta.
Da tata lor nu mai vini,
cî El sî duśi-n śeea lumi,
da Pi la băieţ nu mai rămîni.
cî Tu, Ghiţîşor, śi-i orfan ai ştiut,
Cî pi mini m-ai văzut,
cî Niş eu tatî n-am avut.
şî Dimineaţa m-an sculat,
Roatî-mpreźiur m-an uitat

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî niluţ-am aşteaptat;
Cî niluţa di la tatî,
/: Tari-i dulâi, tari-i caldî, :/
/: Da nila di la străini(u), :/
Ca o crenguţî di schini,
Cîn mai tari ti umbreşti,
Mai tari ti dogoreşti
Şî di ghini nu mai eşti(u)!
Ghiţîşor, dischidi guriţa,
Spuni la băieţ şeava,
Cî îi rămîn fărî mata!
Ghiţîşor,
Cîti drumuri ai făcut(u),
Di la tăti-ai răuşît
Ş-acasî-napoi ai vinit(u),
da /: Cu-aista te-ai înşalat(u), :/
Pi băieţ i-ai suparat(u)!
Ghiţîşor,
Roagî-ti la sfîntu soari,
Sî ţîi zîua mai mari,
Cî asta-i zî di disparţani,
/: Di la fraţ, di la surori(u), :/
Di la grădina cu flori(u),
/: Di la mamî, di la tatî, :/
Di la părechea ta şei dragî!
Plînzeţ uş, plînzeţ fereşti,
Fărî stăpîn rămîneţ,
cî Stăpînu şî l-aţ avut,
/: Cu data di az v-o pierdut! :/
şî Ghiţîşor,
Căsuţa ta nu ţ-o plăcut,
/: Alta noauî ţ-ai făcut, :/
Fărî uş, fărî fereşti,
/: Ghiţîşor, cum ai sî trăieşti? :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ghiţî,
Tari mult ai adunat
Şî ninica n-ai luat, :/
îi Patru scînduri prinsî-n cuie,
/: Nimi nu ţî li discuie! :/
Sî leş la băieţ cheili,
îi Cîn guriţa ţ-a ŝi arsî,
Ii ţ-or da apî de-acasî;
Ghiţî, apî ai sî bei(u)
/: Şî cu vorba ai sî-i iei(u), :/
/: C-ai fost tatî di copchii(u) :/
Ş-acăsuţî nu mai vii(u)!

Pentru cumnată

152

Mg.76, I, 5 Botoşana, Sv., 1972
Culeg.: I.H.C. Inf.Floarea V.Boca, 48

ă$_1$/: -Cumnăţîcă, dragă floare, :/
ă /: Ia ti scoală în pchiŝioari :/
ai /: Şî ne spune ŝe te doari, :/
că$_1$/: Poate te-ai tămăduit(u), :/
/: Acolu un'te-o durut(u). :/
ai$_1$/: Cumnăţîcă, dragă floare, :/
/: Hai cu mine-n drumu mare, :/
ai /: Poate-o treŝe vo salvare :/
ai /: Ş-on meri la doctor mare, :/
ai /: Poate-acolu ai scapare ! :/
ai /: La cîţ docturi ai îmblat(o), :/
ă /: Şî di leac nu ţ-ai mai dat(o)! :/
ă /: Cumnăţică, dragă floare, :/
ă /: Nu ştiu cum te-ai îndurat(o), :/
ă /: Băieţ niŝi ţî i-ai lasat(o), :/
ai /: Cî mai ai de linganat(o) :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ă /: Şi la şcoalî de purtat(o) ! :/
ă /: Să şii, moarte, blăstămată, :/
ă /: N-ai intrat la altă casă, :/
ă /: Une nu-i gloată rămasă. :/
$ă_2$/: Cumnăţîcă, scumpă floare, :/
ă Scoală şî graié cu mine
$ă_2$/: Şî graié, cî ai cu âine, :/
$ă_2$/: Că-n casă sînt gospodine :/
$ă_1$/: Şî, cumnată, ai cu âine! :/

Pentru cumnat

153

Mg.251, I, 5 Capu Codrului, Sv., 1977
Culeg.:V.B. şi Fl.B. Inf.Ileana Catargiu, 65

-Scoalî-ti, cumnati dragî,
/: Şi te-i pus su' pînzî albî? :/
cî /: Su' pînzî albî âini şădi, :/
Nu mai calcî iarbî verdi,
/: Da niŝi verdi, niŝi uscatî, :/
Nu mai calcî niŝiodatî!
şî /: Mîndrî cas-ai mai avut :/
Ş-aiasta nu ţ-o plăcut,
şî Ţ-ai facut alta di lut,
Fără uşi, fără fireşti,
Într-însa sî putrizăşti!
/: Cî n-ai uşî di işît, :/
Niŝi fireastî di pravit.
In ti scoalî de-acole,
Aşa-nŝet, cum îi puté,
Şî mai haida pin grădinî,
îi /: Cî te-om duŝi noi di mînî; :/
In ti scoalî în chiŝioari,
în /: Sî ti vez cît eşti di mari, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Cî ai trii feti şî doi fîşiori, :/
/: Ca on bucheţăl di flori ! :/

154

Anexă-chestionar — Leucuşeşti, Sv., 197o
Culeg.: I.H.C. — Inf.Anica V.Lungu, 46

-Cumnati, da şe-ai făcut,
De-ai pus trupu la pămînt ?
Cumnati, nu ti-ndura,
Pe băieţ nu îi lasa,
Că le-ai sacat inima !
Că mila de la străini
E ca gardu şel de spini !
Bată-te-ar pustia moarte,
Că nu ai făcut dreptate,
Că tare jalea m-apasă,
C-ai făcut scîrbă la casă.
Acuşi vine ora două
Şi intri-n căsuţă nouă,
Fără uşi, fără fereşti,
Ca-ntr-însa sî putrezăşti !
Mai deschide guriţa
Şi ne mai spune şeva ;
Roagă-te la clopotari,
Să tragă clopotu tare,
Să s-audă-n depărtare,
S-audă şî rudele,
Că le-a murit fratele !

Pentru nasă

155

Anexă-chestionar — Preuteşti, Sv., 1975
Culeg.:I.H.C. — Inf.Elena N.Olaru, 47

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

of /: -Nînăşîcă, da şe-ai gîndit, :/
Di pe-aista drum ai pornit ?
C-aista drum nu-i la moarî,
da Sî ti duşi şî sî vii iarî,
Aista drum i-nşălători
Şî-napoi ni-ntorcători(u).
of Nînăşîcî, nu ţî-i milî,
Ca sî-ţi leşi casa străinî ?
da /: Scoalî, nînăşîcî, scoalî, :/
Scoalî, nînăşîcî, pi chişioari
Şî ni spuni şi ti doari ?
of Scoalî şî ni mai spuni şeava,
Cî noi tari te-om mai asculta !
of /: Noi la neta om tot vini, :/
Da numa pi naşu Niculai l-om găsî(u),
of Tot cu lacrimi pi obraz
/: Şî cu sufliţălu ars ! :/
of Nînăşîcî, scumpa noastrî,
Nînăşîcî, buna noastrî, of !

Pentru nas

156

Anexă-chestionar — Pojorîta, Sv., 1980
Culeg.: S.C. — Inf.Maria M.Istrate, 63

-Dragu nostru, nanaş şinstit,
Doamne, mîndru te-ai gătit,
La drum lung mi te-ai pornit,
Nu-i nidejdi di vinit;
C-aiesta drum şini fl faşi,
Înapoi nu sî întoarşi.
Dar cum te-a aşiunşi dor de-acasă,
Şi de-acolo nu te lasă,
Şî te-a aşiunşi dor di copii

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî de-acolo n-ai să mai vii !
Dar i-ai trimis lu Coca veste,
În doliu să se îmbrace
Şî la drum iute să pleşe,
Să vie să te petreacă,
Că de-amu nu ari tată.
Da frumos sună trîmbiţa,
Cî ţ-ai lasat gospodăria,
Da frumos trîmbiţa mai sună,
Scoală-te, ie-ţi zîua bună
De la soare, de la lună,
De la soţia şea bună,
Că măcar de unde-o veni,
Uşa încuietă a găsî
Şi pe uşă pus lacată
Şi n-a ave miluţă nîşiodată !
Dar noi şeava te-am mai ruga,
Să le scrii o cărtişea,
În şe loc te-i aşaza,
Să scrii carte cu dreptate,
Să vie să te mai cate.
Da te-ai pornit cu car cu patru boi,
Roagă-te încă la doi,
Să te-aducă şî-napoi.
Nîşi un greu nu te apasă,
Ca moartea cîn intră-n casă,
Nîşi un greu nu te găteşte,
Ca moartea cîn te despărţeşte !

Pentru cumătru

157

Mg.135, II, 14 Pîrîul Cîrjei,Nţ., 1973
Culeg.: I.H.C. Inf.Glicheria N.Ciubotă,55

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: -Da scoali, cumătri, scoali, :/
/: Şî scoali drept în chişioari :/
/: Şî dischidi-ţ guriţa, :/
şî$_1$/: Grăieşti cu noi şeava, :/
Cî noi mult te-om întreba,
ă Cu moartea cum te-i mumşit?
/: Suflitu cum ţ-c işît? :/
şî$_1$/: Cu moartea cum te-i luptat ? :/
în$_2$/: Sufliţălu cui l-ai dat ? :/
şi /: Cumătri, da nu pleca, :/
/: Cî-napoi n-ai a-nturna, :/
şî /: Cumătri, da nu ti duşe, :/
ă /: Cî-napoi n-ari-a te-aduşe, :/
că Di te-i duşe călăreşte,
Noi am mai traşi nedejde,
Dar ti dusi cu car cu boi
în Şî nu mai vii înapoi,
Cî pi şe cale-ai plecat,
Nu-i nedejdi di-nturnat !
/: C-ai plecat pe-o cali lungă, :/
ăi /: Cali lungî, niumblată, :/
ăi /: Uni meri lumea toată, :/
/: La scaun di judicată, :/
că /: Acol' meri lumea toată, :/
/: Undi n-ai fost nişiodată ! :/
că /: Şin' să dusi-n şeea lumi, :/
că /: Nişi nu vine, nişi nu scrie, :/
că /: Nişi pe nimeni nu mîngîie ! :/
/: Eu sî ştiu c-ar mai vini, :/
că /: Înainti i-aş işî, :/
şî /: Cărăruşa i-aş plivi :/
în /: Şî di iarbî şî di nalbî :/
/: Şî di schini cu floari albî, :/
cî /: Doar a vini mai digrabî. :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

cî /: Batî-te pustia moarte, :/
cî /: Tu nu faşi nişi o dreptate, :/
cî Noaptea vii, noaptea ti duşi,
cî Tot de-a noastri neamuri duşi;
Dar mai vinî la-nsarat
Şî mai ia şî din alt sat,
Şî vinî mai tîrzîor,
cî Nimi nu-ţ ştie di dor !
cî /: Iarî az o săptămînă :/
cî /: Îmbla moartea pin grădină, :/
cî /: Cu doauî paharî-n mînă, :/
cî /: Şî pi toţ i-o înghiat, :/
$cî_1$/: Nimini nu le-o luat, :/
$cî_1$/: Dar neata te-ai suparat :/
$ăi_1$/: Ş-ai întins mîna ş-ai luat :/
$cî_1$,$în_2$/: Şî din pahar ai gustat, :/
/: Suflitu ţî l-o luat, :/
/: Cu el la şeri o zburat ! :/
cî /: Hai, cumătri, sî bem vin, :/
/: C-aźiunźem la şimitir :/
$îi_2$/: Şî nu ni mai întîlnim!:/
şi /: Hai, cumătri, sî bem apî, :/
ă /: Cî de-amu-aźiunźem la groapî !:/
$cî_1$/: Multî lumi ti pitreşi, :/
şi /: Cu tini nimini nu merźi, :/
cî Numai pîn-la şimitir,
Şî nu ni mai întîlnim !

158

Mg.135, I, 5 Sabasa, Nţ., 1973
Culeg.: I.H.C. Inf.Maria Gr.Butnariu, 43

-Scoalî-ti, cumătri, scoalî,
î Cî-i distul somnu de-asarî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

î De-asarî, de-alaltî sarî,
î Di cîn n-ai ieşît afarî.
şî Mîni sarî-i săptămîna,
şî Îmbla moartea prin grădină,
îi /: Cu douî paharî-n mînî ; :/
îi /: Şî pi tăţ i-o înghiat :/
îi /: Şî nimini n-o gustat, :/
ăi /: Numai tu te-i înşalat :/
îi /: Şî din pahar ai gustat :/
în /: Şî di la noi ai plecat. :/
în /: Şî n-ai pus piêioru-n prag ?:/
şî /: Îi vide cum ni dai larg !:/
şî /: Şi n-ai pus piêioru-n hat ?:/
şî /: Îi vide cî ai plecat ! :/
şî Ie-ţ, cumătri, zîua bunî
Di la soari, di la lunî,
î /: Di la maica ta sea bunî, :/
în /: Di la fraţ, di la surori, :/
şî /: Di la grădina cu flori, :/
în /: Di la copiii tăi buni, :/
în /: Di la veri şî verişoari, :/
şî Ie-ţ, cumătri, zîua bunî
Di la noi tăţ dimpreunî !
şî /: Roagî-ti la clopotari, :/
în /: Sî tragî cloapitili, :/
în /: Sî rasuni văili, :/
în /: Sî sî strîngî neamur'li :/
în /: Di pin toati văili, :/
în /: Sî ti pitreacî cu jăli. :/
şî /: Bucurî-ti ţîntirimi, :/
ă /: Mîndru gospodar îţ vini, :/
î /: Şî nu vini sî-nfloreascî, :/
/: Îţ vini sî putrizascî. :/
îi /: Bucurî-ti, manastiri, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

cî /: Mîndru gospodar îţ vini, :/
/: Şî nu-ţ vini sî-nfloreascî, :/
Şî vini sî putrizascî!
/: La noapti, une-i mîné? :/
în /: Pe-o aripî di pămînt, :/
în /: Undi nu ti bati vînt, :/
ăi /: Numa abur di pămînt. :/
î /: Mîndră cas-ai mai avut, :/
în /: Aiasta nu ţ-o plăcut, :/
şî /: Alta noauî ţ-ai făcut, :/
în /: Părî uşi, fără fereşti, :/
îi /: Într-însa sî vecuieşti ! :/

Pentru fină

159

Mg.329, I, 3o — Bivolărie, Sv., 1979
Culeg.:V.B.şi Fl.B. — Inf.Maria C.Zubaş, 56

/: -Scoalî, Rodicuţî, scoalî, :/
/: Scoalî-ti şî ti trezăşti :/
/: Şî-i vide-n casî âi esti, :/
/: Tătî lumea ti jăleşti, :/
/: Nimnicî nu-ţ folosăşti, :/
/: Noi cu tăţî ti jălim(u),:/
/: Nimnicî nu-ţ folosîm(u)! :/
/: Rodicuţî, âe-i facut(u)? :/
/: Casuţa ţ-ai pustiit(u), :/
/: Barbatu l-ai vaduvit(u), :/
/: Baieţî i-ai sarâit(u)! :/
/: Nu i-ai sarâit de-averi, :/
/: Da de-amu n-au mîngîieri, :/
/: C-or işî din cas-afarî, :/
/: La tăţ or âi di ocarî. :/
/: Moarti, moarti blastamatî, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Şi ne-i catat în ogradî? :/
/: Tu pi uni poposăşti(u), :/
/: Tot şe-i bun tot părăsăşti :/
/: Şî şe-i bun şî şe-i di triabî, :/
/: Laş baieţî făr' di mamî. :/
/: Plînzi casî, plînzi masî, :/
/: Plîng şî teii di la poartî :/
/: Şî sî plînzi şî tu ogradî. :/
/: Plînzeţ şî voi suroreli :/
/: Şî ma pitreşeţ cu jeli, :/
/: Cî de-amu nu mi-ţ mai vide(ri).:/
/: Rodicuţî, hai la mini, :/
/: La mini popa nu vini, :/
/: Rodicuţî, nu şîde(ri), :/
/: Cî-ndatî, popa ti ie(ri) :/
/: Şî te-or astupa cu lut(u), :/
/: Noi nu te-on vide mai mult(u)! :/
/: Bucurî-ti ţîntirimi, :/
/: Frumos trandaşir îţ vini, :/
/: Da nu vini la-nflorit(u), :/
/: El vini la putradit(u), :/
/: Şî nu vini sî-nfloreascî, :/
/: El vini sî putradeascî! :/

Pentru vecină

16o

Mg.345, I, 17
Culeg.: L.C.

Cristeşti, Iş., 1979
Inf.Saveta Gh.Petrărescu, 67

-Scoalî, scoalî Mariţucî,
Fa Mariţî, şe-i făcut(u),
Di pi noi ne-i părăsît(u)?
Mariţucî, scumpa noastrî,
Mariţucî cu băieţ!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Mariţucî, n-ai ştiut(u) bini, :/
C-aista drum âini-l faşi,
Înapoi nu sî întoarşi ?
/: Mariţucî cu băieţ(u), :/
Mariţucî, ma rog la mata,
Sî n-apuşi pi cararea âei cu schini(u),
/: C-acolo dai di străini(u) :/
/: Şî s-apuşi pe-aşei cu flori(u), :/
C-acolo dai di surori(u),
Şî s-apuşi pe-aşei cu nalbî,
/: C-acolo dai şî di mamî. :/
/: Mariţucî, cît on brad(u), :/
Da la moarti cum te-i dat?
N-ai ştiut, Mariţî, bini,
C-aista drum âini-l faşi,
Înapoi nu sî întoarşi ?

161

Mg.135, I, 3 Sabasa, Nţ., 1973
Culeg.: I.H.C. Inf.Rozalia S.Braniştе,47

şî$_2$/: -Scoală tu, Marie, scoală :/
Şî ti uită pi fireastrî,
âi Cî ţ-o vinit carti domneascî,
âe$_2$/: Di la noi sî ti porneascî. :/
ăi$_2$/: Şî dischidi-ţ guriţa, :/
în /: Vorbeşti cu mini âeva, :/
cî /: Tu ti duşi în âeea lumi :/
Şî spuni-i şî mami meli,
âi /: Cî-s sîngur-a nimănui, :/
N-am o vorbî cui sî-i spui!
şî$_1$,ăi$_2$/: Dincotro vîntu ma bati, :/
Tot ma friji şî ma ardi,
şî$_2$/: Niminea nu-ni ţîni parti ! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

162

Mg.53, I, 11 Boteşti, Sv., 1971
Culeg.:I.H.C. Inf.Nataliţa P.Păvălucă, 77

da -Vai, dragî, şe-i paţît(u),
Casa ta nu ţ-o plăcut(u) !
Cî ţ-ai făcut casî noauî,
Da n-ai uşi, da n-ai fireşti,
N-ai pi uni sî prăveşti.
Ie-ţi ramas bun di la noi,
Cî de-amu nu mai vii înapoi.
Cî tari-ai fost bolnavî şî slabî,
Da la băieţ le-i fost dragî,
Cu dînşî ti jăluiei,
Cu dînşî ti sfătuiei !
Da amu, noi di unde-om vini,
Acasî nu te-om găsî,
C-om găsî poarta leagatî
Şî pi uşî pus lacatî,
Pin grădinî te-om cata,
da Di veşini om întreaba,
Cî nu te-o văzut undeava ?
Şî veşinii cî ne-or spuni,
Cî părintili-o vinit,
La şimitir te-o pornit;
Şî te-o dus la şimitir(u),
Te-o lasat acolo-n deal(u),
Sî ti uiţi în sat cu amar(u)!
Cîn ne-a şi dor di mata,
A sî vinim la mormînt(u)
Ş-a sî dăm ţărna-ntr-o parti
Ş-om găsî oasî-nşirati,
Şî-napoi ne-om înturna,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Tot plîngînd şî supăraţi.
Da di ŝi stai aşa scîrbit(o) ?
Pintru cî merŝi în pămînt ?
În pămînt ai mamî şî tatî
Şî nu ţî-i urît niŝiodatî !

163

Mg.249, II, 28 Capu Codrului, Sv., 1977
Culeg.:V.B. şi Fl.B. Inf.Ana L.Orhean, 45

da /: -Ierti-ni-ti Dumnadzău, :/
/: Dupa cum ti iert şî eu(o), :/
da_1/: Din tăt sufleţălu meu(o) ! :/
cî Eu la neta cînd vinem(o),
La portiţî îmi ieşăi,
Ŝinuţî dragî-mi zîŝei(o);
cî /: Eu la neta vinem plîngînd(o) :/
Ş-acasî merŝem rîzînd(o).
da An rabdat cît an rabdat,
da Amu nu mai pot rabda,
Cî ni-i arsî inima(o).
da /: Sî-nvîrţ capu-n ŝeea parti :/
Ş-ai sî vez şî casa tati,
da_2/: Cî nu-i cu var văruitî, :/
/: Şî-i cu humî humuitî :/
da_1/: Şî cu lut acoperitî.:/
da /: Vai, dragî, nu bănui(o), :/
Mîndru nu ti pot boŝi(o)!
da /: Scoalî, scoalî şî ti uitî, :/
Cum ti plînŝi lumi multî,
da /: Şî ti uitî de-a dreapta(o), :/
Cum ti plînŝi fatî-ta(o).
da /: Vai, dragî, nu ti gîndeşti(o), :/
da_2/: Uliţa ţ-o părăsăşti(o), :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

şî$_1$/: Di ocpchii ti dispărţăşti(o)! :/

164

Mg.25o, I, 19 Capu Codrului, Sv., 1977
Culeg.:V.B.şi Fl.B. Inf.Georgeta Bîrsan, 36

n /: -Scoalî, veşinuţî dragî, :/
C-amu ni-o trecut di şagî,
ăi$_1$,n$_2$/: C-an crezut cî ai glumit, :/
D-amu văd c-ai adornit.
în /: Ş-an vinit la duneta, :/
Graié cu mini şeava,
n /: Macar doauî-trii cuvinti, :/
Sî li ţînem şî noi minti.
şî /: Nu ti dor spatiţîli, :/
Cît ai stat pi dînsîli ?
în /: Eu sî şiu ca duneta, :/
/: În pişioari m-aş scula
Şî la moarti nu m-aş da !:/
Veşinuţî, nu ţî-i jăli,
/: Di tinereţîli tali ? :/
/: Cî le-i avut puţunteli :/
Şî le-i trait cu dureri.
ăi /: Cîti leacuri ai avut, :/
Nica nu ţ-o hasnuit ;
n /: Şî le-i pus pe-o ferestuicî:/
Ş-o vinit o pasaruicî,
n /: Leacurili le-o varsat, :/
Sufleţălu ţî l-o luat.
şî$_1$/: Roagî-ti cui ti-i ruga, :/
Roagî-ti la sfîntu soari,
n$_2$/: Sî ţîi zîua mai mari, :/
C-az îi zî di disparţani.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

n /: Ş-aista drum sîni-l faşi, :/
Înapoi nu să întoarsi ;
şî /: Bucurî-ti ţîntirimi, :/
Mîndrî gospodinî-ţi vini,
şî$_1$/: Nu vini sî ti priveascî,:/
Vini ca sî putrizascî !

165

Mg.417, I, 45 Fundu Moldovei, Sv., 198o
Culeg.: S.C. şi I.H.C. Inf.Eudochia T.Mercheş, 8o

Da ie-ţ sanatati bunî
Di la soari, di la lunî,
Di la maica ta şea bunî,
Di la strat cu vioreli,
Di la a tali suroreli,
Di la gradina cu flori,
Di la scumpii frăţiori!
Da ie-ţ sanatati bunî
Di la casî, di la livadî,
Că să duşi-on om di treabî,
Di la casî şî grădinî,
Că să duşi-o gospodină!
Da o batut vîntu din dos
Ş-o dat stîlpu căsî žios,
/: Ş-au vinit maistări din lume,
Da cum o fost, nu l-a mai puni ! :/
Mîndră casă ţ-ai facut,
Da asta nu ţ-o placut,
Poronşit-ai la maistări,
Să să ducă-n paduri
Şî să taie-on brad în doauî,
Sî-ţ fac-o casuţî noauî,
Casî din patru scîndureli,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sî locuieşti singur în eli,
Fărî uş, fără fereşti,
Ca în ea să putrizăşti !
Bucurî-te mănăstire,
Că bună gospodină-ţ vine,
Da nu vine sî botezî,
Da vine ca sî s-aşezî,
Da nu vini ca sî cununi,
Şi sî duşi-n şeea lumi!

166

Anexă-chestionar — Fundu Moldovei, Sv., 1980
Culeg.:S.C. — Inf.Victoria Nuţescu, 7o

-Veşinucî, şi-ai gîndit,
Pe ista drum de-ai pornit ?
Şî nu ti doari inima,
Copilaşii a ţi-i lasa ?-
Şî nu ţî-i urît şî jeli,
Tînîrî-n pămînt a meri ?
Şî nu ţî-i jeli şî urît,
Tînîrî sî meri în pămînt ?
Da, veşinucî, dumneata,
Da uitî-ti, cî
Di la cap pîn-la pişioari
Îs tăţ copiii dumitali,
Şî ti plîng cu mari jeli !
Cî copiii fărî di mamî
Îs ca şî cîmpu făr-di iarbî,
Copiii făr-di mamuţî
Îs ca şî pomu făr-di frunzî;
Tu ti pui sî ti umbreşti,
Da mai tare ti dogoreşti !
Fie lumea cît ar vrea,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Nu-i mai scumpî ca mama.
Vai di copiii fărî mamî,
Cî dincotro vîntu îi bati,
Tot îi friîzi şî îi ardi,
Şî dincotro vîntu vini,
Tot îi ardi şî îi friîzi,
Cî n-au di la nimi mnilî !
Cî niîşi o poamî nu-i mai amarî,
Ca mama de-a doua oarî,
Şî niîşi o poamî nu-i mai dulîşi,
Ca mama îea dintîi,
Şî niîşi o scîrbî nu-i mai mari,
Ca mamuţa cînd îţi moari !
Hai, veîinî, çî ti scoalî
Şî mai graieşti cu noi îeava,
Da poati cu mini nu-i vra,
Da graieşti cu copiii,
Cî ii ramîn straini,
Şî-i mai învaţî îeava,
Cî de-amu îini i-a mîngîia ?
Cî ramîn pi mîni straini,
Fărî mnilî di la nimi.
Da, veîinucî, dumneata,
Da mîndru mai eşti prigatitî
Şî nu ştiu undi eşti pornitî !
Cî di te-ai pornit la garî,
D-ai mai vini-napoi iarî,
Dacî ti-i porni cu trenu,
D-ai mai vini înapoi(u),
Da eşti pornitî în îeea lumi,
De-acolo nu vini nimi,
Cîţ s-or dus şî n-o vinit !
Cî-i lung drumu prin paduri,
Da-i mai lung în îeea lumi,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Da prin paduri drumu sî gatî,
În sêea lumi nisiodatî.
Ie-ţi, veşinî, zîua bunî
Di la soari, di la lunî,
Di la copii dimpreunî,
Di la lunî, di la soari,
Di la soţu dumitali,
Cî rămînî în mari jali,
Şî rămînî cu copiii,
Sî li fie mamî şî tatî.
Da, veşinucî, uită-ti,
Cî ţ-o vinit carti domneascî,
Di la noi sî ti porneascî,
Sî ti ducî în pamînt,
Da de-acolo nu vii mai mult.
Cî tăti gospodinili stau roatî
Şî numa mata merzi la groapî,
Cî tăti gospodinili stau rînd
Şî numa mata merzi în pamînt.
Veşinucî, dumneata,
În sêea lumi cînd îi intra,
Uitî-ti di la dreapta,
Cî-i vide pi mămuţa ;
Di i-a şî neagrî cămeşa,
Spuni-i sî ni-o trimeatî,
Sî i-o spăl cu lăcrămioare,
Cî di dînsa ni-i dor tari.
Cî m-o lasat mititică,
Cu inima arsî friptă,
Cî nu-i friptî c-un cărbune,
Dar îi friptî cu jălea
Şî n-am leac tătî lumea,
Cî şî eu am ramas tinerea.
Da, veşinucî, dumneata,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Da nu ştiu âi te-ai suparat,
Cî mîndră căsuţă ai avut
Sî niâi aiasta nu ţ-o placut,
Cî la stoleri ai porunâit,
Sî-ţi dischiâi un brad în doauî
Şî sî-ţ facî casuţî nouî,
Fărî di uşî di işît,
Fărî fereastrî di privit !
Veâinucî, dumneata,
Ie-ţi pînza di pi obraz
Şî ti uitî âi-o ramas,
Şî ie-ţi pînza şî di pi mîni
Şî ti uitî âi ramîni,
Ie-ţi pînza di pi piâioare,
Cî-ţ ramîni munca matali;
Cî din tăt avutu,
Ai salaşu şî mormîntu,
Undi-ţi putrizeşti trupu,
Da şî din tătî munca ta,
Ai salaşu şî pînza,
Undi-ţi putrizeşti carnea.
Hai, veâinî, pîn-afarî
Şî-i vide cum ti rag vaâili;
Rag şî vaâili-n ocol
Dupa stapîna lor,
Şî oili zbiarî prin livadî,
Dupa stapîna lor dragî.
Veâinucî, nu ţî-i jeli,
C-auzi clopotili cum trag,
După âe-aţ avut mai drag,
Ş-auzi clopotili cum sunî,
După mama voastrî bunî.
Stăi, veâinî, nu sîli,
C-aâiunâem la ţîntirim;

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

La poartî la ţintirim
Stăi, veşinî, sî graim,
Da cu mini poati nu-i vra,
Da graieşti şî cu soţu,
S-aibî grijî di copii,
Sî nu-i dei prin străini;
Cî străinu-i tot străin,
Di i-ai faşi apa bere,
Da nu-i mai faşi pe-a lui plaşere,
Di i-ai faşi apa vin,
Da nu-i mai faşi voia deplin.
Da, veşinucî, dumneata,
Eu tari te-aş ruga,
Sî mai vii pe-acasî,
Da mata cîteodatî,
Da vin' macar pîn-la poartî,
Sî-ţi vez soţu cum sî poartî,
Da vin' macar pin ogradî,
S-auz copiii strîgînd mamî,
Da vin' macar prin livadî,
Sî vez copiii cum strîgî mamî!

167

Anexă-chestionar Ilişeşti, Sv., 1972

Vădana unde-i rămasă,
Plînge draniţa pe casă,
Unde-i casa cu bărbat,
Nici un par nu-i supărat,
Dar unde bărbatu moare,
Numai chin şi supărare !
Cin' nu bea acest pahar,
Nu ştie-n lume ce-i amar,
L-am băut de două ori,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Să nu uit pînă ce mor !
Tu de-amu ţîi scîndurile
Şi eu trag necazurile,
Tu de-amu stai sub pămînt
Şi eu m-oi legăna în vînt,
De amar şi de nevoi,
Ca codrul bătut de ploi.
Să te scoli, să vii acasă
Şi să vii pîn-la fereastră,
Să-mi priveşti necazu-n casă.
De-i vedea că-i rău ceva,
Îi intra şi-i împăca,
Dar bine nu-mi poate fi,
Că aşa-s vădanili !

168

Mg.33, I, 4 — Pojorîta, Sv., 1969
Culeg.: I.H.C. — Inf.Maria M.Istrate, 53

şî -Draga noastrî ŝei ŝinstitî,
Mîndru tari eşti gatitî,
da Undi, Vicî, eşti pornitî ?
d-apî Merŝi în sus, la botezat,
/: Ori în ŝios, la cununat ? :/
cî$_1$,nda$_2$/: Tristî vesti esti-n sat, :/
da Vreo trii sati-s suparati,
da /: Di vestea ŝea rea di moarti; :/
Nu ştiu, leacuri nu s-au gasît,
da /: Ori zîlili ţi s-au gatit ? :/
Mulţameşti la barbat,
C^ tari mult te-a căutat
da Şî di leac nu ţ-a mai dat !
da Boalî re şî nimiloasî,
da /: A întrat cu sîla-n oasî. :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Draga noastrî veşinî,
da Ia deschide ochişorii
da Şî ti uitî cu dînşii,
da /: Cî ţ-o vinit nepoţii, :/
da Hai, vorbeşti cu dînşii,
da Cî mai ai cîtiva oarî
da /: Şî îm' ieş din lumi-afarî, :/
da Laşi casî şî mîndr-averi,
da /: Ti disparţ cu mari jăli, :/
Îţ laş soţu vaduit
da /: Şî inima rău i-ai fript ; :/
cî De-ar fi friptî c-on carbuni,
da_1,$d\text{-}apî_2$/: S-ar gasî leacuri ş-ar puni, :/
/: Dar aşa-i friptî cu scîrba, :/
Şî nu-i doctur de-a vindica !
Draga noastrî, mîndrî floari,
$şî_2$/: Nu ma-ncred cî tu eşti oari. :/
d-apî Vicuţî, tu şe-ai lucrat ?--
Gospodaria ţ-ai lasat,
Tînîrî ti dusî în pamînt!
$d\text{-}apî_1$,da_2/: Toţ veşinii rău ti plîng, :/
cî Rău moartea te-o înşalat,
$d\text{-}apî_1$,da_2/: Tristî vesti esti-n sat! :/
Plînzi casî şî tu masî,
$d\text{-}apî_1$,da_2/: Stapîna de-amu va lasî; :/
Cîn credeai cî ţî-i mai bini,
d-apî/: Certi di disparţani-ţ vini !:/
d-apî Ie-ţ, veşinî, sara bunî,
d-apî Di la soari, di la lunî,
da_1,$d\text{-}apî_2$/: Di la fata ta şea bunî! :/
$d\text{-}apî_1$/: Scoalî, Vicuţî,-i dă povaţî, :/
da Cîti vorbi-ai învaţat',
$d\text{-}apî_1$,nda_2/: Coca toati le-o uitat, :/
da /: Ia zî macar doauî-trii cuvinti, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

$în_2$/: Cî te-a ţîne, Vicuţî, minti !:/
Noi ŝeava te-am mai ruga,
da /: Vez undi ti-i aşaza, :/
da Trimeti la Coca o carti,
da_1,$d\text{-}apî_2$/: Sî vie sî ti mai cati. :/
da Pîn-la groapî merŝi cu noi,
$d\text{-}apî_2$/: De-acolu nu vii 'napoi, :/
Pîn-la groapî noi te-om pitreŝi,
da_1,$şî_2$/: De-acolu cu ŝini-i merŝi ? :/

169

Mg.421, I, 11 Pojorîta, Sv., 198o
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Margareta G.Zlăvoacă, 75

-Veŝinî, ŝi te-ai gîndit,
/: Pe-aista drum di te-i pornit? :/
C-aista drum ŝini îl faŝi,
/: Înapoi nu se mai întoarsi !:/
Îţ laş casa şî soţiia
/: Şî toatî gospodăria. :/
că Lung îi drumu-n ŝeea lumi,
/: Ŝini meri, nu mai vini, :/
Lung îi drumu şî cotit,
/: Ŝini-o mărs n-o mai vinit !:/
da Scoalî-ti şî ti-i uita,
ăi /: Cum ti plînzi familia. :/
Scoalî-ti şî ti-i ruga,
/: Roagî-ti la Preŝista, :/
Ca s-aducî cheiţa,
Sî-ţ discui guriţa,
Sî mai graieşti cu noi ŝeava,
/: Macar doauî-trii cuvinti, :/
Cu-aiestea te-om ţîne minti.
da Roagî-ti la sfîntu soari,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Să ţîie zîua mai mari,
/: C-aiasta-i zî di disparţani. :/
/: Di familia dumitali, :/
Scoalî-ti şî îi privi,
/: Cum ti plîng neamurili, :/
/: Cî, Doamni, jăli le-a mai şi. :/
Cî-napoi nu-i mai vini.
Casî mîndrî ai avut
/: Ş-aiasta nu ţ-o placut, :/
/: Şî la maistru-ai poronĉit, :/
/: Ca să crepe-on brad în două :/
/: Sî să-ţ facă casă nouă ! :/
îi /: Bucurî-ti şimitiri, :/
Cî mîndru gospodari îţ vini.
şî Nu vini ca sî gospodăreascî,
/: Şi vini sî putrizascî ! :/

17o

Mg.293, I, 22 Putna, Sv., 1978
Culeg.:L.C. Inf.Elisabeta V.Andrieş,63

-Scoalî, scoalî di pi masî
Şî ti uitî şi-i pin casî,
Tătî lumea ti jăleşti,
Nimica nu-ţ foloseşti,
Sî noi toţ di ti jălim(u),
Nimica nu-ţ folosîm(u).
/: Batî-ti pustia moarti, :/
/: C-ai vinit pi cal calari :/
/: Ş-ai leagat calu di plasî :/
/: Şî te-ai bagat bustea-n casî !:/
/: Ş-ai vinit direct la pat(u) :/
/: Ş-ai luat şi ni-o fost drag(u). :/
/: Iei mama di la copii(u), :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Înapoi să nu mai vii(u); :/
/: Eu o rog ca sî ma lesî, :/
/: C-am o casî di copii(u) :/
/: Şî-s plinî di datorii(u); :/
/: Cu copiii fă âi ştii(u), :/
/: Cu mini musai sî vii(u).:/
/: Saraâili doctorii(u), :/
/: C-o ramas pin farmaâii(u), :/
/: Saraâili doctoreli, :/
/: C-o ramas pin şîpureli ! :/
Ş-o bătut vîntu din îios(u)
Ş-o dat stîlpu casî îios(u),
/: Şî nu sînt meştiri pi lumi, :/
/: Stîlpu casî ca sî-l puie. :/
/: Scoalî-ti şî hai pi îios(u), :/
/: Cî pi îios tari-i frumos(u), :/
/: Puni-ţ coatili-n fereastî :/
Şî ti uitî-n âeea coastî,
Cî-ţ vini carti domneascî,
/: Di la noi sî ti porneascî, :/
Pi cararea niumblatî,
Pi roua niscuturatî,
/: Undi n-ai fost niâiodatî ! :/
/: La casuţa âea di piatrî, :/
/: Un' nu-i uşî, niâi fereastră, :/
/: Nu-i fereastî di praîit(u), :/
/: Niâi uşuţî di işît(u) :/
/: Ş-aculo-i di putrazît(u). :/
/: Bucurî-ti ţîntirimi, :/
/: Mîndru trandafir îţ vini !:/
/: Şî nu vini sî-nfloreascî :/
/: Şî-ţ vini sî putrizascî !:/
/: Şî ti roagî la gropari(u), :/
/: Sî nu-ţ toarni bolohani(u), :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Ca sî poţ işî afară, :/
/: Sî vii sara la fereastă, :/
/: Sî vez copiii ŝi fac(u), :/
/: Pi ŝi aştearnut sa culcî, :/
/: Sî-i discopăr, sî-i sarut(u), :/
/: Sî-i acopîr sî ma duc(u). :/
/: Scoalî-ti, hai pin ogradî, :/
/: C-o creascut mîndrî otavî, :/
/: Creascî iarbî şî sulfinî, :/
/: Nu ma mai duc pin gradinî! :/
/: Scoalî-ti şî hai pi ŝios(u), :/
/: Cî pi ŝios tari-i frumos(u)! :/
/: Scoalî-ti şî haida-n grajdi(u), :/
/: Sî vez vaŝili cum rag(u), :/
/: Da nu rag(u) cî n-au fîn, :/
/: Şi rag(u) cî n-au stapîn !:/
/: Sî mai vii la noi vodatî, :/
/: Cî mîni îi sîmbîta, :/
/: Pi noi ŝini ne-a spala :/
/: Frumuşăl ca maicuţa ? :/
/: Poimîni-i duminica, :/
/: Pi noi ŝini ne-a schimba :/
/: Frumuşăl ca maicuţa ? :/
/: Şî pi ŝini-om aşteapta :/
/: Cu mîncarea caldî-n vatrî, :/
/: Cu cameşa albî-n ladî? :/
/: Draga noastrî gospodinî, :/
/: Ai lasat casa strainî, :/
/: Copilaşî făr-di milî ! :/
/: Într-a cui samî i-ai dat ? :/
/: Pietrilor şî spinilor, :/
/: Negrilor strainilor ! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg.56, I, 9 Rotopăneşti, Sv., 1971
Culeg.:I.H.C. Inf.Ileana P.Celmare, 63

da -Scoalî, Catincuţî, scoalî
C-o vinit Mitruţî cu car cu doi boi,
Sî ti ducî di la noi;
Cî işti patru-ar sî ti ducî,
/: Da-napoi n-ar sî te-aducî, :/
Sî-ţi pui chîşioarili-n prag
Şî sî nu ti sui în car,
C-aişti patru-ar sî ti-nşăli
Ş-a sî ti ducî-n vîlîeli !
da Scoalî, Catincuţî, scoalî,
Da cum di te-i îndurat,
Di ţ-ai lasat omu cît on brad?
Copchiluţa mititicî,
Mititicî, străinicî!
Şî ie, Tincuţî,
Tot la nuntî te-a chema
Şî tu cu moartea te-i lupta,
Tot la nuntî te-a pofti,
Tu cu moartea te-i năcăjî!
Tincuţî, Tincuţî hăi,
Ti mai uit-o datî roatî,
Cî-ţi rămîni gospodăria toatî;
Lasî, Catincuţî, lasî,
C-a sî-ţi îie dor de-acasî
Şî pamîntu nu ti lasî,
Pămîntu ari lacatî
/: Şî nu-ţi dă drumu nîşiodatî! :/
da Lung îi drumu pin păduri,
Da-i mai lung în îeea lumi,
Şini meri nu mai vini;
cî Multî lumi-o mai trecut

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şi-napoi n-o mai vinit.
zî Tincuţî(îi) te-aş ruga,
/: Sî mai merzi la Florenţa, :/
S-aşterni pi iarbî şerguţî,
Sî stăm di vorbî, drăguţî.
şî Tincuţî, da şe-i gîndit?
/: Tînîrî merzi la putrizît !:/
Tincuţî, nu ţ-o fost nilî di barbat,
Di sîngur di l-ai lasat ?

172

Mg.198, I, 18 Rusca, Sv., 1975
Culeg.: I.H.C. Inf.Ioana M. Morari, 66

-Draga me Paraschivuţî
da /: Spuni nie nu ţî-i jăle :/
n Di tinireţîli tali,
n /: Ca sî te-ascunz di la soari? :/
da Ie pînza di pi obraz,
şî /: Uitî-ti pisti salaş, :/
Vedz în urmî cum îi laş,
n Vedz băieţî cum îi laş,
of Cum îi leş di mititei
/: Şî sî creascî străinei; :/
Cum îi leş fără mămuţă
/: Şî n-or măi ave mniluţî. :/
Dincotro vîntu i-a bati,
n /: Tot i-a frizi şî i-a ardi, :/
cî /: Nimi nu le-a ţîne parti, :/
Cî nila di la straini
da /: Îi ca umbra di la schini, :/
în /: Cîn gîndeşti cî ti umbreşti, :/
/: Atunşea ti dogoreşti! :/
şî Nu ţî-i nilî di dînşî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

n Cî i-ăi lasat mîţîţăi
Şî ţ-or creşti străinei,
şî N-or mînca nipontuiţ,
şî Nu s-or culca nisfădiţ,
C-aşa-i ôel făr-di părinţ,
/: Născut pentru sufirinţ !:/

173

Mg.425, I, 1 Vama, Sv., 1980
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Domnica N.Miron,81

-Scoalî-ti, nu dormi,
Cî te-or dure spatili,
Cî di cîn ni te-i culcat(u),
În sus nu te-i mai sculat.
da Luaţi pînza di pi mini,
Sî videm ôini mai vini,
Şî daţ pînza la o parti,
Ca sî văd neamur'li toati,
Daţ pînza di pi obraz,
Ca sî văd ôe-o mai ramas,
Munca me cari-i munôitî,
şî Gloata me tătă scîrbitî!
da Ramîi gloatî sanatoasî,
cî Eu ma duc astîz din casî,
şî Ramas bun soţulea drag(u),
cî Eu trec astăzi peste prag
Şî îţ fac în casî larg !
C-aşa-i omu cît trăieşti,
da Di muncî nu sî hraneşti,
Şî munôeşti pi pamînt
Şî li dă tăti la vînt!
Şî munôeşti cu sudoar[redacted]
Şî cîn cati, mniei n[redacted]

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cîn sî duśi la racoari,
da Nu ie bani, nu ie parali,
şî Niśi pi drum nu ie mîncari,
Cî di iśea śini pleacî,
Înapoi nu sî întoarśi,
C-acolo-i lumea cu stapîn,
Nu poţi meri orişîcîn,
Ş-acolo-i lume di domni,
şî Nu vorbeşti om cu om,
Nu vorbeşti soţ cu soţîi,
Niśi parinţ cu-a lor copii,
Nu vorbeşti frati cu frati,
Niśi prietini de departi !
Cî nu-i lumi de-aźiutat(u),
Nu-s parali di cumparat,
Niśi veśini di-nprumutat,
Numa sîngur śi ţ-ai dat,
Śi ţ-ai dat cu mîna dreaptî,
Śi te-o lasat inima !
C-acolo aşă i-o lumi,
Fără sat, fără di numi,
şî /: Cararuşa-i făr-di urmi !:/

174

Mg.425, I, 2 Vama, Sv., 1980
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Domnica N.Miron, 81

-Śi stai,Leanuţî, suparatî,
Ca şî mama înglotatî?
În tăt timpu-i suparatî !
cî Vini-o scîrbî mai strainî,
Esti leac di sî alinî,
da scîrba di la gloatî,
[illegible] inima de-odatî!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mînur'li nu pot lucra,
Cu chişioar'li nu poţ îmbla,
da Cu gura nu poţ grai,
Cî ti ard(o) scîrbili !
Ş-o cîntat cucu-ntr-on prun,
Ca sî ma gatesc di drum;
da Tata vostru m-o cheamat,
Cî el di mult o pleacat,
El o pleacat la razboi(u)
Şî n-o mai vinit 'napoi.
da De-acasî cînd o pleacat,
da /: Copchii nîşi el ne-o lasat :/
Şî s-o dus(o) la razboi
Şî n-o mai vinit 'napoi,
Ca sî va creascî pi voi.
da Valiu, mult an mai munşit,
Pînî şi v-an rasarit,
şî Valiu, mult an mai lucrat,
/: Pînî şi v-an scos voinişi în sat !:/
Dintr-o casî luminoasî,
Meri în groapî-ntunicoasî,
Ca sî nu mai vii acasî;
da Eu tari te-oi mai ruga,
Sî mai vii(o) sîmbîta,
Ca sî-ţ grijăşti(o) casa
/: Şî sî-ţ ştimbi(o) şî gloata; :/
şî Sî mai vii macar la poartî,
Ca sî mai grijăşti di gloatî !

Pentru vecin

175

Mg.134, II, 23 Sabasa, Nţ., 1973
Culeg.: I.H.C. Inf.Vîrvara N.Furtună,89

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mîndru-i codru şî-mpanat,
Ţîi ţ-o părut uscat,
Mîndru-i codru şî-nflorit,
Tari ţ-o părut pîrlit,
L-ai lasat şî te-i pornit !
Cum ti-i îndurat a pleca,
Cîn ţ-o fost dragî lumea ?
Cum ti-i îndurat a porni,
Sî-ţ supiri neamurili !
Ie-ţ (cutari) dzîua bunî
Di la soari, di la lunî,
Di la pretini dimpreunî,
Di la fraţ, di la surori,
Di la grădina cu flori.
Bucurî-ti, manastiri,
Cî mîndrî floari-ţ mai vini,
Bucurî-ti şimitir,
Cî-ţ mai vine-on trandafîr;
Da nu vini sî-nfloreascî,
Cî vini sî putrizascî.
Trandafir mîndru-nflorit,
La tăţ inima le-i fript,
Trandafir, floari aleasî,
La tăţ li-i inima arsî,
Trandafir mîndru bătut,
La tăţ inima le-i rupt.
Cum n-a şi mortu scîrbit ?
N-ari voie di vorbit,
Nişi înapoi di vinit !
Roagî-ti la clopotari,
Sî tragî cloapitili,
Sî rasuni văili,
Sî sî strîngî neamur'li.
Neamurili ţ-o vinit,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Da nimicî n-ai grăit.
Mîndru-i codru şî-nfrunzît,
L-ai lasat şî te-i pornit,
Mîndru-i codru şî-mpanat,
L-ai lasat şî ai pleacat,
/: Cî tari ţ-o părut uscat !:/
Ieş (cutari), pîn-afarî,
Di vez oili cum zghiarî,
Da nu zghiarî cî n-au fîn,
Da zghiarî cî n-au stapîn.
Meri (cutari), meri cu bini,
C-on vini şî noi ca mîni
Şî ne-om tîlni tăţ odatî,
Într-o poianî mari, latî,
La scaun di judicatî;
Ne-a judica Dumnedzău,
C-an facut bini ori rău,
Ne-a ziudica maicuţa,
/: Cum ne-om puté sama da !:/

176

Mg. 41, I, 23 — Gemenea, Sv., 1971
Culeg.:S.C.şi I.H.C. — Inf.Elena I.Oblezniuc, 64

-Dragu nostru şeal şinstit,
Da şi stai aşă scîrbit ?
Ori nu-ţ plaşi cum eşti gătit ?
în Scoalî, scoalî, ti trezăşti,
în Sîngurel ni ti găteşti.
în Ie, bădiţî, sama bini,
în Cî ti duşi-n şeea lumi,
ă Uni-i satu făr-di numi
Şî cararea făr-di urmi.
în Da sînt doauî cărăruş.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Una cu stini şî una cu florişeli
ă Şî nu merzî pe-aşei cu stini,
în Cî ti duşi-ntri străini,
Sî meri pe-aşei cu florişeli,
Meri l-a mnetali nemureli.
Scoalî, scoalî, ti trezăşti,
în Şî-ţ dştidi guriţa
ă Şî-i grăi cu noi şeava,
cî Di la cap pîn-la pişioari
în Tot neamuri de-a dunitali.
da Uiti-ti la căpuşor,
ă Cum ti plîng patru fişiori,
şî Uiti-ti cîtrî pareti,
ă Cum ti plîng(u) patru feti,
ă Şî ti uitî la pişioreli,
ă Cum ti plîng patru nuroreli.
şî Batî-te-ar pustia moarti,
ă Cum nu faşi bunî dreptati;
ă C-ai vinit din alti sati
în Ş-ai vinit în sat la noi
ă Ş-ai rupt floarea florilor,
ă Pruntea gospodarîlor !
da Lasî, lasî cî-i vide,
Mîni sarî uni-ăi mîne,
ă Cî-n mormînt ţ-a şi(o) strîmt,
ă Sîngurel ţ-a şi urît.
da Eu, bădiţî, te-aş ruga,
ă Sî nu ti leş înşalat,
în Di patru barbaţ luat !
în Cî te-or scoati pîn-afarî,
ă Şî te-or duşi-n drumu mari
în Şî te-or purta la primblari,
îi Ş-atîta ni te-or primbla,
în Pînî-n groapî te-or baga,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ă Pi groap-or puni lacatî
în Şî nu-i işî niŝiodatî !
ăi Ş-o cheiţî di arŝint,
în Ca sî nu mai ieş mai mult.
în Ie-ţ, bădiţî, ramas bun,
în Di la casî, di la şurî,
în Di la gloatî împreunî.
da Ŝe-i gîndit, ŝe-i socotit,
Pe-aista drum cî te-i pornit ?
Aista drum(u) ŝini-l faŝi,
Înapoi nu sî mai întoarŝi !
da Noi de-an şti c-ăi mai vini,
în Drumu ţî l-an zugrăvi,
în Tot cu fir şî cu matasî,
ă Pînî ŝe-ai aŝiunŝi-acasî.
da Scoalî, scoalî, ti trezăşti,
Cu copchiii sfătuieşti,
Cî di cîn ai adormit,
Mai mult nu te-ai mai trezît!
da Plînŝi casî, plînŝi masî,
De-amu stapînu va lasî,
ă Plînŝiţ tuspatru păreţ,
cî Di stăpîn(u), rămîneţ !

177

Anexă-chestionar Ilişeşti, Sv., 1972

-Măi (cutare) din ladă verde,
În ăst pat nu ţi se şede,
Fă-ţi o fire de bărbat
Şi te scoală din ăst pat,
Fă-ţi o fire de nevastă
Şi te scoală de pe masă,
Fă-ţi o fire de voinic,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Că vin popii şi te duc !
Vine popa şi cu doi
Şi te duce de la noi,
Pe cărare necălcată,
Pe rouă nescuturată,
Unde n-ai fost niciodată.
La poartă la ţîntirim,
Spune, unde ne-ntîlnim,
Să mai stăm, să mai grăim ?
Lasă-ţi groapa mînioasă
Şî vino cu noi acasă,
Lasă lutul mînios
Şi vină acasă pe jos,
C-ai lăsat lună şi stele
Şi-ale tale surorele,
Ai lăsat steli şî lună
Şi pe-a ta nevastă bună,
Ai lăsat lună şi soare
Şi pe neamurile tale
Şi mergi pe astă cărare !

178

Mg.28, I, 22 — Ipoteşti, Sv., 1969
Culeg.:M.F. — Inf.Ion Ciobanu, 66

Şi — Ş-amu anu-ai împlinit(u)
Şi,of — Şî la noi n-ăi mai venit(u).
Lung îi drumu pin păduri,
Şi — Da-i mai lung pe-aşeea lumi !
Şi,of — Din păduri vii pe-acasî,
Şi /: — Da din mormînt nu ti lasî. :/
Ş-asta casî nu ţ-o plăcut,
Şi /: — Alta noauî ţ-ai făcut, :/
Şi — Şî cu stuh ţ-ai stuhuit-o

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî cu bleah ţ-ai bleahuit-o
Şî la noi n-ai mai vinit(o)!
şî$_2$/: Ieş afarî pînî-n prag(o) :/
Şî vez vitili cum rag(o),
şi /: Da nu rag sî li dai fîn(u), :/
Darî rag dupa stapîn,
şi /: Da nu rag sî li dai paie, :/
Da rag dupa Niculae !
/: Scoalî, scoalî într-on cot, :/
Mulţumeşti la norod,
Şî ti scoalî-ntr-amîndoi,
Mulţumeşti-ni la noi(sic!).

179

Mg.422, I, 1 Pojorîta, Sv., 1980
Culeg.:S.C. şi I.H.C. Inf.Maria M.Istrate, 63

-Domnu Daicu fă cumva
da$_2$/: Şî vorbeşti cu gura :/
d-apăi$_1$/: Şi-ţ mai strigă nevasta, :/
nda$_1$,d-apăi$_2$/: Nevasta şi copiii, :/
/: Că te disparţi di dînşi :/
d-apăi$_1$ Şi nu-i inima la matuşa,
d-apăi$_2$/: Cum o fost la tatuţa, :/
şî$_1$/: Nu-i inima la unchieşu, :/
d-apăi /: Cum o fost la taticu !:/
d-apîi Spuni-li doauî-trei cuvinti,
Cî te-or ţîne cu toţî minti,
/: Cî asta tata ne-o-nvaţat, :/
nda$_1$/: Di la noi cînd o plecat .:/
nda$_1$,ş-apăi$_2$/: Saraca neavasta ta, :/
Tari i-ai fript inima !
cî De-ar fi friptî c-on carbuni,
nda$_2$/: S-ar găsî leacuri ş-ar puni, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Da aşa-i friptî cu scîrba,
da$_2$/: Nu-i coctur de-a vindica! :/
d-apî Ş-a bătut vîntu din jos,
nda /: S-o dus stîlpu căsî jos, :/
ş-apî$_1$/: De-ar veni meştiri din ţarî, :/
d-apî Înapoi nu-l puni iarî,
ş-apî$_1$/: De-ar veni meştiri din lumi, :/
d-apî Înapoi nu-l poati puni !
d-apî Noi şeava te-am mai ruga,
/: Vez undi ti-i aşaza, :/
/: Trimeti la neavastî carti, :/
d-apî Sî vii sî ti mai cati.
ş-apî Domnu Daicu, la capu tău
/: Ard doauî lumini di său, :/
şî Una ardi-nşet ,î lin,
şî /: Că ti duşi pi loc strain, :/
Una ardi şî mai tari,
C-az îi zî di disparţani,
Di la familia dumitali!
d-apî Ramas bun, mamî şî tată,
nda$_1$,d-apî$_2$/: Şî fă bine şî mai iartă ,:/
/: Ramas bun, fraţi şi surori, :/
d-apî Şi m-aţ podobit cu flori !
d-apî cî La masî cu voi n-oi sta,
da$_2$/: Niŝi în casî n-oi mai intra, :/
ş-apî Ramas bun, cumnaţ, comnati
da /: Şi voi neamurilor toati, :/
d-apî C-a venit vremea,venit,
da /: Şi vremea de dispărţît; :/
nda /: Nevastică, să mă ierţ, :/
d-apî /: Că di az nu mă mai vez , :/
d-apî că /: De-an fost bun ori an fost rău, :/
d-apî Tot an fost barbatu tău,
d-apî$_1$,nda$_2$/: Şi di asta, şe-an greşit, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

nda Iartî-mă, cî n-am voit!

18o

Mg.198, I, 2o
Culeg.: I.H.C.

Rusca, Sv., 1975
Inf.Ioana M.Morari, 66

-Scoalî-ti (cutari) scoalî,
In ti scoalî şî ti uitî,
ăi /: Şî ti uitî pi fireastî, :/
cî Ţ-o vinit carti domnească,
n /: De-acasî sî ti porneascî. :/
n C-o vinit moartea pin grădinî,
n /: C-on buchet di flori în mînî :/
Şî tot cu el te-o amăžit,
/: Pînî cînd te-o adornit. :/
Ş-o vinit moartea din vali
n /: Ş-o tăiat stîlpu şel tari, :/
Ş-o vinit moartea din sus,
n /: Stîlpu căsî l-o rapus, :/
Ş-o vinit moartea din žios,
/: Ş-o dat stîlpu căsî žios, :/
/: Sî vie maistări din lumi, :/
Cum o fost nu l-or mai puni !
Sî vie din altă ţară,
/: Înapoi nu-l mai pun iară. :/
Da scoalî, scoalî şî ti spalî,
Spalî-ti frumos cu vin,
Cî ti treşi-n ţîntirim,
şî Spalî-ti frumos cu apî,
şi /: Cî de-amu ti duşi la groapî: :/
şî Di te-i duşi calareşti,
/: Noi am mai traži nidejdi, :/
Da aşa, merži în car culcat,
/: Nu-i nidejdi di-nturnat !:/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

cî Dac-aş şti c-ai mai veni,
n /: Cararea ţ-aş şîndili, :/
şî Dac-aş şti c-ai înturna,
n /: Drumu ţî l-am mătura, :/
n Cu măturî di matasî,
/: Sî mai vii odat-acasî. :/
da Nu te-am puni la trebuţî,
Numa sî stai în casuţî,
S-avem cui zîşi tătuţî.
da Ţ-o ramas baieţ saraşi,
/: Nu saraşi fără averi, :/
n /: Da saraşi di mîngîieri, :/
şî Nu saraşi fără vacuţî,
/: Da saraşi fără mniluţî !:/
Orîncotro ne-om învîrti,
/: De-amu mnilî n-om găsî, :/
/: Şîi străini ne-or ocărî! :/

181

Mg.118, II, 44 Volovăţ, Sv., 1972
Culeg.:I.H.C. Inf.Elisabeta I. Grigorovici,46

/: -Ierti-ni-ti Dumnazău, :/
/: Picum ti iartăm şî noi !:/
/: Da noi cum nu te-om iarta, :/
/: Cî ne-ai rupt(u)inima. :/
/: Batî-te-ar pustia, moarti, :/
/: Tu nu faşi nişi o dreptati, :/
/: Ai vinit ţi ne-aşteptat :/
/: Şi ne-ai luat şi ne-o fost drag, :/
/: Ai vinit fărî s-aştepţ :/
/: Ş-ai luat tata la baieţ !:/
/: Spuni, cum te-ai îndurat :/
/: Şî baieţî ţ-ai lasat? :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Spuni, âin' te-o sfatuit ?:/
/: Neavasta ţ-ai vadovit! :/
/: Cî neavasta un' s-a duâi, :/
/: Tăţ tot văduvî i-or zîâi, :/
/: Şî copiii fărî tatî, :/
/: Ca o floari niudatî !:/
/: Mîndra casî ţ-ai urît, :/
/: Mîţîţîc-ai îndrăzît, :/
/: Fărî uş, fărî fereşti, :/
/: Pe-aâeea s-o stapîneşti.:/
/: Ia ti scoalî pînî-n prag, :/
/: Sî-ţ auz boii cum rag, :/
/: Boii nu rag dupa fîn, :/
/: Şî ei rag dupa stapîn, :/
/: Boii nu rag cî li-i foami, :/
/: Ii rag cî stapînu moari. :/
/: Ia ti scoalî pe piâioari :/
/: Şî ni spuni âi ti doari, :/
/: Cî tu n-ai fost învaţat, :/
/: Sî stai trii zîli culcat! :/
/: Cîti leacuri ţ-o adus, :/
/: Toati la cap ţî le-o pus, :/
/: Nimic nu ţ-o ajutat, :/
/: Tăti la spati le-i dat, :/
/: Şî nimic nu ţ-o fost leacu, :/
/: Numai pînza şî toiagu. :/
/: O batut vîntu din îios :/
/: Ş-o dat stîlpu casîi îios, :/
/: O batut vîntu din sus, :/
/: Stîlpu casî nu l-o pus; :/
/: S-o strîns maistării din lumi, :/
/: Stîlpu casî nu-l pot puni! :/
/: Scoalî, uiti pin livez, :/
/: Cî ti duâi şî nu li vez. :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Ne-o părut lucru di şagî, :/
/: Iatî prapur'li-n ogradî! :/
/: Ne-o părut cî şaguieşti, :/
/: D-amu văd cî ti porneşti! :/
/: Vremi mîndrî şî frumoasî, :/
/: Numa tu ti dušî din casî! :/
/: Bucurî-ti manastiri, :/
/: Cî bun gospodari îţ vini, :/
/: El nu vini sî-nfloreascî, :/
/: El vini sî putrizascî, :/
/: El nu vini la-nflorit, :/
/: El vini la putrizît ! :/
/: Traţeţ clopiti, sunaţ, :/
/: Gospodariu ni-l sculaţ, :/
/: Traţeţ clopiti, huiţ, :/
/: Gospodariu ni-l trezîţ! :/
/: La poartî la ţîntirim, :/
/: Acolo ni disparţîm, :/
/: Nci venim acas' cu toţî, :/
/: Numai tu ramîi cu morţî. :/
/: Batî-te-ar pustia lut, :/
Tari eşti negru şî urît,
Numai tu l-ai îndraţit!

Pentru oricine

182

Anexă-chestionar — Moţca, Iş., 1979
Culeg.:L.C. — Inf.Elena Cîtea, 41

Ardă-l focu de pămînt,
Tare-i negru şi urît !
Te-ai dus de la noi,
Pe şuieru vîntului,
În fundu pămîntului;

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şi pămîntu-i cu zăvor
Şi nu mai vii cînd ţi-e dor,
Şi pămîntu-i cu lacată
Şi nu mai vii niciodată!
O bătut vîntu din sus
Şi-o pus stîlpu la pămînt,
Şi-o bătut vîntu din jos
Şi-o dat stîlpu casei jos.
Plîngeţi uşi , plîngeţi fereşti,
Că de stîlp voi rămîneţi,
Plîngi casă, plîngi masă,
Că stăpînu tot vă lasă.
Cărăruşa la fîntînă
Creşte iarbî şi sulcină,
Şi-o creşte şi iarbă verde
Şi mata pe ea n-ăi merge.
Cînd a şti c-ai mai veni,
Înainte ţi-aş ieşi,
Cărăruşa ţ-aş plivi(o),
De iarbă şi de mohor,
Să-mi aduci oleac' de dor,
De iarbă şi de nalbă,
Ca să vii la noi degrabă;
Şi să vii noaptea pe lună,
Să-mi aduci oleac' de milă,
Şi să vii noaptea pe stele,
Să-mi aduci o mîngîiere!

183

Mg.135, II, 31 — Borca, Nţ., 1973
Culeg.:I.H.C. — Inf.Natalia Gh.Cîrjă, 76

Şi /: Foai verdi mărăşini, :/
Şi /: Lung îi drumu pin păduri, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Ŝin' sî duŝi, iarî vini; :/
n /: Da-i mai lung pi ŝeea lumi, :/
cî /: Ŝin sî duŝi, nu mai vini! :/
cî /: Ş-a meli rudi ş-o dus :/
ăi$_1$/: Şî-napoi n-o mai întorş. :/
/: Ş-o dus scumpchii frăţîori, :/
/: M-o lasat plinî di dor. :/
/: De-ar pleca omu cît diparti, :/
n /: Tot mai scrie cîte-o carti, :/
în /: Scrie cartea, ti mîngîie; :/
n /: Dacî pleacî-n ŝeea lumi, :/
/: Nu mai scrie, niŝi nu vine, :/
/: Niŝi nu poati ştie nimi, :/
/: Nu-i hîrtie, niŝi condei, :/
/: Ori nu-i lasî ca sî scrie? :/
/: Scrisoarea dar sî mai vie, :/
în /: Şî pi noi sî ni mîngîie !:/
în /: Pi ŝi cali sunt plecaţ :/
/: A noştri rapausaţ, :/
/: Nu-i nedejdi di-nturnat !:/
şî /: Pi ŝi cali sunt porniţ, :/
da$_1$/: Nu-i nedejdi di vinit! :/
da /: Bucurî-ti ŝimitiri, :/
în /: Cî bun gospodari îţ vini, :/
în /: Da nu vini sî traiascî, :/
în$_2$/: Ŝi vini sî putrizascî, :/
în /: Ţărnî neagrî sî sî facî! :/
n /: Batî-ti pustia moarti, :/
ŝi /: Cum nu ştii sî-ni faŝi dreptati, :/
da /: Noaptea vii, noaptea ti duŝi, :/
n /: Tot de-a meli neamuri duŝi, :/
n /: Da mai vinî şî zîua :/
ă /: Şî mai ie de-a cuieva, :/
n /: Nu tot di la noi lua. :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

da_1,n_2/: Cît o fost pruntu di lat, :/
/: Mulţ voiniŝi ai mai mîncat :/
în /: Şî nu te-i mai săturat! :/
în /: Ş-eiŝi di ŝi te-i bagat? :/
în /: Şî te-i aşazat pi masî :/
în /: Şî ne-i rupt stîlpu la casî !:/
$şî_1,n_2$/: Cît îi pruntu di cotit, :/
/: Mulţ voiniŝi ăi omorît :/
$în_2$/: Şî tot nu te-i măi hrănit !:/
n /: Dar aiŝi la ŝe-i vinit ?:/
$în_2$/: Cî nimi nu te-o poftit, :/
$în_2$/: Sînguricî tu-ai vinit :/
în /: Şî te-ai aşazat pi prag, :/
/: Ne-i luat ŝi ne-o fost drag! :/
/: Doamni, multi ţ-an ŝi dat,:/
/: AiŝI tu sî nu ŝi-ntrat, :/
$în_2$/: Ne-i vinit şî ne-i luat. :/
/: Ŝi ne-o fost drag di trăit, :/
$în_2$/: Sî duŝi pi su' pămînt, :/
în /: Sî stei la putrizît, :/
/: Ŝini ni-o fost drag sî trăiascî, :/
/: Sî duŝi sî putrizascî, :/
/: Ţărnî neagrî sî sî facî, :/
în /: Sî nu iasî niŝiodatî, :/
în /: Sî măi calŝi pi pămînt, :/
în /: Ş-on trai tot cu urît! :/

184

Mg.41, I, 17
Culeg.:S.C. şi I.H.C.

Gemenea, Sv., 1971
Inf.Floarea V.Zdrelciuc, 73

$în_2$/: Bulguraş di gheţî răŝi, :/
/: Iarna vini, vara treŝi, :/
/: N-am cu ŝini mă pitreŝi !:/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

în /: Căşi cu şine-am pitrecut, :/
în /: S-a dus şi n-a mai vinit. :/
în /: Cînd aş şti c-ar mai veni, :/
în /: Cărăruşa i-aş plivi :/
în /: Şî di iarbă şî di nalbă, :/
în /: Ca sî vii măi digrabă. :/
în /: Trandafir mîndru-nflorit, :/
$în_2$/: Şe-i gîndit, şe-i socotit, :/
/: Aistă drum ţ-ai prigătit ?:/
/: Aista drum meri diparti, :/
/: În neagra streinătati :/
$în_1$/: Şî-napoi nu poţi răzbati, :/
în /: Că drumur'li-s înfundati, :/
în /: Cu dealuri şî cu păduri :/
în /: Şî grădiniţă di muri. :/
în /: Trandafir mîndru-nflorit, :/
$în_2$/: Da fă bini şî ti scoală :/
în /: Şî mai ieş puţîn afară :/
în /: Şî-ţ fă ochişorii roati, :/
$în_2$/: Ti mai uitî-n sat o datî, :/
ă /: Lumea tari-i suparatî :/
în /: Dupa faţa dumitali. :/
/: Hai neamuri şî ma jăliţ, :/
în /: Cî di az nu mă videţ, :/
$în_2$/: Cî ma duc în şeea lumi, :/
î /: Uni nu cunosc pi nimi, :/
în /: Numa frunza şî iarba, :/
în /: Cari-i pin tătî lumea. :/
$ăi_1,n_2$/: Şi folos cî mă duc lin, :/
/: Dacî mă duc întri streini, :/
/: Uni n-am mamî,nişi tatî,:/
$şi_1,ăi_2$/: Şî n-am fraţ şî n-am surori, :/
/: Numa grădiniţ cu flori.:/
/: Hai, fraţîlor, şî ma jăliţ;:/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

$în_2$/: Tari frumos v-aş ruga, :/
în /: Făşeţ bine-a nu ma uita, :/
Tari frumos v-aş ruga,
$în_2$/: Poati v-an greşît ŝeava, :/
$în_2$/: Sî făseţ bine-a mă ierta, :/
$în_2$/: Domnu sfînt v-a aŝiuta! :/

185

Anexă-chestionar Putna, Sv., 1972

Batî-ti pustia moarti,
Cum nu faci nici o dreptati,
Cî tu uni poposăşti,
Soţîorii dispărţăşti,
Baiţăii sărăceşti ;
Nu-s saraci di averi,
Da-s saraci di mîngîieri ;
Or işî din cas-afarî,
La tăţ le-a ci di ocarî,
Or întra de-afarî-n casî,
La tăţ le-a ci di probazî.
Ien ti scoalî di pi masî
Şî ti uitî roatî-n casî,
Çîtî lumi ti jăleşti,
Ninicî nu-ţ folosăşti,
Noi cu tăţî ti jălim,
Ninicî nu-ţ folosîm.
Întindi-ţ mîna cei dreaptî
Şî cu soţîia ti iartî,
Dischidi-ţ şî ochişorii,
Ti iartî cu frăţîorii.
Bucurî-ti manastiri,
Mîndru trandafir îţ vini,
Da nu vini la-nflorit,
Da vini la putradit.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

B. LA POMENIRI

186

Mg.456, I, 24 — Darabani, Bt., 1981
Culeg: S.C. şi I.H.C. — Inf. Valeria I. Cadăr, 47

-Mămăicî, scumpa me(o),
Vinî, mamî, hai acasî,
Ş-ăi vide cît di frumoasî-i!
Mămăicî, cîn an fost eu soacrî mari,
Tari, mam,-an fost năcăjîtă,
Cî eu în loc sî ŝi făcut
O nuntî mari,
Aşa, mamî, eu am plîns(o),
În loc sî ŝi bătut(o) din palmi,
Întăi an fost la mata
Şî te-am invitat la nuntî!
Ien ti scoalî, hai acasî,
Ţ-o sosît carti domneascî,
Di la noi sî ti porneascî
Pi cărarea-ndelungatî,
Uni n-ai fost niŝiodatî,
Pi roua niscuturatî.
Nu ştiu ŝini te-o sfătuit,
Pe-aista drum di ai pornit,
C-aŝeala nu ţ-o priit!
C-aista nu-i drum la moarî,
Sî ti videm vinind iarî,
Aista-i drum în ŝeea lumi,
Ŝini merzi, nu mai vini!
Ş-aista-i on drum di chiatrî
Şî nu mai vii niŝiodatî!
Lasî groapa mînioasî,
Hai, mămicî, hai acasî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ş-ăi vide nepoţăii matali,
Cît îs ii di mari acuma!
Hai, mamaie,
Hai şî-i vide la mini,
Cum an făcut(o),
Şi frumos ne-am aranjat(o),
Cît(u) di frumos am aranjat(o)!
Cî mata ai paisprîzăşi ani(o),
/: Di cîn n-am vorbit cu mata(o)! :/
Cî nepoţăii-s tari mari(o)
/: Şî tătî lumea ma întreabî, :/
Cîţi ani ari mama ta,
Di cîn ie(o) a plecat
Şî tu te-i dispărţît di dînsa?
Haidi, mamî, la mini
Ş-ăi vide(o),
/: Cî copchilaşî cît îs di mari acuma! :/

187

Mg.46o, I, 2 Rediu,Rădăuţi-Prut, Bt.,1981
Culeg.:S.C. Inf.Agripina M.Bejenaru, 62

/: -Scoalî barbati din mormînt :/
Şî ma vez pi mini plîngînd,
Cî di patru săptămîni
Niăi o mîncari n-am mîncat,
Tot pi tini te-am aşteaptat!
Pi cari drum te-an căutat
Şî pi cari carari am îmblat,
Eu di tini n-am mai dat.
Cîn aş ave o scarî mari,
M-aş urca la Dumnezău,
/: Ca sî-ntreb şe-an grişît eu, :/
/: Di ni-o luat pi dragu neu? :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Tari moartea-i nimîoasî, :/
Cî faşi jăli la casî;
/: Şi jăli ne-o mai făcut, :/
Niŝiodatî n-o mai uit!
Cî tari-o vinit mînioasî,
C-o săŝiri şî c-o coasî,
Şî o pus piŝioru-n prag
Şî ni-o luat ŝe-o fost mai drag!

188

Mg.595, I, 5 Cavadineşti, Gl., 1985
Culeg.:L.B. şi L.C. Inf. Caliopia V.Bujoreanu,71

-Mămăicî, mamî,
Mămucuţî, mamî.
Di ŝi m-ăi născut,
Mamî, mamî ?
Bini-ţ mai părea,
Cînd erai cu mini grea,
Iară de cînd m-ai născut,
Tare rău ţi-o mai părut!
Cu picioru mă legănai,
Din gurî mă blăstămai :
Să n-am pi lumi noroc,
Nici în sat să nu am loc;
Am plecat în sat străin,
De-s ca floarea lîngă spin,
Cîn bate vîntul, mă clăteşte,
De toţi spinii mă loveşte.
Dimineaţa, cîn mă scol,
Întăi plîng ş-apoi mă spăl
Şi mă uit în sat cu dor,
Cum trec fraţi pi la surori
Şi părinţi pi la ficiori,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Da la mini n-ari cini,
Cî sînt singurî pi lumi !
Maică, măiculiţa mea,
Dicît, maică, mă făceai,
Mai bine-on pom răsădeai,
Să prindea, nu să prindea,
N-avea lumea grija mea!
Decît, maică, mă creşteai,
Mai bine-n foc m-aruncai
Şî ardeam o zî sau două
Şi vă lăsam lumea vouă,
Măiculiţă, mai mea!
Am venit, mamă, la tine,
La mormînt,
Sî-mi auzi, dragă,
Lăcrămile plîngînd,
Lăcrămile mele,
Pline de jăle,
Că-s în sat străin,
Plin de-amar şi chin!

189

Anexă-chestionar Galu, Nţ., 1972

-Te-ai dus, mamă, dintre noi
Şi ne-ai lăsat singurei,
Singurei şi-a nimănui,
Ca pe puiul cucului.
Cucul zboară din brad în brad,
Noi umblăm din sat în sat;
Cucul zboară din cracă-n cracă,
Noi umblăm din casă-n casă.
Tata nostru s-a-nsurat,
Altă mamă ne-a luat

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şi pe noi ne-a înstrăinat.
Fă-mi, Doamne, aripi de-argint,
Ca să zbor pe sub pămînt,
Pîn-la maica la mormînt,
Să-i văd oasele-nşirate
Şi mînuţele-ncleştate,
Să le mai sărut o dată!

19o

Anexă-chestionar Moţca, Iş., 1971

-Vino, maică, la mormînt,
Măicuţă de demult,
Şi mă rugam la matale,
Să vii frumos pe picioare,
Ca să-ţi mai spun ce mă doare.
Maică, inima mă doare,
De cînd ai murit matale,
Eu mă usuc pe picioare.
Măicuţă, de cînd te-ai dus,
Taica altă mamă a adus,
A adus maică străină
Şi n-am avut nici o milă.
Ne-ai lăsat două surori,
Ca spinii între flori.
Ieşi, măicuţă, pe pămînt
Şi mă vezi, maică, cum sînt,
Acuma am şi copii
Şi nu vii maică să fii.
Vino, măicuţă, prin grădină
Şi-mi adu puţină milă,
Că milă ca la mata,
De la nimeni n-on avea.
Să vii cînd a ploua,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Să vii joaia şi sîmbăta,
Să-ţi spăl cămaşa
Şi-a matale şi-a lu' tata,
Că mă doare inima,
C-ai plecat de lîngă mine,
De douăzeci şi trei de ani de zile,
Înapoi nu te-ai înturnat,
Să vezi în ce iad m-ai lăsat,
Cu mama de-a doua oară
Şi cum tata ne bătea,
Pe uliţi ne trimitea,
Ne chemau vecinile
Şi ne plîngeau zilele.
Mai bine muream noi
Şî rămîneaţi amîndoi
Şi tata şi cu mama,
Poate nu mai era aşa.
Ieşi, măicuţă, pe pămînt
Şi mă vezi cum plîng.
Doi ani de zile
Noi la matale la mormînt
Am plîns,
Mă duceam la mormînt,
Parcă să te scot de-acolo
Şi nu veneai,
Că tare, maică, ne-a bătut
Tăticuţu nostru mult
Şi nici o milă n-am avut,
De cînd, mamă, ai murit!

191

Mg.363, I, 26
Culeg.:V.B.

Drăgoieşti, Sv., 1975
Inf.Eleonora Gr.Niţan, 48

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

da -Vai, mămuţî, vai mămuţî,
da /: Hai,mămuţă, hai acasă, :/
da /: Ori pămîntu nu ti lasă? :/
îi /: Da pămîntu te-ar lasa, :/
/: Da nu vrei, mămuţî, mata(o).:/
/: Da scoalî, mămuţî şî ni spuni, :/
/: Da şe-i văzut pi şeea lumi, :/
/: Da scoalî, mămuţî,şî vorbeşĉi, :/
/: Da inima ne-o răcoreşti, :/
/: Cî di douzăşi di ani di zîli, :/
da /: N-o ramas inimî-n mini ! :/
da /: Mămuţî, si te-aş ruga, :/
îi /: Dacî nu ti-i supara, :/
/: Da înĉinĝi mînuţa dreaptî :/
îi /: Şî fă bini şî mă iartî, :/
/: Cî poati ţ-an grişît vodatî. :/
/: Da, mamuţî, nu ĉi supara, :/
/: Cî nu ĉi pot mîndru cînta, :/
ăi /: Cî ma doari inima, :/
/: Cî m-ai lasat, mamuţî, străinî, :/
ăi /: Fărî nilî ĝi la nimi; :/
îi /: Cî n-am mamî şî n-am tatî,:/
ăi /: Şî sînt tari suparatî, :/
/: Cî copĉiii fără părinţi :/
da /: Di tătă lumea-s urîţi, :/
şî /: Copĉililî fără mamă, :/
ăi /: Nu li bagă nimi-n samă !:/

192

Mg.27o, II, 22 Urecheni, Nţ., 1977
Culeg.:I.H.C. Inf.Veronica I.Zamă, 37

-Of, of, of, tătuţî hăi(o),
Tătuţî, cîn ăi plecat(o),

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ne-i pupat şi ne-i lasat(o),
/: S-o dus tătuţa-n război(u) :/
/: Şî n-o mai vinit înapoi(u). :/
Tătuţî, cîn ăi murit(u),
/: Luminî ŝin' ţ-o ţînut(u)? :/
O ste di la răsărit(o),
Atunŝi, tătuţ,-o căzut(o)
Şî luminî ţ-o făcut(o)!
Di spalat, ŝin' te-o spalat(o)?
/: Ploili cîn ni-o plouat(o), :/
Atunŝi, tătucî, te-o spalat(o)!
Di-ngropat, ŝin' te-o-ngropat(o),
Tunu cîn o isplozat(o),
Cu pămînt te-o astupat(o),
Di mata nimi n-o dat(o)!
Cînd apelu l-o făcut(o),
Au văzut cî n-ai vinit(o),
Of, of, of,
Şî istractu l-o făcut(o)!

193

Mg.194, II, 45
Culeg.:L.C.

Poiana,Brusturi-Drăgăneşti, Nţ.,1975
Inf.Maria Gh.Vicoveanu, 61

/: -Anişoarî, fata mami, :/
Da tot te-aşteaptî mama,
n /: Doar ăi vini la dînsa, :/
Cî, dragî, tari-s străinî
Şî nu mai am, dragî, pi nimi,
Anişoricî, fata mami,
Noaptea mama ti ŝisazî!
şî M-an soulat şî te-an catat
Şî pi nimi n-am aflat,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Anişoarî, fata mami !
în /: Vinî, dragî,-n niezî nopţî, :/
Atunŝea cîn dorm şî morţî,
şî /: Vinî, dragî, la mama :/
Şî mai mîngîie pi mama ta.
Da cîn ies eu, dragî,-n sat
Şî văd fetili di sama ta,
/: Ni sî rupi inima :/
Şî nu ti mai pot uita!
Draga mami, fata mami,
Da di cîn, drag,-ai plecat,
A ta mamî ţ-ai uitat.
Anişoarî, Anişoarî,
Cîn ma duc la fraţî tăi,
Ii întreabî, dragî, mereu,
Mămicî, di ŝi eşti suparatî?
/: Dac-am avut şî eu o fatî !:/

194

Mg.91, I, 4 — Zahareşti, Sv., 1972
Culeg.:I.H.C. — Inf.Anuţa I.Fărtăiş, 59

Eu la tini an vinit,
Tu cu mini n-ai vorbit,
Hai, Ileanî, pîn-acasî,
Inima-i friptî şî arsî.
Tu, Ileanî, ŝe-i facut ?
Ŝe-i facut, n-ai facut bini,
Hai acasî şî vorbeşti cu mini,
Cî di cîn n-am mai vorbit,
Inima ni s-o topĉit !
Hai, Ileanî, pîn-acasî
Şî-i vide băieţî tăi(u),
Cî saraŝii-s străinei(u).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ai vinit sî sfatuim,
Cî duminica cîn viné,
Noi cu tăti ni strînzem
Şî cu tăti sfatuiem.
Ilenuţî, inima me
Cum o prins a mă dure,
Ileanî, nu bănui,
Cî nu ti pot mîndru boşi.
Scîrba asta-i boalî gre
Şî nu pot scapa di ie.
Ilenuţî, baieţî tăi,
Cî tari îs sîngurei,
Ilenuţî, Ilenuţî,
Tăţ baieţî au mamuţî,
Numa a tăi fărî niluţî.
Hai, Ilenuţî, pîn-acasî,
Inima-i friptî şî arsî;
Baieţî ori şi scîrb-or ave,
Pi dînşî şîn' i-a mîngîie?
Ilenuţî, Ilenuţî,
Plînzi inimuţa-n mini,
Ca ş-on copchil di trii zîli,
La copchil plînzi şî-nşeatî,
Da la mini nişiodatî!
Ilenuţî, Ilenuţî,
Rău ma arz la inimuţî !
Ilenuţî, hai acasă,
Cî di cîn n-am mai vorbit,
Inima ni s-o topcit !

195

Mg.91, II, 14 — Zahareşti, Sv., 1972
Culeg.: I.H.C. — Inf.Aurica Mazuru, 24

-Verişoarî, scumpa noastrî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

da Şî dă ţărna la pîşioarî,
Sî-ţi văd tulpanu âel mari,
/: Şî dă ţărna la o parti, :/
Sî-ţi văd trupu şi mai faşi ?
da /: Spuni, verişoarî, bini, :/
Dacî nu ţî-i urît pi âeea lumi ?
Da, verişoarî, te-aş ruga,
/: Sî-ni scrii cîte-o scrisoare :/
da /: Şî sî-ni scrii carti poştală, :/
S-o scrii cu âerneală neagră.
da /: Ş-oi purta-o numai la mini, :/
Ne-a treşi doru di tini.
Spuni, verişoarî, bini,
/: Pi uni sî intru la tini ? :/
da /: N-ai nişi uşî di intrat, :/
ăi Nişi fereastrî di uitat,
da /: Nişi on pat di aşternut, :/
Nişi lăiţucî di şăzut.
şî /: Tu, Lenuţî, fuşcîli tali :/
Stau pi cui în cas'âei mari,
da N-ari şini li scoaci la soari,
Sî ţîie pîn-a si copcîla mari.
De-ar şi matuşa fimei gi treabî,
da /: Sî li puie într-o ladî :/
Şî sî puie naftalinî,
da /: Sî ţîie pintru-a ta copcîlî !:/

196

Mg.6, I, 15 Ciocăneşti, Sv., 1968
Culeg.:L.B. Inf.Rafila Moroşanu, 74

-Buna zîua baiţăli,
Suflitu ni-i plin di jăli,
Cî şăpti ani s-o-mplinit,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Di cîn te-am pus în pamînt!
Pe-acasî tu nu mai vii,
Niŝi carti tu nu mai scrii,
Nu vii zîua cu sfatu,
Niŝi noaptea cu îisu.
Dragu mneu baiţăl bun,
Tînăr te-i dus la drum !
Di părinţ te-ai dipartat,
Multî carte-i învaţat,
Pin străini ai şî bolit,
Pînî te-i pus ş-ai murit,
Şî strainii te-o catat,
Niŝi gura nu ţ-o udat !
Mai scoalî-ti, dragu mneu,
Şî mai vinî-n satu mneu,
Cî te-aşteaptî fetiţa
Şî tătî familia ta.
Dragu mami, nu ţ-o fost nilî,
Sî laş fetiţa străinî ?
Străinî şî fără tatî,
Tătî viaţa suparatî,
Cî mă-sa s-o măritat
Şî pi tini te-o uitat,
Copchila o-nstrăinat(o),
Ş-o pus-o pi alt pronumi(sic!),
Sî nu-ţ mai audî di numi.
Pi la noi niş n-o mai lasî,
Inima ni-i friptî, arsî!
Dragu mneu baiet,
Mai scoalî-ti din pamînt
Şî mai spuni-mi un cuvînt,
Cum sî-ţ înzastrăm fetiţa,
Dacî nu traieşti mneta,
Ca sî-i porţ tătă grija ?

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Dragu mneu baiţăl bun
Rădicî-ţ, puiuţ, mîna
Şî-ţ fereşti ţărîna,
Ieş afar' la mamuţa !
Vin' cî ţ-am adus schimbureli,
Vin' şî ti-mbracî cu eli,
Cî di cîa stai în pamînt,
Cameşa s-a îi negrit,
Gura ţ-a îi putrizît,
Di nu spui niîi on cuvînt!?
Mironucî, scoalî-ti,
Cî ţ-o vinit cumnatili
Ş-o vinit şî Ileana,
Ca sî-ţ mai spui îeava.

197

Mg.225, I, 4o — Davideni, Nţ., 1976
Culeg.:L.C. — Inf.Trandafira V.Botezatu, 55

/: -Dragu mami, Vasîlicî, :/
Încotro m-oi înturna,
Eu di tini n-oi mai da!
/: Trimeti la mama ta, :/
Ia sî-ni trimeţ cămeşa,
/: Sî ni-o trimeţ şî ţ-o spăl, :/
/: Niîi cu apî, niîi cu sopon, :/
Numa cu lăcrîmi di om,
Niîi cu apî, niîi cu soponeli,
/: Numa cu lăcrîmi de-a meli. :/
/: Dragu mami, bradu mami, :/
Cî de-atîţa ani di zîli
/: Nu-ţ mai esti dor di mini, :/
Nu ţî-i dor şî nu ţî-i jăli,
Ori nu ai niîi o puteri ?

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Puiu mămăicî, pui(u) !
Ori nu ai nîsi o puteri ?
Dragu mami, bradu mami !
/: Tari-ni esti dor di tini,
Nu ştiu ţîi, puiule, di mini, :/
Tari ma mai doari inima,
Puiulea, dupa mata !
Dincotro m-oi înturna,
Tot pisti străini oi da;
Tătî lumea s-o ferîsît
Cu fîsiorii pi pămînt,
Numa eu n-am mai avut(a).
C-a mămăicuţî pui
O putrezît în pămînt
Şî nu i-o fost dor di mini,
Di douîzăşi di ani di zîli;
Cî eu mult m-am mai uitat
Şî di tini n-am mai dat.
Dragu mami, bradu mami,
Ia puni carnea pi oasî
Şî hai cu mama acasî,
/: Cî tari te-oi ţîne ghini, :/
Cu pîni şî cu maslini,
şî Te-oi culca-n braţî la mini
/: Şî nu te-a mai găsî nimi. :/
/: Hai, Vasîli, la ocol :/
Şî-i lasî mamai dor,
Hai, Vasîli,-n grădinuţî,
/: Şî-i lasî mami niluţî. :/
Măi Vasîli, puiu mami,
Măi Vasîli, bradu mami,
Dragu mami, floarea mami !

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg.559, I, 6 Valea Glodului, Sv., 1984
Culeg.:L.B. Inf.Maria V.Costan, 57

-Măi Costicî, cucu cîntî,
/: Ieş, drăguţî, şî-l ascultî! :/
Lasî, măi Costicî, lasî,
C-a sî-ţ ŝii dor di casî,
Şî pămîntu nu ti lasî,
Sî mai vii, drăguţ-acasî.
Tari mult am mai îmblat,
Nicăiri nu te-am aflat,
Şî-n pămînt an răscolit
Şî aiŝea te-an găsît(o),
Dar te-an găsît putrizît(o),
Şî cu mini n-ai vorbit!
Tari bini-am mai trăit
Şî-ndatî ne-am dispărţît(o),
Costicî, of, cărărili tali,
S-o uscat iarba pi eli!
Ieş, drăguţî, din mormînt
Şî ti plimbî pi pămînt(o),
Cî de-atîţa ani di zîli
Te-i dus, dragî, di la mini.
Stăi, dragî, sî mai vorbim,
Cî de-acum ni dispărţîm(o)
Şî niŝiodatî, drăguţî,
Nu ni mai întîlnim!
Scoalî, drăguţî, şî hai acasî,
Cî tari ni-i inima arsî,
Ardi inima în mini,
Puiuţule, pintru tini,
Ardi inimioara-n mini!

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

C. ALTE CATEGORII

La un flăcău plecat în armată

199

Mg.365, I, 2o — Ciprian Porumbescu, Sv.,1975
Culeg.:V.B. — Inf.Domnica Gr.Sarman, 41

-Vasîlic-a mami, pui,
Amu eşĉi şî-ndatî nu-i,
Ĉi duŝi, puiuţ, la armatî,
Ĉi văd la on an o datî;
Of, doi ani îi viaţî lungî,
Nu şĉiu mama ĝe-ar s-aŝiungî,
Cî ĉi duŝi întri straini(u),
Ca o floare întri sĉini(o)!
Puşca nu ţî-i suroré,
Ca sî-mparţ scîrba cu ie,
Şî capitanu nu ţî-i fraĉe,
Sî-i ŝie nil-a ĉi baĉe,
Şî maioru nu ţî mamă,
Sî-ţi baŝe cuvîntu-n samă,
şî Colonelu nu ţî-i tată,
Sî ĉi mai întrebe, puiuţ, odată;
ă Ş-ai sî stai întri straini(u),
Ca florili între sĉini(u).
şî Niŝi o scîrbî nu m-apasî,
Ca baieţî cîn ma lasî,
Niŝi o scîrbî nu m-aŝiunzi,
Ca puii cîn ni sî duŝi(:)
Şî niş o boalî nu ma doari,
Ca cîn pleacî-n ĝipartari.
Dragu mami, Vasîlicî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Vasîlicî, Vasîlicî,
Tu m-ai facut gi nimicî,
Vasîlicî, pintru cine
ă Inima me argi-n mine,
Inima me argi-n pară,
Pînî vii acasî iară,
ă Pînî tu îi înturna,
ă Inima me s-a usca !
ăi Cîti lacrimi am varsat,
Pot faşe-e fîntînî-n sat,
ă Fîntînă cu şinşi izvoară,
ă Şine-a be apă sî moară,
ă Sî beu, Vasîlică, eu,
ă Sî ma strîngă Dumnezău,
Cî ma usuc gi doru tău!
şî Dragu mami, pui şî pui,
Amu eşci şî-ndatî nu-i ;
Vasîlicî, şi m-oi faşe,
Cî ci duşi tari giparce,
Şî ci duci în catanie,
Sî-ni scrii o scrisoari nie,
Sî-ni scrii cu şerneali neagrî,
Pînă la mine sî nu să şceargă.
Eu oi scrie cu lacrîmi mulce,
La cine cîn a aşiunje,
Tu sî scii cî mult an plîns,
Cîn m-am apucat gi scris,
şî Doru mami, pintru cini,
Ma usuc, puiuţ, trii zîli !
ă Puiu mami gi trii zîli,
N-o ramas inimă-n mini,
Gi cîn tot plîng dupa şini.
Şî nimarui nu-i niluţă,
Puiuţ, gi a ta mamuţă,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî ge-a tăi(u) frăţîori,
Cari i-ăi lasat cu dor
Şî ce-ai dus întri straini,
Ca florili întri sêini,
ăi Şî ce-i dus la catanie
Şî ne-i lasat scîrba nie,
ă Ni l-ai luat şî pi Ilie !
Şî v-aţ dus, pui, amîndoi,
Cînd vi-ţ înturna 'napoi ?
Poaĉi scîrba s-a găta,
Pînî voi vi-ţ înturna,
Oĉii-n coaĝi s-or usca,
Lacrimi altu n-oi varsa,
Cînd acasă vi-ţ înturna !

La o fată plecată în lume

2oo

Mg.286, I, 14 Sarafineşti, Bt., 1978
Culeg.:L.B. şi L.C. Inf.Safta I.Niculăieş, 68

-Scoalî, Anetucî, scoalî
Şî viu-acasî la copchii,
Draga mami, puiu mami !
Cî di patru ani di zîli,
Di cîn te-aştept(o),
Ai lasat, mămuţîcî,
Doi copchii ca douî flori,
Mămuţî hăi(u),
Şî nu ti răspunz,
Mămucî hăi,
Diloc cu dînşî,
Dragu mami!
Scoal-Anetî şî vin-acasî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cî te-aşteaptî copchiii,
Aneta mami!
Mihăiţî iera mititel,
Puiuţu mami,
Liliana iara mari, puiuţule,
Tot ave vo şăsî-şăpti ani!
Vinî, mămuţîc,-acasî
Şî vez casa şî copchiii,
Cî di mini nu-ţ pasî,
Cî-s mămuca ta,
Dragu mami!
Vin-Anetî, cî n-ai mai scris,
Niăi nu ti mai răspunz la copchii,
Patru ani di zîli ai, mămuţî,
La douăzăʼşî noauî iuni !
Cum crez, dragu mami,
Cî şî hrănesc doi copchii
Şî la şcoalî-i port?
Străinii-i îmbracî,
Străinii ma aîiutî,
Tu, puiuţu mami,-i uitat di casî!
Atîta fat-o avut mama,
An prăpădit-o în lumi !
Şî nu sî mai răspundi, mămucî, nimi,
Sî-ni dei von cuvînt de-a tău,
Poati te-oi găsî, mămucî hăi,
Macar la marginea ţării,
Aneta mami !
Vinî, puiu mami,-acasî,
Cî mama noaptea pin îis
Ti îisăz, puiuţu mami !

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

D. PARODII

201

Mg.409, I, 1 — Barticeşti, Nţ., 1980
Culeg.: L.C. — Inf.Ana Gh.Lupu, 40

-Mămucî, mămucî,
Nu mai vini sî ti ducî ?
Cî di zăşi ani di zîli
Ai scos inima din mini !
Inima şî sufleţălu,
Cît m-o bătut bărbăţălu,
Şî, din cauza nitali,
M-o bătut numa-n schinari!
Numa-n schinari şî-n cap,
Ş-acu nu mai pot sî scap,
Mămucî, mămucî,
Nu mai vini sî ti ducî?
Di la cap pîn-la chişioari,
Doamni, sî nu sî mai scoali !
Şî s-o iei-a mînca zîrnii
Di la cap, din capu pernii !
/: Mămucî, mămucî,
Nu mai vini sî ti ducî ? :/

202

Mg.593, I, 12 — Brăieşti, Sv., 1985
Culeg.:L.B. şi L.C. — Inf.Silvia S.Avram, 31

-Du-l, părinte, du-l, du-l, du-l,
/: Cî ş-o trait traiu distul, :/
Cî ş-o trait traiu,
Ş-o mîncat malaiu !

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

da Di şi n-ai murit mai dimult ?
/: Sî-ţ fac groapa mai afund !:/
/: Cî aişea îi di tini, :/
Nu cu mîna-n cap la mini !
Cî aişea-i locu tău,
/: Nu cu mîna-n capu meu! :/

2o3

Anexă-chestionar Brehuieşti, Bt., 1971

-Mătuşîcî, mătuşîcî,
Nu ti bocesc
Nici pentru un dor,
Ti bocesc pentru o pernă
Ş-un ţol!

2o4

Anexă-chestionar Barticeşti, Nţ., 1971

-Dragu neu ş-a satului,
Rari-ai fost a draculuî!
La aici îi locu tău,
Nu cu mîna-n capu neu.

2o5

Anexă-chestionar Frumosu, Sv., 1971

Drag nu ni-ai fost,
Bun n-ai fost,
Cum sî ti bocesc ?
Aici ţî sî şedi bine,
Nu cu mîna-n cap la mine !

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

CÎNTECE RITUALE

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

A. CÎNTECE DE PRIVEGHI

2o6

Mg.572, I, 12 — Certeşti, Gl., 1984
Culeg.:L.B. şi L.C. — Inf.Catinca Z.Hîncu, 57

Leoca-i îşi, leoca-i colea,
Leoca-n deal la Bucureşti,
/: Un' se fac banii domneşti, :/
/: Pe moşii călugăreşti !:/
Tot înşet şi mărunţel,
Ca frunza de pătrinjel,
/: Şi-ncă şi mai mărunţel !:/
Veniţi fraţi, veniţi veşini,
De-l împodobiţi cu crini,
Veniţi fraţi, veniţi cumnaţi,
/: De-l împodobiţi cu brazi !:/

2o7

Mg.526, I, 33 — Ghidigeni, Gl., 1983
Culeg.: L.B. — Inf.Gheorghe I.Batog, 62

-Scoală, scoală verişoară
Şî ti uită pe fereastă,
Că-ţi vine-o carti domnească.
Şî nu vine s-o şetească,
/: Pi mata sî ti pornească, :/
Scoală, scoală verişoară
Şî ti uitî pi fereastă,
Că-ţi vine-o carte frăţască,
Şî nu vine s-o şetească,
Pi mata sî ti pornească !
/: Roagî-te la sfîntu soare, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Să ţină ziua mai mare,
S-avem vreme de-a-mplimbare !
/: Roagă-te la clopotari, :/
Să-ţi tragă clopotili,
Să răsune văili,
/: Să s-aduni neamurili, :/
/: Neamurili, şinele !:/
/: Roagă-te la mănăstire, :/
/: Mîndru bobośel îţi vine, :/
Şî nu vine să-nfloreascâ,
Şî vine să putrizascâ.
/: Nu te lua după apă, :/
/: Că şi apa-i mergătoare :/
/: Şi-napoi ne-ntorcătoare ! :/

2o8

Mg.523, I, 23 — Negrileşti, Gl., 1983
Culeg.:L.C. şi L.B. — Inf.Natalia C.Petrică, 52

Vioară, vioară,
Floare rozioară,
Daţi merioarelor,
Surioarelor !
Pe drumul şel mare
Trii voiniši călare,
Daţi merioarelor,
Surioarelor !
-Nouă şe ne plaše,
Vin', Gheorghi, încoaše,
Daţi merioarelor,
Surioarelor !
Zorile revarsă
La Vasîle-n casă,
Daţi merioarelor,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Surioarelor !
-Nouă şe ne plaşe,
Vin', Ileană-ncoaşe,
Daţi merioarelor,
Surioarelor !

2o9

Mg.154,I, 4 Smîrdan, Gl., 1974
Culeg.: L.B. Inf.Maranda N.Munteanu, 68

-De va pari mult,
Veniţ şî luaţi,
Zori, merioarelor,
Surioarelor !
-Dar noi am venit
Şi voi nu ne-aţ dat,
Zori, merioarelor,
Surioarelor !
-Dar noi v-am dat
Şi voi n-aţ luat,
Zori, merioarelor,
Surioarelor !
-Dacă nu-ţi plaşe,
Treşi, Marie,-ncoaşe!
Zori, merioarelor,
Surioarelor !

21o

Mg.345, I, 14 Cristeşti, Iş., 1979
Culeg.:L.C. Inf.Eugenia Al.Nastase, 64

În ias' sar-o săptămînî
Trecé moartea prin grădinî
Cu Ion(u) di mînî.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî moartea îl întreba :
-Da uni ma duci mata ?
/: -Pi carari, înainti ! :/
Sî n-apuci pe-acei cu spini,
C-acolo dai di străini,
Să apuci pe-on pod di piatrî,
C-acolo dai şi de tatî,
Să apuci pe-on pod cu nalbă,
C-acolo dai şi de mamă,
Să apuci pe-on pod cu brazi,
C-acolo dai şi de fraţi,
Să apuci pe-on pod cu flori,
C-acolo dai di surori.
/: Pe carare, înainte ! :/
Şi moartea tot mergea
Pi carare,
Şî Ion tot întreba :
/: -Da uni mă duci mata ?:/
-Spală-mă, mamă, cu vin,
Căci de astăzi nu-ţi mai vin,
Spală-mă, mamă, cu bere,
Că de azi nu-ţi cer avere,
Spală-mă, mamă, cu spirt,
Că mă duc la putrezit !

211

Mg.397, I, 4 Focuri, Iş., 1979
Culeg.:I.H.C. Inf.Florea N.Gagică, 73

n_1/: Pi dealu lu Dorohoi :/
n_1/: Merže-on car cu patru boi, :/
n_1/: Boii-s negri, caru-i negru, :/
n_1/: Cărăuşul şi mai negru ! :/
Iar Ionel (bolnavul) cuvînta

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ş-aşa pi meş l-întreba :
ăi$_1$/: -Şi ai la car, mogulea ?:/
n$_1$/: -Lecurele şi ulêele !:/
/: -Dă şi nie-on lecurel, :/
n$_1$/: Sî mă lecuiesc cu el !:/
/: Pentru tine, băiţăl, :/
/: N-am niŝi leac, niŝi lecurel !:/
ăi /: În ias' sarî-i săptămîna, :/
/: Umbla moartea pin grădină, :/
/: C-on topor şî c-o săcure, :/
/: C-on buchet di flori în mînă !:/
/: Ionel îi cuvînta::/
/: -Ie-mă, moarte, dac-ăi vrea: :/
/: Mi-i lua, nu mi-i lua, :/
/: Pe mine m-or îngropa :/
/: Şi-napoi s-or înturna, :/
/: Pe mine mă vor uita-l :/

212

Mg.397, I, 12 — Focuri, Iş., 1979
Culeg.:I.H.C. — Inf.Zoiţa S.Chiriac, 69

Pi dealu lui Dorohoi
Merŝe-on car cu patru boi,
Boii-s negri, caru-i negru,
Cărăuşul şi mai negru !
În ias' sarî-i săptămîna,
Umbla moartea pin grădină,
C-on pahar di vin în mînă,
Şî la toţ cî l-o-nchinat
Şî nimi nu l-o luat;
Dar Maria aşa au zîs :
-Ie-mă, moarte, şî pi mini !
-Eu, Marie, te-aş lua,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Du-te-acasî, ti-i iarta :
Şî cu mamî şi cu tatî
Şî cu fraţ şî cu surori
Şî cu grădina cu flori,
Şî cu strat cu romaniţî
Şî cu lumea din uliţî,
Şî cu strat cu busuioc
Şî cu lumea di la joc !
-Udî-mă, maică, cu beri,
Că di az nu-ţ şer averi,
Udî-mă, maică, cu vin,
Că di az nu vă mai vin,
Udî-mă, maică, cu apî,
Că di az mă dai în groapî !
Nu-ţ şer, maicî, boi şî vaşi,
Numai racla să ni-o faşi,
Pe dinuntru zugrăvitî,
Dinafarî auritî !

213

Mg.398, I, 11 Focuri, Iş., 1979
Culeg.: V.B. Inf.Catinca Gh.Grunzu,57

În ies'sarî-i săptămîna,
Îmbla moartea pin grădinî,
C-on buchet di flori în mînă,
C-on pahar cu băutură ;
Cu florili te-amăţea,
Cu paharu ti-nghia :
-Ie, Vasîli, ie şî bea,
Nu ţînea mînie rea !
Di doauî ori o gustat,
Ochii pisti cap i-o dat,
Di noauî ori o oftat,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Pe masî s-o aşezat.
Batî-te-ar pustia moarti,
Că nu faşi nişi o dreptati,
Un' ti cheamî, nu ti duşi,
Un' te-alung acolu fuzi !

214

Mg.344, I, 6 Moţca, Iş., 1979
Culeg.:L.C. Inf.Ileana Cucoş, 74

Pi şeal deal cu popuşoi
n Merźe-on car cu patru boi,
Caru-i negru, boii-s negri,
Cărăuşu-i şî mai negru.
/: Dar în car si măi iara ? :/
În trii ulşeli lecureli !
î /: Şî caru s-o răsturnat :/
/: Ulşelili s-o varsat ! :/
/: Asar-o trecut stămîna, :/
/: Merźé moartea pin grădină :/
/: Cu Anica di mînă; :/
Anica o tot întreaba :
-Dar uni mă duşi mata ?
-Hai 'nainti pi carari,
Pîn-la neamurili tali !
ăi$_1$/: Măsuraţi, fraţi, cu dreptati :/
î$_2$/: Şî-ni făşeţi şî nii parti :/
/: De-on metru şî ţiumatati !:/
în$_2$/: -Udî-ma, maicî, cu vin, :/
î /: Cî di az nu vă mai vin(u_2), :/
în$_2$/: Udî-mă, maicî, cu beri, :/
ăi$_1$/: Cî di az nu-ţ şer averi !:/
-Ie-ţ, Anicî, ziua bunî
Di la şeri şî di la lunî,
Ie-ţ, Anicî, ziua bunî

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Di la fir di cuişoari,
i_2/: Şî di la voi verişoari, :/
Di la fir di tămîiţî,
Di la feti din uliţî !

215

Mg.592, I, 2 Băişeşti, Sv., 1985
Culeg.: L.B. şi L.C. Inf.Alexandra I.Blanar,72

În ie' sarî-i săptămîna,
Îmbla moartea pin grădină,
Zmulgîn pomi din rădăşină ;
Pomni o zmult şî i-o lasat
Şî pi tata l-o luat(o)!
Pi şel şăs, pi şe costiţă
Şădi-Arhanghil Mihăilă
Şî cu-Arhanghelul Gavril
Şî scrie (!) suflitili (u):
Şelea drepti de-a dreapta,
Şelea strîmbi, de-a stînga (o).
Şî tata(o) să ruga,
/: Ca sî-l scrii de-a dreapta(o) !:/
-Noi de-a dreapta cî te-om scrii,
Dor de-acasî n-a sî-ţ şii ?
/: -Dor de-acasî ne-an luat(u), :/
Di la strat cu pintrijăi(u)
Şî di la a mei băiţăi,
Di la stratu cu ghiorghini(o)
Şî di la a mei veşini !

216

Mg.6o8, I, 4 Brăieşti, Sv., 1985
Culeg.:L.C. Inf.Susana D.Negrea, 58

/: Pi şel şăs cu romaniţă :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Iesĉi-o oasĉa ratasîtă, :/
/: Făr' di sĉeag, făr' di şĉeargari(o), :/
/: Făr' di leac' di capitan(o). :/
/: Şî-n insarî-i saptamîna, :/
/: Umbla moarĉea pin gradinî, :/
/: Zmulgîn pomi din radaşinî, :/
/: Pomişorii i-o lasat(o), :/
/: Pi Mihai cî l-o luat(o). :/
/: Pi dealul manasĉirii(o), :/
/: Undi ies calugării(o), :/
/: Mînînţăi ca fluturii(o), :/
/: Blăstămîndu-şi părinţî(o), :/
/: La şi i-o călugărit(o), :/
/: Şi nu i-o casatorit? :/
/: Sus, în naltu şeriului(u), :/
/: Şădi-Arhandil Nihailî :/
/: Şî scrie sufliĉili(u), :/
/: Şeli drepĉi, ĝe-a dreapta(u), :/
/: Şeli strîmbi, ĝe-a stînga(u); :/
/: Iar Nihai cî sî ruga(o) : :/
/: -Scrieţî-mă şî pi mine ! :/
/: Nu ma scrieţ cu morţî(u), :/
/: Cu morţî, cu putridzî(u), :/
/: Scrieţî-mă cu žii(u), :/
/: Cu žii, cu romunii(u). :/
/: -Noi aşă cî ĉe-om primi(u), :/
/: Dor ĝe-acasî nu-i dori(u). :/
/: -Dor ĝe-acasî ne-am luat(u), :/
/: Di la soari, di la lunî, :/
/: Di la neamuri dimpreunî, :/
/: Di la fraţ, di la surori(o), :/
/: Di la grădina cu flori(o). :/
/: Şî di noi sî şii cîntat(o) :/
/: Şî di Dumnezău iertat(o) !:/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

217

Mg.593, I, 1o — Brăieşti, Sv., 1985
Culeg.: L.B. şi L.C. — Inf.Catrina D.Tîrnovan,35

/: Pi âel şăs cu romaniţî :/
/: Esti-o oasti rătăşitî, :/
/: Făr' di steag, făr' di steagari(u), :/
/: Făr' di leac' di capitan(u). :/
/: În i' sarî-i saptamîna, :/
Umbla moartea pin gradinî,
Scoţîn pomi din rădăşinî;
/: Pomişorii i-o lasat(u) :/
/: Pi Culiţî l-o luat(u). :/
/: Pi dealu manastirii(u), :/
/: Undi ies călugării(u), :/
/: Mînînţăi ca fluturii(u), :/
/: Blăstămîndu-şi părinţî(u), :/
Di âi nu i-o căsătorit(u),
Di âi i-o călugărit(u)?
/: Cî părinţî nu-s di vină, :/
/: Cî şî ii adînc suspină, :/
/: Părinţî nu-s vinovaţ(u), :/
/: Cî-s distul di supăraţ(u)! :/

218

Mg.179, I, 2 — Dolheştii Mici, Sv., 1974
Culeg.:I.H.C. — Inf.Maria V.Toiu, 65

/: Pi âeal deal cu păpîşoi
Merźe-on car cu patru boi, :/
/: Boii-s negri, caru-i negru,
Cărăruşa-i şî mai neagrî ! :/
/: Cu nimi nu s-o-ntîlnit, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Cu Vasîli s-o-ntîlnit, :/
/: Şî Vasîli-o întreabat: :/
/: -Ŝi ai, moşule, în car ? :/
/: -Lecurele-n trei ulŝele ! :/
/: -Dă-ni şî nie-o lecurea, :/
/: Ca sî scap de-o boalî grea ! :/
/: Douî libiz o zburat,
Lecureli s-o varsat, :/
/: Lu Vasîli nu i-o dat, :/
/: Tot pi loc o răpusat
Şî pi toţ i-o suparat ! :/
/: În ias' sară-i săptămîna, :/
/: Să primbla moartea-n grădină, :/
/: C-on pahar di vin în mînă. :/
/: Cu Vasîli s-o-ntîlnit :/
/: Şî Vasîli-o întrebat: :/
/: -Ŝi ai, moarti, în pahar? :/
/: -Vinişor de şapte ani ! :/
/: -Dă-ni şî nie ca să-l gust! :/
/: În mîna dreaptă i l-o pus, :/
/: La guriţă l-o şî dus, :/
/: Din pahar cîn o gustat, :/
/: Di trii ori o sughiţat :/
/: Şî pi loc o răpusat :/
/: Şî pi toţ i-o suparat ! :/
Sus, în nantu şeriului,
Jos, în poala soarelui
Este-un pat mari, rotat;
-Dar pi el îini-i culcat?
/: -Miticî şe-o răpusat! :/
/: -Da su' cap ŝi i-aţ măi pus? :/
/: -Iarbî neagrî de pe-on hat! :/
/: -Dar di îini îi cosîtî? :/
/: -Di Vasîli, frati-su! :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: -Da di ŝini i-adunatî ? :/
/: -Di Maria, sorî-sa ! :/
/: -Dar su' el ŝi i-aţ măi pus ? :/
/: -Iarbî verdi di pe-on şăs ! :/
-Dar di ŝini îi cosîtî ?
-Di Gheorghiţî, frati-su !
-Dar di ŝini-i adunatî ?
-Di nevasta, Maria !

219

Mg.61, I, 4 Hŏrodniceni, Sv., 1971
Culeg.:L.C. Inf.Valentina Gh.Cojocaru,56

Pe ŝeal şes cu romaniţă
Treŝe-o oaste rătăşită,
Făr' de steag, făr' de stegar,
Fără niŝi on căpitan.
Pe dealu mănăstirii
Să primblau călugării,
Mărunţei ca fluturii,
Blăstămîndu-şi părinţî,
De ŝe i-o călugărit
Şî nu i-o căsătorit?
Şî Maria să ruga
S-o ieie şî pi dînsa.
-Da noi, dragă, te-om lua,
De-acasă dac-ăi uita,
Şî di mamî şî di tatî
Şî di fraţ şî di surori
Şî di grădina cu flori.
În ias' sarî-i săptămîna,
Îmbla moartea pin grădinî,
Zmulgîn pomi din rădăşinî
Şî cu Maria di mînî.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Pomi-o zmulit şî i-o lăsat,
Pe Maria ne-o luat !
Batî-te-ar pustia moarti,
Cum nu faşi niş o dreptati !
Cît o fost satu di lung,
Tu pe-aiŝi ţ-ai făcut drum,
Ţ-ai făcut drum şî carari,
Noauî multî suparari !
Cît o fost satu di lat,
/: Tu-aiŝi ăi discălicat, :/
Ne-i luat ŝi ne-o fost drag !

22o

Anexă-chestionar — Măzănăieşti, Sv., 1977
Culeg.:I.H.C. — Inf.Minodora M.Crîşmaru,8o

În iaz' sarî-i săptămîna,
Îmbla moartea pin grădină,
Smulgînd pomi din rădăŝină,
Pi(cutare) di la inimî.
Pomişorii i-o lasat
Şî pi (cutare) l-o luat.
Şî (cutare) sî ruga :
-Scrieţi-mă cu morţii,
Nu mă scrie cu ŝii!
Da moartea aşa zîŝe :
-Eu la mini te-oi primi
Şî-napoi nu-i mai vini !
Şî el iarî sî ruga :
-Scrieţî-mă de-a dreapta,
Nu mă scrieţi de-a stînga !
Da la capu-i ŝine şaće?
Şade moartea, grăbnica !
-Moarte grabnică ŝe eşti,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cîn înșepchi cu glasu tău,
Tu pi tăti li-nnegreşti,
Da cîn înșepchi cucu cu glasu lui,
Înșep lunșili-a-nverzî,
Žiči la cîmp a ieşî,
Vacaraşi cu vașili,
Capraraşi cu caprili,
Șiobanaşi cu oili.
Pi dealu mînăstirii
Ies sara călugurii,
Blăstămîndu-şi părinţî,
Di și nu i-o căsătorit,
La și i-o călugărit ?

221

Mg.214, II, 29 Valea Poienei, Sv., 1976
Culeg.:I.H.C. Inf.Elena Gh.Stoleriu, 32

Sus, în 'naltu șerului,
Jos, în poala soarelui
Este-un pat mare, rotat;
ăi /: -Șî în el șini-i culcat :/
Și îi așa suparat ?
ăi /: -Este fratili Dumitru ! :/
ăi -Da su' cap și i-aţ măi pus ?
-Iarbî neagrî de pe-on hat!
îi -Dar di șini îi cosîtî?
-Di Vasîli, frati-su!
îi /: -Da di șini-i adunatî ?:/
-Di Maria, sorî-sa !
îi Mîne sară-i săptămîna,
Să plimba moartea-n grădină,
ăi /: C-on pahar de vin în mînă; :/
În mîna dreaptă i l-o pus,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

La guriţă l-o şi dus,
ăi El din el cînd a gustat,
ăi /: De trei ori a sughiţat :/
Şi pe loc a repusat !

222

Mg.184, II, 44 Odaia Bursucani, Vs., 1974
Culeg.:L.C. Inf.Ion Vasilache, 49

/: Strigă moartea-ntăia oară: :/
/: -Ieş, Ioane, pîn-afară! :/
/: -Aş ieşi, moarte,-aş ieşi(ră), :/
/: Dar nu mă pot despărţi(ră) :/
/: De draga nevasta mea, măi, :/
/: C-am trăit bine cu ea, măi ! :/
/: Strigă moartea a doua oară: :/
/: -Ieş, Ioane, pîn-afară! :/
/: -Aş ieşi, moarte,-aş ieşi(re), :/
/: Dar nu mă pot despărţi(re) :/
/: De dragi fiicele mele, :/
/: C-am trăit bine cu ele! :/
/: Strigă moartea a treia oară: :/
/: -Ieşi, Ioane, pîn-afară! :/
/: -Aş ieşi, moarte,-aş ieşi(ră), :/
/: Dar nu mă pot despărţi(ră) :/
/: De dragi ficioraşii mei, măi, :/
/: C-am trăit bine cu ei, măi !:/
/: Strigă moartea a patra oară: :/
/: -Ieşi, Ioane, pîn-afară! :/
/: -Aş ieşi, moarte,-aş ieşi(ră), :/
/: Dar nu mă pot despărţi(ră) :/
/: De dragi verişorii mei, măi, :/
/: C-am trăit bine cu ei, măi ! :/
/: Strigă moartea a cincea oară::/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: -Ieş, Ioani, pîn-afarî ! :/
/: -Aş ieşi, moarte,-aş ieşi(ră), :/
/: Dar nu mă pot despărţi(ră) :/
/: De dragi nepoţeii mei, măi, :/
/: C-am trăit bine cu ei, măi ! :/
/: Strigă moartea a şasa oară: :/
/: -Ieşi, Ioane, pîn-afară ! :/
/: -Aş ieşi, moarte,-aş ieşi(ră), :/
/: Dar nu mă pot despărţi(ră) :/
/: De dragi nepoatele mele, :/
/: C-am trăit bine cu ele ! :/
/: Strigă moarte-a şaptea oară: :/
/: -Ieşi, Ioane, pîn-afară! :/
/: -Aş ieşi, moarte,-aş ieşi(ră), :/
/: Dar nu mă pot despărţi(ră) :/
/: De dragi verişorii mei, măi, :/
/: C-am trăit bine cu ei, măi ! :/
/: Strigă moartea a opta oară: :/
/: -Ieşi, Ioane, pîn-afară ! :/
/: -Aş ieşi, moarte,-aş ieşi(ră), :/
/: Dar nu mă pot despărţi(ră) :/
/: De dragi cumnatele mele, :/
/: C-am trăit bine cu ele! :/
/: Strigă moartea a noua oară: :/
/: -Ieşi, Ioane, pîn-afară ! :/
/: -Aş ieşi, moarte,-aş ieşi(ră), :/
/: Dar nu mă pot despărţi(ră):/
/: De dragi cumnăţeii mei, măi, :/
/: C-am trăit bine cu ei, măi! :/
/: Ieri cu boii la fîntînă, :/
/: Azi cu lumînarea-n mînă, :/
/: Ieri cu boii la izlaz, măi, :/
/: Azi cu pînza pe obraz, măi! :/
/: -Bucură-te, mînăstire, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Că frumoasă floare-ţi vine :/
/: Şi nu vine să-nfloreascâ, :/
/: Ci vine să putrezească ! :/

(Interpreţii se împart apoi în două grupuri, unul intră în casă, iar celălalt rămîne afară, şi cîntă Mereoarele).

-Tot la noi mai mulţ
Şî la voi puţîni,
Daţi merioarelor,
Surioarelor !
-Vouă ci vă place,
Poftim şî v-alegeţi,
Daţi merioarelor,
Surioarelor !
-Şi noi am venit
Şi voi nu ne-aţi dat,
Daţi merioarelor,
Surioarelor !
-Vouă ci vă place,
Poftim şi v-alegeţi,
Daţi merioarelor,
Surioarelor !
-Nouă ce ne place,
Treci Ileană-ncoace,
Daţi merioarelor,
Surioarelor !

223

Mg.361, I, 25 Negrileşti, Vr.. 1979
Culeg.:S.R. Inf.Măriuţa Zbîrciog, 65

/: Sub verdi dumbravî, :/
/: Fir di otintavî, :/
/: Ionel sî roagî; :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Sî roagî di soari,
Sî nu-i meargî tari,
Cî mi-i ostenit,
Di moarti trudit !
Pi la niezî nopţî,
Cu ŝiorii morţî,
Pi lunca cu munţ
Sî roagî di părinţ,
Sî nu meargî tari,
Sî ni-l mai aştepti ;
Pe-o lunciî cu braz
Să roagî de frat,
Să ni-l măi aştepti,
Că ni-i ostenit ;
/: Pe lunca cu flori :/
Să roagă de surori,
Să ni-l măi aştepti,
Că ni-i ostenit ;
/: Pe lunca cu schini
Să roagă de veŝini, :/
/: Ca să-l mai aştepte ! :/

B.CÎNTECUL ZORILOR

224

Anexă-chestionar Hudeşti, Bt., 1971

Zorilor şi zorilor,
Voi surorilor,
Voi să nu pripiţi,
Să nu răsăriţi,
Pînă mi-oi trimite
Cărţi în patru părţi,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Încă răvăşele,
Arse-n cornurele,
Pe la nemurele,
Să vină şi ele,
Să v-aducă jele .
Pe una să-ţi vină
Vîntul cu răcoarea,
Să te răcoreşti,
Să nu putrezeşti !

225

Anexă-chestionar Glodu, Sv., 1971

Zorilor, zorilor,
Voi surorilor,
Voi să nu pripiţi,
Să nu-mi răsăriţi,
Pînă mi-oi trimiti
Cărţi în tăti părţile,
Pe la nemurele,
Să vină şi ele,
Sî v-aducă jali.
Pe urmă să-ţi vină
Vîntul cu răcoarea,
Sî ti răcoreşti,
Sî nu putrezăşti !

226

Anexă-chestionar Glodu, Sv., 1971

Scoalî, Ioane, scoalî,
Cu ochii priveşti,
Cu mîna primeşti,
Cî noi am venit,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cî am auzit,
Că eşti călător,
Cu roua-n picior ;
Şi noi te rugăm,
Cu rugari mari,
Cu strigari tari,
Sama tu sî-ţi iei,
Sama drumului:
Şî sî nu apuci
Pi mîna stîngă,
Cî-i calea nătîngă,
Dar tu sî apuci
Cătri mîna dreaptî,
Că-i calea curatî
Şi-s mesî întinsî,
Cu faclii aprinsî !

C.CÎNTECUL BRADULUI

227

Anexă-chestionar Glodu, Sv., 1971

-Bradule, bradule,
Cin' ţi-o poruncit,
De mi-ai coborît
Di la loc pietros
La loc mlăştinos,
Di la loc cu piatră,
Aicea la apă ?
-Cini-a pribegit,
Că i-am trebuit,
Vara di umbrit,
Iarna di scutit.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

La cruci o mînat
Doi voinici din sat.
Eu, dacă ştiam,
Nu mai răsăream,
Eu, dacă aş fi ştiut,
N-aş mai fi crescut !

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

VERȘURI FUNEBRE

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

228

Anexă-chestionar Iţcani, Bc., 1971

Of, amar şi grea durere,
Moarte făr-de mîngîiere,
O, ce moarte nemiloasă,
Aseară şedeam la masă
Şi astăzi m-a scos din casă!
Veniţi fraţi, veniţi surori
De mă-mpodobiţi cu flori,
Vino şi a mea soţie,
Cea din dreapta cununie,
Şi-mi stropiţi trupul cu vin,
Că mă duc pe-un loc străin,
Şi-mi stropiţi trupul cu apă
Şi mă petreceţi la groapă ;
Şi-mi stropiţi trupul cu vin,
Căci mă duc pe-un loc străin,
Pe-o cărare necurmată,
Pe unde n-am fost niciodată,
La scaunul cel de piatră,
La scaun de judecată.
Scaraoschi cel mai mare
Şade pe suflet calare
Şi-l mută din loc în loc
Şi-l bate c-un bici de foc,
Şi-l mută din scară-n scară
Şi-l bate c-un bici de pară !

229

Mg.8, II, 5o Holda, Nţ., 1968
Culeg.:I.H.C. Inf.Ioana N.Petriţa, 68

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

zî Mă iertaţ voi az pi mini,
/: Cî acuş moartea îmi vini,
zî Moartea mari-nşeuroasî
Şî cu voi nu mă mai lasî,
Şî mă bagî în pămînt,
Mă pierdeţ acum, curînd.
/: Darî, vai, copiii mei, :/
Cum rămîn toţ străinei,
Fără mamî lîngî ei !
/: Dicît fără mamî-n casî, :/
/: Mai bini sî fii arsî, :/
zî /: Casa-ndatî o zîdeşti, :/
/: Da mamî nu mai găsăşti !:/
/: Cîti poami sînt pi lumi, :/
/: Ca măicuţa nu sînt buni ! :/
/: Dar şî noi, murind di plîns, :/
/: Cătră dînsa aşa am zîs: :/
/: Of, măicuţî, dragî mamî, :/
/: Cum ni leş tu fărî samî? :/
/: Nu vez casa cum ti plînzi ? :/
/: Parcî sunt lacrimi di sînzi! :/
/: Şî ti duşi, stăpînî bunî, :/
Di la soari, di la lunî,
Di la flori, di la grădinî,
/: Căşi le-i fost tu gospodinî; :/
Vitili afarî rag
Şî cucoşî cîntî-n prag,
Dar nu cîntî cum sî cîntî,
Numai parcî sî frămîntî,
Pomnii şii di pin livadî,
Nu rămîni nişi o creangî !
/: Toati sunt plecati-n jos, :/
/: Cî-i în casî timp doios! :/
Şî-mprejuru casî, toati,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Toati plîng cît nu sî poati. :/
Cîn ar fi şe-o fost odatî,
O stăpînî minunatî,
Cum ti duşi, dragî, de-aişi,
Dintr-o gloatî cu voinişi ?
/: Oari cum sî ti-ngropăm ? :/
/: Cî di jeli de-abia stăm ! :/
/: Cum te-om puni-n lut di veşi, :/
/: Undi stau morţî şii reşi.
Şî din munca ta şei mari,
N-ai luat nişi di mîncari,
Numai patru scînduri lati
Şî doi stînjini di pămînt,
/: Rămîn toati numai vînt ! :/
Cu groparîu sî vorbeşti,
La groapî sî nu-l sîleşti,
Sî nu dei-ndatî lut,
C-ai munşit pi lumi mult,
Sî ţî-l pui-nşetişor,
Cî ti duşi cu mari dor !
/: Şî ti duşi cu mari foc, :/
/: Îţ lăş casa ş-al tău loc, :/
/: Cuibuşoru cu copii :/
/: Şî ti duşi dintri şei vii ! :/

230

Mg.8, II, 54 — Holda, Nţ., 1968
Culeg.:I.H.C. — Inf.Ioana N.Petriţa, 68

Şi dureri şî plînş mari
/: Sufiri neamu matali ! :/
sî /: Viaţa ţî s-o sfîrşît, :/
/: Şel di sus o poronşit, :/
/: Suflitu sî ţî sî iei, :/

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

/: Samî di toati sî dei, :/
/: Pentru cîti ai lucrat, :/
/: Pînî-n lumi te-i aflat. :/
zî /: Cum ai putut făr-di plîns, :/
/: Sî ti laş di moarti-nvins ? :/
/: Da şî mai mult om lumesc, :/
/: Nu mai pot sî ti numesc. :
Undi sî âeri ajutor,
Undi sfat mîngîitor,
Undi esti vreo tarii,
Astîz sî-ţ ajuti ţîi ?
/: Sî-ţ rădiâi mînili tali, :/
/: Cu mari suspin şî jali, :/
Cîtră voi, înzeri măreţi,
Âi lu Dumnezău slujîţ,
Sî-l roaâi pi Dumnezău,
Sî-mi ierti suflitul meu,
/: Cî moartea âeea amarî, :/
/: Cî m-o scos din cas-afarî. :/

231

Anexă-chestionar Poiana Largului, Nţ.,1971

Moartea cei necruţătoare
N-ari milî de prunci mici,
Nu i-i fricî di voinici,
La cel tînăr încî vini,
Di bătrîni nu i-i ruşîni,
N-ari fricî di-mparat,
Di taberi înconjurat.
Roagî-ti la sfîntu soari,
Ca sî ţîi zîua mari,
Az îi zî di disparţani.
Rămîi casî sănătoasî,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî tu grădinî frumoasî,
C-am pus mînur'li la sîn
Şi mă duc ca un străin.
Dac-aş şti c-ai mai veni,
Bosîioc ţ-aş răsădi,
Cî ti duci pi pod de-aramî
Şî di tăti-ai sî dai samî !

232

Mg.139, II, 12 — Lucăceşti, Sv., 1973
Culeg.:S.C. şi I.H.C. — Inf.Aurelia F.Măgheran, 69

În aĉest sfîrşit de vară
Şi eu ies din lume-afară,
/: Mă duc de pe-aĉest pămînt :/
La-ntuneric, în mormînt.
Moartea şăde sub cuasă,
Din ŝelea mai veninoasă,
/: Ea la mine a venit
Ş-a mea viaţă mi-a răpit. :/
Bate vîntu pintre ruj
Şi te du pînă la Cluj,
/: Opreşte trenurile-n gară
Şi ad-o pe mămuţa iară. :/
De-aş şti, moarti, casa ta,
Aş veni, te-aş împuşca,
/: Nu ne-i ŝi făcut scîrba
Ş-aş avé pi măicuţa ! :/

233

Mg.214, I, 9 — Probota, Sv., 1976
Culeg.: I.H.C. — Inf.Natalia C.Leonte, 53

Trec zîlili, trec şî eu

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Şî îmbătrînesc mereu,
Treŝi timpu mohorît,
Merg şî eu cître mormînt.
Nu-i dimult di cîn şîdeam,
Cu prietini mă-ntîlneam,
Iară astăz unde sînt,
Sunt ţărînă şi pămînt.
O, suflete ticălos,
Negru eşti şi-ntunicos,
Că-n lume cît ai trăit,
În răli te-ai tăvălit !

234

Mg.18o, I, 18 — Ţoleşti, Sv., 1974
Culeg.: S.C. şi I.H.C. — Inf.Adriana J.Albu, 38

Pe lume cît am trăit,
Vaie, vaie, vaie (refren)[x]
Focuri ne-am agonesit,
Mă gîndesc în tăt minutul,
Că s-apropie sfîrşitul.
Moartea stă la căpătăi,
La piŝioare înŝeri răi,
Dară mai departe văd
Înŝerul de la botez,
Cum ţot plînŝe şî suspină,
Că şi-a da sama de mine.
La cruŝile drumului,
Judecata Domnului !

[x] Refrenul se repetă după fiecare vers.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

VARIANTE, INDICI, GLOSAR

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

VARIANTE

(Bibliografie)

Abrevieri

AFC = Arhiva Sectorului de etnografie şi folclor, Cluj-Napoca. Fondul Ion Muşlea.

AFMB = Arhiva de folclor a Moldovei şi Bucovinei, Iaşi.

AICED = Arhiva Institutului de cercetări etnologice şi dialectologice, Bucureşti.

Burada, Folclor = Teodor T.Burada, Opere, vol.III, Folclor şi etnografie. Ediţie critică de Viorel Cosma, Bucureşti, Editura Muzicală, 1978.

FM.II = Ion Oprişan, Folclor din Moldova de Jos, Stelian Cîrstean, Folclor din Moldova de Sus (Folclor din Moldova, II), Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1969.

FM.IV = Vasile G.Popa, Folclor din Tara de Sus (Folclor din Moldova, IV). Ediţie îngrijită şi prefaţă de Maria Luiza Ungureanu, Bucureşti, Editura Minerva, 1983.

FM,V = Nicolae Cojocaru, Cîntece, obiceiuri şi tradiţii populare româneşti (Folclor din Moldova, V). Prefaţă de George Muntean, Bucureşti, Editura Minerva, 1984.

Marian, Înmormîntarea = S.Fl.Marian, Înmormîntarea la români. Studiu etnografic de..., Bucureşti, Göbl, 1892.

Mat.folc.III = Grigore G.Tocilescu, Christea N.Ţapu, Materialuri folcloristice, III. Ediţie critică şi studiu introductiv de Iordan Datcu, Bucureşti, Editura Minerva, 1981.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Vasiliu, Lit.pop. = Al.Vasiliu, Literatură populară din Moldova. Ediţie critică şi studiu introductiv de Petru Ursache, Bucureşti, Editura Minerva, 1984.

A. ÎN MOLDOVA

Albele, Bacău : AFMB, Mg.413, I, 2 (La soră), inf.Zamfira I.Preda, 1980.

Andreiaşu de Jos, Vrancea : AICED, Fg.2255-b (La nepot), inf. Duduca T.Budeanu, 1934.

Arbore, Suceava : FM, V, p.91, 93 (La mamă); p.100 (La soţ); p.103 (La copil); p.114-115 (La flăcău); p.122-123 (La văr); p.123-124 (La fin); p.126 (La cumătru); p.128 (La vecină), inf.Casandra Pahomi, 1977; p.100 -102 (La soţ) ; p.112-113 (La soră), inf. Magdalina Preutesei, 1977; p.93-94 (La mamă); p.105-107 (La fiu); p.113-114 (La soră); p.137-138 (La gospodar), inf.Floarea Şuiu, 1977; p.94-95 (La mamă); p.103-104 (La copil); p.126-127 (La cumătru), inf.Eufrosina Vichiuc, 1977 ; AFMB, Mg.375, I, 28 (La un bărbat, mort la cutremur); Mg.375, I, 29 (La cumnat), inf.Floarea V.Şuiu, 1978; Mg.376, I, 3 (La soţ), inf.Veronica Irimescu, 1978.

Arborea, Botoşani : AFMB, Mg. 568, I, 47 (La cumnat), inf. Maria A.Bărbosu, 1984.

Baineţ, Suceava : AFMB, Mg.325, I, 11 (La oricine), inf.Elisabeta I.Isopescu, 1975.

Barticeşti, Neamţ : AFMB, Mg.408, I, 31 (La soacră), inf. Ana Gh.Lupu, 1980.

Bădeuţi, Suceava : Marian, Înmormîntarea, p.529-530 (La un bărbat); p.573-574 (La o copilă).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Băiceni, Iaşi: AFMB, Mg.482, I, 17 (La frate), inf.Aglaia V. Paiu, 1982.

Băişeşti, Suceava :FM, IV, p.181-186, 196-196, 2o4, 2o8-21o (La mamă); p.233-235 (La frate), inf.Viorica Pohoaţă; p.232-233 (La frate); p.236-237 (La bărbat), inf.Lucreţia Avram; p.24o (La gospodar); p.245 (La oricine), inf.Andrei Vultur; AFMB, Mg.591, I, 29 (La uncheş), inf.Maria Gr.Blănaru, 1985; Mg.591, I, 34 (La soţ); Mg.592, I, 1 (La soră), inf.Alexandra I.Blanar, 1985; Mg.592, I, 3 (La frate); Mg.592, I, 4 (La vecină), inf.Dochiţa Gr. Popovici, 1985; Mg. 592, I, 12 (La vecină); Mg.592, I, 13 (Cîntec de priveghi), inf.Eleonora C.Gagea, 1985; Mg.592, I,17 (La mamă); Mg.592, I, 18(La tată), inf.Paraschiva G.Popovici, 1985; Mg.592, I, 35 (Cîntec de priveghi) Mg.592, I, 36 (La cumătră), inf.Elena M.Rusu, 1985; Mg.593, I, 17 (La mamă); Mg.593, I, 18 (La părinţi), inf.Vasilca M.Arsinte, 1985; Mg.593, I, 22 (La soră), inf.Mărîuca M.Ciotină, 1985; Mg.593, I, 23 (La vecină), inf.Eufrosina Popovici, 1985; Mg.593, I, 24 (La fată), inf. Domnica Popovici, 1985; Mg.593, I, 25 (La cumnată), inf.Mariţuca Popovici, 1985.

Bălăceana, Suceava: Marian, Înmormîntarea, p.537-538 (La soţ) inf.Simeon Boca.

Bălţaţi, Iaşi : AFMB, Mg.359, I, 3 (La mamă), inf.Anica P. Mărtinica, 1979; Mg.359, I, 4 (La mamă), inf.Maria V.Teodorescu, 1979; Mg.359, I, 27 (La mamă), inf. Dora N.Adavidoaie, 1979.

Bărăşti, Suceava: AFC, Ms.763, p.41-42 (La fiu), inf.C.Istrate, 1935.

Bărbăteşti, Iaşi: AFMB, Mg.482, I, 25 (La soră), inf.Victoria Gh.Fecioru, 1982; Mg.482, I, 36 (La mamă); Mg. 482, I, 37 (La copil), inf.Sofia C.Nantu, 1982.

Belzeni, Vaslui: AICED, Mg.3461-j (Verş funebru), inf.Gheor-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ghe Avasilcăi, 1968.

Berchişeşti, Suceava: AICED, Fg.7355-b (La copil); Fg.7356 (La tată), inf.Maria Lucaci, 1939; AFMB, Mg.23,II, 18 (La tată), inf.Lidia Horga, 1969.

Berezeni, Vaslui: AFMB, Mg.151, II, 54 (La mamă), inf.Ilinca Chirazi, 1973.

Bicaz, Neamţ :Burada, Folclor, p.51, 56-57 (Cîntece de priveghi); Mat.folc. III, p.89 (La gospodar).

Bilca, Suceava: Marian, Înmormîntarea,p.514-516 (La mamă), p.578 (La flăcău); FM, V, p.138-139 (La unchieş); p.139-140 (La mătuşă), inf.Felicia Cuciurean,1983; AICED, Mg.4030, II, n (La vecină), inf.Anghelina Savu, 1971; Mg.4031, II, j (La soţ), Mg.4031, II, k (La vecină), inf.Ana Brăilean, 1971; Mg.4035, I, i (La frate), Mg. 4035, I, k (La mamă), Mg.4035, II, b (La cumătră), inf.Zamfira Puha, 1971;AFMB, Mg.333,I, 50 (La tată), inf. Lucreţia Cîrstean, 1979; Mg.333, I, 51 (La mamă), inf.Antimia Gheţău, 1979; Mg.334, I, 28 (La vecină), inf.Achilina Putrea, 1979; Mg.560, I, 24 (La frate), Mg.561, I,1 (La fată), inf.Zamfira P.Puha, 1984.

Bivolari, Iaşi: AFMB, Mg.297, I, 22 (La mamă), inf.Elena Gr.Venţel, 1978.

Bîrseşti, Vrancea: AICED, Mg.894-b(La mamă), inf.Baciu V. Botiţă, 1956; AFMB, Mg.360, I, 2 (La oricine),inf. Măriuţa Mironică, 1974; Mg.360, I, 10 (La mamă), inf.Victoria I.Ghimpu, 1974.

Bîrzeşti, Vaslui:AFMB, Mg.174, I, 22 (La frate şi la soră), inf.Elena Gh.Zmeu, 1974.

Boboieşti, Neamţ: AFMB, Mg.336, I, 15 (La soţ), inf.Smaranda I.Lupu, 1975.

Bodeasa, Botoşani: AFMB, Mg.448, I, 9 (La tată), inf.Eugenia D.Haliuc, 1981; Mg.454, I, 1 (La tată), inf. Maria D.Girigan, 1981.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Bodeşti, Neamţ: AFC, Ms.73o, p.23 (La copii), inf.Ana Th. Trifescu, 1935; Ms.73o, p.23-24 (La mamă şi la tată), inf.Floarea Catană, 1935.

Bogata, Suceava: AFMB, Mg.582, I, 3 (La mamă), inf.Maria V.Baciu, 1985; Mg.582, I, 13 (La oricine), inf. Ioana Voicu, 1985; Mg.588, I, 3o (La mamă), inf. Maria I.Sofia, 1985.

Boian, azi R.S.S.Ucraineană: Marian, Înmormîntarea, p.521-522 (La mamă), p.556-557 (La flăcău).

Bolotești, Vrancea: AFMB, Mg.95, I, 13 (La copil), inf.Zoiţa P.Băncilă, 1972; Mg.95, I, 32 (La copil); Mg. 95, I, 33 (La tată), inf.Păuna D.Voicu, 1972.

Bordeasca Veche, Vrancea: AFMB, Mg.231, I, 31 (La băiat), inf.Ştefana I.Nănişteanu, 1976.

Boroaia, Suceava: FM, IV, p.18o-181 (La mamă), p.218-219 (La tată), p.231-232 (La frate), p.235-236(La tată), inf.Saveta Breabăn.

Boroşeşti, Iaşi: AFMB, Mg.145, I, 13 (Cîntec de priveghi), inf.Domnica I.Scripcaru, 1973.

Borosoaia, Iaşi: AFMB, Mg.54o, I, 3 (La fiu), inf.Profira P.Postelnicu, 1983; Mg.54o, I, 8 (La mamă), inf. Maria C.Mitruţ, 1983; Mg.541, I, 1o (La fiu), inf. Maria Al.Darabă, 1983.

Boteşti, Suceava: AFMB, Mg.1o, II, 24 (La vecină), inf.Nataliţa P.Păvălucă, 1969; Mg.53, I, 8 (La mamă), inf.Floarea Gr.Rotaru, 1971.

Botoşana, Suceava: AICED, Fg.42o7 (La o prietenă), Fg.42o8 şi 42o9 (La fată), inf.Ana I.Ilişoi, 1934; Fg.4211 b (La oricine), inf.Paraschiva I.Iacoban, 1934;Fg. 4217-b (La fată), inf.Trandafira Creangă şi Const. Tomuţ, 1934; Mg.3468-g (La oricine), inf.Veronica Gheaţă, 1968; Mg.3486-h (La soră), inf.Eva Creangă, 1968; AFMB, Mg.74, II, 23 (La cumnat), inf. Vîrvara Şt.Gheaţă, 1972; Mg.76, I, 13 (La tată),

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

inf.Paraschiva I.Ilişoi, 1972; Mg.77, I, 6 (La mamă), inf.Veronica D.Gheaţă, 1972.

Botoşani, Botoşani: AFC, Ms. 1697, p.24 (La fată), inf.Adela Rotaru, 1975.

Botuş, Suceava: AICED, Mg.1199-c (La mamă), inf.Odochiţa Hîrceag, 1957.

Boureni, Iaşi: AFMB, Mg.345, I, 19 (Cîntec de priveghi), inf. Silvia Budeanu, 1979.

Brădăţel, Suceava: AFMB, Mg.54, I, 3 (La mamă), inf. Ana Gh. Ailenei, 1971; Mg.55, II, 17 (La mamă), inf.Ana Gh. Constantineasa, 1971.

Brăeşti, Botoşani: AFMB, Mg.475, I, 11 (La mamă), inf.Veronica I.Abordeencei, 1982.

Brăieşti, Suceava: FM, IV, p.195 (La mamă), inf.Viorica Pohoaţă; p.213-214 (La mamă); p.251-252 (La cumătră), inf.Rariţa Tîrnovan; p.215-216 (La tată), inf.Frusina Moroşanu ; AFMB, Mg.593, I, 9 (La tată şi la frate), Mg.593, I, 12 (Parodie), inf.Silvia S.Avram 1985.

Brătila, Bacău: AFMB, Mg.143, I, 28 (La mamă), inf.Arbetina M. Tudor, 1973.

Breaza, Suceava: AICED, Mg.2907, I, o (La oricine), inf.Glicheria Bodnari, 1965.

Brehuieşti, Botoşani: AFMB, Mg.284, I, 11 (La nepot), inf. Maria C.Podaru, 1978; Mg.284, I, 12 (La fiică), inf. Aguriţa C.Anichitoaie, 1978.

Broscăuţi, Botoşani: AFMB, Mg.475, I, 24 (La mamă), inf.Elena I.Cheşcu, 1982.

Brusturoasa, Bacău: AICED, Fg.3972-a (La soţ), inf.Paraschiva Spiridon Todiriţă, 1932.

Bucşeşti-Moineşti, Bacău: AICED, Fg.587(La soţ), Fg.597 şi 600 (La un bărbat), Fg.601-603 (La soţ şi la tată), Fg.604 (La fiu), Fg.606 (La soţ), inf.Maria Dospinescu şi Ion Popa Dumitru, 1933.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Bucşoaia, Suceava: AICED, Fg.524o-a (La oricine), inf.Maria Venin, 1939; Fg.5244 (La mamă), inf.Maria Flocea, 1937.

Buda, Botoşani: AICED, Fg.1oo68 (La mamă), inf.Ioana Midvighi, 1951.

Budăi, Iaşi: AFMB, Mg.472, I, 9 (La fiu), inf.Profira T.Chirilă, 1981.

Budeni, Suceava: AFMB, Mg.37o, I, 7 (La fată mare), inf.Paraschiva Lupu, 1976.

Burdusaci, Bacău: AFMB, Mg.5o2, I, 32 (La soţ), inf.Aurica I.Popa, 1982.

Bursuc-Deal, Iaşi: AFMB, Mg.345, I, 25 (La mamă), inf.Profira I. Palade, 1979.

Butea, Iaşi: AFMB, Mg.351, I, 14 (La mamă), inf.Maria A.Bejan, 1979.

Cajvana, Suceava: AICED, Fg.4227-a (La oricine), inf.Casandra I.Puşcuţă, 1934; Fg.4261 (La tată), inf.Teodosia Fluture, 1934.

Calafindeşti, Suceava: Marian, Înmormîntarea, p.5o5-5o7 (La tată), p.517-518 (La mamă), p.526 (La un bărbat), p.548-549 (La o nevastă), p.554-556 (La frate), p. 561-562 (La soră), p.585 (La fiu), inf.Catrina Racolţa; p.52o (La mamă), p.538-539 (La bărbat), p. 582-584 (La flăcău), p.586 (La fiu), inf.Maria Lăcătuşu; AICED, Mg.3467-a (La mamă), inf.Valeria Diaconescu, 1968; AFMB, Mg.373, I, 5 (La mamă); Mg. 373, I, 6 (La fată mare); Mg.373, I, 7 (La flăcău), inf.Valeria Şerban, 1978.

Capu Cîmpului, Suceava: AICED, Fg.4251 şi 4253 (La o învăţătoare), inf.Profira Topliceanu, 1934; Fg.4252-a (La mamă), inf.Ruxanda Obreja, 1934.

Capu Codrului, Suceava: AFMB, Mg.261, I, 7 (La mamă), inf. Ioana M.Catargiu, 1977; Mg.261, I, 8 (La cuscră), inf.Porfira O.Orheian, 1977.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Caşin, Bacău: AFMB, Mg.4o3, I, 19 (La mamă), inf.Miţa C.Bălănică, 198o; Mg.4o3, I, 33 (La mamă), inf.Maria T. Corneci, 198o; Mg.4o4, I, 6 (La mamă); Mg.4o4, I,7 (La soră), inf.Ana I.Burducea, 198o; Mg.4o4, I, 21 (La fată mare), inf. Maria Gh.Drăgoi, 198o.

Cavadineşti, Galaţi: AICED, Mg.371o, I, i-j (La mamă), inf. Caliopia M.Bujoreanu, 1969; AFMB, Mg.595, I, 5 (La mamă), inf.Caliopia V.Bujoreanu, 1985.

Călineşti-Cuparencu, Suceava: AFMB, Mg.374, I, 2 (La bărbat) inf.Iuliţa Sănduleac, 1978; Mg.374, I, 16 (La oricine), inf.Eufrosina Smocot, 1978.

Căzăneşti, Suceava: AICED, Mg.8o-m (La fată), inf.Irina Leşanu, 1951; Mg.8o-y (La flăcău), inf. Ioana I.Şeplea, 1951.

Certeşti, Galaţi: AFMB, Mg.571, I, 3o (La rude), inf.Safta St.Duda, 1984; Mg.571, I, 32 (Cîntec de priveghi); Mg.572, I, 2 (La mamă), inf.Tudora I.Hîncu, 1984; Mg.572, I, 13-15 (Cîntece de priveghi); Mg.573, I, 7 (La mamă); Mg.573, I, 13 (La cumnată), inf.Catinca Z.Hîncu, 1984.

Cetăţuia-Moineşti, Bacău: AICED, Fg.3976-b (La oricine),inf. Gh.V.Drăgoi, 1932; Fg.3979-a (bocet ţigănesc),inf. Lina V.Ficuţ, 1932.

Chisirig (Bicazu Ardelean), Neamţ: Burada, Folclor, p.55-56 (Cîntec de priveghi).

Chiţoc, Vaslui: Burada, Folclor, p.59 (La oricine).

Ciocăneşti, Suceava: AFMB, Mg.6, I, 15 (La fiu), inf.Rafira Moroşanu, 1968.

Ciohorăni, Iaşi :AFMB, Mg.384, I, 2 (La fiu), inf.Marghioala A.Ştefan, 1979.

Ciorăşti, Galaţi: AFMB, Mg.52o, I, 37 (La tată).

Ciprian Porumbescu (Stupca), Suceava: Marian, Înmormîntarea, p.5o2-5o5 (La tată), inf.Ilinca a Mielului Capra; AFMB, Mg.186, I, 1o (La tînăr), inf.Ileana C.Hîncean,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

1975; Mg.366, I, 37 (La copil), inf.Elvira V.Petrean, 1975; Mg.367, I, 56 (La tînăr), inf.Stela Gr.Buta, 1975.

Ciumulești, Suceava: AICED, Fg.3184-c (La mamă), inf.Ileana I.Rusu, 1930.

Cîmpulung Moldovenesc, Suceava: Marian, Înmormîntarea, p. 528 (La un bărbat), p.539-540 (La soț); AICED, Fg. 2100 (La mamă), inf.Veronica Răescu, 1935.

Colacu, Suceava: AICED, Mg.1182-g (La fiu), Mg.1182-h (La tată), inf.Aurelia Grigorean, 1957.

Concești, Botoșani: AFMB, Mg.455, I, 23 (La mamă), inf.Maria T.Muraru, 1981.

Comănești, Bacău: AICED, Fg.3952-a (La soție tînără); Fg. 3952-b (La soț), inf.Lina Cristea, 1931; Fg.3980 (La soț), inf.Elisabeta Muscă, 1931.

Copăceana, Vaslui: AFMB, Mg.601,I, 2 (La fată plecată în lume), inf.Ștefana V.Murea, 1986.

Corlata, Suceava: AFMB, Mg.111, I, 2 (La mamă), inf.Victoria Oniga, 1972; Mg.190, I, 47 (La soră), inf.Leonora I.Adam, 1975.

Cornilești, Neamț: AFC, Ms.763, p.47-48 (La soț), p.48-50 (La mamă), inf.Maranda C.Cornilă, 1935; p.50-51 (La soț), inf.Marghicala N.Peiu, 1935; p.51 (La soție), inf.Mărițța V.Ilioaia, 1935; p.52-55 (La soț), inf.Ileana V.Irina, 1935; p.55-56 (La soț); p.56-57 (La tată), inf.Natalița I.Gorcea, 1935; p.57-59 (La mamă), inf.Safta Gh.Cornilă, 1935.

Cosmești-Vale, Galați: AFMB, Mg.524, I, 15 (La soț), inf. Maria M.Bobeică, 1983.

Costești, Iași: AFMB, Mg.472, I, 23 (La mamă), inf.Didina M.Prisăcaru, 1981.

Cogna, Suceava: AICED, Fg.14.442-d (La oricine), inf.Ileana P.Todașcă, 1951.

Cotoroaia, Galați: AFMB, Mg.577, I, 7 (Cîntec de priveghi),

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

inf.Maria C.Talpău, 1984.

Cotu Păii, Suceava: FM, IV, p.187-191 (La mamă), inf.Maria Mucileanu; p.197-198 (La mamă), inf. Valentina Lupaşcu.

Cracăul Negru, Neamţ: AFMB, Mg.195, II, 27 (La fiu), inf. Varvara C.Pavel, 1975.

Crasna, azi R.S.S.Ucraineană: Burada, Folclor, p.65-66 (La mamă); Marian, Înmormîntarea, p.51o-511 (La tată), p.511 (La un gospodar), p.536-537 (La soţ), p.551-552 (La frate), inf.Mărioara Bărbuţă; p.512-514 (La mamă), inf.Catrina Hanceriu.

Crivaşti, Iaşi: AFMB, Mg.338, I, 13 (La nepot), Mg.338,I, 14 (La mamă), inf.Natalia N.Gurzun, 1979; Mg.345, I, 13 (La nepot), inf.Ileana Năstase, 1979; Mg. 345, I, 18 (La soţ), inf.Eugenia Al.Năstase, 1979; Mg.347, I, 9 (La mamă), inf.Elisabeta Leţu, 1979.

Crivesti, Iaşi: AFMB, Mg.22, I, 8 (La soţ), inf.Trandafira Gh.I.Tarcan, 1969.

Crucea, Suceava: AICED, Mg.537-g (La bărbat), inf.Nastasia Stan, 1955.

Cuchinis, Bacău: AFMB, Mg.527, I, 5 (Parodie), inf.Maria P. Crăciun, 1983.

Cucuieţi, Bacău: AFMB, Mg.136, I, 16 (La băiat), inf.Zoiţa T.Pruteanu, 1973.

Cucuteni, Iaşi: AFMB, Mg.483, I, 3o (La tată), inf.Emilia V. Miron, 1982; Mg.484, I, 4 (La soţ), inf.Maria I. Mihoc, 1982; Mg.484, I, 51(La frate); Mg.484, I, 52 (La soţ), inf.Natalia Gh.Gavrilescu, 1982.

Cupca, azi R.S.S.Ucraineană: Burada, Folclor, p.66 (La gospodar).

Darabani, Botoşani: AFMB, Mg.456, I, 23 (La mamă); Mg.456,I 24 (La frate), inf.Valeria I.Cadăr, 1981; Mg.46o, I, 8 (Pentru un copil plecat în lume), inf.Elena A.Stoian, 1981.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Davideni, Neamţ: AFMB, Mg.225, I, 41 (La fecior), inf.Trandafira V.Botezatu, 1976; Mg.226, I, 1 (La frate); Mg.226, I, 2 (La mamă), inf.Anica Gh.Botescu,1976; Mg.226, I, 1o (La mamă); Mg.226, I, 11 (La bunică), inf.Areta L.Azoiţei, 1976.

Dealul Lung-Focşani, Vrancea: AICED, Fg.7o61 (La copil), inf.Stana I.Matei, 1938.

Deia, Suceava: AICED, Fg.5268-527o (La mamă), inf.Leontina Niga, 1937.

Deleni, Suceava: AFMB, Mg.377, I, 1 (La mamă), inf.Aurelia Strugaru, 1978.

Docăneasa, Vaslui: FM, II, p.74 (La oricine), inf.Ruxandra Artenie, 1964.

Dodeşti, Vaslui: AICED, Mg.2829-b (La soţ), Mg.2829-c (La fiică), inf.Ioana Miron, 1965; Mg.2829-n (Cîntec de priveghi), inf.Jana Chiriacu, 1965.

Dolheştii Mari, Suceava: FM, IV, p.2o3-2o4 (La mamă), inf. Ileana Pandele; AFMB, Mg. 179, I, 12 (La nepoată), inf.Catinca N.Pavel, 1974; Mg.182, I, 52 (La mamă), inf.Mariţa V.Ungureanu, 1974.

Dolheştii Mici, Suceava: AFMB, Mg.182, I, 53 (La un bărbat tînăr), inf.Maria V.Toiu, 1974.

Dorna Candreni, Suceava: AICED, Fg.14.441-d şi 14.443-b (La fată mare), inf.Aglaia Candrea, 1951; Fg.14.282 a (La oricine), inf.Mărioara Ianovici, 1951; Fg. 14.438-a (La un gospodar); Fg.14.438-b (La o femeie); Fg.14.438-c (La un flăcău), inf.Aglaia Candrea 1951; Fg.14.441-c (La un păcurar); Fg.14.442-a (La o nevastă); Fg.14.442-b (La un fecior); Fg.14.442-c (La soţ), inf.Ileana Todaşcă, 1951.

Dorneşti, Suceava: AFMB, Mg.332, I, 31 (La frate), inf.Garafina M.Hîj, 1979.

Doroteia, Suceava: AICED, Fg.6753-a (La tată), inf.Dochiţa lui Vartolomei Lehaci, 1938; AFMB, Mg.262, II, 42

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

(La mamă), inf.Maria M.Gemanari, 1977.

Dragomireşti, Neamţ: Mat.folc.III, p.88 (La fiică şi la fiu) p.9o (Verş funebru), inf. N.I.Bălţătescu.

Drăgăneşti, Neamţ: AFMB, Mg.191, I, 3 (La mamă), inf.Varvara C.Popescu, 1975.

Drăgoieşti, Suceava: AFMB, Mg.1o7, I, 9 (La băiat); Mg.1o7, I, 11 (La soră), inf.Sultana Popescu, 1972; Mg. 1o7, I, 12 (Parodie), inf.Vasile Vîrvăroi, 1972; Mg.1o8, I, 4 (La cumnat), inf.Valeria Cucu, 1972; Mg.11o, I, 1 (La soţ); Mg.11o, I, 2 (La părinţi), inf.Victoria Mîndru, 1972; Mg.11o, I, 11 (Parodie) inf.Irina Roşca, 1972; Mg.189, I, 17 (La soră), inf.Veronica Gh.Rusu, 1975; Mg.189, I, 31 (La mamă), inf.Domnica I.Cobzuc, 1975; Mg.363, I, 27 (La mamă),inf.Eleonora Gr.Niţan, 1975.

Dumbrava, Iaşi: AFMB, Mg.577, I, 33 (La nepot), inf.Natalia Gh.Curcan, 1984.

Dumbrăveni, Suceava: AFC, Ms.422, p.66-67 (La tată), inf. Const.En.Gafiţescu, 1932.

Dumeni, Botoşani: AFMB, Mg.567, I, 2 (La soră), inf.Anica N.Danalache, 1984; Mg.567, I, 33 (La soţ), inf. Maria C.Berariu, 1984.

Durleşti, azi R.S.S.Moldovenească: Burada, Folclor, p.63 (La fiică).

Erbiceni, Iaşi: AFMB, Mg.434, I, 36 (La mamă), inf.Lucica T.Ochişor, 198o.

Falcău, Suceava: FM, V, p.89 (La mamă), p.97 (La părinţi), inf.Elisabeta Popescu, 1972.

Fărcăşeni, Iaşi: AFMB, Mg.4o7, I, 5 (La băiat), inf.Eva Gh. Ciobanu, 198o.

Ferestrău-Oituz, Bacău: AFMB, Mg.41o, I, 29 (La soţ); Mg. 41o, I, 3o (La vecină), inf.Ileana Gh.Ciontu,198o

Fereşti, Vaslui: AICED, Fg.11.956-b (La mamă), inf.Nic.Gh. Lungu, 195o; Fg.11.957 (La mamă), Fg.11.958 (La

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

fiu), inf.Profira Bocancă, 1950; Fg.14.005-b (La cumnat), inf.Mărioara M.Modoran, 1950.

Focuri, Iaşi: AFMB, Mg.397, I, 13 (La copil); Mg.397, I,14 (La tată), inf.Zoiţa Sim.Chiriac, 1979; Mg.398,I, 12 (La soţ), inf.Catinca Gh.Grunz, 1979; Mg.398,I, 36 (La soţ), inf.Elena Gh.Manole, 1979.

Frasin, Suceava: AFMB, Mg.257, I, 4 (La mamă), inf.Olga T. Gabor, 1977.

Frătăuţii Noi, Suceava: AFMB, Mg.45, I, 1 (La soţ); Mg.45, I, 2 (La fiică), inf.Domnica P. Ruscior, 1966; Mg. 45, I, 15 (La părinţi); Mg.45, I, 16 (La mamă),inf. Elena Gh.Fădur, 1966; Mg.46, I, 10 (La fată mare); Mg.46, I, 11 (La soţ); Mg.46, I, 12 (La fată mare); Mg.46, I, 13 (La cumnat); Mg.46, I, 14 (La mamă), inf.Domnica P.Ruscior, 1971; Mg.51,II, 35 (La fată mare), inf.Margalina Ungureanu, 1971; Mg.52, II,20 (La mamă), inf.Ileana I.Bujdei, 1971.

Frumosu, Suceava: FM, V, p.92-93 (La mamă), inf.Anastasia Gaprian, 1974; AICED, Fg.5247-a (La tată), inf. Aglaia Andrei, 1937; Fg.5251-a (La copil), inf.Catrina Crefelean, 1937; Fg.5250-a (La fiică), inf. Domnica Pojar, 1937; AFMB, Mg.423, I, 32 (La un gospodar), inf.Leontina C.Niga, 1980; Mg.424, I, 1(La vecin); Mg.424, I, 2 (La mamă); Mg.424, I, 3 (La fecior); Mg.424, I, 4 (La un gospodar), inf.Arghira G.Niga, 1980.

Fundu Moldovei, Suceava: AICED, Fg.12.687-b (La oricine), inf.Parasca Cazac, 1928; Fg.2602 (La copii), Fg. 3596 (La copil), inf.Irina Şalvari, 1931; Fg.3562-b (La mamă), Fg.3597 (La oricine), inf.Dora Nerghes, 1931; Mg.1166-d (La oricine), inf.Zenovia Poenaru, 1957; Mg.1169-d (La mireasă), Mg.1169-e (La flăcău), Mg.1169-f (La mamă), inf.Irina Rusu, 1957; Mg.1170-b (La mireasă), inf.Siminica Leuşteanu, 1957; Mg.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

1177-g (La bărbat), inf.Natalia Gliga, 1957; Mg. 1178-a (La tînăr), inf.Ioana Bîrsan, 1957;Mg.1181-d (La fată), inf.Aglaia Volosciniuc, 1957; Mg. 1186-d (La soţ), inf.Iftinca Lehaci, 1957; Mg.1187 r (La flăcău), inf.Valeria Valah, 1957; Mg.1192-b (La mamă), Mg.1192-c (La fată), inf.Victoria Nuţescu, 1957; AFMB, Mg.419,I,1(La mamă), inf.Eudochia T.Mercheş, 198o.

Găineşti, Suceava: FM, IV, p.2o7 (La mamă), inf. Dochiţa Găină; FM, V, p.89-91 (La mamă), inf.Anastasia Sava, 1974; AFMB, Mg.59o, I, 22 (La mamă), inf.Maria I. Toader, 1985; Mg.591, I, 6 (Cîntec de priveghi), inf.Ioana V.Rusu, 1985.

Gălăneşti, Suceava: Marian, Înmormîntarea, p.527 (La soţ), inf.C.Hrişca; FM, V, p.115-117 (La bunică); p.131-132 (La gospodină), inf.Aglaia Hurjui, 1974; AFMB, Mg.23o, I, 6 (La mamă), inf.Ana V.Bărbuţă, 1976; Mg.23o, I, 7 (La fată), inf.Aurelia T.Botnari,1976 Mg.23o, I, 9 (La frate), inf.Maria Gh.Ungureanu, 1976; Mg.23o, I, 17 (La mamă), inf.Ana I. Ungurean 1976; Mg.23o, II, 25 (La unchi), inf.Magdalina V. Galan, 1976.

Ghindăoani, Neamţ: AFMB, Mg.192, I, 19 (La mamă), inf.Leonora D.Nastasă, 1975; Mg.192 , I, 22 (La soră), inf. Ecaterina D.David, 1975; Mg.193, I, 12 (La soţ), inf.Aneta V.Moga, 1975.

Giurgeşti, Suceava: AFMB, Mg.558, I, 52 (La mamă); Mg.558,I, 53 (La tată), inf.Maria C.Pricop, 1984.

Goeşti, Iaşi: AFMB, Mg.392, I, 34 (La tată), inf.Victoria C.Liţă, 1979.

Gohor, Galaţi: AFMB, Mg.5o8, I, 2o (La bărbat), inf.Amalia Sim. Dobre, 1983; Mg.51o, I, 14 (La frate),inf. Felicia I.Crînganu, 1983.

Golăieşti, Iaşi: AFMB, Mg.516, II, 6o (La mamă), inf.Maria

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Beacă, 1972.

Grinţieş, Neamţ: AFMB, Mg.271, I, 6 (La bărbat); Mg.271, I, 7 (La oricine); Mg.273, I, 4 (La vecină), inf.Profira P.Cărbunaru, 1977; Mg.271, I, 14 (La mamă), inf.Lisaveta N.Asavei, 1977; Mg.274, I, 1o (La oricine), inf.Maria L.Bogza, 1977.

Grivița, Vaslui: AFMB, Mg.185, II, 65 (Cîntec de priveghi), inf.Nela Pîrvu, 1974.

Gulea, Suceava: AFMB, Mg.369, I, 21 (La mamă), inf.Anica P. Bîrculescu, 1976; Mg.369, I, 27 (La tată), inf. V.Prostire, 1976.

Gura Putnei, Suceava: AFMB, Mg.322, I, 24 (La mamă), inf. Domnica S.Sbiera, 1978.

Hangu, Neamţ: Burada, Folclor, p.54 (La flăcău); AICED,Fg. 2528 (La oricine), inf.Catrina N.Andrei, 193o;Mg. 399-n (La mamă), inf.Catrina N.Andrei, 1954;AFMB, Mg.244, I, 3 (La copil), inf.Elisabeta Gh.Pancu, 1977.

Havîrna, Botoşani: AFMB, Mg.475, I. 33 (La soţ), inf.Floarea C.Bîtcă, 1982.

Hălăucești, Iaşi: AICED, Fg.1o.622-a (La mamă), inf.Catinca Gh.Ursariu, 1946.

Hărmăneştii Vechi, Iaşi: AFMB, Mg.217, II, 33 (La frate), inf.Margareta C.Şerban, 1976.

Heci, Iaşi: AFMB, Mg.385, I, 4 (La soţ), inf.Mariţa Gh.Neculau, 1979.

Hîrtoape, Iaşi: AFMB, Mg.17, I, 12 (La un tînăr), inf.Elena Gh. Popa, 1969; Mg.17, II, 19 (La mamă), inf.Maria D.Curcă, 1969.

Hlăpeşti, Neamţ: AFMB, Mg.112, I, 25 (La soră); Mg.112, I, 26 (La mamă); Mg.112, I, 27 (La frate), inf.Maria Munteanu, 1972; Mg.112, I, 28 (La soţ); Mg.112,I, 29 (La tată), inf.Frăsîna Diţa, 1972.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Holda, Suceava: AFMB, Mg.8, II, 51 (Verş funebru), inf.Ioana N.Petriţa, 1968.

Homiţa, Iaşi: AFMB, Mg.338, I, 18 (La mamă), inf.Catinca V. Doroftei, 1979; Mg.339, I, 37 (La mamă), inf.Soltana I.Apetrii, 1979.

Horodniceni, Suceava: AFMB, Mg.61 I, 8 (La tată); Mg.61, II, 24 (La mamă); Mg.61, II, 25 (La cumnată); Mg.61,II, 27 (La soţ), inf.Valentina Gh.Cojocaru, 1971; Mg. 62, II, 26 (La fiu), inf.Vergina Adomnicăi, 1971.

Horodnicul de Jos, Suceava: Marian, Înmormîntarea, p.498-499 (Verş funebru).

Humosu, Iaşi: AFMB, Mg.87, I, 19 (La soţ), inf.Mariţa Stoica, 1972; Mg.88, I, 8 (La fiu), inf.Saveta Gh.Bonţu, 1972.

Huţani, Botoşani: AFMB, Mg.284, I, 32 (La frate), inf.Catinca C.Petroi, 1978; Mg. 285, I, 9 (La fiu), inf.Maria D.Şerban, 1978.

Icuşeni, Botoşani: AFMB, Mg.496, I, 32 (La mamă); Mg.496,I, 33 (Verş funebru), inf.Maria T.Avarvarei, 1982.

Igeşti, azi R.S.S. Ucraineană: Marian, Înmormîntarea, p.584 (La văr), inf.Ilie al lui Onufrei Frunză.

Iliseşti, Suceava: Marian, Înmormîntarea, p.53o-531 (La soţ), inf.Ruxanda Marian.

Iorcani, Iaşi: AFMB, Mg.389, I, 2o (La mamă), inf.Cătălina T.Pătrunjel, 1979.

Ipatele, Iaşi: AFMB, Mg.287, I, 4 (La soţ), inf.Ecaterina V. Moisii, 1978.

Isveşti, azi R.S.S.Moldovenească: Burada, Folclor, p.62 (La gospodar).

Izvorul Muntelui, Neamţ: AICED, Mg.7o9-e (Cîntec de priveghi) Mg.723-a (La fiică); Mg.656-c (La tată), inf.Ileana Petriţa, 1955-1956.

Iugani, Iaşi: AICED, Fg.9696 (La soţ), inf.Vîrvara Gh.Rediu, 1941.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Largu-Făurei, Galaţi: AICED, Fg.4528 (La copii); Fg.4529 (La soră), inf.Maria D.Negoiţă, 1935.

Laza, Vaslui: Burada, Folclor, p.57-58 (La fiu), p.58-59 (La soţ).

Lămăşeni, Suceava: FM, IV, p.196-197 (La mamă); p.22o (La tată); p.227-228 (La fată mare); p.246-247 (La bunică), inf.Zenovia Toderică; p.214 (La mamă); p. 237-239 (La soţ), inf.Maria Puşcaşu; p.217-218, 22o-222 (La tată), inf.Georgeta Catrinescu; p.222-224 (La tată); p.233 (La frate), inf.Elena Popovici p.246-248 (La bunică), inf.Maria Loghinaş; AFMB, Mg.89, I, 6 (Parodie), inf.Paulina I.Frăsîna,1972; Mg.89, II, 31 (La tată), inf.Garofina Gh.Adumitresei, 1972; Mg. 9o, I, 13 (La mamă), inf.Elena I. Gafencu, 1972.

Leucuşeşti, Suceava: AFMB, Mg.36, II, 26 (La un bărbat),inf. Zamfira C.Mereuţă, 197o.

Lespezi, Iaşi: FM, IV, p.228 (La fată mare), inf.Dumitru Petrescu.

Lucăceşti, Suceava: AFMB, Mg.139, II, 2o (La un bărbat),inf. Ileana E.Popescu, 1973.

Luizi Călugăra, Bacău: AICED, Mg.488-b (La mamă), inf.Ileana S.Condac, 1954.

Lunca Prutului, Iaşi: AFMB, Mg.298, I, 3o (La mamă); Mg.298, I, 31 (La soră), inf.Zamfira Gh.Luchian, 1978.

Lungani, Iaşi: AFMB, Mg.396, I, 3 (La fiu), inf.Maria N.Liţă 1979; Mg.396, I, 14 (La mamă), inf.Sevastiţa T.Sava, 1979.

Lungeşti, Galaţi: FM, II, p.73 (Cîntec de priveghi), inf.Maria Petre, 1964; p.75 (La fată), inf.Elisabeta Olteanu, 1964.

Mahala, azi R.S.S.Ucraineană:Marian, Înmormîntarea,p. 5o8-5o9 (La tată), p.588 (La copil).

Marginea, Suceava: AFMB, Mg.331, I, 1 (La frate), inf.Zeno-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

via P.Bodnărescu, 1979.

Mălini, Suceava: FM, IV, p.177-179 (La mamă); p.229 (La fată mare); p.229 (La fată mare), inf.Maria Ionescu ;p. 179-18o (La mamă), inf.Melixina Verdeş; p.216-217, p.244-245 (La tată), inf.Antonica Plăcintă; p.226 (La fată mare), inf.Dochiţa Cristinaru; AICED, Fg. 149-b (La mamă), inf.Maria Păscăriţa, 1913;Fg. 13.334 (La oricine), inf.Anica Th.Popescu, 1913;Fg. 3165-a şi b (La frate), inf.Frusina Caşvan, 1931; AFMB, Mg.581, I, 2 (La mamă), inf.Ioana V.Păşcănuţ. 1985; Mg.581, I, 9 (La soţ), inf.Chiţa V.Butnariu, 1985; Mg.588, I, 17 (La mamă), inf.Paraschiva Gh. Nistor, 1985.

Mărgineni, Neamţ: AICED, Mg.3454-m (La fată), inf.Smaranda I. Petrovici, 1968; Mg.3454-n (La băiat), inf.Maria V. Trifan, 1968; Mg.3455-d (La mamă), inf.Leonora Săndulache, 1968.

Mihăieşti, Suceava: AFMB, Mg.58, I, 3 (La mamă); Mg.58, I,4 (La tată); Mg.58, I, 5 (La fată mare), inf.Mariţa A.Talaşman, 1971; Mg.59, I, 3 (La tată), inf.Anica V.Oprişanu, 1971.

Miletin, Botoşani: AFMB, Mg.487, I, 6 (La soacră), inf.Jeniţa I.Maftei, 1982; Mg.487, I, 8-9 (Cîntece de priveghi), inf.Ecaterina Gh.Pintilie, 1982; Mg.487, I. 16 (La soţ), inf.Floarea V.Păduraru, 1982; Mg.493, I, 3o (La mamă), inf.Maria V.Pîslaru, 1982.

Miorcani, Botoşani: FM, IV, p.177-179 (La mamă), inf.Maria Tunsu.

Miroslovesti, Iaşi: AFMB, Mg.382, I, 23 (La soţ), inf.Maranda Gh.Hogaş, 1979; Mg.382, I, 24 (La băiat), inf. Anica M.Ciocoiu, 1979; Mg.382, I, 25 (La oricine), inf.Maria M.Buzatu, 1979.

Mînăstirea Humorului, Suceava: Marian, Înmormîntarea, p.528-529 (La un bărbat); p.542-543 (La naş), p.552-553

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

(La frate); AICED, Fg.7742-b (La oricine), inf.Ana Moldovan, 1939.

Mogoşeşti-Siret, Iaşi: AFMB, Mg.34o, I, 29 (La părinţi), inf. Catrina V.Antică, 1979; Mg.348, I, 1o (La mamă), inf.Gherasim Dominte, 1979.

Moişa-Boroaia, Suceava: AFC, Ms.696, p.8-11 (La fiică), inf. Catrina Stroia, 1935; p.11 (La fiică), p.11-12 (La mamă), inf.Mărioara Gherasim, 1935; p.12 (La mamă), inf.Ileana Butnaru, 1935; p.12-13 (La oricine), p. 13-14 (La mamă), inf.Ruxanda Filipoaia, 1935; p.14 (La mamă), p.15 (La tată), inf.Catrina Gorban,1935; p.15-16 (La mamă), p.17 (La oricine), p.17-18 (La mamă), inf.Ileana Arsîti, 1935; Ms.712, p.35-37(La tată), p.44 (La fată), inf.Ileana Filip-Cocoloş, 1935; p.37-38 (La tată), p.43-44 (La fată), inf.Mărioara I.Baltag, 1935; p.38 (La mamă), p.42-44 (La fată), inf.Chiţa N.Petroi, 1935; p.38-39 şi 41-42 (La mamă), inf.Ileana Butnariu, 1935; p.39-4o (La oricine), inf.Mărioara I.Baltă, 1935; p.4o-41 (La mamă), inf.Catrina Stroia, 1935; p.45 (La fată),inf. Elisabeta Ungureanu, 1935.

Mologia, azi R.S.S.Ucraineană: Marian, Înmormîntarea, p.519-52o (La mamă).

Moţca, Iaşi: AFMB, Mg.342, I, 2 (La mamă); Mg.342, I, 5 (Cîntec de priveghi), inf.Elena O.Cîtea, 1979; Mg.342, I, 2o (La mamă), inf.Maria Şt.Zaharia, 1979; Mg.342, I, 25 (La fiu), inf.Catinca N.Maftei, 1979; Mg.344, I, 5 (La mamă), inf.Ileana Cucoş, 1979; Mg.344, I, 7 (Cîntec de priveghi); Mg.344, I, 12 (La fiu),inf. Tinca Gh.Zaharia, 1979; Mg. 344, I, 11 (La mamă), inf.Fănica I.Acatrinei, 1979.

Movileni, Galaţi: AFMB, Mg.575, I, 16 (La vecină), inf.Pachiţa G.Gheorghe, 1984.

Muncelul de Sus, Iaşi: AICED, Fg.171o-a (La copil), inf.Ifti-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

mia Iuga, 1936; Fg.1710-b şi 1711-b (La soţ), inf. Saveta C.Frunză, 1936; Fg.1711-a şi 1712-a (La mamă), Fg.1712-b (La soră), inf.Ileana Roşu, 1936; AFMB, Mg.340, I, 42 (La mamă), inf.Maria C.Vasileanu, 1979.

Munteni, Galaţi: AFMB, Mg.518, I, 25 (La fiu), inf.Zoiţa I. Tudor, 1983.

Munteni, Iaşi: AFMB, Mg.542, I, 15 (La mamă), inf.Maria Al. Todirel, 1983.

Năruja, Vrancea: AICED, Fg.6770 (La frate), inf.Maria T.Şuşu, 1938; Mg.3072, I, f (La soţie), inf.Coroi M.Mereuţă, 1966.

Neagra Şarului, Suceava: AICED, Mg.562-c (La bătrîni);Mg.562-d (La fată), inf.Ilinca A.Varvara, 1955.

Nereju, Vrancea: AICED, Fg.2288 (La soţ), inf.Mariuţa P.Nicula, 1934; Fg.6632 (La cuscru), inf.Georgeta Dobriţoiu, 1938; Fg.6656 şi 6656-a (La nepot), inf.Ioana Gr.Dudu, 1938; Fg.7816-a (La oricine),inf.Ioana Hîrjoi, 1936; Mg.3073, I, j-k (La fată), Mg.3073.I, l (La bărbat), inf.Constanţa Beteringhe, 1966.

Nisiporeşti, Neamţ: AFMB, Mg.409, I, 8 (La mamă), inf.Verona P.Ianău, 1980; Mg.409, I, 11 (La mamă), inf.Lucia I.Ichimaş, 1980; Mg.409, I, 26 (La soţ), inf.Eleonora Gh.Blăjuţ, 1980.

Odobasca, Vrancea: AICED, Fg.7060-c (La fiu), inf.Dosca Vasile, 1938.

Oprişeni, Suceava: FM, IV, p.213(La mamă); p.235 (La soră), inf.Gh.Rotaru.

Osoi, Suceava: AFMB, Mg.556, I, 6 (La fraţi), inf.Eleonora C.Ungureanu, 1984.

Paltin, Vrancea: AICED, Fg.6684 (La fiu), inf.Safta V.Vulcan 1938; Mg.3074, I, t (La frate); Mg.3074, I, ţ (La mamă), inf.Nastasia Boroş, 1966.

Pădureni, Botoşani: AFMB, Mg.475, I, 2 (La mamă), inf.Nata-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

lia D.Apetrei, 1982.

Păltinoasa, Suceava: AFMB, Mg.256, I, 6 (La mamă), inf.Rarița Em.Pascari, 1977.

Păulești, Vrancea: AICED, Mg.792-g (La oricine); Mg.3189, I, b (La soră); Mg.3189, I, c (La mamă); Mg.3189, I, d (La un bărbat), inf.Ioana D.Buşilă, 1956, 1966.

Păuşeşti, Iaşi: Burada, Folclor, p.54-55 (La fiică), p.57 (La copil).

Perieni, Iaşi: AFMB, Mg.289, I, 12 (La flăcău), inf.Profira V.Iacob, 1978; Mg.29o, I, 47 (La mamă), inf.Maranda C.Cucu, 1978.

Petia, Suceava: FM, IV, p.212 (La mamă), inf.Olga Şoldănescu.

Pietrosu, Iaşi: AFMB, Mg.389, I, 11 (La mamă), inf.Maranda D. Ionică, 1979.

Pîriu Negru, Botoşani: AFMB, Mg.56, II, 31 (La cumnată), inf. Domnica Gh.Timoci, 1971.

Pîrjol, Bacău: AFMB, Mg.133, I, 13 (La mamă); Mg.133, I, 14 (La copil), inf. Elena I.Lupaşcu, 1973.

Pîrteştii de Jos, Suceava: AFMB, Mg.63, II, 22 (La mamă),inf. Ana Strugaru, 1972; Mg.63, II, 23 (La copil), inf. Aniţa Buliga, 1972; Mg.63, II, 33 (Cîntec de priveghi), inf.Aurelia Moroşanu, 1972; Mg.63, II, 37 (La unchi), inf.Maria Straton, 1972; Mg.1o4, I, 11 (La mamă), inf.Elita Gr.Sahleanu, 1972; Mg.1o4, I, 22 (La bunică), inf. Domnica Jescu, 1972; Mg.1o4, I, 27 (La verişoară), inf. Elena Sava, 1972; Mg. 1o4, I, 31 (La mamă); Mg.1o4, I, 32 (La tată);Mg. 1o4, I, 33 (La fată mare); Mg.1o5, I, 1 (La copil) Mg.1o5, I, 2 (La naş); Mg.1o5, I, 3 (La naşă),inf. Aniţa Buliga, 1972; Mg.1o5, I, 23 (La mamă), inf. Elisabeta Chitic, 1972; Mg.1o5, I, 26 (La mamă), inf.Domnica Sava, 1972; Mg.1o5, I, 4o (La mamă), inf.Ecaterina S.Eţcu, 1972; Mg.376, I, 39 (La oricine), inf.Eufrosina Strugaru, 1978; Mg.376, I,42

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

(La naşă); Mg.376, I, 47 (La cuscră), inf.Ana Costan Pomci, 1978.

Pîrteştii de Sus, Suceava: FM, V, p.88-89 (La mamă); p.133-136 (La oricine), inf.Veronica Boloca, 1973;p.97-98 (La părinţi), inf.Zamfira Creţu, 1977; p.1o9-11o, 112 (La frate), inf.Maria Boloca, 1974; p.1o7-112 (La frate), inf.Elisabeta Creţu, 1978; p.117-118 (La nepot); p.137 (La oricine), inf.Domnica Cojocaru, 1974; p.119-12o (La socru), inf.Maria Cojocaru, 1978; p.124-126 (La fiu), inf.Veronica Andronic, 1974; p.129-131 (La gospodină); p.136-137 (La oricine), inf.Casandra Boloca, 1969;AFMB, Mg.1o3, I, 21 (Parodie), inf. Irina Boloca, 1972.

Plăvălari, Suceava: AICED, Fg.12.9o6-b (La frate), inf.Veronica Şerban, 1928.

Plugari, Iaşi: AFMB, Mg.541, I, 29 (La mamă), inf. Ileana Gr.Pascariu, 1983.

Plutoniţa, Suceava: AICED, Fg.6751-a (La oricine), inf.Parasca G.Geamanari, 1938; AFMB, Mg.262, I, 8 (La mamă), inf.Aglaia S.Gemanari, 1977.

Pochidia, Vaslui: AFMB, Mg. 597, I, 2o (Cîntec de priveghi), inf.Zoiţa I.Văsuian, 1985; Mg.599, I, 34 (Cîntec de priveghi), inf.Niculina P.Pavel, 1985; Mg.599, I, 4o (Cîntec de priveghi), inf.Catrina Iancu, 1985; Mg.599, I, 45-46 (Cîntec de priveghi), inf. Toader D.Zărnescu, 1985.

Poiana, Brusturi-Drăgăneşti, Neamţ: AFMB, Mg.194, I, 17(La văr), inf.Elena I.Musteaţă, 1975; Mg. 194, I, 29 (La mamă), inf.Maria I.Lupu, 1975; Mg.194, II, 45 (La fată), inf.Maria Gh.Vicoveanu, 1975.

Poiana Mărului, Suceava: AFMB, Mg.581, I, 13 (La tată),inf. Elisabeta Gh.Filimon, 1985; Mg.581, I, 31 (La tată), inf.Victoria Gh.Alexandru, 1985.

Poiana Negrei, Suceava: AICED, Mg.75-f (La flăcău), inf.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Teodora Candrea, 1951.

Poiana Stampei, Suceava: AICED, Mg.78-h (La flăcău), inf.Sofia R.Toader, 1951.

Poiana-Vorona, Botoşani: AFMB, Mg.489, I, 13 (La fiică), inf. Raveica P.Doroftei, 1982; Mg.489, I, 15 (La mamă), inf.Floarea D.Moşneagu, 1982; Mg.489, I, 26 (La fiu), inf.Saveta V.Păduraru, 1982.

Poieni, Neamţ: AFMB, Mg.265, I, 11 (La fiică), inf.Natalia N.V.Vornicu, 1977.

Poieni-Solca, Suceava: AFMB, Mg.376, I, 11 (La un bărbat tînăr), inf.Ioana Cozmici, 1978; Mg.376, I, 17 (La vecină); Mg.376, I, 24 (La oricine), inf.Raveica Flutur, 1978.

Pojorîta, Suceava: AICED, Mg.1458, II, f (La fiu), inf.Viorica Grigorean, 1958; Mg.1459, II, b (La mamă), inf.Valeria Lupu, 1958; Mg.1462, II, i (La fiu), inf.Saveta Balan, 1958; Mg.1462, I, r (La mamă), inf.Margareta Zlăvoacă, 1958; AFMB, Mg.33, I, 5 (La tînăr); Mg.422, I, 4 (La fină); Mg.422, I, 5 (La vecin); Mg.422, I, 6 (La socru), inf.Maria M. Istrate, 1969, 198o; Mg.419, I, 36 (La soţ), inf. Ioana P.Străjeriu, 198o.

Prăjeni, Botoşani: AFMB, Mg.486, I, 33 (La fiu); Mg.487, I,1 (La oricine), inf.Savastiţa Gh.Bosînciuc, 1982;Mg. 488, I, 25 (La tată), inf.Emilia A.Popinciuc,1982; Mg.492, I, 24 (La fiu); Mg.492, I, 25 (La frate); Mg.492, I, 26 (Vers funebru), inf.Teodora D.Grigoriu, 1982; Mg.494, I, 1 (La fiu), inf.Maria Ghideasa, 1982.

Preuteşti, Neamţ: AFMB, Mg.195, I, 1 (La soţ); Mg.195, I, 2 (La cumnată), inf.Ileana V.Manolache, 1975; Mg. 195, I, 4 (La soţ), inf.Maria N.Lupu, 1975; Mg. 195, I, 5 (La mamă), inf.Maria Gh.Răchieru, 1975.

Preuteşti, Suceava: FM, IV, p.192, 21o-211 (La mamă); p.248-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

249(La bunică); p.250-251 (La mătuşă), inf.Elena Ioniţă; AFMB, Mg.34, I, 4 (La mamă), inf.Leontina Apetroaie, 1970; Mg.37, I, 13 (La mamă), inf.Elena P.Mălenaş, 1970.

Priponeştii de Jos, Galaţi: AFMB, Mg.524, I, 49 (La soţ); Mg.525, I, 2 (La fiică), inf.Ioana Z.Ajudeanu,1983; Mg.525, I, 7 (Cîntec de priveghi), inf.Catinca I. Ganea, 1983; Mg.525, I, 15 (La soră), inf.Stamata N.Genete, 1983.

Prisăcani, Botoşani: AICED, Fg.1686 (La fiu), inf. Vasilica Ionaşcu, 1936.

Prisecani, Iaşi: AICED, Fg. 169o-a (La soră), inf.Ioana I. N.Sulă, 1936; Fg.61o9 şi 611o (La mamă), inf.Aglaia Avram, 1937; AFMB, Mg.462, I, 5 (La soţ), inf. Ioana Gh.Sulă, 1981; Mg.463, I, 16 (La mamă),inf. Ruxanda C.Băgeac,1981.

Probota, Suceava: AFMB, Mg.369, I, 32 (La mamă);Mg.369, I, 33 (Cîntec de priveghi), inf.Anica Gh.Sîmileac, 1976.

Pustiana, Bacău: AFMB, Mg.133, II, 7o (Verş funebru), inf. Maria Şt.Eriş, 1973.

Putna, Suceava: Marian, Înmormîntarea, p.532-533, 535-536 (La soţ), p.553-554 (La frate), p.558-559 (La flăcău), inf.Aniţa Haramidă; AFMB, Mg.293, I, 8 (La verişoară), inf.Aspazia S.Calancea, 1978; Mg.293, I, 23 (La vecină), inf.Elisabeta V.Andrieş, 1978; Mg.334, I, 41-42 (La mamă), inf.Virginia Bucu,1969.

Raşca, Suceava: AFMB, Mg.237, I, 31 (La soţ); Mg.237, I, 32 (La mamă), inf.Ileana I.Gavrilaşciuc, 1976.

Răchitoasa, Bacău: AFMB, Mg.5o2, I, 9 (La soţ), inf.Maria C.Ursei, 1982.

Rădăcineşti, Vrancea: AFMB, Mg.6o6, I, 16 (La nepot), inf. Maria I.Macovei, 1986.

Rădăşeni, Suceava: FM, IV, p.219 (La tată), inf.Ana Florea.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Rădeana, Bacău: AFMB, Mg.4o6, I, 2 (La mamă), inf. Anica I. Chelaru, 198o; Mg.4o6, I, 9 (La nepot), inf.Tinca Circov, 198o.

Răpciuni (Ceahlău), Neamț: Burada, Folclor, p.5o (La bărbat); p.5o-51 (La frate).

Răucești, Neamț: AFMB, Mg.582, I, 29 (La mamă), inf.Maria Grigoraș, 1985; Mg.583, I, 2 (La mamă), inf.Victoria D.Nechifor, 1985; Mg.583, I, 33 (La mamă),inf. Sofia I.Stan, 1985; Mg. 583, I, 35 (La rude), inf. Safta Gh.Antofi, 1985.

Recea-Țibănești, Iași : AFMB, Mg.513, I, 1 (La fată); Mg.513, I, 3 (La ginere), inf.Niculina Vieru, 1972.

Reghiu, Vrancea: AICED, Fg.6696-b (La tată), inf.Măriuța N. Hanu, 1938.

Reuseni, Suceava: AFMB, Mg.553, I, 18 (La fiică), inf.Minodora V.Struț, 1984; Mg.554, I, 4 (La mamă), inf. Ortenzia V.Donceanu, 1984; Mg.554, I, 8 (La soră); Mg.554, I, 9 (La soț), inf.Agripina T.Aramă, 1984.

Rînceni, Vaslui: AFMB, Mg.6o1, I, 25 (La mamă), inf.Ileana Gh.Coroi, 1986.

Rogojeni, Galați: AFMB, Mg.598, I, 22 (La unchеș), inf.Aneta Mihai, 1985; Mg.599, I, 1 (La soț), inf.Elena D. Dumitrașcu, 1985; Mg.599, I, 3 (Cîntec de priveghi) inf.Tița V.Popa, 1985; Mg.599, I, 16 (La nepoată și la fină), inf.Elena Tecaru, 1985.

Roșcani, azi R.S.S.Moldovenească: Burada, Folclor, p.62-63 (La fiică).

Roșioara, Vrancea: AFMB, Mg.234, I, 1 (La băiat), inf.Catrina S.Dochioiu, 1976.

Rotopănești, Suceava: AFMB, Mg.57, I, 7 (La flăcău), inf.Maria D.Gavril, 1971; Mg.57, I, 8 (La tată), inf.Mărioara Mocanu, 1971; Mg.57, II, 15 (La verișor), inf.Azica A.Otrocol, 1971.

Ruginoasa, Iași: AFMB, Mg.465, I, 16 (La soră); Mg.465, I,17

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

(La mamă), inf.Aglaia S.Iuga, 1981; Mg.466, I, 2 (La tată); Mg.466, I, 3 (La mamă), inf.Elena Gh. Apetrei, 1981.

Ruginoasa, Neamţ: AICED, Mg.3453-d (La mamă), inf.Ioana I. Moise, 1968; Mg.3454-a (La oricine), inf. Anica Moise, 1968.

Sadova, Suceava: FM, V, p.95-97 (La gospodină); p.98-99(La părinţi); p.1o2 (La soţ), inf.Rozalia Cozmari,1979; AICED, Fg.3637 (La soră), Mg.1465, II, f (La soră), inf.Rahira Lehaci, 1935, 1958; Mg.1465, II, g (La mireasă), inf.Nastaca Zbranca, 1958.

Sasca Mare, Suceava: AFMB, Mg.598, I, 3 (La mamă), inf.Viorica Gh.Constantinovici, 1985.

Saucenita, Botoşani: AFMB, Mg.259, I, 4 (La soţ), inf. Catinca T.Andrieş, 1979.

Sălceni, Vaslui: AFMB, Mg.599, I, 31-32 (Cîntece de priveghi) inf.Gaftoana N.Mihăilă, 1985.

Sărata, Neamţ: AFC, Ms.289, p.1 (La soţie), p.1-2 (La copii), inf.Catinca Matei, 193o.

Schitu, Neamţ: AFMB, Mg.349, I, 48 (La soţ), inf.Ioana T. Chichiriţă, 1977; Mg.35o, I, 11 (La mamă), inf.Elena C.Cojocaru, 1977.

Secu-Buhalniţa,Neamţ: Burada, Folclor, p.56 (Cîntec de priveghi); AICED, Fg.2593-b (Cîntec de priveghi), inf. Ileana Calistru, 1932; Fg.2648 (Cîntec de priveghi), inf.Lisaveta Gicoveanu, 1934.

Secu-Izvorul Alb, Neamţ: AICED, Mg. 1138-a (La oricine);Mg. 1138,b-c (La soţie), inf.Olimpia S.Popa, 1956.

Sfîntu Ilie, Suceava: Marian, Înmormîntarea, p.54o-542 (La bunic).

Silistea Nouă, Suceava: AFMB, Mg.371, I, 5 (La tată), inf. Maria V.Buruiană, 1976.

Simila, Vaslui: AFMB, Mg. 63, I, 7 (La nepoată), inf.Maria Artemie, 1971; Mg.63, I, 8 (La copil), inf.Vasili-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ca Artemie, 1971.

Sineşti, Iaşi: AFMB, Mg.436, I, 22 (La mamă), inf.Frăsîna Boghean, 1980.

Sireţel, Iaşi: AFMB, Mg.78, II, 37 (La frate), inf.Catinca N. Drobotă, 1972; Mg.78, II, 40 (La soţ); Mg.78, II, 41 (La mamă), inf.Catinca I.Axene, 1972; Mg.79,I, 14 (La mamă), inf.Profira Axene, 197 ; Mg.80, I,1 (La băiat), inf.Jeniţa Gh. Acasandrei, 1972; Mg.80, I, 3 (La mamă), inf.Catinca I.Bobric, 1972.

Slobozia Blăneasa, Galaţi: AFMB, Mg.522, I, 14 (Verş funebru), inf.Catinca I.Corodeanu, 1983.

Slobozia -Schitu Duca,Iaşi: AFMB, Mg.549, I, 17 (La mătuşă), inf.Maria V.Nacu, 1983.

Slobozia-Sireţel, Iaşi: AFMB, Mg.84, I, 5 (La tată), inf.Ruxanda Gh.Maftei, 1972.

Soci, Iaşi: AFMB, Mg.382, I, 36 (La mamă), inf.Virginia M. Cumpătă, 1979; Mg.382, I, 37 (La mamă), inf.Adela C.Maftei, 1979.

Sodomeni, Iaşi: AFMB, Mg.148, I, 16 (La fiu); Mg.361, I, 36 (La mamă); Mg.361, I, 37 (La soţ); Mg.361, I, 38 (La fiu), inf.Mărgărinta N.Covrig, 1974.

Sofroceşti-Trifeşti, Iaşi: Burada, Folclor, p.55 (La bărbat).

Soleşti, Vaslui: FM, II, p.73-74 (La frate), inf.Gheorghe Stoleru, 1965.

Spulber, Vrancea: AICED, Fg.6675-b (La tată), inf. Măriuca Crucean, 1938.

Stănileşti, Vaslui: Burada, Folclor, p.51-52 (La fată mare), p.53 (La fiu), p.54 (La soţ).

Stolniceni Prăjescu, Iaşi: AFC, Ms.800, p.24-26 (La fată), 1935.

Storeşti, Botoşani: AFMB, Mg.485, I, 6 (La mamă), inf.Balaşa C.Preda, 1982; Mg.490, I, 37 (La fiică), inf.Aglaia T.Borcoi, 1982.

Stornesti, Iaşi: AFMB, Mg.435, I, 8 (La mamă); Mg.435, I, 9

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

(La nepot); Mg.435, I, 25(Cîntec de priveghi), inf. Victoria T.Chirilă (Puiu), 1980; Mg.436, I, 1 (La frate), inf.Maria Gh.Prisacaru, 1980.

Straja, Suceava: Burada, Folclor, p.63-65 (La mamă);AICED, Mg.3248, II, e (La mamă), inf.Maria Botnar, 1967; AFMB, Mg.278, I, 43 (La soţ), inf.Ileana N.Hasna, 1977; Mg.278, II, 68 (La mamă), inf.Mafta T.Popescu, 1977.

Stroieşti, Suceava: Marian, Înmormîntarea, p.516 (La mamă), p.559-560 (La frate), p.560-561 (La soră).

Strunga, Iaşi: AFMB, Mg.407, I, 12 (La tată), inf.Elisabeta Gh.Siminciuc, 1980.

Stulpicani, Suceava: Marian, Înmormîntarea, p.563-567, 571-572 (La fată).

Sucevita, Suceava: AFMB, Mg.166, I, 16 (La mamă), inf.Virginia Isopescu, 1978; Mg.294, I, 8 (La vecină), inf. Aniţa T.Pînzari, 1978; Mg. 332, I, 3 (La fiu), inf. Margareta S.Torac, 1979.

Suhuleţ, Iaşi: AFMB, Mg.295, I, 42 (La fiică), inf.Eugenia A.Hordilă, 1978.

Scheia, Suceava: AICED, Fg.7952-b (La mamă), inf.Maria Şeferovici, 1939; AFMB, Mg.93, I, 8 (La tată), inf. Eleonora Ciogolea, 1972; Mg.93, I, 16 (La soţ),inf. Leonora D.Cristurean, 1972.

Şerbăuţi, Suceava: AFMB, Mg.373, I, 13 (La noră), inf.Maria Şandru, 1978; Mg.374, I, 22 (La mamă); Mg.374, I,23 (La fiică), inf.Gheorghina Goraş, 1978.

Şipoteni, Botoşani: AFMB, Mg.567, I, 7 (La mamă), inf.Valeria Gh.Budeanu, 1984.

Şoimăreşti, Neamţ: AFMB, Mg.191, I, 16 (La mamă), inf.Ileana V.Enache, 1975.

Ştefan cel Mare, Neamţ: AFMB, Mg.210, II, 29 (La un bărbat); Mg.210, II, 30 (La frate), inf.Anica V.Vizitiu,1975.

Ştiubieni, Botoşani: AFMB, Mg.451, I, 28 (La fată mare),inf.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Margareta I.Merticaru, 1981; Mg.453, I, ; (La mamă) inf. Lucreţia I.Covălescu, 1981.

Tarniţa. Bacău: AFMB, Mg.5o4, I, 37 (La soţie), inf.Vasile D.Maftei, 1982.

Tătărugi. Iaşi: Vasiliu, Lit.pop., p.323-324 (La fiu), p.324-325 (La fiică), p.325-326 (La mamă), p.327-328 (La tată), p.328 (La gospodină), p.329 (La flăcău), p.331-332 (La frate), p.333-334 (La copil mic), p.335-336 (La copii), p.338 (La copil), p.671-672 (La copil mic), p.673 (La mamă), p.674-675 (La fiică), p.675-676 (La copil mic), inf.Toader Mihai Buchilă, 19o7; p.33o-331 (La mamă), p.332-333 (La fată mare) p.336-337 (La rudenie), p.337 (La gospodar tînăr), p.672 (Cîntec de priveghi), p.672-673 (La mamă), inf. Ilinca lui T.M.Buchilă, 19o7; p.67o (La fiu), p.671 (La gospodar), p.671 (La copil), inf.Marghioala Ilenii lui T.Todiricâ, 191o; p.673-674(La moşică), inf.Gafiţa lui Vasile, 191o; p.725-726 (La frate), inf.Ileana N.Juncă, 1929; p.736-737 (La mamă), inf. Maria Neculai Juncă, 1972; p.737-738 (La mamă), inf. Ileana Vasile Atomii, 1972; p.738-739 (La mamă), inf. Maria Gh.Petrişor, 1972; AICED, Fg.12.984-a (La frate), inf.Ileana N.Juncă, 1929; AFC, Ms.795, p.12-13 (Cîntec de priveghi), inf.Dochiţa Sîrbu, 1935; p.32-33 (La fiică), inf.Măriuca Gh.Toma, 1935; Ms.796,p. 16 (Cîntec de priveghi), inf.Elena N.Gabor, 1935; p.17 (Cîntec de priveghi), p.28 (La fiu), inf.Ruxanda S.Lazăr, 1935; p.27 (La tată), inf.Ruxanda N. Gabor, 1935; p.27-28 (La fată), p.29-31 (La mamă), inf.Ileana I.Hăşie, 1935; p.29 (La soţ), inf.Ancuţa lui Grigore Rogojină, 1935; AFMB, Mg.39o, I, 32(La bunică), inf.Floarea Gh.Sîrghie, 1979; Mg.391, I,1 (La mamă); Mg.391, I, 2 (La fiică), inf.Ileana N. Chiper, 1979; Mg.391, I, 4 (La mamă), inf.Ruxanda

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

N.D.Băbălău, 1979; Mg.391, I, 5 (La soţ), inf.Măriuca Gh.Berariu, 1979; Mg.513, I, 63 (La vecină), inf. Ioana C.Ilinca, 1972.

Tîrpeşti, Neamţ: AFMB, Mg.533, I, 4 (La soţ), inf.Natalia D.Apetrei, 1983; Mg.535, I, 7 (La soţ), inf.Victoria I.Scînteanu, 1983; Mg.536, I, 21 (La soţie), inf. Ion Neculai Balercă, 1983.

Tîrzia, Neamţ: FM, IV, p.175-177, 187, 195-196, 198-2o3, 211-212, 215 (La mamă); p.224-225 (La fiu); p.225 (La flăcău); p.226-227 (La fată mare); p.239, 242 (La soţ); p.249-25o (Cîntec de priveghi), inf.Elvira Varganici; AFC, Ms.763, p.15 (La tată), inf.Tasia Andrei Patrolea, 1935; p.33-37 (La mamă), inf.Ileana V.Fodor, 1935; p.37-39 (La tată); p.39-41 (La fată), inf.Maranda P.Roşca, 1935; p.44-47 (La frate), inf.Lisaveta Gr.Andreescu, 1935.

Tereblecea, azi R.S.S.Ucraineană : Burada, Folclor, p.64(La tată).

Todireşti, Iaşi: AFMB, Mg.216, I, 13 (La oricine), inf.Aglaia V.Bujor, 1976.

Todireşti, Suceava: AFMB, Mg.31, I, 3 (La mamă), inf.Eufrosina Ungureanu, 1969.

Topile, Iaşi: AFMB, Mg.177, I, 18 (La mamă), inf.Maria V.Iacob, 1974; Mg.177, I, 19 (La mamă), inf.Anica St. Lupaşcu, 1974.

Topolita, Neamţ: AFMB, Mg.433, I, 22 (La mamă), inf.Maria N. Gavriliu, 1976; Mg.433, I, 23 (La mamă); Mg.433,I, 24 (La frate), inf. Frăsîna M.Ghilan, 1976.

Traian, Neamţ: AFMB, Mg.67, I, lo (La mamă); Mg.67, I, 11 (La tată); Mg.67, I, 12 (La fată mare); Mg.67, I, 13 (La copil), inf.Eleonora Gh.Radu, 1971.

Tudora, Botoşani: AFMB, Mg.488, I, 29 (La tată), inf.Mariţa P.Cepoi, 1982; Mg.488, I, 38 (La mamă), inf.Elena Gh.Cepoi, 1982; Mg.495, I, 17 (La mamă), inf.Ale-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

xandrina Andone, 1982.

Tulucești, Galați: AFMB, Mg.378, I, 15 (La soț), inf.Dumitra V.Tanase, 1976; Mg.379, I, 6 (Cîntec de priveghi), inf.Ioana Dumitru, 1976.

Tepa, Vrancea: AICED, Mg.3187, I, a-d, h (Diferite), inf. A.Robu, 1966; Mg.3187, I, i-j (La frate), inf. Eugenia Robu, 1966.

Tepu, Galați: AFMB, Mg.512, I, 6 (La soț), inf.Anița I.Morariu, 1983.

Tibucani, Neamț: AFMB, Mg.225, I, 1 (La nepot); Mg.225, I, 8 (La cumnat); Mg.225, I, 9 (La frate), inf.Maria Al.Gh.Balan, 1976; Mg.226, I, 25 (La tată); Mg. 226, I, 32 (La frate), inf.Maricica I.Ambrosă,1976; Mg.227, I, 14 (La soră), inf.Maria V.Ambrosă,1976.

Tipilești, Iași: AFMB, Mg.517, I, 39 (La mamă), inf.Aurel T.Constantin, 1982.

Tolești, Suceava: AFMB, Mg.181, I, 32 (La soț), inf.Aglaia C.Jibu, 1974.

Tutora, Iași: AFMB, Mg.464, I, 9 (La soț), inf.Maria V.Aștefănoaie, 1981.

Uda, Iași: AFMB, Mg.387, I, 1 (La mamă); Mg.387, I, 11 (La mamă), inf.Ioana N.Gorgan, 1979; Mg.387, I, 1o(La părinți), inf.Mărioara N.Juncă, 1979;Mg.513, II, 65 (La mamă); Mg.513, II, 66 (La soră), inf.Ileana Avădănii, 1972.

Unghi, Neamț: AFMB, Mg.116, I, 24 (La cumnată); Mg.116,I,25 (La soț), inf.Aneta V.Oboroceanu, 1972.

Urecheni, Neamț: AFMB, Mg.27o, I, 9 (La soț); Mg.27o,I,1o (La băiat), inf.Catinca D.Asaftei, 1977; Mg.27o,II, 22 (La tată), inf.Veronica I.Zamă, 1977.

Uscați (Războieni), Neamț: Mat.folc.III, p.88-89 (La flăcău) p.89 (La mamă); p.89 (Verș funebru).

Ved, Neamț: AFMB, Mg.115, I, 7 (La fată mare), inf.Marghioala Gh.Popa, 1972.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Valea Glodului, Suceava: AICED, Fg.3343-a (La copil), inf. Lina Acatincăi, 1932; AFMB, Mg.555, I, 33 (La mamă), inf.Anica I.Blidaru, 1984; Mg.555, I, 37 (La mamă), inf.Aristiţa V.Bolocan, 1984; Mg.557, I, 3 (La mamă) inf.Geta V.Sumanaru, 1984; Mg.557, I, 8 (La tată), inf.Maria Topsac, 1984.

Valea Poienei, Suceava: AFMB, Mg.37o, I, 2(La frate), inf. Elena Gh.Stoleriu, 1976.

Valea Seacă, Iaşi: AICED, Fg.33o1-a (La oricine), inf.Ileana Nistor, 193o.

Vama, Suceava: Marian, Înmormîntarea, p.533-534 (La soţ), p.581-582 (La flăcău); p.587 (La copil); AFMB,Mg. 426, I, 16 (La soţ), inf.Elisabeta T.Axintoi, 198o.

Vădeni, Galaţi: FM, II, p.74-75 (La fiu), inf.Nedelea Dogaru, 196o.

Văsieşti, Bacău: AICED, Fg.3958 (La mamă), inf.Sanda lui Nec.Musteaţă, 1932; Fg.3983 şi 3984 (La fată),inf. Casandra Docan, 1934.

Verşeni, Iaşi: AFMB, Mg.381, I, 28 (La oricine), inf.Valeria V.Ungureanu, 1979; Mg.381, I, 29 (La oricine), inf.Elena Asmarandei, 1979.

Vicovu de Jos, Suceava: FM, II, p.773-774 (La soţ); p.774-775 (La fată mare); p.775-777 (La mamă); p.777-781 (La fiu); p.781-782 (La mătuşă); p.782 (La gospodar), inf.Eufrosina Şorodoc, 1961; AFMB, Mg.161,I, 67 (La mamă), inf.Rafila V.Breabăn, 1974; Mg.162,I, 79 (La frate); Mg.162, I, 83 (La fată mare); Mg.162, I, 89 (La soţ), inf.Maria V.Tugui, 1974.

Vicovu de Sus, Suceava: Marian, Înmormîntarea, p.5o9-51o (La tată), p.522-526 (La un bărbat), p.543-548,55o-551 (La o nevastă), p.567-571 (La o fată mare), p. 577 (La un fecior), p.578-581 (La flăcău), inf.Glicheria, Eudochia şi Rachila Calancea.

Vînătorii, Iaşi: AFMB, Mg.15, I, 13 (La tată); Mg.15, I, 14

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

(La soţ); Mg.16, I, 1 (La mamă), inf.Mărioara I. Chelaru, 1969.

Vînători-Neamţ, Neamţ: AICED, Fg.9296-a (La mamă), inf.Maria Rusu, 1941.

Vlădeni, Iaşi: AFMB, Mg.498, I, 4 (La soţ), inf.Agripina D. Dănilă, 1982.

Vlădeni-Deal, Botoşani: AFMB, Mg.485, I, 8 (La fiică);Mg.485, I, 9-lo (La soţ), inf.Aristiţa M.Botezatu, 1982; Mg.485, I, 11 (La mamă); Mg.485, I, 12 (La fiică), inf.Ana C.Timofte, 1982.

Voineşti, Iaşi: AFMB, Mg.437, I, 25 (La mamă), inf.Catinca Gh.Măriuţă, 1981.

Volovăţ, Suceava: AICED, Fg.1713 (La soră), inf.Paraschiva lui Lazăr Robu, 1934; AFMB, Mg.124, II, 22 (La flăcău), inf.Paraschiva L.Robu, 1972.

Voroneţ, Suceava: AICED, Fg.796o-b (La soră), inf.Veta Roşu, 1939.

Vulcăneasa, Vrancea: AFMB, Mg.233, I, 24 (La soţ); Mg.233,I, 25 (La soră), inf.Mariţa S.Stoian, 1976.

Zaboloteni, Iaşi: AFMB, Mg.298, I, 19 (La părinţi), inf.Ileana N.Casmet, 1978.

Zahareşti, Suceava: AFMB, Mg.91, I, 4 (La fată mare), inf. Anuţa I.Fărtăiş, 1972; Mg.91, I, 6 (La soră), inf. Silvia N.Grămadă, 1972; Mg.91, II, lo (La verişoară), inf.Valeria A.Gaşpar, 1972; Mg.91, II, 11(La mătuşă), inf.Maria V.Croitoru, 1972; Mg.91, II,12 (La mamă), inf.Floarea D.Turenschi, 1972; Mg.91,II, 13 (La flăcău), inf.Maria N.Băiţan, 1972; Mg.91,II, 14 (La verişoară), inf. Aurica Mazuru, 1972.

Zăneşti, Neamţ: AFMB, Mg. 65, I, 8 (La tată), inf.Elisaveta I.Costin, 1971.

Zăpodeni, Vaslui: FM, II, p.74 (La cumnată), inf. Gheorghe Trifan, 1965; AICED, Mg.3573, II, x (La soţie),inf. Dumitru N.Eftimie, 1967.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Zmeu, Iaşi: AFMB, Mg.393, I, 13 (La mamă), inf.Anica I.Pavel, 1979; Mg.393, I, 16 (La bunică), inf.Anica P.Muntenaş, 1979.

Zorleni, Vaslui: AFMB, Mg.63, II, 16 (La frate), inf.Pamfila Tudor, 1971; Mg.82, II, 33 (La mamă), inf.Ileana Voicu, 1971.

B. ÎN RESTUL ŢĂRII

Ernest Bernea, Poezii populare în lumina etnografiei, Bucureşti, Editura Minerva, 1976, p.91-101 (Cîntece rituale), p.101-125 (Bocete).

Ion Bîrlea, Literatură populară din Maramureş, vol.I. Ediţie îngrijită şi studiu introductiv de Iordan Datcu, cu un cuvînt înainte de Mihai Pop, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1968, p.171-191 (Bocete).

Ovidiu Bîrlea: -Cîntecele rituale funebre din Ţinutul Pădurenilor (Hunedoara), în "Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei" pe anii 1968-1970, Cluj, 1971, p. 379-405 (Cîntece rituale).

-Bocetele şi versurile funebre din Ţinutul Pădurenilor (Hunedoara), în "Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei" pe anii 1971-1973, Cluj, 1973, p.525-577, 580-581 (Bocete), p.578-579 (Verşuri funebre).

Ion Bogdan, Mihai Olos, Nicoară Timiş, Calendarul Maramureşului, Baia Mare, 1980, p.112-119 (Bocete).

Vasile Bologa, Poezii poporale din Ardeal. O mie de bucăţi culese între anii 1880-1905, Sibiu, 1936, p.215-216 (Cîntece rituale), p.218-220 (Bocete).

Nicolae Bot, Buhasul - obicei şi cîntec ceremonial de înmormîntare din Ţinutul Năsăudului, în vol.Folclor Literar , II, Timişoara, 1968, p.202, 210 (Cîntece ri-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Const.Brăiloiu: -Despre bocetul de la Drăguş (jud.Făgăraş), Bucureşti, Imprimeria Naţională, 1932. Vezi şi Constantin Brăiloiu, Opere, V. Studiu introductiv, traducere şi îngrijire de Emilia Comişel, Bucureşti, Editura Muzicală, 1981, p.161-185 (Bocete), p.186-188 (Versuri funebre);

-"Ale mortului" din Gorj, Bucureşti, Societatea Compozitorilor Români, 1936. Vezi şi Constantin Brăiloiu, Opere, V, p.110-114 (Cîntece rituale);

-Bocete din Oaş, Bucureşti, Societatea Compozitorilor Români, 1938. Vezi şi Constantin Brăiloiu, Opere, V, p.201-247 (Bocete).

C.Brăiloiu, Emilia Comişel şi Tatiana Găluşcă-Cîrşmariu, Folclor din Dobrogea. Studiu introductiv de Ovidiu Papadima, Bucureşti, Editura Minerva, 1978, p.186-193 (Cîntece rituale şi ceremoniale), p.193-194 (Versuri funebre), p. 195-204 (Bocete).

G.Breazul, Patrium Carmen. Contribuţii la studiul muzicii româneşti, Craiova, Scrisul Românesc, 1941, p.181-182, 185-189 (Cîntece rituale), p.183-184, 186 (Bocete).

Teodor T.Burada, Opere, vol.III. Folclor şi etnografie. Ediţie critică de Viorel Cosma, Bucureşti, Editura Muzicală, 1978, p.59-61, 66-69 (Bocete).

Petru Caraman, Literatură populară. Antologie, introducere, note, indici şi glosar de Ion H.Ciubotaru, Iaşi, "Caietele Arhivei de Folclor", III, 1982, p.155-157 (Bocete), p.160-162 (Cîntece rituale).

Vasile Cărăbiş, Folclor din Oltenia şi Muntenia, în vol. Folclor din Oltenia şi Muntenia. Texte alese din colecţii inedite, III. Ediţie îngrijită în redacţie de Iordan Datcu, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1968, p.567-571 (Cîntece rituale).

Gheorghe Cernea, Comori din Ardeal. Poezii populare, în vol.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Folclor din Transilvania. Texte alese din colecţii inedite, IV. Ediţie îngrijită şi prefaţă de Dumitru Lazăr, cu un cuvînt înainte de Mihai Pop, Bucureşti Editura Pentru Literatură, 1969, p.62-64, 82-83,95-96, 99-1oo, 1o7-1o8 (Cîntece de priveghi), p.64-98, 1o1-1o7, 11o-115 (Bocete).

Ion Conea, Clopotiva, un sat din Haţeg. Monografie sociologică întocmită de ..., Bucureşti, Institutul de ştiinţe sociale al României, 1935, p.434-436, 439-44o (Cîntece rituale), p.437(Bocete).

Gr.Creţu, Folclor din Oltenia şi Muntenia.Ediţie îngrijită de A.Millea şi I.Stănculescu. Prefaţă de Ovidiu Papadima, în vol.Folclor din Oltenia şi Muntenia.Texte alese din colecţii inedite, V, Bucureşti, Editura Minerva, 197o, p.137-139 (Bocete).

Zamfir Dejeu:-Folclor muzical de pe Valea Drăganului.Schiţă monografică, Cluj-Napoca, CJÎCP, 1976, p.59-68 (Bocete).

-Folclor din zona Hăşdate-Turda, Cluj, CJÎCP, 1983, p.376-389 (Bocete), p.389-394 (Versuri funebre).

Nic.Densuşianu, Vechi cîntece şi tradiţii populare româneşti. Texte poetice din răspunsurile la "Chestionarul istoric" (1893-1897). Text ales şi stabilit, studiu introductiv, note, variante, indici şi glosar de I.Oprişan, Bucureşti, Editura Minerva, 1975, p.83-84 (Bocete).

Ovid Densusianu: -Graiul din Ţara Haţegului, Bucureşti, Socec, 1915, p.96-98, 131-132, 246, 248, 256, 258-259 (Cîntece rituale); p.248-252, 255-257 (Bocete)

-Flori alese din cîntecele poporului. Culegere întocmită de ..., Bucureşti, Editura Pavel Suru, 192o, p.85-87 (Bocete), p.87-93 (Cîntece rituale).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Ion Desmireanu, Folclor din regiunea Cluj, în vol.Folclor din Transilvania. Texte alese din colecţii inedite, I, cu un cuvînt înainte de Mihai Beniuc, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1962, p.57o-574 (Bocete).

Vasile T.Doniga, Folclor din Maramureş. Cu o prefaţă de Mihai Pop, Bucureşti, Editura Minerva, 198o, p.411-452 (Bocete).

Sabin V.Drăgoi, Monografia muzicală a comunei Belinţ. 9o melodii cu texte culese, notate şi explicate, Craiova Scrisul Românesc, 1934, p.77-78 (Cîntecul Zorilor), p.78 (Bocet).

Teofil Frîncu şi George Candrea, Românii din Munţii Apuseni (Moţii). Scriere etnografică, cu lo ilustraţiuni în fotografie, Bucureşti, Tipografia Modernă, 1888, p. 175-176 (Cîntece rituale).

Mihail Gregorian, Folclor din Oltenia şi Banatul răsăritean, în vol.Folclor din Oltenia şi Muntenia. Texte alese din colecţii inedite, I, cuvînt înainte de Tudor Arghezi, introducere de Ioan Şerb, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1967, p.253-286 (Cîntece rituale) p.26o, 265, 277-278, 285-286 (Bocete).

Nicolae Jula, Versuri populare din "cîmpul pîinii" (Orăştie), în vol.Folclor din Transilvania. Texte alese din colecţii inedite, II, cu un cuvînt înainte de Mihai Beniuc, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1962, p.477-478 (Bocete).

Petre Lenghel-Izanu, Poezii şi poveşti populare din Maramureş. Ediţie îngrijită de Octav Păun, prefaţă de Mihai Pop, Bucureşti, Editura Minerva, 1985, p.1o5-167 (Bocete), p.123-124 (Cîntec de priveghi).

S.Fl.Marian, Înmormîntarea la români. Studiu etnografic,Bucureşti, Göbl, 1892, p.1o1-1o9, 227-233 (Cîntece rituale); p.499-5o2, 531-532, 54o, 57o, 572-576,588-59o (Bocete).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Traian Mîrza, Folclor muzical din Bihor. Schiță monografică, Bucureşti, Editura Muzicală, 1974, p.189-2o5 (Bocete); p.2o6-212 (Cîntece rituale).

Traian Mîrza ş.a., Folclor muzical din zona Huedin, Cluj-Napoca, CJÎCP, 1978, p.1o8-124 (Bocete); p.125-126 (Cîntece rituale); p.127-13o (Versuri funebre).

C.Mohănu, Fîntîna dorului. Poezii populare din Tara Loviştei Bucureşti, Editura Minerva, 1975, p.2o4-2o6 (Cîntecul bradului); p.2o6-229 (Bocete); p.231-236 (Cîntece de priveghi).

Eugen Nicoară şi Vasile Netea, Mureş, Mureş, apă lină. Literatură populară din regiunea Mureşului de Sus, vol. I, prefaţă de Ion Agîrbiceanu, Reghin, Editura "Astra", 1936, p.2oo, 2o4-2o6 (Versuri funebre); p.2oo-2o3 (Cîntece de priveghi); p.2o1-215 (Bocete).

Vasile Oarcea, Poezii populare din Tara Zarandului, Bucureşti, Editura Minerva, 1972, p.39-43 (Bocete).

Horia Barbu Oprişan, Monografia folclorică a Teleormanului, Alexandria, CJÎCP, 1971, (Cîntecul Zorilor, p.91-92); p.93-94 (Bocet).

Tache Papahagi, Graiul şi folclorul Maramureşului, Bucureşti Cultura naţională, 1925, p.69-71 (Bocete).

Victor Păcală, Monografia comunei Răşinari, Sibiu, Tip.Arhidiecezană, 1915, p.226-228 (Versuri funebre); p.228-231 (Bocete).

Dumitru Pop: -Poezii populare din Sălaj, în vol. Folclor din Transilvania. Texte alese din colecţii inedite, I, cu un cuvînt înainte de Mihai Beniuc, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1962, p.214-218 (Bocete);
-Folclor din zona Codrului, Baia Mare, CJÎCP, 1978, p.3o1-314 (Bocete).

Gheorghe Gh.Pop, Folclor muzical din Maramureş, Baia Mare, CJICP, 1982, p.137-154 (Bocete); p.155-156 (Versuri funebre).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mihail M.Robea, Folclorul poetic din Stroeşti-Argeş, Bucureşti, 1980, p.117-120 (Bocete).

Vasile Scurtu, Cercetări folclorice în Ugocea românească (jud.Satu Mare), în "Anuarul Arhivei de Folclor", VI, Bucureşti, 1942, p.109-115 (Bocete).

Ghizela Şuliţeanu ş.a., Studii de etnografie şi folclor din zona Brăilei, Brăila, CJÎCP, 1977, p.99-109 (Bocete).

Ioan Şerb şi Domiţian Cesereanu, Folclor din Ţara Zarandului în vol. Folclor din Transilvania. Texte alese din colecţii inedite, I, cu un cuvînt înainte de Mihai Beniuc, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1962, p.104-107 (Bocete); p.106-107 (Cîntec de priveghi).

Grigore G.Tocilescu, Christea N.Ţapu, Materialuri folcloristice, III. Ediţie critică şi studiu introductiv de Iordan Datcu, Bucureşti, Editura Minerva, 1981, p. 90-94 (Vers funebru); p.91 (Cîntecul Zorilor).

Alexiu Viciu, Flori de cîmp. Doine, strigături, bocete, balade. Colecţie de folclor inedită, publicată, cu studiu introductiv, note, indici şi glosar, de R. Todoran şi I.Taloş, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1976, p.250-253 (Cîntece rituale); p.252 (Bocete).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

INDICE DE MOTIVE [x]

Ascunderea de moarte (23, 34, 63, 75, 88, 125, 159).
Aşteptarea defunctului cu hrană şi straie (3o, 34, 51, 53, 59, 117, 146, 17o).
Blestemarea bradului (21, 137).
Blestemarea cimitirului (132).
Blestemarea cucului (97).
Blestemarea morţii (7-8, 15, 18, 2o, 41, 44, 54, 58-59, 78, 84, 89-9o, 93, 1o3-1o4, 129, 138-139, 143, 148,152, 157, 159, 17o, 176, 181, 183, 185, 213, 219).
Blestemarea pămîntului (lutului)-(9, 26, 32, 71, 136-137, 181-182).
Blestemarea străinilor (2).
Bucură-te mînăstire (cimitire, ţintirime) - (13-14, 33, 47, 5o-51, 55, 68, 77, 86-87, 93-94, 99, 1o2, 1o7, 113-115, 132, 136, 158-159, 164-165, 169-17o, 175, 181, 183, 185, 2o7, 222).
Adresarea de bineţe defunctului (1o9, 117, 132, 146, 196).
Cartea domnească (14, 39, 42, 44, 5o-52, 55, 67, 72, 95,1o3, 1o7-1o8, 116, 13o, 136, 166, 168, 17o, 18o, 184, 2o7).
Carul negru, cu leacuri (211-212, 214, 218).
Casa îndoliată (15, 147).
Casa mortului (2o, 26, 29, 31, 39, 48, 5o, 58, 6o, 68, 71, 77-78, 82-83, 86, 1oo, 1o2, 1o4-1o5, 11o, 118, 129, 131, 137, 142, 149, 151, 154, 158, 162-163, 165-166, 169-17o, 174, 176, 178, 181, 195).
Casa părăsită (4, 2o, 26, 31, 39, 48, 5o, 58, 6o, 65, 68, 71, 79, 82, 1oo, 1o2, 118, 129, 131, 137, 142, 149,153, 158, 162, 165-166, 169-17o, 178, 181).
Casa supărată (23, 3o, 36, 58, 118).
Călugării-fluturi (216-217, 219-22o).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Cămaşa înnegrită (4, 7, 1o, 2o, 25-26, 29-3o, 33, 39-4o, 54. 56, 67, 73-74, 8o, 84, 92, 98, 1o7, 124. 146, 166, 196-197).
Cărăruşa la fîntînă (9, 39, 51, 55, 79, 182, 198).
Cărăruşa ţi-aş plivi (8, 13, 19, 43, 59, 89, 98-99, 1o2, 117, 128-129, 157, 182, 184, 231).
Chemarea muribundului de către moarte (1, 222).
Cimitirul-pămînt cu multe lacăte (94).
Cimitirul-pămînt urît (34).
Cucul, pasăre rău-prevestitoare (75, 97, 174).
Decesul înainte de vreme (77, 79-8o, 1o3, 1o9, 115, 166, 171-172).
Decesul în război (96, 192).
Defunctul bine rînduit (75).
Defunctul "jelit" de animale (7, 26, 34, 36, 48, 77, 79, 82, 1o7, 147, 166, 17o, 175, 178, 181).
Defunctul "jelit" de casă, masă, pereţi, uşi, ferestre (1, 4-5, 7-8, 14, 23, 26, 29, 39, 49, 51, 53, 56, 77-79, 82, 87-88, 1o2, 131, 136, 147-148, 151, 159, 168, 176, 182, 229).
Defunctul "jelit" de grădină şi ogradă (28, 49, 51, 77, 79, 1o2, 116, 159).
Defunctul "jelit" de pomii din livadă (26, 34, 36, 9o, 1o2, 148, 159).
Defunctul jelit de rude (87, 94, 116, 147, 15o, 155, 159,176).
Defunctul-negru spic de grîu (136).
Defunctul supărat (27-28, 32, 34, 48, 5o, 63, 86, 124, 129, 14o, 162, 174-176).
Defuncţii anteriori - călăuze (34, 6o, 84).
Despărţirea defunctului de cei dragi (32, 45, 222).
Dialogul dintre reprezentanţii celor două lumi (2o8-2o9,222).
Dojenirea morţii (62, 88, 1o6, 128).
Dorul de casă (45-46, 5o-51, 6o, 68, 77, 8o, 89, 93, 11o,131-132, 141, 15o, 156, 171-172, 198, 215).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Dorul de cei dragi (1, 3o, 34-35, 117, 132, 197).
Drumul fără întoarcere (4-7, 9-1o, 13-14, 18, 21-23, 25, 28-3o, 32-34, 39, 45, 49, 51-52, 55-56, 59, 62, 67,7o, 72, 74, 83, 89,93, 99, 1o3, 1o6, 1o8, 112, 116-117, 119, 128, 13o-131, 133, 136, 139-14o, 149-151,155-157, 16o, 164, 166, 169, 171, 175-176, 178, 183-184).
Drumul pe "ceea lume" - cale încurcată (4o, 184).
Elogiul calităţilor defunctului (1, 4-5, 8, 26, 29, 38, 65, 75, 82, 132-133, 135, 139, 144).
Iertarea defunctului (8, 27, 31, 38, 5o-51, 62, 84, 89, 1o6, 126, 131, 163, 179, 181, 184-185, 191, 212, 229).
Invitarea defunctului la masă (75).
Invitarea defunctului la petreceri (186).
Invitarea defunctului să deschidă ochii (1, 9o, 1o7, 118,122, 168, 185).
Invitarea defunctului să mai vină acasă (1-2, 6, 8, 1o-11,19, 3o, 4o, 43, 45, 5o-51, 55-56, 6o-61, 74, 79, 1o2-1o3, 112, 117-118, 124, 166-169, 17o, 174, 186, 19o-191, 193-194).
Invitarea defunctului să vină la zile mari(1, 112).
Invitarea defunctului să se scoale (2-3, 6, 14-15, 18, 2o, 26-27, 33, 36-37, 39-4o, 42-45, 48, 5o, 52-53, 55, 57, 61, 63, 67-68, 71-72, 76-77, 8o, 83-84, 86-91, 93-95, 1oo-1o1, 1o4, 1o8-11o, 115-116, 118, 12o, 122, 125, 129-13o, 136, 139, 141-145, 147-148, 151-153, 155, 157-161, 163-164, 166, 169-171, 173, 176, 18o, 184-185, 187, 196, 2oo, 2o7, 226).
Invitarea defunctului să vorbească (2-4, 6-7, 13, 15, 17, 19-2o, 22, 24, 27, 39, 45-46, 49, 51, 57, 61, 67-68,8o, 83-84, 86, 88, 1o7-1o8, 11o, 113, 116, 118, 12o,125, 127, 129-13o, 133, 136, 15o-152, 154-155, 157, 161, 164, 166, 168-169, 176, 179, 194).
Invitarea defunctului sîmbăta (7, 19, 39, 46, 56, 67, 75,146, 174).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Invitarea rudelor să-l împodobească pe defunct (2o6,228).
Invocarea divinităţii (73, 88).
Împuşcarea morţii (232).
Îndemnarea defunctului să iasă afară (2-4, 6-7, 15, 22, 28, 39, 44, 46, 48, 55, 6o, 66, 8o-82, 88-9o, 92, 95, 1o7, 118-12o, 147-148, 153, 175, 178, 181, 184).
Îndemnarea defunctului să nu intre în cimitir (26, 115).
Îndemnarea defunctului să nu se grăbească (34, 39, 46, 55, 77, 166).
Îndemnarea defunctului să-şi ia ziua bună (28, 46, 61, 63, 71, 77, 88, 94, 1oo, 1o3-1o4, 11o, 156, 158, 162, 165-166, 168, 175-176, 21o, 214-216, 219).
Îndrumarea defunctului (7, 1o, 12, 34, 5o, 53, 55, 59, 84, 1o1, 129, 16o, 166, 176, 2o7, 226).
Întîlnirea pe "ceea lume" cu rudeniile apropiate (34, 38, 75, 92, 124, 162, 214).
„Înţelegerea" cu moartea (117, 132).
Jalea orfanilor (35, 126, 133, 146, 151-152).
La poartă la cimitir (ţintirim) - (6, 12, 29, 31, 34, 44, 46-47, 49-53, 56, 75, 8o, 84, 95, 1o2, 1o4, 1o7, 111-113, 124, 128-129, 133, 157, 166, 177, 181).
Lasă groapa mînioasă (8, 29, 126, 131, 177, 195-198).
Leacul pierdut (3, 36, 4o, 132, 152, 164, 168, 211, 214, 218).
Lebăda-pasăre nefastă (218).
Lumea de dincolo, "satul fără nume" (12, 39, 74, 173, 176).
Măsurarea pămîntului (214).
Măturarea drumului (33-34, 47, 52, 89, 18o).
Mesaje către defuncţii anteriori (12, 25, 51, 54, 59, 72,79, 84, 117, 129, 144, 146, 161).
Mila mamei (1-5, 9-11, 14-15, 17, 19, 21, 25, 29-3o, 35, 42, 46, 51, 55, 61, 65, 88, 91, 19o).
Mila tatei (69-7o, 74, 76-77, 151).
Moartea amăgitoare (32, 136, 158, 18o, 213).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Moartea atotputernică (34, 125).
Moartea călare pe cal (143, 148, 219).
Moartea - călăuză (21o, 214).
Moartea - hoţ de noapte (157, 183).
Moartea înşelătoare (53, 75, 97, 1o7, 169).
Moartea în primăvară (1, 75, 97, 133, 135).
Moartea mînioasă (183).
Moartea nemiloasă (34, 41, 54, 187, 228).
Moartea nepoftită (41, 89, 13o, 139, 143, 157, 17o, 183).
Moartea - nuntă (94, 99-116).
Moartea "provocată" de rudeniile decedate anterior (25, 79, 91, 174).
Moartea şi cucul (22o).
Mormîntul acasă (49).
Mormîntul (pămîntul), casă cu lacată (9, 27, 33-34, 59-6o, 69, 77, 11o, 125, 15o, 171, 176, 182).
Mormîntul, casă cu stăpîn (33, 54, 173).
Mormîntul în grădină (49).
Mormîntul în ogradă (15o).
Mormîntul la fereastră (1).
Mormîntul lîngă pat (49).
Nu ti pot mîndru boci (47, 146, 163, 191, 194).
Oastea rătăcită (216-217, 219).
Paharul morţii (54, 75, 97, 1o7, 116, 157-158, 212-213,218, 221).
Patul defunctului (21, 25, 5o, 77, 82, 147-148, 177, 213, 218, 221).
Pasărea, mesager între cele două lumi (15, 98).
Părinţii, ocrotitori permanenţi (4, 25, 29-3o, 79).
Poarta şi uşa încuiate (2, 3o, 33-34, 79, 156, 162).
Ruga adresată clopotarilor (3, 6, 9-1o, 26, 32-33, 38-39, 41, 44, 5o, 52, 55, 67, 84, 1o4, 1o7, 11o, 112, 128, 136, 143, 147, 154, 158, 175, 2o7).
Ruga adresată săpătorilor (groparilor) - (1o, 25-26, 32,49,

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

55, 6o, 66, 87, 1o1-1o2, 1o4, 112, 118, 143, 17o).
Ruga adresată soarelui (3-4, 6-7, 9-1o, 25, 32, 39-4o, 44, 45, 48, 5o, 55-56, 67, 8o, 92, 94-95, 1o4, 1o7-1o8, 119, 128, 13o, 141-143, 151, 164, 169, 2o7, 223, 231).
Ruga adresată zorilor (224-225).
Rugarea defunctului să scrie de pe "ceea lume" (15, 42, 59, 156, 168, 179, 195, 199).
Să-ţi descuie guriţa (19-2o, 33, 5o, 52, 169).
Scoală-te, să m-aşez eu (88, 91).
Scrierea sufletelor (75, 215-216, 22o).
Sfatul neprielnic (7-8, 12, 25, 28, 72, 74, 126, 128, 131, 181, 184).
Somnul de trei zile (26, 86, 1oo, 1o4, 124-125, 181).
S-o pus gospodarii-n cale (28, 46, 52, 77).
Stelele, mesagere între cele două lumi (2o, 29, 92).
Stîlpul casei (26, 29, 48, 75, 78, 82-83, 136, 143, 148, 165, 17o, 179-183).
Straiele defunctului (1, 5o, 75, 77, 83, 86, 94, 111, 124, 14o, 145, 156, 166, 168, 176).
Stropirea defunctului cu apă şi vin (87, 92, 18o, 21o,212, 214, 228).
Tînguirea bradului (227).
Traiul celor rămaşi printre străini (2, 4, 6, 8, 1o, 12, 14, 16, 19, 23, 32, 34-35, 39-42, 46, 48, 55, 57, 61, 67, 69, 76, 84-85, 91-92, 121-122, 126, 136, 138, 143-144, 151, 154, 159, 161, 166, 17o, 172, 18o, 185, 188-189, 191,196-197, 2oo, 229).
Traiul în "ceea lume" (12, 18, 21-22, 34, 37, 43, 51, 59, 68, 7o, 77, 112, 117, 129-13o, 136, 14o, 15o, 173, 183-184, 191, 195).
Trei voinici călări (2o8).
Truda zadarnică (27, 37, 51, 53, 59, 77, 81-82, 133, 149, 151, 166, 173, 229).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Trupul metamorfozat (6, 32, 38, 48, 53, 86-87, 96, 1o2-1o3, 114, 13o).
Umbla moartea prin grădină (33, 52, 58, 77, 83, 1o7, 116, 128, 157-158, 18o, 21o-221).
Urma defunctului (3, 6-7, 1o, 19, 21, 23, 26, 4o, 45, 51, 53, 55, 6o, 67, 69, 73, 86, 89, 1o3-1o4, 1o8, 124, 128, 137, 139, 144, 151).
Văduvia (17, 41, 54-55, 71, 119, 124, 126, 167, 181).
Vîntul, mesager între cele două lumi (19, 26, 29-3o, 54,92, 1o7, 182).
Vremea judecăţii (26, 29, 51, 15o, 157, 175, 228, 234).
Zugrăvirea drumului (26, 33-34, 47, 52, 54, 87, 176, 18o).

---

x Cifrele din paranteză indică numărul de ordine al pieselor din antologie.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

INDICE DE INFORMATORI

ACATRINEI, Victoria, Motca - Iaşi (69).
AIOANEI, Gheorghe I., Budeni - Suceava (32).
ALBU, Adriana J., Tolesti - Suceava (234).
ALEXANDROAIE, Zînca P., Tătărăşeni - Botoşani (151).
AMBROSE, Maria V., Tibucani - Neamţ (24).
ANDONE, Alexandrina, Tudora - Botoşani (5).
ANDREI, Maria, Lămăşeni - Suceava (141).
ANDRIEŞ, Elisabeta V., Putna - Suceava (17o).
ANTONEAG, Aneta D., Rotunda - Suceava (56).
APETROAIE, Emilia E., Bodeasa - Botoşani (2).
ARSENIE, Maria P., Urecheni - Neamţ (23, 1o7, 137).
AVRAM, Silvia S., Brăiesti - Suceava (2o2).
BALANIUC, Raveica, Murguţa - Botoşani (68, 95).
BATOG, Gheorghe I., Ghidigeni - Galaţi (2o7).
BĂIŢAN, Milixîna C., Zaharesti - Suceava (15o).
BĂLĂNICĂ, Miţa C., Casin - Bacău (1).
BĂLCANU, Aguriţa V., Casin - Bacău (127).
BĂNCILĂ, Zoiţa P., Bolotesti - Vrancea (64).
BEJENARU, Agripina M., Rediu, Rădăuţi-Prut - Botoşani (187).
BÎRSAN, Georgeta, Capu Codrului - Suceava (164).
BLANAR, Alexandra I., Băisesti - Suceava (215).
BOCA, Floarea V., Botoşana - Suceava (3o, 152).
BODNAR, Veronica A., Straja - Suceava (57, 113).
BODNĂRESCU, Damaschina I., Marginea - Suceava (126).
BOTEZATU, Trandafira V., Davideni - Neamţ (197).
BRANIŞTE, Rozalia S., Sabasa - Neamţ (161).
BUBURUZAN, Fira O., Botoşana - Suceava (75).
BUJOREANU, Caliopia V., Cavadinesti - Galaţi (188).
BURCUT, Veronica Gh., Heci - Iaşi (7).
BUŞAGA, Elena D., Hîrtoape - Iaşi (8, 1o6).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

BUTNARU, Maria Gr., Sabasa - Neamţ (158).
BUZILĂ, Valeria Gh., Doroteia - Suceava (41).
CADĂR, Valeria I., Darabani - Botoşani (186).
CATARGIU, Ileana, Capu Codrului - Suceava (153).
CĂDERE, Ecaterina I., Chiriţeni - Neamţ (72).
CELMARE, Ileana P., Rotopăneşti - Suceava (171).
CHELARU, Mărioara I., Vînătorii - Iaşi (14).
CHIHAI, Maria I., Lunca, Vînători - Neamţ - Neamţ (121).
CHIHAI, Catinca V., Lunca, Vînători-Neamţ - Neamţ (21).
CHIRIAC, Zoiţa S., Focuri - Iaşi (212).
CIOBANU, Ion, Ipoteşti - Suceava (178).
CIOFU, Frăsîna I., Hîrtop - Suceava (44).
CIOGOLEA, Magdalina N., Şcheia - Suceava (59).
CIUBOTĂ, Glicheria N., Pîrîul Cîrjei - Neamţ (122, 157).
CÎRJĂ, Natalia Gh., Borca - Neamţ (183).
CÎTEA, Elena, Moţca - Iaşi (182).
COJOCARU, Erjica, Horodniceni - Suceava (45).
COJOCARU, Domnica Gh., Pîrteştii de Sus - Suceava (53).
COJOCARU, Valentina Gh., Horodniceni - Suceava (219).
COSTAN, Maria V., Valea Glodului - Suceava (198).
COSTIN, Elisaveta I., Zăneşti - Neamţ (123).
COTRUŢ, Aglaia Gh., Sadova - Suceava (81).
CREANGĂ, Eva D., Botoşana - Suceava (132).
CREŢU, Felicia D., Baineţ - Suceava (25).
CRÎŞMARU, Minodora M., Măzănăieşti - Suceava (22o).
CROITORU, Ileana I., Liteni - Moara - Suceava (79).
CUCOŞ, Ileana, Moţca - Iaşi (214).
CUSTRUN, Glicheria G., Mihoveni - Suceava (1o2, 149).
DAMIAN, Maranda, Corni - Botoşani (128).
DOCHIOIU, Catrina S., Roşioara - Vrancea (94).
DROBOTĂ, Sofia I., Rusca - Suceava (92).
FĂGĂDEANU, Irodia P., Budeni - Suceava (76).
FĂRTĂIŞ, Anuţa I., Zahareşti - Suceava (194).
FLOREA, Saveta P., Preuteşti - Suceava (98).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

FLORIŞTEANU, Paraschiva I.P., Probota - Suceava (55)
FURTUNĂ, Vîrvara N., Sabasa - Neamţ (175),
GAGICĂ, Florea N., Focuri - Iaşi (211).
GAVRIL, Maria D., Rotopăneşti - Suceava (8o).
GAVRIL, Maria V., Ghindăoani - Neamţ (17).
GEMANARI, Viorica V., Doroteia - Suceava (125).
GHEAŢĂ, Veronica D., Botoşana - Suceava (88, 1o9, 146).
GHEORGHIŢĂ, Victoria A., Vicovu de Sus - Suceava (145).
GHERASIM, Domnica, Grănicesti - Suceava (43, 9o).
GRIGORAŞ, Maria, Răucesti - Neamţ (22).
GRIGOREAN, Leontina T., Pojorîta - Suceava (54).
GRIGOROVICI, Elisabeta I., Volovăţ - Suceava (116, 181).
GRUNZU, Catinca Gh., Focuri - Iaşi (213).
HARHATĂ, Zoiţa D., Dolhestii Mari - Suceava (4o).
HASNA, Ileana N., Straja - Suceava (82).
HÎJDĂU, Catinca D., Cîmpeni - Botoşani (3).
HÎNCEAN, Ileana, Ciprian Porumbescu - Suceava (34).
HÎNCU, Catinca Z., Certeşti - Galaţi (2o6).
HORGA, Artemiza, Berchişeşti - Suceava (131).
IANUŞ, Domnica Gh., Păltinoasa - Suceava (52).
ILAŞ , Adela, Ibăneşti - Botoşani (86).
ILIE, Profira C., Lămăşeni - Suceava (78).
ILINCA, Ioana C., Uda - Iaşi (12).
IONIŢĂ, Nechita I., Boghestii de Jos - Vrancea (142).
ISTRATE, Maria M., Pojorîta - Suceava (97, 156, 168, 179).
JIBU, Aglaia C., Tolesti - Suceava (1o4).
JULINSCHI, Emilia M., Udesti - Suceava (6o, 93).
LEHACI, Paraschiva G., Doroteia - Suceava (89).
LEONTE, Natalia C., Probota - Suceava (233).
LUNGU, Anica V., Leucuşeşti - Suceava (154).
LUPAŞCU, Elena I., Pîrjol - Bacău (85).
LUPU, Ana Gh., Barticesti - Neamţ (2o1).
LUPU, Smaranda I., Boboiesti - Neamţ (15, 71).
MAFTEI, Adela C., Soci - Iaşi (7o).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

MAFTEI, Jăniţa I., Miletin - Botoşani (67, 129).
MANOLIU, Emilia I., Sabasa - Neamţ (1oo).
MAZURU, Aurica, Zaharesti - Suceava (195).
MĂGHERAN, Aurelia F., Lucăcesti - Suceava (47, 232).
MĂRIUŢĂ, Demetra V., Motca - Iaşi (9).
MERCHEŞ, Eudochia T., Fundu Moldovei - Suceava (165).
MIHALACHE, Domnica I., Vama - Suceava (62, 114).
MIRON, Domnica N., Vama - Suceava (173, 174).
MITRUŢ, Maria C., Boroscaia - Iaşi (6).
MÎNDRU, Argentina Gh., Hangu - Neamţ (2o).
MORARI, Ioana M., Rusca - Suceava (111, 172, 18o).
MOROŞANU, Rafila, Ciocănesti - Suceava (196).
MUNTEANU, Maranda N., Smîrdan - Galaţi (2o9).
MUSCĂ, Alexandra I., Măzănăiesti - Suceava (49, 147).
MUŞÎNĂ, Toader I., Botoşana - Suceava (31).
NASTASE, Eugenia Al., Cristesti - Iaşi (21o).
NAZARIE, Floarea Gh., Concesti - Botoşani (118).
NEGREA, Susana D., Brăiesti - Suceava (216).
NICHITA, Aneta A., Botesti - Suceava (28).
NICHITEAN, Valeria I., Mihoveni - Suceava (5o).
NICULĂIEŞ, Safta I., Sarafinesti - Botoşani (2oo).
NICULUŞCĂ, Garafina C., Horodniceni - Suceava (96).
NIGA, Leontina C., Frumosu - Suceava (42).
NISTOR, Paraschiva Gh., Mălini - Suceava (48).
NIŢAN, Eleonora Gr., Drăgoiesti - Suceava (191).
NUŢESCU, Victoria, Fundu Moldovei - Suceava (166).
OBLEZNIUC, Elena I., Gemenea - Suceava (176).
OLARU, Elena N., Preutesti - Suceava (155).
ONIGA, Ecaterina I., Ciprian Porumbescu - Suceava (77).
ONIGA, Victoria T., Corlata - Suceava (138).
ORHEAN, Ana L., Capu Codrului - Suceava (163).
ORHEAN, Profira O., Capu Cîmpului - Suceava (33).
PANEICA, Rozalia V., Colacu - Suceava (37).
PASCARU, Domnica Gh., Liteni-Moara - Suceava (46).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

PATRAUCEAN, Magdalina N., Straja - Suceava (112).
PĂVĂLUCĂ, Nataliţa P., Boteşti - Suceava (162).
PETRĂRESCU, Saveta Gh., Cristeşti - Iaşi (166a).
PETRICĂ, Natalia C., Negrileşti - Galaţi (208).
PETRIŢA, Ioana N., Holda - Neamţ (229 230).
PIERSIC, Victoria G., Corlata - Suceava (38).
POPUŢOAIA, Veronica Gh., Verşeni - Iaşi (13).
PRELUCĂ, Maria P., Şaru Bucovinei - Suceava (58, 83, 140).
PRICOP, Aneta, Eşanca - Botoşani (4).
PRICOP, Emilia D., Darabani - Botoşani (119).
PUHA, Zamfira P., Bilca - Suceava (26, 108).
ROBU, Ana D., Botoşana - Suceava (29).
ROTARU, Floarea Gr., Boteşti - Suceava (124).
RUSU, Natalia Gh., Boboieşti - Neamţ (16).
SARMAN, Domnica Gr., Ciprian Porumbescu - Suceava (199).
SARMAN, Elisabeta N., Ciprian Porumbescu - Suceava (35).
SELENIUC, Evdochia, Pîrteştii de Sus - Suceava (103).
SIMIONESCU, Georgeta C., Soci - Iaşi (11).
SOCOLIUC, Elena V., Moara - Suceava (51).
SPOIALĂ, Ileana, Bosanci - Suceava (27, 144).
STAN, Marghioala D., Dolheştii Mari - Suceava (39).
STOIAN, Mariţa S., Vulcăneasa - Vrancea (135).
STOLERIU, Elena Gh., Valea Poienei - Suceava (221).
STRUGARU, Rozalia, Plutoniţa - Suceava (139).
ŞERBAN, Margareta C., Hărmăneştii Vechi - Iaşi (136, 136-a).
ŞORODOC, Eufrosina Gh., Vicovu de Jos - Suceava(63,115,148).
ŞUBEA, Elvira D., Grinţieşu Mic - Neamţ (18).
ŞUTEU, Maria N., Spătăreşti - Suceava (133).
TALAŞMAN, Mariţa A., Mihăieşti - Suceava (11c).
TANASĂ, Anica I., Toleşti - Suceava (84).
TARCAN, Trandafira Gh. I., Crivesti - Iaşi (87).
TÎRNOVAN, Catrina D., Brăieşti - Suceava (217).
TOIU, Maria V., Dolheştii Mici - Suceava (218).
TOPSAC, Maria, Valea Glodului - Suceava (61).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

TRĂSCĂOANU, Elena C., Cuejdiu - Neamţ (73).
VASILACHE, Ion, Odaia Bursucani - Vaslui (222).
VIERU, Aglaia M., Grumăzeşti - Neamţ (19).
VIERU, Saveta C., Prăjeni - Botoşani (13o).
VICOVEANU, Maria Gh., Poiana-Brusturi Drăgăneşti - Neamţ(93)
VOICU, Păuna D., Bolotești - Vrancea (65).
VORNICU, Elena Gr., Poiana Mărului - Iaşi (99).
ZAHARIA, Aglaia Gh., Verşeni - Iaşi (12o).
ZAMĂ, Veronica I., Urecheni - Neamţ (192).
ZBÎRCIOG, Măriuţa, Negrileşti - Vrancea (223).
ZDRELCIUC, Floarea V., Gemenea - Suceava (184).
ZLĂVOACĂ, Margareta G., Pojorîta - Suceava (169).
ZUBAŞ, Maria C., Bivolărie - Suceava (143, 159).

---

x Cifrele din paranteză indică numărul de ordine al piese-lor din antologie.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

G L O S A R [x]

altoanít (183), adj. = altoit.

bústea (257), adv. = buzna.

careiátă (94), adj. = (despre piatră) de carieră.

cepiță (65), s.f. = bonetă de pînză.

frînghiúță (72), s.f. = brîneț.

gloátă (122), s.f. = copiii unei familii.

hasnuí (247), vb.IV = a folosi.

hélița (172), s.f. = în expresia în heliția vîntului = în bătaia vîntului.

hultuanúță (116), s.f. = pom tînăr provenit din altoi.

înșeurós (4o), adj. = fioros.

îngropilát (63), adj. = (despre pămînt) cu gropi.

ladúță (181), s.f. = sicriu.

linganá (41), vb.I = a legăna.

nepontuít (262), adv. = necertat.

prosășia (89), s.f. = podoabele bisericești purtate la procesiunea funerară.

salág (184), s.n. = sicriu.

sîcrét (12), adv. = (despre drum) afurisit, blestemat.

strujác (2o1), s.n. = saltea.

---

[x] Cifrele din paranteză indică numărul paginii.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

R É S U M É

Le septième volume de la série „Cahiers de l'Archive de folklore" a pour objet la recherche monographique du chant funèbre de Moldavie. La base documentaire de l'ouvrage est constituée, en premier lieu, par le matériau inédit trouvé dans les collections de l'Archive de folklore de Moldavie et de Bucovine. Les textes folkloriques, ainsi que les renseignements d'intérêt ethnographique ont été enregistrés sur le terrain, entre 197o et 1986, selon des méthodes scientifiques rigoureuses. Mais on s'y rapporte aussi à d'autres sources documentaires - par exemple, l'Archive de folklore de Cluj, le fonds Ion Muşlea, l'Archive Nationale de folklore de Bucarest et le fonds documentaire Petru Caraman, intégré dans l'Archive de folklore de Iaşi - ce qui permet l'investigation du thème dans toute sa complexité.

L'approche des plus importantes pratiques et croyances qui forment le contexte ethnographique du chant funèbre de Moldavie se fait dans le cadre du cérémonial, mais aussi en fonction des significations qu'il met en évidence à une analyse plus attentive. On discute trois groupes de rites: de séparation, de passage et d'integration. Le premier groupe contient toutes les pratiques et

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

les gestes que la collectivité agraire traditionnelle accomplit, à partir de l'agonie jusqu'au moment où le convoi funèbre se prépare à se diriger vers le cimetière De larges espaces sont accordés aux „Signes"prémonitoires de mort, aux Pratiques de soulagement du décès, à la Signification du bâton funèbre, aux Catégories de deuil, à la Veille et aux jeux de veille. Le deuxième groupe, les rites de passage, débute avec le moment où le cercueil est sorti de la maison et s'achève par l'inhumation. Dans cette catégorie on insiste sur les structures traditionnelles de formation du convoi funèbre, une place à part étant occupée par les enterrements des jeunes célibataires. Le troisième groupe, les rites d'intégration, analyse certaines pratiques archaïques - par exemple Le jeu ou la ronde d'aumône, La Porteuse d'eau („Cărătoarea") ou l'aumône d'eau, Le „soin" ou l'aumône de 40 jours („Grija"), L'arbre des aumônes etc. dont on déchiffre souvent les significations initiales.

Les implications du chant funèbre dans le contexte du cérémonial funèbre, ses raisons initiaux (incantation contre la contagion de la mort et implicitement du cadavre), ainsi que la valeur cathartique de l'acte de la lamentation sont analysés dans le chapitre Le chant funèbre et l'acte de lamentation. Une autre section de l'ouvrage est réservée à la Typologie du

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

chant funèbre, dans le répertoire duquel, à côté des chants funèbres, on distingue des chants rituels et cérémoniaux (la plupart circonscrits à la veille) et des „vers" funebres.

Remarquable par sa richesse et sa variété, la chanson de veillée de Moldavie conserve un nombre important de thèmes et de motifs, la plupart étant des creations largement répandues dans le folklore roumain, d'autres, au contraire, à circulation locale.

Le répertoire de cette catégorie folklorique contient neuf types de chansons: deux n'en sont attestées que dans la moitié nordique de la Moldavie (Suceava, Neamţ, Iaşi), les sept autres circulent sur tout au sud de la province (Galaţi, Vaslui, Vrancea), mais aussi dans certaines localités des zones Bacău et Iaşi. Il paraît que l'espace Moldave a connu autrefois un complexe plus ample de chanson cérémoniales funéraires, qui à la longue se sont démembrées et ont continué d'exister dans des pièces fragmentaires, parfois en changeant de fonction, ou dans des motifs absorbés par la poésie du chant funèbre versifié.

L'analyse des textes poétiques veut mettre en évidence les fonctions de ces créations populaires dans le cadre du cérémonial funèbre. A la différence du chant funèbre, expression de la douleur de la famille endeuillé la chanson de veillée reflète une attitude archaïque vis-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

à-vis du mort. Dans la conception populaire traditionnelle, les morts sont mécontents pour avoir perdu le monde terrestre et, par conséquent, ils pourraient influencer négativement l'existence des vivants. La chanson de veillée tend à éliminer ce danger possible, par son langage chiffré qui essaie de faire accepter au „blanc voyageur" son destin.

La coexistence de la chanson de veillée et du chant funèbre, surtout dans la moitié nordique de la Moldavie, a stimulé la conservation, dans la poésie de celle-là, de certains motifs archaïques spécifiques. A son tour, le chant funèbre à pris certains thèmes dans la chanson de veillée, les a transformés poétiquement, leur a donné une autre tournure. Les influences réciproques exercées entre ces deux catégories du chant funéraire ont été extrêmement profitables à la valeur artistique de leur poésie.

Un chapitre ample - Variantes (bibliographie) - contient les sources les plus importantes où se trouvent des chants funèbres de Moldavie, recueillis entre 1882 et 1986. On peut suivre ainsi plusieurs situations: la mesure dans laquelle on a étudié l'espace moldave le long des années, les zones ayant bénéficié d'une recherche plus intense, la fréquence de certaines catégories de chants funèbres etc. On mentionne aussi quarante-deux

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

sources - contenant des chants funèbres - des autres provinces roumaines. On facilite ainsi la comparaison des pièces de l'Anthologie non seulement avec les matériaux recueillis dans le temps en Moldavie, mais aussi avec répertoire représentatif pour tout le pays. Le volume contient aussi un indice de motifs - où l'accent tombe sur les motifs traditionnels, largement répandus sur tout le territoire du pays - un indice de noms et de localités et un glossaire.

L'annexe inclut l'étude des ethnomusicologues Florin Bucescu şi Viorel Bîrleanu, Aspects de la mélodie du chant funèbre de Moldavie, accompagnée d'une selection représentative de pièces musicales.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

ASPECTE ALE MELODICII CÎNTECULUI FUNERAR DIN MOLDOVA

Cercetările au evidenţiat că, în cadrul ritualului de înmormîntare, un loc bine stabilit revine manifestărilor artistice însoţite de muzică. Obiceiul de a se cînta pentru cel dispărut este viabil în toate cele opt judeţe abordate. Este necesar să menţionăm că melodiile cîntecelor de la obiceiurile de înmormîntare din Moldova nu au beneficiat de o atenţie specială din partea etnomuzicologilor. Prima consemnare muzicală, aparţinînd lui D.G.Kiriac, datează din anul 1913 şi provine din Mălini-Fălticeni[1]. George Breazul a publicat în Patrium Carmen o melodie din Hangu, jud.Neamţ[2], preluată de la G.Galinescu, iar C.Brăiloiu şi, probabil, Al.Voevidca au culeş bocete din Moldova dar acestea nu au fost încă publicate. Redăm mai jos o variantă culeasă de C.Brăiloiu din satul Botoşana-Suceava (Vezi Ex.1)

Odată cu trecerea la cercetarea sistematică a folclorului românesc, numărul atestărilor a crescut prin contribuţia folcloriştilor C.Prichici[3], Emilia Comişel[4], P.Delion[5], Gh. Oprea[6] ş.a. O acţiune de amploare, care a vizat şi aspectele muzicale ale cîntecului funerar, a fost iniţiată în cadrul AFMB din Iaşi, după anul 197o. Unele observaţii asupra melodiilor ce se practică la înmormîntările din Moldova au fost publicate în monografia Vînătorii[7], în "Anuarul de lingvistică şi istorie literară"[8] al Centrului de Lingvistică, Istorie Literară şi Folclor din cadrul Universităţii "Al.I.Cuza" - Iaşi, precum şi în primul număr al colecţiei "Caietele Arhivei de Folclor"[9]. Melodica mai răspîndită din cadrul repertoriului funerar din Moldova este cea a bocetului. Se boceşte vocal, iar în zona de nord vocea este însoţită uneori de interpretări la fluier (Vezi, în anexă, nr.97 şi 98). În urma investigaţiilor de teren s-a constatat că în Moldova, pe lîngă bocete, se practică şi cîntecul ritual, care apare în

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

primul rînd sub forma cîntecului de priveghi. Acesta este intonat numai în timpul nopţii. Are o frecvenţă mai mică, precum şi trăsături muzicale distincte în cadrul repertoriului. Menţionăm, de asemenea, existenţa versului funebru.

Observaţiile din materialul de faţă se sprijină pe un număr mare de piese transcrise, dintre care 106 bocete, cîntece de priveghi şi versuri au fost incluse în colecţia muzicală. Selecţia a avut în vedere reprezentarea geografică, cuprinderea cît mai completă a tipurilor, ca şi valoarea estetică a pieselor.

Bocetul. Versul cîntat. Analiza modului de exprimare muzicală a versului bocetului din Moldova aduce unele elemente noi faţă de ceea ce se cunoaşte pînă acum[10]. Între acestea se evidenţiază existenţa prozei cîntate pe melodie de bocet[11]. În Moldova melodiile de bocet folosesc mai multe categorii de texte literare:

a. Melodica pe vers consecvent octosilabic este întîlnită în primul rînd în bocetele din jud.Suceava (nr.63-73). La unele versuri catalectice este folosită silaba de completare (nr.22,66,86). Versuri cu aceeaşi structură mai pot fi întîlnite în judeţul Iaşi, precum şi în cele limitrofe;

b. Versul octosilabic poate fi extins prin amplificarea cu o dipodie pirică, adăugarea unui picior ritmic de factură pirică, utilizarea sinonimiei, înlocuirea unui cuvînt cu diminutivul său, folosirea unor expresii pentru a sublinia sensul expresiv ş.a.;

c. În unele zone, în care în mod frecvent se utilizează în cînt versificaţia de tip hexasilabic, aceasta se impune şi în bocet; în stare pură sau în combinaţie cu octosilabicul (judeţul Vrancea);

d. Pot fi întîlnite, de asemenea, melodii de bocet cu vers octosilabic, în care îşi fac apariţia rînduri melodice în proză, de dimensiuni variabile (nr.23,62 etc. Vezi judeţele Bacău, Botoşani, Galaţi , Iaşi şi Neamţ);

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

e. Un loc aparte îl ocupă melodiile de bocet care folosesc cu predilecţie texte în proză (zonele centrală şi sudică ale Moldovei);

f. Unele variante cumulează în desfăşurarea lor o mare varietate a măsurii versului: octosilabic, hexasilabic, octosilabic extins, proză (vezi nr.1). La suplimentarea sau micşorarea dimensiunilor rîndurilor melodice contribuie adeseori formula de adresare, care în anumite cazuri are o extindere deosebită. În unele situaţii, formula de adresare, reluată în locuri fixe ale strofei melodice, poate primi funcţie de refren (vezi nr. 96).

Melodica. Structurile melodice ale bocetelor permit gruparea acestora în trei categorii, în care criteriul principal de clasificare este materialul sonor, urmat de formulele cadenţiale. Se disting astfel următoarele categorii de bocete:

a. Care au la bază scări de factură majoră;

b. Cu structură pendulatorie;

c. Cu structuri consecvent minore. În cadrul primei grupe, majore, celula de bază a melodiei este picnonul si, la, sol, care stabileşte modul scării. Unele melodii evoluează în exclusivitate pe cele trei sunete ale picnonului (vezi nr.24 şi 38). În altele, scara poate fi extinsă în partea superioară la tetratonie anhemitonică (nr.23 şi 39), la tetracordie (nr.44), la pentacordie (nr.1) sau, mai rar, la tetracord lidic (nr.94). Remarcăm circulaţia restrînsă a acestui tip (Vezi Ex.2).

Categoria bocetelor cu structură pendulatorie se caracterizează prin faptul că în cadrul aceleiaşi variante coexistă fraze de factură majoră cu fraze ce modulează la relativa minoră şi care au rol determinant în configurarea formei arhitectonice. Această grupă este deosebit de răspîndită, dominînd autoritar melodica bocetului de pe întreg teritoriul Moldovei. Ea antrenează atît bocete de formă strofică, cît şi pe cele de factură improvizatorică, în care sînt incluse şi variantele ce utilizează rînduri în proză. Celula melodică ce stă

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

la baza structurii pendulatorii este formată dintr-o secundă mare urmată de terţă mică descendentă: la, sol, mi (vezi numerele 7, 22, 47-48, 71-72 ş.a.). Extinderile celulei melodice sînt multiple, manifestîndu-se atît în partea ei superioară cît şi în cea inferioară, creindu-se astfel impresia unei mari varietăţi de scară, care ajunge pînă la octocord, iar în unele situaţii depăşindu-l chiar (Vezi Ex.3).

Cea de a treia grupă, a melodiilor de bocet cu structuri consecvent minore, are circulaţie cu prioritate în judeţele Suceava şi Vrancea, acolo unde este viabilă şi doina vocală propriu-zisă. Astfel, în satele din zona Rădăuţilor, bocetele au structuri melodice asemănătoare variantelor de "bătrînească"[12] (scări, cadenţe, formule melodice, recitative). Materialul sonor care stă la baza acestora este celula la, fa diez, mi, cu sau fără extinderi. Remarcăm existenţa sporadică a cadenţei vorbite, pornind de la tonică spre cvarta inferioară (vezi numerele 68, 7o ş.a.). În Vrancea există numeroase similitudini între melodica unor bocete şi cea a Mioriţei, date de comunitatea de scară (hexacord doric), formule ritmico-melodice şi recitative, la care se adaugă folosirea frecventă a versului hexasilabic (nr.92). În această categorie, a melodiilor consecvent minore, trebuie remarcată cadenţarea continuă, în cadrul unor variante, a tuturor rîndurilor melodice numai pe treapta I-a, dar şi folosirea, în altele, şi a altor trepte cadenţiale, cel mai frecvent a II-a, a IV-a ori a VII-a - inferioară, fără a fi diminuat caracterul minor al scării (Vezi Ex.4).

Ritmul. Majoritatea variantelor aparţin stilului parlando, în care unitatea ritmică predominantă este o durată apropiată de cea a silabei folosite în vorbire.

a. În structurile liber-improvizatorice, varietatea ritmică este mai mare, în aceeaşi piesă întîlnindu-se combinaţii ritmice diverse: optimi cu saisprezecimi, pătrimi, doimi şi, uneori, cu durate mult mai lungi decît cea etalon. La aces-

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

tea se adaugă frecvente grăbiri sau răriri care subliniază stări sufleteşti specifice. Stilul parlando din această categorie este caracterizat prin modul particular de folosire a recitativelor: predomină valorile egale, care sînt debitate cu o viteză metronomică foarte mare, necesitînd transcrierea lor ca şaisprezecimi, uneori şi acestea grăbite. Aici, lungirile de silabe, pauzele, cezurile sînt folosite, de cele mai multe ori, aleatoric. Ritmica de acest tip este proprie bocetelor care folosesc versuri de dimensiuni variabile şi proză cîntată, deci variantelor încadrate în stilul liber-improvizatoric, întîlnite cu prioritate în judeţele din sudul şi centrul Moldovei. (Vezi Ex.5).

b. La bocetele strofice se constată o mai mare stabilitate a formulelor ritmice. În unele variante, acelaşi tipar ritmic este repetat în toate frazele muzicale, creindu-se impresia de stereotipie. În această grupă predomină valorile de optime şi pătrime, iar alungirile au în general loc fix în cadrul schemei ritmice, de obicei la sfîrşitul rîndului, pe ultima sau penultima silabă, cu rol cadenţial, dar şi în interior, pe prima, a doua sau a patra silabă din prima tetrapodie[13]. (Vezi Ex.6). Această modalitate de manifestare ritmică, proprie bocetelor strofice, are o mai mare circulaţie în nordul Moldovei (Suceava şi, parţial, Botoşani) fără a fi exclusă din alte judeţe (Neamţ şi Iaşi).

Forma arhitectonică. În Moldova există bocete de formă strofică-fixă şi de formă liber-improvizatorică. Forma strofică predomină zonele care preferă structura de vers octosilabic, adică: Suceava şi, parţial, Botoşani, Iaşi, Neamţ. Rîndurile melodice se grupează în strofe de tip primar: A, Av... (nr.8 -9, 23, 5o, 71) sau binar: AB, AAB etc. (nr.49, 51, 59, 74 ş.a.). Cînd în strofa melodică îşi fac apariţia alte fraze muzicale cu caracteristici proprii, tiparul stereotip este părăsit, făcîndu-şi loc improvizaţia arhitectonică în cadrul unor strofe cu dimensiuni variabile, elastice (nr.11, 35, 52).

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Variaţia în cadrul formei arhitectonice este mai accentuată acolo unde, alături de versuri octosilabice, se folosesc extinderi, diminuări de vers sau versuri hexasilabice. Astfel, frazele muzicale îşi modifică dimensiunile, adaptîndu-se textului literar. Aceasta se realizează deseori cu ajutorul recitativelor care evoluează pe diferite trepte ale scărilor.

În cadrul formei improvizatorice, o pondere importantă o au pasajele în proză, care uneori configurează o întreagă variantă, reprezentînd modalitatea principală de exprimare artistică. În această situaţie, melodia este extinsă şi, fiind subordonată textului, respectă mai puţin regulile de compoziţie muzicală. Datorită acestui fapt ea îşi modifică structura prin extinderi de frază muzicală (11-15 silabe), extinderi de scară (peste octocord) şi de ambitus (octavă, nonă) şi modificări ale ritmului (vezi numerele 2, 24-26, 89-9o, 95 etc.).

Interpretarea. Caracteristica principală a interpretării bocetelor este cîntul individual, vocal, realizat de femei, care sînt şi principalii creatori ai speciei. În Bucovina, unde predomină octosilabicul şi organizarea strofică, se observă în interpretare mai multă solemnitate, iar emisia este uneori cristalină, apropiată de cea a doinei vocale propriu-zise. Se evidenţiază folosirea echilibrată a tuturor mijloacelor de exprimare muzicală. Interjecţiile, reduse ca număr, şi formulele melodice iniţiale şi finale se încadrează în această ambianţă a stabilităţii muzicale. O interpretare diferită este oferită de zonele în care domină stilul improvizatoric. În aceste cazuri, aportul personal îşi pune hotărîtor amprenta asupra elementelor de limbaj muzical: recitative alungite sau scurtate, formule de adresare de dimensiuni variabile (de la 2-3 pînă la 11-15 silabe), întreruperi libere ale discursului melodic, marcate prin pauze lungi sau hohote de plîns, folosirea pasajelor parlate, a intonaţiilor incerte, apropiate de melodia vorbită etc. Aceste aspecte, alături de altele ce se referă la structură arhitectonică, scară, vers, ritm demonstrează că

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

variantele din această categorie nu au ajuns încă la un stadiu de cristalizare, ceea ce presupune menţinerea în actualitate a unei străvechi practici muzicale în cadrul ritualului de înmormîntare. Melodiile interpretate la fluier îşi însuşesc melodica de bocet vocal, dar o extind şi o amplifică, folosind posibilităţile tehnice ale instrumentului. Cînd fluierele cîntă în grup sau însoţesc melodia bocetului interpretat vocal se creează o veritabilă polifonie populară în stil ţărănesc (nr. 97-98).

În raport cu alte zone. Melodiile bocetelor din Moldova îşi află numeroase asemănări cu cele ale bocetelor din alte zone ale ţării. Aceste similitudini implică atît structurile ritmice şi de formă, cît şi pe cele melodice. Astfel, tipul melodic cu structură pendulatorie, cu cea mai mare răspîndire în Moldova, a fost consemnat şi studiat în urmă cu aproximativ şase decenii de către C.Brăiloiu pentru localitatea Drăguş[14]. El a mai fost întîlnit în zonele: Banat[15], Pădureni[16], Sălaj[17], Turda[18], Maramureş[19] şi Bihor[20]. Bocete cu scară majoră au fost atestate în Oaş[21] şi Bihor[22]. Structuri muzicale consecvent minore circulă şi în Bihor[23], Gorj[24] şi Năsăud[25]. Bocetele care au la bază exprimarea în proză au fost consemnate în zonele Brăilei[26] şi ale Olteniei[27]. Această comunitate de exprimare muzicală dovedeşte unitatea melodică a bocetului de pe întreg cuprinsul ţării.

Cîntecul de priveghi şi versul funebru. Pornind de la analiza unui bogat material documentar, s-a putut constata că în Moldova există cîntece de priveghi cu anumite trăsături muzicale, după care acestea pot fi clasificate în două grupe:

a. Cu melodică proprie;

b. Cu melodică de vers sau înrudită cu alte genuri.

Reprezentativ pentru prima grupă este cîntecul cunoscut sub numele de Mereoarele, atestat şi în folclorul copiilor. Acesta foloseşte versuri hexasilabice, material sonor redus, valori scurte şi egale. Melodia Mereoarelor din Tulucești - Galaţi

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

(nr.1oo) prezintă unele particularităţi de interpretare: mai întîi este expusă în tempoul obişnuit, destul de viol, după care, la reluare, prin rărirea tempoului şi prin schimbarea modului de interpretare, aceasta primeşte o expresie de mare solemnitate, lăsînd impresia că ar fi vorba de un alt cîntec, impresie subliniată şi de tendinţa de interpretare în rubato, cu opriri pe sunete lungi la semicadenţe şi cadenţe. Atmosfera care se degajă din interpretarea solemnă a Mereoarelor este cea adecvată funcţiei rituale a cîntecului de priveghi. Această modalitate de interpretare poate fi corelată cu alte melodii rituale de la obiceiurile calendaristice sau din ciclul familial. S-ar părea că tocmai în partea lentă a melodiei Mereoarelor se păstrează forma cea mai apropiată de tipul arhaic al acestui cîntec de priveghi. Asemănarea melodicii Mereoarelor cu cea a Lioarei din zona Bihorului, precum şi cu unele cîntece şi jocuri din folclorul copiilor[28] sugerează ideea că într-un trecut îndepărtat toate acestea s-au desprins dintr-un tip melodic unitar. Alte cîntece de priveghi conţin, de asemenea, intonaţii care aparţin stratului muzical arhaic (nr.1o1-1o4).

Pentru zona Galaţilor se detaşează cîntecul de priveghi intitulat Leuca. Melodia acestuia evoluează pe o scară extinsă la octocord mixolidic (nr.1o5). Pot fi întîlnite şi cîntece de priveghi care evidenţiază atît trăsături proprii cît şi legături cu bocetul, versul funebru sau cîntecul propriu-zis. Raportarea cîntecului de priveghi din Moldova la aceeaşi categorie din alte zone folclorice, evidenţiază, ca şi în cazul bocetului, existenţa unor elemente comune cu zone depărtate geografic: Bihor[29], Pădureni-Hunedoara[3o], Gurghiu[31]. O grupă aparte o formează versul funebru (nr.1o6), care în Moldova are o circulaţie redusă în raport cu bocetul.

Materialele prezentate, alături de altele aflate în AFMB, bogate şi variate, constituie probe convingătoare referitoare la marea unitate şi valoare a cîntecului nostru funerar.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

N O T E

1. D.G.Kiriac, Cîntece populare românești, București, Ed.Muz., 1960, p.175-176.
2. G.Breazul, Patrium Carmen, Craiova, Ed.Scrisul Românesc, 1941, p.183.
3. Vezi "Revista de Folclor", V, nr.1-2, București, 1960, p.15.
4. Emilia Comișel, Folclor muzical, București, Ed.did.și ped., 1967, p.242.
5. P.Delion, Melodii și cîntece populare din Moldova, Iași, 1981, p.114-115.
6. Gh.Oprea, 100 melodii populare, București, 1980, ex.27-28.
7. I.H.Ciubotaru și Silvia Ionescu, Vînătorii. Monografie folclorică, Iași, 1971, p.150.
8. Fl.Bucescu, V.Bîrleanu, Structuri arhaice în bocetul de pe Valea Șomuzului Mare, în "Anuar de Lingvistică și Istorie Literară", t.XXVIII, Iași, 1981-1982, p. 43-56.
9. Fl.Bucescu, S.Ciubotaru, V.Bîrleanu, "Bătrînească". Doine, bocete, cîntece și jocuri din ținutul Rădăuților. (Cercetare monografică), Iași, "Caietele Arhivei de Folclor", I, 1979, p.XXIV, 64-66, 69-84.
10. C.Brăiloiu, Opere, vol.I, București, Ed.Muz., 1976, p.15-118; vol.V, București, Ed.Muz.,1981, p.115-280.
11. Mariana Kahane, Un aspect al legăturii dintre text și melodie în cîntecul popular românesc, în "R.E.F.",t. XXI, nr.2, 1966, p.123-151.
12. Fl.Bucescu, S.Ciubotaru, V.Bîrleanu, op.cit., p.70-84.
13. Fl.Bucescu, V.Bîrleanu, Structuri..., p.54-55. Vezi și "Bătrînească"... p.XIX-XX.
14. Vezi Opere, vol.V, p.153-159.
15. Tiberiu Alexandru, Muzica populară românească, București, Ed.Muz., 1975, p.137.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

16. Emilia Comişel, Antologie folclorică din ţinutul Pădurenilor, Bucureşti, Ed.Muz., 1964, p.83, nr.51.
17. Emilia Comişel, Folclor... , p.236.
18. Zamfir Dejeu, Folclor din zona Hăşdate-Turda, Cluj, 1983, p.82-89.
19. Gheorghe Gh.Pop, Folclor muzical din zona Maramureş, Baia Mare, 1982, p.138, 14o ş.a.
2o. Traian Mîrza, Folclor muzical din Bihor, Bucureşti, Ed.Muz. 1974, p.2o3.
21. C.Brăiloiu, Opere, vol.V, p.248-255.
22. Traian Mîrza, op.cit., p.2o4-2o5.
23. Ibidem, p.189-2o2.
24. Traian Mîrza, Ileana Szenik, Curs de folclor muzical, vol.I Cluj, 1969, p.147.
25. Ileana Szenik, Melodiile ritualului de înmormîntare din ţinutul Năsăudului. Constatări generale, în "Lucrări de muzicologie", vol.V, Cluj, 1969, p.1o3, 1o8.
26. Ghizela Suliţeanu, Studii de etnografie şi folclor din zona Brăilei, Brăila, 1977, p.86, 99-1o8.
27. Mariana Kahane, op.cit.
28. Traian Mîrza, op.cit., p.48.
29. Ibidem, p.55-56.
3o. Emilia Comişel, Antologie..., p.7o.
31. Gh.Petrescu, Folclorul Văii Gurghiului, II, Repertoriul de înmormîntare, în vol."Marisia", VII, Tg.Mureş, 1977, p.433-438.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 403, 1, 17
Culeg.: L.B și L.C.

1

Rădeana, Bc., 1980
Inf. Mița C. Bălănucă, 50

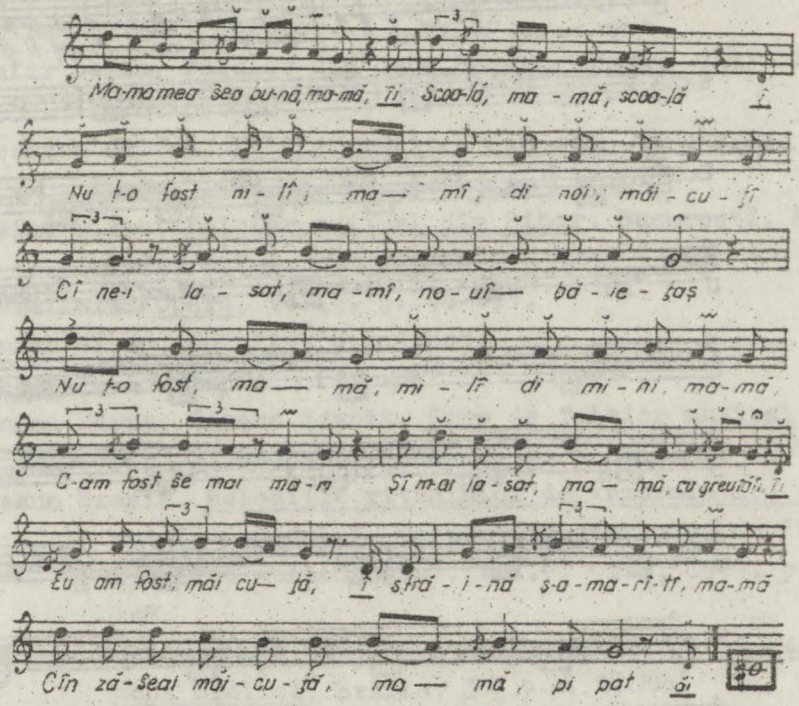

Mg. 143, 1, 28
Culeg.: L.C. și L.B.

2

Brătila, Bc., 1973
Inf. Arbetina M. Tudor, 33

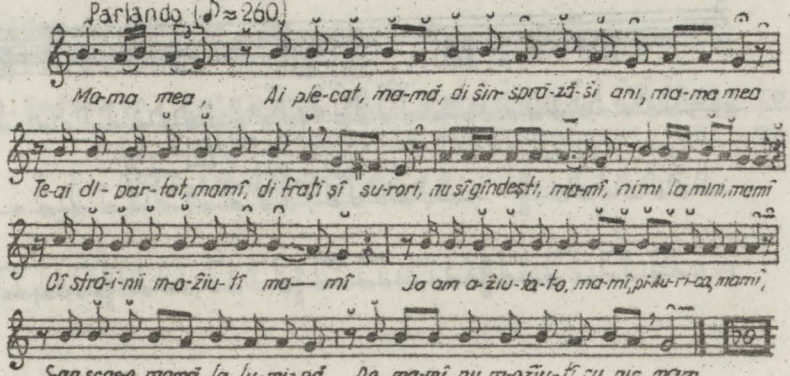

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 403, I, 17
Culeg.: L.B. și L.C.

3

Cașin, Bc., 1980
Inf. Luiza C. Bălănică, 60

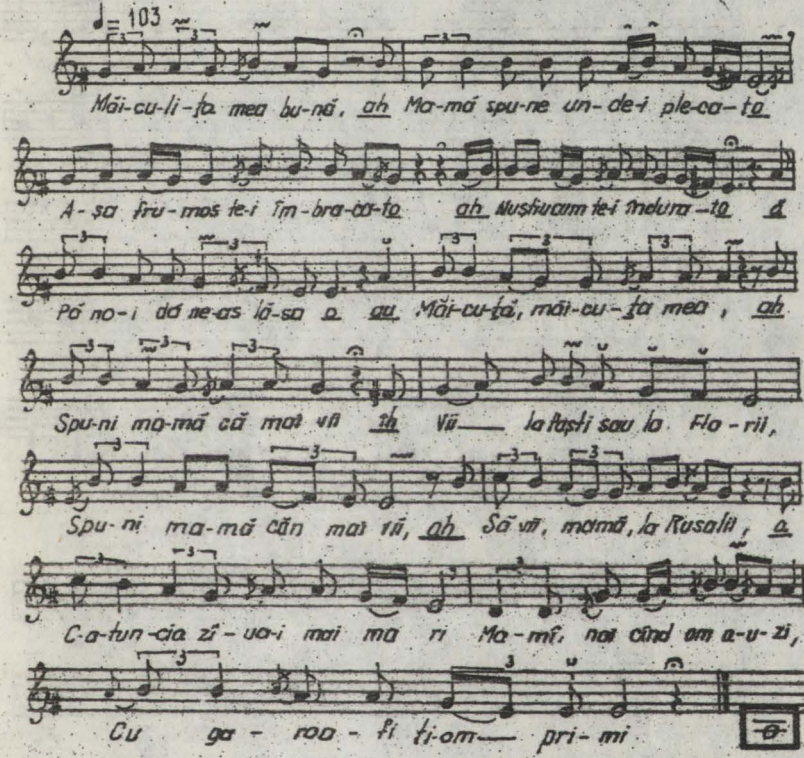

Mg. 136, I, 16
Culeg.: I.H.C.

4

Cucuieți, Bc., 1973
Inf. Lenuța T. Pruteanu, 73

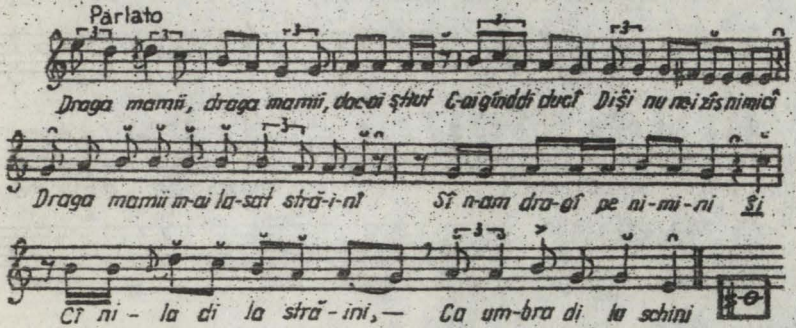

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 133, 1, 13
Culeg.: L.B.

5

Pîrjol, Bc., 1973
Inf. Elena I. Lupaşcu, 62

Parlando (♪ ≈ 224)

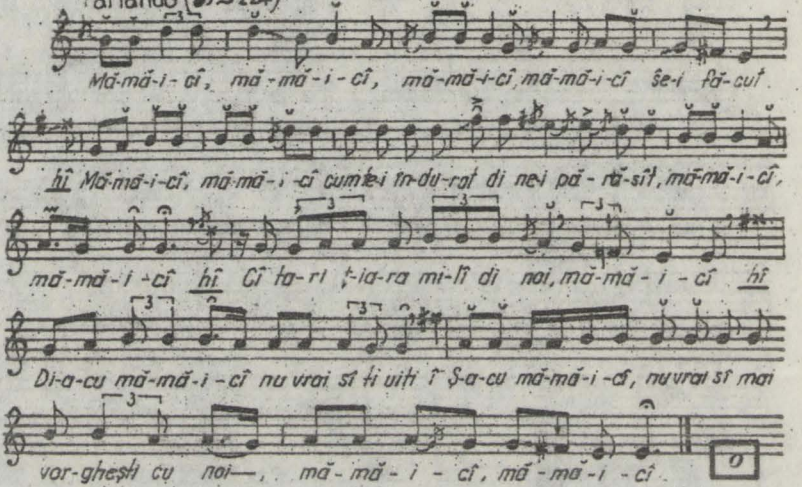

Mg. 406, 1, 9
Culeg.: L.B. şi L.C.

6

Rădeana, Bc., 1980
Inf.: Tinca Circov, 45

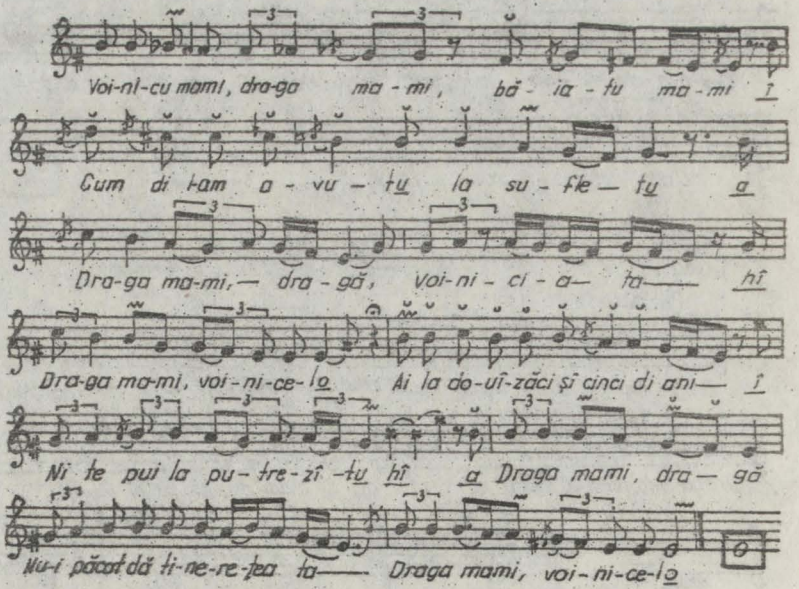

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 460, 1, 2
Culeg.: S.C.

7

Rediu, Rădăuți-Prut, Bt., 1981
Inf. Agripina M. Bejenaru, 62

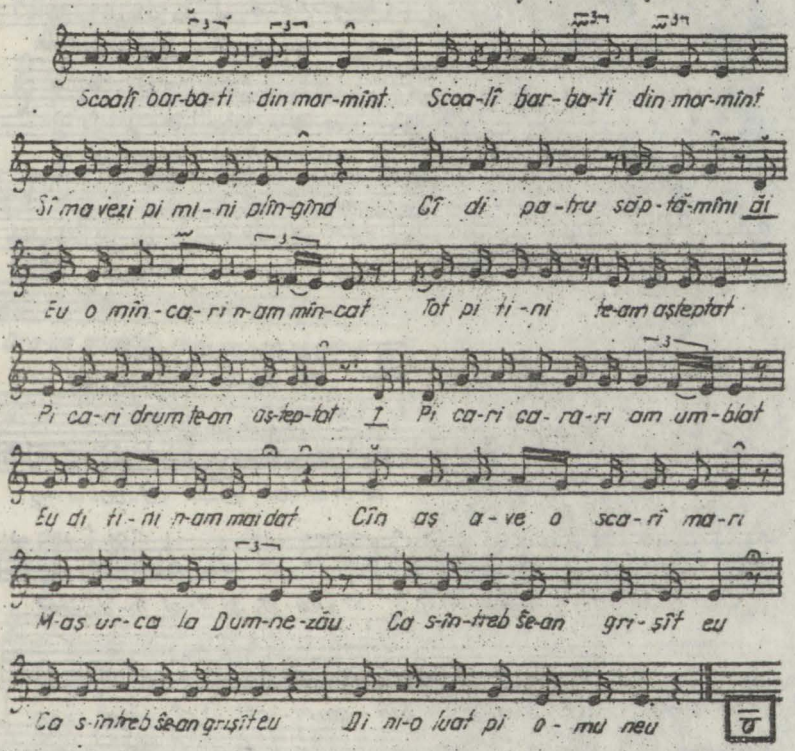

Mg. 475, 1, 2
Culeg.: I.H.C.

8

Pădureni, Bt., 1982
Inf. Natalia D. Apetrei, 82

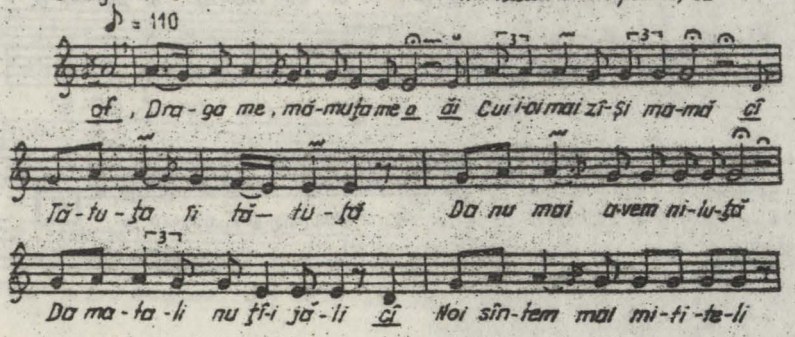

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

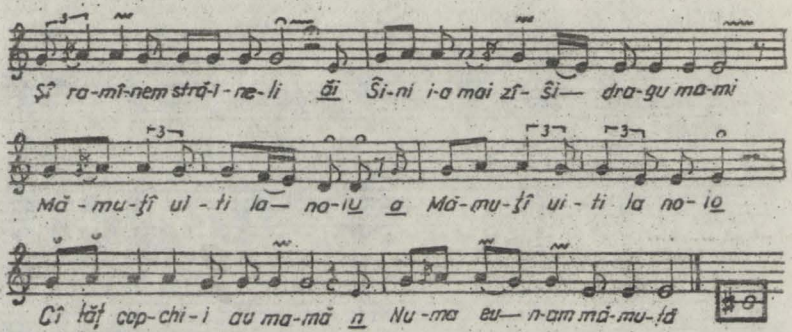

Mg. 456, I, 22
Culeg.: S.C. şi I.H.C.

(9)

Darabani, Bt., 1981
Inf. Emilia D. Cricop, 53

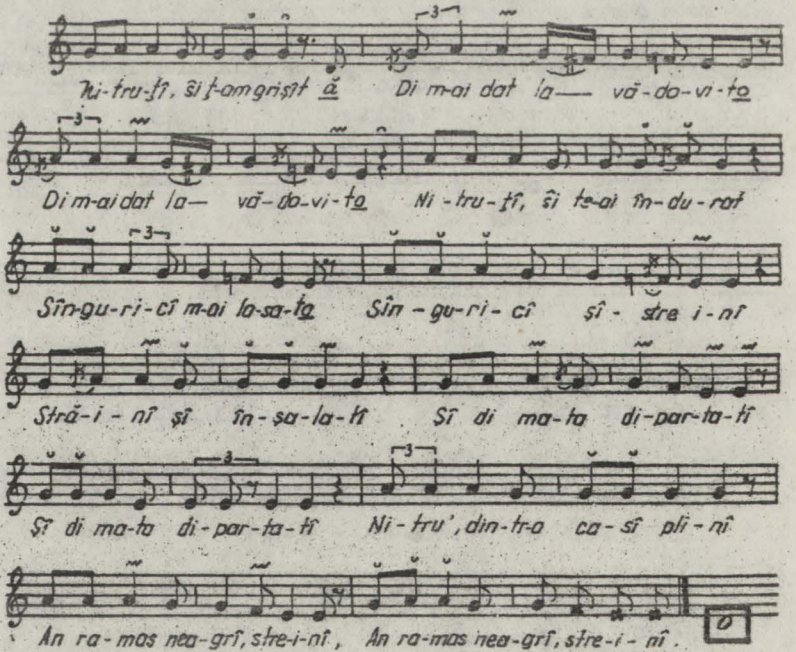

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 495, 1, 17
Culeg.: V.B. și Fl. B.

10

Tudora, Bt., 1982
Inf. Alexandrina Andone, 44

♪ ≈ 217-220

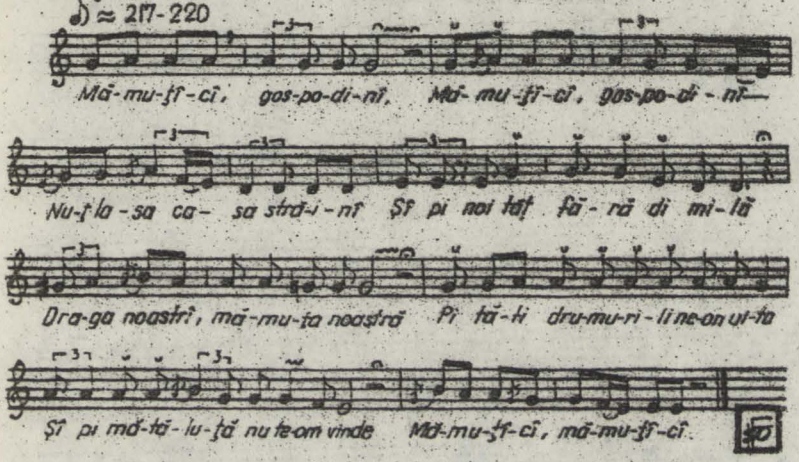

Mg. 284, 1, 12
Culeg.: L.C. și S.C.

11

Brehuiești, Bt., 1978
Inf. Agurița C. Anichitoaie, 62

♪ ≈ 270

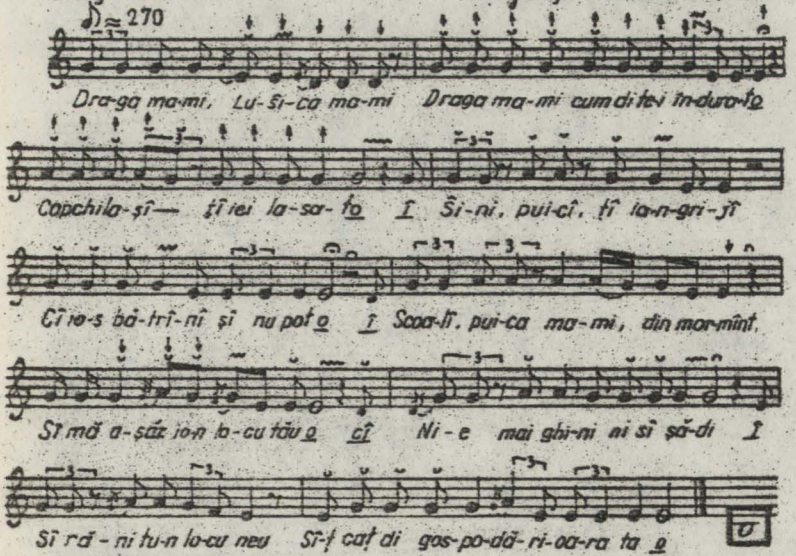

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg.496, 1, 32
Culeg.: V.B. și Fl.B.

12

Icușeni, Bt., 1982
Inf. Maria T. Arnăutu, 73

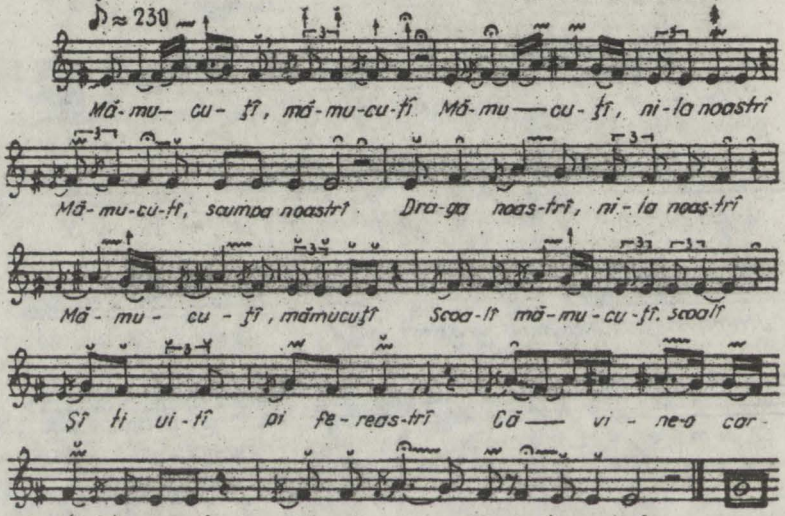

Mg.454, 1, 1
Culeg.: V.B. și Fl.B.

13

Bodeasa, Bt., 1981
Inf. Maria D. Ginigaru, 43

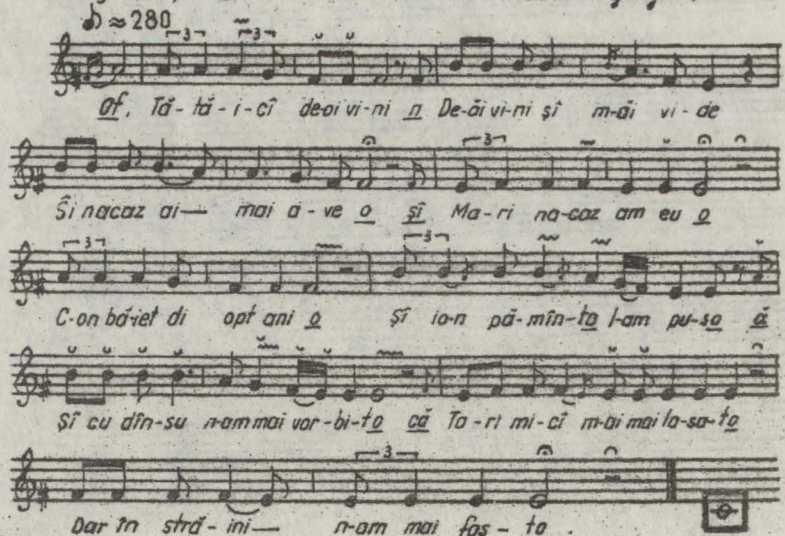

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 491, I, 46
Culeg.: V.B. și Fl.B.

14

Vlădeni Frumușica, Bt., 1982
Inf. Virginia I. Timofte, 41

Parlando (♪≈300)

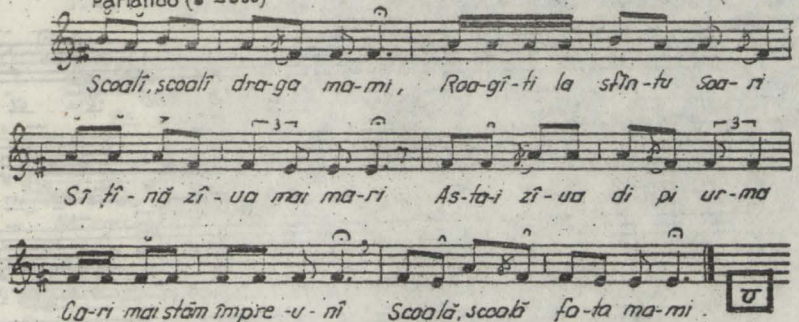

Mg. 285, I, 9
Culeg.: L.C.

15

Hutani, Bt., 1978
Inf. Maria D. Șerban, 62

Parlando

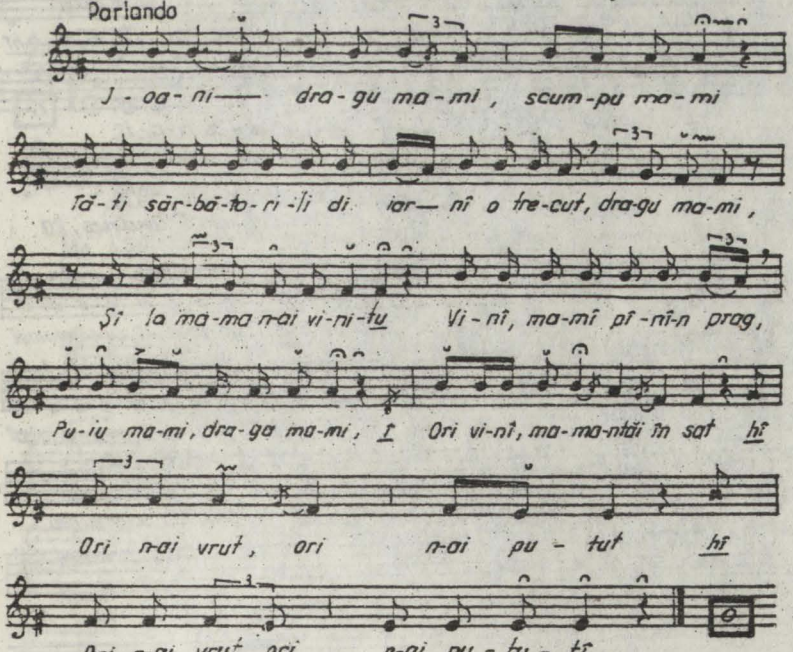

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg 476, I, 3
Culeg.: I.H.C.

16

Tătărăşeni, Bt., 1982
Inf. Zinca P. Alexandroaie, 62

♩ = 204

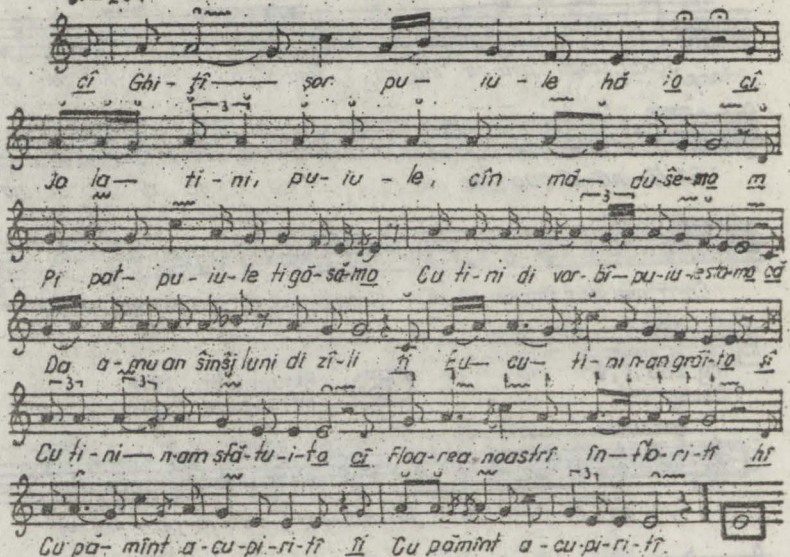

Mg. 259, I, 4
Culeg.: I.H.C.

17

Sauceniţa, Bt., 1979
Inf. Catinca T. Andries, 80

Parlando

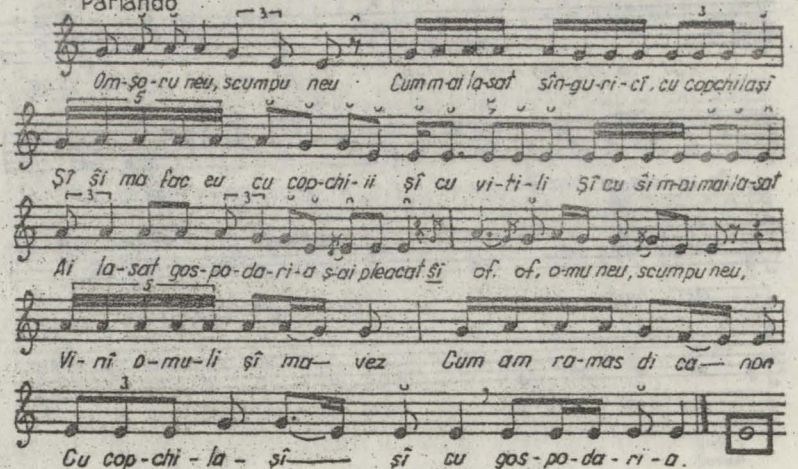

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 448, 1, 9
Culeg.: L.H.C.

18

Bodeasa, Bt., 1981
Inf. Eugenia D. Hăliuc, 58

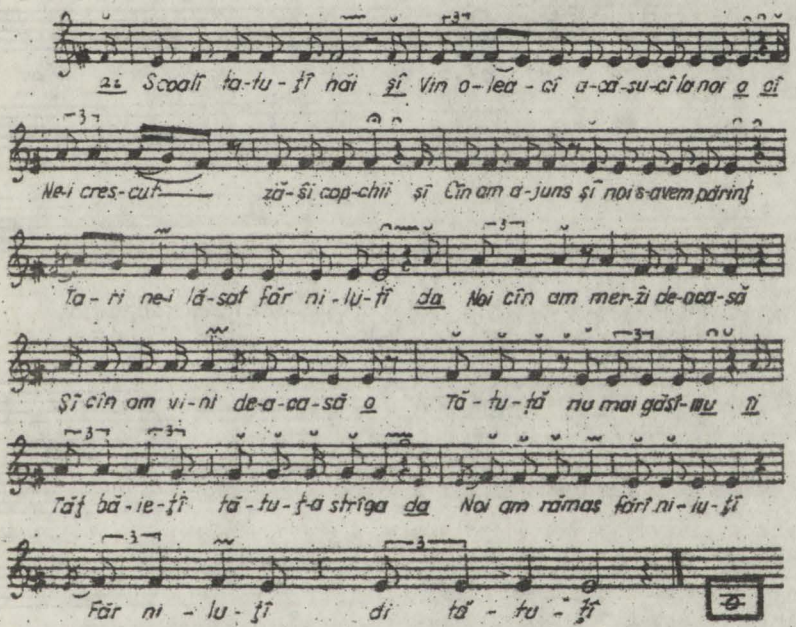

Mg. 490, 1, 37
Culeg.: V.B. şi Fl.B.

19

Storeşti, Bt., 1982
Inf. Aglaia T. Borcoi, 70

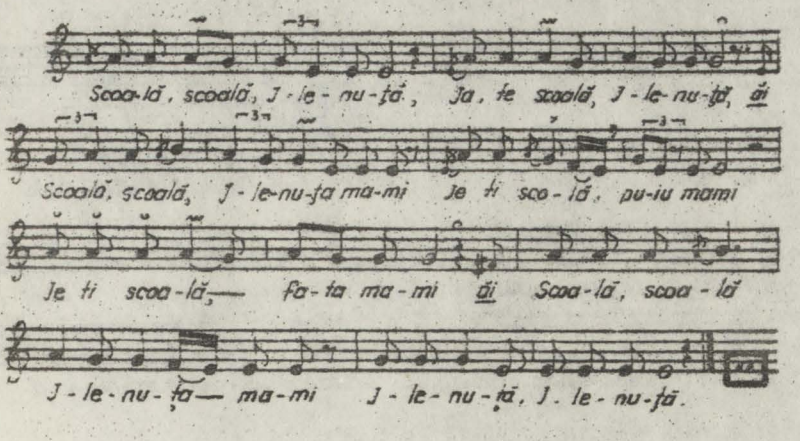

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 43, 1, 2
Culeg.: I.H.C.

20

Ibănești, Bt., 1971
Inf. Adela Haș, 51

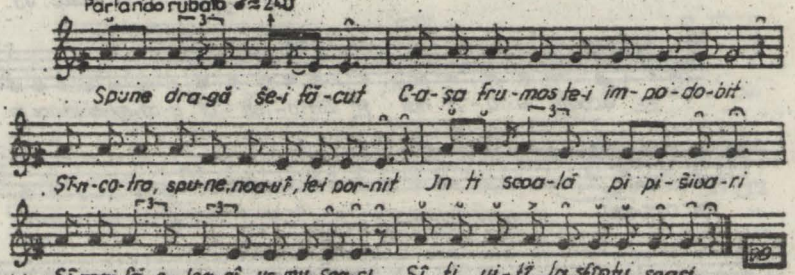

Mg. 286, 1, 14
Culeg.: L.C. și L.B.

21

Sarafinești, Bt., 1978
Inf. Safta I. Niculăieș, 68

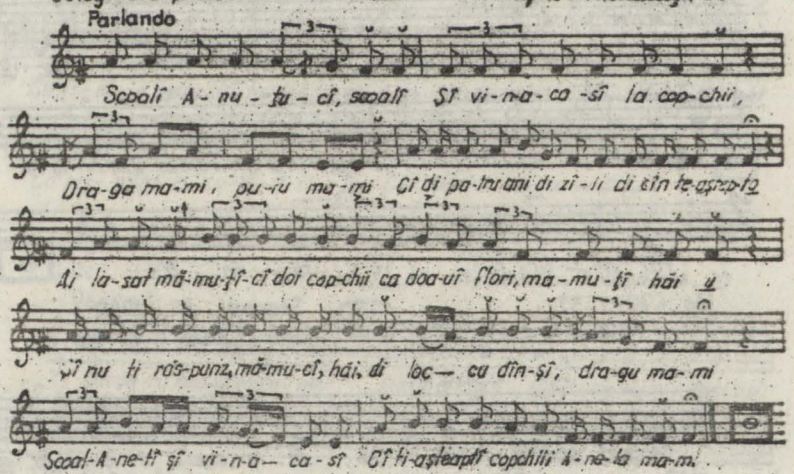

Mg. 284, 1, 32
Culeg.: L.C. și L.B.

22

Hutani, Bt., 1978
Inf. Catinca C. Petroi, 56

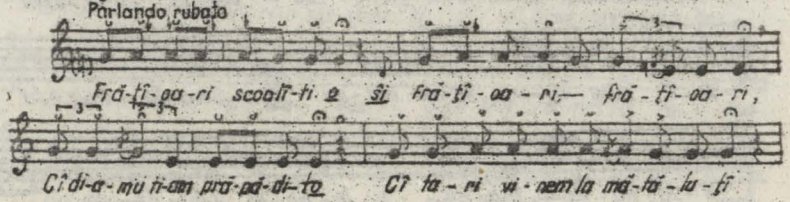

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

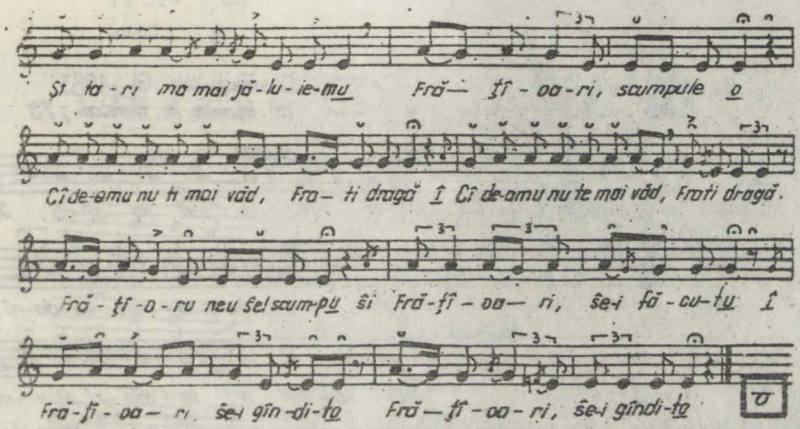

Mg 453, I, 4
Culeg.: V.B. şi Fl.B.

(23) Ştiubleni, Bt., 1981
Inf. *Lucreţia I. Covălescu, 54*

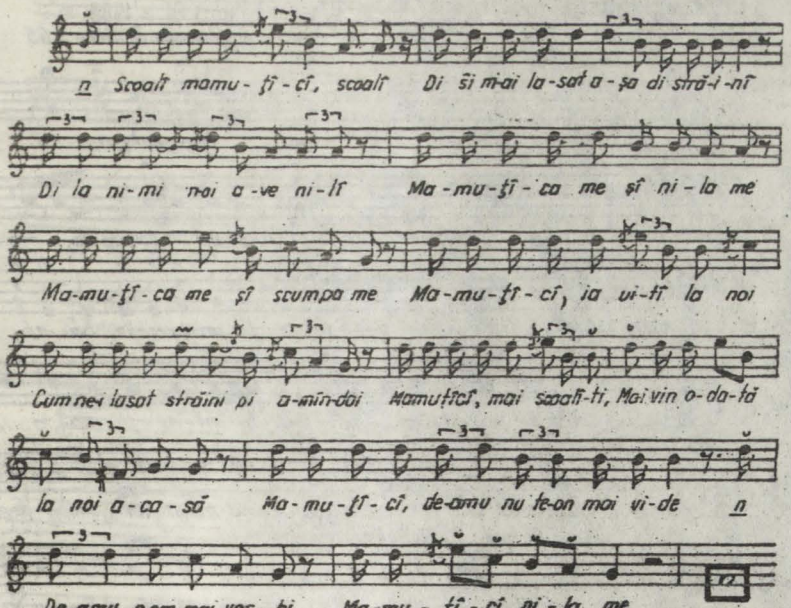

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 524, I, 15
Culeg.: L.B.

24

Cosmești-Vale, Gl., 1983
Inf. Maria M. Botoiacă, 70

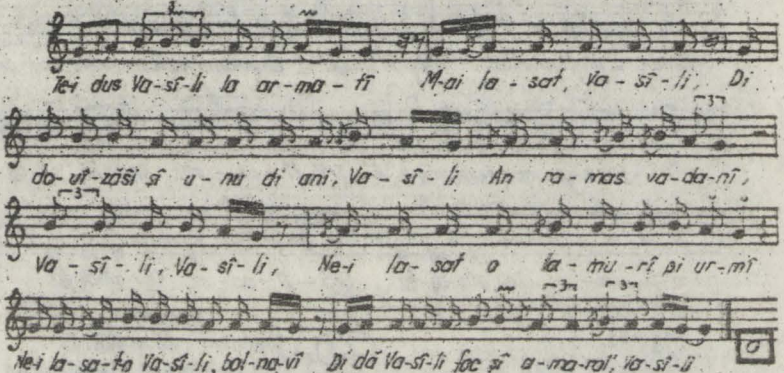

Mg. 508, I, 21
Culeg.: L.B.

25

Gohor, Gl., 1983
Inf. Amalia S. Zotre, 65

Parlando ♪≈ 280

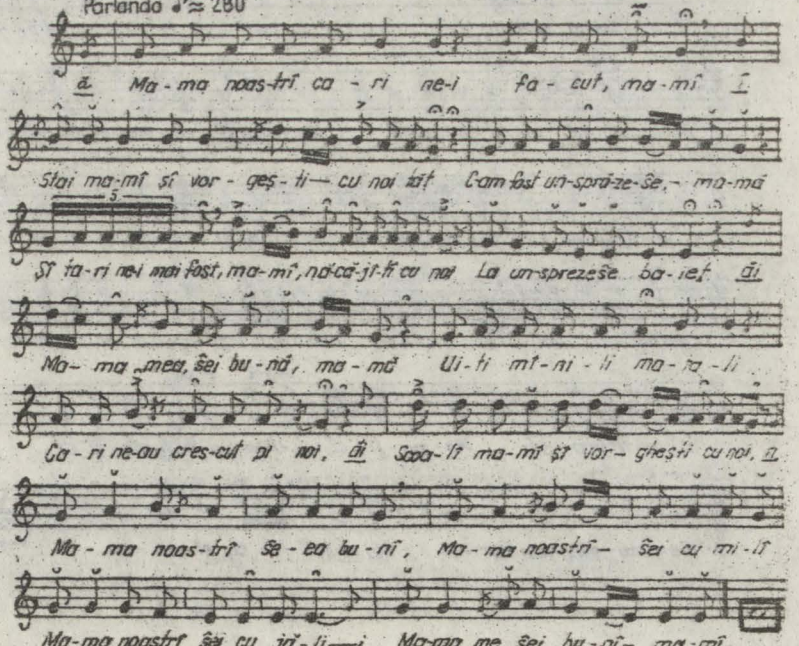

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 524, I, 49
Culeg. L. B.

(26)

Priponeşti de Jos, Gl., 1983.
Inf. Ivana Z. Aguaeanu, 75

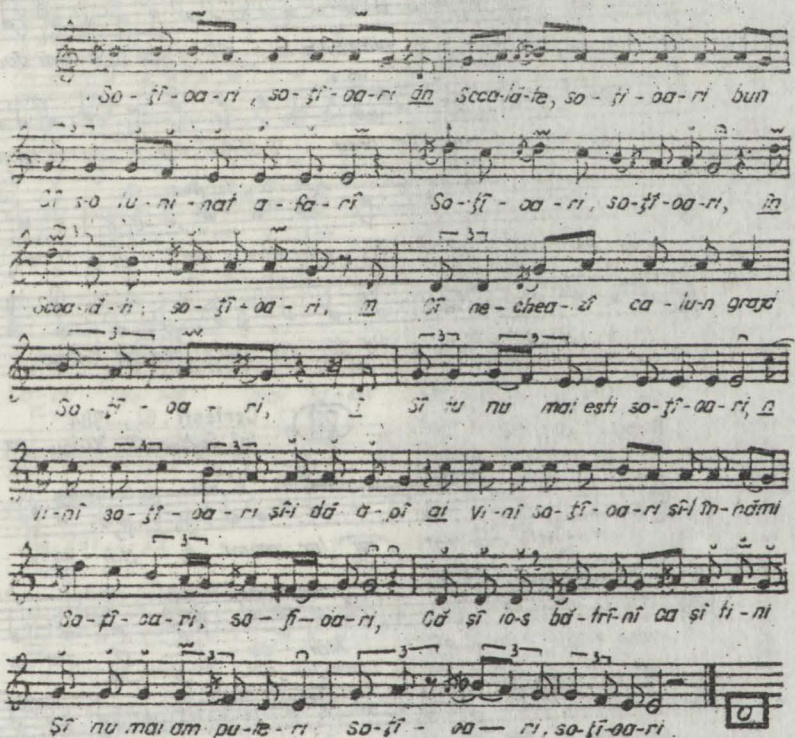
So - ţî - oa - ri, so - ţî - oa - ri în Scoa - lă - te, so - ţî - oa - ri bun
Cî s-o lu - ni - nat a - fa - rî So - ţî - oa - ri, so - ţî - oa - ri, în
Scoa - lă - ti; so - ţî - oa - ri, în Cî ne - chea - zî ca - lu - n graja
So - ţî - oa - ri, Î Sî tu nu mai esti so - ţî - oa - ri, n
Vi - nî so - ţî - oa - ri şî-i dă a - pî ai Vi - nî so - ţî - oa - ri şî-l în - nămi
So - ţî - oa - ri, so - ţî - oa - ri, Că şî io-s bă - trî - nî ca şi ti - ni
Şî nu mai am pu - te - ri so - ţî - oa — ri, so - ţî - oa - ri

Mg. 510, I, 14
Culeg.: L. B.

(27)

Gohor, Gl., 1983
Inf. Felicia T. Crînganu, 33

Parlando (♪ ≈ 280)

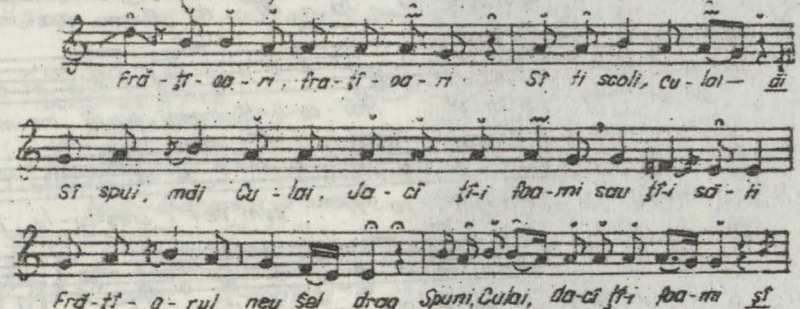
Fră - ţî - oa - ri, fra - ţî - oa - ri Sî ti scoli, cu - lai — ăi
Sî spui, măi Cu - lai, Ja - cî ţî-i foa - mi sau ţî-i să - ti
Fră - ţî - o - rul neu şel drag Spuni, Culai, da - cî ţî-i foa - mi şî

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

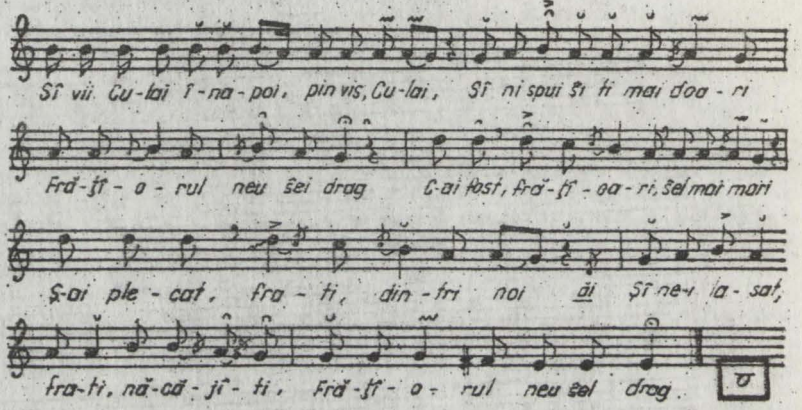

Mg.: 573, I, 7
Culeg.: L.B. şi L.C.

28

Certeşti, Gl., 1984
Inf. Catinca Z. Hîncu 57

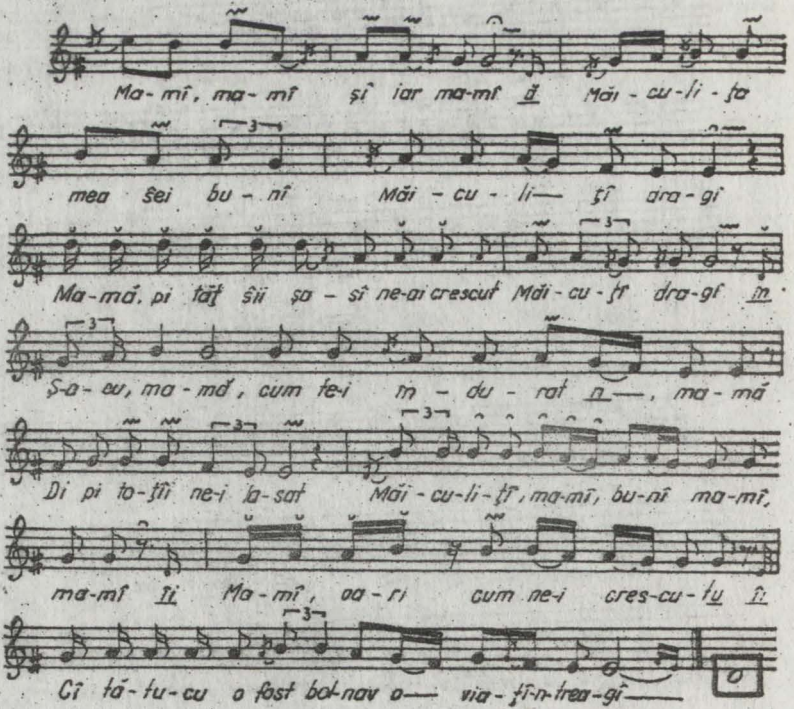

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg.: 336, 1, 3
Culeg.: L.C.

29

Cristești, Is., 1979
Inf. Smaranda I. Lupu, 64

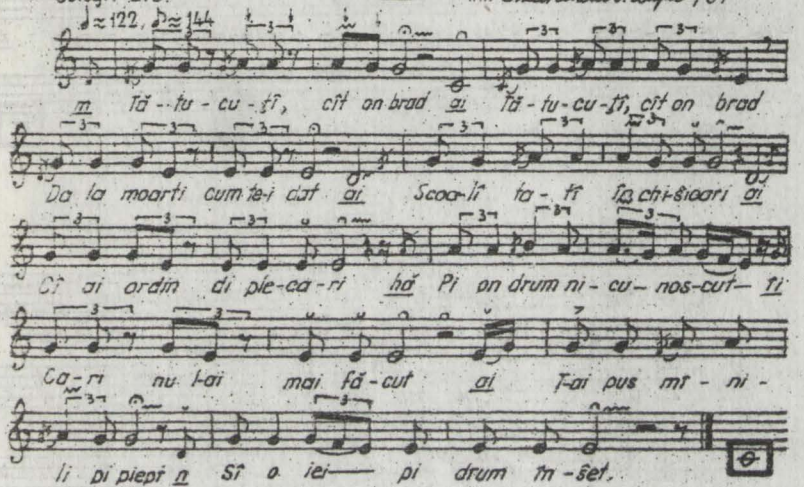

Mg. 297, 1, 22
Culeg.: L.C.

30

Bivolari, Is., 1978
Inf. Elena Gr. Ventel, 46

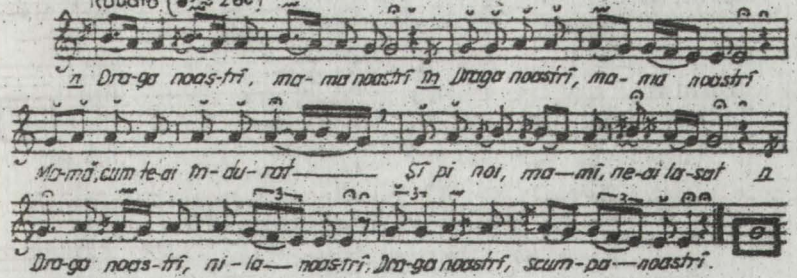

Mg. 384, 1, 33
Culeg.: S.C. și I.H.C.

31

Heci, Is., 1979
Inf. Veronica Gh. Burcuț, 50

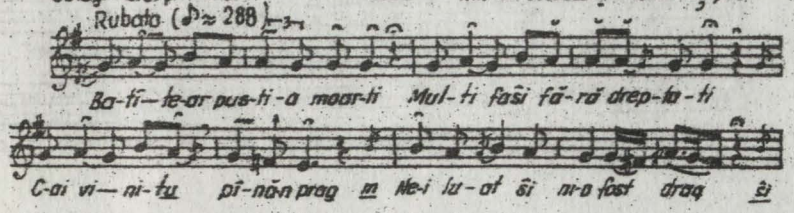

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

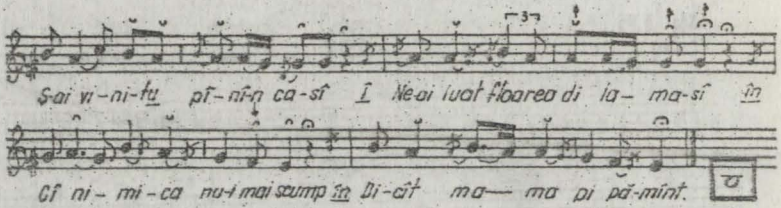

Mg. 217, I, 7
Culeg.: I.H.C.
♪≈ 188.2 = 376

32 Hărmăneştii Vechi, Iş., 1976
Inf. Margareta C. Şerban, 54

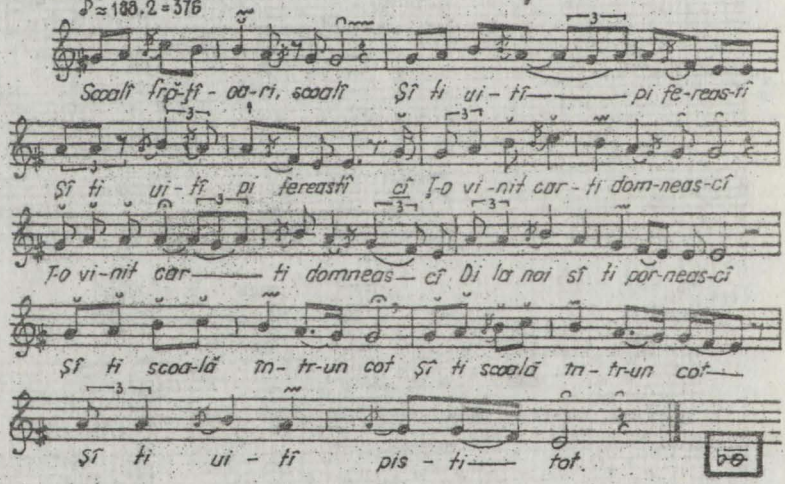

Mg. 15, I, 12
Culeg.: S.C. şi I.H.C.
Parlando (♪≈174)

33 Vînătorii, Iş., 1969
Inf. Mărioara I. Ghelaru, 67

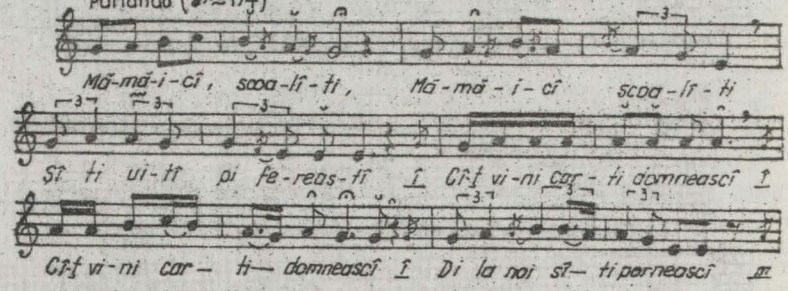

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

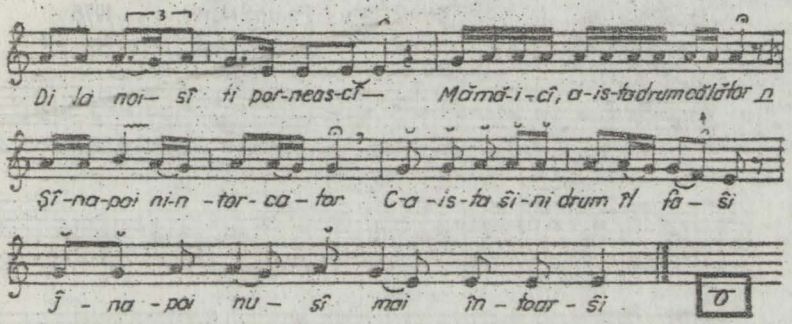

Mg. 17, 1, 11
Culeg.: S.C. şi I.H.C.

(34)

Hîrtoape, Iş., 1969
Inf. Elena D. Buşaga, 44

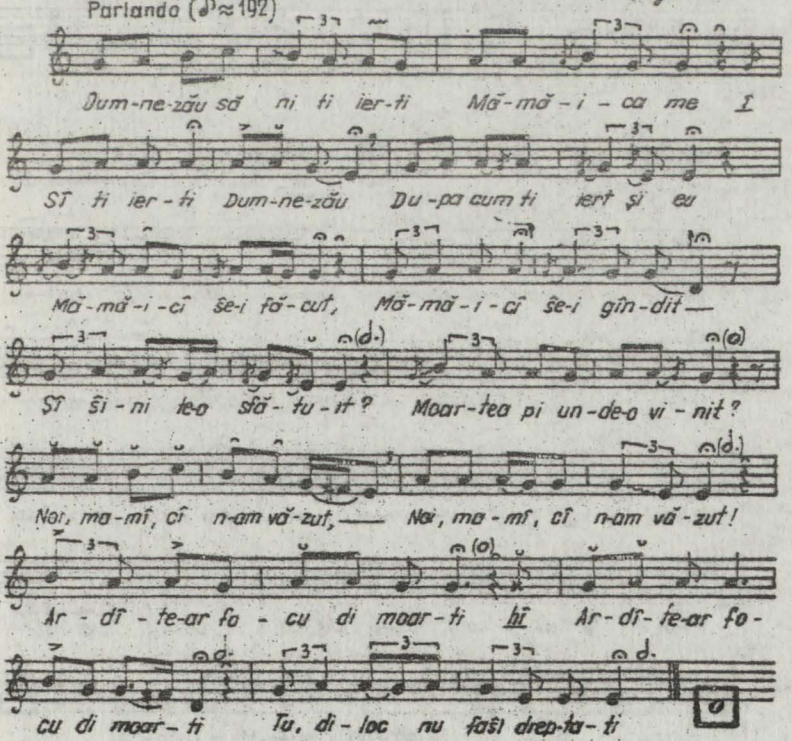

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 208, 1, 33
Culeg.: L. B.

35

Poiana Mărului, Is., 1975
Inf. Elena Gr. Vornicu, 65

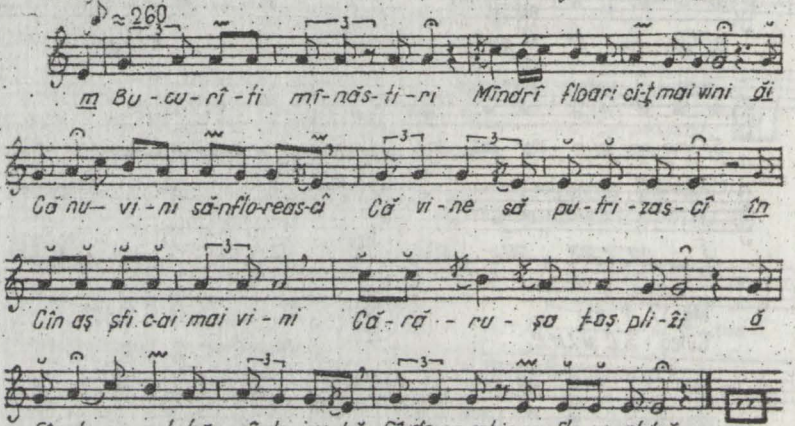

Mg. 381, 1, 28
Culeg.: I. H. C.
Rubato (♪ ≈ 224)

36

Verșeni, Is., 1979
Inf. Valeria V. Ungureanu, 50

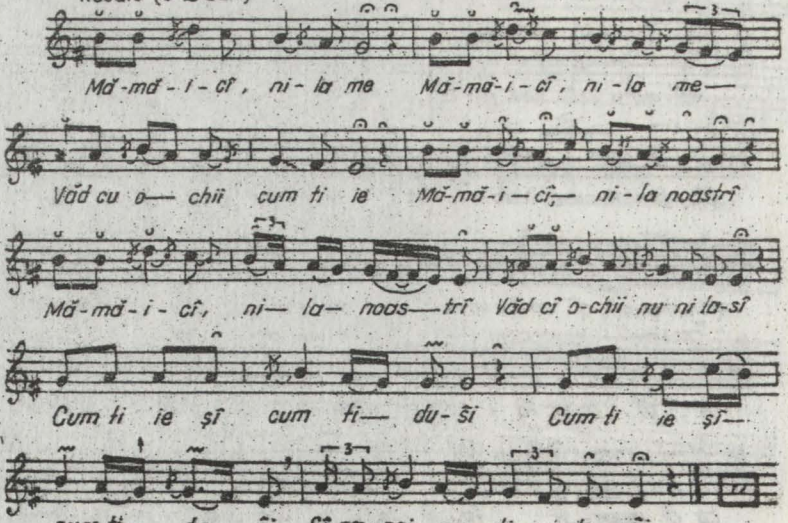

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 384, 1, 2
Culeg.: S.C. și I.H.C.

37

Ciohorăni, Is., 1979
Inf. Marghioala A. Ștefan, 74

Parlando (♪≈280)

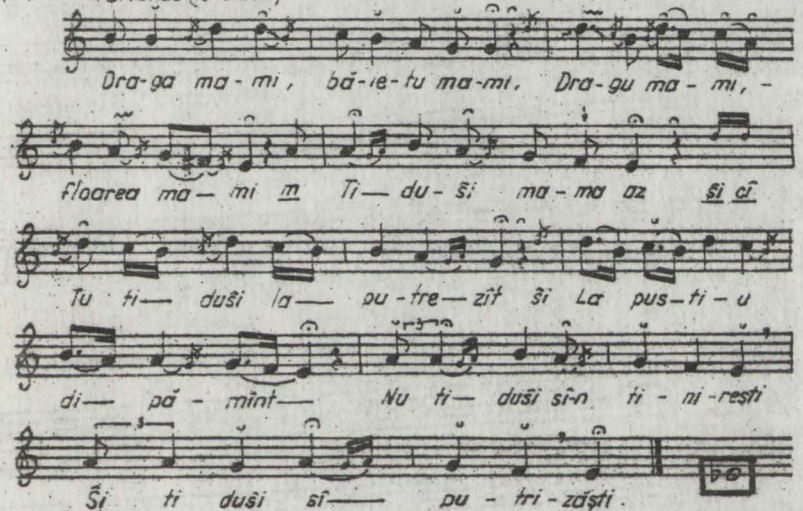

Mg. 351, 1, 14
Culeg.: L.B.

38

Butea, Is., 1979
Inf. Mantar A. Bejan, 48

Parlando-parlato

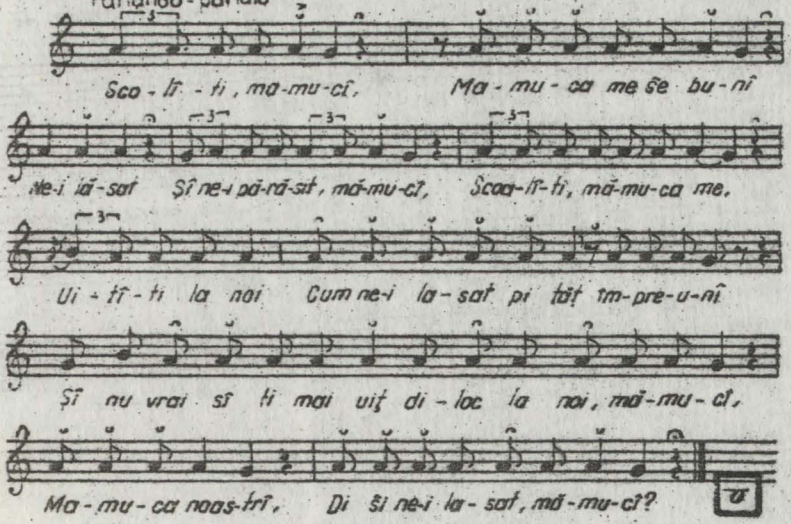

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 295, 1, 42
Culeg. L.B. și L.C.

39

Sunuleț, Iș., 1978
Inf. Eugenia A. Hordilă, 76

Parlando (♪ ≈ 200)

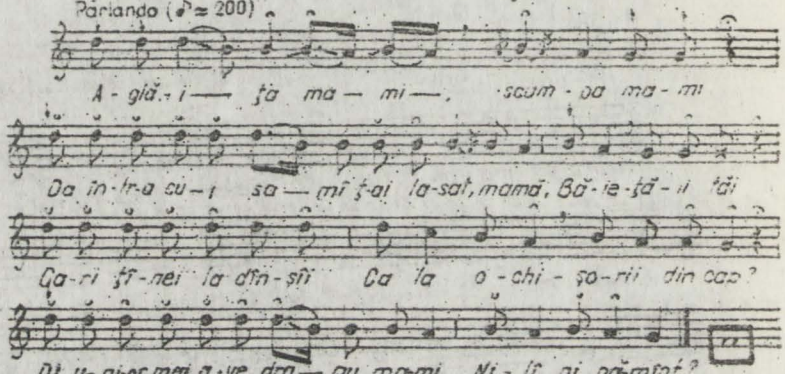

Mg. 287, 1, 4
Culeg.: L.C.

40

Ipateie, Iș., 1978
Inf. Ecaterina D. Moisii, 82

Parlato

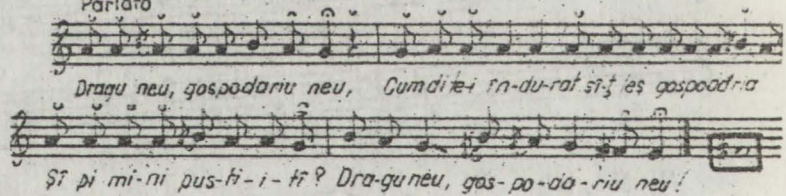

Mg. 387, 1, 1
Culeg.: S.C.

41

Uda, Iș., 1979
Inf. Joana Ît. Gorgan, 46

Parlando (♪ ≈ 224)

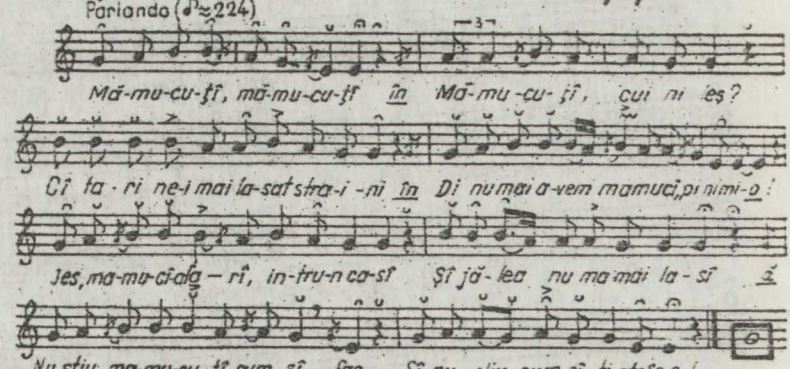

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 289, 1, 12
Culeg : L.B.

42

Perieni, Is., 1978
Inf. Profira Gh. Jacob, 77

Parlando ♩ ≈ 302

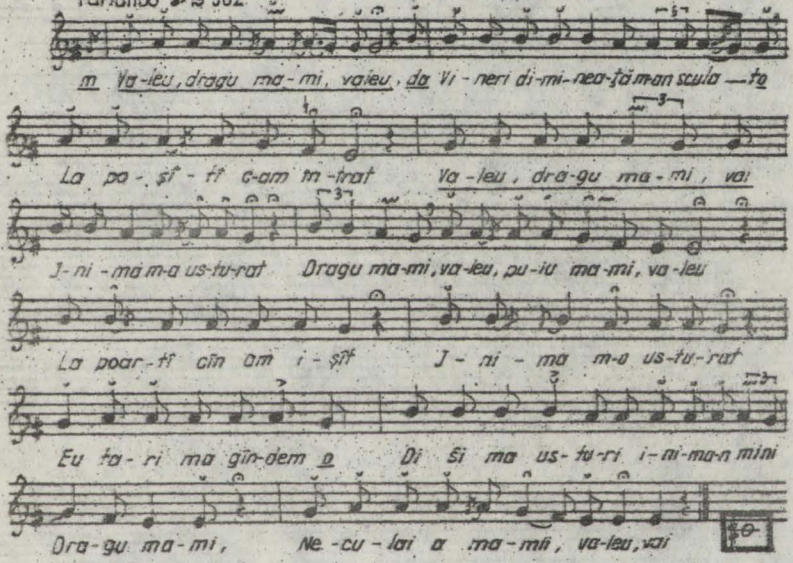

Mg. 298, 1, 30
Culeg : L.B. și L.C.

43

Lunca Prutului, 1978
Inf. Zamfira Gh. Luchian, 53

Parlando ≈ 336

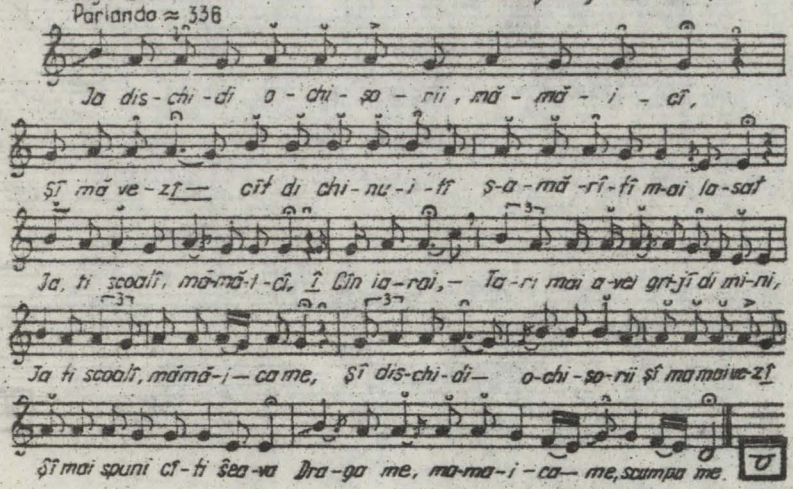

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 359, 1, 3
Culeg.: L. B.

(44)

Bălţaţi, Iş., 1979
Inf. Anica P. Martinica, 67

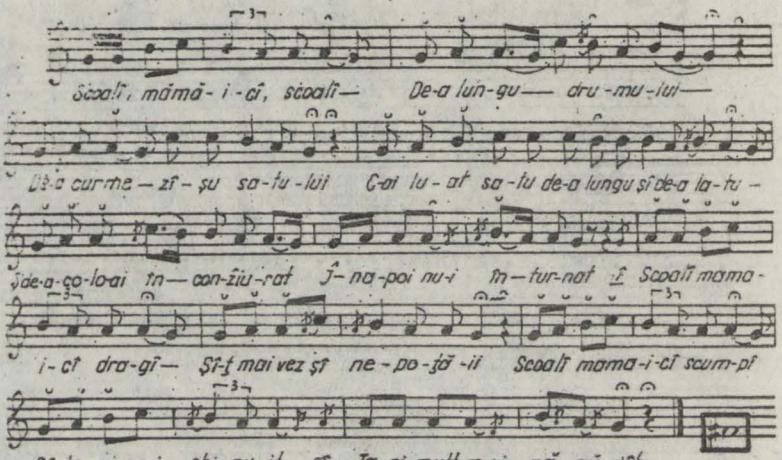
Scoalî, mămă-i-cî, scoalî— De-a lun-gu— dru-mu-lui—
De-a cur-me-zî-şu sa-tu-lui C-ai lu-at sa-tu de-a lungu şî de-a la-tu-
ţ de-a-co-lo-ai în—con-ziu-rat Ĵ-na-poi nu-i în—tur-nat ĵ Scoalî mama-
i-cî dra-gî— Şî-ţ mai vez şî ne-po-ţă-ii Scoalî mama-i-cî scum-pî
Cî ta-ri ne-i chi-nu-it şî Ta-ri mult m-ai nă-că-jît.

Mg. 340, 1, 29
Culeg.: L. C.

(45)

Mogoşeşti-Siret, Iş., 1979
Inf. Catrina V. Antica, 79

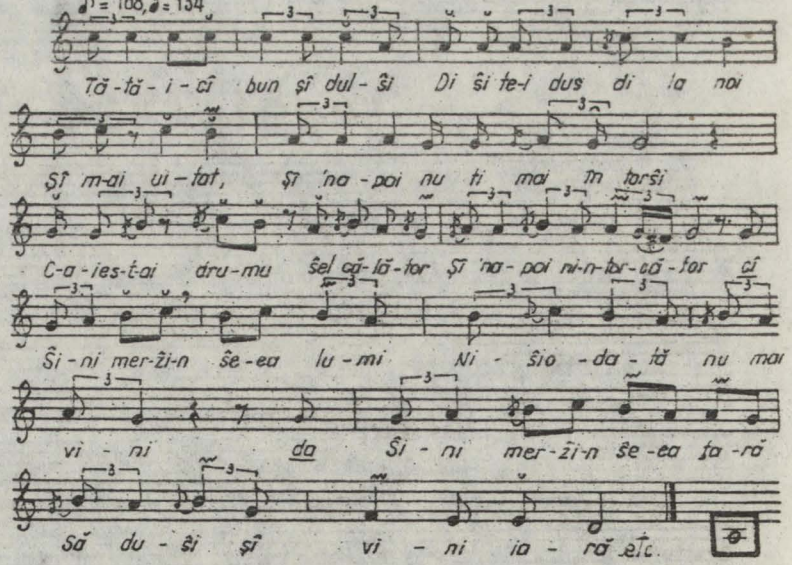

Tă-tă-i-cî bun şî dul-şi Di şi te-i dus di la noi
Şî m-ai ui-tat, şî 'na-poi nu ti mai în torşi
C-a-ies-t-ai dru-mu şel că-lă-tor şî 'na-poi ni-n-tor-că-tor cî
Şi-ni mer-zi-n şe-ea lu-mi Ni-şio-da-tă nu mai
vi-ni da Şi-ni mer-zi-n şe-ea ţa-ră
Să du-şi şî vi-ni ia-ră etc.

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 340, I, 42
Culeg. L.C.
Parlando rubato

(46)

Munceiu de Sus, Iș., 1979
Inf. Maria C. Vasileanu, 49

Mă-mă-i - cî, mă-mă-i — cî n' Scoalîti, mămă-i-cu-ți,
Cî ta-ri m-ai la-sat — sînguri-cu-ți — Mămă-i-cî, mă-mă-i-cî, și
M-ai la-sat, ma-mî, stră-i-nî M-ai la-sat, ma-mî, stră-i-nî
Fărî ni-lî — di la ni-mi, Fă-rî — ni-lî — di la ni-mi

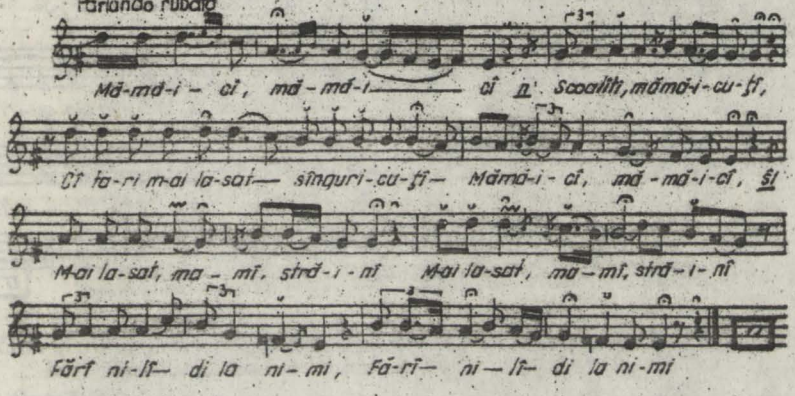

Mg. 265, I, 11
Culeg.: I.H.C.
♪ ≈ 244

(47)

Poleni, Nț., 1977
Inf. Natalia V. N. Vornicu, 34

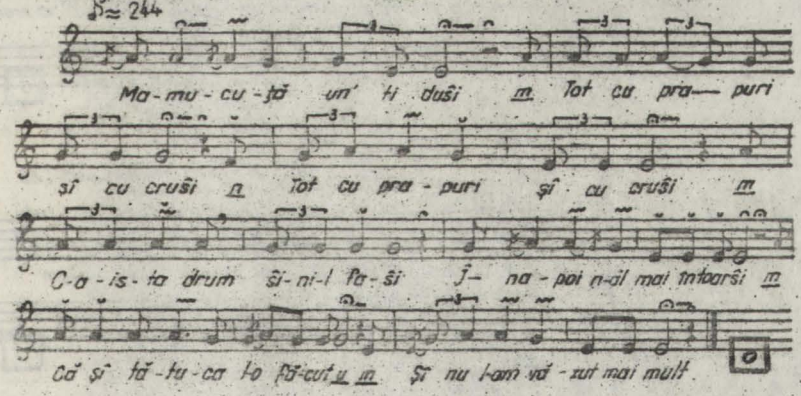

Ma-mu-cu-ță un' ti duși m Tot cu pra — puri
și cu crușî n Tot cu pra-puri și cu crușî m
C-a-is-ta drum ši-ni-l fa-ši J — na-poi n-ăl mai întoarși m
Că și tă-tu-ca l-o fă-cut u m Și nu l-am vă-zut mai mult.

Mg. 244, I, 3
Culeg. L.B. și L.C.
♪ ≈ 295

(48)

Hangu, Nț., 1977
Inf. Elisa Gh. Pancu, 42

Scoalî tu ve-tu-ți, scoa-lî Scoa-lî-ti și stai a — ca-sî I
Sî mai stai cu noi la ma-sî, Sî mai stai cu noi la-masî.

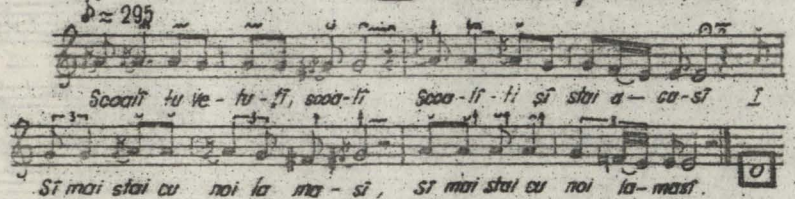

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 194, II, 50
Culeg.: L.B. și L.C.

(49)

Ghindăoani, Nț., 1975
Inf. Maria D. Gavriș, 54

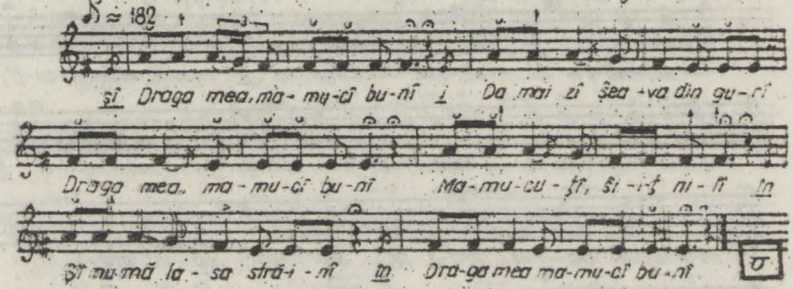

Mg. 194, I, 17
Culeg.: L.B. și L.C.

(50)

Poiana Brusturi-Drăgănești, Nț., 1975
Inf. Elena I. Mustață, 73

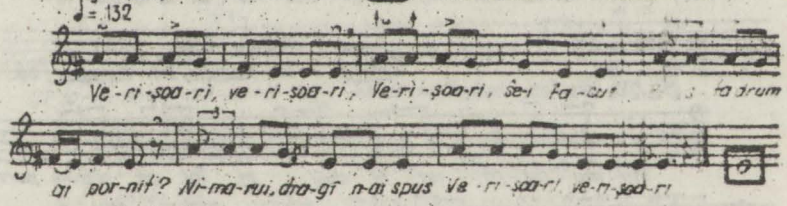

Mg. 134, II, 23
Culeg.: I.H.C.

(51)

Sabasa, Nț., 1973
Inf. Varvara N. Furtună, 89

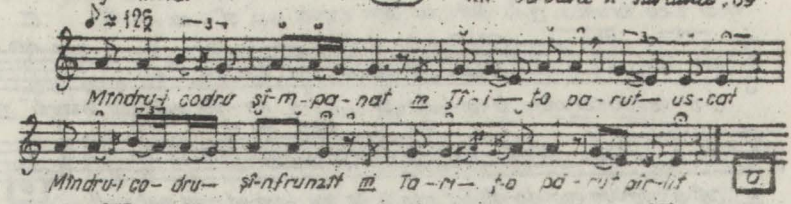

Mg. 278, II, 22
Culeg.: I.H.C.

(52)

Urecheni, Nț., 1977
Inf. Veronica I. Zamă, 57

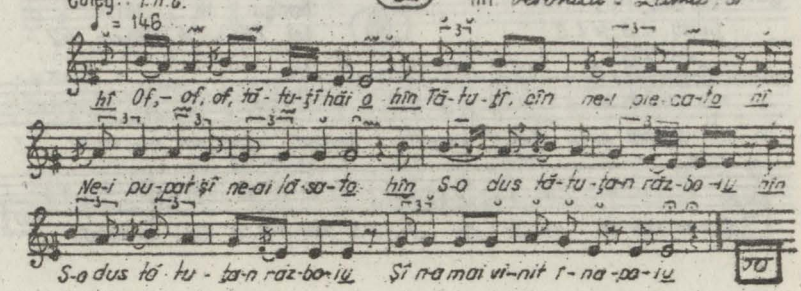

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 210, II, 29
Culeg. S.C. și I.H.C.

53

Ștefan cel Mare, Nț., 1975
Inf. Anica D. Vizitiu, 67

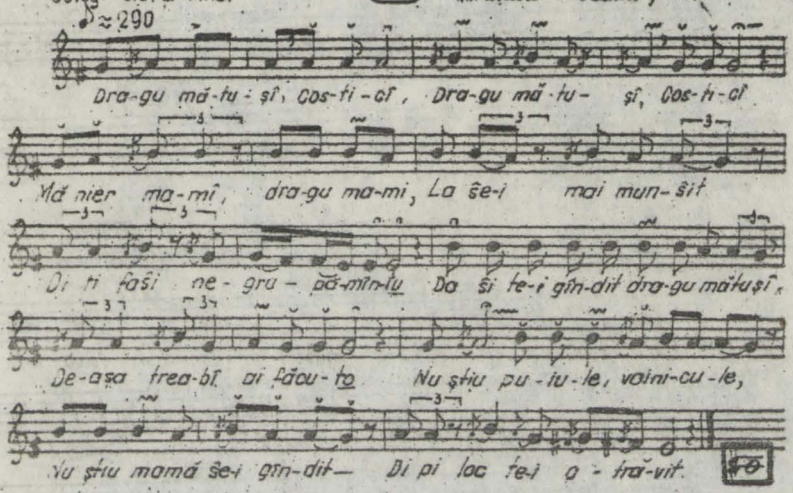

Mg. 228, I, 11
Culeg. L.B. și L.C.

54

Grumăzești, Nț., 1976
Inf. Aglaia M. Vieru, 77

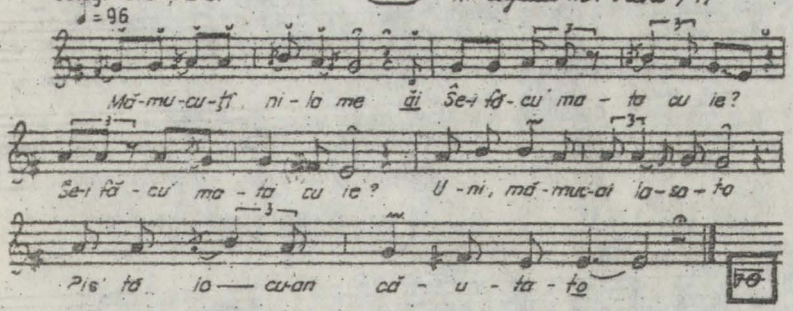

Mg. 8, II, 51
Culeg. I.H.C.

55

Holda, Nț., 1968
Inf. Joana N. Pertiță, 68

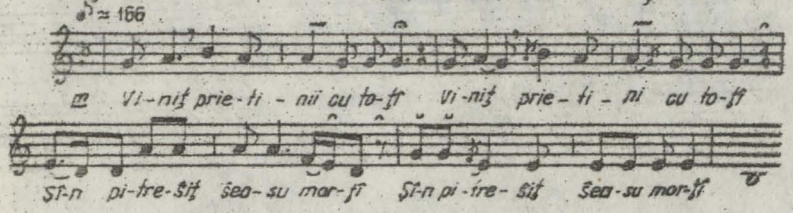

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 135, II, 31
Culeg.: I.H.C.

56

Sabasa, Nt., 1973
Inf.: Natalia Gh. Cârjă, 76

Rubato (♪≈ 146)

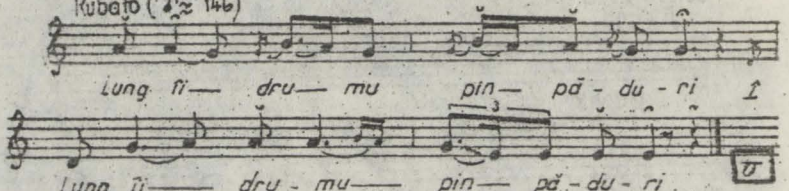

Mg. 199, I, 7
Culeg.: L.C.

57

Cuejdiu, Nt., 1975
Inf. Elena C. Fraşcăoanu, 26

♪≈ 300

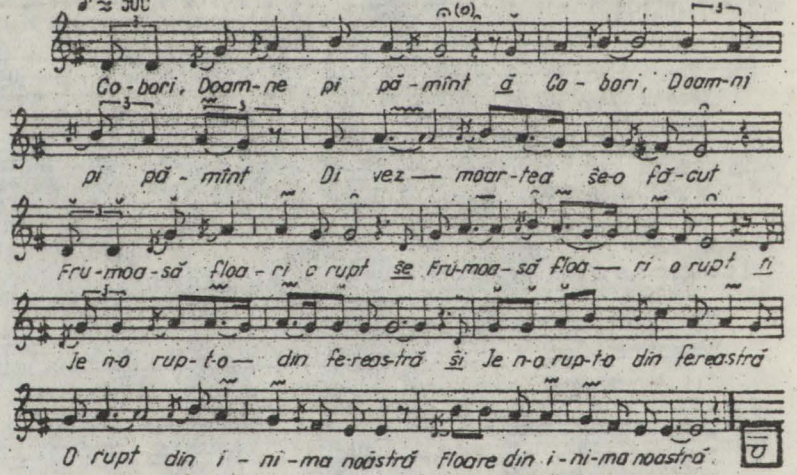

Mg. 191, I, 16
Culeg.: L.B.

58

Şoimăreşti, Nt., 1975
Inf. Ileana V. Enache, 61

♪≈ 176

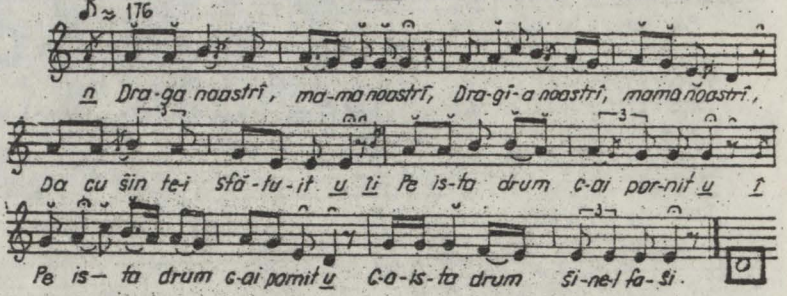

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 135, I, 3
Culeg. I.H.C.

59

Sabasa, Nț., 1973
Inf. *Rozalia S. Braniște*, 47

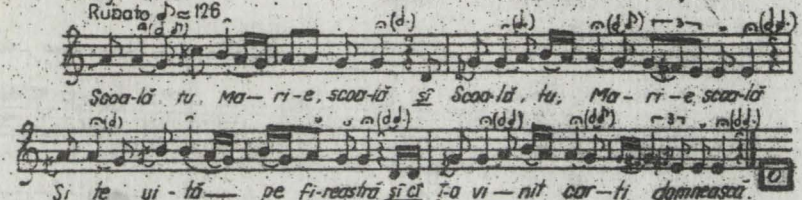

Rubato ♪ = 126

Scoa-lă tu, Ma-ri-e, scoa-lă și Scoa-lă, tu, Ma-ri-e, scoa-lă

Și te ui-tă — pe fi-reastră și cî ț-o vi-nit car-ti domnească.

Mg. 194, II, 45
Culeg.: L.B. și L.C.

60

Poiana, Brusturi-Drăgănești, Nț., 1975
Inf. *Maria Gh. Vicoveanu*, 61

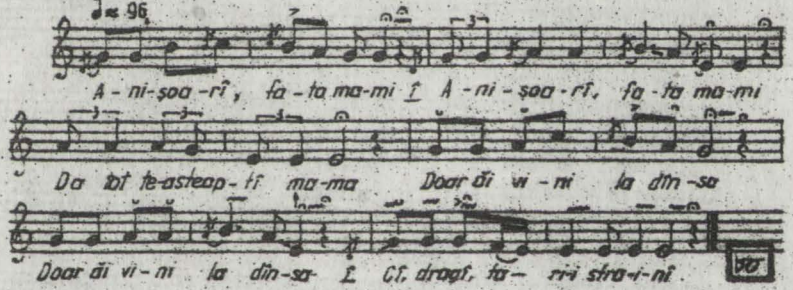

♩ = 96

A-ni-șoa-rî, fa-ta ma-mi î A-ni-șoa-rî, fa-ta ma-mi

Da îoi te-asteap-tî ma-ma Doar ăi vi-ni la dîn-sa

Doar ăi vi-ni la dîn-sa î Cî, dragî, ta-ri-i stra-i-nî.

Mg. 225, I, 40
Culeg.: L.B. și L.C.

61

Davideni, Nț., 1978
Inf. *Trandafira V. Botezatu*, 65

♪ = 174

m Dra-gu ma-mi Va-sî-li-cî hî Dra-gu ma-mi

Va-sî-lic' — În-co-tro m-ai în-tur-na

Jo di ti-ni n-oi mai da Gî-ne-ti la mă-nu-ța, —

Gî-ne-ti la ma-ma ta Je sî-m tri-meț că-me-șa

Sî ni-o tri-meț sî ț-o spăl Sî ni-o tri-meț sî ț-o spăl.

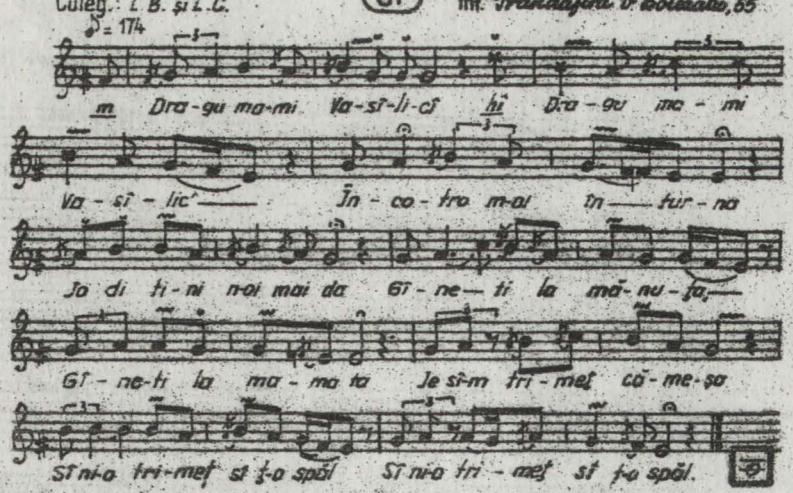

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 116, I, 24
Culeg.: L.B.

62

Unghi, Nț., 1972
Inf. Aneta F. Oborceanu, 45

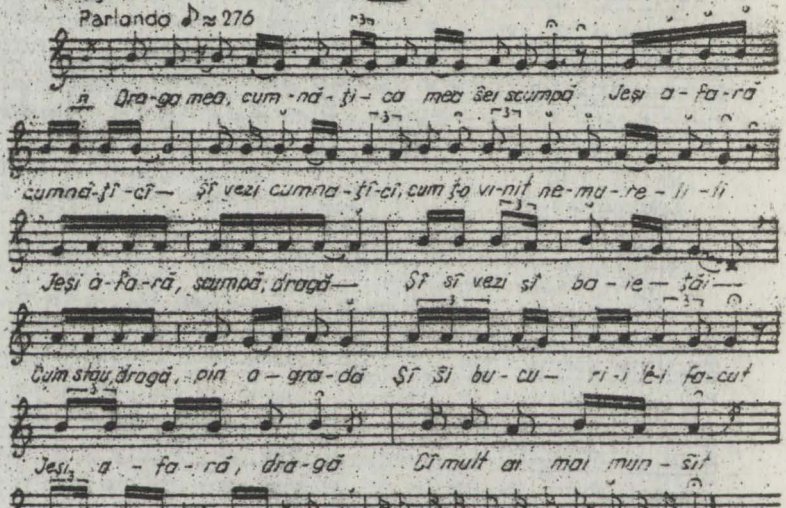

Mg. 190, I, 47
Culeg.: I.H.C.

63

Corlata, Sv., 1975
Inf. Leonora I. Adam, 40

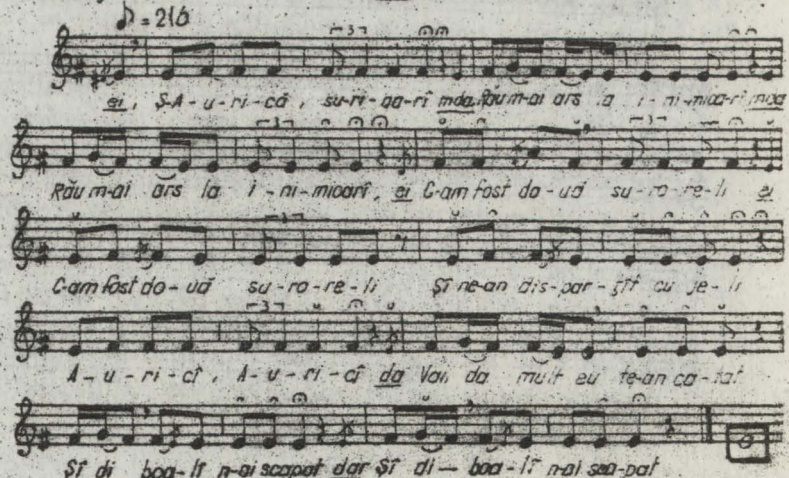

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 278, I, 42
Culeg.: I.H.C.

64

Straja, Sv., 1977
Inf. Ileana N. Fasna, 43

♪ ≈ 184

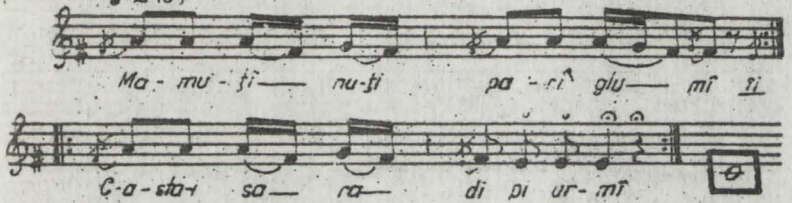

Mg. 333, I, 43
Culeg.: V.B. și Fl.B.

65

Vicovu de Jos, Sv., 1979
Inf. Antimia Ghețău, 63

Rubato ♪ ≈ 172

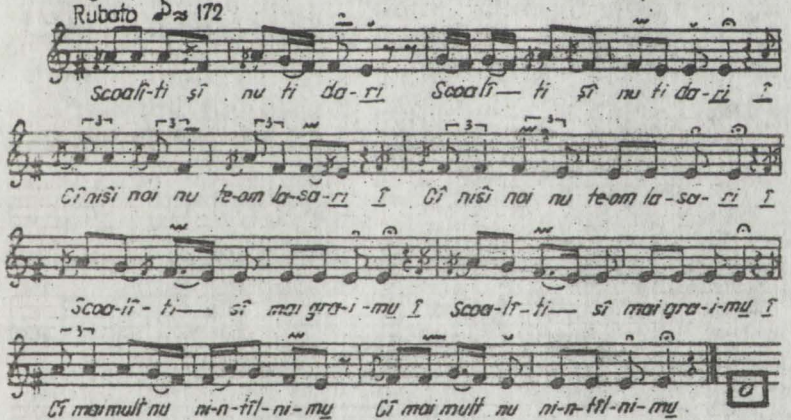

Mg. 277, II, 54
Culeg.: I.H.C.

66

Straja, Sv., 1977
Inf. Magdalena N. Petrauccan, 62

Rubato ♪ ≈ 184

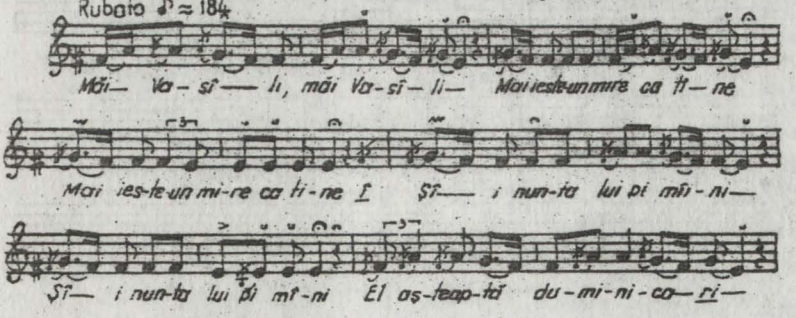

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

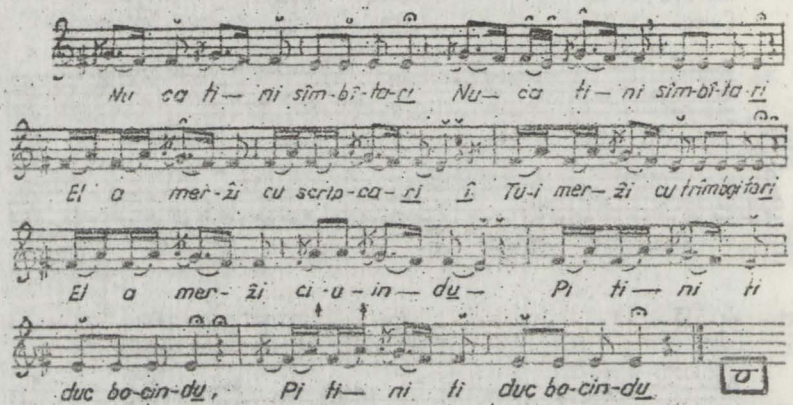

Mg. 278 ; II, 62
Culeg.: I.H.C.

67

Straja, Sv., 1977
Inf. *Veronica A. Bodnar, 55*

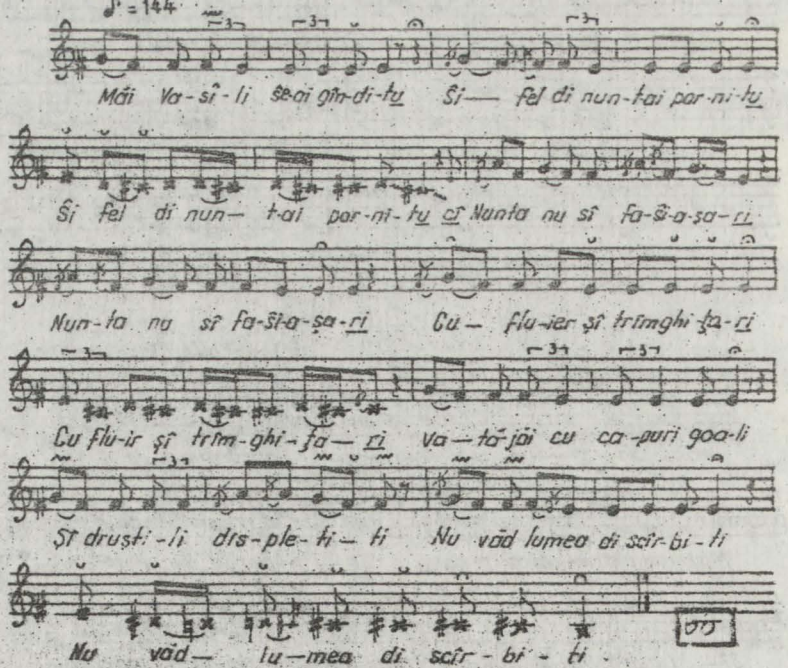

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 278, II, 68
Culeg. I.H.C.

68

Straja, Sv, 1977
Inf. Anuța T. Popescu, 61

♩ = 182

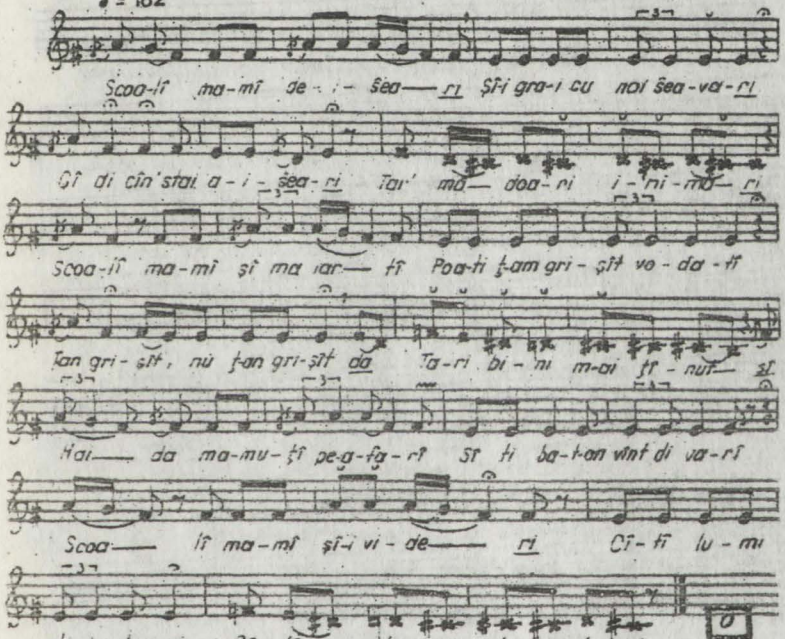

Mg. 278, I, 42-a
Culeg. I.H.C

69

Straja, Sv., 1977
Inf. Ileana N. Hasna, 43

♪ ≈ 192

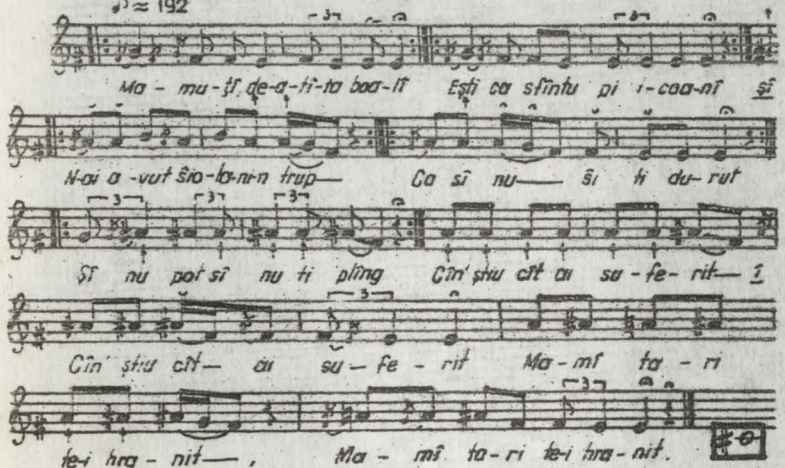

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 278, I, 41
Culeg.: I.H.C.

70

Straja, Sv., 1977
Inf. Ileana N. Hasna, 43

♪ ≈ 192

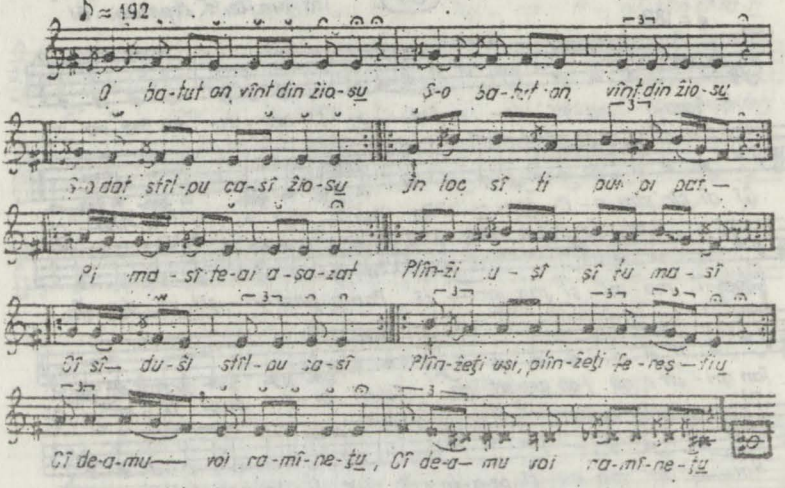

Mg. 334, II, 41
Culeg.: V.B. și Fl.B.

71

Putna, Sv. 1966
Inf. Virginia Bîcu, 30

♪ = 216

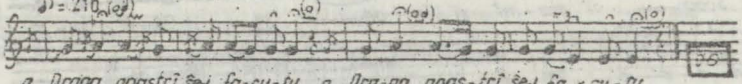

Mg. 34, I, 4
Culeg.: I.H.C.

72

Preuteşti, Sv., 1978
Inf. Leontina Apetroaie, 37

Rubato ♪ ≈ 220

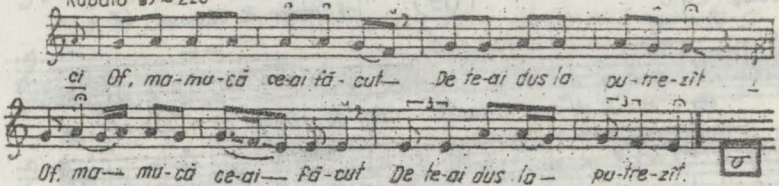

Mg. 57, I, 7
Culeg.: L.B. și C.B.

73

Rotopăneşti, Sv., 1971
Inf. Maria D. Gavril, 59

♪ ≈ 232

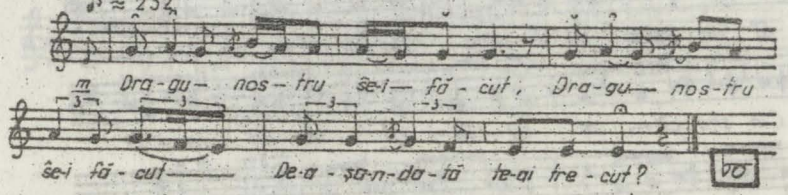

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 58, I, 3
Culeg.: C.B. și C.B.

(74)

Mihăiești, Sv., 1971
Inf. Marița A. Talașman, 53

♪ = 242

Mă-mu-cu-ță, mă-mu-cu-ță Da cum di te-ai
în-du-rat Și pi mi-ni m-ai la-sat?

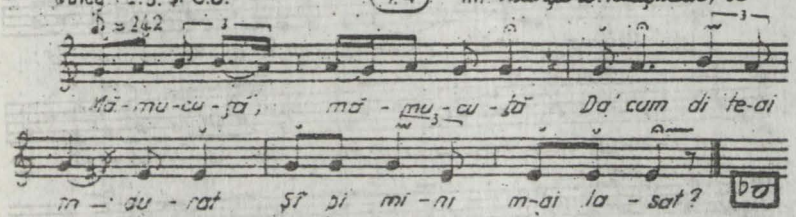

Mg. 214, II, 27
Culeg.: I.H.C.

(75)

Valea Poienei, Sv., 1976
Inf. Paraschiva P.I. Florișteanu, 65

Rubato ♪ = 264

Scoală, scoală mă-mă-i-că Și hai mă-mă-i-c-a-ca-să
Că ta-re mi-i i-ni-ma ar-să i Mă-mă-i-că, se-ai gîn-dit i
Pe-a-is-ta drum ai por-nit, Pe-a-is-ta drum ai por-nit.

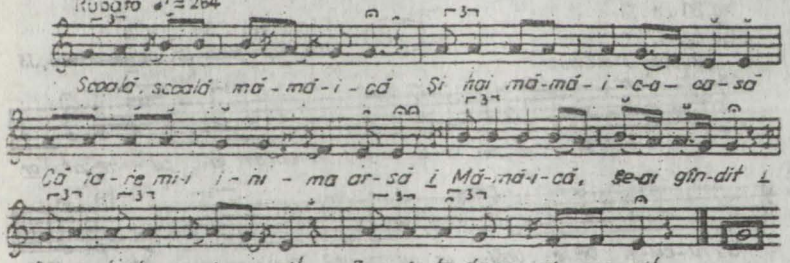

Mg. 195, I, 4
Culeg.: L.C.

(76)

Preutești, Nț., 1975
Inf. Maria N. Lupu, 70

♪ = 260

Dra-gu ne-u so-fî-or ă Dra-gu ne-u
so-fî-or î Fru-mu-șăl și bu-ni-șor î
Da cum di te-ai în-du-rat m Da cum di te-ai în-du-rat
Pi mi-ni cui m-ai la-sat n Sîn-gu-ri-cî și stră-i-nî n
Din-co-tro vîn-tu ma ba-ti, Din-co-tro vîn-tu ma ba-ti

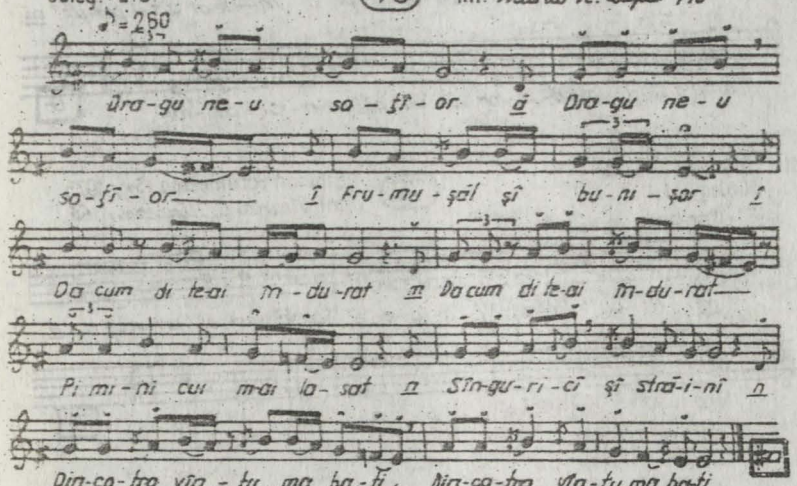

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 363, I, 26
Culeg.: V. B.

77 Drăgoiești, Sv., 1975
Inf. Eleonora Gv. Nițan, 48

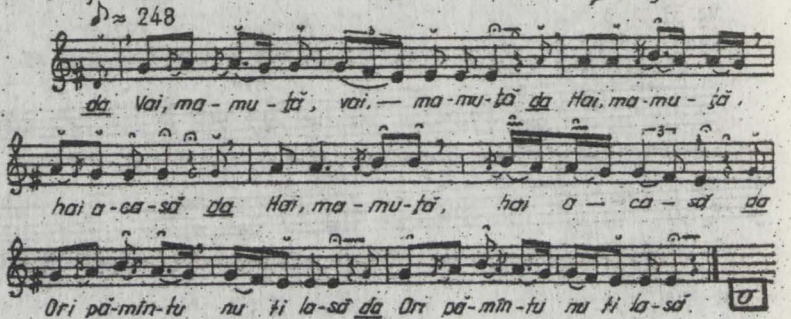

Mg. 89, II, 31
Culeg.: I. H. Ç.

78 Lămășeni, Sv., 1972
Inf. Garofina Gh. Ludumirescu, 33

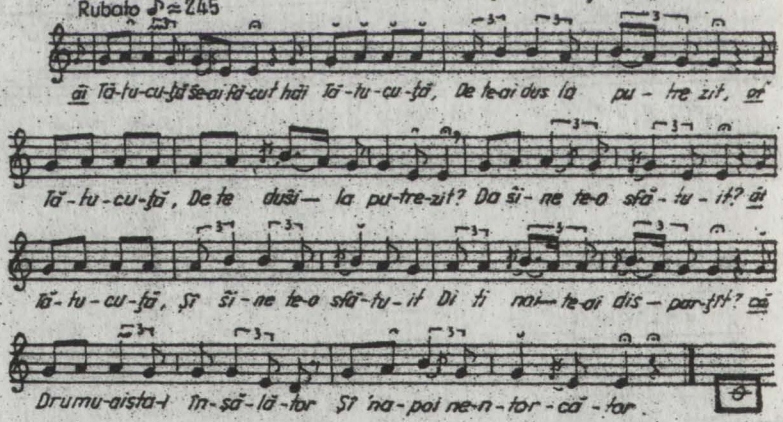

Mg. 186, I, 10
Culeg.: I. H. C.

79 Ciprian Porumbescu, Sv., 1975
Inf. Ileana C. Hînceanu, 63

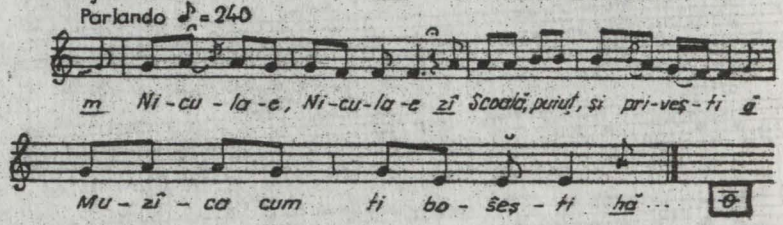

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 188 , I , 27
Culeg.: I.H.C.

Ciprian Porumbescu , Sv. , 1975
Inf. Ecaterina I. Oniga , 50

80

Parlando ♪ = 244

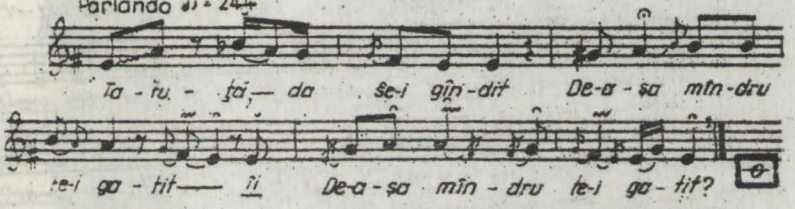

Mg. 369 , I , 32
Culeg.: V.B. şi Fl.B.

81

Probota , Sv. , 1976
Inf. Anica Gh. Similcac , 40

♪ = 254

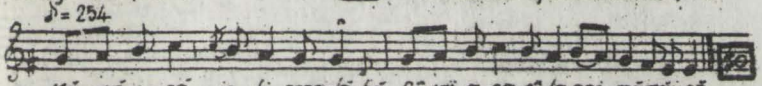

Mg. 195 , I , 1
Culeg.: L.B. şi L.C.

82

Preuteşti , Nt. , 1975
Inf. Ileana V. Manolache , 60

♪ = 283

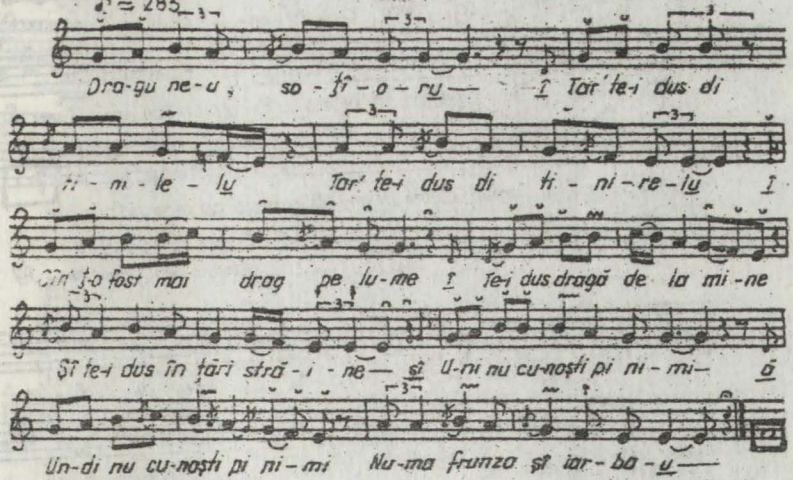

Mg. 4 , II , 54
Culeg.: I.H.C.

83

Hîrlop , Sv. , 1968
Inf. Frăsina I. Ciofu , 33

Parlando ♪ = 180

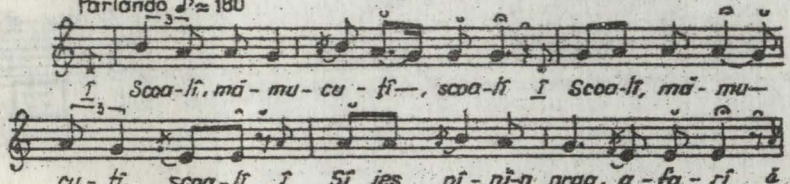

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

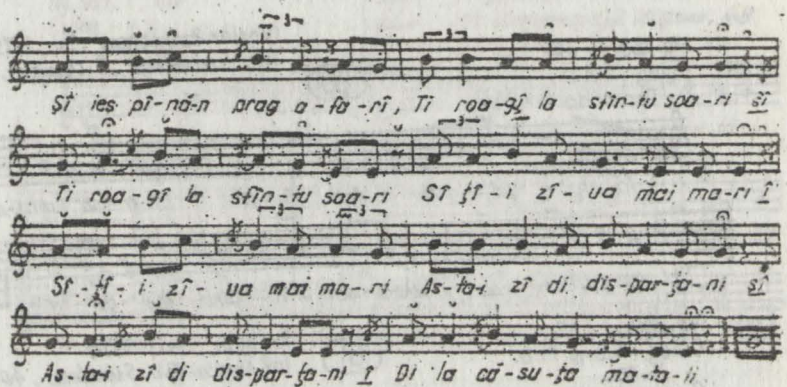

Mg. 369, 1, 27 — Gulea, Sv., 1975
Culeg.: V.B. și Fl.B. — (84) — Inf. Vasile Frosture, 63

Parlando ♪ = 218

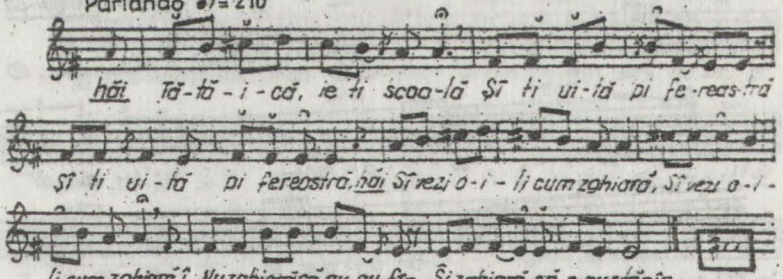

Mg. 59, 1, 3 — Mihăiești, Sv., 1971
Culeg.: I.H.C. — (85) — Inf. Anica P. Cyrișan, 59

Parlando

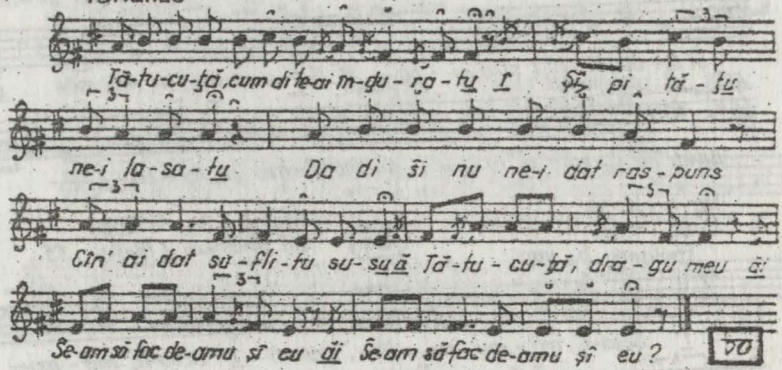

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 369, I, 21
Culeg.: V.B. și Fl.B.
Parlando ♪ = 324

86

Culea, Sv., 1976
Inf. Anica P. Răculescu, 71

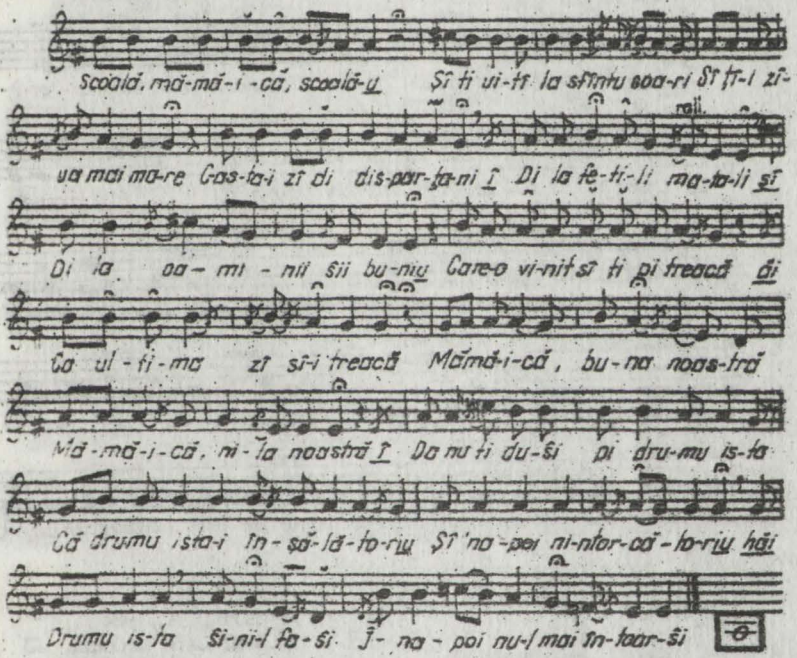

Mg. 82, II, 32
Culeg.: L.C.
Parlando rubato ♪ = 288

87

Zorleni, Vs., 1972
Inf. Ileana Voicu, 48

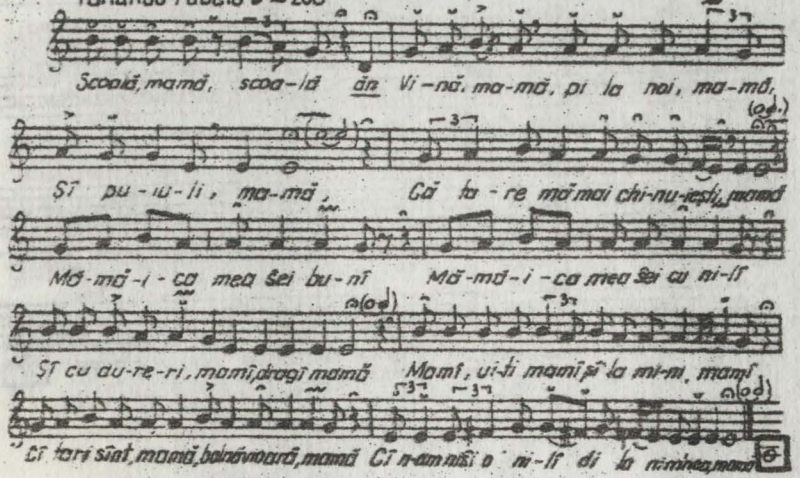

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 174, I, 22
Culeg.: L. B.

88

Bîrzești, Vs., 1974
Inf. Elena Gh. Zmeu, 65

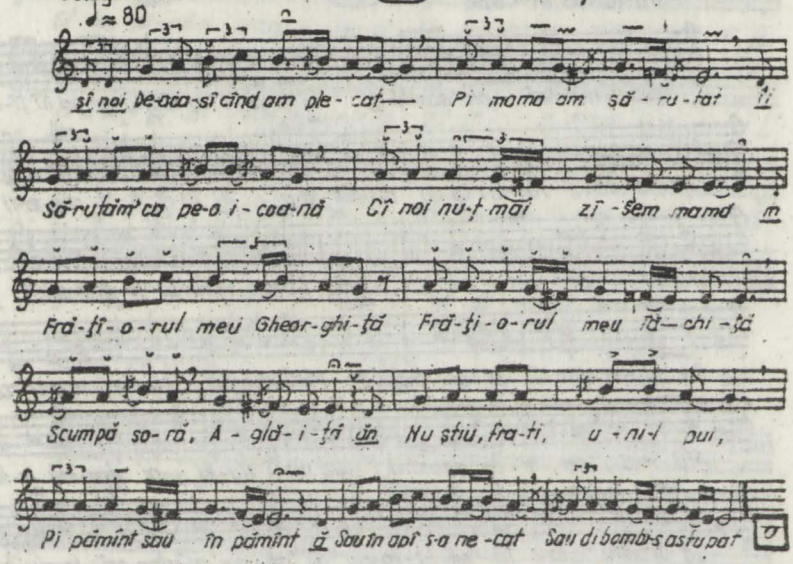

Mg. 602, I, 8
Culeg.: I. H. Ç.

89

Vetrișoaia, Vs., 1986
Inf. Natalia Al. Boteacatu, 63

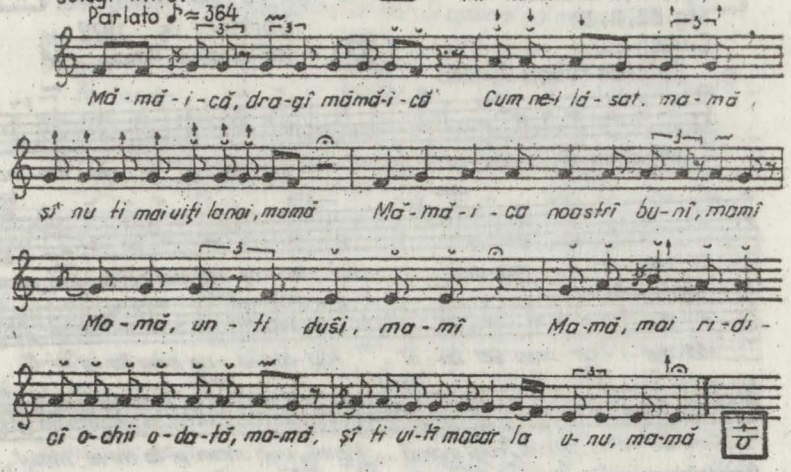

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 61, I, 9
Culeg.: I.H.C.

90

Berezeni, Vs., 1986
Inf. Joana M. Arhire, 72

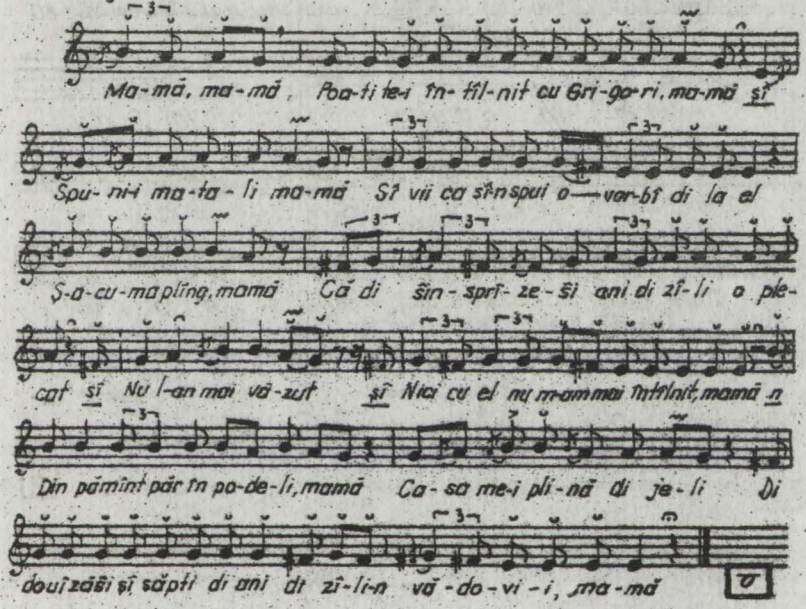

Mg. 601, I, 26
Culeg.: I.H.C.

91

Rîncen:, Vs., 1986
Inf. Ileana Gh. Corai, 63

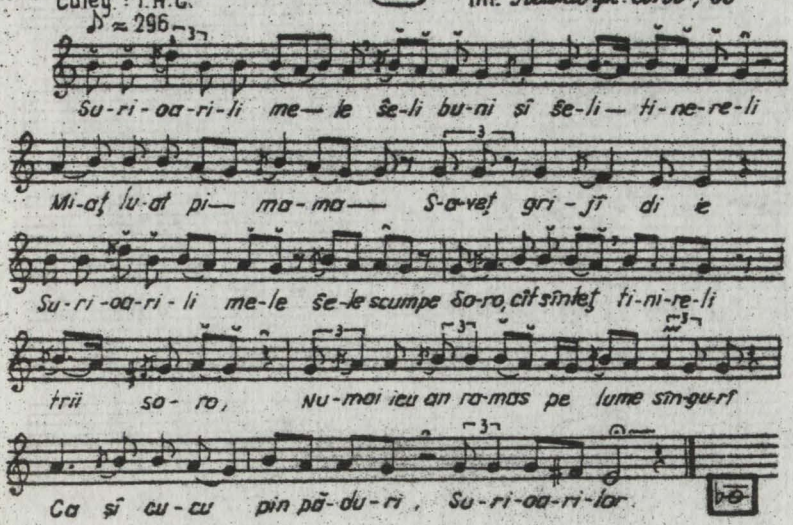

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 360, I, 2
Culeg.: M.F.

92

Bîrseşti, Vr., 1974
Inf. Mărioara Mironică, 80

♪ ≈ 208

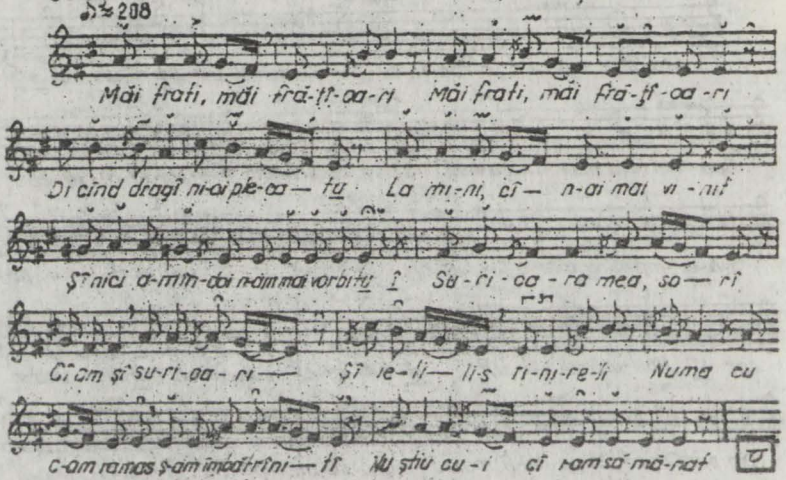

Mg. 234, I, 1
Culeg.: L.B. şi L.C.

93

Roşioara, Vr., 1976
Inf. Catrina S. Ilochiou, 56

♪ ≈ 220

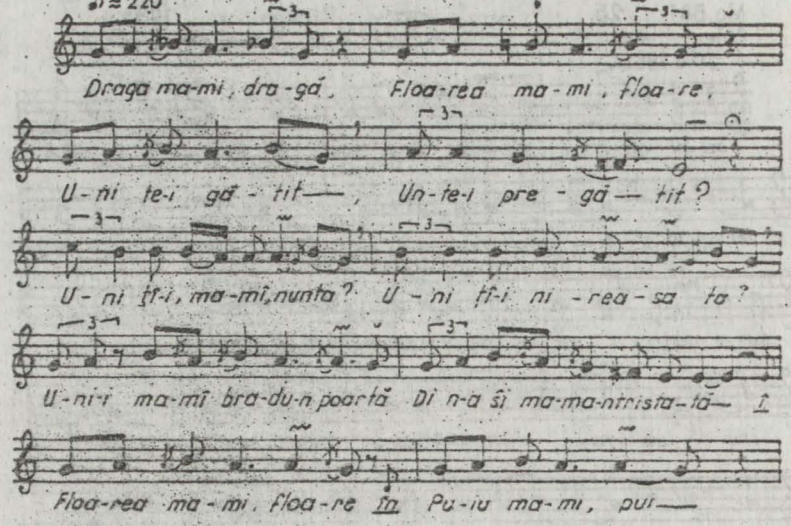

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

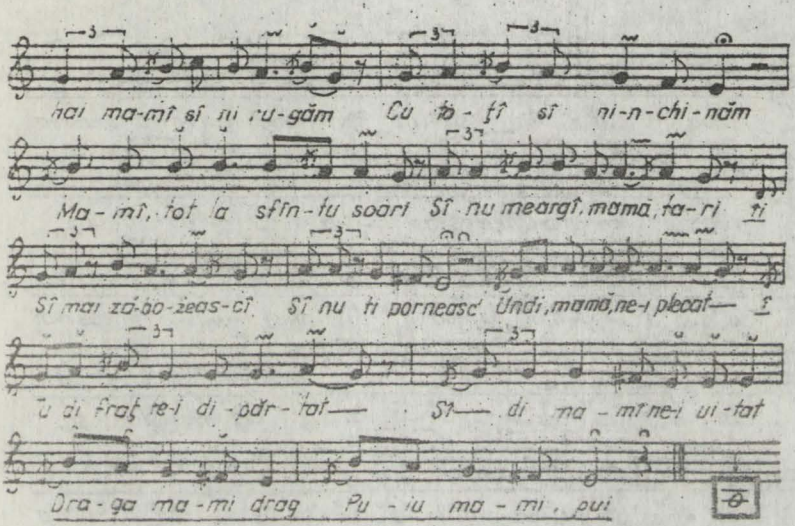

Mg. 95, I, 13
Culeg. L.B.

94

Bolotești, Vr., 1972
Inf. Zoița P. Băncilă, 77

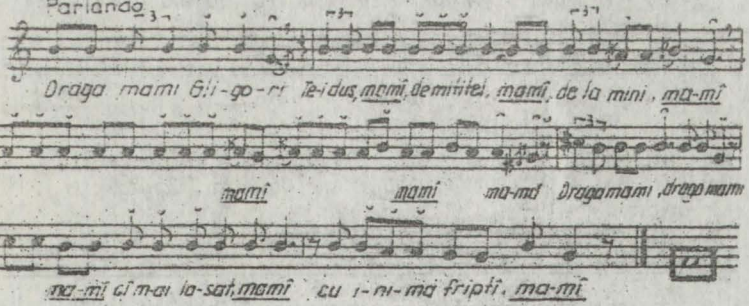

Mg. 231, I, 31
Culeg. L.B.

95

Bordeaeca Veche, Vr., 1976
Inf. Ștefania Hănișteanu, 60

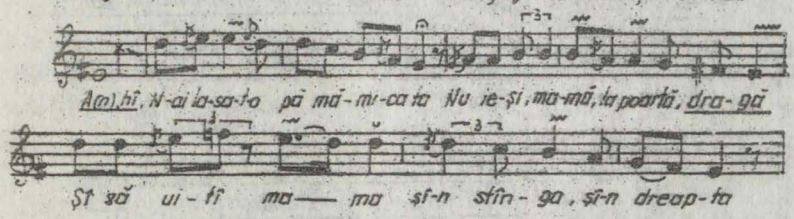

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

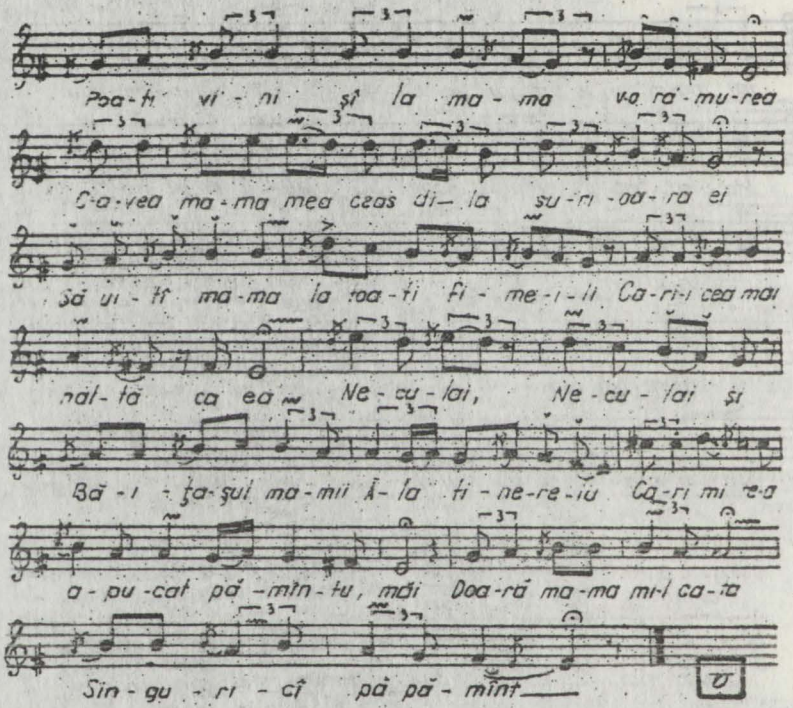

Mg. 148, I, 4
Culeg. L.B.
Parlando ♪ = 144

96

Boghești de Jos, Vr., 1973
Inf. Neculai I. Ioniță, 71

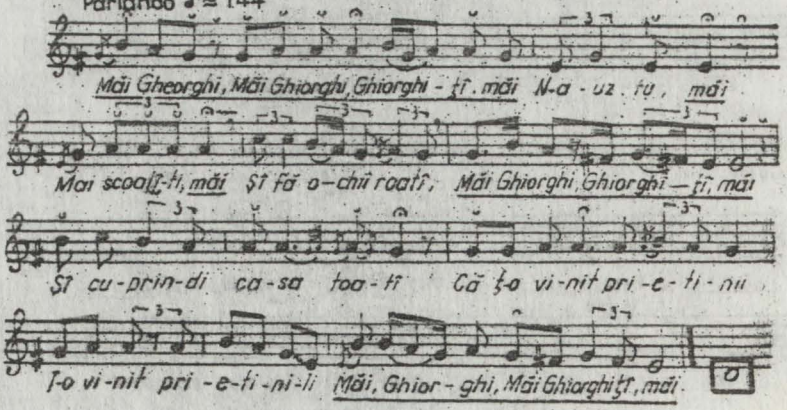

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 139 , II , 12
Culeg.: S.C. și L.H.C.

97

Lucăcești , Sv., 1973
Inf. Aurelia F. Măgheran, 69

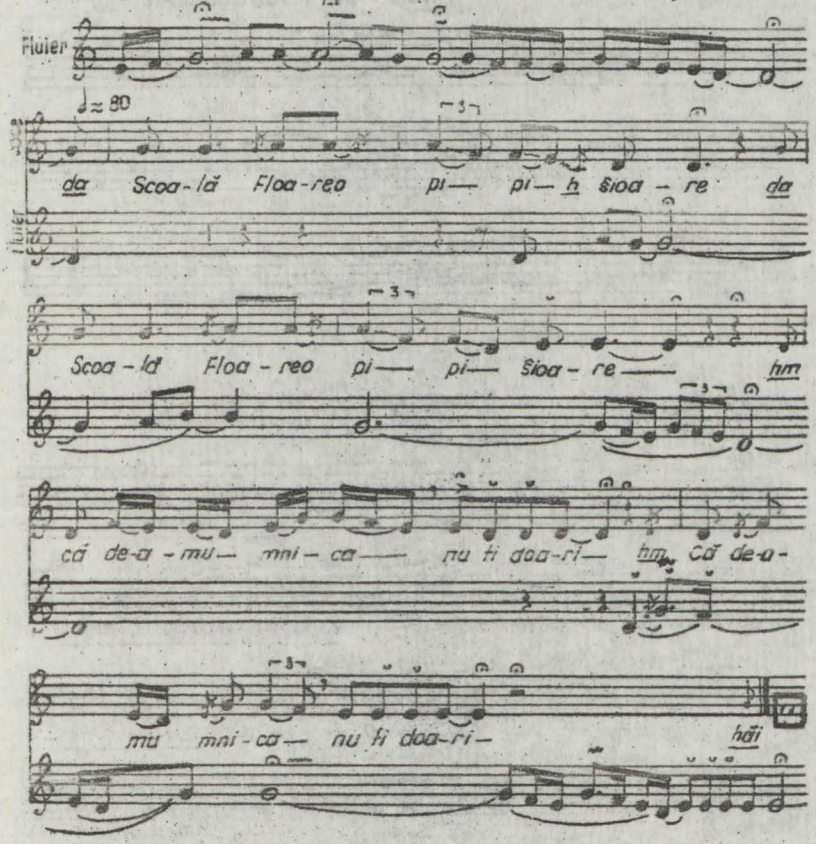

Mg. 363 , I , 10
Culeg.: V.B.

98

Drăgoiești , Sv., 1975
Inf. Alistar S. Liteanu , 47

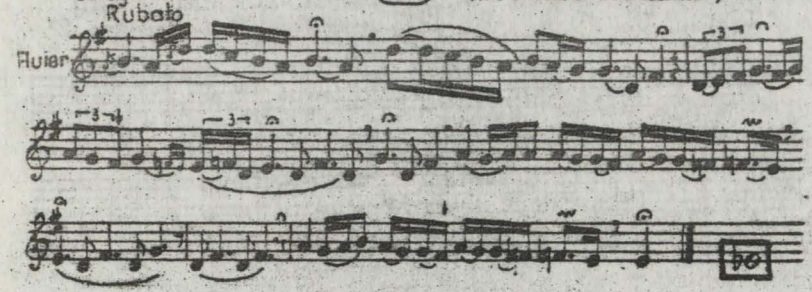

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 186, I, 11
Culeg.: I.H.C.

99

Ciprian Porumbescu, Sv., 1975
Inf. Vasile C. Bidirel, 50

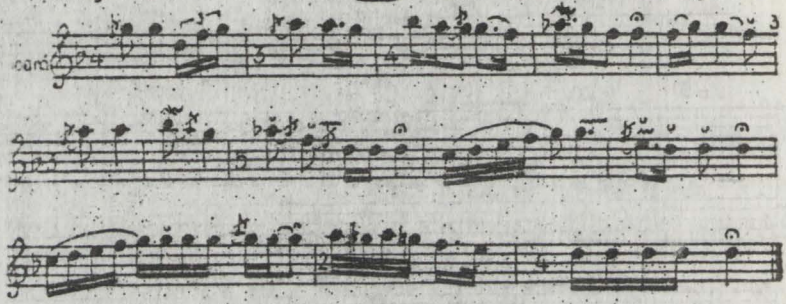

Mg. 379, I, 6
Culeg.: St. P.

100

Tulucești, Gl., 1976
Inf. Joana Dumitru, ș.a.

♪ ≈ 208

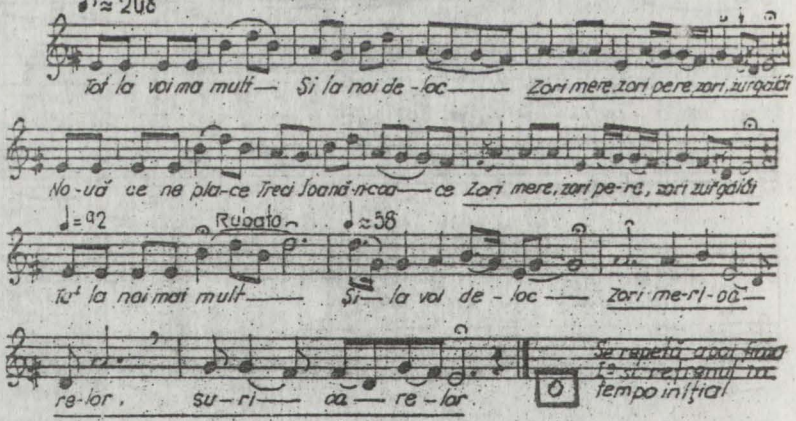

Mg. 61, I, 4
Culeg.: L.C.

101

Răbăia-Horodniceni, Sv., 1971
Inf. Valentina Gh. Cojocaru, 52

♪ ≈ 112

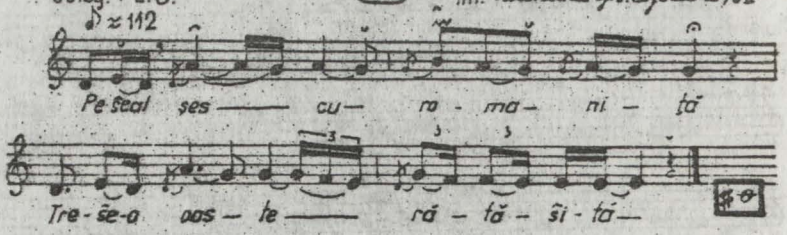

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

Mg. 182, 1, 53
Culeg. S.C. și I.H.C

102

Dolheștii Mici, Sv., 1974
Inf. Maria V. Toiu, 65

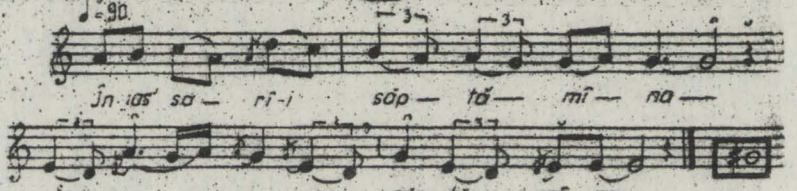

Mg. 342, 1, 5
Culeg. L.C.

103

Moțca, Is., 1979
Inf. Elena O. Țîțea, 41

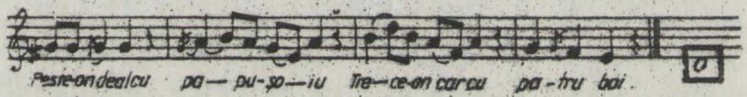

Mg. 381, 1, 25
Culeg. C.B. și S.C.

104

Negrilești, Vr., 1974
Inf. Mărioara Zbârciog, 65 ș.a.

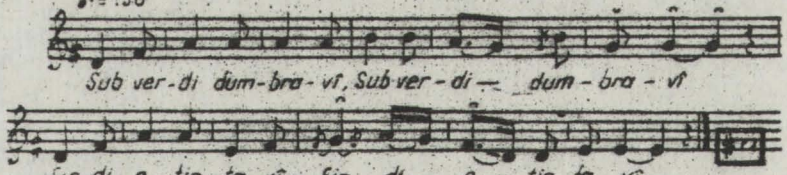

Mg. 523, 1, 24
Culeg. L.B. și L.C.

105

Negrilești, Gl., 1983
Inf. Natalia C. Petrică

Mg. 139, 1, 12
Culeg. S.C. și I.H.C.

106

Lucăcești, Sv., 1973
Inf. Aurelia F. Măgheran, 64

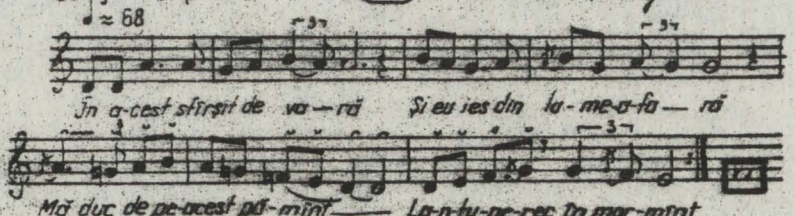

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro

CAIETELE ARHIVEI DE FOLCLOR

I. Florin Bucescu, Silvia Ciubotaru, Viorel Bîrleanu, **„Bătrînească". Doine, bocete, cîntece și jocuri din ținutul Rădăuților.** (Cercetare monografică), Iași, 1979, LII+349 p.

II. Lucia Cireș, Lucia Berdan, **Descîntece din Moldova.** Texte inedite, Iași, 1982, LVIII+420 p.

III. Petru Caraman, **Literatură populară.** Antologie, introducere, note, indici și glosar de Ion H. Ciubotaru, Iași, 1982, XLIII+448 p.

IV. Silvia Ciubotaru, **Strigături din Moldova.** Cercetare monografică. Cu un capitol de etnomuzicologie de Viorel Bîrleanu și Florin Bucescu, Iași, 1984, LXXII+455 p.

V. Lucia Cireș, **Colinde din Moldova.** Cercetare monografică. Cu 72 de melodii transcrise de Florin Bucescu și Viorel Bîrleanu, Iași, 1984, LXXXIII+333 p.

VI. Lucia Berdan, **Balade din Moldova.** Cercetare monografică. Cu un capitol de etnomuzicologie de Viorel Bîrleanu și Florin Bucescu, Iași, 1986, LII+343 p.

Lei 30

https://biblioteca-digitala.ro / https://philippide.ro